

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

OSMANLI BORÇ YÖNETİMİ

DÜYÛN-I UMUMİYYE
1879-1891

TAKIM I - CİLT 3

MEHMET HAKAN SAĞLAM

Sarıdemir Mah. Ragıp Gümüşpala Cad. No: 10
34134 Eminönü/İstanbul
Tel: (0212) 522 02 02 - Faks: (0212) 513 54 00
www.tarihvakfi.org.tr - tarihvakfi@tarihvakfi.org.tr

© Tarih Vakfı Yurt Yayınları

Kapak Resmi

Düyûn-ı Umumiyye Binası
(Cağaloğlu-İstanbul Lisesi)

Kitap Tasarımı

Haluk Tuncay

Baskı

Şahin Ozalit ve Büro Gereçleri Tic. Ltd. Şti.
Lati Lokum Sok. No: 9/A Mecidiyeköy-İstanbul
Tel: (0212) 211 35 93

Yayıncı Sertifika Numarası: 12102
Matbaa Sertifika Numarası: 18870

Birinci Basım: Mart, Nisan, Aralık 2007;
Ekim 2008, Ekim 2011,
Haziran 2015

ISBN 978-975-333-203-3 (Takım)
ISBN 978-975-333-204-0 (1. Cilt)
ISBN 978-975-333-205-7 (2. Cilt)
ISBN 978-975-333-206-4 (3. Cilt)
ISBN 978-975-333-207-1 (4. Cilt)

OSMANLI BORÇ YÖNETİMİ

DÜYÛN-I UMUMİYYE

1879 - 1891

TAKIM I - CİLT 3

MEHMET HAKAN SAĞLAM

TARİH VAKFI YURT YAYINLARI

Mehmet Hakan Sağlam, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu öğretim üyesi. 1967 Kilis doğumlu. İstanbul Kabataş Erkek Lisesi (1984) ve İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi İktisat Bölümü (1988) mezunu. Yüksek lisans eğitimini "Türkiye'de Altın Ticareti" (1991), doktora eğitimini "Dünya Borsalarında Vadeli (Future Altın İşlemleri" (1993) başlıklı tezleriyle İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Para-Banka Anabilim dalında yaptı. Makro İktisat, Türkiye Ekonomisi, Altın ve Döviz Piyasaları, Sermaye Piyasaları, Vadeli ve Opsiyonlu Piyasa İşlemleri konularında lisans, yüksek lisans ve doktora dersleri veren yazarın; Altın (1993), Dünden Bugüne İstanbul Üniversitesi Yayınları-Kitaplar 1933-1993 (1993), Ödev ve Rapor Hazırlama Teknikleri (2006), I. Tertip Düstür Kılavuzu (Osmanlı Devlet Mevzuatı) 1839-1908 ve II. Tertip Düstür Kılavuzu (Osmanlı Devlet Mevzuatı) 1908-1922 (2006) isimli kitapları ile Kapital, Altın Haber, Trend, Türkiye İktisat, İktisat, Rıhtım Caddesi, Gold News, Finans Dünyası, Turkey Economy ve Gold Report gibi finans ve ekonomi dergilerinde, sermaye piyasaları, altın ve döviz piyasaları üzerine çok sayıda makalesi yayımlandı. "Osmanlı Devleti'nde Moratoryum (1875-1881) Rûsûm-ı Sitte'den Düyûn-ı Umumiyye'ye", "Mezrûtiyet Dönemi Osmanlı Mali İstatistikleri" ve "Osmanlı Arşiv Belgelerinde Yer İsimleri" konulu üç ayrı kitap hazırlığı devam eden yazar, arşiv ve kütüphanelerdeki Osmanlıca belgelerin hızlı çevirisine imkân sağlayacak olan Osmanlıca-Türkçe Lügat ve Elektronik Çeviri Programı üzerinde çalışmaktadır.

İÇİNDEKİLER

Açıklamalar	vii
BÖLÜM 4	3
A. Damga pullarının ne şekilde satılacağı, pul satan kişilere bey'iyne ücretinin ne şekilde verileceği, pulların teslim ve kabûlü ve ne şekilde korunacağı	3
Kıymetli evrak ve damga pulu satacak kişilerin yükümlölükleri ve bu kapsamda Rüsumat Memurlarının yerine getireceği işlemlere dair talimat	13
Rüsum-ı Sitte nezaret ve merkez müdürlüklerinin Dersaadet Evrâk-ı Sahîha Bey'iyne memuriyetinden ne şekilde pul ve kıymetli evrak talebinde bulunacakları, bunların hesaplarının ne şekilde gönderileceği talimatı	26
B. Damga vergisi kanunu ve buna bağılı her türlü evrâk işlemleri	54
Damga vergisi kanunu	55
Nisbi vergi tarifesi	69
Maktu' vergi tarifesi	70
Damga Vergisi kanununa göre kesilen para cezalarının ne şekilde tahsil edileceği, bu konudaki itirazların ne şekilde yapılacağı hakkında nizamname	71
BÖLÜM 5	163
A. Tütün havan ve bıçaklarının tütün reji şirketine satışı, kurşun mühür makinelerinin devri, tütün vergisi ve gecikme faizleri, defterlerin ne şekilde düzenleneceği	163
Reji Şirketi Şartnamesi	163
B. Tütün aşar işlemleri	183
Tütün aşar işlemlerine dair talimat	188
C. İpek aşarı, av vergisi, kara ve deniz av tezkereleri bedeli, tönbeği bey'iyne vergisi, menafî' ve maârif hisseleri işlemleri	197
Üzerinde değışiklik yapılan aşar nizamnamesi	197
İpek böceklerinin beslenmesi ve böcek hastalıkları	229
Balıkhane Nizamnamesi	249
Dizin	291
Kaynakça	299

،

AÇIKLAMALAR

Bu kitap toplam beş takımdan oluşacak Düyûn-ı Umûmiyye serisinin birinci takımıdır. Birinci Takım 22 Temmuz 1879-12 Mart 1891 tarihleri arasındaki yazışmaları içermekte olup dört ciltten oluşmaktadır.

Yazışmaların miladi tarihlendirilmesinde rumi tarihler esas alınmıştır. Tarih çevrimleri sırasında Türk Tarih Kurumu'nun Elektronik Tarih Çevirme Kılavuzu kullanılmıştır.

Her yazışmanın üzerine kısa özeti verilmiştir.

“Osmanlı Borç Yönetimi” isimli kitap serisinin birinci takımında;

- a) Düyûn-ı Umûmiyye memûrlarının görevleri ve ne şekilde hareket edecekleri,
- b) İdare'ye tahsis edilen gelirlerden tuz, içki, damga vergisi, tütün, ipek aşarı, av tezkereleri, deniz ve kara avcılığı tezkereleri ile tömbeki bey'iyye vergisi işlemlerinin ne şekilde yürütüleceği,
- c) Rûsûm-ı Sitte İdâresi'nin kurulduğu 1879 tarihine kadar Rûsûmat Emâneti tarafından, Düyûn-ı Umumiyye İdaresinin kurulduğu 1881 tarihinden 22 Şubat 1306 (6 Mart 1891) tarihine kadar ise Rûsûm-ı Sitte ve Düyûn-ı Umûmiyye İdaresi tarafından nezaret ve müdürlüklere gönderilen kanun, tüzük, talimat, şartname, kararname, açıklama ve sözleşmeler ile yazışmalardan halen yürürlükte olanlar,
- d) Sözkonusu kanun, tüzük ve talimatların gerek tamamen gerekse kısmen değişen madde, bend ve fıkralarının eski ve yeni halleri yer almaktadır.

I. Takım 1. Cilt; 2, 3 ve 4. ciltlerde yer alan yazışmaların bir nevi fihrist ve özeti niteliğindedir.

Belgelerin orjinal metinlerinin yereldığı 2. Ciltte Düyûn-ı Umumiyye memurları, tuz ve içki konuları; 3. Ciltte Damga Vergisi, tütün ve ipek konuları; 4. Ciltte tezkere işlemleri, kaçaklar, hasılat akçesi işlemleri, yazışmalar, tablo ve listeler, Emekli Sandığı işlemleri, muhafaza memurları ve zimmet konuları yer almaktadır.

Kelimelerin yazılışı sırasında Şemsettin Sami'nin **Kamûs-ı Türkî** ve Ferit Devellioğlu'nun **Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lûgat**'ı esas alınmıştır.

DÜYÛN-I UMÛMÎYYE

**KANUNLAR, TÛZÛKLER, TALÎMATLAR
VE GENEL YAZIŖMALAR**

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

A. Damga pullarının ne şekilde satılacağı, pul satan kişilere bey'iyye ücretinin ne şekilde verileceği, pulların teslim ve kabulü ve ne şekilde korunacağı.

255 Damga vergisi işlemlerinin Rüsûmât memurları tarafından yürütüleceği, kaymetli belgelerin ne şekilde alınıp satılacağı, verilecek komisyon miktarları, kıymetli evrak ve pulları değerinin üstünde satacaklara verilecek para cezaları

İşbu tahrîrât-ı umûmiyyenin mukaddemesinde gösterilen Damga Rüsûmu Nizâm-nâmesi'nin hükmü bu mecmuada mûnderic bulunan Resm-i Damga Kanûnu ile feshedildiği 4. ve 8. fıkralarında Rüsûmât me'mûrları bulunan mahallerde % 5 ve rüsûmât me'mûrları bulunmayanlarda % 7,5 kuruş ücret-i bey'iyye terk olunması muharrer ise de merkez-i vilâyet olan mahallerde me'mûrlar ve bayiler % 5 ve merkez-i vilâyetin gayri mahallerinde me'mûrlara % 5 ve bayilere % 7 kuruş ücret-i bey'iyye verilmesi tevârih-i muhtelifede Düyyûn-ı Umûmiyye Nezâretleri ile merkez müdürîyetlerine bildirildiği ve 10. fıkrasında pul icmâlâtının sûret-i tanzîmî tarif olunmuş ise de damga pulu icmâlâtının mersûl numûnesi vechile tanzîm kılınması (751) numaralı ve fi 19 Teşrînsânî sene 1299 (1 Aralık 1883) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye ile bildirildiği ve 14. fıkrasında fiyat-ı mukarrere-i mevzû'sından ziyâdeye evrâk-ı sahiha satanlardan beher defada birer yüzlük Osmanlı altını cezâ-yi nakdî alınacağı gösterilmiş ise de bu maddenin hükmü fi-i mukarrer mirisinden ziyâde pul satanlardan üç yüzlük Osmanlı altını ve tekerrürü halinde iki misli cezâ-yi nakdî alınacağı hakkında Resm-i Damga Kanûnu'na fi 14 Recep sene 1303 ve fi 7 Nisan sene 1302 (19 Nisan 1886) tarihinde zeyl olunan fıkra-yı nizâmiye ile fesh edildiği ve 15. fıkrasında nezâretlere evrâk-ı sahihanın hîn-i irsâlinde hazır bulunmak üzere Dersaadet'de birer vekil bulundurulması hakkında muharrer olan maddenin hükmü dahi (268) numaralı ve 22 Temmuz sene 1292 (3 Ağustos 1876) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye ile fesh edildiği ma'lûm olmak üzere işbu şerh verilmiştir.

Gelecek 1290 sene-i maliyesi Mart'ı ibtidasından itibaren (13 Mart 1874) mevki-i icrâ'ya konulacak olan Damga Rüsûmu muâmelâtının rüsûmât me'mûrları ma'rifetiyle idâre ettirilmesi mukteza-yı irâde-i seniyyeden olmasına mebnî hükûmetlerde mevcûd olan evrâk-ı sahihanın tarih-i mezkûrdan itibaren me'mûrin-i rüsûmiyyeye icrâ'-yı devr ile mumelât-ı sairenin ifâsı hakkında Mâliye Nezâret-i Celîlesi'nden bil-cümle vilâyata bî't-

tastîr li-eclî'l-irsal makam-ı emânete tesyîr buyurulmuş olan muharrerât-ı aliyeden bir küt'ası vilâyete îtası ve evrâk-ı sahiha nizâmnâmesi yerine kaim olmak üzere müceddeden tab' ettirilmiş olan Damga Rûsûmu Nizâmnâmesi'nden dahi zîr-i Nezâret-i vâlâlarında bulunan rûsûmât müdiriyyet ve me'mûriyyetlerinin adedine nisbetle 20 küt'a nüshası leffen ve işbu tahrîrât-ı umûmiyye-i halisinin dahi mezkûr müdiriyyet ve me'mûriyyetlere li-eclî'l-irsal nüshâ-kâfiyesiyle maân tesyîr ve nizâmnâme-i mersûl mütâlaasından anlaşılacağı vechile bunun ahkâmı mezkûr Mart ibtidâsından itibaren cereyâna başlayacak ise de nizâmnâme-i mezkûre merbût tarifede gösterilen derecata göre müceddeden pul ve evrâk-ı sahiha tab'ıyla her tarafa kifâyet-i mikdârı şeyin isrâ' ve şerait-i münderece-i sairenin îfâsı biraz vakte muhtaç olup bunların marttan evvel yetiştirilmesi mümkün olamayacağından ba'de makam-ı emânetten vuku' bulacak iş'âra göre nizâmnâme-i cedîd-i mezkûr ahkâmı mevkî-i icrâ'ya konulmak ve o vakte değin evrâk-ı sahiha nizâmnâme-i atiki hükümüne tevfiik muâmele ile el-yevm hükûmetlerde mevcûd olan evrâk-ı sahiha mezkûr marttan itibaren me'mûrin-i rûsûmiyye ma'rifetleriyle fûrûht olunmak üzere bunların emr-i devr ve idâresinin suver-i icrâ'iyesi dahi ber-vech-i atî ta'lîmât yolunda tafsîl ve tezâkir olunur.

- 1) Rûsûmat Nâzırları nezd-i hükûmette mevcûd olan evrâk-ı sahihanın hıfzı için evvel emirde nezâret dâiresi dahilinde ve bulunamaz ise nezâretin en yakınında tehlike-i ihtirak ve istirâktan masûn münâsib birer mahall-i tehiyye ve tedârik edecekler,
- 2) Düstûr'da mûnderic ve hükûmetlerde dahi nüshaları bulunacağı tabii olan evrâk-ı sahiha nizâmnâmesiyle buna zeyl olunan ta'lîmât mütâlaasından anlaşılacağı vechile vülât-ı i'zâm hazerâtıyla deftardarlara zimmet kaydıyla Hazine-i Celîle'den irsâl olunmuş olan evrâk-ı sahihaya cânib-i viâyetten doğrudan doğruya mutasarrıf ve kaymakam ve kaza müdirlerine gönderilip ma'rifetleriyle fûrûht olunmak üzere kendilerine zimmet kaydedilmiş veya satacakları evrâk hâsîlatından ücret-i bey'iyye verilmek üzere kefâlet-i kaviyyeye rabt ile emin ve mu'temed adamlara teslim kılınmış veyahut peşin akçe ile taliplerine fûrûht edilmiş veyahut şu üç sûretle sarf olunmak üzere nezd-i vilâyette aynen mevcûd ve mahfûz bulunmuş olacağından Rûsûmat Nâzırları birinci derecede nezd-i vilâyette aynen mahfûz olan evrâktan sağlam ve kabil-i sarf ve fûrûht olanlarını ve vusûl-i tahrîrât-ı haliside kendileri ve Hükûmet me'mûrları müvacesinde cins cins ve birer birer ta'dâd ettirerek biri

nezâretlerde ve diğeri nezd-i vilâyette kalmak ve 5. maddede muharrer dört nüsha umûm devr defterinin tanzimine kadar muvakkat olmak üzere iki nüsha olarak tanzim edecekleri devr defterine sınıf ve derecât ve pahaları başka başka sebt-i tahrir ve mezkûr nüshaların ziri vali-yi vilâyet ve defterdar ve Rûsûmat nâzırı ve muhasebe başkatibi ve ta'yini 11. maddede muharrer me'mûr-ı mahsûsu taraflarından müstereken temhîr ve zeyilleri dahi Mecâlis-i İdâre'den bâ mazbata tasdik olunduktan sonra evrâk-ı mezkûreyi aynen kabz ve tesellüm ile evvelce tedârik olunacak mahalle bi'l-nakl orada hıfz eyleyecekleri ve fare bozmaktan ve çürüyüp fersûde olmaktan naşi kabil-i sarf ve fûrûht olmayanlarının dahi berikilere karıştırılmayarak başkaca tefrik ve ta'dâd ile onlar içinde ayrıca dört nüsha devr defteri bi't-terkim temhîr ve tasdik ve bu nev'i evrâk dahi bi't-tesellüm fakat nezâretlerde tevkif olunmayarak ayrıca torbâlâra vaz'an bu tafara tesyir olunacak ve mezkûr dört nüsha defter diğeri sağlam olanlar için yapılacak iki nüsha misillü muvakkat olmayacağından bunlardan biri vilâyette ve biri nezârette tevkif ile diğeri iki nüshadan biri Mâliye Nezâret-i Celîlesi'ne gönderilmek ve biri emânette kalmak üzere evrâk-ı mezkûrenin gönderildiğine dair olan tahrîrâtı leffen bu tarafa irsâl kılınacaktır.

- 3) İşbu devr muâmelesinden evvel Hükûmet-i mahalliye taraflarından peşin akçe ile fûrûht olunmuş ve ücret-i be'iyeye verilmek üzere 1289 senesi Şubat'ı nihâyetine kadar bâ-kefâlet emin ve mu'temed adamlara teslim kılınmış olan evrâk-ı sahihanın hesâbâtı doğrudan doğruya Hazine-i Celîle'ye takdim olunmak üzere yine hükûmetlere ait olduğundan buna bizim taraftan müdahale olunmayıp fakat böyle ücret-i be'iyeye verilmek üzere teslim olunmuş olan evrâkın marttan sonra satılacaklarının hâsılatı Rûsûmat İdâreleri'ne ait olacağından bu evrâk kimlere teslim olunmuş ve vusûl-i tahrîrâtımıza kadar satılmaksızın yedlerinde ne mikdâr evrâk kalmış ise hükûmet-i mahalliye cânibinden resmen ta'yin olunacak me'mûr-ı mahsûsu muvacehesinde bi't-ta'dâd biri o kimse yedinde ve ikisi vilâyet ve nezârette kalmak üzere üç nüsha olarak defteri tanzim ve temhîr ve zeyilleri bâ-mazbata tasdik olunduktan sonra nâzırlar bu evrâkı dahi aynen mahall-i mahsûsuna nakl ve hıfz ve ammâ o kimseler bu evrâkın esmânını buraca peşin İdâreye vererek kema fi's-sabık marifetleriyle fûrûhtunu kabûl ederler ise çünkü böyle dükkânda evrâk-ı sahiha satacak olanlar Rûsûmat Nezâret ve müdiriyyet ve me'mûriyyetleri olan mahallerde ise % 5 ve me'mûrin-i rûsûmiyyeden hâli olan yerlerde ise % 7,5 kuruş ücret-i bey'iyeye terk

olunacağından ona göre evrâk-ı mezkûrenin esmânından icâb eden ücret-i bey'iyyesi bi'l-mahsub küsûru metalik ve fiyat-ı mirîye üzere sikke-i halise olarak bi'l-ahz evrâkı kendilerine terk eyleyecekler.

- 4) Vilâyetler tarafından doğrudan doğruya mutasarrıf ve kaymakam ve müdirlere zimmet kaydıyla irsâl olunan evrâk-ı sahiha dahi rûsûmat müdür ve me'mûrları bulunan livâ' ve kaza ve karyelerde ise işbu müdür ve me'mûrlar tarafından birinci maddede gösterildiği vechile evrâk-ı sahiha hıfzına lâzım olan mahall evvel be evvel tedârik olunmakla beraber balada tafsîl olunan teslim ve tesellüm muâmelâtının aynı mutasarrıf ve kaymakam ve müdürler ile Rûsûmat müdür ve me'mûrları beyinde dahi icrâ' ettirilip ancak oralarda tanzim ve temhîr olunacak olan devr defterlerinin birer nüshası her kaç mahalde bulunması iktizâ' eder ise o vechile müteaddid nüsha olarak tanzim olunacak Rûsûmat müdür ve me'mûrları bulunmayan yerlerdeki evrâk-ı sahiha dahi oralara en yakın olan mahaller Rûsûmat müdür ve me'mûrları ma'rifetleriyle tâbi oldukları Rûsûmat Nâzırları'nın re'yi tahtında olmak üzere o misillü yerlerde evrâk-ı sahiha satmayı taahhüd ve bunun için muteber kefil dahi irâe eder emniyetli adam bulunmadığı hâlde ber-vech-i bala % 7,5 kuruş bey'iyye terkiyle evrâkın esmânı peşinen alınarak kendisine bâ-defter teslim ettirilecek ve bu sûret kâbil olamayan mahallerde evrâk-ı sahihanın yoluyla satılması ne esbâba mütevâfık ise Rûsûmat Nâzırları tarafından bi't-tahkik ilâve-i mütâlaâtla beraber serian emânete bildirilecek.
- 5) Liva ve kaza ve karyelerde devr muâmelâtının tamamıyla arkası alınarak defterleri vilâyet ve nezâretlere geldiğinde her bir vilâyet dahilinde bulunan bil-cümle mevâkı'de devr ve teslim kılınan evrâk-ı sahihanın mikdâr ve envâi ve pahalarını başka başka gösterir ikisi Mâliye Nezâret-i Celîlesiyle makam-ı emânete gönderilmek ve diğer ikisi dahi vilâyetle Rûsûmat nezâretinde kalmak üzere bir numara vaz'ıyla gönderilen numûneye tatbiken müttehid-ül-ma'al ve dört nüsha olarak bir umum devr defteri tanzim olunarak işbu nüshaların cümlesi dahi vülât-ı i'zâm hazâretciyle defterdarlar ve Rûsûmat Nâzırları ile muhasebe baş kâtipleri ve ta'yini 11. maddede muharrer me'mûr-ı mahsûsu taraflarından temhîr ve zeylleri Mecâlis-i İdâre'den bâ-mazbata tasdik kılınacak.
- 6) evrâk-ı sahiha nakit hükmünde olduğundan bunların hîn-i devr ve tadâdında bir güne yanlışlık vukua getirilmekle bilâhere ducâr-ı

tazmînât olmamak için cins ve aded ve pahalarına Rûsûmat nâzır ve müdür ve me'mûrları cânibinden gereği gibi dikkat ve i'tinâ' kılınacak.

- 7) Zikr olunan devir muâmelâtının icrâ'sıyla beraber bir yandan dahi her bir nezâret dahilinde bulunan bil-cümle şehir ve kasaba ve karyelerde ihtiyacât-ı mahalliyyeye göre her cins ve sınıftan kifâyet mikdârı evrâk-ı sahiha bulundurulmasını ve teferruât-ı sairesini düşünüp icâbatı icrâ' eylemek Rûsûmat Nâzırları'nın vezaifinden olmasıyla bunun için beher müdiriyyette lâ-akall altı aylık sarfiyâta kâfi olmak üzere iktizâ' eden mikdâr evrâkı müdürler ile müdiriyyetin sandık eminlerine zimmet kaydıyla irsâl ve müdürler dahi dâireleri dahilinde bulunan Rûsûmat me'mûrluklarının ihtiyacatına göre lâzım olan evrâkı me'mûruna zimmet kaydıyla isbâl edecekler.
- 8) Kendilerine zimmet kaydıyla müdiriyyetler tarafından irsâl olunan evrâk-ı sahihayı gerek külli ve gerek cüzî olsun peşin akçe ile bi'z-zât satmaya rûsûmat me'mûrları me'zûn olduğundan bir ayda ne mikdâr evrâk satarlar ise efrattan evrâk-ı sahiha satanlar misillü % 5 kuruş ücret-i bey'iyyesi kendilerine i'tâ' olunacak rûsûmat nâzır ve müdürleri dahi şehir ve kasaba ve karyelerde vâki dükkânlarda evrâk-ı sahiha satmak üzere kendilerine mürâcaât eden ve böyle mürâcaât edenler olmadığı hâlde idârelerce intihâb edilen emniyetli adamları fiyat-ı mukarrere-i mevzû'sından ziyâdeye sattıkları hâlde zirde muharrer cezâ-yi nakdiyi ifâ edeceklerine dair bâ-senet kefâlete rabt ile talep edecekleri cins ve sınıftan istedikleri mikdâr evrâk-ı sahihayı 3. maddede gösterildiği üzere % 5 veya 7,5 kuruş ücret-i bey'iyyesini bi'l-mahsub küsûrunu peşinen ahz ile bunlara bi-l-i'tâ vasıtalarıyla fûrûht ettirip kendileri bizzat evrâk-ı sahiha satamayacaklar ve nezâret ve müdiriyyete mürâcaâtla esmânını peşin olarak verip evrâk-ı sahiha almış olanlar bunu rûsûmat me'mûru bulunan bir mahalde dükkân açıp fiyat-ı mukarrere-i mevzû'sıyla satmak isterlerse bizzat evrâk-ı sahiha satmaya me'zûn olan rûsûmat me'mûrları dahi bunlara müdâhale edemeyecek ve bir de nâzırlar her mevkide lüzûmu kadar evrâk-ı sahiha bulundurulması için bunun vaktiyle emânetten celb ve tedârikine i'tinâ' ve dikkat ve işin me'mûr-i mes'ulü bulundukları cihetle muâmelât-ı sairesinin hüsn-i tesviye ve ifâsına nezâret edecekler.
- 9) Evrâk-ı sahiha hâsılâtının vâridat-ı rûsûmiyye irsâlâtına tatbiken gönderilmesi lâzım geleceğinden Rûsûmat hâsılâtı şimdiye kadar her taraftan ne yolda ve ne vasıta ile gönderilir ise bu dahi öylece hazine

bend ettirilerek ve hasılât-ı rûsûmiyye irsâlât pusulasına bununda mikdâr ve ecnası gösterilerek Rûsûmat hasılâtıyla birlikte bilâ-tevkif beher hafta gönderilecek.

- 10) Her bir Rûsûmat me'mûru iki numara vaz'ıyla gönderilen numûneye tevfiân idârelerde kayd için birer esas defteri tutup bunlara kendilerine hükûmetten devr olunmuş ve mah-ı hâlde müdiriyyeti tarafından vürûd etmiş ne mikdâr evrâk-ı sahiha var ise bunlar ile mah-ı hâl zarfından fûrûht olunan ve mah-ı âtiye devri lâzım gelip mevcûd olan evrâkın ecnâsıyla esmânını sebt ü tahrîr ve fûrûht olunan evrâk esmânından kendilerine ait olan ücret-i bey'iyye ile nakliye ve masârif-i saireyi bi't-tenzil baki kalanın hangi tarihlerde müdiriyyete irsâl olunduğu tezyir ile ay nihâyetinde ona tatbiken şehri iki nüsha icmâl tanzim ve temhîr ile müdiriyyete irsâl ve müdirler dahi kezâlık üç numara vaz'ıyla gönderilen numûneye tevfiân müdiriyyetlerde tutacakları esas defterlerine müdiriyyet mevkiinde devren mevcûd bulunan ve nezâret tarafından vürûd eden ve zimmet kaydıyla me'mûriyyetlere gönderilen evrâkın ecnâsıyla esmânını ve fûrûht olunan evrâk-ı sahiha esmânından bâylere verilen ücret-i bey'iyye ve masârif-i nakliye bâde't-tenzil kûsûr mebâligin mikdârıyla nezâret tarafına tevarih-i irsâlâtını tahrîr ve ay nihâyetinde me'mûriyyetlerden gelecek nüshaların ifâ-yı tedkikatından sonra Rûsûmat icmâlâtı misillü onların dahi hulâsa-i mündericâtını alarak mezkûr esas defterine tatbiken iki nüsha icmâl-i şehri tanzim ile me'mûriyyetlerden gelen ikişer nüsha ile beraber cânib-i nezârete isbâl edecekler ve Rûsûmat Nâzırları dahi kezâlık dört numaralı mersûl numûneye tevfiân tutacakları esas defterine nezârette devren mevcûd olan evrâk ile mah-ı hâlde emânetten vürûd eden ve zimmet kaydıyla müdiriyyetlere gönderilen evrâkın ecnâsıyla esmânını fûrûht olunan evrâkın esmân-ı hâsılâsından ücret-i bey'iyye ile masârif-i nakliye bi't-tenzil kûsûr mebâligin mikdârıyla emânet cânibine tevârih-i irsâlâtını tahrîr ve ay nihâyetinde müdiriyyetlerden gelecek nüshaların ifâ-yı tedkikatından sonra Rûsûmat icmâlâtı misillü onların dahi hulâsa-i mündericâtını alarak mezkûr esas defterine tatbiken bir nüsha umum icmâl-i şehri tanzim ve temhîr ile me'mûriyyet ve müdiriyyetlerden gelen nüshaların birer kıt'asıyla beraber emânete gönderecekler ve bu me'mûriyyet ve müdiriyyet nüshalarından birer kıt'asını dahi nezâretlerde tevkif eyleyecekler ve maa-mülhakat her bir nezârette bir ayda ne mikdâr evrâk-ı sahiha hâsılâtı vuku' bulmuş ise Rûsûmat

icmâlinin vâridâthanesine ve masârif-i vakua-i şehriyesini dahi yine icmâl-i mezkûrun masraf hanesine birer kalem olarak ithal edecekler.

- 11) Evrâk-ı sahihanın kabz ve hıfzıyla lâzım gelen mahallere bi't-ta'dâd irsâli muâmelesi sandık emînlerinin vazifesi iktizâsından ise de Rûsûmat Nezâretlerinde evrâk-ı sahihanın kesret ve işinin cesâmeti cihetle müdiriyyet sandık emînleri gibi onlar bu işi hakkıyla tesviyeye muktedir olamayacaklarından nezâret sandık emînleri yalnız evrâk-ı sahiha hasîlât-ı nakdiyesinin kabz ve kaydıyla meşğul olmak evrâk-ı sahihanın kabz ve hıfzıyla bi't-ta'dâd mahall-i mukteziyeye irsâlinin me'mûr-ı mes'ulü olup Rûsûmat Nâzırları'nın taht-ı emr ve nezâretlerinde bulunmak üzere sandık emîni muavini namıyla ve kefâlet-i kaviyyeye bi'r-rabt münâsib mikdâr maâşla yalnız Rûsûmat Nezâretlerinde Türkçe okur-yazar birer nefer me'mûr ta'yîn kılınacaktır.
- 12) evrâk-ı sahiha şimdiye kadar vaki olduğu üzere metâlik veyahut fiyat-ı mîrîyye üzere sikke-i hâlise ile satılacak.
- 13) Rûsûmat nâzır ve müdür ve me'mûrlarının infisâli vukuunda rûsûmatca muhasebeleri görölüp üçer nüsha defteri tanzim olunduğu sırada işbu evrâk-ı sahiha hesâbâtı dahi mükemmelen rü'yetle defâtir-i mezkûreye makbûzat ve medfu'atıyla mevcûdu olup ihlâfına devredilen evrâkın ecnâs ve kemmiyâtı muhâsebât-ı rûsûmiyyede câri olan kaideye tatbiken ve izahen gösterilecek.
- 14) evrâk-ı sahiha'yı fiyat-ı mukarrere-i mevzû'sından ziyâdeye satmak memnû' olduğundan buna evrâk-ı sahihayı ücret-i bey'iyye ile idâreden satın almış olanlar tarafından cüret olunur ise Cezâ Kanûnname-i Hümâyûnu'nun 263. maddesinin cezâ-yi nakdî fıkrasına tatbiken beher defa da kendilerinden birer yüzlük mecidiye altını cezâ-yi nakdî alınacak eğer bu işe rûsûmat me'mûrları tarafından cüret edilir ise zikr olunan cezâ-yi nakdinin ahzından başka kendileri me'mûriyyetlerinden tard edilecek.
- 15) Buradan evrâk-ı sahiha doğrudan doğruya Rûsûmat Nâzırları'na zimmet kaydıyla gönderilip hesâbâtı kendilerinden aranılacağı gibi bunlar nakit hükmünde olup bil'âhire mevrinde noksan çıkacağına dair bir ifâde ve itizâr vaki olur ise kabûl olunmayacağından Rûsûmat Nâzırları bunun için şimdiden Dersââdet'de birer vekil intihâb ve ta'yiniyle evrâk-ı sahiha İdâresi'ne bildirilmek üzere isim ve şöhet ve mahall-i ikametini emânete iş'âr ve bunların her nevi hatalarından terettüb edecek mes'uliyet tamamıyla müvekkillerine ait olmak ve

kendilerinin taht-ı intihâb ve kefâletinde bulunmak üzere İzmir ve Bursa ve Samsun ve Selânik ve Bağdad ve Halep ve Bosna ve Beyrut ve Tuna ve Edirne Rûsûmat Nâzırları'nın Dersâdet'de ta'yin edecekleri vekillere beşer yüz ve bunlardan mâ-adâ Yozgat ve Girit ve Trablusgarp ve Yemen ve Cidde ve Diyarbakır ve Yanya ve İşkodra ve Erzurum ve Konya Rûsûmat Nâzırları'nın ta'yin edecekleri vekillere dahi üçer yüz kuruş maâş tahsis olundugundan işbu maâşları dahi nâzırlar mâh be-mah evrâk-ı sahiha hasılâtından bi't-tevkif icmâlâta masraf kayd ile vekilleri tarafına tesyâr edecekler ve bundan böyle nezâretlere evrâk irsâli lâzım geldikçe vekilleri muvâcehesinde bi't-ta'dâd denk yapılp üzeri hangi nezârete gidecek ise yazılarak Evrâk-ı Sahiha İdâresi ve vekil mûmâileyhâ tarafından müştereken temhîr ve idâre ma'rifetiyle postaya teslimen mahalline tesyîr edilecek ve makbûzunu mübeyyin o nezâretten nâzırın mührüyle memhûr ilmühaberi vürûdunda iade olunmak üzere gönderilen evrâkın cins ve sınıfı ve adet ve esmânı tasrihiyle vekil-i mûmâileyh tarafından muvakkaten bir kıt'a senet ahz kılınacak ve nezâretlerden müdiriyyetlere ve müdiriyyetlerden me'mûriyyetlere gönderilecek evrâk-ı sahiha 7. maddede gösterildiği üzere altı ayda bir kere irsâl olunacağı cihetle müdürlerin nezâret ve me'mûrların müdiriyyet merkezlerinde vekil ta'yin etmesine hâcet olmayacağından yedlerindeki evrâk-ı sahiha tükenmeye yüz tuttuğunda me'mûrlar bizzat veya katipleri bi'l-vükelâ merkez müdiriyyete ve müdürler dahi bizzat ve başkatipleri bi'l-vükelâ merkez-i nezârete azimetle altı aylık evrâkı bi't-ta'dâd senedât-ı makbûza itasıyla ahz ve tesellüm ederek avdet eyleyecekler ve masârif-i vakıalarını dahi Harcirâh Nizâmnâmesi'nin leffiyile geçende gönderilen tahrîrât-ı umûmiyye meâline tevfiikân icmâle masraf kayd ile evrâk-ı sahiha hâsılâtından ahz edecekler.

- 16) Buradan irsâl olunacak evrâk-ı sahihanın nezâretlere vusûlünde kendilerine zimmet kayd olunan evrâkın vusûlüyle cins ve sınıf ve derecât ve kıymetini mübeyyin bir kıt'a ilmühaber tanzim ve kendileriyle me'mûr-ı mahsûsu taraflarından temhîr ile vekilleri tarafından evvelce alınan muvakkat senet reddedilmek üzere emânete irsâle müsâraat edecekler.
- 17) Bir vilâyet dahilinde bulunan şehir ve kasaba ve karyelerden bazıları bir Rûsûmat Nezâreti'ne ve bazıları dahi diğer bir Rûsûmat Nezâreti'ne merbût oldukları hâlde o makule şehir ve kasaba ve karyelerde bulunan Rûsûmat müdür ve me'mûrları bâlâda best ü tafsil olunan usûle tevfiikân

ve devren ahz ve tesellüm edecekleri evrâk-ı sahiha için nüsah-ı müteaddide üzere tanzim olunacak devir defterlerinden kaç nüshası lâzım ise o kadarını devreden hükûmete bi-l-i'tâ diğer nüshaları dahi hâvî oldukları evrâkın hesâbâtı kendilerinden aranılmak ve me'mûriyyetlerden müdiriyyetlere ve müdiriyyetlerden nezârete sırasıyla gönderilmek üzere asıl tâbî oldukları nezârete isbâl kılınıp sart ve fûrûhtu muâmelesiyle teferruât-ı sairesi dahi tamamıyla bâlâda gösterilen tafsîlâta tatbîk edilecek.

- 18) Mürûr ve sayd ve şikâr tezkereleriyle hariciye pasaportu ve memleketeyn mürûr tezkereleri ve kontrato evrâkı ve sefine ve esnaf tezâkiri şimdîye kadar olduğu gibi bundan böyle dahi hükûmetler ma'rifetiyle muâmelât-ı mukteziyesi bi'l-icrâ' bey' ve sarf kılınacağından ve 2. maddede gösterildiği üzere hükûmetlerde mevcûd olan her nevi evrâk kâffeten ve devren ahz edileceği cihetle kendilerinde hiçbir cins evrâk kalmayacağından hükûmetler bade'-d-devr zikr olunan nevilerden ne mikdâr tezâkir ve evrâk talep ederler ise nezâret ve müdiriyyet taraflarından tamamen teslim ve i'tâ' ile adet ve esmân ve envânını mübeyyin memhûr birer kıt'a makbûz senedi alınıp Hazine-i Celîle'ce îrâd ve masrafi icrâ' kılınmak üzere aynı nakit hükmünde esas defterine ve icmâle îrâd kayd ve ithal ve alınacak senetler dahi icmâl-i mezkûre rabten irsâl kılınacak ve aġnâm ve cânâverın usûl-i ta'dâdiyesi emânet tarîkiyle idâre olunan yerlerde sarfı iktizâ' eden tezâkirin meccânen itası ve mültezime ihale olunan mahallerde dahi esmân-ı mukarrerresinin mültezimlerden istifâ'sı nizâm-ı iktizâsından olduğundan ol vechile bu ta'dâd işi emânet tarîkiyle idâre olunan mahallerde sarfı iktizâ' eden tezâkirin dahi kezâlik nezâret ve müdiriyyet taraflarından hükûmetlere itasıyla kemmiyyetini mübeyyin ilmühaber ahz ve icmâle rabt edilecek ve iltizâm sûretiyle idâre olunan mahallerde aġnâm ve cânâverın icrâ'-yı ta'dâdında sarf olunmak üzere lâzım gelen tezâkirin esmân-ı mukarrerresi nezâret ve müdiriyyet taraflarından ber-vech-i peşin mültezimlerden ahz ve icmâle îrâd kayd ile i'tâ' kılınacak ve Tuna vilâyetinde esmân mahalline râcî' olan Vizebolu bâ-ilmühaber nezâret ve müdiriyyet taraflarından hükûmetlere i'tâ' ile ilmühaber-i mezkûr kezâlik icmâle rabt olunacak ve fukarâ' ve Sırlara mahsûs olan mürûr tezâkiri dahi kemafi's-sâbık meccânen i'tâ' olunmak üzere yalnız mikdâr ve adedini mutazammın alınacak ilmühaber mücibince kezâlik hükûmetlere verilip ilmühaber-i mezkûr icmâle rabten irsâl kılınacak ve işbu evrâk-ı sahiha rûsûmu muâmelâtının bir nizâm-ı cedîd altına alınmakla beraber

idâresinin Rûsûmat Me'mûrları'na ihalesinden maksad emr-i idâresinde husûl-i inzibat ile vâridâtının tekessür ve tezâyidi kaziyesine mebnî olduğundan Rûsûmat Nâzırları şu işin muhavver-i matlubda ve nizâmı dâiresinde hüsn-i cereyânına dikkat ve sebkatecek tecrübelerle göre bu bâbda bazı ta'dilat ve ıslahât icrâ'sına lüzûm görünür ise vaktiyle bu tarafa iş'ara müsâraat edeceklerdir. İşte buraları bi'l-etraf ma'lûm olarak her tarafta ona göre iktizâlarının ifâsı zımında keyfiyyetin ta'mîmen iş'arı lâzım geleceği Meclis-i Rûsûmat'dan ifâde olunmuş ve o vechile keyfiyyet bil-cümle Rûsûmat Nezâretleri'ne bildirilmiş olmakla taraf-ı vâlâlarından dahi o vechile icâbının icrâ'sına himmet buyurulması, fi 22 Muharrem sene 1291 ve fi 27 Şubat sene 1289. (1 Nisan 1872)

256 İstanbul'da ve diğer şehirlerde kıymetli evrak ve pul satmak isteyenlerin tezkere alması, ruhsatsız çalışanlardan veya gerçek değerinden daha yüksek fiyata kıymetli evrak ve pul satanlardan alınacak vergi cezaları, kıymetli evrak ve pul bayilerinin dükkanlarına asacakları levhalar.

İşbu tahrîrât-ı umûmiyyede muharrer olan mevâdd hakkında verilmesi lâzım gelen şerhler zırde münderic bulunan ta'limâtın madde-i mahsûsları bâlâlarına tahrîr olunmuştur.

Dersâdet ve taşralarda evrâk-ı sahiha ve pul fûrûht etmek isteyenler evvel emirde cânib-i idâreden ruhsat tezkere alıp kimsenin tezkeresiz evrâk ve pul satmamasının takyid-i inzibat zımında usûl ittihâzı icâb-ı maslahattan olmasıyla o bâbda Meclis-i Rûsûmat'da iki fasıl ve 12 maddeyi şâmil bir kıt'a ta'limât kaleme alınmış ve ruhsatsız bey' edenlerle fi-i mukarrerinden ziyâdeye satanlar hakkında bir ceza ta'yin ve tahdidi dahi cânib-i Bâb-ı âlî'ye arz ve iş'âr olunmuş idi. Bu kere fi 19 Cemâziyelevvel sene 1292 ve fi 11 Haziran sene 1291 (23 Haziran 1875) tarihiyle cevaben şeref tevârüd eden tezkere-i sâmiyyede Resm-i Damga nizâmânâmesine tezyil olunmak üzere Şura-yı Devlet'den kaleme alınıp encûmen-i mahsûs-ı meşverette tasvib olunan fıkrayı cezaîyyenin icrâ'-yı ahkâmına bi-l-istizân irâde-i isâbet'âde-i hazret-i mülûk-âne şerefsunuh ve sudûr buyurularak bir nüsha-i musaddakasının başkaca irsâli birer nüsha-i musaddakalarının dahi leffiyile bil-cümle vilâyâta ve müstakilen idâre edilmekte olan mutasarrıflıklara tastir olunan evâmirname-i samiyenin mahallerine gönderilmek üzere isbâl kılındığı irade ve iş'âr buyurulmuş ve mezkûr zeyl müfâdi Dersâdet'de ve taşralarda bilâ-ruhsat evrâk-ı sahiha fûrûht edenlerle ruhsatlı olup da fi-i mukarrer-i mîrisinden ziyâdeye satmaya cûret eyleyenlerden üçer adet yüzlük Osmanlı altını ve tekerrürü halinde iki

misli cezâ-yi nakdî tahsîl kılınacaktır ibâresini muhtevî bulunmuş olmasıyla sâlif-ül-beyân ta'limâtın 7. maddesine ayniyle derc olunduğundan ta'limât-ı mezkûre mündericâtının hemen mevki-i icrâ'ya vaz'ı zımnında nûsah-ı kafiyesinin ve evâmirname-i sami-i mezkûrun dahi bi't-tefrik her vilâyete ait olanlar ale-l-usûl li eclî'l-îta Rûsûmat Nezâretleri'ne irsâliyle bundan böyle kimsenin hilâf-ı nizâm ve ta'limât, evrâk bey' ve fûrûht edememeleri esbâb ve vesailinin istihsâl ve istikmâli ve mezkûr ta'limâtın birinci maddesinin fıkra-yı ahîresinde muharrer olan levhalardan dahi ne mikdârına lüzûm olduğunun li-eclî'l-irsal bu tarafa iş'ârı husûsunun ta'mîmen iş'ârı meclis-i mezkûrdan ifâde olunmuş ve evâmirname-i sami-i mezkûrun bir küt'ası vilâyete li-eclî'l-îta leffen ve ta'limât-ı mezkûre ile işbu tahrîrât-ı umûmiyye-i muhibbi nûsah-ı matbû'asından lüzûmu kadarı irsâl kılınmış olmakla icâbının icrâ'sıyla ta'limât-ı mezkûre ahkâmının tamamı-yı ifâsiyle inzibat-ı matlubenin husûlüne ve mezkûr levhalardan dahi ne mikdârına lüzûm görüldüğünün serian inbası husûsuna himmet buyurmaları, fi 29 Cemâziyelâhir sene 1292 ve fi 20 Temmuz sene 1291. (1 Ağustos 1875)

TALİMÂT

Kıymetli evrak ve damga pulu satacak kişilerin yükümlülükleri ve bu kapsamda Rûsumat memurlarının yerine getireceği işlemlere dair talimat.

Efrâd-ı ahaliden evrak-ı sahiha ve damga pulu satacak olanların o bâbda olan mecbûriyetleriyle Rûsumat memurları'nın icrâ' edecekleri muâmelâta dair ta'limâtıdır.

Evrâk-ı sahiha ve pul bey' edecek olanlar hakkındadır.

Madde 1

İşbu birinci maddede evrâk-ı sahiha satılacağı muharrer ise de evrâk-ı sahihanın tedâvülden kaldırılacağı cihetle yedlerinde bulunan evrâk-ı sahihayı pul ile mübâdele etmelerinin ahaliye ilân edilmesi (291) numaralı ve fi 25 Temmuz sene 1305 (6 Ağustos 1889) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye ile bildirilmiş olduğundan gerek bu bendde ve gerek sair bendlerde evrâk-ı sahiha kelimelerinin hükmü yoktur.

Gerek ticaret-i saire için açılmış bulunan dükkân ve mağazalarda ücret-i bey'iyye ile evrâk-ı sahiha ve pul satacak olan ve gerek bi-l-hâssa bunları satmak üzere dükkân ve mağaza açmaya talip

bulunanlar Dersââdet'de evrâk-ı sahiha İdâresi'ne ve taşralarda Rûsûmat nezâret ve müdiriyyetlerine bi'l-müracaa birer kıt'a ruhsat tezkeresi almaya ve dükkân ve mağazalarının üzerine varaka-i sahiha ve pul satılır ibâresi ile bir levha ta'lik etmeye mecbûrdurlar.

Madde 2

İhtiyâcât-ı mevkiyeye göre iktizâ' eden cinsinden lüzûmu kadar evrâk ve pulun varaka-i sahiha dükkânlarında mevcûd bulunması lâzım gelir ise de hiçbir bâyi evrâk-ı sahiha ve pulun bil-cümle ecnâsından almaya ve dükkânında bulundurmaya mecbûr değildir.

Pul bayilerinin diğeri bayilerden ve İdârenin gayriden pul alamayacakları (264) numaralı ve fî 31 Mart sene 1303 tarihli tahrîrât-ı umûmiyye ile dahi bildirilmiştir.

Madde 3

İşbu 3. maddede ücret-i bey'iyye taşralarda % 7 kuruş olacaktır diye muharrer ise de merkez-i vilâyet olan mahallerde me'mûrlar ve bayilere % 5 ve merkez-i vilâyetten gayri mahallerde me'mûrlara % 5 ve bayilere % 7 kuruş ücret-i bey'iyye verilmesi tevârih-i muhtelifede Düyyûn-ı Umûmiyye nezâret ve merkez müdiriyyetlerine bildirilmiş olduğundan mücibince hareket olunmak iktizâ' eder.

Bayiler beher defada 100 kuruşluktan ekall olmamak üzere istedikleri mikdâr evrâk ve pulu Dersââdet'de evrâk-ı sahiha İdâresi'ne ve taşralarda Rûsûmat Nezâret ve müdiriyyet ve me'mûriyyetlerine mürâcaâtla esmânından ücret-i bey'iyyesini bi't-tenzil küsûrunu peşinen vererek alacaklar ve İdârenin ma'lûmâtı olmaksızın yedd-i âherden külli ve cüz'i evrâk ve pul alamayacaktır. Zikr olunan ücret-i bey'iyye Dersââdet'de ve Dersââdet mülhakat nezâretine merbût mahallerde % 5 ve taşralarda % 7 kuruş olacaktır.

Madde 4

Bayilerin ellerinde bulunan evrâk-ı sahiha ve pul idâre me'mûrları tarafından her ne zaman yoklanılmak istenilir ise derhal irâe etmeye mecbûr olacaklardır.

Evrâk-ı sahîha ve pul satacak olanlar hakkında rûsûmat memurlarının icrâ' edeceği muâmelâta dairdir.

Madde 5

Her bir Rûsûmat İdâresi dahilinde en ziyâde memerr olan ve muâmelât ahz ve itâ' icrâ' olunmakta bulunan mevâki' nereleri ise oralarda birer evrâk-ı sahîha dükkânı bulundurularak bu yüzden herkese irâe-i teshîlât edilmesi mültezim olmakla rûsûmat nâzır ve müdür ve me'mûrları evvel emirde dahil-i dâire-i me'mûriyyetlerinde hâlen ve mevkien evrâk-ı sahîha dükkânı bulundurmaya elverişli mahalleri ta'yîn ve tahdid ile keyfiyyet tüccâr ve esnafa ilân olunarak şerait-i mezkûre ile mevâki'-i muayenenin birisinde evrâk-ı sahîha ve pul satmak isteyen olduğu hâlde Tebea-i Devlet-i Âliyye'den olup olmadığı bi't-tahkik tebedan olduğu sûrette dükkân veya mağazanın semt ve sokak ve numarasıyla derûnunda evrâk-ı sahîha ve pul bey' edecek olan şahsın isim ve şöreti şâmil olmak üzere meccânen bir kıt'a ruhsat tezkeresi verilecektir.

Madde 6

Ta'yîn olunan mevâki'den birisinde evrâk-ı sahîha ve pul satmaya iki veya daha ziyâde talep zuhûr eder ise bunlardan en ziyâde evrâk-ı sahîha almayı ve dükkânında sairlerinden ziyâde bulundurmaya hangisi taahhüt eder ve o bâbda senet verir ise ona ruhsat verilir ve bir mevkide ruhsat tezkeresini hâiz olan bayi 2. maddede muharrer şerâitin ifâsında kusur etmedikçe veyahut iktizâ-yı maslahata göre cânib-i emânetten bi-l-istizân ruhsat-ı mahsûsa istihsâl olunmadıkça diğerine ruhsat îtası câiz olamayacağı misillû ruhsat tezkeresi almış olanlardan başkasına ücret-i bey'iyye tenziliyle evrâk-ı sahîha ve pul satılmayacaktır.

Madde 7

İşbu 7. maddede bilâ-ruhsat evrâk-ı sahîha fûriht edenler ile ruhsatlı olup da fi-i mukarrer-i mîrisinden ziyâde satmaya cüret cileyenlerden üçer adet yüzlük Osmanlı altını ve tekerrürü halinde iki misli cezâ-yı nakdî tahsîl kılınması Resm-i Damga nizamnâmesine fi 16 Cemâziyelevvel sene 1292 ve fi 8 Haziran sene 1291 (20 Haziran 1875) tarihinde zeyl olunan fıkra-yı nizâmiyye ahkâmından olduğu

gösterilmiş ise de Resm-i Damga Nizâmnâmesi'nin hükmü bu mecmuada münderic bulunan Resm-i Damga Kanûnu ile fesh edildiği cihetle zikr olunan fikra-yı nizâmiyenin hükmü kalmamasından dolayı bu madde hakkında Resm-i Damga Kanûnu'na fi 14 Recep sene 1303 ve fi 7 Nisan sene 1302 (19 Nisan 1886) tarihinde bir fikra-yı nizâmiyye zeyl olunmuştur.

Dersaâdet ve taşralarda bilâ-ruhsat evrâk-ı sahiha fûrûht edenler ile ruhsatlı olup da fi-i mukarrer-i mîrisinden ziyâde satmaya cûret eyleyenlerden Resm-i Damga nizâmnâmesine bâ-irâde-i seniyye zeyl olunan fi 1 Cemâziyelevvel sene 1292 ve fi 8 Haziran sene 1291 (20 Haziran 1875) tarihli fikra-yı nizâmiyye mücibince üçer adet yüzlük Osmanlı altını ve tekerrürü halinde iki misli cezâ-yı nakdî tahsil kılınacak ve alınan akçenin nısıf usûl-i umûmiyyesi vechile muhbirine bi-l-i'tâ nısf-ı diğeri icmâle irâd kayd ve imlâ' olunacaktır.

Madde 8

İşbu 8. maddede bayilerin sattıkları pulda sahte veya müsta'mel zuhûr eder ise haklarında Resm-i Damga Nizâmnâmesi'nin 29.maddesi mücibince mücâzât olunacaktır diye muharrer ise de mezkûr Resm-i Damga Nizâmnâmesi'nin hükmü bu mecmuada münderic bulunan Resm-i Damga Kanûnu ile feshedildiği cihetle sahte damga ve pul yapanlar ve sürmeye say' edenler ve bilerek müsta'mel pul kullananlar haklarında kanûn-ı mezkûrın 31. maddesi mücibince mücâzât olunacağı ma'lûm olmak için işbu şerh tahrir olunmuştur.

Bayilerin sattıkları evrâk ve pulda sahte veya müsta'mel zuhûr eder ise haklarında Resm-i Damga Nizâmnâmesi'nin 29. maddesi mücibince mücâzât olunacaktır.

Madde 9

Cezâ-yı nakdinin sûret-i tahsîli ile o bâbda vuku' bulacak itirazatın mercî-i fasl ve rû'yeti bu mecmuada münderic bulunan Resm-i Damga Kanûnu'nun nihâyetinde muharrer 12 bendi hâvî nizâmnâmede gösterilmiş olduğundan işbu 9. maddenin bu ta'limâtta hükmü kalmamıştır.

İşbu cezâ-yı nakdinin istifâ'sı maddesinden dolayı tekevvün edecek münâzaat ve deavi' tuz ve tütün cezâ-yı nakdileri hakkında

bâ-irâde-i seniyye câri olan kaideye tevfikân Dersaâdet'de Rûsûmat meclisinde ve taşralarda cânib-i Rûsûmat'dan müddeî sıfatında bir me'mûr hazır olduğu hâlde Mecâlis-i İdâre'de rûyet ve tesviye olunacaktır.

Madde 10

İşbu ta'limât ahkâmı hilâfında hareket eden bayiler hakkında muayyen olan cezalardan başka icâbına göre tenbihât icrâsına veyahut bayilikten ihracına İdârenin hakkı olacaktır.

Madde 11

Bu ta'limât mücibince ruhsat tezkeresiyle dükkân küşâdı Rûsûmat İdâresi bulunan ve Rûsûmat İdâresi olmayıp da idâre cânibinden ruhsat tezkeresiyle varaka-i sahiha dükkânı açılmış olan mevâki'a mahsûs ve münhasır olacaktır.

İşbu ta'limâtın her tarafta neşr ve ilânı tarihinden itibaren iki mâh mehl ta'yîn kılınmış olduğundan ruhsatsız olarak yedlerinde bey' için evrâk-ı sahiha bulunanlar Dersaâdet'de evrâk-ı sahiha İdâresi'ne ve taşralarda Rûsûmat nezâret ve müdiriyyet ve me'mûriyyetlerine mehl-i mezbûr içinde mürâcaâtla dükkân ve mağazasının semt ve sokak ve numarasını ve yedlerinde bulunan evrâk-ı sahihanın cins ve mikdârını bâ-pusula beyân ederek dükkân ve mağazası 6. maddede beyân olduğu vechile İdârenin ta'yîn eylediği mevâki'den birinde ise şerait-i nizâmiyye ile ruhsat tezkeresi alacaklardır. Dükkân ve mağazaları mevâki'-i muayyenenin gayride ise yedlerindeki evrâkı Dersaâdet'de Evrâk-ı Sahiha İdâresi ve taşralarda Rûsûmat müdiriyyet ve me'mûriyyetleri ma'rifet ve nezâretleriyle teslim kılınmak ve esmânından ücret-i bey'iyyesi ba'de't-tenzil üst tarafı taraflarından te'diye olunmak üzere diğer dükkân açacak olanlara mal edilecektir ve bu mehlın iktizâsından sonra her kimin dükkân ve mağazasında ruhsat tezkeresi olmayarak evrâk-ı sahiha ve pul bulunur ise haklarında 8. madde hükmüne tevfikân muâmele olunacaktır, fi 29 Cemâziyelâhir sene 1292 ve fi 20 Temmuz sene 1291. (1 Ağustos 1875)

257 Posta ve telgraf ücretlerine karşılık düzenlenecek makbuz senetlerine 10 paralık pul yapıştırılması, bu pulların posta ve telgraf memurları tarafından satılabileceği, pul satanlara verilecek komisyonlar.

Telgraf ve Posta İdâreleri'nden devair-i resmiyye namına alınıp verilecek makbûz senedâtı müstesna olmak üzere Posta ve Telgraf ücûrâtı ve saire için

efrâd-ı yedlerine verilecek makbûz senedâtına rûsûm-ı maktua tarifesi mücibince onar paralık pul yapıştırılması ve teferrûâtı (338) numaralı ve fi 1 Teşrinisânî sene 1299 (13 Kasım 1883) tarihli tahrîrât-ı umûmiyyemizde mufassalan bildirilmişti. İşbu onar paralık pulların husûl-i teshîlât için posta ve telgraf me'mûrları ma'rifetiyle sattırılarak sair evrâk-ı sahiha bayileri hakkında carî olduğu vechile me'mûrîn-i mûmâileyhümden Derseadette bulunanlara % 5 ve taşralarda bulunanlara % 7 kuruş ücret-i bey'îyye terk olunması Telgraf ve Posta Nezâret-i aliyyesiyle bi'l-muhabere karârlaştırılarak me'mûrîn-i mûmâileyhümün bulundukları mahallerin idâd ve esâmisini mübeyyin celb olunan defterde muharrer olup nezâret-i behiyyeleri dahilinde bulunan me'mûrların bir kıt'a pusulası bi'l-ihraç leffen tesyâr kılınmış olduğundan pusula-i mezkûrde muharrer başmüdirler tarafından gerek kendilerinin sarfına mahsûs olmak ve gerek ma'rifetleriyle merâkiz-i mülhaka me'mûrlarına gönderilmek üzere yalnız onar paralık pullardan ne mikdâr şey talep olunur ise esmânı bi'l-hesâb bundan emsâli bayiler hakkında olduğu gibi % 5 ve yedi kuruş bey'îyyesi bi't-tenzil kûsûr esmânı peşinen alındıktan sonra pulların kendilerine teslim ettirilmesi, fi 26 Rebiülevvel sene 1301 ve fi 13 Kânûnusânî sene 1299. (25 Ocak 1884)

258 | Kıymetli evrak ve senetlere yapıştırılacak özel işaretli yeni pulların %5 bey'îyye ücreti karşılığında bayiler ve istekli olan memurlar tarafından satılabileceği.

Müceddeden Resm-i Damga'ya teba'îyyeti (300) numaralı ve fi 11 Ağustos sene 1304 (23 Ağustos 1888) tarihli tahrîrât-ı umûmiyyemizle izah ve beyân olunan evrâk ve senedâta yapıştırılacak olan iş'ârat mahsûsalı yeni pulların % 5 ücret-i bey'îyye ile bayilere ve me'mûrînden talibi zuhûrunda tercihan onlara sattırılacağı mezkûr tahrîrât-ı umûmiyyenin üçüncü fıkrasında gösterilmiş ise de maksad ücret-i bey'îyyenin ta'dili olmayıp şimdiye kadar nerelerde ücret-i bey'îyye % 5'den verilir ise oralarda kemâ-kân % 5 ve nerelerde % 7'den i'tâ' olunuyor ise oralarda dahi % 7 kuruş olarak terk edilmek lâzım geleceğinden burası bilinip ona göre mezkûr işaretli pulları satacak olanlar gerek me'mûrînden ve gerek bayilerden olsunlar cümlesine ücret-i bey'îyyenin vech-i meşrûh üzere ber sâbık terkiyle bir gûne yanlışlık vukua getirilmemek üzere keyfiyyetin ta'mîmen iş'ârı bi't-tensib sair nezâret ve merkez müdirlerine bildirildiği gibi işbu tahrîrâtın nûsah-ı matbû'asından 30 kıt'ası dahi açıktan postaya teslimen taraf-ı behiyyelerine tesyâr kılınmış olmakla bunların seri'an mülhakata bi't-tebliğ her tarafta ona göre iktizâsının icrâ' ettirilmesi, fi 18 Muharrem sene 1306 ve fi 12 Eylül sene 1304. (24 Eylül 1888)

259 | Ticari gemiler ile kayıklardan alınacak çeşitli vergiler karşılığında düzenlenecek tezkerelere bedeli ilgililerinden alınmak kaydıyla pul yapıştırılması, liman reislerinin ellerinde yeter derecede pul bulundurulması.

Sefâin-i ticâriye ile kayıklardan alınacak rûsûm-ı mütenevvia mukabilinde verilecek tezkerelere esmânı mükellefinden alınmak üzere pul vaz'ı ta'mimen taşra liman rüesasına iş'âr kılınmış ise de bazı Düyûn-ı Umûmiyye İdâreleri'nde pul bulunmadığı gibi taşra limanları mülhakatında pul tedârikince müşkilâta tesâdüf edileceği cihetle bil-cümle liman rüesası nezdinde lüzûm-ı mikdâr pul bulundurulması zımında iktizâ-yı hâlin ifâsı liman ri'yâset-i behiyyesinin inhâsına atfen bahriye Nezâret-i Celilesi'nden varid olan tezkere-i aliyyede iş'âr buyurulmuş olduğundan seri'an zîr-i nezâret-i behiyyelerinde kâin Mülhakat İdâreleri'ne tebligat-ı lâzime ifâsıyla bil-cümle liman idârelerinde dahi pul bulundurulması vesailinin istikmâli, fi 23 Rebiülevvel sene 1306 ve fi 15 Teşrinisânî sene 1304. (27 Kasım 1888)

260 | Bazı Rûsumat idarelerinde satılan kıymetli evrak ve pulların satış bedelinden çeşitli isimler altında bir takun gider kesintileri yapıldığı, Rûsumat idarelerine %7'lik bey'iyye ücreti dışında hiçbir ödeme yapılmayacağı.

Evrâk-ı sahihanın vürûd eden hâsılat icmâllerinde bazı Rûsumat me'mûriyyetleri tarafından dolap ve sandık bahası ve yazıhane ve kağıt esmânı gibi birtakım masârif gösterilmekte olup halbuki Rûsumat me'mûriyyetleri evrâk-ı sahihanın külli ve cüzi olarak bey'ine me'zûn olduklarından bu me'mûriyyetlere sair bayiler misillü % 7 kuruş ücret-i bey'iyye terk ve itâ' olunmakta olduğu hâlde bundan başka bir de öyle masârifin kabûlü câiz olamayacağından men'iyile ind-el-iktizâ o makule masârifin bayiler misillü Rûsumat me'mûriyyetlerine ait bey'iyyeden tesviye ettirilmesi ve fakat bunun bidâyetinden men'i cihetine gidilse ibtida-yı teşkil mülâbesesiyle aradan altı mâh müddet-i mürûr eylemiş olmasına mebnî geçmişten sarf-ı nazarla işbu Eylül ibtidasından itibaren icmâlâtta mezkûr me'mûriyyetlere ait olan ücret-i bey'iyye ile bunlara gönderilecek evrâkın sûret-i vuku' Rûsumat nâzır ve müdirleri taraflarından tasdik olunacak ücret-i nakliyesinden mâ-adâ bir akçe masraf gösterilmemesi ve icmâlâtın müdiriyyet ve nezâret merkezlerine vürûdunda güzelce tedkik olunup işbu iki kalemden başka masraf dahil olduğu görülür ise bi't-tenzil taraflarından tahsil ve istifâ' ile bu cânibe gönderilmesi husûsu Damga İdâresi'nden olunan ifâde ve ihtâr üzerine usûl

ittihâz olunarak bil-cümle Rûsûmat Nezâretleri'ne iş'âr kılınmış ve nezâret-i behiyyeleri mülhakatının adedine nisbetle işbu tahrîrât-ı muhibbinin 40 kıt'a nüshâ-ı matbû'ası leffen irsâl olunmuş olmakla iktizâ' eden müciblerle mülhakatınıza bi'l-isrâ bâdema her tarafta mücibince ifâ-yı muâmeleye dikkat ve i'tinâ' buyurmaları, fi 22 Şaban sene 1291 ve fi 21 Eylûl sene 1290. (3 Ekim 1874)

261 | Her türlü resmi iş ve işlemlerde kullanılacak özel işaretli damga pullarının kullanımına ne zaman başlanılacağı.

İşbu tahrîrât-ı umûmiyyede yeni pulların fi 15 Eylûl sene 1304 (27 Eylûl 1888) tarihinden itibaren isti'mâline başlanılması gösterilmiş ise de mezkûr pulların vusûl bulunduğu mahallerde tarih-i mezkûrdan vâsıl olmayan yerlerde vusûlünden itibaren kullanılması (262) numaralı ve fi 10 Eylûl sene 1304 (22 Eylûl 1888) tarihli telgrafnâme-i umûmiyye ile bildirilmiştir.

Resm-i Damga Kanûnu'na zeyl olmak üzere kaleme alınıp mer'iyet-i ahkâmına bi-l-istizân irâde-i seniyye-i cenâb-ı padişâhi şeref-müteallik buyurulan mevâdd-ı nizâmiyye sûretinin leffiyile mücibince pasaport ve mürûr ve sayd-ı berri ve bahri tezâkiri ve bil-cümle Devâir-i Resmîyye ile Mal Sandıkları'ndan ve emvâl-i mirîye mültezimleri taraflarından i'tâ' olunan makbûz ve ibrâ senetleri ve ferâğ ve intikal zabtnâmelerine yapıştırılmak üzere iş'arat-ı mahsûsayı hâvî tab' ile Evrâk-ı Sahîha Bey'iyye Me'mûriyyetinden başkaca irsâl edilen pulların hangi tarihinden itibaren isti'mâline başlanılacağına bâdema bildirileceği (300) numaralı ve fi 11 Ağustos sene 1304 (23 Ağustos 1888) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye-i muhlisinin hatmesinde gösterilmişti. Mezkûr pulların Dersâadet'çe fi 1 Eylûl sene 1304 (13 Eylûl 1888) ve taşralarca dahi fi 15 Eylûl sene 1304 (27 Eylûl 1888) tarihlerinden itibaren isti'mâlî karârlaştırılmış ve keyfiyyet bâ-ilanname-i mahsûs bu kere Dersâadet'çe gazetelerle neşr ve ilân edildiği gibi oraca da neşrolunmak üzere mezkûr i'lânnâmelerden 100 nüshası dahi açıktan postaya teslimen taraf-ı behiyyelerine tesyâr kılınmış olmakla vusûlünde zikr olunan i'lânnâmelerin hemen vilâyât gazeteleriyle la'-ekall 15 defa derc olunmak üzere neşrettirilmesi ve lüzûmu mikdârının dahi icâb eden mahaller hükûmetlerine tevdi ve itasıyla onlar ma'rifetleriyle de icâb eden me'mûrlara i'tâ' ve herkese teshîm ve ilân ettirmek üzere mülhakat me'mûrlarına da irsâl kılınması ve sâlif-ül-beyân tahrîrât-ı umûmiyyenin üçüncü fıkrasında izah olunduğu vechile işbu pulları isti'mâl edecek olan her sınıf me'mûrinden bey' için talib-i zuhûrunda bunlar sair bayilere tercih edilerek onlar ma'rifetiyle sattırılması lâzım geleceğinden o vechile mezkûr tarihten itibaren ifâ-yı muâmeleye begayet dikkat ve i'tinâ'

buyurulması, fi 6 Muharrem sene 1306 ve fi 31 Ağustos sene 1304. (12 Eylül 1888)

262 | Yeni pulların kullanımına 15 Eylül'den itibaren başlanılacağı.

Telgraf

Yeni pulların (261) numaralı ve fi 31 Ağustos sene 1304 (12 Eylül 1888) tarihli tahrirâtımız mücibince şimdiye kadar vusûl bulunduğu mahallerde 15 Eylül'den vasıl olmayan yerlerde vusûlünden itibaren isti'mâline başlanılıp hükûmetlere de tebliğ-i keyfiyyet olunması, fi 16 Muharrem sene 1306 ve fi 10 Eylül sene 1304. (22 Eylül 1888)

263 | Rûsûmat İdâreleri'nden bayilere satılan kıymetli evrâk, pul ve bandrollerin teslimi ve bedelinin alınması sırasında bazı olumsuzluklar yaşandığı, bayilere verilen her türlü kıymetli evrâk ve bu evrâklar karşılığında alınacak para işlemlerin ne şekilde yürütüleceği.

İşbu tahrirât-ı umûmiyyede bayilerin pul almak için idârelere verecekleri gösterilen pusulalar yerine istid'â' kulluklı numûnesi mersûl cetvellerden tanzim olunması ve idârelerde birer tomar itihâz edilerek pullar bayilere teslim olunduktan sonra mezkûr cetvellerin bu tomarlara rabten hîfzedilmesi (357) numaralı ve fi 25 Mart sene 1305 (6 Nisan 1889) tarihli tahrirât-ı umûmiyyenin 5. fıkrasıyla bildirilmiş olduğundan mücibince hareket olunmak iktizâ' eder.

Rûsûmat İdâreleri'nden bayilerine fûrûht olunmakta bulunan evrâk-ı sahiha ile bandrollerin sûret-i teslimiyle esmânının sandık eminleri taraflarından kabz ve teslimi sırasında bazı mertebe uygunsuzluk zuhûr etmekte olduğu bazı Rûsûmat Nezâretleri'nden vuku' bulan iş'ardan anlaşılacakla men'i vuku' zımında zirde gösterildiği vechile tedâbir-i lâzime itihâzı tensib kılınmıştır. Şöyle ki; evrâk-ı sahiha veyahut bandrol mübâyaa edecek olan bir bayi veya fabrikacı evvel emirde alacağı evrâk-ı sahihanın veyahut bandrolün cins ve mikdârını Merkez-i Nezârette ise nezaretin muhasebe başkatibi ile evrâk-ı sahiha ve bandrol me'mûruna ve müdiriyyetler ile me'mûriyyetlerde ise bunların müdür ve me'mûrlarıyla katiplerine ifâde edip bunlar dahi o müşterinin ifâdesine göre talep olunan evrâk-ı sahihanın veya bandrolün cins ve mikdârıyla esmân-ı mecmuasını mübceyyin olmak üzere mersûl numûnesine revfikân bir pusulasını tanzim ve zirini taraflarından imza ve tahtim ederek nezâret veya müdiriyyet ile me'mûriyyet sandık eminlerine itâ' edilmesi ve

sandık emînleri taraflarından dahi o pusulanın hâvî olduğu akçenin müşterileri yedlerinden kâmilten alındıktan ve sûret-i kabzını müş'ir imza ve temhîr ile yine mutilerine iade olunduktan sonra îtası lâzım gelen evrâk-ı sahiha veya bandrolün tamamen müşterilerine teslim ve ifâsıyla o pusulaların evrâk-ı sahiha ve bandrol hıfzına me'mûr olanlar nezdinde hıfz ve tevkîf kılınması husûsunun ta'mîmen iş'ârı lüzûmu cânib-i muhasebeden ifâde olunmuş ve keyfiyyet sair Rûsûmat Nezâretleri'ne bildirildiği sırada zir-i nezâret-i vâlâlarında kâin bil-cümle Rûsûmat müdirlükleriyle me'mûrluklarının adedine nisbetle işbu tahrîrât-ı muhibbi ile pusula numûnesinin nûsah-ı matbû'asının 20 kı'ası leffen fîristâde kılınmış olduğundan bunların bâ-mu'cib zikr olunan idârelere isrâsıyla mücibince muktezâsının icrâ' ettirilmesi husûsuna himmet buyurmaları, fî 19 Şaban sene 1295 ve fî 6 Ağustos sene 1294. (18 Ağustos 1878)

264 Pul ve kıymetli evrak bayilerinin sayısı, büyük şehirlerde bulunan bayilerden bazılarının kendilerine gerekli olan pulları civarda bulunan küçük kasaba bayilerinden temin ettiği, bayilerin İdarenin haricinde hiçbir yerden kıymetli evrak ve pul alıp satamayacağı.

İşbu tahrîrât-ı umûmiyyede pul bayilerinin ne mikdârdan ibâret olduğu bilinmek için defter talebine dair muharrer maddeye atfen gösterilen fî 24 Rebiülahir sene 1304 (20 Ocak 1887) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye hükümsüz olduğu ve bayilere verilecek ücret-i bey'iyye hakkında muharrer fıkraya atfölan fî 8 Recep sene 1304 (2 Nisan 1887) tarihli telgrafnâme-i umûmiyyenin hükmü merkez-i vilâyet olan mahallerde me'mûrlar ve bayilere % 5 ve merkez-i vilâyetin gayri mahallerde me'mûrlara % 5 ve bayilere % 7 kuruş ücret-i bey'iyye verilmesi hakkında tevârih-i muhtelifede Düyyûn-ı Umûmiyye nezâret ve merkez müdiriyyetlerine yazılan tahrîrâtlarla feshedildiği cihetle mezkûr fî 24 Rebiülahir sene 1304 (20 Ocak 1887) ve fî 8 Recep sene 1304 (2 Nisan 1887) tarihli tahrîrât ve telgrafnâme-i umûmiyyeler bu mecmuaya derc edilmemiştir.

Bayilerin İdarenin ma'lûmâtı olmaksızın yedd-i âherden külli ve cüzî pul alamayacakları (256) numaralı ve fî 20 Temmuz sene 1291 (1 Ağustos 1875) tarihli tahrîrât-ı umûmiyyenin zirinde muharrer olan ta'lîmâtın 3. maddesinde dahi gösterilmiştir.

Pul ve evrâk-ı sahiha fûrûhtuyla me'luf olarak taahhüdâtını hüsn-i ifâ etmiş ve kîdemleriyle evrâk-ı sahihaca muâmelât-ı câriyelerinin intizamından dolayı evrâk fûrûhtu hakkında muhâfazaya kesb-i liyâkat eylemiş olan bayilerle

bunlardan fazla bayi olup olmadığı ve teferruâtı fi 24 Rebiülâhîr sene 1304 (20 Ocak 1887) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye-i hâlisi ile istifsâr olunmuştu. Bundan maksad-ı aslı çünkü bayilerin teksîr-i idadî hem kendilerince ve hem de lâıkiyle taht-ı muhâfaza ve inzibâtta tutulamıyacağından nâşî idârece muzîr olacağı cihetle bunların bulundukları şehir ve kasabaların derece-i ehemmiyet ve cesâmetine göre ta'yîn ve tahdidiyle bir kat daha taht-ı intizâma vaz'ı mütealasından ibâret olup böyle tahdid-i mikdâr olunduğu sûrette meselâ 100 kuruşluk pul satan bir bayinin 200-300 kuruşluk ve belki daha ziyâde pul fûrûtuyla temettu' artacağına nazaran ücret-i bey'iyyenin de % 5'den tesviyesince bir güne mahzûr olamayacağına binâen nefs-i Haleb'de satılacak evrâk-ı sahiha ve pul ücret-i bey'iyyesinin % 5'den tesviyesi fi 8 Recep sene 1304 (2 Nisan 1887) tarihli telgrafnâme-i muhliside izbâr olunmuş olmakla şimdilik oradaki bayiler ücretinin % 5'den îtasiyla beraber bunların sızıldı vukua getirilmeksizin tahdid mikdârına i'tinâ' ve himmetle ücret-i mezkûrenin hangi tarihten itibaren o vechile tesviyesine bed olunduğunun bu tarafa iş'âr olunması ve bir de büyücek şehirlerde bulunan bayilerden bazılarının kendilerine lüzûmu olan pulları civarda bulunan küçük kasabalar bayilerinden tedârik etmekte oldukları haber alınıp bu ise bayilerin İdârenin gayriden evrâk alamamaları hakkındaki hükm-i nizâmı muhal ve inzibatada muğâyir bulunduğundan mevcûd bayilerin vakitli vakitsiz muayenesiyle öyle idâreden alınandan fazla evrâk bulunduğu hâlde kendilerinin bi'l-istintâk tebeyyûn edecek hâlin bildirilmesi ve bu gibi hâlât vuku'una da meydan verilmemesi, fi 18 Recep sene 1304 ve fi 31 Mart Sene 1303. (12 Nisan 1887)

265 Bir dükkân veya mağaza için alınmış olan bey'iyye tezkeresinin başka dükkân ve mağazalarda geçerli olamayacağı, yıl içinde dükkânını değiştirmek isteyen bir pul bayisinin İdareye mürâcaât ederek adres değişikliği yaptırabileceği, bir tezkerede ancak bir defa adres değişikliği yapılabileceği, bazı tütüncülerin ellerinde bulunan bey'iyye tezkerelerini dükkânlarındaki mallarla beraber başkalarına devrettiği, işletmesini devretmek isteyen kişilerin tezkerelerini idarelere iade ederek iptal ettirmesi gerektiği.

İşbu tahrîrât-ı umûmiyyede tütün bey'iyye tezkerelerine dair muharrer olan fıkraya atfen gösterilen fi 6 Rebiülevvel sene 1293 (1 Nisan 1876) tarihli tahrîrât-ı umûmiyyenin dıyûn-ı umûmiyye idâresine aidiyeti bulunmadığı cihetle bu mecmuaya derc edilmemiştir. İşbu tahrîrât-ı umûmiyyede bayiliği terk ile dükkânını ahire devreyleyecek olanların yerlerine kaim olacakların iktizâ' eden

resmini vermeyip diğerk tezkere almaları muharrer ise de pul bayilerine verilecek ruhsat tezkerelerinin meccânen i'tâ' kılınacağı (256) numaralı ve fî 20 Temmuz sene 1291 (1 Ağustos 1875) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye zîrinde mûnderic bulunan ta'limâtın 5. maddesinde gösterilmiş olduğundan mücibince pul bayiliği ruhsat tezkerelerinden resim alınmak iktizâ' etmez.

Bazı mahallerde bey'iyye tezkeresiyle duhân satanlar dükkânlarında taraflarından başka adam oturttuklarından dolayı dükkânları kapattırılarak cezâ-yi nakdî istenildiği mukaddemâ ifâde ve şikâyet olunması üzerine makam-ı emânet-i muhlisiden meb'ûs fî 6 Rebiülevvel sene 1293 (1 Nisan 1876) tarihli tahrîrât-ı umûmiyyede Duhân Nizâm-nâmesi'nin 71. maddesinde sene ibtidasında bir dükkân veya mağaza için alınmış olan bey'iyye tezkeresi başka dükkân ve mağaza için muteber olamayıp eğer sahibi sene içinde dükkân veya mağazasını tebdîl etmek ister ise İdâreye mürâcaâtla tezkerede muharrer mahallin terk olunduğunu bâde'l-isbat ittihâz edeceği mahallin semt ve numarasını tezkereye ilâveten tashih ettirdikten sonra o tezkerenin sahibinin ismi tebeddül etmemek şartıyla bakıyye-i müddet hitâmına kadar ikinci mahal için muteber tutulacağı ve bir tezkerenin bu vech ile bir defadan ziyâde tebdîlen isti'mâl olunamayacağı mûnderic olup şu hâle göre sene ibtidasında bir dükkân için bey'iyye tezkeresi alındığı takdirde o dükkânda gerek tezkerede ismi muharrer olan kimse ve gerek bunun tarafından başka bir adamı otursun tezkere o dükkân için tanılarak bir şey denilmemesi ve fakat bu dükkân değiştirilecek olur ise sonraki dükkân yine o tezkerede ismi muharrer olan kimse tarafından açılmış olması lâzım geleceği bildirilmişti. Bazı tütüncüler bu müsaadeden istifâde ile ellerinde bulunan bey'iyye tezkerelerini dükkânlarındaki mallarıyla beraber aherine satıp idâreden soruldukça kendi adamları olduğunu beyân etmekte ve halbuki ekser mahallerde bey'iyye tezkeresiyle duhân satanlar nizâmî vechile idâreden ruhsat tezkeresi istihsâliyle evrâk-ı sahiha ve pul dahi satmakta oldukları cihetle böyle alım ve satım vuku' buldukça İdârenin beheme-hâl haberdar olarak hükûm-i nizâm ile hukuk-ı hazineyi ihlâl edecek muâmelât ve sû-i isti'mâlâtın önünün alınması için bu bâbda bir kaide-i inzibâtiye vaz'ı emr-i chemm görünmesine mebnî icâbı cemiyet-i rûsûmiyyede lede't-teemmül duhân ve evrâk-ı sahiha bayiliğini terk ile dükkânını ahere devreleyecek olanların evvel-be evvel İdâreye ihbâr-ı keyfiyetle yedlerinde bulunup hükmü kalmayan tezkereleri bırakmaya ve yerlerine kaim olacakların dahi iktizâ' eden resmini verip diğerk tezkere almaya mecbûriyet-i nizâmîyeleri bulunmasına nazaran bâdema herhangi tütüncü ve evrâk-ı sahiha dükkânında tarafından başka bir adamını oturtmak istediği hâlde evvel emirde kendi namına olan bey'iyye veyahut evrâk-ı sahiha ruhsat

tezkeresi İdâreye bî'l-ibrâz oturtacağı adamını dahi irâe ile nâminı tezkerelere ve idâredeki kaydına işaret ve temhîr ettirmeye mecbûr tutulması ve böyle işaret ve temhîr ettirilmeksizin aher namına tezkere ile tütün ve evrâk-ı sahiha satılır iken tutulduğu hâlde dükkândaki kimse velev sahihan tezkere sahibinin adamı dahi olsa tanınmayıp gerek tezkerelerin ve gerek dükkândaki malın o adama satılmış addıyla rûsûm-ı icâbiyyenin bâdelistihsâl nizâmen iktizâ' eden muâmele-i cezaiyyenin dahi ikisi hakkında müstereken icrâ' kılınması ve ileride bir gûne sızıldı ve şikâyetle mahal kalmamak üzere burasının bil-cümle bayilere şimdiden tebliğiyle beraber bundan böyle tezkereler verildikçe keyfiyyetin zahırlarında tahrîren dahi gösterilmesi husûsunun usûl ittihâzının ta'mimen iş'ârı cemiyet-i mezkûreden ifâde olunmuş ve nezâret-i behiyyeleri dahilinde vaki me'mûriyyet ve müdiriyyetlerin adedine nisbetle işbu tahrîrâtın nûsah-ı matbû'asından 30 kıt'ası leffen gönderilmiş olmakla bunların bâ-mu'cib mezkûr idârelere irsâl olunarak mücibince icrâ'-yı icâbına himmet buyurmaları, fî 22 Muharrem sene 1296 ve fî 3 Kânûnusânî sene 1294. (15 Ocak 1879)

266 | Pul ve kıymetli belgelerin ne şekilde talep edileceği, teslim alınacağı ve gönderileceği hakkındaki talimatın gönderildiği.

Rûsûm-ı Sitte Nezâretleri ile merkez müdiriyyetlerinin Dersaâdet Evrâk-ı Sahiha Bey'iyye Me'mûriyyetinden talep edecekleri pul ve evrâk-ı sahihanın sûret-i talep ve celbi ve evrâk-ı mezkûre hesabâtının sûret-i irsâli hakkında kaleme alınan ta'lîmâtın bil-cümle Rûsûm-ı Sitte nezâret ve merkez müdiriyyetlerine gönderildiği misillû bir nüshası dahi leffen ve tertîb ve tab' ettirilen iki nev'î koçan ve iki nev'î cetvel ve bir ilmühaber ki cem'an beş nevinden koçanlı olan mezkûr iki nevinin birer kıt'ası ve cetvellerin numûneleriyle maan kırkar varakı postaya tevdiyen taraf-ı behiyyelerine gönderilmiştir. Mezkûr çifte varaklı koçanlardan birisi lüzûmu olan evrâkın talebine ve diğeri gönderilen evrâkın vusûl ve kabzının beyânına ve diğeri iki nev'î cetvellerden biri nezâret veya merkez müdiriyyetlerinden mah-be-mah Mülhakat İdâreleri'ne gönderilen pul ve evrâk-ı sahiha-i mütenevvianın mikdârının terkimine ve diğeri birisi nezâret ve merkez müdiriyyetleri ambarlarının bir aylık makbûzat ve medfûâtının tahrîr ve tezbîrine mahsûs olmasıyla pul ve evrâk-ı sahiha-i mütenevvianın mezkûr ta'lîmâtta tarif ve beyân olduğu vechile cereyân-ı muâmelâtına ve mezkûr cetvellerin ait olduğu ayın gayesinden nihâyet sekiz gün sonra beheme-hâl bu tarafa gönderilmesine fevk-al-hadd it'inâ' ve himmet buyurulması, fî 12 Muharrem sene 1300 ve fî 11 Teşrînisânî sene 1298. (23 Kasım 1882)

TALİMAT

Rûsum-ı Sitte nezaret ve merkez müdürlüklerinin Dersaadet Evrâk-ı Sahiha Bey'iyye memuriyetinden ne şekilde pul ve kıymetli evrak talebinde bulunacakları, bunların hesaplarının ne şekilde gönderileceği talimatı.

Rûsûm-ı Sitte nezaretleriyle merkez müdüriyetlerinin Dersaadet Evrâk-ı Sahiha Bey'iyye memuriyetinden talep edecekleri pul ve evrak-ı sahihanın sûret-i talep ve celbi ve hesabât-ı mahsusalarının irsâli hakkında ta'limâtıdır.

Bil-cümle Rûsûm-ı Sitte nezâret ve merkez müdüriyetleri pul ve evrâk-ı sahiha talep ettiklerinde minbâ'ad doğrudan doğruya Galata'da Mehmet Ali Paşa hanında vaki Evrâk-ı Sahiha Bey'iyye Me'mûriyyetine mürâcât edeceklerdir.

Nezâretler ile merkez müdürleri talep edeceği pul ve evrâk-ı sahiha-i mütenevvianın mikdârını (1) iş'âretli çifte varaklı koçan-ı mahsûsuna derc edip bunlardan her ikisinin üzerine evrâk-ı matlubenin mikdârı başka başka derc ve koçanından kat' ile birini me'mûriyyet-i mezkûreye ve diğerini Dersaadet'de vaki Dü'ûn-ı Umûmiyye-i Osmâniye vâridât-ı muhassasa İdâre-i Merkeziyesi'ne gönderecek ve bunlar için başkaca tahrîrât testîrine hâcet olmayıp keyfiyyet irsâli nezâretlerin ve merkez müdüriyetlerinin evrâk kalemince bâdelkayd kayd numarasıyla tarihi evrâk-ı mezkûre zahrına terkim edilmeye iktifâ' kılınacaktır. Me'mûriyyet-i mezkûrenin nezâret ve merkez müdüriyetlerinin talebi üzerine her defa irsâlâtı vukuunda evrâkın nevi ve mikdânını mübeyyin bir kıt'a cetvel ile maan bir kıt'a ilmühaber göndereceği gibi evrâk-ı mezkûrenin mevzu olduğu sandıkta dahi yine nevi ve mikdârını mübeyyin başkaca bir pusula bulunduracaktır.

Nezâret ve merkez müdüriyetlerine gönderilen evrâk derhal muayene ile mevcûd görünecek olan pul ve evrâk-ı sahihanın cins ve mikdâr ve esmânı irsâlâtın makbûzunu mübeyyin (2) iş'âretli çifte varaklı ilmühaber deferi varakalarına derc ve terkim ile koçanından bi'l-kat' bilâ-ifata-i vakt biri zikr olunan Evrâk-ı Sahiha Bey'iyye Me'mûriyyetine ve diğeri İdâre-i Merkeziye'ye

gönderilecek ve mezkûr ilmühaber-in tahrîrât-ı mahsûsa ile irsâline lüzûm olmayıp keyfiyyet irsâli nezâretlerin ve merkez müdiriyyetlerinin evrâk kalemince bâde'l-kayd kayd numarasıyla tarihli ilmühaber-i mezkûrun zahrına gösterilmekle iktifâ' olunacaktır.

Nezâret veyahut merkez müdiriyyetlerinden mâh be-mah mülhakat müdiriyyetlere gönderilecek olan pul ve evrâk-ı sahihanın her defâ vuku' bulacak irsâlâtının cins ve mikdârı (3) işaretli numûneye tevfiikân cetvel-i mahsûsuna derc ve imlâ' ile mezkûr bey'yye me'mûrluğuna irsâl kılınacak ve bunun için başkaca tahrîrât yazılmayıp keyfiyyet irsâli nezâretlerin ve merkez müdiriyyetlerinin evrâk kalemince bâde'l-kayd kayd numarasıyla tarihi cetvel-i mezkûr zahrına derc edilmekle iktifâ' olunacaktır.

Nezâret veyahut merkez müdiriyyetlerinde mevcûd olan pul ve evrâk-ı sahihanın bir aylık makbûzat ve medfûâtını (4) işaretli numûne vechile cetvel-i mahsûsuna derc olunacaktır. Cetvel-i mezkûrun sûret-i tanzîmi zirde tarif olunur. Şöyle ki; Mah-ı sâbık nihâyetinde mevcûd olup mah-ı âtiye devr olunacak pul ve evrâk-ı sahihanın cins ve mikdârı birinci satıra ve cetvel-i mezkûrun ait olduğu mâh zarfında mezkûr bey'yye me'mûriyyetinden ahz olunacak pul ve evrâk-ı mütenevvianın cins ve mikdârı ikinci satıra ve işbu birinci ve ikinci satırların hâvî olduğu mikdârların yekûnu üçüncü satıra ve madde-i sâbıkada beyân olunan cetvele tevfiikân müdiriyyetlere gönderilecek pul ve evrâk-ı mütenevvianın mikdârı dahi terkim olunarak 4. satıra ve mah-ı âtiye devr olunmak üzere medfûâtı makbûzatından bi't-tenzil her mâh nihâyetinde nezâret ve merkez müdiriyyetlerinde bâkî kalan pul ve evrâk-ı sahiha-i mütenevvianın cins ve mikdârı dahi 5. satıra derc ve terkim olunarak madde-i sâbıkada zikr olunan (3) işaretli numûne vechile tanzim olunacak cetvel ile beraber ait olduğu ayın nihâyetinden itibaren sekiz gün zarfında zikr olunan Evrâk-ı Sahiha Bey'yye Me'mûriyyetine irsâl kılınacaktır.

Beher varakı câmi' bulunacak olan çiftte varaklı iki nevi koçan ile zikri sebkât eden cetveller daima İdâre-i Merkeziye cânibinden tanzim ve irsâl kılınacağından bunların sarfindan lâ-akall bir mâh mukaddem diğerklerini talep eylemek üzere nezâretlerle merkez

267 Sarfiyat miktarları hesaplanarak idarelerde yeter derecede pul bulundurulması, bazı idarelerde pul bulunamadığı gerekçesiyle genel merkeze ve hükümete şikayet dolu telgraflar çekildiği.

Müceddeden Resm-i Damga Kanûnu'na tâbi tutulan ve cinsiyle enva'ı (300) numaralı ve fi 11 Ağustos sene 1304 (23 Ağustos 1888) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye ile melfûfu olan mevâdd-ı nizâmîyyede gösterilen evrâka yapıstırılmak üzere Dersâadet Evrâk-ı Sahîha Bey'iyye Me'mûriyyetinden mahallerinin derece-i lüzûmu ve ehemmiyetine göre tertib ve bil-cümle Düyûn-ı Umûmiyye Nezâretleri ile merkez müdiriyyetlerine sevk ve tesrîp kılınmış olan üzerleri işaretli yeni pulların bazı nezâretlerden mülhakata tevzî' ve irsâlinde mahallerinin işbu pullara olan lüzûm ve ihtiyacı derecesi lâıkiyla hesap ve muvazene olunmamakta olmasından nâşi lüzûmundan noksan pul alan Mülhakat İdâreleri'nden bi't-tab' talep vukuunda nezâretlerde dahi zaten nisbetsiz sûrette bâkî kalan pullar kifâyet etmeyerek İdâre-i Merkeziye'ye telgraflar keşidesiyle beyhûde yere her iki taraf telâşa düşürülmekte ve maamafih o makule pulsuz kalan mahaller hükûmetleri cânibinden dahi o misillû nezâretler hakkında makamat-ı âliyyeye telgrafnâmeler çekilerek şikâyetler edilmekte olup bu ise zikr olunan nezâretlerden pulların mülhakata emr-i tertib ve tevziinde ihtiyâcat-ı mahalliyenin lâıkiyla muvazene ve hesap edilmeksizin li-ale't-ta'yîn gönderilmesinden neş'et eylediği bi't-tedkik anlaşılmış olduğundan ve bazı nezâretlerle Mülhakat İdâreleri'nce eski pullardan bir takımının fersûdeleştirilerek bil'âhire bunların el-yevm devam eden iade-i muâmelâtı dahi emvâl-i meşrûhanın netice-i tabî'si olup zikr olunan yeni pullardan fazla gönderilen mahallerce de bil'âhire o yolda muâmele olunacağı tabii olduğundan işte âtiyyen bu misillû hâlât ile bâlâda beyân olunduğu vechile bâdema bu bâbda mürâcâât ve şikâyat vuku'una meydan verilmemek üzere bil-cümle nâzır ve merkez müdirlerinin celbi intibâhı mukteza-yı şime-i maslahat görüldüğüne mebnî hemen mülhakat idâreleriyle bi'l-muhabere mezkûr pullardan şimdilik lüzûmundan fazla gönderildiği tebeyyün eden mahallerden celbiyle noksan verildiği tahakkuk edecek mahallere gönderilmesi ve bâdema İdâre-i Merkeziye'den dahi celbine lüzûm görüldüğünden mâa mülhakat nezâretin hangi nevi pullardan ne mikdârına lüzûm-ı sahîh tahakkuk eyler ise o mikdârın talep ve celbiyle işbu

muvâzenenin hiçbir vakit nazar-ı dikkat ve ehemmiyetten dûr tutulmaması ve mezkûr yeni pulların nezâretlerden mülhakata vuku' bulan sevkîyâtı ile mülhakatça vaki olan sarfiyâtı derecâtı bâde tevârid edecek icmâlât-ı şehriye üzerine muhasebe-i merkeziyece hakkıyla bi'l-muvâzene şayet beyân olunduğu vechile bir nisbetsizlik görülecek olur ise bundan dolayı nâzır ve müdürlerin şediden muâheze olunmaları kat'iyen mukarrer olduğundan ona göre tesviye-i icâbına fevka'l-gaye i'tinâ' buyurulması, fi 10 Safer sene 1306 ve fi 4 Teşrinievvel sene 1304. (16 Ekim 1888)

268 Taşralara gönderilecek damga pullarının ne şekilde sayılacağı, paketleneceği ve sevk edileceği, bu paketlerin varış noktalarında ne şekilde kimlerin gözetiminde açılacağı, eksik, yırtık veya şüpheli paketler hakkında ne şekilde işlem yapılacağı.

İşbu tahrirât-ı umûmiyyede taşralara gönderilecek pulların sûret-i irsâli beyân ve tarif kılınmış ise de pulların taşralara ne yolda irsâl kılınacağı (266) numaralı ve fi 11 Teşrinisânî sene 1298 (23 Kasım 1882) tarihli tahrirât-ı umûmiyye zârinde muharrer olan talimâtta başkaca gösterilmiştir.

Bu taraftan taşralara gönderilmekte olan evrâk-ı sahiha ve pulların ahz ve kabzı zımında her Rûsûmat nâzırının Dersâdet'de bir vekili var ise de bu vekiller evrâkı ahz ederler iken ta'dâdına dikkat etmeyip me'mûrların ta'dâdına emniyet etmekte ve ara sıra öteye beriye fazla ve noksan evrâk ve pul irsâl kılınmakta olmasıyla bu vechile fazla ve noksan ta'dâd ve irsâl olunmasından dolayı olan mes'uliyet ta'dâd me'mûrlarının mezkûr vekillere atf ve tahmillerine mahal kalmayıp ona göre dikkatleri tezyid edilmek ve hem de işbu vekillere beyhûde maâş verilmemek üzere bunların istihdâmından sarf-ı nazarla zikr olunan evrâk ve pulların Damga İdâresiyle bi'l-muhabere âtîde gösterilen usûl-i vechile gönderilmesine karâr verilmiştir. Şöyle ki; senedât evrâkının 20 paralığından on kuruşa kadar olan nevinin 100 adedi bir deste ve on destesi bir paket ve 15 kuruştan 100 kuruşa kadar olan nevilerinin 100 adedinin bir deste ve 150 kuruştan 2.500 kuruşa kadar olan nevilerinden tabii külliyetli sarf olunamayıp her taraftan az istenileceği ve şu hâlde başka başka deste edilemeyeceği cihetle bu neviden talep olunacak evrâkın yekdigeriyle birleştirerek başkaca bir paket yaptırılacağı misillü edâne ve ilâm evrâkının on kuruşa kadar olan enva'ının 100 adedi bir deste ve 500 adedi yani beş destesi bir paket ve bunların 15 kuruştan 100 kuruşa kadar olan cinslerinin beher 100 adedinin bir deste ve 150'den 2.500 kuruşa kadar olan enva'ının dahi senedât evrâkının bu nevi hakkında icrâ' olunacağı ânif-üz-zikr olunan kaide-i vechile

bu neviden istenilecekler yekdiğeriyle birleştirilerek başkaca bir paket yaptırılacağı misillü ilâm ve edâne maktualarının dahi 100 adedi bir deste ve 500 adedi bir paket ve kefâlet vesair evrâk-ı maktûanın ve mürûr tezkeresi ve pasaport ve emsâli tezâkir-i mütenevvianın 100 adedi bir deste ve on destesi bir paket ve gazete pullarının 55.000 adedini hâvî olan 500 tabakası bir paket ve varaka pulunun 10 ve 20 paralığı ile bir kuruluşğunun yirmi beşer bin adedini hâvî olan 1.000 tabakası bir paket ve 2 kuruştan 10 kuruşa kadar iki bin beşer yüz adedini hâvî olan 500 tabakası bir deste ve 10 kuruştan yukarı cinsinden bi't-tab' az sarf olunduğı cihetle bunlardan istenilecek mikdârın dahi bir deste yapıp ve her paketin alt ve üstüne birer mukavva vaz'ıyla üzeri dört taraftan sicim ile bağlandıktan sonra mezkûr sicimin uçları bir yere gelen mahalline o paketi ta'dâd me'mûrlarından herhangisı satmış ise onun namına mahkûk kurşun mühûr darp olunup öylece tesyîr ve bunların mevzu olduğı beher dengin üzerine kurşun mühûr darp ve temhîr olunacağından mahallerine vusûlünde nâzır ve muhasebe başkatiibiyle evrâk-ı sahiha me'mûru denkleri Meclis-i İdâre'ye götürerek orada kurşun mühûrleri bi'l-muayene bunlarda bir güne bozukluk olup olmadığı anlaşıldıktan sonra birer birer kûşâd ve derûnlarında bulunan paketlerin ve bunların hâvî olduğı destelerin adedi o bâbda gönderilecek müfredât defteriyle tatbik olunduktan sonra mezkûr mühûr ve bağlar açılmaksızın paketler kenarlarından sayılıp tamam zuhûr eder ise bâ senet-i makbûz evrâk-ı sahiha me'mûrine bi't-teslim alınacak senedin hıfzıyla evrâk ve pulların tamamen vâsıl olduğunun bu tarafâ inbâ ve şayet mezkûr paketlerin birisinde noksan evrâk zuhûr eder ise o paketin bağ ve mühûr bozulmaksızın hâliyle buraya iadesiyle bu vechile noksan olduğuna dair hükûmetten mazbata alınarak bâ-tahrîrât isrâ' olunması ve eğer fazla zuhûr eder ise işbu fazla kabûl ile fakat hangi cinsten kaç adet fazla çıktığına dair kezâlik bir kıt'a mazbata alınarak gönderilmesi ve bundan böyle evrâk ve pul celbine lüzûm göründükçe yukarıda beyân olunduğı ve bâlâ-yı tahrîrâtta gösterildiğı vechile her nevi kağıt ve tezâkir ve pulların kaç adedi bir paket itibar olunmuş ise o hesap üzere istenilip bundan noksan talep olunmaması ve fakat mekâdir-i mezbûreden ziyâdesine lüzûm görünür ise o hâlde iki katı olmak üzere meselâ beheri ikişer paralık puldan lâ-akall talep olunacak olan 55.000 adetten ziyâdeye lüzûm göründüğü sûrette 110.000 adet istenilmesi husûsunun ta'mimen iş'ârı Meclis-i Rûsûmat'dan ifâde kılınmış o vechile ifâ-yı muktezasıyla sâlif-ül-beyân vekiller maâşlarının bi'l-kat' kendilerine ruhsat verilmesi evrâk-ı sahiha İdâresi'ne ve icrâ-yı muâmele-i kalemiyesi husûsu dahi muhasebeye bildirilmiş olmakla ber-vech-i meşrûh ifâ-yı muâmeleye

i'tinâ' ve himmet buyurulması, fi 13 Recep sene 1293 ve fi 22 Temmuz sene 1292. (3 Ağustos 1876)

269 | Taşralara gönderilen kıymetli evrak ve pul paketlerinin varış noktalarında kimlere ne şekilde teslim ve zimmet edileceği.

Taşralara gönderilmekte olan evrâk-ı sahiha ve pulların vusûllerini mübeyyin müfredât pusulalarının nâzır ve muhasebe başkâtibiyle evrâk-ı sahiha me'mûru tarafından müştereken temhîr ve irsâli usûl ittihâz bulunuşu hâlde muahharen (268) numaralı ve fi 22 Temmuz sene 1292 (3 Ağustos 1876) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye-i hâliside gösterildiği vechile zikr olunan evrâk-ı sahiha ve pulların nezârete vusûlünde me'mûrine bi't-teslim o bâbda me'mûr-ı mûmâileyh tarafından alınacak senedin hıfzıyla vusûllerinin nezâretten ba-tahrîrât bu tarafa iş'ârıyla iktifâ' olunmuş ve bu da gerek işbu evrâk ve pullara ve gerek vâridât-ı rûsûmiyye aksam-ı külliyesini şâmile olan duhân bandrolleriyle her nevi tezâkir-i matbû'aya teferrug eden muâmelâtça nezd-i emânet-i muhliside bizzat nüzzarın mes'ul tutulmasından münbeis bulunmuş ise de işbu evrâk-ı sahiha ve pullarla tezâkir-i mütenevvia-i sairenin derkâr olan ehemmiyeti cihetle bu bâbda evrâk-ı sahiha müdiriyyetinin iş'arı üzerine Meclis-i Rûsûmat'da cereyân eden müzakerat neticesinden mezkûr evrâk-ı sahiha ve pullarla tezâkir-i mütenevvianın ber-minvâl-i muharrer nuzzâra zimmet kayd olunmasından dolayı muâmelât-ı umûmiyyesinden bizzat nâzırlar mes'ul olduğu gibi umûr-ı hesâbiyyeleri dahi nezâret başkâtiplerinin vezaif-i asliyye ve müterettibelerinden bulunması cihetle mes'uliyet-i mezkûrede muhasebe başkâtiplerinin dahi iştirakı umûr-ı tabiiyyeden bulunmasına nazaran bâdema gerek sâlif-üz-zikr evrâk-ı sahiha ve pullarla tezâkir-i mütenevvianın ve gerek yine vâridât-ı rûsûmiyyenin vesait-i istifâ'iyesi olarak ehemmiyette onlara muadil hükmünde bulunan bandrollerle tezâkir-i sairenin ale-l-usûl nezâretlere irsâlinde mezkûr tahrîrât-ı umûmiyye mücibince muayene ve ta'dâdı bâde'l-icrâ' buradan gönderilecek pusulaya tevfiikân cins ve mikdârı ber-vech-i müfredât gösterilerek vusûlünü hâvi senedinin bi't-tanzîm nâzırlarla muhasebe başkâtipleri tarafından müştereken tahtim ile bâ-tahrîrât-ı mahsûsa bu tarafa beis ve tesyîr kılınması sûretinin usûl ittihâzı bi't-tensib mücibince ifâ-yı muktezası husûsunun ta'mimen iş'arı meclis-i mezkûrdan ifâde olunmuş ve keyfiyyet sair nezâretlere bildirilmiş olmakla nezâret-i behiyyelerince dahi o vechile ifâ-yı muktezasına himmet buyurmaları, fi 21 Cemâziyelâhîr sene 1294 ve fi 20 Haziran sene 1293. (2 Temmuz 1877)

Rüsûmat Nezâretleri'ne gönderilen kıymetli belgelerin nazırların olmaması durumunda muhasebe başkâtiplerince teslim alınması, kıymetli belgelerin tüm işlemlerinden nazırların sorumlu olduğu, paketlerin tam veya eksik çıkması durumunda genel merkezin yazı ile bilgilendirilmesi.

İşbu tahrîrât-ı umûmiyyede nezâretlere evrâk-ı sahihanın hîn-i irsâlinde hazır bulunmak üzere Dersâadet'de birer vekil bulundurulması (255) numaralı ve fi 27 Şubat sene 1289 tarihli tahrîrât-ı umûmiyye ile bildirildiği gösterilmiş ise de bu maddesinin hükmü (268) numaralı ve fi 22 Temmuz sene 1292 (3 Ağustos 1876) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye ile fesh edilmiştir.

Rüsûmat Nezâretleri'nden vuku' bulan talep üzerine irsâl olunan evrâk-ı sahihanın nezâret merkezlerine vürûdu şayet nüzzarın mülhakatı devirde bulundukları veyahut hasbe'l-icab bir tarafa azimetleriyle muhasebe başkâtiplerinin vekâleti zamanına tesâdüf edecek olur ise çünkü evrâk-ı sahihanın kâffe-i muâmelâtından nuzzârın mes'ul tutulacağı ve evrâkın hîn-i irsâlinde hazır bulunmak üzere bu tarafta ayrıca birer vekil bulunduracakları (255) numaralı ve fi 27 Şubat sene 1289 (11 Mart 1874) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye ile bildirilmiş olmasıyla bu hâlde evrâk-ı mezkûre denklerinin küşâdıyla muâmelât-ı mukteziyesinin icrâ'sına şayet muhasebe başkâtipleri tarafından cesaret olunamayıp nüzzarın avdetlerine taalluk ile tehirat vukua getirilmesi melhûz olduğuna ve nâzırların merkez-i nezâretten infikâklarında muhasebe başkâtipleri cüzî ve külli umûr ve husûsât-ı rüsûmiyyede kaideten vekil-i mes'ul ve müstakil tanındıkları cihetle bu bâbda dahi işi tehirden vikayeten icrâ'-yı muâmeleye me'zûniyetleri tabii olduğuna mebnî bu misillü evrâk-ı denklerinin vusûlünde heyet-i nezâret hazır olduğu hâlde muhasebe başkâtipleri taraflarından fekk ve küşad olunarak bi't-ta'dâd evrâk-ı sahiha me'mûrlarına teslim ile adetleri tamam zuhûr edildiği veyahut noksan çıktığı hâlde zuhûr edecek noksanı tahrîrât-ı mebhûsa ile vaz' ve ittihâz olunan usûl-i kaideye tatbiken nâzırlara ait olacağından lâzım gelen makbûz senedinin tamamına bi't-tanzîm bu tarafa gönderilmesi ve nâzırlardan infisâl edeceklerin haleflerinin vusûlüne kadar muhasebe başkâtiplerinin vekâlet etmesi lâzım geldiği sûrette işbu vekâlet zamanında dahi vürûd edecek evrâk denklerinin ber-minvâl-i muharrer icrâ'-yı muâmelât-ı mukteziyesiyle kezâlik makbûz senetlerinin tanzîm ve irsâl olunması ve nâzırlar ile muhasebe başkâtipleri ve nâzırlar ile muhasebe başkâtipleri taraflarından müstereken temhîr ve tasdik ile bu tarafa gönderilmekte olan makbûz senetlerinin husûsiyet-i me'mûriyyetleri cihetle bundan böyle evrâk-ı sahiha me'mûrlarına dahi müstereken temhîr

ettirilmesi Damga İdâresi'nden olunan ifâde ve ihtâr ve Meclis-i Rûsûmat'dan verilen karâr üzerine usûl ittihâz olunarak keyfiyyet bil-cümle Rûsûmat Nezâretleri'ne bildirilmiş olmakla ba'de-zin oraca dahi ber-minvâl-i muharrer muâmele-i icrâsı lâzım geleceği, fi 7 Şaban sene 1291 ve fi 6 Ağustos sene 1290.

271 Genel merkezden Rûsumat Nezaretlerine gönderilen pullardan bazılarının yırtık çıkması durumunda bunların iade edilmesi, iade edilen pulların kopuk parçalarının birbirine uyumlu olup olmadığının ve kullanılıp kullanılmadığının kontrol edilmesi, aradan zaman geçtikten sonra yırtık olarak geldiği söylenen pulların teslim alınmaması, kazayla yırtılan pulların beyaz bir kağıt üzerine parçalarıyla beraber yapıştırılıp yıl sonunda genel merkeze gönderilmesi, yırtık ve kopuk parçaların yapıştırılmaması durumunda pul bedelinin sorumlulardan tazmin edileceği.

Emânet-i hâlisiden gönderilen pulların derûnlarında yırtılmış olanların Rûsûmat Nezâretleri'nden iade olunup buraca hîn-i muayene ve ta'dâdlarında bazılarının parçaları yekdiğerine uygun olup isti'mâl olunmamış pullardan olduğu anlaşılmakta ise de ekserinin parçaları birbirine uymayıp hakikaten isti'mâl olunmazdan evvel mi yırtıldıklarına yoksa isti'mâl olunmuş pullardan mı olduklarına hüküm vermek mümkün olmadığı evrâk-ı sahiha müdiriyyetiyle bi'l-mühabere anlaşılmasıyla Meclis-i Rûsûmat'a lede'l-havâle emânet-i hâlisi tarafından taşralara gönderilen pullar sağlam olarak irsâl olunduğu hâlde bunlardan yırtık zuhûru mahallerince hîn-i ta'dâdında adem-i dikkatten neş'et edeceği derkâr ve bu ise hasar-ı mîriyi mücib olmasıyla tecviz olunamayacağı bedidâr olduğundan bâdema bu taraftan irsâl olunan pulların hîn-i kabz ve tesliminde nezâretlerce dikkat olunarak eğerki bunların içinde buradan yırtık gönderilmiş olanları zuhûr eder ise bilâtehir hemen iade ve isrâ'sıyla keyfiyyetin iş'âr olunması ve aradan vakit geçtikten sonra buradan böyle gönderildiği iddia olunacak olur ise kabûl olunmayıp zuhûr edecek yırtıkların esmânî tazmînen istihsâl olunacağından burası şimdiden bilinip ona göre hareket edilmesi ve işbu pulların gerek ta'dâdından ve gerek sarfında dikkatle yırtılmalarına sebebiyet verilmemesi ve şayet bazıları her nasılsa yırtılacak olur ise bunların parçaları zayi edilmeyerek sırasıyla dizilip her idârede Peyderpey bir tabaka beyaz kağıt üzerine yapıştırılarak sene ahirinde o tabakaların bi'l-celb Merkez-i Nezârette tutulan tabaka ile beraber bu tarafa tesyâr ve bunların yırtılması hakkında olan esbâb-ı mücibe ne olduğunun

izahen iş'âr olunması ve bir de böyle yırtılmış olan pulların parçaları güzelce hıfz olunmayıp da zayi edilerek sâlif-üz-zikr tutulacak tabakâya tamamıyla yapıştırılmaz ise bunların esmânı dahi tazminen ahz ve istifâ' olunacağı mukarrer olunmakla bu bâbda dahi ziyâdesiyle i'tinâ' ve dikkat kılınması hususunun ta'mîmen izbârı meclis-i mezkûrdan ifâde olunarak keyfiyyet sair nezâretlere iş'âr ve zîr-i nezâret-i behiyyelerinde kâin Rüsûmat müdürlük ve me'mûrluklarının adedine nisbetle işbu tahrîrât-ı hâlisinin nûsah-ı matbû'asının 40 adedi leffen tesyâr kılınmış olmakla bunların bâ-mu'cib mezbûr idârelere irsâliyle mücibince iktizâsının icrâ'sına himmet buyurmaları, fi 3 Ramazan sene 1293 ve fi 9 Eylûl sene 1292. (21 Eylûl 1876)

272 Rüsûmat idarelerinden gelen kıymetli evrak ve pulların zaman zaman eksik veya fazla çıktığı, gerek sevk gerekse teslim aşamasında bu belgelerin sayımına bir komisyon eşliğinde dikkat edilmesi, iptal ve iade edilecek kıymetli belgelerin üzerine iptal edildiğini gösteren "*battâl*" kaşelerinin vurulması, yırtık ve kopuk pulların kağıt tabakalara sırasıyla yapıştırılıp cins ve kıymetleri bu kağıtların üzerine yazılarak ve düzenlenecek kapsamlı rapor eşliğinde genel merkeze gönderilmesi.

Rüsûmat idâreleri'nden vürûd etmekte olan fersûde evrâk-ı sahiha ve pullar bazen fazla ve noksan zuhûr etmekte ve burada mahallerince dikkatsizlik ve mübâlâtsizlik vuku'ı sebebiyet vermekte olmasından dolayı bunlara teferrug eden muâmelâtın bir kaide-i salime tahtında cereyânı esbâbının istikmâline lüzûm görünerek iktizâsı Meclis-i Rüsûmat'da lede't-tecmmül ba'de-zin bu makule iade olunacak fersûde evrâk ve pulların gönderileceği vakitte idârelerde ta'dâdlarına heyetce kemâliyle dikkat ve i'tinâ' olunmakla beraber evrâk-ı sahihanın beheri üzerine battâl keşide edilerek ve pulların dahi şekilleri tamamıyla görülecek sûrette tabaka-i kâğıtlara sırasıyla yapıştırılıp cins ve kıymetleri işbu kâğıtlar üzerine tahrîr olunarak o bâbda tanzim kılınacak müfredât pusulasıyla beraber tesyâr kılınması usûl ittihâzı ile keyfiyyetin ta'mîmen iş'ârı meclis-i mezkûrdan ifâde olunmuş ve keyfiyyet sair Rüsûmat Nezâretleri'ne bildirildiği misillü zîr-i nezâret-i behiyyelerinde kâin Rüsûmat müdürlük ve me'mûrluklarının adedine nisbetle işbu tahrîrât-ı hâlisinin 20 kıt'a nûsah-ı matbû'ası leffen feristade kılınmış olmakla bunların bâ-mu'cib mezkûr müdürlük ve me'mûrluklara isrâ'sıyla mücibince ifâ-yı muâmeleye dikkat ve i'tinâ' ettirilmesi husûsuna himmet buyurmaları, fi 16 Rebiülahir sene 1294 ve fi 18 Nisan sene 1293. (30 Nisan 1877)

273 Genel merkeze iade edilen pul ve kıymetli evrak paketlerinin üzerine sözkonusu paketlerin hangi Rüşumat İdaresi'nce iade edildiğinin yazılmamasından dolayı paketlerin birbirine karıştığı.

İdâre-i Merkeziye'ye iade olunup icâbının icrâ'sı zımında Damga Müdüriyeti'ne gönderilen pul ve evrâkın mevzu olduğu denklerin üzerlerine hangi İdârenin olduğu terkim olunmamasından dolayı birkaçı bir yere gelince tefriki kabil olamamakta olduğundan bâdema mezkûr denklerin üzerlerine konulan yaftaların bir tarafına bunu iade eden İdârenin yalnız isminin celbi ve okunaklı bir hat ile işaret ve tahrîr olunması husûsu müdüriyet-i mûmâileyhâdan gösterilen lüzûm üzerine sair Düyûn-ı Umûmiyye nezâret ve merkez müdüriyetlerine bildirilmiş olduğundan nezâret-i behiyyelerince o vechile muktezasının ifâ ve o bâbda icâb eden Mülhakat İdâreleri'ne dahi tebliğat-ı lâzime icrâ' buyurulması, fi 7 Cemâziyelevvel sene 1306 ve fi 28 Kânunuevvel sene 1304. (9 Ocak 1889)

274 Bazı Rüşumat idarelerinde pulların saklanması ve korunmasına özen gösterilmediği, bazı idarelerde pulların sağlam sandık ve dolaplara konulmamasından dolayı fareler tarafından yenildiği, kişilerin hatasından dolayı bu tür kayıpların yaşanması durumunda doğacak zararların sorumlularından tazmin edileceği.

Bazı Rüşumat İdâreleri'nde pulların hüsn-i muhâfazasına dikkat edilmediğinden nâşi fare dokunmak gibi telefât vuku' bulmakta olduğu işaret-i vakıadan anlaşılıp bu ise câiz olamayacağından zikr olunan pulların bu misillü tehlikeden muhâfazası zımında bunların kırık ve deliği olmayan muhkem sandık veya dolaplara vaz' ile hıfz olunması ve işbu sandık ve dolaplar dahi sıkça sıkça yoklanılarak bir mahalde fare girebilecek sûretle delik peyda olmuş ise derhal tamir ile muzırretin vaktiyle men' edilmesi ve eğer adem-i takayyüd sebebiyle yine bu misillü telefât vukua getirilecek olur ise esmârının mezkûr pullar muhâfazasına me'mûr olanlardan tazminen istifâ'sı mukarrer olduğundan burası dahi şimdiden bilinip ona göre hareket kılınması husûsunun ta'mîmen iş'ârı Meclis-i Rüşumat'dan ifâde olunarak keyfiyyet sair Rüşumat Nezâretleri'ne iş'âr ve işbu tahrîrât-ı muhlisinin nûsah-ı matbû'asından nezâret-i behiyyeleri dahilinde bulunan Rüşumat İdâreleri'nin adedine nisbetle 40 küt'ası leften tesyâr kılınmış olduğundan bunların bâmu'cib mezkûr idârelere isrâ'sıyla mücibince icrâ-yı muâmeleye himmet

buyurmaları, fi 29 Şevvâl sene 1293 ve fi 4 Teşrinisânî sene 1292. (16 Kasım 1876)

275 Bandrol, kıymetli evrak ve pulların bir çok yerde ahşap binalarda saklandığı, yangın ve diğer tehlikelerden etkilenmeyecek kargir ve sağlam binalar kiralanarak bu belgelerin oralarda saklanması gerektiği, İstanbul'da bu iş için bazı cami ve bedestenlerin kullanıldığı.

Ekser mahallerde bandrol ve evrâk-ı sahiha ve pulların idâre-i mevkileriyle sair ahşap binalar derûnlarında bulundurulduğu istihbâr olunmuş ve bu ise hüdânegerde bir harik vukuunda ziyat ve hasaratı intac edeceği derkâr olup Dersââdet'de bu gibi muhâfazası mühim olan evrâk ve eşya-yı icarat-ı cüz'îyye ile bedestan ve bazı cevami-i şerife derûnlarında hıfz edilmekte bulunmuş olduğundan Rüsûm-ı Sitte nezâret ve müdiriyyetlerinde böyle eşya vaz' ve hıfzına mahsûs kargir ve tehlikeden salim mahaller bulunduğu hâlde mezkûr pulların sandıklarda ve üzerleri lâzım gelenler tarafından mühürlü olarak oralara nakil ve vaz' olunarak ve böyle mahsûs mahalleri olmayan yerlerde dahi bizzaruri harik ve tehlikeden salim kargir ve münâsib yerler isticarıyla buralara konularak emr-i muhâfazalarına lâyıkıyla i'tinâ' ve netâyicinden bu tarafa dahi bilâtaraf ma'lûmât i'tâ' olunması husûsunun ta'mîmen iş'ârî lâzım gelmiş ve işbu tahrîrâtımızın dâire-i nezâret-i behiyyelerinde kâin Rüsûm-ı Sitte müdiriyyetlerinin adedine nisbetle 20 kıt'ası leffen irsâl kılınmış olmakla bunların bâ-mu'cib mezkûr idârelere irsâliyle her tarafta ona göre iktizâsı ifâ ettirilerek neticelerinin bu cânibe ebnasına himmet buyurmaları, fi 3 Rebiülahir sene 1299 ve fi 9 Şubat sene 1297. (21 Şubat 1882)

276 Bandrol, kıymetli evrak ve pullara ilişkin her türlü sayım ve kayıtların Rüsumat Nezaretlerince düzenli olarak yapılıp iki ayda bir genel merkeze gönderilmesi, günlük satışları yapmak için görevlendirilmiş memurlara en fazla bir aylık sarfiyat miktarı kadar mal zimmetlenmesi, kıymetli evrak saklanan yerlerin nazır, muhasebe başkatibi ve kontrol memuru tarafından müştereken mühürlenmesi.

İşbu tahrîrât-ı umûmiyyede pulların mahfûz olan mahaller kapılarının müfettişler tarafından dahi mühürlenmesi hakkında muharrer olan fıkranın hükmü (277) numaralı ve fi 17 Ağustos sene 1297 (29 Ağustos 1881) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye ile feshedilmiştir.

İşbu tahrîrât-ı umûmiyyede damga pulları için her iki ayda bir defterin tanzim ile

İdâre-i Merkeziye'ye irsâl kılınması gösterilmiş ise de mezkûr pullar için beher mâh birer defterinin bi't-tanzîm doğruca Pul Bey'yye Me'mûriyyeti'ne gönderilmesi (266) numaralı ve fi 11 Teşrinisânî sene 1298 (23 Kasım 1882) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye zîrinde münderic ta'limâtın 4. fıkrası ahkâmından olduğundan mücibince hareket olunmak iktizâ' eder.

Vezaif-i mevkûle-i behiyyelerinin başlıcalarından biri dâire-i nezâret-i behiyyelerinde bulunan bandrol ve evrâk-ı sahiha ve pulun emr-i muayene ve inzibatı maddesi olduğundan vusûl-i tahrîrâtımızda mevcûd evrâk-ı sahiha ve bandrol ve pulların muayene ve ta'dâd ile bir kıt'a defterinin tanzîm ve tesyâr kılınması ve işbu muayene maddesinin lâ-akall her iki ayda bir kere icrâ'sıyla defterinin bu tarafa irsâlinin usûl ittihâz olunması ve bir de mübâyaat-ı yevmiye ile meşgul olan evrâk-ı sahiha ve pul ve bandrol me'mûrları yedlerinde ekseriya külliyyatlı evrâk ve pul ve bandrol bulundurulmakta ve en küçük satışlar için bandrol ve evrâk mahzenleri açık tutulmakta olup bu ise emr-i muayenenin icrâ'sını tasîp ile sù-i isti'mâlâtı teshîl edeceği cihetle şu mahzûrun def'i zîmnında külli-yevm evrâk-ı sahiha ve pul ve bandrol satmakla meşgul olan me'mûr-ı mahsûslar yedlerinde öyle külliyyatlı evrâk ve bandrol bulundurulmayıp nihâyet bir aylık sarfiyâta kifâyet edecek mikdârın me'mûrîn-i mûmâileyhümâ zimmet kaydıyla teslim ve evrâk-ı sahiha ve pul ve bandrol mahzenleri kapısının zatınızla kontrol me'mûru ve muhasebe başkâtibi taraflarından müştereken tahtîm edilmesi ve her ayın hitâmında me'mûrlara teslim edilen evrâk-ı sahiha ve pul ve bandrolün hesâbâtı bi'r-ru'ye ertesi ayın sarfiyatı için lâzım olan mikdârın ashâbı mühr-i müctemian hazır oldukları hâlde mahzenler açılarak bi't-ta'dâd me'mûrlarına teslimiyle kapılarının vech-i meşrûh üzere müştereken mühürlenmesi bâlâda her iki ayda bir icrâ'sı gösterilen emr-i muayeneyi bi't-teshîl sù-i isti'mâlâtı dahi def'e kifâyet edeceği cihetle bu bâbda bâdema ona göre ifâ-yı muâmele kılınması ve müdiriyyet ve me'mûriyyetlerde dahi muâmelât-ı meşrûha ayniyle ifâ olup şu kadar ki oralardaki evrâk-ı sahiha ve pul ve bandrol mahzenlerinin müdür ve me'mûr ve başkâtip ve sandık eminleri taraflarından müştereken mühürletilmesi ve ilk muayenenin nezâret-i behiyyelerince hitâmında defterinin bilâ-tehir bu tarafa irsâliyle beraber müdiriyyet ve me'mûriyyetlerden dahi vürûd ettikçe pey-der-pey gönderilmesi ve bir de bir senelik sarfiyâta kifâyet edecek mikdârdan ziyâde evrâk-ı sahiha ve pul ve bandrol mevcûd tutulmak muvaffîk kaide olmadığından bunlardan bir senelik sarfiyâta kifâyet edecek mikdârdan ziyâdesinin bâ-tahrîrât İdâre-i Merkeziye'ye iade ve tesyâr kılınması lâzım gelerek keyfiyyet ta'mîmen iş'âr ve zîr-i nezâret-i behiyyelerinde kâin idârelerin adedine nisbetle işbu tahrîrâtımızın 50 kıt'a

nüsah-ı matbû'ası dahi leffen taraf-ı behiyyelerine tesyâr kılınmış olduğundan bunların bâ-mu'cib mezkûr idârelere isrâ'sıyla her tarafta mücibince icâbının icrâ'sına himmet buyurmaları, fi 2 Ramazan sene 1298 ve fi 16 Temmuz sene 1297. (28 Temmuz 1881)

- 277** | Nezaretlerde ve merkez müdüriyetlerinde kıymetli, pul ve bandrol saklanan yerlerin kontrol memurlarınca mühürlenmesine gerek olmadığı, kontrol memurlarının sadece sayım yapılan mahzenlerde tutulan defterin altını imzalayacağı.

İşbu tahrîrât-ı umûmiyye ile pulların mahfûz olan mahaller kapılarının müfettişler tarafından dahi mühürlenmesi hakkında (276) numaralı ve fi 16 Temmuz sene 1297 (28 Temmuz 1881) tarihli tahrîrât-ı umûmiyyede muharrer fıkranın hükmü feshedilmiştir.

Nezâretlerle merkez müdüriyetlerinde mevcûd evrâk-ı sahiha ve pul ve bandrollerin muayene ve ta'dâdiyla teferruat-ı sairesini mübeyyin olan (276) numaralı ve fi 16 Temmuz sene 1297 (28 Temmuz 1881) tarihli tahrîrât-ı umûmiyyemizde icrâ' kılınacak muayene ve ta'dâdan sonra bi't-tanzîm bu tarafa irsâli beyân olunan defâtirin zeyline “kuyûdâta mutabık olduğunu mübeyyin işbu mahalle şerh ve temhîr kılındı” ibâresinin terkim ve ilâvesiyle zâtınız ve kontrol me'mûru ve muhasebe başkâtibi taraflarından müh-i zatî ile bi't-tahtîm bu tarafa gönderilmesi ve bir de mukaddem ki tahrîrât-ı umûmiyyemizde taht-ı mühüre alınması beyân olunan mağazaların kontrol me'mûrlarına dahi mühürlendirilmesi gösterilmiş ise de mûmâileyhüm kontrol me'mûrlarının bu bâbda olan vazifelerin sâlif-üz-zikr evrâk mahzeninin icrâ'-yı muayene ve ta'dâdında tanzîm olunacak defterin zeylini kendileri dahi bulunduğunu musaddak olarak temhîr eylemekten ibâret olup öyle evrâk mevzu bulunan mahzeni temhîr etmeleri icâb etmeyeceğinden zikr olunan kontrol me'mûrlarına yalnız bâlâda muharrer muayene defâtiri zeylinin mühürlendirilip mahzenlerin yalnız nâzır ve başkâtip câniblerinden ve bir de evrâk-ı sahiha ve pul ve bandrol me'mûrları tarafından temhîr ettirilmesiyle iktifâ' kılınması lüzûmu ta'mîmen iş'âr kılınmış olduğundan nezâret-i vâlâlarınca dahi ona göre iktizâsının icrâ'sına himmet buyurmaları, fi 4 Şevvâl sene 1298 ve fi 17 Ağustos sene 1297. (29 Ağustos 1881)

- 278** | Nezaretlerden kıymetli belgelerin teslim alınması için müdüriyetlerce güvenilir kişilerin görevlendirilmesi, müdür ve memurların merkezlere gelip boştan yere harcırâh masrafi

Evrâk-ı sahiha ahzı için müdiriyyetlerden nezâretler ve me'mûriyyetlerden müdirliyyetler merkezlerine azimet eden me'mûrîn-i rûsûmiyyenin eyab ve zehâblarında itâ' olunmakta bulunan harcirâhın kesreti olmak ve bu ise masârifât-ı zâide vukuunu müntic bulunmak hasebiyle evrâk-ı sahiha irsâli maddesinin bir karâr altına vaz'-ı lâzîmeden bulunduğu beyânıyla icâbının icrâ'sı evrâk-ı sahiha müdiriyyetinden iş'âr ve ifâde kılınmış olmasıyla Meclis-i Rûsûmat'a lede'l-havâle vakıa masraf-ı mezkûrun kesret vuku'-ı cihetiyle bu bâbda bir tedbir-i münâsib ittihâz olunarak hazinenin beyhûde masraftan vikayesi lâzîmeden bulunduğu ve bu da Rûsûmat müdirlerinin nezâret ve me'mûrlarının müdiriyyet merkezlerinde emin ve mu'temed adamları olduğu hâlde isteyecekleri evrâk-ı sahihanın ahz ve teslimini onlara havâle ederek o vasıtalarla irsâl olunmasıyla hasıl olacağından bil-cümle müdir ve me'mûrlara o vechile tebliğ-i keyfiyyet olunarak bâdema talep eyleyecekleri evrâk-ı sahihanın nezâret ve müdiriyyet ve merkezlerinde irâe ve itimat edecekleri adamlara bi't-teslim onlar ma'rifetleriyle irsâl olunarak müdir ve me'mûrların merkezlere gelmelerine hâcet bırakılmayıp hazinenin beyhûde harcirâh itasından kurtarılması esbâbının istikmâliyle netice-i keyfiyyetin bu cânibe bildirilmesi meclis-i mezkûrdan ifâde kılınmış ve keyfiyyet sair Rûsûmat Nezâretleri'ne iş'âr olunduğu misillü işbu tahrîrât-ı umûmiyye-i muhibbinin nûsah-ı matbû'asından nezâret-i behiyyeleri dahilinde bulunan müdirlik ve me'mûrlukların adedine nisbetle 20 küt'ası leffen taraf-ı vâlâlarına gönderilmiş ve bu bâbda muhasebeye de ma'lûmât verilmiş olmakla bunların birer mu'cible zikr olunan müdirlik ve me'mûrluklara tesyâr ve vesâyâ-yı lâzime iş'âr olunarak mücibince ifâ-yı muâmeleye dikkatle beraber neticesinin bu cânibe iş'ârı husûsuna himmet buyurulması, fi gurre-i Recep sene 1293 ve fi 10 Temmuz sene 1292. (22 Temmuz 1876)

279 Pul ve kıymetli evrakın ne şekilde talep edileceği, idarelerin ihtiyacı için belgelerin altışar aylık dönemler halinde istenmesi, harcirâh masrafının azaltılması amacıyla kıymetli evrak paketlerinin güvenilir kişilere teslim edilerek gönderilmesi.

İşbu tahrîrât-ı umûmiyyede pul ve evrâk-ı sahihanın ne sûretle talep ve celb olunacağı hakkında muharrer maddeye atfen gösterilen fi 14 Cemâziyelevvel sene 1297 (24 Nisan 1880) tarihli tahrîrât-ı umûmiyyenin hükmü (266) numaralı ve fi 11 Teşrinisânî sene 1298 (23 Kasım 1882) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye zârinde

münderic ta'limât ile feshedilmiş olduğundan mezkûr fi 14 Cemâziyelevvel sene 1297 (24 Nisan 1880) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye bu mecmuaya derc edilmemiştir.

Pul ve evrâk-ı sahîhanın ne sûretle talep ve celb olunacağına dair itâre kılınan fi 14 Cemâziyelevvel sene 1297 (24 Nisan 1880) tarihli tahrîrât-ı umûmiyyenin nihâyetinde mülhakat sarfiyâtı için lüzûm görünen evrâkın altı aydan altı aya veya seneden seneye müdirlerin merkez nezârete ve me'mûrların müdiriyyet merkezlerine celbiyle huzurlarında bi't-ta'dâd senet ahzıyla i'tâ olunması lüzûmu gösterilmiş ise de bu sûretle müdirlerin merkez nezârete ve me'mûrların merkez müdiriyyete azimet ve mahallerine avdetleri kendilerine birçok harcirâh itasını ve masârif-i zâide ikâ'ını dâi' olup bu ise kaide-i mültezime-i tasarrufa menâfi' bulunduğu buna mahal kalmamak üzere Rûsûmat Nezâretleri'nce cari olan usûle tevfiân bâdema müdir ve me'mûrların merkezlere celbinden sarf-ı nazarla talep eyleyecekleri evrâk-ı sahîhanın nezâret ve müdiriyyet merkezlerinde irâe edecekleri mutemed adamlara teslimen irsâl olunması husûsunun ta'mimen iş'ârı cânib-i muhasebeden ifâde vesair nezâretlere gönderildiği misillü dâire-i nezâretinizde vaki Rûsûm-ı Sitte müdirlik ve me'mûrluklarının adedine nisbetle işbu tahrîrât-ı mahsûsanın 40 kıt'a nüsh-ı matbû'ası leffen feristade kılınmakla bunların zikr olunan müdirlik ve me'mûrluklara bâ-mu'cib isrâ'sıyla minvâl-i muharrer üzere cereyân-ı muâmeleye i'tinâ' buyurulması, fi 13 Cemâziyelâhir sene 1297 ve fi 10 Mayıs sene 1296. (22 Mayıs 1880)

280 | İdarelerin elinde yeter derecede tütün, sigara ve enfiye bandrolü bulunup bulunmadığının doğru hesaplanması, yenisi gelinceye kadar evrak sıkıntısı yaşanmaması, kıymetli evrak talep edilirken altı aylık ihtiyaç durumuna hazırlanan listelerin genel merkeze gönderilmesi.

İşbu tahrîrât-ı umûmiyyede duhân ve çigar ve çigaret ve enfiye bandrolleriyle bunlara müteallik tezâkirin sûret-i celbi hakkında muharrer fikraya atfen gösterilen fi 22 Rebiülevvel sene 1291 (9 Mayıs 1874) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye Rejî'ye ait bulunduğu cihetle bu mecmuaya derc edilmemiştir.

Duhân ve çigar ve çigaret ve enfiye bandrolleriyle bunlara müteallik tezâkirin tezâkir-i saire hakkında müttehiz olan usûle tevfiân altı ay müddette İdâreye kâfi olacak mikdârının bi't-tahmin iş'âr olunması husûsu makam-ı emânetten fi 22 Rebiülevvel sene 1291 (9 Mayıs 1874) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye ile her tarafa bildirilmiş ve mücibince icâb-ı icrâ' olunmakta bulunmuş ise de

varaka-i sahiha nizâmnâmesi hükmünün dahi tamamı-ı icrâ'sıyla adi kâğıt üzerine senet ve saire yazılmasına meydan verilmemek üzere idârelerde evrâk-ı nisbiyye ve maktûanın her bir nevinden altı aylık sarf mikdârı pul ve evrâk-ı sahiha mevcûd bulundurulmasının dahi usûl ittihâzı lâzım gelmekle bunlardan mülhakat ve nezâretlerce vuku' bulan sarfiyâtına nisbetle altı aylık İdâreye kâfi mikdârının bi't-tahmin hemen iş'ârı ve idârelerin Dersâadet beyrinde olan mesafelerindeki kiminin kurbiyyeti ve kimsenin bâdiyeti olduğundan ve bu makule istenilecek bandrol ve tezâkir veya evrâk-ı sahihanın zaman-ı talebi şayet bazı cinsinin burada mevcûdu bulunmadığına tesâdüf etmek veya kifâyet etmeyerek tekrar tab' ile gönderilinceye kadar aradan vakit mürûruyla irsâli biraz tehir etmek melhûz olduğundan nâşi bunlar için olunacak tahminler her nevi bandrol ve tezâkir veya evrâk-ı sahihanın hitâmiyla beraber icrâ olunmayıp her me'mûr bulunduğu mevkide vakte göre sürümünü ve mülhakatın nezâretlerle ve nezâretlerin Dersâadet'le olan bâdiyet-i mesafesini ve şayet istediği cins evrâkın buraca mevani-i mesrude sebebiyle celbinde tehir vuku' bulacak olur ise idâre mahallindeki mevcûdunun yenisi gelinceye kadar kifâyet edip etmeyeceğini güzelce hesap ve tahmin ile ona göre altı aylıklarının toptan istenilmesi lâzım geleceği gibi aksi hareketle evrâkın hitâmiyla beraber istenildiği ve o sırada mevcûd kalmadığı anlaşıldığı hâlde me'mûrları hakkında mes'uliyet-i şedide icrâ'sı katiiyen mukarrer olduğu cihetle buralarının şimdiden bilinmesi zımnında ta'mimen her tarafa tebligat ve vesâyâ-yı mukteziye icrâ'sı lüzûmu cânib-i muhasebeden ifâde olunarak mücibince keyfiyyet bu kere sair nezâretlere iş'ad ve usûl-i müttehize vechile zîr-i nezâret-i behiyyelerinde kâin Rûsûmat müdiriyyet ve me'mûriyyetleriyle memlaha me'mûrluklarının adedine nisbetle işbu tahrîrât-ı hâlisinin 40 kıt'a nûsah-ı matbû'ası dahi leffen savb-ı behiyyelerine tesyâr kılınmış olmasıyla bunların bâ-mu'cib mezkûr idârelere isrâ' ve tefhimât ve vesâyâ-yı mukteziye icrâ'sıyla beraber mezkûr idârelerden beyân olunacak mikdâra nazaran altı ay müddetle sarfa kâfi olmak için lüzûm görünecek evrâk-ı sahihanın hemen gönderilmek üzere cins ve mikdârını mübeyyin bir kıt'a pusulasının tanzim ve irsâline ve bandrol ve tezâkir-i saire tahminlerinin dahi ba'de-zin usûl-i meşrûha dâiresinde icrâ'sıyla hilâf-ı iş'âr hâlât vukua gelememesi esbâbının istikmâline himmet ve hangi idâre vaktiyle bunları istemediğinden nâşi dâiresi dahilinde adi kâğıt isti'mâline sebebiyet vermiş bulunur ise me'mûrdan nâzıra kadar bâdileri müteselsilen taht-ı mes'uliyete alınacağından ona göre bu bâbda begayet i'tinâ' ve dikkat buyurmaları, fi 21 Zilhicce sene 1292 ve fi 6 Kânunusani sene 1291. (18 Ocak 1876)

281 | **Nezaretlerin elinde üç aylık ihtiyaçlarını karşılayacak kıymetli evrak kalıncaya değin yeni kıymetli evrak talep edilmemesi.**

Nezâretinizde mevcûd bulunan pul ve evrâk-ı sahiha-i mütenevviadan üç aylık sarfa kâfi kalıncaya kadar buradan pul ve evrâk-ı sahiha-i mütenevvia istenilmeyip mevcûdları üç aylık sarfa kifâyet edecek râddeye tenzîl ettiğinde o vakit hemen bir üç aylık daha buradan talep ve celb edilmesi müstasvip görünmüş olduğundan bâdema evrâk-ı sahiha ve pul talep ve celbi hakkında minvâl-i muharrer vecchile ifâ-yı muktezasına himmet buyurulması, fi 15 Zilkade sene 1298 ve fi 26 Eylûl sene 1297. (8 Ekim 1881)

282 | **Bazı Düyûn-ı Umûmiyye idareleri'nin ellerinde çok az kıymetli evrak ve pul stoğu kaldığında talepte bulunduğu, yolların kapalı olması, genel merkezde pul kalmaması, posta olmaması gibi nedenlerle taleplerin karşılanamadığı, pul sıkışıklığından dolayı yapılan yazışmalar sırasında boştan yere posta ve telgraf ücretleri ödendiği, bu nedenle idare memurlarının her türlü ihtimali göz önünde bulundurarak pul ve kıymetli evrak taleplerini önceden yapması, aksi durumunda her türlü haberleşme masrafların sorumlularından tahsil edileceği.**

Bazı Düyûn-ı Umûmiyye İdâreleri'nden pullarla İdâremize ait tezâkir-i mütenevvia-i mevcûdiyenin hitâmına az bir zaman kalarak istenilip halbuki talep olunan tezâkir ve pullardan bi't-tesâdüf burada mevcûdu bulunmayıp veya mevcûdu kifâyet etmeyen cinslerinin tab' ve tehiyyesine veyahut bazı mahaller için her vakit posta olmamasından ve şitâ münâsebetiyle yollar kapalı bulunmasından nâşi mevcûdu olsa bile derhal irsâli mümkün olamamasından dolayı talep olunan tezâkir ve pulların vusûlüne değin mahallerindeki mevcûdu bi't-tabi' tükenerek telgraflarla te'kid ve isticâl-i keyfiyyet olunmakta ve buradan da pulların derdest irsâl bulunduğuna veyahut yola çıkarıldığına dair icâbına göre tahrîrâtlarla veya telgraflarla cevaplar verilmekte olup bu ise iki başlı Posta ve Telgraf ücretleri itâsından dolayı muzırretü mücib olduktan başka belki mevcûdu kalmayan mahallerde tezkere verilememesi veya pulsuz evrâk sarf ve isti'mâli gibi yolsuzlukları dahi intac edeceği cihetle bu hâlin devamı gayr-ı câiz görüldüğünden bâdema bu misillü mugayir-i marazı ahvalin vukuna mahal kalmamak üzere zikr olunan pul ve tezâkirin mevcûdu daima yoklanılarak sarfiyâtın derece-i devamına nazaran ne kadar müddet

kifâyet edeceği ve bunların talep ve celbi ne kadar vakte muhtaç olduğu nazarı-
ı hesâba alınarak ve her türlü ihtî'mâlât derpiş olunarak mevcûdun altı aylık
sarfa kâfi mikdâra iblâğı için ne mikdâr tezâkir ve pul celbine lüzûm görünü-
r ise münâsib ve müsait bir müddet evvel ale-l-usûl tertib ve talep olunması ve
aksi takdîrinde bâdileri mes'ul tutulmakla beraber posta ve telgraf ücretlerinin
dahi kendilerine tazmîn ettirileceğinin bilinmesi lâzım geleceği ve işbu
tahrîrât-ı umûmiyyemizin ona göre taraf-ı behiyyelerinden yazılacak birer
mu'cible Mülhakat İdâreleri'ne dahi gönderilmek üzere icâbî mikdârı başkaca
posta ile irsâl kılındığı, fi 13 Cemâziyelâhir sene 1307 ve fi 22 Kânunusani
sene 1305. (3 Şubat 1890)

283 Pulların birbirine yapışmasından ve bozulmasından dolayı
idarelerde altı aylık ihtiyaçtan fazla pul bulundurulmaması,
gereğinden fazla talep edilen pullardan dolayı yapılacak
telgraf ve posta ücretlerinin nazır, merkez müdürü ve
muhasabe başkâtiplerinden tazmîn edileceği.

İdârelerde altı ayda sarf olunacak mikdârdan ziyâde pul bulundurulmaması
usûl-i müttehizesine yine bazı nezâret ve merkez müdiriyyetlerince adem-i
riâyetle idârelerde birçok pullar terâküm etmekte ve bil'âhire bunlar
fersûdeleşerek veya dura dura cezb-i rutubetle birbirine yapışarak binâenaleyh
birtakım masraf ihtiyârıyla celb ve ihrâkına lüzûm görülmektedir.

Gerçi bir müddetten beri o misillü nezâret ve merkez müdiriyyetlerinden
gelmekte olan talep bordrolarında lüzûm gösterilen pullar bi't-tedkik fazla
göründüğünde sebebi mahallinden sual olunarak cevaben tasdik olunmakta
bulunan fazlalar gönderilmeyip hakikatte lâzım olan mikdâr-ı pul irsâl
edilmekte ve artık altı aylık lüzûmundan fazla pul celb ve idhârına meydan
verilmemesi çalışılmakta ise de bu sûret dahi herhalde birtakım tedkikat ve
muhâberâtı ve bazen de irsâlatça tehiratı müstelzim olmakta bulunduğundan
bâdema ne buna ve ne de ahval-i mebsûtanın vukuuna mahal kalmamak üzere
celbine lüzûm görünen pulların her cinsinden altı aylık sarfa kâfi mikdârı
sabıkadaki sarfiyâta kıyasen tahmin ve takrib olunarak ona göre talep
bordrosunun tanzim ve irsâl kılınması ve şayet bazen sabıkından ziyâde pul
sürülür de emsâlinden fazlası lüzûm görülür ise buraca tereddüte ve buna
mebnî muhâberâta mahal kalmamak üzere esbâbının bordrolarda tasrih
edilmesi ve muâmele-i meşrûhanın yalnız merkezlerde değil Mülhakat
İdâreleri'nde dahi hüsn-i cereyânına nâzır ve merkez müdirleriyle muhasabe
başkâtipleri tarafından müştereken ve mütemâdiyen dikkat edilmesi lâzime-i
hâl ü maslahattan olup eğerki bundan sonra da ber-vech-i muharrer fazla pul

talep olunur ise telgraf veya posta ile edilecek muhâberâtın dolayı tesviye kılınacak ücretlerin nâzırlar ve merkez müdürleriyle muhasebe başkâtiplerinden tazminen istihşâli mukarrer bulunduğundan işte buraları bilinerek ona göre ber-vech-i meşrûh ifâ-yı muâmeleye dikkat ve i'tinâ' olunmak üzere keyfiyyet sair Düyûn-ı Umûmiyye nezâret ve merkez müdiriyyetlerine yazıldığı gibi işbu tahrîrât-ı umûmiyyenin icâb-ı mikdârı da posta ile taraf-ı behiyyelerine gönderildiği, fi 14 Zilhicce sene 1307 ve fi 19 Temmuz sene 1306. (31 Temmuz 1890)

284 | Bandrol ve kıymetli belgelerin altı aylık talepler doğrultusunda istenmesi, stoklarda bandrol ve kıymetli evrak kalmamasından dolayı sıkıntı yaşanması durumunda sorumlular hakkında işlem yapılacağı.

Bandrol ve tezâkir ve evrâk-ı sahihanın mülhakat ve nezâretlerce vuku' bulan sarfiyâtına nisbetle altı aylık İdâreye kâfi mikdârının bi't-tahmin talep olunması ve olunacak tahminler dahi her nevi bandrol ve tezâkir veya evrâk-ı sahihanın hitâmıyla beraber icrâ' olunmayıp her me'mûr bulunduğu mevkide vakte göre sürümünü mülhakatın nezâretlerle ve nezâretlerin Dersaâdet'le olan bâdiyet-i mesafesini ve şayet istediği cins evrâkın buraca bazı mevani sebebiyle celbinde tehir ve vuku' bulacak olur ise idâre mahallinde ki mevcûdunun yenisi gelinceye kadar kifâyet edip etmeyeceğini güzelce hesap ve tahmin ile ona göre altı aylıklarının toptan istenilmesi ve aksi hareketle evrâkın hitâmıyla beraber istenildiği ve o sırada mevcûd kalmadığı anlaşıldığı veyahut hangi idâre vaktiyle bunları istemediğinden nâşi dâiresi dahilinde adi kâğıt isti'mâline sebebiyet vermiş bulunduğu hâlde me'mûrdan nâzıra kadar bâdileri müteselsilen taht-ı mes'uliyete alınacağından ona göre bu bâbda begayet i'tinâ' ve dikkat olunması husûsu (280) numaralı ve fi 6 Kânunusani sene 1291 meb'ûs tahrîrât-ı umûmiyye-i muhlisi ile her tarafa bildirilmiş ve idârelerce mücibince hareket olunacağı derkâr bulunmuş ise de şayet öyle bir idâre bunları vaktiyle istemekte gaflet edip de mevcûd bulunan bandrol veyahut tezâkir veya evrâk-ı sahihadan bazısının hitâmında haber verecek olur ise bunun yerine adi kâğıt isti'mâli kat'â câiz olamayacağından o hâlde lüzûmu olan evrâk buradan celb ile mahalline gönderilinceye kadar o İdâreye muktezi olan mikdâr-ı evrâkın civarında bulunan diğer idâreden alınıp i'tâ' ettirilmesi ve bu vechile iktizâ' eden evrâkı vaktiyle talepte gaflet etmiş olan me'mûr ile baş kâtibin şediden taht-ı mes'uliyete alınması zımnında derhal taht-ı istintâka alınarak istintâknamelerinin cânib-i emânete gönderilmesi husûsunun lüzûmu bu kere muhasebe ihtârı üzerine bi't-tensîb keyfiyyet sair nezâretlere iş'âr ve

usûl-i müttehize vechile zir-i nezâret-i behiyyelerinde kâin Rûsûmat müdürîyyet ve me'mûriyyetleriyle memlaha me'mûrluklarının adedine nisbetle işbu tahrîrât-ı hâlisinin 40 kıt'a nüshâ-ı matbû'ası leffen savb-ı behiyyelerine tesyâr kılınmış olmakla bunların bâ-mu'cib mezkûr idârelere isrâ' ve tefhîmât ve vesâyâ-yı mukteziye icrâ'sıyla hilâf-ı iş'âr hâlât vukua gelememesi esbâbının istikmâline ale-d-devâm himmet buyurmaları, fi 4 Cemâziyelevvel sene 1293 ve fi 15 Mayıs sene 1292. (27 Mayıs 1876)

285 | Eski damga pullarının yerine yeni dizayn edilmiş damga pullarının basılacağı, idarelerde mevcut pulların tüketilerek elden çıkartılması, biten pullar yerine yeni pullardan gönderileceği, bu konuda gazetelere ilan verildiği.

Resm-i Damga Kanûnu'nun 6. maddesinin fıkra-yı âhiresi mücibince tertibi lâzım gelen pulların elvân-ı cedîde üzere tab'ına bu kere irâde-i seniyye-i hazret-i padişahi şerefsadır olmakla mantuk-ı münîfine tevfiân icâbı icrâ' ve mezkûr yeni pullar peyderpey tab' ile tehiyye ve ihzâr kılınmıştır. El-yevm eyâdî-i tedâvülde bulunan damga pullarının yerine işbu yeni pulların her yerde defaten mevki-i isti'mâle vaz'ı halinde derkâr olan intizam ve mazbûtiyet eğerki kâffe-i izahtan vareste ise de el-yevm tedâvülde olan mezkûr pulların bir hayli mevcûdu olduktan başka bunların tab'ıyla taşraya irsâlinde dahi birçok masraf ihtiyâr olunmuşken mevcûd-ı mezkûr sarf ile o bâbda edilen masraf telafi edilmeksizin mezkûr pulların kâmilten eyâdî-i tedâvülden refi câiz olmayıp binâenaleyh bunlar refte refte sarf ile elden çıkarıldıkça yerlerine işbu yeni pulların sarf ve fîrûhtuna başlanması münâsib görüldüğüne mebnî işbu tahrîrât-ı umûmiyyemizin vusûlünden itibaren gerek merkez nezâret-i behiyyelerinde ve gerek Mülhakat İdâreleri'nde bulunan pulların hangi cinsinin mevcûdu hitâm bulup da pul celbine lüzûm görünür ise yerine o mikdâr yeni pul gönderilmek üzere bir pusulası yapıp bu tarafa irsâl ile mücibince buradan gönderilecek yeni pulların o hitâm bulan cinsler yerinde sarf ve isti'mâline başlanması ve bir de başkaca mersûl ilân varakasında muharrer olduğu vechile atıyen eski pulların katiyyen tedâvülden refi zamanında her cinsten lüzûm-ı mikdâr pul bil-cümle Düyûn-ı Umûmiyye İdâreleri'nde mevcûd bulundurulabilmek üzere maa mülhakat nezâret-i behiyyelerinin altı aylık sarfıyâtı için ne kadar pula lüzûm görülür ise bunun dahi şimdiden başkaca bir pusulasının bi't-tanzîm gönderilmesi husûslarının ta'mimen iş'ârı lâzım gelerek icâb-ı icrâ' ve işbu tahrîrât-ı umûmiyyemizin 40 kıt'asıyla o bâbda Dersââdet gazetelerine derc ve neşrettirilen mezkûr ilânnamenin ve bu ilânnamenin fıkra-yı ahiresinde gösterilen levhanın

mülhakat ile bayilerin adedine nisbetle icâb-ı mikdârı açıktan postaya teslimen savb-ı behiyyelerine isrâ' kılınmış olduğundan vusûlünde bunların sür'at-i mümküne ile mülhakat-ı mezkûreye tesyâriyle beraber vilâyet gazetesiyile dahi cümleye ilân ve işaa-i keyfiyyet ettirilmesi, fi 27 Recep sene 1307 ve fi 7 Mart Sene 1306. (19 Mart 1890)

İLÂNNAME

El-yevm mütedavil olan damga pullarının yerine elvân-ı cedide üzere pullar tab'ıyla eyâdî-i tedâvüle ihracı mukteza-yı irâde-i seniyye-i cennâb-ı padişâhiden olmasıyla o bâbda ber-vech-i âti tarifât ve izahata ibtidar olunur. Şöyle ki; işbu yeni pullar biri maktû ve diğeri nisbî olarak iki kısım üzerine müretteb olup kısm-ı maktûanın 10 ve 20 paralıklarıyla 1 ve 3 kuruşluklar darçini ve 2 ve 10 kuruşlukları dahi koyu yeşil ve kısm-ı nisbîsinin 10 ve 20 paralıklarıyla 1 kuruşluğu siyah ve 2 ve 3 ve 4 ve 5 ve 7,5 ve 10 kuruşlukları dahi koyu turuncu ve 12,5 ve 15 ve 17,5 ve 20 ve 22,5 ve 25 ve 27,5 ve 30 ve 32,5 ve 35 ve 37,5 ve 40 ve 42,5 ve 45 ve 47,5 ve 50 kuruşlukları mavi ve 55 ve 60 ve 65 ve 70 ve 75 ve 80 ve 85 ve 90 ve 95 ve 100 kuruşlukları lâl ve 150 ve 200 ve 250 ve 300 ve 350 ve 400 ve 450 ve 500 kuruşlukları dahi mor renklidir. Kısım-ı maktû pulları yalnız Türkçe ibâre ve rakamlı olacağı gibi resm-i nisbî pulları da kanûnun ta'yîn eylediği derecat üzerine yani Resm-i Damga Kanûnu'nun 6. ve 17. maddeleri ahkâmı mücibince hem Türkçe ve hem de Fransızca ibâre ve rakamlı olmak üzere i'mâl olunmuştur. Bu bâbda rehber-i tatbik olmak üzere işbu yeni pulların her birinden birer numûnesi seviyen kırmızı renkli olduğu hâlde birer kâğıt üzerine bastırılarak gerek Dersaâdet'de ve gerek taşralarda bil-cümle Düyûn-ı Umûmiyye İdâreleriyle bayi dükkânlarına levha kılıklı taalluk edilecektir. Zikr olunan yeni pullar mevki-i tedâvüle çıkarılmakla beraber şimdiye kadar müsta'mel olan eski pullar dahi kemâ-kân tedâvülde devam edecek ve âtiyen işbu eski pulların ne vakit bütün bütün eyâdî-i tedâvülden kaldırılacağı ba'de mahsûsan ilân olunacaktır. Buraları şimdiden cümlelerin ma'lûmu olmak üzere ilân olunur.

286 | **Nezaret ve merkez müdüriyetleri dahilinde bulunan pul bayilerinin isim ve şöhretleriyle sair bilgilerini içeren listelerin genel merkeze gönderilmesi, yeni bayilik verilmesi sırasında bölge yoğunluğunun dikkate alınması, pul bayilerine asılacak tâbelaların toplu olarak istenilmesi.**

Taşralarda evrâk-ı sahiha ve pul satmak üzere istid'â-yı ruhsat eden bayilerin esâmîsiyle açacakları dükkânların semt ve numaraları ve teferruat-ı sairesi hakkında ve ba'de görünen lüzûm üzerine bu dükkânlardan bazılarının vuku' seddinde bazı nezâret ve merkez müdüriyetlerinden Nezâret-i Umûmiyye'ye ma'lûmât i'tâ' edilerek bazı mahallerden verilmekte olup bu ise kuyûd-ı muhasebeyi ihlâl eylediğinden bâdema bu muâmele dahi her tarafta muttariden cereyân eylemek üzere evvel emirde her nezâret veya merkez müdüriyeti dahilinde kâin mahallerde 1302 senesi Mart'ı ibtidasında (13 Mart 1886) ne kadar bayi mevcûd ve müstahdem ise bunların ve bulundukları kaza ve nevahinin esâmisini mübeyyin bir defterinin bi't-tanzim muhasebeye kayd düşürülmek üzere buraya gönderilmesi ve ondan sonra dahi nerelerde kaç bayiye ruhsat verilir ve bade'r-ruhsat görünen lüzûm üzerine dükkânları sedd ettirilir ise esbâb ve keyfiyyat vukuatını mübeyyin her altı ayda birer kıt'a müvezzî' ve meşrûh defterinin bu tarafa irsâliyle iktifâ' olunup fakat ruhsat verilecek bayilerin nizâm ve usûlü dâiresinde yani bulunacağı mahallin kalabalıklığı ile pulun sürümü nisbetinde ta'yinine dikkat kılınması ve bir de bey'-i evrâk için istid'â-yı ruhsat edecekleri verilmek üzere buradan şimdiki gibi ayrı ayrı levhalar istenilerek beyhûde birtakım posta ücretleri verilmekten ise lüzûm görüldükçe mülhakata gönderilmek üzere buradan her defada lâ-akall 12 adet levha birden talep ve celb edilmesi sûreti daha münâsib ve posta ücretinden istifâ'deyi mücib olacağından bu bâbda dahi bâdema o vechile hareket edilmesi husûsunun ta'mîmen iş'ârı bi't-tensib keyfiyyet bil-cümle Düyûn-ı Umûmiyye nezâret ve merkez müdüriyetlerine bildirildiği gibi nezâret-i behiyyeleri dahilinde kâin idârelerin adedine nisbetle işbu tahrirâtımızın 40 kıt'ası dahi başkaca postaya teslimen taraf-ı behiyyelerine resyâr kılınmış olduğundan bunlardan bâ-mu'cib mezkûr idârelere irsâliyle bundan böyle bu tarafta mücibince ifâ-yı muâmele olunması, fi 25 Rebiülahir sene 1303 ve fi 18 Kânunusani sene 1301. (30 Ocak 1886)

287 | **Osmanlı tabiiyetinde bulunan ticaret gemilerinde tayfa defteri ve sancak berâtı bulunması, gemicilere tayfa belgesi verilmesi ve bu belgelerin Liman memurları tarafından**

onaylanması.

Devlet-i Âliyye tüccâr sefaininde istihdâm olunan kaptanların sefinelerinde bulundurmaya kanûnen borçlu oldukları tayfa defterinin bulunmasına mebnî o misillü evrâka mürâcaâtı iktizâ' eden davada müşkilata tesâdüf olunmakta olmasıyla Ticaret-i Bahriye Kanûnnamesi'nin 41. maddesi ahkâmı mücibince ve tanzîm ve tersim kılındığı vechile kaptanlara birer kıt'a tayfa defteri ve bir de sancak berâtı verilmesi ve gemiciler miyânında ekseriyetle asker firarisi ve daha sair ceraim ashâbı bulunmaktan nâşi bunlar yüzünden her-bâr uygunsuzluklar vukua gelmekte olmasıyla işbu uygunsuzluklara da mahal kalmamak ve ticaret-i bahriyece lâzım olan emniyet-i tâmmе hasıl edilmek üzere tâife yedlerine de birer tâife risalesi îtasıyla işbu risalelere mellâhinin silsile-i hidamat ve ahval ve hareketi peyderpey kayd edilerek zirlerinin Liman Me'mûrları taraflarından tasdik kılınması usûlünün ittihâzına ve bu hâlde zabtiye nezâret-i behiyyesi tarafından tayfalara verilegelmekte olan mürûr tezkerelerine lüzûm kalmayacağından icrâ'-yı îcâbına dair taraf-ı vâlâ-yı kaptaniden ve işbu tezkere şimdîye kadar gemicilere mahsûs olmak üzere müstakilen evrâk-ı sahiha matbaasından tab' ettirilerek nezâret-i müşârüileyha ma'rifetiyle tevzi' ettirilmekte ve esmânı cümle-i vâridât-ı rûsûmiyyeden olarak Rûsûmat İdâresi'ne alınmakta olmasıyla bunların yine varaka-i sahiha matbaasında tab' olunarak hâsılatının emâret veznesine terk ve teslimi iktizâ' edeceğine ve bununla beraber mürûr tezkeresi îtası idâre-i zabıtada bulunan mürûr kalemine ait vazifeden olup gemi tayfalarına verilegelen tezâkirin limandan îtası sû-i tesiri mücib olacağı beyânıyla bunların kemâ-kân mürûr kalemince sarf ve îtası ifâdesine mütedair Rûsûmat emanet-i Celîlesiyle nezâret-i müşârüileyhadan varid olan tezkereler üzerine Şura-yı Devlet'den kaleme alınan mazbatada iş'âr-ı vâlâ-yı kaptaniye göre müşkilât ve mahâzîr-i vakıa bertaraf edilerek Devlet-i Âliyye sefain-i tüccâriyesinin bir hüsn-i hâl ve sûrette rabtı zımında ve Ticaret-i Bahriye Kanûnnamesi ahkâmına muvâfık sûrette tayfa defteriyle sancak berâtı tertîb ve isti'mâli esasen becâ ve münâsib ve menâfî' ve muhsinâtı mücib görüldüğü misillü mezkûr defter ve berât ve risale görölerek Avrupa sefain-i tüccâriyesinde isti'mâl olanlara tevfiân tertîb ve tanzîm edilmiş ve ahkâm ve mûndericâtı dahi muvâfık-ı hâl ü maslahat bulunmuş olduğundan ve tayfalara i'tâ' olunacak tezâkire gelince idare-i rûsûmiyye ve bahriye vâridâtının mercî' aslisi Hazine-i Celîle-i Maliye bulunmasına göre şu meselede cay-i dikkat husûl-i menfaat ve mazbûtiyet olup iş'arat ve tecârib-i vakaya nazaran tezâkir-i merkûmenin bab-ı zabtiye cânibinden i'tâ' ve emr-i teftişinin münhasıran o

vasıta ile icrâ'sında mürûr tezkerelerinden matlub aslı olan emr-i inzibat berfevk-i meram hasıl olamamasıyla gemiciler tezkeresinin liman idâresine havâlesi daha münâsib ü selamet ve mazbûtiyeti mücib olacağından ba'de-zîn Devlet-i Âliyye tüccâr sefincleri kaptanlarına o vechile birer tayfa defteri ve birer sancak berâtı itası ve gemicilere tayfa risalesi verilerek işbu risalelere mellâhının silsile-i hidamat ve ahval ve hareketi peyderpey kayd ile zîrlerinin Liman Me'mûrları taraflarından tasdik kılınması ve yolculuk sûretiyle bir tarafa azimet edenler müstesna olmak üzere mücerred gemicilere itası lâzım gelen mürûr tezkerelerinin liman dâiresinden verilmesi usûlünün ittihâzı ile vâridâtı doğrudan doğruya liman idâresinden ahz ve kabz olunarak mikdâr-ı muhammen-i senevisinin işbu 1296 senesi ibtidasından itibaren bahriye tahsisatına mahsuben tersane muvazenesine ithali tensib edilmiş olduğu batezkere-i samiye emir ve iş'âr buyurulmuş ve şu hâlde Rûsûm-ı Sitte İdâreleri'nden verilmekte olan gemicilere mahsûs tezkerelere lüzûm kalmayıp keyfiyet ta'mîmen her tarafa bildirildiği gibi zîr-i nezâret-i behiyyelerinde kâin idârelerin mikdârına nisbetle işbu tahrîrâtın 80 kıt'a nûsah-ı matbû'ası dahi taraf-ı behiyyelerine gönderilmiş olduğundan bunların bâ-mu'cib mezkûr idârelere irsâliyle zikr olunan tezkerelerden nerelerde ne mikdâr mevcûd var ise ba'de icâbı bildirilmek üzere tanzim olunacak müfredât defterinin leffîyle keyfiyetin bu tarafa iş'ârı, fi 26 Recep sene 1298 ve fi 11 Haziran sene 1297. (23 Haziran 1881)

288 Valiliklerce talep edilen mürûr (geçiş) ve pasaport belgelerinin bazı Düyûn-ı Umumiyye idarelerince verilmemesinin devletin gelir kaybına yol açtığı, bu konuda gerekli tedbirlerin alınması.

Mürûr ve pasaport evrâkının hükûmetlerden talep vukunda bazı idârelerden verilmemekte olduğu ve bu ise teşviş-i maslahat ile beraber vâridât-ı devletin zayını mudi göründüğü cihetle Şura-yı Devletçe ahiren verilecek karar mücibince icâbı icrâ' olunmak üzere evrâk ve tezâkir-i merkûmenin şimdilik Aydın ve Trabzon vilâyetlerinde icrâ' olunduğu misillü vilâyet-i sairece dahi mahalli me'mûrlarına itası Mâliye Nezâret-i Celilesi'nden varid olan fi 29 Şevvâl sene 1300 ve fi 20 Ağustos sene 1299 (1 Eylül 1883) tarihli tezkere-i âliyyede emir ve iş'âr buyurulmuş olduğundan zikr olunan Aydın ve Trabzon'da icrâ' ettirildiği misillü karar-ı mezkûrun istihşâl ve tebligine kadar evrâk ve tezâkir-i mezkûreden talep vukunda lüzûm-ı mikdârının hükûmetlere zimmet kaydıyla bâ-senet itâ' olunarak bu bâbda tehirat vukua getirilmemesi sair lâzım gelenlere iş'âr kılınmış olmakla nezâret-i behiyyelerince dahi ona

göre iktizasının icrâ'sına himmet buyurmaları, fi 5 Zilkade sene 1300 ve fi 25 Ağustos sene 1299. (6 Eylül 1883)

- 289** | Yeni basılan iki paralık pulların kullanımına başlanıldığı, eldeki eski pulların gazete ve ilânnâmelerde kullanılarak tüketilmesi, Mülhakat idarelerinin altı aylık kullanıma yetecek derecede yeni pul talep etmesi.

Gazete ve ilânnamelere mahsûs olan iki nevi iki paralık pulların yerine kaim olmak üzere bu kere yeniden tertib ve tab' edilen iki paralık pulların tedricen sarfına başlanılmış ve binâenaleyh gerek eldeki âtik iki paralık gazete ve ilânnâme ve gerek eski nisbî maktua pullarının isti'mâl için birer mühlet ta'yiniyle hitâmında kâmilen eyâdî-i tedâvülden refi zımnında irâde-i seniyye istihsâline teşebbüs olunduğu gibi maa mülhakat nezâret-i behiyyelerinin altı aylık sarfiyâtına nisbetle lüzûmu olan pulun işbu cedîd pullardan irsâl ve ikmâli için şimdiden pul bey'îyye me'mûriyyetine tebligat icrâ' olunmuş olduğundan keyfiyyet ma'lûm-ı vâlâları olarak mezkûr yeni pulların vusûlünde zikr olunan Mülhakat İdâreleri'ne irsâliyle oralarca da işbu yeni pulların her cinsinden mevcûd bulundurulması ve maa heza işbu eski nisbî ve maktua pullarıyla gazete pullarının ne zaman büsbütün ortadan kaldırılacağı başkaca bildirileceği cihetle o zamana kadar hem eski ve hem de yeni pulların sarf ve isti'mâli mücâz olduğunun bilinmesi lâzım gelerek keyfiyyet ta'mîmen bildirildiğinden nezâret-i behiyyelerince de ona göre icâbının icrâ' buyurulması, fi 17 Cemâziyelâhir sene 1308 ve fi 16 Kânunusani sene 1306. (28 Ocak 1891)

- 290** | Aşağıdaki belirtilen tezkere ve şehadetnameler hükümsüz kaldığından bu işlemlerde kullanılan belgelerin imha edilmek üzere bir liste halinde genel merkeze gönderilmesi.

	Kuruş	Para
Tuna'ya giden seyyahinin mürûr tezkereleri tasdikî	3	-
Hırvatlara verilen şehadetnâme	3	-
Tuz Tezkereleri	-	20
Cânâver Tezkereleri	-	20
Romanya Mürûr tezkereleri	10	-
Davarın kaydına mahsûs koçan	-	-
Davar için izinnâme	-	-
Sırpılara verilen izinnâme	-	-

Bâlâ-yı tahrîrâtımızda cins ve envai muharrer semenli ve semensiz tezâkir ve şehâdetnâmelerin hükmü mefsuh olup bâdema kullanılamayacakları cihette Merkez-i Nezâret ve Mülhakat İdâreleri'nde bu nevilerden ne mikdâr mevcûd evrâk var ise ahiren vuku' bulacak iş'âr mücibince mahvedilmek için mikdârını mübeyyin serian bir kıt'a defterinin tanzîm ve irsâliyle bunların bulunduğu idârelerde güzelce hıfz ettirilmesi husûsunun ta'mîmen iş'ârî lâzım gelmiş ve keyfiyyet sair nezâretlere bildirildiği misillû işbu tahrîrât-ı mahsûsının zîr-i nezâret-i behiyyelerinde vaki idârelerin adedine nisbetle 20 nüshası leffen firistâde kılınmış olmakla bunların bâ-mu'cib mezkûr idârelere irsâl olunarak mücibince iktizâsının icrâ'sına müsâraat olunması, fî 7 Cemâziyelevvel sene 1297 ve fî 5 Nisan sene 1296. (17 Nisan 1880)

291 Tedavûlden kaldırılan kıymetli belgelerin pul ile değiştirilebileceği, ancak kıymetli belgelerin İdare tarafından çıkartılan evraklar olduğuna dikkat edilmesi, yasal değişim süresinin bitiminden sonra kıymetli evrak üzerine yazılan senet ve sair işlemlerin pulsuz gibi kabul edilerek para cezası kesilmesi, toplanan kıymetli belgelerin nazır ve müdürler gözetiminde yakılarak imha edilmesi.

İşbu tahrîrât-ı umûmiyyede pul ile mübadele olunacak evrâk-ı sahihanın bilâ ihrâk imha olunması gösterilmiş ise de evrâk-ı mezkûrenin ihrâk olunmayıp Nezâret-i Umûmiyye'den bi-l-istizân alınacak cevaba göre hareket olunması (293) numaralı ve fî 16 Teşrînîsânî sene 1305 (28 Kasım 1889) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye ile bildirilmiştir.

Resm-i Damga Kanûnu'nun 37. maddesi mücibince evrâk-ı sahihanın katiyyen eyâdi-i tedâvûlden kaldırılması mukarrer olup o bâbda yazılan ilân ile işbu tahrîrât-ı umûmiyyemizin nüsh-ı kâfiyeleri başkaca postaya teslimen sû-yi behiyyelerine tesyâr kılınmış ve bu bâbda mezkûr varaka-i ilâniye tarihinden itibaren Dersâadet için iki ve taşralar için dahi sancak merkezlerinde ilânın tarih-i neşr ve işa'asından itibaren üç ay mühlet ta'yîn ve tahsis edilmiş olduğundan vusûlünde nüsh-ı mezkûrenin mülhakatına irsâliyle beraber vilâyet gazeteleriyle de ilân ve işa'a-i keyfiyyetle her kimin yedinde varaka-i sahiha bulunup da bunları usûl ve nizâmı dâiresinde mübâyaa etmiş olduğunu müddet-i mezkûre zarfında isbât ettiği hâlde yedinde bulunan evrâk-ı sahihanın mikdârına göre pullar ile mübâdele olunması ve fakat mübâdele olunacak evrâk-ı mezkûrenin her hâlde vaktiyle idâremiz taraflarından sarf edilmiş olmasına begayet dikkat ve i'tinâ' ile bu mühletin tarih-i inkizâ'sından sonra varaka-i sahiha üzerine yazılmış senet ve saire görülür ise pulsuz addiyle

kanûn-ı mezkûre tevfikân cezâ-yi nakdî ahz edilmesi ve mühlet-i mezkûre hitâmında şu sûretle kabul ve mübâdele edilmiş olan evrâk-ı sahihanın nezâret veya merkez müdiriyyetlerine celb ve cem' edilip hükûmetten istenilecek bir me'mûr ve idâremiz tarafından dahi nâzır veya merkez müdirleriyle müfettişler hazır oldukları hâlde bi'l-ihrak imha ile o bâbda bâlâsı müfredâtlı tanzîm edilecek mazbataların tesâdüf edecek mâh icmâllerine rabten isrâ' ve evrâk-ı sahiha-i mezkûrenin işbu icmâlde zimmetten icrâ'-yı tenzilatıyla beraber bunların bedellerine mübâdeleten ne kadar pul verilmiş ise müfredâtının icmâli mülâhazâtında gösterilmesi, fi 9 Zilhicce sene 1306 ve fi 25 Temmuz sene 1305. (6 Ağustos 1889)

İLANNAME

Resm-i Damga Kanûnu'nun 37. maddesi ahkâmı mücibince evrâk-ı sahihanın katiyyen eyâdi-i tedâvülden kaldırılması zımında işbu ilân tarihinden itibaren Dersââdet için iki ve taşralar için dahi sancak merkezlerinde ilânın tarih-i neşr ve işa'asından itibaren üç ay mühlet ta'yîn ve tahsis edilmiş olduğundan her kimin yedinde ve varaka-i sahiha var ise bunları usûl ve nizâmı dâiresinde mübaya etmiş olduğunu müddet-i mezkûre zarfında isbât ettiği hâlde yedinde bulunan evrâk-ı sahihanın mikdârına göre pullar ile mübâdele olunacağı ve şu hâlde ba'de-zin varaka-i sahiha üzerine senet ve saire yazılmayacağı cihetle şayet Dersââdet ile taşralar için ber-vechi bâlâ ta'yîn olunan mühletin tarih-i inkızâ'sından sonra varaka-i sahiha üzerine yazılmış senet ve saire görülür ise pulsuz addiyle kanûn-ı mezkûr hükmüne tevfikân iktizâ' eden cezâ-yi nakdinin istifâ' kılınacağı cümlelerin ma'lûmu olmak üzere Düyûn-ı Umûmiyye-i Osmaniyye idâresi tarafından ilân-ı keyfiyyet olunur, fi 9 Zilhicce sene 1306 ve fi 25 Temmuz sene 1305. (6 Ağustos 1889)

- 292** Tedavülden kaldırılmış olan kıymetli belgeleri elinde bulunduran kişilerin bu belgeleri pulla değiştirebileceği, ancak bu durumda olan kişilerin bu belgeleri daha önceden Düyûn-ı Umumiyye idarelerinden aldıklarını destekleyecek bir belge sunmaları, halkın elinde bulunan az miktardaki kıymetli belgelerin pul ile değiştirilmesi, ancak elinde çok

| miktarda evrak bulunan kişilerin bu talebinin reddedilmesi.

Evrâk-ı sahihanın katiyyen mevki-i tedâvülden kaldırılması hakkında verilen karârdan bahisle o bâbda bazı tarifatı hâvî yazılan (291) numaralı ve fi 25 Temmuz sene 1305 (6 Ağustos 1889) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye-i muhliside her kimin yedinde varaka-i sahiha bulunup da bunları usûl ve nizâmı dâiresinde mübâyaa etmiş olduğunu ta'yin kılınan müddet zarfında isbât ettiği hâlde yedinde bulunan evrâk-ı sahihanın mikdârına göre pullar ile mübâdele olunması diye muharrer olan fıkra bayilere ma'tûf olduğu gibi bunlara verilecek pullar mukabiline mübâdeleten alınacak varaka-i sahihanın herhalde vaktiyle idârelerimizden alınmış olduğu tarafeynce bir evrâk-ı müsebbete ile tebeyyün ettirildikten sonra mezkûr pulların verileceği ve efrad yedinde bulunacak evrâk-ı sahiha pek mahdud bir mikdâr olacağı cihetle bunların bir bayiden alınmış olduğu anlaşıldıktan sonra pullarla mübâdelesı tabii ve fakat bayi derecesinde yani eşhâs yedinde külliyetlice bulunacak varaka-i sahihanın mübâdele edilemeyeceği bedihî olduğunu imâ' olduğu misillü tahrîrât-ı umûmiyye-i mezkûrede mübâdele olunacak evrâk-ı sahiha bedellerine ne kadar pul verilmiş ise müfredâtının icmâli mülâhazâtında tasrih edilmesi hakkında münderic olan fıkranın mebnîül aleyhi dahi emri mübâdeleyi ber-vech-i tarif icrâ' etmeyen me'mûrlarımıza tebliğiyle haklarında mücazat-ı lâzime icrâ' olunmak esas ve fikri olduğunun tefsiren tebliği lâzım gelerek icâbı ifâ olunmuş olduğundan ma' mülhakat nezâret-i behiyyelerince dahi mücibince icrâ'-yı muktezasına dikkat ve i'tinâ' buyurulması, fi 20 Zilhicce sene 1306 ve fi 5 Ağustos sene 1305. (17 Ağustos 1889)

293 | Belirlenen zaman içerisinde ellerindeki kıymetli belgeleri pul ile değiştirmek isteyen kişilerin bu belgeleri daha önceden nereden aldıklarının araştırılması, sözkonusu belgelerin İdareden alındığının ve sahte ve kullanılmış olmadığının tespit edilmesi durumunda pul ile değiştirilmesi.

İşbu tahrîrât-ı umûmiyye ile pul ile mübâdele olunacak evrâk-ı sahihanın bilâ ilhrâk imha olunması hakkında (291) numaralı ve fi 25 Temmuz sene 1305 (6 Ağustos 1889) tarihli tahrîrât-ı umûmiyyede muharrer olan fıkranın hükmü feshedilmiştir.

Evrâk-ı sahihanın mevki-i tedâvülden kaldırılması karâr-ı vaki iktizâsından olmasına mebnî bayiler yedinde bulunacak evrâkın vaktiyle idâreden alındığı ve efrad yedinde bulunan evrâk-ı cüz'inin dahi bayilerden alınmış evrâktan olduğu sabit olduğu hâlde ta'yin kılınan müddet zarfında evrâk-ı mezkûrenin

pullarla mübâdelesi ve teferruatı (291) numaralı ve fi 25 Temmuz sene 1305 ve (292) numaralı ve fi 5 Ağustos sene 1305 (17 Ağustos 1889) tarihli iki kıt'a tahrîrât-ı umûmiyye ile ber-tafsil bildirilmişti. Müddet-i muayenesi zarfında tebdil kılınacak olan evrâkın icrâ'-yı mübâdelesi evrâk-ı mezkûreden bayiler yedinde bulunanların ber-vech-i muharrer idâreden ve efrad yedinde bulunacakların dahi bir bayiden alınmış olduğunun idârelerimizce tedkikine ve idâre meclislerinin inzimâm-ı ma'lûmâtıyla bi't-tahkik sübûtuna mütevâfık olmakla müddet-i muayene-i mezkûre zarfında tebdil ettirilmek için mürâcaât edecek bayiler yedinde bulunacak evrâkın vaktiyle idâreden alındığı ve efrad yedinde bulunanların dahi bayilerden alınmış evrâktan olduğu idârelerimiz ve Meclis-i İdâre ma'rifetiyle bi't-tahkik tebeyyün ettirildikten ve müsta'mel ve sahte olmadıkları bi-hakkın anlaşıldıktan sonra ahz olunacak mazbatasının irsâliyle buradan bi-l-istizân alınacak cevap üzerine icâb-ı hâlin icrâ' buyurulması, fi 5 Rebiülahir sene 1307 ve fi 16 Teşrînisânî sene 1305. (28 Kasım 1889)

294 | Yeni uygulamaya konulan Damga Kanûnu Nizamnamesi'nin idarelere gönderildiği, bu kitapçıkların idarelerce bayilere 30 paradan, bayilerden halka ise 40 paradan satılacağı.

Bu kere ba-irâde-i seniyye mevki-i icrâ'ya vaz' olunan Resm-i Damga Kanûnnamesi'nden 50 kıt'ası postaya tevdi'ye savb-ı behiyyelerine gönderilmiş ve bunlar zat-ı vâlâlarına zimmet kayd olunmuş olduğundan bunlardan beş kıt'asının nezâret-i behiyyelerinde olan me'mûrinden lâzım gelenlere itasıyla kûsûr 80 kıt'asının beherinin otuzar para fiyatıyla bayilere verilip bayiler tarafından dahi kırkar paraya ahaliye sattırılması ve bayilere verilenlerin esmânı icmâlê irâd kayd kılınması, fi 10 Rebiülevvel sene 1300 ve fi 8 Kânunusani sene 1298. (20 Ocak 1883)

B. Damga Vergisi Kanunu ve buna bağlı her türlü evrak işlemleri.

295 | Yeniden düzenlenen Damga Vergisi Kanûnu'nun idarelere gönderildiği.

Vakit gazetesinin fi 7-8 Şubat sene 1298 (19-20 Şubat 1883) tarihli nüshalarında mûnderic tashihli Resm-i Damga Kanûnu'ndan 30 kıt'ası bir paket olduğu hâlde postaya teslimen taraf-ı behiyyelerine irsâl kılındığı, fi 4 Cemâziyelevvel sene 1300 ve fi 1 Mart sene 1299. (13 Mart 1883)

RESM-İ DAMGA KANÛNU

Mevâdd-ı Umumiyye Beyânındadır.

Madde 1

Bil-cümle ikraz ve istikraz muâmelâtına ve şirket vesair mukavelat ve ta'ahhüdata dair tanzim olunan her nevi senetler ve poliçe ve emre yahut hâmiline muhavvel bonolar ve makbûz ve ibra senetleri ve emânet senetleri yani sertifika ve depo ve şirket ve saire hisse senetleri ve tahvilleri ve çek ve tüccârca alınıp verilen vesair efrad beyninde yapılan kâffe-i senedât ve Mal Sandıkları'na ve aklam-ı vesair mal ve Hükûmet me'mûrlarına verilen taahhüt ve makbûz senetleri ve mesâlih-i zatiyye için makamat-ı resmiyyeye yazılan tezkere ve takrîr ve arzuhaller ve Mahâkim-i Şer'iyyeden i'tâ' olunan her nevi huccac ve ilamat ve kassam defterleri vesair senedât-ı şer'iyye ve izinnâme ve mürasileler ve kaydiye ve saire ilmühaberleri ve maâş ve esham ve vezaif-i saire makbûz senetleri ve hukuk ve ticaret mahkemeleriyle mecâlis-i saireden hükmü hâvi verilen mezabıt ve ilamat ve devair-i hükûmetten efrada i'tâ' olunan evrâk ve senedât ve kayd sûretleri ve hükûmetle efrad beyninde mukaveleyi hâvi teati olunan senedât ve her nevi ilânnâme ve mürûriyye ilmühaberleri ve bil-cümle hamûle senetleri ve sigorta poliçe ve senedâtı ve-l-hâsıl mahâkim ve mecâlis-i Devlet-i Âliyye'de li-ecl-il-ihciac ibrâz olunabilecek kâffe-i senedât ile gazeteler Damga Resmi'ne tâbi olacaktır.

Madde 2

İşbu 2. maddede devair ve hazainden ve mal sandıklarından efrada verilecek evrâkın damga resminden muaf tutulması hakkında olan fıkranın hükmü her nevi rûsum ve tekâlif ve verginin ahz ve kabzını mübeyyin devair-i resmiyye ile Mal Sandıkları'ndan ve emvâl-i emiriye mültezimleri taraflarından i'tâ' olunmakta hulunan makbûz ve ibra senetleri ve ale-l-umûm mükellefinin berâatlarına müteallik her nevi ibra senedâtı mükellefin taraflarından tesviye olunmak üzere 100 kuruşa kadar meblâğı hâvi olanlar 10 paralık ve 100 kuruştan ziyâde bir meblâğı şâmil bulunanları dahi 20 paralık pul resmine tâbi olacakları hakkında işbu kanûna fi 17 Zilkade sene 1305 ve fi 14 Temmuz sene 1304 (26 Temmuz 1888) tarihinde zeyl olunan

mevâdd-ı nizâmiyyenin 2. maddesiyle ta'dil edilmiştir.

Devair ve hazâinden ve Mal Sandıkları'ndan birbirine ve efrada verilen ilmühaber ve sergi ve sûret vesâir senetler ve muhtâcin ve fukarâ'ya ve mekteplere ve ibadet mahallerine tesisât-ı hayriyeye mahsûs olmak üzere verilen iane ilmühaberleri ve bir şahsın fakir halini mübeyyin i'tâ' olunan ilmühaberler ve kabahat ve cünha ve cinayet mazbata ve ilâmları ve ulûma münhasır olan matbû'at-ı mevkûte ve me'mûrinin istifâ'nameleriyle istihsâl-i me'zûniyeti hâvî istid'âl'lar müstesna olarak damga resminden muaf tutulacaklardır.

Madde 3

İşbu 3. maddede resm-i maktu Rûsûm-ı Maktua Tarîfesi'nde envâi beyân olunan evrâka mahsûstur diye muharrer ise de gerek işbu kanûna fi 17 Zilkade sene 1305 ve fi 14 Temmuz sene 1304 (26 Temmuz 1888) tarihinde zeyl olunan mevâdd-ı nizâmiyyede ta'dâd edilen ve gerek Resm-i Damga Kanûnu'nun mevki-i icrâ'ya konulduğu tarihten sonra resm-i maktua tâbi tutularak pul yapıştirılması bildirilen evrâk dahi resm-i maktua tâbidir.

İşbu 3. madde "100 kuruştan 1.000 kuruşa kadar olan senetten 20 para ve 1.000 kuruştan iki bine kadar olanlardan bir kuruş ve 2.000 kuruştan 10.000 kuruşa kadar olanlardan beher 2.000 kuruş ve küsûru için birer ve 10.000 kuruştan 100.000 kuruşa kadar olandan beher 5.000 kuruş ve küsûru için ikişer buçuk ve 100.000 kuruştan yukarı olan meblâğdan her ne mikdâr olur ise olsun beher 10.000 kuruş ve küsûru için beşer kuruş istifâ' olunacaktır" diye muharrer ise de 101 kuruştan 1000 kuruşa kadar olan senetten 20 para ve (1.001) kuruştan iki bine kadar olanlardan bir kuruş ve (2.001) kuruştan 10.000 kuruşa kadar olanlardan beher 2.000 kuruş ve küsûru için birer ve (10.001) kuruştan 100.000 kuruşa kadar olanlardan beher 5.000 kuruş ve küsûru için ikişer buçuk ve (100.001) kuruştan yukarı olan meblâğdan her ne mikdâr olur ise olsun beher 10.000 kuruş ve küsûru için beşer kuruş istifâ' olunacağı işbu kanûna merbûr rûsûm-ı nisbîyye târifesinde gösterilmiş olduğundan mezkûr tarifeye ittiba olunmak iktizâ' eder.

Damga resmî iki kısımdır. Biri resm-i maktu olup işbu nizâmnâme'ye merbûr rûsûm-ı maktua târifesinde envâi beyân

olunan evrâka mahsûstur. İkinci nisbî olarak evrâk ve senedâtın hâvî olduğu mebâliğin mikdârına nisbetle vaz' olunup ber-vech-i zir tâyin olunmuştur. Şöyle ki;

Yüz kuruştan 1000 kuruşa kadar olan senetden 20 para alınıp, 1.000 kuruştan iki bine kadar olanlardan bir kuruş ve 2.000 kuruştan 10.000 kuruşa kadar olanlardan beher 2.000 kuruş ve küsûru için birer ve 10.000 kuruştan 100.000 kuruşa kadar olanlardan beher 5.000 kuruş ve küsûru için ikişer buçuk, (100.000) kuruştan yukarı olan mebâliğden her ne mikdâr olur ise olsun beher 10.000 kuruş ve küsûru için beşer kuruş istifâ olunacaktır. Her nevi tahvilât ve emre muharrer senedât ve havâle-i nakdiyye senetleri ve poliçeler ve tüccâr vesâire beyinde alınıp satılan senedât ve edâne senetleriyle kassâm defterleri ve-l-hâsıl rûsûm-ı maktua târifesinde gösterilen evrâkın gayri olarak muayyen kıymet ve meblâğ üzerine yapılmış olan bil-cümle senedât resm-i nisbiyye tâbidir. Birinci ve ikinci ve üçüncü ve daha ziyâde nüsha üzerine yapılan poliçeler ile sâir senedât-ı ticâriyenin yalnız tedâvül eden nüshaları Resm-i Damga'ya tâbi olup ancak diğer nüshalarından birinin damga resmini vermiş olması tedâvülde bulunan nüshânın damgalanmasına sebep add olunamayacaktır.

Madde 4

Bir senette beyân olunan bir muâmeleye müteferri meblâğ-ı müteaddide derc olunduğu hâlde asıl senedin tanzîmini müdi olan meblâğa nisbetle Damga Resmî'ne tâbi olacaktır.

Madde 5

Bir senette munderic olan muâmele birkaç ciheti şâmil olduğu takdirde o senedin tanzîminden eğer maksad o cihetlerin yalnız biri ise Resm-i Damga o cihetine itibaren alınacak ve eğer maksad o cihetlerin kâffesi veyahut birkaçını şâmil ise en ziyâde resm ifâsını müstelzim olan cihetine itibar olunarak sened-i mezkûr bu kaideye tevfikân Resm-i Damga'ya tâbi olacaktır.

Madde 6

Memâlik-i Ecnebiyye üzerine çekilen poliçeler binde yarım hesâbıyla resm verilmek üzere 3. maddede tâyin olunan derecâta

tevfikân Resm-i Damga'ya tâbi olacaktır. İngiliz altını 25 frank ve Osmanlı altını 23 frank hesap edileceği gibi, meskûkât-ı sâire dahi poliçenin keşidesi günündeki piyasaya göre hesap edilecektir. Bu nevi poliçelere mahsûs olmak üzere Türkçe ve frengî rakamlar ile murakkam pullar tab' ettirilecektir.

Madde 7

Bir memleket-i ecnebîyyeden diğeri üzerine keşide olunup Memâlik-i Şâhâne'de yalnız tedâvül edecek olan poliçelerden 3. maddede muayyen olan derecat üzere binde yalnız bir rubî resm alınacaktır.

Madde 8

Bil-cümle sigorta poliçelerinden alınacak damga resmi sigorta olunan mebâligden alınmayıp 100 kuruşta 20 para olmak üzere sigorta için verilen ücret üzerinden istifâ olunacaktır.

Madde 9

Resm-i damganın ifâ ve istifâ'sı iki vechiledir. Birincisi resm-i mevzuu verilerek kağıdın damgalanmasıylaadır. İkincisi kağıdın üzerine damga pulu yapıştırılmakladır.

Damgalanması lâzım gelen evraka dairdir.

Madde 10

İşbu 10. madde Resm-i Damga Kanûnu mevki-i icrâ'ya konulduktan sonra ta'dilen kaleme alınıp fi 7 Zilkade sene 1304 ve fi 16 Temmuz sene 1303 (28 Temmuz 1887) tarihinde mer'yyet-i ahkâmına bi-l-istizân irâde-i seniyye-i cenâb-ı padişâhi şeref-müteallik buyurularak mevki-i icrâ'ya vaz' olunmuştur.

Hisseli olarak bâ-ferman-ı âli teşkil olunmuş ve olunacak her nevi şirketlerin gerek muvakkat ve gerek kati' hisse senedâtı ile tahvilâtının istifâ olunmuş re's-ül-mâli üzerine bir defalık olarak % 1 hesâbıyla Resm-i Damga alınarak damga ettirilecektir. Dersaadet Borsası'nda tedâvül edecek ecnebî şirket ve istikraz tahvilâtının kezâlik istifâ olunmuş re's-ül-mâli üzerine % 1 hesâbıyla Resm-i Damga alınarak damga ettirilecektir. Ancak bâ-ferman-ı âli damga resminden muaf tutulmuş ve tutulacak olan şirketler müddet-i devamları tarafında kemâ-kân damga

resminden muaflardır.

Madde 11

Şirket hisselerinin resmi verilmiş olan senedât-ı muvakkatısı mukabilinde çıkan senedât-ı kat'îyyeye meccânen damga vaz' olunacaktır.

Resm-i maktu'a daırdır.

Madde 12

İşbu 12. madde Resm-i Damga Kanûnu mevki-i icrâ'ya vaz' olunduktan sonra eski maddesi yerine tashihen kaleme alınıp fi 27 Recep sene 1302 (12 Mayıs 1885) tarihinde mer'îyyet-i ahkâmına bi-l-istizân irâde-i seniyye-i hazret-i hilâfet-penâhi şeref-sünûh buyurularak mevki-i icrâ'ya konulduğu (296) numaralı ve fi 20 Teşrinisânî sene 1301 (2 Aralık 1885) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye müfâdımdan anlaşılır.

Beynennas teati olunan ibrâ ve makbûz senetleri ve tahrîren tanzîm edilen ve huzur-ı mahkemede şifâhen tescil olunan vekâletnâmeler ve çekler ve ihbâr nâmeler ve hamûle senedâtı ve navl mukaveleleri ve nakliye senedâtı ve emânet ve kefâlet senetleri ve tüccâr ve efrad beyinde akdolunan mukavelât ve mevâdd-ı ticâriye ve hukukiyeye müteallik her nevi şirket ve mukavelenâmeleri ve arzuhaller ve kambiyo ve eşhâm iştirâsına ve fûrûhtuna dair bordro denilen cetveller ve nota tabir olunan pusulalar ve hesap pusulaları ve hesâb-ı cârî gazeteler ve eşhâs tarafından yapılan i'lân nâmeler ve l-hâsıl işbu kanûna merbût tarifede gösterilen evrâkın kâffesi tarife-i mezkûre mücibince resm-i maktua tâbi olacaktır.

Madde 13

Makbûz senetleri için resm-i damganın ifâsı akçeyi ahz edene ait olacak ve devâir-i hükûmetle teati olunan evrâk için lâzım gelen damga resmi efrat tarafından i'tâ' olunacaktır. Damgalanmış olmayarak işbu kanûnda ta'dâd olunan bil-cümle senedât fasl-ı mahsûsunda muayyen olan cezâ-yi nakdiye tâbi olacaktır.

Pullara daırdır.

Madde 14

Damga pulu gerek resm-i nisbiye ve gerek resm-i maktua tâbi olan evrâk için isti'mâl olunabilir.

Madde 15

Memâlik-i ecnebîyyede ve Memâlik-i Devlet-i Âliyye eyâlâtından işbu kanûn hükmünce resm-i damga usûlû cârî olmayan mahallerde tanzîm olunan veyahut tedâvüle çıkarılan her nevi evrâk ve senedât ve tahvilât işbu kanûnun icrâ' olunduğu bir mahalle vürûdunda 19. madde mücibince damgalanması mecbûri olup damgalanmadığı hâlde damgasız ve pulsuz senedât misillû muâmele olunacaktır.

Madde 16

Üzerinde Rumeli-i Şarkî'nin pulu bulunan evrâk, sâir vilâyât-ı Şâhânedede pul resminden muaftır. Ancak evrâk-ı mezkûrenin dahil-i vilâyette tanzîm edilmiş olması meşrûttur. Üzerinde umum Vilâyât-ı Şâhâne'ye mahsûs pul bulunan evrâk dahi Rumeli-i Şarkî'de pul resminden muaftır.

Madde 17

Damga pulları tarifesinde gösterildiği vechile derecât-ı mütefâvite ve eşgâl-i mahsûsada olarak î'mâl olunacaktır ve bir senedin hâvî olduğu meblâğın cesameti iktizâsınca mürettep olan pulların münferiden isti'mâli uyamadığı takdirde lüzûmu kadar müteaddit pul ilâvesiyle ikmâl olunacaktır.

Madde 18

İşbu 18. madde Resm-i Damga Kanûnu mevki-i icrâ'ya vaz' olunduktan sonra eski maddesi yerine ta'dilen kaleme alınıp fi 12 Eylül sene 1303 (24 Eylül 1887) tarihinde mer'yyet ahkâmına bil-istizân irâde-i seniyye-i cenâb-ı pâdişâhi şerefsudûr buyurularak mevki-i icrâ'ya konulduğu (297) numaralı ve fi 24 Teşrinisâni sene 1303 (6 Aralık 1887) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye müfâddından anlaşılıyor.

Pullar senedâtın hîn-i temhîr veyahut imzasında yapıştırılmak lâzım gelir ve bir pul iki defa isti'mâl olunmamak ve bir senedin pulu hîn-i temhîr veyahut imzasında yapıştırılmış olduğu ma'lûm olmak için mühür veyahut imza veyahut tarihinin bir kısmı pulların yazılarını külliyyen bozmayacak surette üzerine tesâdüf

ettirilecektir. Pullar müteaddit olduğu surette dahi kezâlik her bir pulun bir miktar mahalline tarih veyahut mühür veyahut imza yürütülerek ibtâl edilecektir. Minvâl-i meşrûh üzere tarih veyahut mühür veyahut imzanın bir kısmı üzerine yürütülerek ibtâl olunmayan senet nizâmen damgasız itibar olunur.

Madde 19

Tüccâr vesâire beyinde alınıp satılan bil-cümle senedâtın Memâlik-i Devlet-i Âliyye'de te'diye olunmak üzere tanzîm olunan evrâk-ı ibtida kimin yedine geçer ise kabûl veya ciro veyahut bedeli te'diye olunmaksızın ve-l-hâsıl hiçbir muâmele cereyân etmeksizin üzerlerine pul yapıştırmaya ve yapıştırdığı pulların üzerine 18. madde mücibince mühür veya imza yürütülerek ibtâline mecbûr olacaktır.

Madde 20

Memâlik-i Devlet-i Âliyye'nin dahilinde veya memâlik-i ecnebîyede te'diye olunmak üzere Memâlik-i Devlet-i Âliyye'den bir poliçe vesair bu misûlli evrâk-ı ticâriyenin keşide olduğu vakit ve mahalde üzerine 18. maddede beyân olunan minvâl üzere pul yapıştırılacaktır.

Madde 21

100 kuruşluktan aşağı muâmeleler için beheri onar paralık pullar isti'mâl olunacaktır.

Mücâzât hakkındadır.

Madde 22

Hiçbir kimsenin veyahut bir şirket veya banka ile Devâir-i Resmîyye'nin damgalanmamış ve pul vaz' olunmamış olan poliçe ve çek ve makbûz senedi ve tüccâr ve efrat beyinde mütedavil olan sâir senedâtı keşide veya kabûl ve ciro ve te'diye ve kendi veya âheri hesâbına tahsil etmesi memnû'dur. Bundan mâ-adâ işbu kanûn ahkâmına tevfikân damgalanmamış ve pul yapıştırılmamış olan senedât ve saire mahâkim ve mecâlis ve devâir ve mevâki'-i resmîyyeye her ne vechile olur ise olsun ibrâz olduğunda gerek me'mûrinden olsun ve gerek efrad-ı nastan bulunsun damga resmi ifâ olunduktan başka resm-i nisbîyye tâbi

ise re'sû'l-mâl olarak hâvî olduğu mebâligin % 3'ü mikdâr ve resm-i maktû'a tâbî neviden ise yarım Osmanlı altınından üç Osmanlı altınına kadar cezâ-yi nakdî alınır ancak evrâk ve senedât-ı mezkûrenin müteallik olduğu davanın rü'yetini devam olunmakla beraber cezâ-yi nakdînin istihsâline başkaca hüküm edilir. Mahâkimce rü'yet olunan davaya ait senedâtın alınacak cezâ-yi nakdî mahâkime ait olup damga resmi dahi başkaca bi'l-istifâ' pul olarak senede yapıştırılacak ve cezâ-yi nakdînin mikdârı yapıştırılan pulların üzerine işaret ve tarih vaz' olunarak zirî o mahâkime veya meclisin veyahut mevki ve dâirenin mühürleriyle temhîr kılınmak lâzım gelecektir. Şu kadar ki; idâre tarafından derdest olunan veyahut iddia ile mahâkime huzurunda meydana çıkarılan hilâf-ı kanûn harekâtın cezâ-yi nakdîleri bu hükümden müstesna olmak üzere İdâreye aittir.

İşbu fıkra-yı kanûniye Resm-i Damga Kanûnu mevki-i icrâ'ya konulduktan sonra kaleme alınıp fi 14 Cemâziyelevvel sene 1307 ve fi 25 Kânunuevvel sene 1305 (26 Aralık 1889) tarihinde mer'yyet ahkâmına bi'l-istizân irâde-i seniyye-i hazret-i padişâhi şerefnüteallik buyurularak mevki-i icrâ'ya vaz' olunduğu (301) numaralı ve fi 26 Şubat sene 1305 (10 Mart 1890) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye müfâddından anlaşılıyor.

Resm-i Damga Kanûnu'nun 22. maddesine zeyl olunan fıkra-yı kanûniye :

Fi 17 Zilkade sene 1305 ve fi 14 Temmuz sene 1304 (26 Temmuz 1888) tarihinde Resm-i Damga Kanûnu'na zeyl edilen fikarât-ı kanûniye hükmünce Damga Resmî'ne tâbî olan devair-i resmiyye makbûz ve ibrâ senedâtı ve pasaport ve mürûr ve Sayd-ı Berri ve bahri tezkereleriyle emlâk zâbitnamelerini iktizâ' eden pulu yapıştırmaksızın i'tâ' eden veya pulu yapıştırıp da işbu kanûn ahkâmına tevfikân ibtâl etmeyen veyahut hadd-i nizâmisinden dûn pul yapıştıran me'mûrlar Resm-i Damga Kanûnu'nun 22. maddesi mücibince lâzım gelen cezâ-yi nakdiyi i'tâ' edeceklerdir.

Madde 23

Madde-i sâbıkada ta'yîn olunan cezâ-yi nakdînin ifâsı evvelen senedi imza eden sâniyen poliçeyi keşide ve kabûl edenlerle ciro

edenlerin her birine aittir. Cezâ-yi nakdinin te'diyesine nizâmen mecbûr olan eşhâsın her biri diğerleri tarafından ifâsı lâzım gelecek resm ve cezâ-yi nakdilerin mecmuunun te'diyesinden başka ve yekdiğerine mütekefilen mes'uldür. Damga Resmi ve cezâ-yi nakdî ibtida senedi hâmil olan şahıs tarafından ber-vech-i peşin ifâ olunup onun dahi bâde resm ve cezanın ait olduğu eşhâsın her birinden kefâlet-i müteselsile kaidesi vechile istirdâdını dava eylemeye salahiyeti olacaktır. İşbu resm cezâ-yi nakdinin istirdâdı hakkında vuku' bulacak dava cezâ-yi nakdiyi hükmetmiş olan mahkeme huzurunda ikâme olunacaktır.

İşbu fikra-yı kanûniye Resm-i Damga Kanûnu mevki-i icrâ'ya konulduktan sonra kaleme alınıp fi 26 Zilhicce sene 1305 ve fi 22 Ağustos sene 1304 (3 Eylül 1888) tarihinde mer'îyyet ahkâmına bi-l-istizân irâde-i seniyye-i cenâb-ı padişâhi şerefsunub buyurularak mevki-i icrâ'ya vaz' olunduğu (302) numaralı ve fi 5 Teşrinievvel sene 1304 (17 Ekim 1888) tarihli tahrirât-ı umûmiyye müsfâdından anlaşılıyor.

Resm-i Damga Kanûnu'nun 23. maddesine zeyl olunan fikra-yı kanûniye:

Emânet ve taahhütlü mekâtib ve telgraf mabkûz senedâtına yapıştirılıp işbu kanûn ahkâmına tevfiân ibtâl olunmayan pullar için ahzı lâzım gelen cezâ-yi nakdî, pulu ber-mücib-i kanûn ibtâl etmeyen posta veya telgraf me'mûrlarının maaşından bi't-tevkif Düyyûn-ı Umûmiyye İdâresi'ne gönderilecek ve bu sûretle istifâ' olunacak cezâ-yi nakdî kaçak ihbârîyyelerine dair olan ta'limât ahkâmına tevfiân taksim edilecektir.

Madde 24

İşbu 24. madde Resm-i Damga Kanûnu mevki-i icrâ'ya vaz' olunduktan sonra eski maddesi yerine ta'dilen kaleme alınıp fi 7 Zilkade sene 1304 ve fi 16 Temmuz sene 1303 (28 Temmuz 1887) tarihinde mer'îyyet ahkâmına bi-l-istizân irâde-i seniyye-i cenâb-ı padişâhi şerefsudûr buyurularak mevki-i icrâ'ya vaz' olunmuştur.

İdâre tarafından ta'yin olunacak cezâ-yi nakdinin itasına muhâlefet olunduğu hâlde idâre-i mahâkime mürâcaât edecek ve ber-vech-i bâlâ resm ve cezâ-yi nakdî vermesi lâzım gelen kimse onu te'diyeden imtinâ' eder ise hâmil olduğu senedi terk etse bile

resm ve cezâ-yi nakdî mahkeme ma'rifetiyle tahsîl olunacaktır. Müddei-i âleyh tebea-i ecnebiyeden olduğu hâlde aleyhine ikâme olunacak davayı mensûb olduğu devlet tebeasının hukuka müteallik davalarının rü'yet olunduğu mahkemede görülür.

Madde 25

Mahâkim ve mecâlis reis ve azalarından vesair Hükûmet me'mûrlarından her kim olur ise olsun işbu kanûn mücibince alınması lâzım gelen resm ve cezâ-yi nakdîyi talep ve istifâ' emrinde vazifesini ifâ etmez ise nizâmen alınması lâzım gelen cezâ-yi nakdînin üç misli kendisinden istifâ' olunacaktır.

Madde 26

Mesâlih-i zatiye için makamat-ı resmiyyeye re'sen yazılan tezkere ve takrîr ve arzuhaller pulsuz kağıt üzerine yazılmış olduğu sûrette me'mûrin tarafından kabûl olunmayıp ret ve iade olunacaktır. Ve eğer kabûl edip de bir mahalle havâle olunur ve üzerine diğer muâmele icrâ' kılınır ise havâle eden ve muâmeleyi icrâ' eyleyen me'mûrların her birinden yarımşar Osmanlı altını cezâ-yi nakdî alınacaktır.

Madde 27

İşbu kanûnun neşrinden üç ay sonra damga resmi vermeyerek hisse senedâtı ve tahvîli neşreden şirketlerden damgasız olarak neşr ettikleri senet ve tahvillerin resminden mâ-adâ o senet ve tahviller resm-i nisbîye tâbi ise hâvî olduğu meblâğın % 3'ü mikdârı ve resm-i maktua tâbi olan neviden ise derûnunda muharrer olan husûsun cesâmet ve ehemmiyetine göre yarım Osmanlı altınından üç Osmanlı altınına kadar cezâ-yi nakdî alınacaktır.

Madde 28

Damgalanmamış veya pulları yapıştırılmamış olan poliçe ve mütedavil olan evrâk-ı ticâriye ve saire ticaret kanûnname-i hümayûnunun 76. ve 78. maddelerinde münderic olan kefâlet-i müteselsile meziyetini kesb edemez. Şöyle ki: onu ciro edenler kefâletten kurtulup o poliçe mürsel-i ileyhe tarafından kabûl olunmadığı sûrette hâмили onun bedelini yalnız onu keşide edenden talep ve dava edebilir ve kabûl olunduğu takdirde hâмили

onun bedelini yalnız keşide eden ile kabûl eyleyenden talep ve dava eyleyebilir. Ve sûret-i saniyede onu keşide eden kimse bedelini kabûl eden kimseye göndermiş olduğunu isbât eder ise o dahi bu sûretle def-i dava etmiş olup bu takdirce hâmile onun bedelini yalnız kabûl edenden dava' edebilir.

Madde 29

İşbu kanûn mücibince damga usûlü cari olan yerde damgalanmamış ve pul yapıştırılmamış kağıt üzerine yazılan ve alınıp satılmaya kabiliyeti olan poliçe ve havâle senedi ile tüccâr beyninde mütedavil olan sair evrâkın vadeleri hulûl etmeksizin ve ilk defa olarak ciro olunmazdan evvel üzerine pul yapıştırılmak câiz olacak ve fakat bu sûrette nizâmen yapıştırılması lâzım gelen pulun üç kat değerinde olan pul vaz' olacaktır.

Madde 30

Derece-i nizâmiyyesinden dün olarak damgalanmış veyahut derece-i nizâmiyyesinden eksik pul yapıştırılmış olan senedâtın noksanı ne mikdâr ise ikmâl ettirildikten sonra cezâ-yi nakdîsi yalnız noksanı üzerine alınacaktır.

Madde 31

İşbu 31. Madde Resm-i Damga Kanûnunu mevki-i icrâ'ya konulduktan sonra eski maddesi yerine ta'dilen kaleme alınıp fi 5 Rebiülahir sene 1303 ve fi 30 Kânunuevvel sene 1301 (11 Ocak 1886) tarihinde mer'îyyet ahkâmına bi-l-istizân irâde-i senîyye-i hazret-i hilâfetpenâhi şerefîmüteallik buyurularak mevki-i icrâ'ya vaz' olunduğu (298) numaralı ve fi 4 Mart sene 1302 (16 Mart 1886) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye müfâdından anlaşılıyor.

Sahte damga ve pul yapanlar ve bilerek satanlar ve sürmeye sa'y edenler hakkında Ceza Kanûnname-i Hümayûnu'nun 149. maddesinin fıkra-yı evvelisi hükmünce 10 seneden ziyâde olmamak üzere muvakkat kürek veya kalebentlik cezası icrâ' olunur. Ve bilerek müsta'mel pul kullananlar madde-i mezkûrenin fıkra-yı ahiresi hükmünce üç sene hapis olunur.

Madde 32

Resm-i Damga İdâre-i Mahsûsası Rûsûmat Emânet-i Celîlesi'nin taht-ı nezâretinde olup damga ile pulların Dersâadet'de ve

taşralarda nerede bulunacağı İdâre-i Mahsûsası tarafından gazeteler vasıtasıyla ilân olunacak ve bu usûlün henüz icrâ' olunmadığı mahallerde tanzîm olunan evrâk ve senedât hakkında 15. madde mücibinde muâmele olunacaktır.

Madde 33

İşbu 33. Madde Resm-i Damga Kanûnu mevki-i icrâ'ya vaz' olunduktan sonra eski maddesi yerine ta'dîlen kaleme alınıp fi 7 Zilkade sene 1304 ve fi 16 Temmuz sene 1303 (28 Temmuz 1887) tarihinde mer'îyyet ahkâmına bi-l-istizân idâre-i seniyye-i cenâb-ı padişâhi şeref müteallik buyurularak mevki-i icrâ'ya vaz' olunmuştur.

Resm-i Damga Muâmelâtı İdâre-i Mahsûsası'na muhavvel olup işbu kanûnun hükmüne mugayir vuku' bulan ahvâlin kavânin ve nizâmât-ı câriye dâiresinde tahkikiyle Mahâkim-i Nizâmiyye huzurunda müdafasına müddei-i umûmiler me'mûrdur. İşbu Damga Kanûnu'nun icrâ'-yı ahkâmı için devair-i belediye ve polis tarafından İdâreye muâvenet olunacaktır. Şu kadar ki; bu kanûn ahkâmına muğâyir ahvalden dolayı mesâkine duhûlü câiz olmadığı gibi damgasız evrâkı hâmilidir zannıyla kimsenin üzeri taharrî ve bulunacak evrâk zabt olunamaz.

Madde 34

İşbu kanûnun icrâ'sına Mâliye Nezâreti me'mûrdur.

Madde 35

İşbu kânun ilânı gününden itibaren fi 11 Şevvâl sene 1290 ve fi 30 Teşrinisânî sene 1289 (12 Aralık 1873) tarihli Resm-i Damga Nizâmnâmesi'nin makamına kaim olacaktır.

Mevâdd-ı Muvakkata

Madde 36

İşbu 36. madde Resm-i Damga Kanûnu mevki-i icrâ'ya vaz' olunduktan sonra eski maddesi yerine ta'dîlen kaleme alınıp fi 7 Zilkade sene 1304 ve fi 16 Temmuz sene 1303 (28 Temmuz 1887) tarihinde mer'îyyet ahkâmına bi-l-istizân idâre-i seniyye-i cenâb-ı padişâhi şerefsudûr buyurularak mevki-i icrâ'ya konulmuştur.

Nizâmen lâzım gelen resmi ifâ olunmamış olan evrâk ve senedât idâre-i mahsûsuna ibrâz olunarak damgalattırılmak üzere

ashâbına işbu kanûnun tarih-i îlânından itibaren üç mâh mehl i'tâ' olunmuştur. Ve bu misillü evrâk ve senedât idâre-i merkûmeye götürüldükte üzerlerine yalnız âdî resmine muadil pul yapıştırılarak tarih-i ibrâzı vaz' olunacak ve idâre mührüyle temhîr kılınacaktır. Ancak evvelce muhâkeme olunup da cezâ-yi nakdî hüküm olunan evrâk ve senedât bu karârdan müstesnadır.

İşbu zeyl Resm-i Damga Kanûnu mevki-i icrâ'ya konulduktan sonra eski maddeleri yerine ta'dilen kaleme alınıp fi 7 Zilkade sene 1304 ve fi 16 Temmuz sene 1303 (28 Temmuz 1887) tarihinde mer'îyyet ahkâmına bi-l-istizân irâde-i seniyye-i cenâb-ı padişâhî şerefsunûh buyurularak mevki-i icrâ'ya vaz' olunan 10. ve 24. ve 33. ve 36. maddelerle mevki-i icrâ'ya konulmuştur.

Zeyl

İşbu maddede muayyen mehl tebea-i ecnebîye hakkında 10. ve 24. ve 33. maddelerin tarih-i ta'dilinden itibaren cari olacaktır.

Madde 37

İşbu kanûnun tarih-i neşrinden itibaren bir sene hitâmına kadar mevcûd olan evrâk-ı sahihanın isti'mâli câizdir. Fakat bunlardan kıymet-i senedâtın mikdâr-ı meblâğıyyesine muvâfık olmayanların noksanı kıymet-i mahsûsasını dolduracak adet ve nisbette evrâk alınıp senedin zîrine yapıştırılacak ve işbu senet şu kadar adet varaka-ı sahiha ilâvesiyle yazıldı diye asıl senede şerh verilerek imza ve temhîr edilecektir ve ilâve olunan senedât damgalarının zîrine dahi "*filan maddeye dair filan tarihli senede merbûttur*" ibâresi yazılıp senedi temhîr veya imza edenler tarafından zîr-i imza veyahut temhîr edilecektir, fi 6 Safer sene 1300 ve fi 5 Kânunuevvel sene 1298. (17 Aralık 1882)

Zeyl

Varaka-i Sahiha Nizâmnâmesi'nin tesisinden mukaddem varaka-i adiyeye yazılmış olup da şimdi mahâkime ibrâz olunan senedât-ı emr-i âli istihsâline hâcet olmaksızın aynı varaka-i sahibaya muharrer senedât gibi ma'mûl ve muteber tutulacaktır. Ancak o misillü senedâtın hâvî olduğu meblâğa göre işbu nizâmnâmece lâzım gelen resm-i nisbi hâmilî tarafından te'diye olunmak meşrûttur.

İşbu Damga Kanûnu Hariciye Nezâret-i Celîlesi makam-ı alisinden

fi 13 Kânunuevvel sene 1298 (25 Aralık 1882) tarihli umum ile Dersaadet'de kâin düvel-i ecnebiye süferâsına tebliğ kılınmıştır.

İşbu fıkra-yı nizâmiyye Resm-i Damga Kanûnu mevki-i icrâ'ya vaz' olunduktan sonra kaleme alınıp fi 14 Recep sene 1303 ve fi 7 Nisan sene 1302 (19 Nisan 1886) tarihinde mer'yyet ahkâmına bi-l-istizân irâde-i seniyye-i cenâb-ı padişâhi şerefsudür buyurularak mevki-i icrâ'ya konulduğu (299) numaralı ve fi 21 Mayıs sene 1302 (2 Haziran 1886) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye müfâdından anlaşılıyor.

Resm-i Damga Kanûnu'na zeyl olunan fıkra-yı nizâmiye :

Bilâ-ruhsat Resm-i Damga pulu fîrûht edenler ile ruhsatlı olup da bunları fi-i mukarrer-i mîrisinden ziyâdeye satanlardan üç yüzlük Osmanlı altını ve tekrarı halinde iki misli cezâ-yı nakdî alınır.

İşbu mevâdd-ı nizâmiyye Resm-i Damga Kanûnu mevki-i icrâ'ya konulduktan sonra kaleme alınıp fi 17 Zilkade sene 1305 ve fi 14 Temmuz sene 1304 (26 Temmuz 1888) tarihinde mer'yyet ahkâmına bi-l-istizân irâde-i seniyye-i hazret-i padişâhi şerefsunuh buyurularak mevki-i icrâ'ya vaz' olunduğu (300) numaralı ve fi 11 Ağustos sene 1304 (23 Ağustos 1888) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye müfâdından anlaşılır.

Resm-i Damga Kanûnu'na zeyl olunan mevâdd-ı nizâmiyye :

Madde 1

Bil-cümle emlâk ve akarın ferâğ ve intikal muâmelâtına dair tanzîm edilen zabtnâmeler binde 20 para resm-i nisbiye ve ait oldukları İdâreler tarafından i'tâ' kılınmakta olan pasaportlar ve sayd-ı berri ve bahri tezâkiri maktûan ve ciro ve mürûr tezkereleri kezâlik maktûan birer kuruşluk pul resmine tâbidir.

Madde 2

Her nevi rûsûm ve tekâlif ve vergisinin ahz ve kabzını mübeyyin devair-i resmiyye ile Mal Sandıkları'ndan ve emvâl-i mîriye mültezimleri taraflarından i'tâ' olunmakta bulunan makbûz ve ibra senetleri ve ale-l-umûm mükellefinin berâtlarına müteallik her nevi ibrâ senedâtı el-yevm ma'mûl-i bih olan Damga Kanûnu'nun 2. maddesi ahkâmını ta'dilen mükellefin taraflarından tesviye olunmak üzere 100 kuruşa kadar meblâğı hâvi olanlar 10 paralık ve 100 kuruştan ziyâde bir meblâğı şâmil

bulunanları dahi 20 paralık pul resmine tâbi olacaklardır.

Madde 3

Bâlâda zıkr ve beyân olunan evrâk ve senedâta yapıştırılacak pul üzerine her birinin nevine göre emlâk ve akarın ferâğ ve intikâlini mübeyyin senedât zabtânâmelerine mahsûstur ve Devâir-i Resmiyye makbûzatına mahsûstur ve mürûr ve pasaport ve şikar ve sayd-ı mahiye mahsûstur ibâreleri yazılacaktır.

Rüsûm-ı Nisbiyye Tarifesidir.

İşleme Konu Miktar	Kuruş	Para
1-100 Kuruş arası	-	10
101-1.000 Kuruş arası	-	20
1.001-2.000 Kuruş arası	1	-
2.001-4.000 Kuruş arası	2	-
4.001-6.000 Kuruş arası	3	-
6.001-8.000 Kuruş arası	4	-
8.001-10.000 Kuruş arası	5	-
10.001-15.000 Kuruş arası	7	20
15.001-20.000 Kuruş arası	10	-
20.001-25.000 Kuruş arası	12	20
25.001-30.000 Kuruş arası	15	-
30.001-35.000 Kuruş arası	17	20
35.001-40.000 Kuruş arası	20	-
40.001-45.000 Kuruş arası	22	20
45.001-50.000 Kuruş arası	25	-
50.001-55.000 Kuruş arası	27	20
55.001-60.000 Kuruş arası	30	-
60.001-65.000 Kuruş arası	32	20
65.001-70.000 Kuruş arası	35	-
70.001-75.000 Kuruş arası	37	20
75.001-80.000 Kuruş arası	40	-
80.001-85.000 Kuruş arası	42	20
85.001-90.000 Kuruş arası	45	-
90.001-95.000 Kuruş arası	42	20
95.001-100.000 Kuruş arası	50	-
100.001-110.000 Kuruş arası	55	-
Bundan sonraki beher 10.000 kuruş ve kûsûru için beşer kuruş istifâ olunacaktır.		

Rûsûm-ı Maktua Tarifesi

İşbu Rûsûm-ı Maktua Tarifesi Resm-i Damga Kanûnu merki-i icrâ'ya konulduktan sonra eski tarîfe yerine kaim olmak üzere tanzim olunduğu (296) numaralı ve fi 20 Teşrinisâni sene 1301 (2 Aralık 1885) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye müfâdından anlaşılıyor.

İşleme Konu Evrâk Cinsi	Kuruş	Para
Mahâkim-i mecâlisten bir muayyen meblâğı hâvî olmayarak i'tâ' olunan ilam ve hüküm mazbatalarıyla idâre meclislerinden Derâliye'ye ve sâir mahallere hitaben ashâb-ı mesâlih yedlerine verilen mazbataların her nevi.	10	-
Tahrîren tanzim edilen ve huzur-ı mahkemede şifâhen tescil olunan vekâletnâmeler.	10	-
Kayıt sûreti.	3	-
İhbârname ve hamûle senedi ve navl mukavelesi ve nakliye senedi.	-	10
Beyn-el-nas teati olunan ibra ve makbûz senetleri	-	20
Posta ve Telgraf makbûz senedi	-	10
Emânet senetleri.	3	-
Kefâlet senetlerinin ve ticaret mukavelenamelerinin ve kompromoların ve tüccâr ve efrad beyinde akt olan mukavelât ile mevâdd-ı ticâriye ve hukukiyye müteallik şirket mukavelenâmelerinin her bir nüshası.	10	-
Rikab-ı hümayûn-ı Şâhâneye takdim olunan arzuhal.	2	-
Adi arzuhal.	1	-
Kaydiye ve mürûriyye vesâire ilmühaberi ve icar ve isticar mukavele varakaları.	1	-
İzinnâme.	10	-
Mürâsele.	-	20
Gazete ve efrat beyinde yapılan i'lânnâmeler.	-	2
Çek.	-	20
Kambiyo veyahut esham iştirasına ve firûhtuna dair bordrolar ve nota tabir olunan pusula ve hesap pusulaları ve hesâb-ı cari.	-	20
Mesâlih-i zatiyye dair resmen yazılacak tezkere ve takrîr.	3	-
Her nevi protestoların her bir nüshası.	2	-
Demiryolu ilmühaberi.	-	20

NİZAMNAME

Damga Vergisi kanununa göre kesilen para cezalarının ne şekilde tahsil edileceği, bu konudaki itirazların ne şekilde yapılacağı hakkında nizamname.

Resm-i Damga Nizâmnâmesi ahkâmınca alınması lâzım gelen cezâ-yi nakdînin sûret-i tahsili ile o bâbda vuku bulacak itirazatın mercî'i fasıl ve rü'yeti hakkında nizâmnâmedir.

Madde 1

Resm-i Damga Nizâmnâmesi ahkâmınca bir senedin ibrâzı üzerine bir muhâkeme ve meclis veya bir Hükûmet me'mûru tarafından cezâ-yi nakdî alınmak lâzım gelip de bunun te'diyesi için bir haftayı tecâvüz etmemek şartıyla verilen mehil zarfında hâmil-i senet cezâ-yi nakdînin îtasından imtinâ' eder ise mahkeme yahut meclis veya me'mûr tarafından o bâbda verilen karâr cezâ-yi nakdîyi istilzâm eden madde-i nizâmiyyeyi mutazammın olduğu hâlde müzekkere şekline konularak îlamat-ı hukukiyyenin icrâ'sı hakkında mer'î olan kanûnun ahkâmına tevfiân muâmele olunmak üzere mahalli icrâ' me'mûruna irsâl olunacak ve o vasıta ile tahsil olunacak cezâ-yi nakdî yine müzekkereyi i'tâ' eden tarafa teslim olunacaktır.

Madde 2

Bir davanın derece-i evveli veya istinâf mahâkiminden birinde rü'yeti esnasında ibrâz olunacak senetten cezâ-yi nakdînin alınmasına dair verilecek karârlar ile işbu nizâmnâmenin 4. maddesi mücibince sudûr edecek karârlar kabil-i itiraz alıyyûl-ül-hükm veya istinâf ve iade-i muhâkeme değildir. Ahkâm-ı nizâmiyye tatbikâtının adem-i isâbetine veya sâir esbâb-ı makbûle-i nizâmiyyeye mebnî itiraz edenler ancak o karârları temyiz edebileceklerdir.

Madde 3

Cezâ-yi nakdînin îtası hakkında olan karâr mahâkim-i nizâmiyyenin gayri bir heyet veya bir Meclis-i İdâre veya yahut

me'mûr tarafından verilmiş ise buna kani olmayanlar birinci madde mücibince tanzimi lâzım gelen müzekkerenin icrâ' me'mûru tarafından kendilerine tebliğ tarihinden itibaren sekiz gün zarfında esbâb-ı mücibesıyla beraber itirazlarını mutazammın mahalli bidâyet mahkemesinin hukuk dâiresine bir kı'ta istid'ânâme verebilirler.

Madde 4

Madde-i sâbık mücibince verilecek istid'ânâme cezâ-yı müstelzim olan senet ve evrâkla muhâkeme tarafından üç gün zarfında nezdinde bulunan müdde-i umûmiyye tebliğ olunarak onun tarafından verilecek mütalanamenin vürûdu tarihinden itibaren kezâlik üç gün zarfında ve mahkemece lüzûm görüldüğü hâlde tarafeyn celb edilerek zikr olunan senet ve evrâk mahkemenin müzakere odasında bi't-tedkik kabil-i temyiz olmak üzere verilecek karâr bilâ-tehir müdde-i umûmi tarafından istid'â-nâmeyi takdim eden taraf ile müzekkere-i mezkûreyi i'tâ' eden tarafa tebliğ olunacaktır. Fakat müdde-i umûmî bulunmayan kazalarda bâlâda beyân olunan mütalanâme reis-i mahkemenin kararıyla azâdan ta'yîn olunacak zat tarafından tanzim olunacak ve verilecek karârın muâmele-i tebliğiyyesi dahi reis-i mahkeme tarafından ifâ olunacaktır.

Madde 5

2. ve 4. maddeler ahkâmınca verilecek karârlar hakkında olunacak temyiz davasının müddeti ancak karârın tarih-i tebliğinden itibaren sekiz günden ibârettir. Temyiz istid'â-nâmesi esbâb-ı mücibe-i lâzıme-yi hâvî olmak şartıyla karârı veren mahkemenin reisine i'tâ' olunarak usûlü vechile defter-i mahsûsuna kayd edilecektir.

Madde 6

Hüküm olunan cezâ-yı nakdinin madde-i sâbıkada beyân olunan müddet zarfında mahkeme veya hükûmet-i mahalliyyenin veznesine tevdi olunmadıkça temyiz-i dava câiz değildir. Fakat verilecek cezâ-yı nakdî 1.000 kuruştan ziyâde olur ise ileride mahkeme-i temyiz karârının lü-hukkundan sonra bilâ-itiraz te'diye olunacağına dair muteber kefil gösterildiği hâlde kabûl

olunacaktır.

Madde 7

5. ve 6. maddelerin ta'yîn edildiği şerâid haricinde verilecek istid'ânâme tarafeynin celbine hâcet kalmaksızın resen mahkeme tarafından red ve karâr-ı sâbık her ne ise icrâ' olunur şâyân-ı kabûl görünen temyiz istid'â-nâmeleri dahi cezâ-yi nakdîyi müstelzim senet ve evrâk veyahut bunların sûret-i musaddakalarıyla maan mahkeme nezdinde bulunan müddeî-i umûmiler tarafından istid'â-nâmelerin kaydı tarihinden nihâyet beş gün zarfında doğrudan doğruya mahkeme-i temyiz baş müddeî-i umûmilik me'mûriyyetine irsâl olunacaktır.

Madde 8

Cezâ-yi nakdî dâvâları baş müddeî-i umûmilik me'mûriyyetinin mütalanamesi tebliğinden sonra mahkeme-i temyiz hukuk dâiresinde mevâdd-ı müsta'celeden add ile mesâlih-i sâireye takdim olunarak tarafeyn celb olunmaksızın yalnız evrâk üzerine beş gün zarfında rü'yet olunup verilecek karâr-ı kat'iyenin mezkûresi bilâ-tehir baş müddeî-i umûmilige i'tâ' olunacaktır.

Madde 9

Mahkeme-i temyizden verilecek karâr icâb edenlere tebliğ olunmak üzere baş müddeî-i umûmilik me'mûriyyetinden mahalli müddeî-i umûmiligine ve kazalara müteallik ise bidâyet mahkemesi reisine irsâl olunacaktır.

Madde 10

Resm-i Damga Nizâmnâmesi hükmünce cezâ-yi nakdî alınmak lâzım gelen evrâk mahâkim ve mecâlis veya sâir devâir-i resmiyyeye ibrâz olunduğunda bunların irâesini müstelzim olan maslahat veya davanın derhal tesviyesine mübâşeret olunmakla beraber cezâ-yi nakdînin istihsâline başkaca hükmedilir ve cezâ-yi nakdîyi vermesi lâzım gelen kimse hâmil olduğu senedi terk etse bile yine cezâ-yi nakdî tahsil edilir.

Madde 11

İşbu nizâmnâme ahkâmınca cezâ-yi nakdî îtasına dair verilecek bil-cümle karârlar için 7. madde mücibince yapılacak

müzekkerelerden harc-ı ilâm alınamayacağı gibi resm-i tebliğ dahi alınmayacaktır.

Madde 12

Adliye Nezâreti işbu nizâmnâmenin icrâ'sına me'mûrdur

296 Bazı mahkeme ve dairelerde kullanılan yazışmaların üzerine kefalet ve vekalet konularını içeren şerhler yazıldığı, bu tür evraklara onar kuruşluk damga pulu yapıştırılması ve sözkonusu pulların gerektiği şekilde iptal edilmesi.

İşbu tahrîrât-ı umûmiyyede gösterilen Resm-i Damga Kanûnu'nun 12. maddesi ile Rûsûm-ı Maktua Tarîfesi bu mecmuada münderic bulunan Resm-i Damga Kanûnu'nda muharrer oldu ğu ma'lûm olmak için işbu mahalle şerh verilmiştir.

Bazı mahâkim ve devairde muâmele cereyân eden evrâk üzerine kefâlet ve vekâleti hâvî şerhler yazıldığı veyahut huzur-ı mahkemede şifâhen tescil-i vekâlet olunduğu hâlde bunların zirine dahi onar kuruşluk pul yapıştırılarak nizâmı vechile ibtâl edilmesi hakkında müteallik buyurulan irâde-i seniyye keyfiyeti ile o bâbda Düyûn-ı Umûmiyye Me'mûrları'nın sûret-i hareketi (331) numaralı ve fi 17 Eylül sene 1301 (29 Eylül 1885) tarihli tahrîrât-ı umûmiyyemizle bildirilmişti. Resm-i Damga Kanûnu'nun Şûrâ-yı Devlet'çe bi't-tashih mer'îyyet ahkâmına irâde-i seniyye müteallik buyurulan 12. maddesi ile ona tevfi kân yeniden tanzim olunan Rûsûm-ı Maktua Tarîfesi'nin bir nüshası bu kere Mâliye Nezâret-i Celîlesi'nden bâ-tezkere-i âliye irsâl buyurulmuş ve nüsha-i mezkûreden ind-el-hâce mürâcâât olunmak üzere idârelerimizde dahi birer kît'asının mevcûd olması lâzımeden olarak binâenaleyh nüsa-h-ı mezkûre ile işbu tahrîrâtımızın sûret-i matbû'asından 40 kît'ası açıktan postaya bi't-tevdi irsâl kılınmış olduğundan bunları bâ-mu'cib ayrı ayrı mülhakatınıza irsâliyle nüsa-h-ı mezkûrenin her idârede Damga Kanûnu'na bir-rabt ind-el-hâce mürâcââtla tahrîrât-ı umûmiyye-i mezkûremizle icrâ' edilen vesâyâ dairesinde muâmele ve hareket edilmesi hususunun tavsiye ve tefhîmi, fi 25 Safer sene 1303 ve fi 20 Teşrinisânî sene 1301. (2 Aralık 1885)

297 Resmi belge, evrak ve yazışmalara yapıştırılacak damga pullarının yönetmeliklerde belirtildiği şekilde iptal edilmesi.

İşbu tahrîrât-ı umûmiyyede kâffe-i senedât ve evrâk-ı saîreye yapıştırılacak pulların üzerlerine Damga Kanûnu'nun 18. maddesinde gösterildiği vechile hem tarihin ve hem de imza veya mühürün bir kısmı yürütülerek ibtâli hakkında muharrer olan maddeye atfen gösterilen fi 18 Şevvâl sene 1303 (20 Temmuz 1886) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye hükümsüz kaldığı cihetle bu mecmuaya derc edilmediği ve sûreti leffen gönderildiği gösterilen madde-i kanûniye bu mecmuada münderic bulunan Resm-i Damga Kanûnu'nun 18. maddesi olduğu ma'lûm olmak için işbu şerh tahrir olunmuştur.

Resm-i Damga'ya tâbi bulunan kâffe-i senedât ve evrâk-ı saireye yapıştırılacak pulların üzerlerine Damga Kanûnu'nun 18. maddesinde gösterildiği vechile hem tarihin ve hem de imza veya mühürün birer kısmı yürütülerek ibtâli iktizâ' eder iken ekser mahallerde işbu ibtâl muâmelesi hakkındaki madde-i mezkûre hükmüne tamamıyla riâyet edilmemiş olmasından nâşi ahkâm-ı kanûniye her tarafta siyyânen ve harfiyyen icrâ' edilerek hükm-i kanûnun sû-yi tefsirinden dolayı ashâbının cezâ-yi nakdî itasıyla mutazarrır olmalarına mahal kalmamak için o bâbda Şûrâ-yı Devlet'çe verilen karâr üzerine sâlif-üz-zikr 18. maddede muharrer olan ibtâl muâmelesini muarcf kaleme alınan ilannâme buraca gazetelerle neşir ettirildiği gibi bundan lüzûmu mikdârı dahi fi 18 Şevvâl sene 1303 (20 Temmuz 1886) tarihli tahrîrât-ı umûmiyyemizle gönderilmişti. Mezkûr 18. madde-i kanûniyenin bu kere görünen lüzûm üzerine şûra-yı müşârûnileyhaca bi't-râdil yeniden kaleme alınıp mer'îyyet ahkâmına bi-l-istizân irâde-i seniyye-i cenâb-ı padişah şerefsânih olmuş olan ve Düyûn-ı Umûmiyye Komiserliği vasıtasıyla nezâret-i halisiye tebliğ buyurulan fi 12 Eylûl sene 1303 (24 Eylûl 1887) tarihli sûreti leffen gönderilmiştir. İşte madde-i kanûniye hükmünce bâdema evrâk ve senedâta yapıştırılacak pulların üzerlerine mühür veya imza veya tarihin bir kısmının yürütülmesiyle ibtâli kâfi olacağına mebnî ona göre ifâ-yı muâmeleye dikkat ve i'tinâ' ile bir yanlışlık vukua getirilmemek üzere sûret-i hâl ta'mîmen iş'âr ve işbu tahrîrât-ı umûmiyye-i muhibbi ile sûret-i mezkûreden zir-i nezâret-i behiyyelerinde kâin Düyûn-ı Umûmiyye idâreleri'nin adedine nisbetle ellişer kıt'ası başkaca postaya teslimen tesyâr kılınmış olmakla vusûlünde bunların zikr olunan idârelere isrâsıyla her tarafta ahkâm-ı mündericesine tevfiân muâmele-i lâzime ifâ ve hukuk-ı idârenin zayiinden vikayesine dikkat ve i'tinâ' olunması, fi 20 Rebiülevvel sene 1305 ve fi 24 Teşrinisânî sene 1303. (6 Aralık 1887)

298

Damga pullarının bir defa kullanılması esas iken bazı yerlerde damga pullarının mükerreren kullanılıp kullanılmadığı hususuna dikkat edilmediği, sahte damga

pulu yapan, kullanan ve piyasaya sürenler hakkında yasal işlem yapılacağı, kullanılmış olan pulun tekrardan kullanılması durumunda eskiden yasal bir hüküm yok iken bundan sonra bu kişiler hakkında üç yıl hapis cezası verileceği.

İşbu tahrîrât-ı umûmiyyede gösterilen madde-i kanûniye bu mecmuada münderic bulunan Resm-i Damga Kanûnu'nun 31. maddesi olduğu ma'lûm olmak için işbu şerh tahrîr olunmuştur.

Senedât ve evrâk üzerine yapıstırılmakta olan damga pullarının mükerreren isti'mâline bazı mahallerde inhimâk edildiği ve gerçi Resm-i Damga Kanûnu'nun 31. maddesinde sahte damga ve pul yapanlar ve bilerek satanlar ve sürmeye sa'y edenler hakkında Ceza Kanûnname-i Hümayûnu'nun 149. maddesi hükmüne tevfiân mücâzât edileceği muharrer ise de müsta'mel pulları tekrar isti'mâle cüret eyleyenlere karşı kanûnname-i mezkûrda bir muâmele-i cezaiyye tâyin ve tasrih buyurulmamış olduğu cihetle bunlar hakkında dahi bir ceza ta'yin ve tahdidi lüzûmu Mâliye Nezâret-i Celîlesi'ne bildirilmişti. Bu kere Şûra-yı Devlet'den ta'dilen kaleme alınıp mer'iyet ahkâmına Meclis-i Hass-ı Vükelâ kararıyla bi-l-istizân irâde-i seniyye-i cenâb-ı padişâhi müteallik buyurulan ve ba-buyuruldu-yı âli hazine-i celîleye tebliğ kılınan madde-i kanûniyeden bir nüshası Düyûn-ı Umûmiyye Komiserliği cânibinden tebliğ buyurulmuş ve lede'l-mütâlaa bilerek müsta'mel pul kullananlar için üç sene hapis cezası ta'yin ve tahdit buyurulduğu anlaşılmış ve madde-i musahhaha-i kanûniyenin ve işbu tahrîrât-ı umûmiyyemizin tab' ettirilen nüshalarından zîr-i nezâret-i behiyyelerinde kâin idârelerin adedine nisbetle kırkar kıt'ası ayrıca postaya teslimen irsâl sû-yi vâlâları kılınmış olduğundan bunların bâ-mu'cib Mülhakat İdâreleri'ne isrâ'sıyla madde-i musahhaha-i mezkûrenin tarih-i neşrinden sonra müsta'mel pul kullananlar tutulduğu hâlde hemen hükûmete mürâcaâtla mücibince icrâ'-yı muâmele-i cezaiyyeye her tarafta fevkalâde dikkat ve i'tinâ' buyurulması, fi 10 Cemaziyelahir sene 1303 ve fi 4 Mart sene 1302. (16 Mart 1886)

299 Ruhsatsız olarak damga pulu satan veya ruhsatı olduğu halde damga pullarını gerçek değerinden daha yüksek fiyata satanlardan üç Osmanlı altını ceza alınacağı, suçun tekrarı halinde altı Osmanlı altını ceza verileceği.

İşbu tahrîrât-ı umûmiyyede gösterilen fıkra-yı nizâmiyye bu mecmuada münderic bulunan Resm-i Damga Kanûnu'nun nihâyetinde muharrer olduğu ma'lûm olmak için işbu mahalle şerh verilmiştir.

Bilâ-ruhsat evrâk-ı sahiha satanlarla fi-i mukarrer-i mîrisinden ziyâdeye pul fûrûht edenler için Resm-i Damga Kanûnu'na zeyl kılınmak üzere Şûrâ-yı Devlet Tanzimât dâiresinden kaleme alınarak mer'îyyet ahkâmına bi-l-istizân irâde-i seniyye-i cenâb-ı padişâhi şerefsâdır olup divan-ı hümayûn kalemince muâmele-i kaydiyesi icrâ' ile nüsha-i musaddakası bâ-tezkere-i sâmiye cânib-i hazineye gönderilen fıkra-yı nizâmiyyeden her tarafa irsâl olunduğu misillü bir nüshası da İdâremize irsâl kılındığı Mâliye Nezâret-i Celîlesi'nden mevrûd fi 14 Mayıs sene 1302 (26 Mayıs 1886) tarihli tezkerede iş'âr buyurulmuş ve mezkûr fıkra-yı nizâmiyye lede'l-mütâlaa bilâ-ruhsat Resm-i Damga pulu fûrûht edenlerle ruhsatlı olup da bunları fi-i mukarrer-i mîrisinden ziyâdeye satanlardan üç yüzlük osmanlı altını ve tekerrürü halinde iki misli cezâ-yı nakdî alınacağı muharrer olduğu anlaşılarak mezkûr fıkra-yı nizâmiyye ile işbu tahrîrât-ı umûmiyyenin tab' ettirilen nüshalarından zir-i nezâret-i behiyyelerinde kâin idârelerin adedine nisbetle kırkar küt'ası ayrıca postaya teslimen irsâl sù-yi vâlâları kılınmış olduğundan bunların vusûlünde bâ-mu'cib Mülhakat İdâreleri'ne isrâsiyla fıkra-yı mezkûrenin her tarafta neşrettirilmesi ve bunun tarih-i neşrinden sonra bilâ-ruhsat evrâk-ı sahiha satanlarla fi-i mukarrer-i mîrisinden ziyâdeye pul fûrûht edenler tutulduğu hâlde hemen hükûmete mürâcaâtıyla mücibince icrâ'-yı muâmele-i cezaîyyeye fevkâlâde dikkat ve i'tinâ' kılınması, fi 29 Şaban sene 1303 ve fi 21 Mayıs sene 1302. (2 Haziran 1886)

300

Damga vergisine tabi evrak ve senetler hakkında yeni düzenleme yapıldığı, pasaport, geçiş, avcılık ve tapu işlemleri için ayrı ayrı pul kullanılacağı, bunların hesaplarının ayrı ayrı tutulacağı, bu pulları satan bayilere %5 komisyon verileceği.

İşbu tahrîrât-ı umûmiyyede gösterilen nizâmnâme bu mecmuada münderic bulunan Resm-i Damga Kanûnu'nun nihâyetinde muharrer olduğu ma'lûm olmak için işbu mahalle şerh verilmiştir.

İşbu tahrîrât-ı umûmiyyede muharrer müsterek pul hesabâtının icmâlâta ne yolda derc ve terkim edileceği (752) numaralı ve fi 8 Teşrinievvel sene 1304 (20 Ekim 1888) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye ile tarif kılınmıştır.

Bâb-ı âlî cânib-i samisiyle idâremiz beyninde hasıl olan ittifaka mebni tahassul edecek vâridâtın nisfî Hazine-i Celile hesabına tefrik olunmak şartıyla

müceddeden Resm-i Damga'ya tabiiyeti tensib kılınan evrâk ve senedât hakkında Resm-i Damga Kanûnnamesi'ne zeyl olmak üzere kaleme alınıp meclis-i âlî-i vükelâ karârıyla bi-l-istizân mer'iyet ahkâmına irâde-i seniyye-i cenâb-ı padişâhi müteallik ve şerefsudûr buyurulan üç bendi hâvî nizâmnâmenin ve işbu tahrîrâtın mülhakatımızın adedine nisbetle yirmişer nüshası postaya teslimen irsâl kılınmış ve mücibince ifâ-yı muâmeleye i'tinâ' olunacağı derkâr bulunmuş ise de bazı vesâyâ dahi ber-vech-i zîr tebliğ olunur. Şöyle ki;

- 1) İşbu evrâk ve senedâta yapıştırılacak pullar el-yevm isti'mâl olunmakta bulunan pullardan olacak ise de vâridâtın bâlâda beyân olunduğu vechile Hazine-i Celile ile idâremiz beyninde tensif edileceği ecilen mücerred vâridât-ı mezkûrenin mikdârı ayrıca ta'yîn etmek üzere evrâk ve senedât-ı mezkûre için mikdâr-ı kâfi pullar bi't-tefrik üzerlerine devair-i resmiyye makbûzatına mahsûs mürûr tezâkirine mahsûs pasaport ve sayda mahsûs ferâğ ve intikal zabtnâmelerine mahsûs ibâreli damgalar tab' olunarak mezkûr evrâk ve senedâtın nevine göre bu pullar isti'mâl olunacak ve bunlarda sâir pullar misillû ve fakat ayrıca bordro ile kemâ-fi-s-sâbık Dersâadet evrâk-ı sahiha bey'iyeye idâresinden irsâl kılınacaktır.
- 2) Bu vâridât sâir vâridât ile hesâbâta zinhâr karıştırılmayıp bunun için ayrıca makbûzat ve sarfiyât kaydı tutulacağı ve icmâlî de sâir varak-ı sahiha icmâl numûnesine tevfikân ayrıca tanzim olunacağı gibi ücret-i bey'iyeye ve buna mahsûs vuku' bulacak masârifin dahi icmâl-i mahsûsuna ithaliyle hasılât-ı sâfiyesi başkaca irsâliye ile gönderilecektir.
- 3) İşbu pullar dahi % 5 ücret-i bey'iyeye ile bayilere sattırılacak ve fakat bunların kesret üzere sarfiyâtı devâir-i resmiyyede vuku' bulacağı cihetle ashâb-ı hâcete sühûlet olmak için tamâmiyle bayiler ta'lîmâtına tâbi olmak ve alacağı pulların % 5 ücret-i bey'iyesi bâde't-tenzil esmânı peşinen tesviye etmek ve İdârenin lüzûm göreceği mikdârdan ziyâde olmamak şartıyla me'mûrinden talep zuhûrunda işbu me'mûrinden olan talep efrattan bulunan bayilere tercih olunacaktır. İşte mezkûr nizâmnâmenin birinci maddesinde dahi gösterildiği vechile pasaport ve Sayd-ı Berri ve bahri tezâkiri ve bil-cümle arazi ve emlâk ve akârın ferâğ ve intikal zabtnâmeleri ile 2. maddede musarrah olduğu üzere rûsûm ve tekâlif ve verginin ahz ve kabzını mübeyyin Devâir-i Resmiyye ile Mal Sandıkları'ndan ve emvâl-i mirîye mültezimleri taraflarından i'tâ' olunan makbûz ve ibrâ senetleri ve ale-l-umûm mükellefinin berâtlarına

müteallik her nevi ibrâ senedâtı Resm-i Damga'ya tâbi olup bu makbûzlar adedinde meselâ Damga Kanûnu'nun 2. maddesinin fıkra-yı evvelisinde istisna tarikiyle münderic bulunan devâir ve hazainden ve mâl sandıklarından efrada verilen ilmühaber ve sergi ve sûret ve sâir senedât ile emlâk ve temettu' ve bedel-i askeri vesâir mürettebât-ı mîriye ve a'şâr ve aġnâm vergileri tediyâtını mübeyyin verilen makbûz ilmühaberleri ve gümrüklerden i'tâ' olunan kâffe edâ ve makbûz tezâkir ve ilmühaberleri ve kezâlik idârelerimizden tuz ve müskirât ve harir ve balık ve saire için verilen edâ tezâkir ve ilmühaberleri ve devâir-i belediyeden esnaf ve saireye verilen makbûz tezkere ve ilmühaber ve senetleri ve-l-hâsıl beraate delâleten kâffe devair-i resmîyye ve Mal Sandıkları'ndan efrada i'tâ' olunan her nevi ilmühaber ve tezâkir ve senedât dahil bulunduğu eciltan me'mûrlarımızın bu makule evrâkın pulsuz teati olunamamasına ve bulunduğu hâlde Resm-i Damga Kanûnu'nun ceza faslına ve zeylinde gösterilen usûle tevfiķân pulsuz teati olunan senedât hâmilleriyle bunları kabûl ve üzerlerine icrâ'-yı muâmele eden me'mûrlardan mücâzât-ı nakdiyye istihsâline fevkalâde i'tinâ' ve mahazâ öteden beri beyne'l-efrad teati olunan makbûz ilmühaber ve senedâtı ve kezâlik bu defa resm-i damgaya tâbi olan pasaport ve mürur ve Sayd-ı Berri ve bahri tezâkiri için mahallâtın verilecek ilmühaber ve şehâdetnâmeler ve-l-hâsıl öteden beri vâridâtı doğrudan doğruya İdâremize ait olan evrâka işbu iş'arat mahsûsalı pullardan yapıştırılmamasına ve şayet yapıştırılacak olur ise o makule evrâk pulsuz itibar edileceğinden böyle evrâk elte edildiği hâlde bâlâda beyân olduğu vechile muâmele-i cezaiyye icrâ'sına dahi begâyet dikkat olunarak bir güne yanlışlık vukua getirilmemesi ve bâlâda bertafsil zikr ve ta'dâd olunan Devâir-i Resmîyye makbûzatına yapıştırılacak pullar resminin 2. maddede gösterildiği vechile mükellefin taraflarından tesviye olunacağını bilmesi lâzım geleceği ve bir de işbu işaret mahsûsalı pullar tab' olunmakta bulunduğundan lüzûmu mikdârı istihzâr olunmasıyla beraber mülhakata başkaca tahrîrâtla irsâl kılınacağından mezkûr pulların hangi tarihten itibaren isti'mâline bed olunacağını dahi mezkûr tahrîrâtta bildirileceği, fi 15 Zilhicce sene 1305 ve fi 11 Ağustos sene 1304. (23 Ağustos 1888)

301 | Üzerine pul yapıştırılmamış, gerektiği şekilde iptal edilmemiş ve yeter derecede pul yapıştırılmamış belgeleri kabul eden ve işleme koyan memurlardan yasada belirlenen para cezalarının

| talep ve tahsil edileceği.

İşbu tahrîrât-ı umûmiyyede leffen gönderildiği gösterilen fıkra-yı kanûniye bu mecmuada münderic bulunan Resm-i Damga Kanûnu'nun 22. maddesi zîrinde muharrer olduğu ma'lûm olmak üzere işbu mahalle şerh verilmiştir.

Sûreti leffen gönderilen fıkra-yı kanûniye mütâlaasından ma'lûm olacağı vechile müşterek pul yapıştırılmamış veya yapıştırılıp da kanûn dâiresinde ibtâl edilmemiş veyahut hadd-i nizâmisinden noksan pul ilsâk edilmiş tezâkir ve senedât-ı vesâireden dolayı 22. madde-i kanûniye hükmünce ahzı iktizâ' eden cezâ-yi nakdilerin bâdema me'mûrlardan alınması lâzım gelerek keyfiyyet ta'mimen iş'âr ve işbu tahrîrât-ı umûmiyyenin 40 kır'ası açıktan postaya teslimen tesyâr kılınmış olmakla vusûlünde bunların bâ-mu'cib Mülhakat İdâreleri'ne bi'l-irsal me'mûrîn-i hükûmet-i mahalliyyeye dahi tefhîm ve ilân-ı keyfiyyetle bâdema her tarafta hüsn-i tenfiz ve icrâ'-yı ahkâm-ı kanûniyyeye mütemâdiyen dikkat ettirilmesi esbâbının istikmâli, fi 18 Recep sene 1307 ve fi 26 Şubat sene 1305. (10 Mart 1890)

302 Paket, taahhütlü mektup ve telgraf makbuzlarına yapıştırılması gereken damga pullarının iptal edilmemesinden dolayı alınması gereken para cezalarının posta ve telgraf memurlarının maaşından kesilerek Düyûn-ı Umumiyye İdaresi'ne gönderileceği, bu konuları ihbar eden kişilere usûl ve esaslar dahilinde ihbariye ücretlerinin ödeneceği.

İşbu tahrîrât-ı umûmiyyede gösterilen fıkra-yı kanûniye bu mecmuada münderic bulunan Resm-i Damga Kanûnu'nun 23. maddesi zîrinde muharrer olduğu ma'lûm olmak için işbu mahalle şerh verilmiştir.

Emânet ve taahhütlü mekâtib ve telgraf makbûz senedâtına yapıştırılıp Resm-i Damga Kanûnu ahkâmına tevfikân ibtâl olunmayan pullar için ahzı lâzım gelen cezâ-yi nakdî pulu ber-mu'cib-i nizâm ibtâl etmeyen Posta ve Telgraf me'mûrları maaşından bi't-tevkif Düyûn-ı Umûmiyye İdaresi'ne gönderileceğine ve bu sûretle istifâ' olunacak cezâ-yi nakdilerin kaçak ihbâriyyeleri hakkındaki ta'limât ahkâmına tevfikân taksim edileceğine dair kanûn-ı mezbûrun 23. maddesine zeyl olmak üzere kaleme alınıp mer'iyet ahkâmına bi-l-istizân irâde-i seniyye-i cenâb-ı padişâhi şer'cmüteallik buyurulmuş olan ve bir sûreti komiserlikten bâ-tezkire İdâre-i Merkeziye'ye tebliğ kılınan fıkra-yı kanûniye ile işbu tahrîrât-ı umûmiyyenin zir-i nezâret-i behiyyelerinde kâin Mülhakat İdâreleri'nin adedine nisbetle nüsah-ı

matbû'asından yirmişer kıt'ası postaya teslimen sû-yi vâlâlarına tesyâr kılınmış olduğundan bunların vusûlünde zikr olunan idârelere isrâsıyla her tarafta zeyl-i mezkûr mücibince taharrî ve istifa-yı hukuk-ı idâreye begayet dikkat ve i'tinâ' olunması, fi 11 Safer sene 1306 ve fi 5 Teşrinievvel sene 1304. (17 Ekim 1888)

303 Resmi dairelere verilen evraklara gereken miktarda pul yapıştırmadan veren, yeter miktarda pul yapıştırmasına rağmen iptal etmeyen ve gereğinden az pul yapıştıran memurların kendilerine kesilen para cezalarını defaten ödememeleri durumunda bu paranın maaşlarından kesileceği.

Devâir-i Resmîye'nin Damga Resmî'ne tâbi olan makbûz senedâtı ile evrâk-ı sâireye iktizâ' eden pulu yapıştırmaksızın i'tâ' eden veya pulu yapıştırıp da hüküm-i kanûna tevfiğân ibtâl etmeyen veya hadd-i nizâmisinden dûn pul yapıştıran me'mûrların Resm-i Damga Kanûnu'nun 22. maddesine zeyl olmak üzere kaleme alınıp mer'îyyet ahkâmına irâde-i seniyye-i cenâb-ı padişâhi şerefmüteallik buyurularak (301) numaralı ve fi 26 Şubat sene 1305 (10 Mart 1890) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye-i halisi ile sûreti tebliğ olunmuş olan fıkra-yı kanûniye mücibince i'tâ' etmeleri lâzım gelen cezâ-yı nakdiyi defaten vermedikleri hâlde maaşlarından tevkif olunması hakkında Şûrâ-yı Devlet Tanzimat Dâiresi'nden tanzim olunan mazbata üzerine Meclis-i Hâss-ı Vükelâ'ca verilen karâr-ı âliyi mübelliğ olarak Mâliye Nezâret-i Celîlesi'nden vârid olan tezkere-i aliyenin sûret-i zîre dercen yazılan işbu tahrîrât-ı halisinin Mülhakat İdâreleri'nin adedine nisbetle 40 kıt'a-i matbû'ası postaya bi't-teslim tesyâr-ı sû-yi vâlâları kılınmış olmakla ve mütâlaasından ma'lûm olacağı vechile mezkûr tezkere-i aliyenin mutazammın bulunduğu karâr-ı ali senedât ve evrâk-ı mezkûreye yapıştırılacak pullarla bunların ibtâlince yanlışlık ve noksan muâmele eden me'mûrinden fıkra-yı mezbure-i kanûniye hükmünce ahzı iktizâ' eden cezâ-yı nakdinin me'mûrîn-i mümâileyhümün maaşlarından kat ve tevkif edilmesi lüzûmunu müeyyed ve hüküm-i kanûni müttehim bulunmakla her tarafta ona göre ifâ-yı muâmeleye dikkat ve i'tinâ' olunması, fi 10 Rebiülahir sene 1308 ve fi 11 Teşrinisânî sene 1306. (23 Kasım 1890)

Tezkere-i Âliye Sûreti

Devair-i resmîyenin Damga Resmî'ne tâbi olan makbûz senedâtı ile evrâk-ı sâireye iktizâ' eden pulu yapıştırmaksızın i'tâ' eden veya pulu yapıştırıp da hüküm-i kanûna tevfiğân ibtâl etmeyen

veyahut hadd-i nizâmisinden dñn pul yapıştırıran me'mûrların lâzım gelen cezâ-yı nakdiyi i'tâ' edeceklerine ve işbu cezâ-yı nakdînin me'mûr-ı mes'ulün maâşından tevkif olunacağına ve teferruatına dair damga kanûnunun 22. maddesine tezyil olunmak üzere kaleme alınan fıkârât-ı kanûniye lâyihasının hîn-i tedkikinde tay edilmiş olan fıkra-yı ahirenin lüzûm-ı ibkası Düyûn-ı Umûmiyye komiserliğinden ve vuku' bulan iş'âr üzerine bi'l-istizân Şûra-yı Devlet Tanzimat Dâiresi'nden kaleme alınan mazbata meclis-i mahsûs-ı vükelâda le'de-l-mütâlaa hükm-i kanûna tevfiik hareket etmeyen me'mûrdan alınacak cezâ-yı nakdiyi nakden vermediği hâlde maâşından kat ve tevkifi tâbi olmasına nazaran bunun kanûnda tasrihine lüzûm görülememiği cihetle fıkra-yı mezkûre tayıy edilmiş ve idâre-i seniyye dahi o merkezde şerefsudûr buyurulmuş olduğundan fıkra-yı mezkûrenin tekrar dercine hâcet yok ise de Düyûn-ı Umûmiyye Komiserliği'nin iş'ârı vechile kanûnen lâzım gelen cezâ-yı nakdiyi vermeyen me'mûrların maâşından tevkif olunacağını me'mûrunca bilinmek için ta'mimen iş'ârı münâsib olacağını tezekkür kılındığı beyân-ı alisiyle icrâ'-yı icâbı şerefvârid olan fi 6 Eylül sene 1306 (18 Eylül 1890) tarihli tezkere-i sâmiyede emir ve iş'âr buyurulmuş ve meclis-i mâliye kararı ve muhasebe-i umûmiyye-i mâliye ifâdesiyle bi'l-umum devâir-i merkeziye ile vilâyât ve elviye-i müstakileye icrâ'-yı tebligât kılınmış olmakla ber-mu'cib-i karâr-ı âli muktezâ-yı hâlin icrâ' buyurulması bâbında, fi 18 Rebiülevvel sene 1308 ve fi 20 Teşrinievvel sene 1306. (1 Kasım 1890)

304 Pul yapıştırılmaksızın resmi makamlara sunulan her türlü tezkere ve dilekçeyi kabul eden, bir başka makama havale eden ve konuyla ilgili olarak işlem yapan memurların her birinden yarım Osmanlı altını para cezası alınması, eksik pul derecesine göre kesilecek para cezası miktarları.

Resm-i Damga Kanûnu'nun 26. maddesinde mesâlih-i zatiye için pulsuz kağıt üzerine makâmât-ı resmîyyeye re'sen yazılan tezkere ve takrir ve arzuhalleri kabul ile bir mahalle havâle eden ve muâmele icrâ' eyleyen me'mûrların her birinden yarımşar osmanlı altını cezâ-yı nakdînin alınması muharrer ve

me'mûrînin terceme-i hâl varakaları ile rabte edecekleri sûretler mesâlih-i zatiyeden ve binâenaleyh madde-i mezkûrede beyân kılınan evrâk envâından olmakla bunlara üçer kuruşluk pul vaz' etmeleri mukarrer olduğundan mikdâr-ı muayyeninden noksan pul yapıştırılmış olan evrâk sûretlerini kabûl ile bir mahalle havâle eden ve icrâ'-yı muâmele eyleyen me'mûrînden dahi ikmâl-i noksan ettirildikten sonra bi'l-nisbe cezâ-yı nakdînin yani bütün bütün pulsuz olur ise yarım altın cezâ-yı nakdînin alınacağına nazaran bunun nisbetinden meselâ nısf derecesinde noksan olur ise 25 kuruş alınması ve görülen lüzûm üzerine bir varakaya ihraç edilen suver-i adide bir kayd hükmünde olunacağından ve cümlesi birden tasdik olunacağından umum için yalnız üç kuruşluk pul vaz'ı ile iktifâ' olunması cânib-i hazineden sebk eden arz ve iş'âr üzerine Şûrâ-yı Devlet karârıyla şerefvârid olan fi 28 Mayıs sene 1302 (9 Haziran 1886) tarihli buyruldu-yı alide emir ve iş'âr buyurulmuş ve mücibince ifâ-yı muâmele olunması bil-cümle vilâyât ve devâire bildirilmiş olduğu Mâliye Nezâret-i Celîlesi'nden mevrûd fi 14 Temmuz sene 1302 (26 Temmuz 1886) tarihli tezkerede iş'âr buyurulmakla idârelerimizce ona göre muâmele olunmak üzere keyfiyyet ta'mîmen izbâr ve işbu tahrîrât-ı umûmiyyenin 20 küt'a nüsah-ı matbû'ası başkaca postaya teslimen tesyâr kılınmış olduğundan bunların birer mu'cible nezâret-i behiyyeleri dahilinde bulunan Mülhakat idâreleri'ne isrâ'sıyla her tarafta mücibince ifâ-yı muâmele kılınması, fi 14 Zilkade sene 1303 ve fi 2 Ağustos sene 1302. (14 Ağustos 1886)

305 Her çeşit evrak ve senete yeni pullardan yapıştırılacağı, öğrenci, derviş, fukarâ' ve yardıma muhtaç kişilere ücretsiz olarak verilen geçiş tezkerelerine bile bir kuruşluk damga pulu yapıştırılacağı.

İşbu tahrîrât-ı umûmiyye zîrinde muharrer olan cetvelde sefaine i'tâ' olunan mürûr tezâkirine kırkar ve talebe ve dervişân ve fukarâ' ve muhtâcine verilen mürûr tezkerelerine kırkar paralık pul yapıştırılması muharrer ise de sefâin tezkerelerine onar ve yirmişer paralık pul yapıştırılması ve talebe ve dervişân ve fukarâ' ve muhtâcîn tezâkirine pul yapıştırılmaması (372) numaralı ve fi 11 Temmuz sene 1305 (23 Temmuz 1889) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye ahkâmından olduğundan mücibince hareket olunmak iktizâ' eder.

Ahiren Resm-i Damga Kanûnu'na zeyl edilen mevâdd-ı nizâmîyye sûretinin leffîyle olunacak muâmele (300) numaralı ve fi 11 Ağustos sene 1304 (23 Ağustos 1888) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye ile bildirilmişti. Müteakiben icrâ' ettirilen tahkikat ve tedkikat-ı mahsûsa neticesinde mevâdd-ı müzeyyele-i

mezkûre mücibince Resm-i Damga'ya tâbi tutulması lâzım gelen ve Dersâdet devâir-i resmiyyesince müsta'mel bulunan evrâk ve senedâtın enva'i ve ecnasını mübeyyin tanzim edilmiş olan cetvel ile işbu tahrîrât-ı muhlisinin nüshâ-ı matbû'asından 50 kıt'ası mevâdd-ı müzeyyele-i mezkûre ahkâmının hüsn-i cereyân ve tatbîki zımnında açıktan postaya teslimen takarrür edecek neticenin bâde bildirileceği tâbii bulunmuştur. Maa-hazâ cetvel-i mezkûr haricinde kalarak hükûm-i kanûna temas eder daha bazı muâmelât evrâkına tesâdüf edilebilirmesi melhûz olmakla zîr-i nezâret-i behiyyeleri dahilinde ber-vech-i muharrer bu makule evrâka tesâdüf edilecek olur ise tamimi zımnında hemen keyfiyyetin bu cânibe inhâ ve'l-hâsıl mevâdd-ı müzeyyele mücibince bir dâire-i resmiyye tarafından mükellefin-i ahâliye i'tâ' olunan her nevi evrâk ve senedâtın yeni pullara tabiiyeti bedîhi ve sâlif-üz-zikr mevâdd-ı müzeyyele ahkâmının tamamı-i icrâ'sı nezd-i hükûmet-i seniyyede begayet matlub ve mültezim olduğu, cetvel-i mezkûrda gösterildiği üzere aslı semene tâbi olmayarak talebe ve dervîşan ve fukarâ' ve muhtâcîne meccânen verilen mürûr tezkerelerine bile ale-s-seviyye birer kuruşluk yeni pullardan yapıştırılması hakkındaki karâr-ı âli ile de ma'lûm olacağı emr-i celi bulunduğundan mezkûr cetvel ile işbu tahrîrâtın lüzûmu mikdârının serî'an Mülhakat İdâreleri'ne irsâliyle her tarafta ona göre tekeyyüdât-ı kâmile ifâsına ve bâ-husûs (363) numaralı ve fi 14 Teşrinisâni sene 1304 (26 Kasım 1888) ve (365) numaralı ve fi 28 Kânunuevvel sene 1304 (9 Ocak 1889) tarihli iki kıt'a tahrîrât-ı umûmiyyemizde bildirildiği vechile hulûlü takarrüb eden işbu 1305 senesinde ahâliye tevzi' olunacak olan bir hayli vâridât göstereceği melhûz-ı kâvi bulunan vergi ve bedel-i askeri vesair mürettebât-ı mîriye tezkerelerinin pulsuz tevzi' edilmemesi esbâb ve vesailinin istihsâl ve istikmâline mezid-i dikkat ve i'tinâ' buyurulması, fi 27 Cemâziyelâhir sene 1306 ve fi 16 Şubat sene 1304. (28 Şubat 1889)

Resmi Dairelerde Yapılacak İşlemlerde Damga Vergisi Oranları.

	En Düşük (Para)	En Yüksek (Para)
Hariciye		
Gerek Memâlik-i Devlet-i Âliyye'de bi't-tanzim li-ecl-il-ih ticâc memâlik-i ecnebiyede ibraz olunacak ve gerek memâlik-i ecnebiyede tanzim olup Memâlik-i Devlet-i Âliyye'de li-ecl-il-ih ticâc irâc edilecek her nevi evrâkın hâvî olduğu mühürlerle tercümanlarının tasdiki için alınan harcların makbûz	10	20

senedâtı		
Askeriyye		
Bedel-i nakdiye mukabil verilen makbûz senedâtı ve şayet ayrıca makbûz verilmez ise bedel-i nakdi tezkereleri.	-	20
Liman		
Sefaine i'tâ' olunan mürûr tezkereleri	-	40
Liman ve Şamandıra ve Süferâ rûsûmuyla sefaînin tasarruf ilâmı harçları ve sefaî ve kayıkların inşaat-ı ruhsatiyesi gibi rûsûm ve tekâlifin makbûz senedâtı.	10	20
Osmanlı sancağını hâmil sefaînin ferâğ ve intikal mazbataları binde yarım.	Binde 1/2	
Kayıkçı ve mavnacı tezkereleriyle Liman Nizâmnâmesi'ne muğâyir hareket edenlerin i'tâ' edecekleri cezâ-yi nakdîlerin makbûz senedâtı.	10	20
Orman ve Maden		
Orman mahsûlâtının iskelelere nakli için i'tâ' olunan ilmühaberlere hasbî tezkerelere kıyasen.		20
Mezkûr ilmühaberinin ahzıyla iskelelerden i'tâ' olunan imrâriye ve orman mahsûlünün % 10'unun tahsîl olduğunu mübeyyin öşr tezkereleri rûsûmat-ı mâdeniyenin ahzını mübeyyin makbûzlar	10	20
Orman maden nizâmnâmelerine muğâyir harekette bulunanlardan alınacak cezâ-yi nakdîlerin makbûz senedâtı.	10	20
Bâb-ı Vâlâ-yı Meşihât		
Harc ve rûsûmun ahz ve kabzını mübeyyin verilecek makbûz senedâtı.	10	20
Şehremâneti		
Esnaf tezâkiri ve beş kuruştan yukarı olan kantar ve çeki ve kile ve tenzifiye rûsûmuyla evzân ve ekyalın ayar resmi ve ebniye ve inşaat ve tamirat ve bunların keşifleri ve fuhuşhanelerin sıhhiye me'mûrları tarafından muayenesi ve kotra ve zebhiye ve her nevi oyun ruhsatiye rûsûmu ve hayvan ahz ve îtasından ve mücevherâtın alınan rûsûm-ı ihtisâbiye ve su nezâretinde vuku' bulan mâ-i leziz ferâğ ve intikali için alınan harçlar ve saire makbûz senedâtı ile muğâyir-i nizâm harekette bulunanlardan alınacak cezâ-yi nakdînin makbûz senetleri.	10	20

Gazhane		
Rüsûmun ahz ve istifâ'sı için i'tâ' olunan makbûz senedâtı.	10	20
Hizmetkârân İdaresi		
İdâre-i mezkûre tarafından i'tâ' olunan tezkereler.	10	20
Vergi İdaresi		
Vergi ile emlâkın ta'dil-i kıymeti için istinâfen vuku' bulan keşif harcına mukabil i'tâ' olunan makbûz senetleri	10	20
Tıbbiye İdaresi		
Her nevi harç ve rüsûm ve nizâmât-ı tıbbiye mugâyir harekette bulunanlardan alınacak cezâ-yi nakdiler makbûz senetleri.	10	20
Zabtiye		
Mürûr tezâkiri	1 Kuruş	
Pasaport	3 Kuruş	
Sayd-ı şikâr tezâkiri	3 Kuruş	
Zabıtaca alınacak cezâ-yi nakdilerin makbûz senedâtı	10	20
Talebe ve dervişan ve fukâra ve muhtâcine meccânen verilen mürûr tezkereleri	1 Kuruş	
Nüfus İdaresi		
Tahrir-i nüfus nizâmnâmesi mücibince ahz ve tahsil olunan rüsûm ile cezâ-yi nakdilerin makbûz senedâtı.	10	20
Defter-i Hakanî		
Adiyen ve katiyyen ve tavsî'en ve istilâlen ve ifrâzen ve vefaen vuku' bulacak ferâğ ve intikal zabtnâmeleri.	Binde 1/2	
Hazine-i hassa emlâkının efrada ferâğ ve intikalinde tanzim olunacak zabtnâmelere.	Binde 1/2	
Ferâğ ve intikal ve husûs harcları olarak gerek kat'iyyen ve gerek vediten alınan mebâliğin makbûz senedâtı.	10	20
İcâreteynli vakıflardan mütevelliler vasıtasıyla alınan icâre-i muaccele makbûz senetleri.	10	20
Dahiliye		
Me'mûrîn muhâkemesi için Şûrâ-yı Devlet ve	10	20

Mecâlis-i İdâre'den alınan masârif-i muhâkemenin makbûz senetleri.		
Tekaüd Sandıkları		
Vakit ve zamanıyla verilmeyip de muahharen hakk-ı tekaüdü temin için te'diye edilen Tekâüd Sandığı aidatına mukabil me'mûrine verilen makbûzlar.	10	20
Adliye		
Mahâkim-i hukukiye ve cezaiyye ile mukavelât muharrirleri ve icrâ' me'mûriyyeti ve şuaât-ı mahsûsa-i sâire tarafından alınan harçlara mukabil i'tâ' olunacak makbûz senetlerine veya makbûza mukabil yapıştırılacak adliye pulları zîrine ve hüküm olunan her nevi cezâ-yi nakdîlerin makbûz senedâtına.	10	20
İdâre-i Mahsûsa		
Cezâ-yi nakdîlerin ahz ve tahsilini mübeyyin i'tâ' olunan makbûz senedâtı.	10	20
Rüsûmat		
Her nevi hasbî gümrük tezkereleri.		20
Meblâğı şâmil her nevi tezâkir.	10	20
Depozito ve resm-i gümrük ve araziye resmi ve cezâ-yi nakdîlere mukabil verilecek makbûz senedâtı.	10	20
Hazine-i Hassa		
Hazine-i Hassa hesabına ahz olunan a'sârın ahz ve kabzını mübeyyin i'tâ' olunan makbûz senedâtı.	10	20
Galata Borsası		
Rüsûmun ahz ve kabzını mübeyyin i'tâ' olunan makbûzlar.	10	20
Ticaret Odası		
Mezkûr Odaca icrâ' olunan kayd ve tasdik ve muâmelât-ı sâire için alınan harç ve rüsûmun makbûz senedâtı.	10	20
Sarraflar Kethüdâlığı		
Sarraf esnafından alınan rüsûm-ı senevîyyenin alındığını mübeyyin verilecek makbûz senetleri.	10	20
Evkâf		
Emlâk-ı mevkûfeden alınan icâre-i vahidenin makbûz senedâtı.	10	20
Mahkeme-i teftiş cânibinden istihsâl kılınan harç ve rüsûmun makbûz senedâtı.	10	20

Maliye		
Vergi ve aġnâm ve a'sâr tezkereleri.	10	20
Bil-cümle hasbî tezâkir.		20
Meskûkat-ı Şâhâne İdaresi		
Külçe veya sikkelerin tevziinde i'tâ' olunan makbûz senedâtı.	10	20
Fenerler İdaresi		
Her nevi rûsûm ve cezâ-yi nakdilerin makbûz senedâtı.	10	20
Haliç Dersââdet Vapurları İdaresi		
İdâre-i mezkûre muâmelâtına mutazarri olarak efrada verilecek makbûz senetleri.	10	20

306 | Senet ve evraklara yapıştırılan damga pullarının başka bir evrakta tekrardan kullanılmaması amacıyla gerektiği şekilde iptal edilmesi, daha önceden kullanılan pulları tekrardan kullananlar hakkında yasal işlem yapılması.

Senedât ve evrâk üzerine yapıştırılmakta olan damga pulları muahharen diğer evrâkta dahi sui-isti'mâl olunmamak üzere bunların gerek yapıştırılması ve gerek ibtâli hük-m-i nizâma muvâfık olup olmadığına lâıyıkıyla dikkat edilmesi ve mükerrer pul isti'mâl edildiği tahakkuk edenler haklarında hük-m-i kanûnun ifâ kılınması zımında bil-cümle devâir ve mahâkime tebligât icrâ'sı lüzûmu Mâliye Nezâret-i Celîlesi'ne tebliğ ve iş'âr olunarak fi 29 Zilhicce sene 1300 ve fi 19 Teşrinievvel sene 1299 (31 Ekim 1883) tarihiyle alınan tezkere-i cevâbiyede mücibince bil-cümle devair ve vilâyâta icrâ'-yı tebligât olunduğu iş'âr buyurulmuş ve bu muâmeleye hasbe'l-vazife bizim İdâreler me'mûrları taraflarından daha ziyâde dikkat ve i'tinâ' olunması lâzime-i hâl ve maslahattan olarak herhangi me'mûrumuzun şu muâmeleye adem-i dikkat ve i'tinâsı tebeyyün ederse hakkında nizâmen mukarrer olan muâmelenin icrâ'sından başka vazifesince dahi mes'ul tutulacağı mukarrer bulunmuş olduğundan buraları ma'lûm olarak ona göre bu işte dahi bi-l-hâssa i'tinâ' ve dikkatle ifâ-yı tamamı-i vazife olunması husûsu Rûsûm-ı Sitte Nezâretleri ile merkez müdiriyyetlerine ta'mîmen iş'âr ve işbu tahrîrât-ı umûmiyyemizin nezâret-i behiyyeleri dahilinde kâin idârelerin adedine nisbetle 20 kırı'ası başkaca postaya teslimen irsâl kılınmış olmakla bunların mezkûr idârelere bil-irsal her tarafta mücibince hareket ve dikkat olunması, fi 10 Muharrem sene 1301 ve fi 29 Teşrinievvel sene 1299. (10 Kasım 1883)

307 Taşralarda bulunan şer'iyye, nizamiye ve icrâ' mahkemeleri ile bunların şubelerinde damga kanununa riayet edilip edilmediğinin kontrol edilmesi, tamamen pulusuz veya gereğinden az pul yapıştırılmış ve gerektiği şekilde iptal edilmemiş evrak görüldüğünde idarelere bilgi verilmesi.

Taşra Mahâkim-i Şer'iyye ve nizâmiyye ve icrâ'iyesi ile onların şubasında ve mahalleri devair-i hükûmetinde Resm-i Damga Kanûnu ahkâmının tamami-i icrâ'sına riayet ve dikkat edilip edilmediğinin esna-yı devir ve teftişlerinde bi't-tedkik Resm-i Damga'ya tâbi evrâk ve senedât miyânında hilâf-ı kanûn hiç pul yapıştırılmamış veya pulları nisbet-i nizâmiyyesinden dün vaz' edilmiş veya taharrînin tarif ettiği vechile ibtâl kılınmamış olanları görüldüğü hâlde hemen İdâremize ma'lûmât itasıyla icâb-ı kanûniyesinin icrâ'sı zımında taşrada bulunan bil-cümle adliye ve Mâliye Müfettişleri'ne tebliğât îfâsı o bâbda vuku bulan iş'arımız üzerine Adliye Nezâret-i Celîlesi'ne divân-ı muhasebât riyâset-i aliiyesine bildirildiği Mâliye Nezâret-i Celîlesi'nden alınan fi 7 Teşrinievvel sene 1301 (19 Ekim 1885) tarihli tezkerede iş'ar buyurulmuş ve kanûn-ı mezkûr ahkâmının mahâkim ve şubâtıyla mahalleri devâir-i hükûmetinde tamami-i icrâ'sına riayet ve dikkat edilip edilmediğini tedkik ve taharrîye ve icâbı halinde Düyûn-ı Umûmiyye Me'mûrları'na muâvenete zikr olunan adliye ve Mâliye Müfettişleri'nin me'mûr oldukları bilinerek Resm-i Damga Kanûnu'nun ahkâmının hüsn-i muhâfazasına i'tinâ olunması lâzım geleceği ta'mimen iş'ar ve nezâret-i behiyyeleri dahilinde kâin idârelerin adedine nisbetle işbu tahrîrâtımızın 80 kıt'ası başkaca postaya teslimen tesyâr kılınmış olduğundan her tarafta mücibince dikkat-i mütemadiye icrâ'sında bulunulması, fi 19 Muharrem sene 1303 ve fi 17 Teşrinievvel sene 1301. (29 Ekim 1885)

308 Damga Vergisi Kanûnu'nun bazı maddelerinde değişiklik yapıldığı, tapu ferâğ ve intikal işlemlerinde binde yarım oranında yeni pullardan kullanılacağı.

Yeniden Resm-i Damga'ya tâbi tutulan evrâk hakkında Resm-i Damga Kanûnu'na tezyil edilen mevâdd-ı nizâmiyyede münderic zabtnâmelerin taşralarca ferâğ ve intikal muâmelât-ı resmîyesinin icrâ'sını müteakib ashâb-ı emlak ve araziye verilen muvakkat ilmühaberlerin olduğu Bitlis vilâyeti defterdarlığından vuku bulan sual üzerine bi'l-muhabere Defter-i Hakâni Nezâret-i Celîlesi'nden cevaben bildirilmekle keyfiyyet vilâyet-i müşârûnileyha ile bu bâbda bir gûnce tereddüte mahal kalmamak üzere vilâyet-i sâire ve

elviye-i müstakileye ta'mimen tebliğ buyurulmuş olduğu Mâliye Nezâret-i Celîlesi'nden varit olan fi 10 Kânûnusânî sene 1304 (22 Ocak 1889) tarihli tezkerede iş'âr buyurulmuş ve şu hale nazaran mevâdd-ı müzeyyele-i mezkûre mücibince ferâğ ve intikal muâmelesinde o bâbdaki tahrîrât-ı umûmiyyemizde gösterildiği vechile binde yarım itibarıyla sarfı iktizâ' eden yeni pulların Dersaadet'de zabtnâmelere ve taşralarda dahi ashâbı yedinde verilegelen muvakkat ilmühaberlere ilsâkı lâzım geleceği anlaşılarak sûret-i muâmele idârelerimizde de ma'lûm olmak ve bir yanlışlığa ve iştibâha mahal kalmamak üzere işbu tahrîrât-ı umûmiyye-i halisinin nüsh-ı matbû'asından Mülhakat İdâreleri'nin adedine nisbetle 20 kıt'ası başkaca postaya teslimen tesyir-i sù-yi vâlâları kılınmış olduğundan bunların vusûlünde mezkûr idârelere isrâsıyla mücibince ifâ-yı muâmeleye dikkat ve i'tinâ' buyurulması, fi 4 Recep sene 1306 ve fi 22 Şubat sene 1304. (6 Mart 1889)

309 Kara avcılığı tezkereleri ile pasaportlara özel işaretli üç kuruşluk pul yapıştırılması gerekirken bazı yerlerde 10 paralık pul yapıştırıldığı, yasalara aykırı olan bu tür uygulamalara son verilmesi, aksi halde sorumlular hakkında işlem yapılacağı.

İdârelerimizden verilen sayd-ı mahi ruhsat tezâkirine (300) numaralı ve fi 11 Ağustos sene 1304 (23 Ağustos 1888) tarihli tahrîrât-ı umûmiyyenin birinci fıkrasında gösterilen pasaport ve sayda mahsûs işaretli üçer kuruşluk müşterek pullardan yapıştırılması lâzım gelir iken bazı yerlerde devair-i resmîyye makbûzatına mahsûs onar paralık pullardan yapıştırılmakta olduğu elde edilen birkaç kıt'a tezkereden anlaşılarak icâbı icrâ' kılınmış ve bu hâl nizâmât ve evâmir-i mevcûdenin nazar-ı dikkatte tutulmamasından münbeis olacağı cihetle bâdileri hakkında müstelzim mes'uliyet-i şedide olacağı derkâr bulunmuş olmasıyla bâdema usûl-i müttehize dâiresinde ifâ-yı muâmeleye dikkatle aksi hâl vukuunda bâdilerinin şediden mes'ul tutulacağı bilinip ona göre hareket olunması zımında keyfiyyetin ta'mimen ihtârına lüzûm görünerek işbu tahrîrât-ı umûmiyyenin 30 kıt'a nüsh-ı matbû'ası açıktan postaya teslimen gönderilmekle bunların bâ-mu'cib Mülhakat İdâreleri'ne isrâ'sıyla her tarafta nizâmât ve evâmir-i mevcûde mücibince ifâ-yı muâmeleye dikkat olunması, fi 19 Rebiülahır sene 1307 ve fi 30 Teşrinisânî sene 1305. (12 Aralık 1889)

310 1 Mart 1291'den itibaren Osmanlı topraklarında işbu nizâmnâme hükmünce düzenlenen her çeşit evrak ve senete

pul yapıştırılmadıkça veya damgalanmadıkça işlem görmeyeceği, kabul edilmeyeceği ve işleme konulmayacağı, talep konusu işin niteliğine göre evraklara ne kadarlık pul yapıştırılacağı.

1291 senesi Mart'ı ibtidasından itibaren (13 Mart 1875) mevki-i icrâ'ya konulmuş olan Damga Resmi Nizâmnâmesi'nin birinci maddesinin son fıkrasında bil-cümle hamûle senetleriyle mahâkim ve mecâlis-i Devlet-i Âliyyede li-ecl-il-ihhticâc ibrâz olunabilecek kâffe-i senedâtın Damga Resmi'ne tâbi olacağı ve 13. maddesinde memâlik-i ecnebiyede ve Memâlik-i Devlet-i Âliyye eyâletinden işbu nizâmnâme hükmünce resm-i damga usûlü câri olmayan mahallerde tanzim olunan veyahut tedâvüle çıkarılan her nevi evrâk ve senedat ve tahvilât işbu nizamnamenin icrâ' olunduğu bir mahalle vürûdunda damgalanmadıkça veyahut üzerine pul yapıştırılmadıkça tedâvül edemeyeceği ve hiçbir muâmelesi icrâ' olunamayacağı ve mezkûr nizâmnâmeye merbûtarifede hamûle senedâtının 10 para ve kayd sûretlerinin üç kuruştan resm ifâ edeceği muharrer ve mestûr olduğuna ve nizâmnâme-i mezkûr ahkâmı 1291 senesi Mart'ı ibtidasından itibaren (13 Mart 1875) mer'iy-ül-icrâ bulunduğuna nazaran bu bâbda yani ale-l-umûm hamûle senedâtı ile manifestolar hakkında olunacak muâmelece bir güne yanlışlık vukua getirilmemek üzere ber-vech-i âti izahat-ı lâzime îtasına ibtidar olunmuştur. Şöyle ki;

- 1) Hamûlesinden maksad bir denk veya eşyanın seffineye tahmil ve teslim olunduğunu mübeyyin olup elsine-i ecnebiyede konşimento veyahut poliçe dikariko veya sâir isimle mâruf olan senetlerle kezâlik bir eşyanın bir mahalden diğer mahalle nakli için demir yolları idâreleriyle her nevi araba ve makaracı ve emânetçi vesair nakıllara teslim olunduğunu müş'ir bunlar tarafından verilen bilet ve senetler olduğu cihetle işbu senetler ister bir eşyanın Memâlik-i Mahrûsanın bir mahallinden diğer mahalline veyahut Memâlik-i Mahrûsa'nın bir tarafında memâlik-i ecnebiyeye nakli için verilmiş olsun ve ister Memâlik-i Mahrûsa'ya nakil olunmak üzere memâlik-i ecnebiyenin veyahut Memâlik-i Devlet-i Âliyye eyaletinden işbu nizâmnâme hükmünce resm-i damga usûlü câri olmayan mahallerde tanzim olunmuş bulunsun bunların cümlesine 10 paralık pul yapıştırılıp nizâmnâmenin 15. maddesi mücibince ibtâl olunacaktır. Şu kadar ki; memâlik-i ecnebiyede veyahut eyâlet-i mümtazede yapılmış olan bu misillû senedât mezkûr nizâmnâme mücibince yapıştırılması iktizâ' eden pulu hâmil olmaksızın gelmesi tâbii

olduğundan bunların bu tarafa vürûdunda sâhib veya hâmilleri ma'rifetiyle üzerine kezâlik 10 paralık pul yapıştırılıp mühür veya imzalarının bir kısmı yürütülerek ibtâl olunmadıkça hiçbir muâmesi icrâ' olunmayacaktır.

- 2) Gümrüklerde teslim etmiş oldukları denk ve eşyanın ashâbına itası için sefine kumpanya ve kaptanları ile sair nakıllar tarafından ekser mahallerde gümrüklere verilmekte bulunan ve konşimento ve bilet makamına kaim olan ordinolar dahi 10 paralık pul yapıştırılıp Damga Nizâmnamesi'nin 15. maddesi mücibince ibtâl edilecektir.
- 3) Bir sefine ve katar veya sair vesâit-i nakliyenin hamûlesini mübeyyin olan manifesto ve liste ve nâm-ı âherle mâruf defterler ve sûretlerinin beher nüshasına ashâbı yani bunları tanzîm eden acente vesair nakıllar tarafından üç kuruşluk pul yapıştırılıp zikr olunan 5. madde mücibince ibtâl ve eğerki bunlar memâlik-i ecnebîyede veyahut eyâlet-i mümtâzede tanzîm olunmuş ise bu tarafa vürûdunda birinci fıkrada gösterildiği vechile sâhib veya hâmilleri ma'rifetiyle üzerine resm-i nizâmisine muadil üç kuruşluk pul yapıştırılıp usûlü üzere kezâlik ibtâl olunmadıkça hiçbir muâmesi icrâ' olunmayacaktır.
- 4) Manifesto veya listesi bir gümrüğe verilen hamûle ceste ceste mavnalarla gümrüğe çıkarılmak için beher mavnada bulunan denklerin adet ve mahiyetini mübeyyin sefine kaptanları tarafından mezkûr manifesto ve listelere mahsuben verilen pusulalara dahi usûlü üzere 10 paralık pul yapıştırılmış olacaktır.
- 5) Zikr olunan konşimento ve bilet ve manifesto vesair senedât müteaddid nüsha üzerine tanzîm olunduğu takdirde dahi isti'mâl olunacak nüshalar makbûl olmak için beheri üzerine usûlü vechile pul yapıştırılması icâb edecektir.
- 6) Her nevi hamûle senedâtı ile ordinolar için resm-i damganın ifâsı yukarıda beyân olunduğu üzere pul yapıştırmakla olur ise de işbu senedât Dersaadet'de kable'l-imza Damga İdâresi'ne ibrâz olduğunda resm-i maktu 10 paralık bir adet soğuk damga darbettirmekle dahi olunabilecektir.
- 7) Gerek vapur acenteleri ve gerek demiryolu idâreleri ve sair nakiller tarafından Rûsûmat İdâreleri ile sair mevki-i resmîyyeye tahrîren vuku' bulacak tebligâtın kırkar paralık arzuhâl ve istek edenlerin üç kuruşluk tezkere ve takrîrlik kağıt üzerine yazılması veyahut işbu tebligatı hâvî

olan evrâka o kıymet ve nisbette usûlü üzere pul yapıştırılması lâzım gelecektir.

8) Damga Nizâmnâmesi ahkâmına tevfiân pul yapıştırılmamış olarak gümrüklere ibrâz olunacak manifesto ve konşimento ve ordino ve senedât-ı saire-i mezkûre resm-i maktua tâbi olan neviden bulundukları cihetle sahibine resm-i nizâmisine muadil pul vaz' ettirildiğinden başka yarım Osmanlı altınından üç Osmanlı altınına kadar cezâ-yi nakdinin alınması nizâmnâme-i mezkûrun 19. maddesinde muharrer ise de işbu cezâ-yi nakdinin mikdârının ta'yin ve istifâ'sında beyhûde mübâhasât ve münâkaşaya ve tehir-i maslahata mahal bırakılmamak için bil-cümle Rûsûmat İdâreleri'nde iki para Damga Resmî'ne tâbi olan evrâkın beher nüshasından yarım Osmanlı altını ve resm-i damgası 10 para olanından sikk-i hâlise olarak 75 kuruş ve 20 para olanından bir altın ve bir kuruş olanından bir buçuk altın ve üç kuruş olanından iki altın ve-l-hâsıl 10 kuruş Resm-i Damga ifâsı lâzım gelen evrâktan üç altın cezâ-yi nakdinin talep ve ahz olunarak evrâk-ı sahiha icmâline îrâd kayd ve imlâ'sı usûl ittihâz kılınacaktır.¹

9) İşbu tahrîrât-ı umûmiyye-i muhlisi mücibince ahzı lâzım gelen damga resimleriyle muâmele-i cezaiyyenin icrâ'sı zımında Karadeniz ve Akdeniz sevâhili için şehir-i Nisan'ın ibtidasına ve Afrika sevâhili için şehir-i mezkûrun on beşine ve Bahr-i ahmer ve Basra Körfezi sevâhili için şehir-i Mayıs'ın ibtidasına kadar mehl ta'yin olunup 1291 senesi Mart'ı ibtidasından (13 Mart 1875) zikr olunan mehiller inkuzâ'sına değin irade bulunan eyyâmda sevâhil-i mezkûrede bulunan acenteler tarafından tanzim olunan sâlif-üz-zikr konşimento ve manifesto ve liste ve ordinoların sâhib ve hâmillerine yalnız resm-i nizâmisine muadil pul yapıştırılarak idâre mührüyle bi't-temhîr ibtâl olunması ve imhâl-i mezkûrenin inkuzâsından sonra yapılmış ve imzalanmış olan evrâk-ı muharrere nizâmı vechile pul yapıştırılmamış olarak ibrâz olduğu hâlde cezâ-yi nakdîsi dahi istifâ' olunmadıkça bir güne muâmele icrâ' olunmaması lâzım gelecektir.

İşbu tafsîlâtan ve evvel ve âher icrâ' kılınan vesâyâ ve ihtârâtan müsteban olacağı ve fi 20 Zilhicce sene 1289 (18 Şubat 1873) tarihli tahrîrât-ı

¹ İşbu 8. fıkra da maktu pullardan alınacak cezâ-yi nakdî hakkında gösterilen derecenin hükmü (376) numaralı ve fi 9 Mart sene 1302 (21 Mart 1886) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye ile feshedilmiştir.

umûmiyyemizle bildirildiği üzere nizâm-nâme-i mezkûrun tamamı-i icrâ'-yı ahkâmı büyük ve küçük bil-cümle me'mûrîn-i rûsûmiyyenin vezâifinden ve aksi takdîrde mes'uliyet-i şedide tahtında kalınacağı vâzihadan olmasıyla hilâf-ı nizâm ve iş'âr muâmele vukua gelememesi esbâbının istihşâline i'tinâ' ve dikkat ve her tarafta lüzûm-ı mikdâr evrâk-ı mütenevvia ve pullar bulundurularak resimsiz evrâk-ı âdiye isti'mâline ve bir gûne sızıldı ve şikâyet meydana verilmemesi vesâilinin istikmâline nasb-ı nefis-i ihtimâm ve gayret olunması husûsunun ta'mimen tebliği lüzûmu Damga İdâresi'nden olunan ihtâr üzerine bi'l-havâle Meclis-i Rûsûmat'dan ifâde kılınmış ve o vechile keyfiyyet bil-cümle Rûsûmat Nezâretleri'ne beyân ve iş'âr ve mülhakatınızın adedine nisbetle işbu tahrîrât-ı muhibbinin 20 kıt'a nûsah-ı matbû'ası dahi leffen taraf-ı vâlâlarına tesyâr olunmuş olmakla birer mu'cible mülhakatınıza bi'l-isrâ vech-i meşrûh üzere icrâ'-yı muâmeleye himmet ve i'tinâ' buyurmaları, fi 17 Safer sene 1292 ve fi 13 Mart sene 1291. (25 Mart 1875)

311 | Düyûn-ı Umumiyye Genel Merkezi'ne gönderilmek üzere vapurlara teslim edilen vergi hasılat bedelleri karşılığında düzenlenen taşıma belgelerine onar paralık pul yapıştırılıp iptal edilmesi, pul yapıştırılmamasından dolayı acentelerin ve İdare memurlarının para cezalarına maruz kaldığı, bu konuya gerekli hassasiyetin gösterilmesi.

Vapurlara teslimen gönderilmekte olan hâsılat akçeleri için acentelerden alınıp gönderilen hamûle senetlerine Resm-i Damga Kanûnu mücibince onar paralık birer pul yapıştırılıp nizâmı dâiresinde ibtâl edilmesi muktezî iken bazen işbu pul hiç yapıştırılmamakta ve bazen dahi yapıştırılıp ibtâl olunmamakta ve şu mübâlâsızlık ise icâbına göre acenteleri ve me'mûrlarımızı cezâ-yi nakdî itasıyla zarardide eylemekte olduğundan işbu hamûle senetlerine nizâmı vechile pul yapıştırılarak yapıştırılan pulu imza veya tarih ile ibtâl edilmesine i'tinâ' ve dikkat edilmesinin bir kere daha ta'mimen ihtârı münâsib görülüp sair Rûsûm-ı Sitte nezâret ve merkez müdiriyyetlerine tebliğ-i keyfiyyet olunduğu misillü dâire-i nezâret-i behiyyelerinde vaki hasılâtını doğruca İdâre-i Merkeziye'ye gönderir sahil idârelerinin adedine nisbetle işbu tahrîrât-ı umûmiyyenin 20 kıt'a nûsah-ı matbû'ası başkaca postaya teslimen irsâl-i sû-yi vâlâları kılınmış olmakla bunların bâ-mu'cib zikr olunan idârelere isrâ'sıyla işbu pul maddesine dikkat ve i'tinâ' olunması, fi 17 Ramazan sene 1301 ve fi 28 Haziran sene 1300. (10 Temmuz 1884)

312 | Damga Vergisi Kanûnu'na göre ücretsiz olan her çeşit

kefalet senedinin 10 kuruş değeriindeki kıymetli evrağa yazılması, herhangi bir suçtan dolayı gözaltına alınan ve yargılaması devam eden şahıslardan şahsi kefalet yoluyla 10 kuruş ve aynı şekilde hapisneden çıkan şahıslardan da 10 kuruş tuturunda kıymetli evrak bedeli alınması gerektiği, ancak bu bedeli ödeyemediği için tahliye edilmeyen kişilerin hapisane bakım masrafları daha fazla tuttuğundan bu kişilerce bir kefil gösterildiği taktirde kefaletnâmelerinin bir kuruşluk varakaya yazılabileceği.

Damga Resmi Nizâmnâmesi mücibince bilâ-semen olan her nevi kefalet senetlerinin 10 kuruşluk varaka-i maktuaya yazılması lâzımeden ise de müstagni-i izah ve beyân olduğu üzere vakitli vaksiz töhmet-i cezaiyye ile hükûmetçe celb olunan birtakım eşhâsın kabahati derecesi ta'yin etmeden derhal habs ve tevkifi yoluna gidilemeyeceğine mebnî müddet-i muhâkemesi zarfında kefalet-i nefsiyye rabtı zaruri olup ancak bu misillü eşhâstan ekserinin bi-kudret olması cihetle kendilerinden aranan 10 kuruş varaka bedelini i'tâ edemeyerek düçar-ı müşkilât olmakta oldukları gibi mahbesten çıkmaları lâzım gelen bazı mahbusın dahi kezâlik kefalet-i nefsiyye rabt olunmak iktizâ' edeceğinden bunlardan bi-kudret olanlar dahi mezkûr varaka bedelini vermemekte olduklarından tesviyesi için icbarları tarafına gidilip de mahbusta bırakılmak lâzım gelse adem-i iktidârlarından nâşi kendilerine emsâli misillü o mikdâr ve daha ziyâde ta'yinat sarf edilmekte olduğundan ve bu sûret aranan fevaide karşı hasarı müstelzim bulunduğundan ve ale'l-husûs talebe-i ulûmdan ve efkar-ı fukarâ'dan diyar-ı âhere âmed şod edenlerin ahvâline merhamet-i mahsûsa olmak üzere meccânen sarı renkte birer mürür tezkeresi verdirildiği hâlde bunların nizâmen itaya mecbûr oldukları kefalet senetlerinin onar kuruşluk varakaya yazdırılması muvâfik-ı maslahat olamayacağından bu gibi eşhâsın verecekleri kefalet senetleri hakkında sûret-i sâlimede bir usûl ittihâzı teshil mesâlih-i câriyyeyi mücib görünmüş olduğundan icrâ'-yı icâbı bazı mahalden ihtâr ve iş'âr olunması üzerine iktizâsı le'de't-teemmül bilâ-semen olan her nevi kefalet senetlerinin 10 kuruşluk varaka-i sahîhaya ve meblâğ-ı muayyen üzerine tanzim olunanların hâvi olduğu meblâğın târifedeki derecesine göre varaka-i nisbiyye tahrir ettirilmesi lâzımeden olup bu bâbdaki ahkâm-ı nizâmiyyeye tamamıyla itinâ kılınmak üzere yalnız kefalet-i nefsiye yani bir cünha ve kabahatten dolayı hükûmete celb olunan bir şahsın muhâkemesi hitâm buluncaya kadar bir tarafa firar etmeyip Hükûmet tarafından istenildikçe getirileceğine ve şayet

getirilemez ve mahkûm olur ise kendi nefsinin onun yerine ikâme edeceğine dair diğer bir şahsın kefaletnâmesinin kaydiye ve mürûriyye ve saire ilmühaberlerine mahsûs olan bir kuruluşluk varakaya yazdırılması ve fakat bu misillü kefalet-i nefsiyyeyi şâmil olan bir senet derûnunda sair gunâ mukâvele veyahut taahhüt dahi münderic olur ise bunun artık bir kuruluşluk kağıda yazılması câiz olmayıp bâlâda gösterildiği üzere icâbına göre 10 kuruluşluk maktuaya veyahut varaka-i nisbiyye ve talebe-i ulûmdan alınacak kefalet senedi bahsine gelince işbu kefalet senedi denilen bir şahsın talebe-i ulûmdan olduğunu mübeyyin müderrisi tarafından verilen şehadetnâmeden ibâret ise bunların dahi sâlif-üz-zikr bir kuruluşluk ilmühaber varakasına yazılması usûl ittihâz olunduğu hâlde tas'ibât ve müşkilât-ı vâkıa ber taraf olduktan başka hiçbir nâm ve sebeple evrâk-ı âdiye üzerine kefaletnâme isti'mâl olunamaması gibi inzibât-ı muâmeleyi istizâm edeceği anlaşıldığı cihetle icrâ'-yı icâbı cânib-i Bâb-ı-âli'den istizân alınarak bu kere fi 13 Cemâziyelevvel sene 1292 ve fi 5 Haziran sene 1291 (17 Haziran 1875) tarihiyle murakkaman şereft-evârid eden tezkere-i sâmiye-i cenâb-ı sadâret penâhîde o sûretle ifâ-yı muktezâsı bi't-tensib sûret-i hâl devâir-i lâzime ile ta'mîmen vilâyâta ve elviye-i müstakile mutasarrıflıklarına irade ve tebliğ buyurulduğu emr ve iş'âr buyurulmuş olduğundan keyfiyyetin Rûsûmat İdâreleri'ne dahi ta'mîmen tebliği lüzûmu lede'l-havâle Damga İdâresi'nden ifâde ve inbâ ve o vechile icâbı bi'l-icrâ' işbu tahrîrât-ı muhibbi nûsah-ı matbû'asından 20 küt'ası dahi leffen nezâret-i behiyyelerine irsâl ve isrâ' kılınmış olmakla ale-l-usûl mülhakatınıza irsâliyle ba'de-zîn her tarafta mücibince ifâ-yı muâmeleye i'tinâ' ve dikkat buyurulması, fi 23 Recep sene 1292 ve fi 13 Ağustos sene 1291. (25 Ağustos 1875)

313 | Medrese talebeleri ile ufak suçlardan dolayı aranan şahıslardan alınacak kefaletnâmelere birer kuruluşluk, şahsi kefaletler ile teminat mektuplarına 10 kuruluşluk, orduya katılacak kişilerden talep edilen kefaletnâmelere ise bir kuruluşluk pul yapıştırılması.

Talebe-i ulûm ile cünhâ ve saireden dolayı hükûmetten talep edilen eşhâstan alınacak kefaletnâmelere birer kuruluşluk pul yapıştırılması (312) numaralı ve fi 13 Ağustos sene 1291 (25 Ağustos 1875) tarihli tahrîrât-ı umûmiyyede muharrer bulunmuş ve ahiren taraf-ı senâ-veriden yazılan (314) numaralı ve fi 15 Teşrinisânî sene 1300 (27 Kasım 1884) ve (316) numaralı ve fi 3 Kânûnusânî sene 1300 (15 Ocak 1885) tarihli iki küt'a tahrîrât-ı umûmiyye ile cünhâ ve kabahattan dolayı cânib-i hükûmetten istenilen eşhâstan alınacak kefalet-i nefsiyye ile kefalet-i nakdiye varakalarına ve asâkir-i zabtiyyeye dehâlet

edeceklerden talep edilen kefâletnâmeye onar kuruşluk pul yapıştırılması bildirilmiş olup ancak o bâbda creyân eden müzâkereyi mutazammın Şûrâ-yı Devlet Tanzimat Dâiresi'nden kaleme alınıp bir sûretî Mâliye Nezâret-i Celilesi'nden sû-yi halisiye tebliğ kılınan mazbatada silk-i zabtiyeye dehâlet edecekler ile cünhâ ve saireden dolayı hükûmetten talep edilen eşhâstan ve talebe-i ulûmdan alınacak kefâletnâmelerin bazı esbâba mebnî tea'mül-i kâdimi vechile birer kuruşluk varakaya yazılması taht-ı karâra alındığı muharrer olup karâr-ı vaki-i mezkûre Meclis-i İdârece dahi muvaffakat edilmesiyle keyfiyyet bil-cümle Düyûn-ı Umûmiyye İdâreleri'ne iş'ar ve işbu tahrîrât-ı umûmiyyenin zir-i nezâret-i vâlâlarında kâin Mülhakat İdâreleri'nin adedine nisbetle 40 nüshası başkaca postaya teslimen tesyâr kılınmış olduğundan vusûlünde bâ-mu'cib mülhakat-ı mezkûreye irsâliyle ba'de-zin ber-vech-i karâr mebhûs o makule evrâka kırkar paralık pul yapıştırılmasına mütemâdiyen dikkat edilmesi, fi 3 Recep sene 1308 ve fi 31 Kânûnusânî sene 1306. (12 Şubat 1891)

314 | Şer'iyye, nizâmîyye ve ceza mahkemeleri ile şubelerince düzenlenen ve tebliğ edilen celb, davet ve ihzâr varakalarına 20 paralık pul yapıştırılması gerektiği halde çoğuna yapıştırılmadığı, ceza mahkemeleri ile polis merkezlerinden alınan kefaletnâme evraklarına 10 kuruşluk pul yapıştırılması gerektiği halde bu konuyla ilgili bir düzenleme bulunmadığı.

İşbu tahrîrât-ı umûmiyyede Mahâkim-i Cezaiyye ile şubâtından tanzim ve tebliğ olunacak celb ve davet ve ihzâr varakalarına yirmişer paralık pul yapıştırılması hakkında muharrer olan fıkranın hükmü Mahâkim-i Cezaiyye ile şubâtı olan devair-i istintâkiyeden tanzim olunacak celb ve davet ve ihzâr varakalarına pul yapıştırılmamasına dair (315) numaralı ve fi 27 Mart sene 1301 (8 Nisan 1885) tarihli tahrîrât-ı umûmiyyede muharrer bulunan fıkra ile feshedildiği ve Mahâkim-i Cezaiyye ile Polis Meclisleri'nden alınan kefâlet-i nakdiye ve nefsiye varakalarına onar kuruşluk pul yapıştırılacağı gösterilmiş ise de cünhâ ve saireden dolayı hükûmetten celb olunacak eşhâstan alınacak kefâletnâmelere kırkar paralık pul yapıştırılması (313) numaralı ve fi 31 Kânûnusânî sene 1306 (12 Şubat 1891) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye ahkâmından olduğu bilinmek için işbu şerh verilmiştir.

Mahâkim-i Şer'iyye ve nizâmîyye ve cezaiyye ile onların şubâtından tanzim ve tebliğ olunan celb ve davet ve ihzâr varakalarına 20 paralık pul yapıştırılmak iktizâ' eder iken ekserisine pul yapıştırılmadığı gibi mahâkim-i cezaiyye ile Polis Meclisleri'nden alınan kefâlet-i nakdiye ve nefsiye varakalarına dahi Resm-i Damga Kanûnu'nun Rûsûm-ı Maktua Tarifesi mücibince onar

kuruşluk pul yapıştırılmak lâzım gelir iken mahâkim ve mecâlis-i mezkûrece de buralarına atf-ı nazar olunmadığı Nezâret-i Umûmiyye'ce bi'l-istihbâr Adliye Nezâret-i Celîlesi'ne mürâcaâtla alınan cevapda işbu mugayir-i kanûn cereyân eden hâlâtın men'îyle muhâfaza-i ahkâm-ı kanûniyyeye riâyet ve dikkat edilmesi zımnında icâb edenlere tebligât-ı mukteziye icrâ' olunduğu iş'âr buyurulmuş ve keyfiyyet sair Düyûn-ı Umûmiyye nezâret ve merkez müdiriyyetlerine ta'mimen bildirildiği gibi zir-i nezâret-i behiyyeleri dahilinde kâin Düyûn-ı Umûmiyye nezâret ve merkez müdiriyyetlerine ta'mimen bildirildiği gibi zir-i nezâret-i behiyyeleri dahilinde kâin Düyûn-ı Umûmiyye İdâreleri'nin adedine nisbetle işbu tahrîrât-ı umûmiyyemizin 40 küt'ası başkaca postaya teslimen irsâl kılınmış olduğundan bunların bâ-mu'cib zikr olunan idârelere irsâliyle her tarafta ona göre müteyakkuzâne davranılarak pulsuz veya pulu nâkis evrâk görüldüğü hâlde Resm-i Damga Kanûnu ahkâmınca lâzım gelen cezâ-yi nakdîlerin tahsiliyle hukuk-ı idâremizin muhâfazasına i'tinâ' ve dikkat ve tahsili mümkün olamıyan cezâ-yi nakdîler hakkında da ind-el-hâce bu tarafa mürâcaât edilmesi, fi 8 Safer sene 1302 ve fi 10 Teşrinisânî sene 1300. (22 Kasım 1884)

315 | Ceza mahkemeleri ve istintâk mahkemelerince düzenlenecek davet ve ihzâr varakalarına pul yapıştırılmasına gerek olmadığı, ceza daireleri ile polis meclislerinden alınacak kefalet senetlerine onar kuruşluk pul yapıştırılacağı.

İşbu tahrîrât-ı umûmiyyede devair-i cezaiyye ile Polis Meclisleri'nden alınan kefâlet-i nakdiye ve nefsiye senetlerine onar kuruşluk pul vaz'ı iktizâ' edeceği gösterilmiş ise de cünha vesaireden dolayı hükümetten celb olunacak eşhâstan alınacak kefâletnâmelere kırkar paralık pul yapıştırılması (313) numaralı ve fi 31 Kânûnusânî sene 1306 (12 Şubat 1891) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye ahkâmından olduğu bilinmek için işbu mahalle şerh verildi.

Mahâkim-i Şer'iyye ve nizâmiyye ve cezaiyye ile onların şubâtından tanzim ve tebliğ olunan celb ve davet ve ihzâr varakalarına yirmişer paralık ve Mahâkim-i Cezaiyye ile Polis Meclisleri'nden alınan kefâlet-i nefsiye ve nakdiye varakalarına onar kuruşluk pul yapıştırılması (314) numaralı ve fi 15 Teşrinisânî sene 1300 (27 Kasım 1884) tarihli tahrîrât-ı umûmiyyemizle bildirilmişti. Bu kere Adliye Nezâret-i Celîlesi'nden vuku' bulan tebliğ ve iş'âra nazaran yirmişer paralık pul yapıştırılması lâzım gelen davet ve ihzâr varakaları Mahâkim-i Nizâmiyye'nin hukuk ve ticaret kısımlarından tanzim ve tebliğ olunacak evrâk-ı ihzâriye ve davetiye olup Mahâkim-i Cezaiyye ve devâir-i istintâkiyenin esas vazifesi hukuk-ı umûmiyye davalarının tetkik ve rü'yeti

olduğundan mücerred hukuk-ı umûmiyyenin muhafazası zımında ceza mahkemeleriyle onların şubâtından olan devâir-i istintâkiyeden tastir olunacak davet ve ihzâr varakalarına pul yapıştırılmak icâb etmeyip fakat devâir-i cezaiyye ile Polis Meclisleri'nden alınan kefâlet-i nakdiyye ve nefsiye senetlerine onar kuruşluk pul vaz'ı iktizâ' edeceği anlaşılmış ve keyfiyyet sair Düyûn-ı Umûmiyye nezâret ve merkez müdiriyyetlerine ta'mîmen bildirildiği gibi zîr-i nezâret-i vâlâları dahilinde kâin Düyûn-ı Umûmiyye İdâreleri'nin adedine nisbetle işbu tahrîrât-ı umûmiyyemizin 50 kîr'ası başkaca postaya teslimen irsâl kılınmış olduğundan bunların bâ-mu'cib zikr olunan idârelere irsâliyle ber-vech-i meşrûh muâmele ve hareket olunması, fi 22 Cemâziyelhîr sene 1302 ve fi 27 Mart sene 1301. (8 Nisan 1885)

316 Silah altında iken vefat eden ordu mensûblarının veraset ilamları ile şer'iyye ilamlarına pul yapıştırılmasına gerek olmadığı, ancak askeriyyeye katılacak olanlardan alınacak kefalet senetlerine on kuruşluk pul yapıştırılması.

İşbu tahrîrât-ı umûmiyyede asâkir-i zabtiye silkine dehâlet edeceklerden alınacak kefâlet senedâtına onar kuruşluk pul yapıştırılması gösterilmiş ise de silk-i zabtiyye dehâlet edeceklerden alınacak kefâletnâmelere kırkar paralık pul yapıştırılması (313) numaralı ve fi 31 Kânûnusânî sene 1306 (12 Şubat 1891) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye ahkâmından olduğu ma'lûm olmak üzere işbu şerh verilmiştir.

(330) numaralı ve fi 10 Eylül sene 1300 (22 Eylül 1884) tarihli tahrîrât-ı umûmiyyemizle te'kidlen tebliğ olunan irâde-i aliyye hükmünce gerek meblâğ-ı muayyen ve gerek gayr-i muayyen için teati olunacak bil-cümle kefâlet ve vekâlet senedâtının onar kuruşluk varaka-i sahîhaya yazılması lâzım gelir iken silah altında vefât eden efrâd-ı askeriyye veresesinin sübût-i verâsetlerini hâvî i'tâ' olunacak ilâmât-ı şer'iyyeye pul yapıştırıldığı misillü asâkir-i zabtiye neferâtı silkine dehâlet edecek kesândan alınmakta olan kefâlet senedâtına dahi Zabtiye Nezâret-i Aliyyesinden verilen emir mücibince yalnız kırkar paralık pul yapıştırılmakta olduğu Bursa Düyûn-ı Umûmiyye Nezâreti'nden iş'âr olunup eğerki efrâd-ı askeriyye veresesinin sübût-i verâsetleri hakkındaki ilâmât-ı şer'iyyeye pul yapıştırılmak icâb etmez ise de asâkir-i zabtiye neferâtı silkine dehâlet edecek kesândan alınacak kefâlet senedâtına ber-mu'cib-i irâde-i âliye onar kuruşluk pul yapıştırılması zımında Zabtiye Nezâret-i Aliyyesine tebliğat icrâsı Mâliye Nezâret-i Celîlesi'ne bi'l-îş'âr bu kere alınan tezkere-i cevabiyede nezâret-i müşâriunileyhaya o vechile tebliğ-i keyfiyyet edildiği izbâr buyurulmuş ve sûret-ı hâl cevaben zikr olunan Bursa Nezâreti ile sair yerlerce dahi o vechile muâmele olunmak üzere bil-cümle Düyûn-ı Umûmiyye nezâret

ve merkez müdüriyetlerine tebliğ edilmiş olduğundan işbu tahrîrâtımızın başkaca postaya teslimen irsâl kılınan 20 kıt'a nüshasından icâbı kadarının mezkûr idârelere isrâsıyla her tarafta ona göre mütebassır-âne davranılarak mezkûr kefâlet senedâtına hadd-i nizâmisinden dûn pul yapıştırılmamasına dikkat ve itînâ' olunması, fi 28 Rebiülevvel sene 1302 ve fi 3 Kânûnusânî sene 1300. (22 Eylül 1885)

317 Fenerler İdaresi tarafından toplanan vergilerden dolayı gemi kaptanlarına verilen makbuzlara pul yapıştırılmadığı, Fenerler İdaresi ile yapılan görüşmeler neticesinde Fenerler İdaresi memurlarının maaş ve kefalet senetlerine pul yapıştırılacağı, damgasız dilekçe kabul edilmeyeceği, damga vergisi konusunda resmi dairelerde uygulanan tûn işlemlerin Fenerler İdaresi'nce de uygulanması yönünde uzlaşma sağlandığı.

İşbu tahrîrât-ı umûmiyyede fener idârelerinden şefain kaptanlarına verilecek makbûz senedâtına pul yapıştırılmayacağı muharrer ise de devair-i resmîyeden mükellefine verilecek makbûz senedatına pul yapıştırılması bu mecmuada münderic bulunan Resm-i Damga Kanûnu'nun fi 17 Zilkâde sene 1305 ve fi 14 Temmuz sene 1304 (26 Temmuz 1888) tarihli zeylinin 2. maddesi ahkâmından olduğu ma'lûm olmak için işbu mahalle şerh verilmiştir.

Fenerler İdaresi tarafından istihsâl olunan rûsumun mikdârını mübeyyin şefain kaptanlarına verilen makbûz senetlerine pul yapıştırılmamakta olduğundan bahisle icrâ-yı iktizâsı bazı mahallerden iş'âr olunmasına mebnî fenerler idâresi direktörü davet ve celb olunarak keyfiyyet müzakere ve o bâbda bahriye Nezâret-i Celîlesiyle muhabere olunduğunda sevâhil-i Devlet-i Âliyyede bulunan Fenerler idâresi 20 sene müddet-i imtiyâziye ile Mösyo Kolasa muhavvel olup fakat bunun Devlet-i Âliyye namına ifâ-yı muâmele eylemesi ve nezâret-i müşârûnileyhaya dahi irtibatı bulunması cihetle sair imtiyâzlı kumpanyalara hiçbir vakitte kıyas kabûl edemeyeceğinden ve mukarrer olan fener resminin istifâ'sını mübeyyin idâre-i merkûme tarafından şefâin kaptanlarına verilmekte olan makbûz senedâtının bâlâsı tuğra-yı gara-yı cenâb-ı padişâhi ile muvaşşah olarak bu hâlde idâre-i mezkûrenin devair-i resmîyeden madud bulunduğundan ahkâm-ı nizâmîyyece devâir-i Devlet-i Âliyye'de cari olan muâmeleye tevfiik hareket etmek yani fener me'mûrlarının maaş ve kefâlet senetlerini ve senedât-ı saireyi nizâmın ta'yin eylediği evrâka yazdırmak ve damgasız istid'ânâme ve evrâk-ı saire kabûl eylememek ve l-hâsıl devair-i resmîyyede damga husûsâtınca icrâ' olunan muâmelenin aynını icrâ'

etmek üzere sâlif-ül-beyân makbûz senetlerinin damga resminden müstesna tutulması lüzûmu anlaşılmış olduğundan keyfiyyetin ta'mimen Rûsûmat Nezâretleri'ne tahrîr ve izbârî ba'de-zin o sûretle muâmele-i icrâ'sı zımında bil-cümle fenerler me'mûrlarına tebligât-ı lâzime ifâsı için sahib-i imtiyâz mûmâileyhâ evâmîr-i mukteziyenin îtası lüzûmunun dahi cevaben nezâret-i müşârunileyhaya iş'ârî lede'l-havâle Damga İdâresi'nden ifâde kılınmış o vechile icâbı bi'l-icrâ' işbu tahrîrât-ı umûmiyye nüshalarından 50 kır'ası dahi leffen irsâl ve isrâ' olunmuş olmakla ale-l-usûl mülhakatınıza irsâliyle her tarafta icâbının ifâsına himmet buyurulması, fi 29 Recep sene 1292 ve fi 19 Ağustos sene 1291. (31 Ağustos 1875)

318 | **Osmanlı topraklarında ikamet eden yabancı ülke konsolosları ile bu devletlerin vatandaşlarınca resmi dairelere hitaben yapılan tüm yazışmaların üç kuruşluk kıymetli evrak üzerine yazılması, yabancıların bu konuda herhangi bir istisnaya sahip olamayacağı.**

İşbu tahrîrât-ı umûmiyyede düvel-i ecnebiye konsolosları tarafından Hükûmet ve idârelere i'tâ' olunacak takrîr ve beyânnamelerin Damga Resmî'ne tâbî tutulması hakkında muharrer olan maddeye atfen gösterilen fi 4 Cemâziyelevvel sene 1292 (8 Haziran 1875) tarihli tahrîrât-ı umûmiyyenin hükmü feshedildiği cihetle bu mecmuaya derc edilmemiştir.

Memâlik-i Mahrûsa-i hazret-i mülukânede mukim düvel-i mütehabbe konsoloslarıyla devlet-i metbuaları tebeasından bazılarının umûr-ı zatiye-i ticâriyelerine müteallik istid'â'larını evrâk-ı âdiye üzerine tahrîr ve i'tâ' etmekte olup halbuki Resm-i Damga Nizâmnâmesi ahkâmınca tebea-i ecnebiye hakkında bir güne istisna olmadığı gibi konsolosların Resm-i Damga'dan muafiyetlerine dair uhud-ı mevcûdede dahi sarâhat görülemediğinden bunların mesâlih-i zatiyelerine müteallik Hükûmet ve idârelere yazacakları istid'â'ları üç kuruşluk tezkere ve takrîrlik varakaya tahrîr eylemeleri veyahut isti'mâl edecekleri âdi kağıda o kıymette pul yapıştırırmaları ve efrâd-ı ahâlî ile vaki olacak muâmele-i zatiyelerince dahi mezkûr nizâmnâme ahkâmına tevfiik hareket etmeleri lâzım geleceği o bâbda Vilâyât-ı Celile'ye istihsâl kılınan evâmîrname-i sâminin leffiyile emânet-i muhibbiden fi 4 Cemâziyelevvel sene 1292 (8 Haziran 1875) tarihli tahrîrât ile ta'mimen iş'âr kılınmıştı.

Konsoloslar mesâlih-i zatiyelerine dair Hükûmet ve idârelere verecekleri tekâirir ve gümrüklere vürûd eden eşya-yı zatiyelerinin hâiz oldukları muafiyet mücibince bilâ-resm imrâr için tanzim ettikleri beyânnamelerin

damgalı kağıt üzerine tahrîri tekâlifinden dolayı sızılı eylemekte oldukları gibi işbu tebliğat ve beyânnameler ekseriya konsolosların hem şahsına ve hem de sıfat-ı me'mûrelerine teferruğ eylediğinden tebliğat-ı vakıanın işbu iki cihetten hangisine tâbi olacağı bahsinde idârelerle beyenlerinde birtakım müşkilât taht etmekte olduğu Rûsûmat Nezâretleri ile cereyân eden muhabereden anlaşılmaktan nâşi evrâk-ı sahiha müdiriyyetinin ifâdesine mebnî emânet-i hâlisiden vuku' bulan arz ve iş'âr üzerine fi 2 Zilhicce sene 1292 (30 Aralık 1875) tarihi ile murakkaman şerefvârid olan bir küt'a tezkere-i samiyede ba'de-zîn bu makule münâkaşaya mahal kalmamak ve ahali ile vuku' bulacak muâmele-i zatiyelerince kemafî's-sâbık Resm-i Damga'ya tâbiyet hükmü bâkî kalmak üzere konsoloslar cânibinden Hükûmet ve idârelere i'tâ' olunan takrîr ve beyânnameler ale-l-umûm Resm-i Damga'dan istisna olunup fakat bunlara hukuk-ı şahsiye ve mesâlih-i saireden dolayı mecâlis ve muhâkeme vesair mevâki'i resmiyyeye ibrâz kılınabilmek için devlet-i metbuaları tebeası tarafından verilen istid'ânâme ve evrâk-ı saireye merbût veya melfûf olduğu hâlde bunların gerek aynı ve gerek sûreti gönderilmiş olsun ale-l-usûl Damga Resmî'ne tâbi tutularak hükm-i nizâmın halelden muhâfazası Şura-yı Devlet'de tensîb olunmuş ve o bâbda ta'mimen tasvîr ettirilen evâmirname-i samî takımıyla isrâ' kılınmış olduğu beyân-ı alisiyle iktizâsının ifâsı emir ve iş'âr buyurulmuş ve evâmirname-i samî-i mezkûr bi'l-vürûd meâlleri sûret-i iş'âr-ı aliyi müeyyed olduğu anlaşılarak bunlar ile işbu tahrîrât-ı muhlisinin sûret-i matbû'asından lüzûmu mikdârı sair Rûsûmat müdirlik ve me'mûrluklarının adedine nisbetle işbu tahrîrât-ı halisinin 20 küt'a nüsah-ı matbû'ası leffen tesyâr kılınmış olmakla ind-el-hâce mürâcaât olunmak üzere zikr olunan emirname-i sâmi ale-l-usûl nezâret-i behiyyelerinde olan defter-i mahsûsuna bâde'l-kayd mahalline i'tâ' ve nüsah-ı mezkûrenin dahi bâ-mu'cib zikr olunan müdirlik ve me'mûrluklara israsıyla mucibince icrâ'-yı muameleye i'tinâ ve himmet buyurmaları, fi 23 Zilhicce sene 1292 ve fi 8 Kânûnusânî sene 1291. (20 Ocak 1876)

319 | **Haciz ve protestoların hangi kağıda yazılacağı konusunda açıklık bulunmadığı, haciz ve protestoların gerek asıllarının ve gerekse nüshalarının her birinin kırkar paralık arzuhal evraklarına yazdırılması.**

İşbu tahrîrât-ı umûmiyyede protestoların gerek asıllarının ve gerek sûretlerinin kırkar paralık arzuhal kağıdına yazılması gösterilmiş ise de protestoların her bir nüshasına ikişer kurşluk pul yapıştırılacağı bu mecmuada münderic bulunan Resm-i Damga Kanûnu'nun rûsûm-ı maktua târifesinde gösterilmiş olduğu

ma'lûm olmak üzere işbu şerh tahrir olunmuştur.

Sikvestro ve protestoların resm-i nisbîye mi veya maktua mı tâbî olduğuna dair Damga Nizâmnâmesi ile evrâk-ı sahiha hakkında mersûl muharrerât-ı umûmiyyede bir gûne sarâhat olmadığından ve bunlar müteaddid varakalar üzerine yazıldığı cihetle aslından maadası olan nüshaların nasıl varakaya yazılması icâb edeceğinde tereddüt hasıl olduğundan bu bâbda ne vechile muâmele olunmak lâzım geleceği bazı Rüsûmat Nezâretleri'nden istisâr olunmuş olmasıyla Meclis-i Rüsûmat'a lede'l-havâle vakia nizâmnâme-i mezkûrda işbu sikvestro ve protestoların nasıl kağıda yazılacağına dair sarâhat olmayıp fakat tahkikat-ı vakıaya göre Dersâadet'de Adliye Nezâret-i Celîlesi'nce sikvestro ve protestolar beyân-ı hali mutazammın hükûmetlere verilen arzuhal kabilinden add olunarak bunların arzuhal varakasına yazdırılmakta bulunduğu anlaşıldığından taşralarda dahi o vechile muâmele edilmesi lâzım geleceğine binâen bâdema mezkûr sikvestro ve protestoların gerek asıllarını ve gerek nüshalarının her biri kırkar paralık arzuhal varakalarına yazdırılması hususunun ta'mimen iş'âr lüzûmu meclis-i mezbûrdan ifâde olunarak keyfiyyet bil-cümle Rüsûmat Nezâretleri'ne iş'âr ve işbu tahrîrât-ı muhlisinin nûsah-ı matbû'asından dâire-i nezâret-i behiyyelerinde bulunan Rüsûmat İdâreleri'nin adedine nisbetle 50 kıt'ası leffen ba's ve tesyâr kılınmış olduğundan bunların bâ-mu'cib zikr olunan idârelere irsâliyle muktezasınca ifâ-yı muâmeleye it'inâ' olunması, fi 29 Safer sene 1293 ve fi 13 Mart sene 1292. (25 Mart 1876)

320 | İskenderiye'deki karantina uygulamasından dolayı tüccarlarca getirilen tütün ve diğer eşyalar için Karantina idarelerinden verilen şehadetnamelere pul yapıştırılmadığı, Karantina idareleri ile adliye mahkemeleri ve resmi dairelerden verilecek şehadetname belgelerinin ücreti ilgililerinden alınmak kaydıyla üçer kuruşluk kıymetli evraka yazılması.

İskenderiye'de ittihâz olunan karantina usûlünden dolayı tüccârın nâkil etmekte oldukları tütün ile eşya-yı sairenin vusûlünü musaddak Karantina İdâreleri'nden verilen şehâdetnâmelere pul yapıştırılmamakta olduğu gibi Mahâkim-i Adliye ve devâir-i saireden verilmekte olan şehâdetnâmeler dahi ashâbî tarafından verilen arzuhaller zirine ve âdi varakalar üzerine yazılmakta olduğu ve bunlar devâirden verilen kayd sûreti demek olup işbu kayd sûretlerinin ise üçer kuruşluk evrâka yazılması nizâmnâme ahkâmından bulunduğu ihtâr edilmekte ise de nizâmnâmede şehâdetnâme tabiri

olmamasından dolayı bunların bi't-tab' istid'â-nâmelere ve âdi varakalara yazılacağı cevabı alınmakta olduğu beyânıyla ifâ-yı muktezası Beyrut Rûsûm-ı Sitte Nezâreti'nden iş'âr olunması üzerine keyfiyyet Mâliye Nezâret-i Celilesi'ne izbâr olunarak bu kere cevaben alınan fi 6 Zilkade sene 1299 ve fi 7 Eylül sene 1298 (19 Eylül 1882) tarihli tezkere-i aliyyede Karantina İdâreleri ile Mahâkim-i Adliye ve devair-i resmîyyeden li'ec'lül-ih ticâc verilecek şehâdetnâmelerin esmânı ashâbından alınmak üzere nizâmı mücibince üçer kuruşluk evrâka tahrir ve terkim edilmesi zımında Şurâ-yı Mâliye karârıyla devâir ve vilâyâta ta'mimen tebligât-ı mukteziye icrâ' kılındığı ve karâr-ı mezkûre tevfiik muâmele olunması husûsunun dahi lâzım gelenlere emir ve tebliği Sıhhiyye Nezâret-i Celilesi'ne bildirildiği iş'âr buyurulmuş ve keyfiyyet Beyrut Rûsûm-ı Sitte Nezâreti'ne tebliğ kılınmış olduğundan sair taraflarca dahi keyfiyyet ma'lûm olarak ona göre iktizâsının ifâsı zımında işbu tahriratımızın nezaret-i behiyyeleri dahilinde vaki idârelerin adedine nisbetle 20 kıt'a nûsah-ı matbû'ası başkaca postaya teslimen firistâde kılınmış olmakla bunların bâ-mu'cib mezkûr idârelere irsâliyle mücibince icrâ'-yı icâbına himmet buyurmaları, fi 25 Zilkade sene 1299 ve fi 25 Eylül sene 1298. (7 Ekim 1882)

321 | Âşâr idarelerinden çıkartılan memurlara verilen iyi hizmet belgeleri ve zimmetleri olmadığına dair şehadetname belgelerine pul yapıştırılmadığı, bu evraklara kayıt örneği niteliğinde olduğundan üçer kuruşluk pul yapıştırılması gerektiği.

Âşâr İdâreleri'nden infisâl eden me'mûrin yedlerine verilen hüsn-i hizmet ve beraat-ı zimmet şehâdetnâmelerine pul yapıştırılmamakta bulunduğu ve bu nevi şehâdetnâmeler kayd sûreti demek olduğu cihetle bunlara Resm-i Damga Kanûnu ahkâmına tevfiikân emsâli misillü üçer kuruşluk pul yapıştırılması zımında icâb edenlere tebligat-ı mukteziye ifâsı hakkında İdâre-i Merkeziye'den vuku' bulan arz ve iş'âr üzerine me'mûrin-i öşrüyyeden vuku-ı infisâline mebnî rû'yet olunan müddet, idâreleri muhasebesinde bir güne zimmet ve ilişiği tebeyyün etmeyenlerin ve hüsn-i hizmeti görülenlerin yedlerine Mecâlis-i İdâre'ce verilecek teberriye-i zimmet ve hüsn-i hizmet mazbatalarına esmânı ashâbından alınarak üçer kuruşluk pul yapıştırılarak hükm-i kanûnun muhâfazası lâzımeden olarak keyfiyyet bi'l-umum Vilâyât-ı Celile ile elviye-i müstakile mutasarrıflıklarına ve Şehremânet-i Celilesi'ne bildirildiği aşâr ve aġnâm emânet-i behiyyesinden ifâde kılındığı Mâliye Nezâret-i Celilesi'nden bu kere bâ tezkere iş'âr buyurulmuş olduğundan

bâdema idâremiz tarafından me'mûrîn-i rûsûmiyyeye öyle şehâdetnâme verildiği sûrette üçer kuruşluk pul yapıştırılarak esmânının ashâbından alınması ve devâir-i resmiyyeden verilecek olan şehâdetnâmelerde pul olup olmadığına dikkat olunarak pulsuz şehâdetnâme ele geçirildiği hâlde muâmele-i nizâmîyenin icrâ'sı lâzım gelerek keyfiyyet ta'mimen iş'âr ve işbu tahrîrâtımızın 20 küt'a nûsah-ı matbû'ası postaya teslimen başkaca tesyâr kılınmış olmakla bunların bâ-mu'cib Rûsûm-ı Sirte İdâreleri'ne isrâ'sıyla ber minvâl-i muharrer icrâ'-yı muâmeleye himmet buyurmaları, fi 8 Şaban sene 1301 ve fi 21 Mayıs sene 1300. (2 Haziran 1884)

322 | **Belediyeler tarafından verilen bina haritalarının suretlerine üçer kuruşluk pul yapıştırılması, gemilerin fırtına dolayısıyla limanlara sığınması durumunda Liman idareleri tarafından kaptanlara verilen provâdi fırtına varakalarına onar kuruşluk pul yapıştırılması, pul yapıştırılmamış olarak ele geçirilen belgelerin sorumluları hakkında yasal işlem yapılması.**

Resm-i Damga Kanûnu'nun birinci maddesinde kayd sûretlerinin ve mahâkim ve mecâlis-i Devlet-i Âliyye'de li eccl'l-ihcâc ibrâz olunabilecek kâffe-i senedâtın Resm-i Damga'ya tâbi olacağı muharrer bulunmasına ve Devâir-i Belediye ve saireden verilen ebniye haritaları sûretlerinin dahi mahâkim ve mecâlisde ihticâca sâlih evrâk-ı mutabereden inadud olmasına nazaran o misillû harita sûretlerine üçer kuruşluk pul yapıştırılmak lâzım geleceği vaki olan iş'ârımız üzerine Şûrâ-yı Devlet'de bi't-tensib keyfiyyet Dahiliye Nezâret-i Celîlesi'ne bildirildiği beyân-ı alisiyle hazinece de icâbının icrâ'sı şerefvârid olan fi 13 Kânunuevvel sene 1300 (25 Aralık 1884) tarihli buyruldu-yı alide emir ve izbâr ve mücibince muâmele olunması bil-cümle vilâyet ile elviye-i müstakileye ve Şehreınânet-i Celîlesi'ne tebliğ ve iş'âr buyurulmuş olduğu gibi sefâinin icrâ'-yı seferde fırtınaya tesâdüflerinde bunu musaddak olarak Liman İdâreleri'nden kaptanları yedlerine li'eccl'l-ihcâc verilen provâdi fırtına varakalarına onar kuruşluk pul yapıştırılmasının dahi bil-cümle liman idârelerine tebliği o bâbda vuku' bulan diğer iş'ârımız mücibince bahriye Nezâret-i Celîlesi'ne bildirilmiş olduğu beyânıyla idâremizcede o vechile ifâ-yı muktezası Mâliye Nezâret-i Celîlesi'nden şerefvârid olan fi gurre-i Rebiülahir sene 1302 ve fi 6 Kânûnusânî sene 1300 (14 Ocak 1885) ve fi 2 Rebiülahir sene 1302 ve fi 7 Kânûnusânî sene 1300 (19 Ocak 1885) tarihli iki küt'a tezkere-i aliyyede iş'âr buyurulmuş olmakla keyfiyyet idârelerimizce dahi ma'lûm olarak her tarafta ona göre muâmele kılınması ve şayet evrâk-ı mezkûre pul yapıştırılmamış olarak ele geçirildiği sûrette kanûn-ı mezkûrun

22. maddesi mücibince cezâ-yi nakdînin istihsâli ve cezâ-yi nakdî-i mezbûrun îtasında imtinâ vaki olduğu takdirde dahi kanûn-ı mezkûrun zeylinde muharrer nizâmnâmenin birinci maddesi mücibince itiraz edilmesi husûsları bu kere bil-cümle Düyûn-ı Umûmiyye Nezâretleri ile merkez müdürîyyetlerine iş'âr ve zîr-i nezâret-i behiyyelerinde kâin idârelerin adedine nisbetle işbu tahrîrât-ı umûmiyyenin 20 kît'a nüshâ-ı matbû'ası dahi açıktan postaya teslimen resyâr kılınmakla vusûlünde bunların bâ-mu'cib mezkûr idârelere isrâsıyla her yerde ona göre icrâ'-yı icâbı esbâbının istikmâline himmet buyurmaları, fi 17 Rebiulâhır sene 1302 ve fi 22 Kânûnusânî sene 1300. (3 Şubat 1885)

323

Görevden ayrılan memurlara verilen iyi hizmet belgeleri ile zimmetleri olmadığına dair şehadetname belgelerine ve muhasebe defterlerinin nüshalarına pul yapıştırılmadığı, bu belge ve defterlerin asılları ile kazalardan livâlara, livâlardan vilâyetlere hitaben düzenlenip gönderilen belgeler devlet daireleri arasında yapılan yazışmalar niteliğinde olduğundan damga vergisine tabi olmadığı, ancak bu belgelerin memurlar tarafından talep edilen ikinci nüshalarına üçer kuruşluk pul yapıştırılması gerektiği.

Şimdiye kadar infisâl eden me'mûrünün yedlerine verilen hüsn-i hizmet ve beraat-i zimmet mazbatalarına ve devr-i muhasebe defterlerinin nüshalarına pul yapıştırılmamakta olup halbuki bunlar kayd sûreti olarak li'eclî'l-ih ticâc devâire ibrâz oluna geldiğinden bu bâbda Mâliye Nezâret-i Celîlesi ile cereyân eden muhabere üzerine alınan cevap da me'mûrîn-i münfasılâya verilen hüsn-i hizmet ve beraat-i zimmet mazbatalarıyla devr-i muhasebe defterlerinin asılları ya devair-i merkeziyeye veyahut kazadan livâyâ ve livâdan vilâyete hitaben tanzim ve irsâl olunacağına nazaran bunlar devair-i hükûmet beyninde teati kılınan evrâk-ı resmîyyeden madud olmasıyla damga resminden müstesna olup yalnız bunların me'mûrîn cânibinden talep ve ahz edilen nüshâ-ı saniyelerine kayd sûreti itibarıyla üçer kuruşluk pul yapıştırılması lâzım geleceği Şûra-yı Devlet karârıyla müteallik buyuralan irâde-i aliyye iktizâsından olup fakat doğrudan doğruya verilecek arzuhallere kırkar paralık pul yapıştırılmakta olması cihetle yedlerinde bulunup bir sûreti ona rabtedilecek evrâka başkaca pul vaz'ı icâb etmeyeceği bi'l-havâle encümen-i idâre-i maliye tarafından beyân ve keyfiyyet devair-i resmîyye ve saire ile vilâyat ve elviye-i müstakileye dahi ta'mîmen izbâr kılındığı iş'âr buyurulmuş olduğundan bâdema me'mûrünün infisâllerinde ale-l-usûl tanzim olunmakta

olan mezâbıt veya devr-i muhasebe defterlerinden me'mûrîn-i mûmâileyhüm yedlerine verilen birer nüshasına üç kuruşluk pul yapıştırılıp diğer nüshalarının Resm-i Damga Kanûnu'nun 2. maddesi mücibince damga rûsûmundan müstesna tutulması ve me'mûrîn-i mûmâileyhimin yedlerinde pullu olarak bulunan mârû'z-zıkr mazbata veya devr-i muhasebe defterlerinin lüzûmunda ve bir idâre-i resmiyyeye mürâcâatları vukuunda sûreti ihraç ile doğrudan doğruya verilecek arzuhallere rabtedildiği hâlde onlara pul yapıştırılmaması husûsu tamimen iş'ar ve dahil-i nezaret-i behiyyelerinde kâin Düyûn-ı umûmiyye idârelerinin adedine nisbetle işbu tahrîrât-ı umûmiyyenin 20 kîr'ası başkaca postaya teslimen tesyâr kılınmış olduğundan bunların bâ-mu'cib mezkûr idârelere isrâsıyla devair-i Hükûmet tarafından mücibince muâmele olunmasına dikkatle hilâf-ı harekette bulunanlardan Resm-i Damga Kanûnu'nun 25. maddesine tevfi kân icâb eden cezâ-yi nakdinin ihtisâliyle keyfiyyetin bu tarafa izbârı lâzım geleceği ve bu bâbda müfettiş-i umûmilere ve muhasebeye de ma'lûmât verildiği, fi 11 Cemâziyelâhir sene 1302 ve fi 16 Mart sene 1301. (28 Mart 1885)

324 Memurların iyi hizmet belgeleri ile zimmetleri olmadığına dair şehadetname belgelerine ve muhasebe defterlerinin sahipleri elinde kalacak birer nüshasına üçer kuruşluk pul yapıştırılacağı, bu uygulamanın sadece devlet memurlarını değil Rûsûmat ve Düyûn-ı Umumiyye memurları ile diğer tüm memurları da kapsadığı.

İnfisâli vuku' bulan me'mûrînin yedlerine verilecek hüsn-i hizmet ve berâat-i zimmet mazbatalarıyla devr-i muhasebe defterleri sûretlerine üçer kuruşluk pul yapıştırılması ve teferruatı hakkında yazılan (323) numaralı ve fi 16 Mart sene 1301 (28 Mart 1885) tarihli tahrîrât-ı umûmiyyemizin hatimesinde devair-i Hükûmet tarafından mücibince muâmele olunmasına dikkatle tâbirine göre bu muâmelenin yalnız Hükûmet me'mûrlarına mı yoksa rûsûmat ve Düyûn-ı Umûmiyye Me'mûrları'na da mı şûmûlü olmak lâzım geleceğinde ve bir de terceme-i hâl evrâkına rabtedilmekte olan şehâdetnâme ve mazbata sûretlerine pul yapıştırılıp yapıştırılmayacağına bazı mahallerde tereddüt olduğu iş'arat-ı vakiadan anlaşılmasıyla bu bâbda ber-vech-i âti izâh-ı keyfiyyet olunur. Şöyle ki; zıkr olunan hüsn-i hizmet ve berâat-i zimmet mazbatalarıyla devr-i muhasebe defterlerinin yalnız ashâbı yedlerinde kalan birer nüshasına üçer kuruşluk pul yapıştırılacak ve bu da Hükûmet me'mûrlarına mahsûs bir muâmele olmayıp Rûsûmat ve Düyûn-ı Umûmiyye Me'mûrları ile sair bil-cümle me'mûrine şâmil olacaktır. terceme-i hâl evrâkına

rabtedilecek şehâdetnâme ve mazbata ve muhasebe defâtiri sûretlerine gelince bunlara da kayd sûreti itibarıyla başkaca üçer kuruşluk pul yapıştırılacaktır. Keyfiyyet ma'lûm olmak ve bir güne yanlışlık vukua getirilmemek üzere sûret-i hâl ta'mîmen iş'âr ve nezâret-i behiyyeleri dahilinde kâin idârelerin adedine nisbetle işbu tahrîrât-ı umûmiyyemizin 50 kıt'ası başkaca postaya teslimen tesyâr kılınmış olmakla ve bu bâbda müfettiş-i umûmîlerle muhasebeye de ma'lûmât verilmekle mücibince icâbının icrâ'sı, fi 11 Recep sene 1302 ve fi 14 Nisan sene 1301. (26 Nisan 1885)

325 memurların terceme-i hâl varakalarının gerek aslına gerekse eki niteliğinde olan şehadetname sûretlerine üçer kuruşluk pul yapıştırılması, Nezaret ve müdüriyetlere pulsuz olarak gelen terceme-i hâl evraklarına pul yapıştırılarak iptal edilmesi ve pul bedelinin sahibinden alınması.

Me'mûrünün terceme-i hâl varakalarının gerek aslına ve gerek merbûtatından bulunan şehâdetnâme ve teberriye-i zimmet mazbataları sûretlerine üçer kuruşluk pul yapıştırılması karâr-ı mahsûs iktizâsından olduğu gibi bu kere Şûrâ-yı Devlet Tanzimat Dâiresi'nce kaleme alınıp bir sûreti fi 25 Kânûnusânî sene 1302 (6 Şubat 1887) tarihli buyruldu-yı âli vekâletpenâhi ile tebliğ buyurulan mazbatada dahi şimdiye kadar pulsuz olarak kabûl ve tescil edilmiş ve derdest tescil bulunmuş olan evrâkın ashâbına iadesiyle pul yapıştırılmak lâzım gelmeyip bâdema karâr-ı vaki dâiresinde ifâ-yı muâmele olunmak iktizâ' edeceği beyân buyurulduğu ve keyfiyyet devair-i saire ile vilâyâta tebliğ edildiği Mâliye Nezâret-i Celîlesi'nden Düyûn-ı Umûmiyye komiserliğine vürûd edip oradan dahi idâre-i muhlesiye tebliğ kılınan tezkere-i aliyyede iş'âr buyurulmuş olmakla İdârelerimizce dahi ona göre muâmele olunmak yani şimdiye kadar buraya gönderilmiş olanların iadesine mahal olmayıp fakat bâdema irsâl kılınacaklarla bunlara rabtedilecek sûretlere (324) numaralı ve fi 14 Nisan sene 1301 (26 Nisan 1885) tarihli tahrîrât-ı umûmiyyede dahi gösterildiği vechile pul yapıştırılmak ve şayet Merkez-i Nezâret ve müdüriyetlere pulsuz olarak vürûd etmiş terceme-i hâl evrâkı bulunduğu hâlde bunlara merkezlerce iktizâ' eden pullar yapıştırılıp ibtâl ile esmânî bâde ashâbından ahz ve celb edilmek üzere keyfiyyet ta'mîmen izbâr ve işbu tahrîrât-ı umûmiyyenin 20 kıt'a nüsah-ı matbû'ası başkaca postaya teslimen tesyâr kılınmış olduğundan bunların birer mu'cible nezâret-i behiyyeleri dahilinde bulunan Mülhakat İdâreleri'ne isrâ'sıyla her hâlde mücibince ifâ-yı muâmele kılınması, fi 23 Cemâziyelâhir sene 1304 ve fi 7 Mart sene 1303. (19 Mart 1887)

Doktorlar tarafından düzenlenen ve mahkemeler ile resmi dairelere sunulacak sağlık raporlarına ilmühaber gibi kabul edilerek 40 paralık pul yapıştırılması, bu konuda yasada tam bir netlik olmadığından hareketle pul yapıştırılmaması cihetine gidilmemesi, belediye doktorları tarafından memurlara verilecek raporlara pul yapıştırılmaması, bunun dışında doktorlar tarafından fukarâ' ve muhtâclar hariç olmak üzere diğerk tüm memurlara verilecek raporlara üçer kuruşluk pul yapıştırılması.

Etibbâ tarafından me'mûrin ve saireye verilir mahâkim ve devâir-i resmîyeye ibrâz olunacak olan raporların Damga Resmî'ne tâbi olup olmadığı bazı Düyûn-ı Umûmiyye Nezâretleri ile merkez müdürîyetlerinden mukaddemâ istifsâr olunması üzerine bunlardan bazılarında zikr olunan raporlara ilmühaber makamında tutularak kırkar paralık pul yapıştırılması ve bazılarında da bu bâbda sarâhat-ı kanûniye olmamak mülâbesesiyle bunlara pul yapıştırılmasından sarf-ı nazar edilmesi lâzım geleceğı cevapları verilmiş ise de bu muâmelenin her yerde muttariden cerçâyânı lâzım geleceğıne nazaran bâdema sıfat-ı resmîyeyi hâiz olması sebebiyle beledi tabipleri tarafından me'mûrin-i saireye verilecek raporlar evrâk-ı resmîyeden add ile pul yapıştırılmaktan müstesna tutulup fakat bunlardan mâ-adâ sair bil-cümle etibbâ taraflarından fukarâ' ve muhtâcin müstesna olmak üzere me'mûrin ve saireye itâ' olunacak raporlar şehâdetnâme demek olduğı cihetle bunlara üçer kuruşluk pul yapıştırılması münâsib görünerek keyfiyyet bu kere ta'mîmen iş'âr ve zir-i nezâret-i behiyyelerinde kâin idârelerin adedine nisbetle işbu tahrîrât-ı umûmiyyenin 20 kît'a nûsah-ı matbû'ası postaya teslimen tesyâr kılınmış olmakla bunların bâ-mu'cib mezkûr idârelere isrâ'sıyla her tarafta mücibince ifâ-yı muâmele olunması, fi 8 Muharrem sene 1302 ve fi 16 Teşrinievvel sene 1300. (28 Ekim 1884)

Düyûn-ı Umumiyye memurlarının İdareye verdikleri kefalet belgelerinin altına kefillerin sahip oldukları gayrimenkullere ait kayıtların tapu dairelerince şerh düşölmesi ve bunlara üçer kuruşluk damga pulu yapıştırılması.

Düyûn-ı Umûmiyye Me'mûrları tarafından irâe olunmakta olan küfelânın taht-ı tasarrufunda emlak olup olmadığı anlaşılmak üzere o bâbda itâ' olunan kefaletnâme zuhûrlarına tahrîr-i emlak idârelerinden yazılan kayd sûretlerine bazı taraflarda ber-mu'cib-i kanûn pul ilsâk olunmakta ise de bazı mahallerde

işbu muâmele-i nizâmiyyeye adem-i riâyette bulunulmasına ve bir nizâmın her yerde muttariden cereyân-ı ahkâmı lâzımeden bulunmasına binâen keyfiyyet icâb-ı vechile Mâliye Nezâret-i Celîlesi'ne bi'l-iş'âr bu kere cevaben alınan tezkere-i aliyyede salîfû'z-zikir kefâlet senetleri zuhûrlarına emlâk kalemlerinden çıkarılan kayd sûretlerine nizâmı vechile üçer kuruşluk pul yapıştırılması lüzûmu meclis-i mâliye kararı ve Düyûn-ı Umûmiyye-i mâliye ifâdesi üzerine bil-cümle vilâyât ve elviye-i müstakile vali ve mutasarrıflarıyla me'mûrîn-i maliyyesine tebliğ edildiği iş'âr buyurulduğu gibi ind-el-icâb öteye beriye telgraf keşide ettirenlerden bazıları tarafından vuku' bulan talep üzerine telgrafhânelerce çekilen telgrafnâmelerin birer sûreti bi'l-ihraş tasdik ile ashâbı yedlerine verilmekte ise de bunlar kayd sûreti olup kanûnen üç kuruşluk pula tabiiyeti lâzımeden iken yapıştırılmadığından bâdema ind-el-hâce ashâbı tarafından istenilecek bu makule telgrafnâme sûretlerine üçer kuruşluk pul ilsâkının ve yine pul telsik edilmemiş sûret verenler olur ise terettüb eden cezâ-yi nakdinin Resm-i Damga Kanûnu'nun 23. maddesine bâ-irâde-i seniyye zeyl edilen fıkra-yı nizâmiyyeye tatbiken ve maâşlarından tevfiân istihsâli zımında icâbının icrâ'sı hakkında nezâret-i müşârinileyhâya vuku' bulan mürâcaât-ı muhlisi üzerine dahi bu bâbda Posta ve Telgraf Nezâret-i Aliyyesi'nden bil-cümle Telgraf ve Posta müdürlüklerine ta'mimen tebliğât-ı mukteziye icrâ' ettirildiği tahkikat-ı vakiadan anlaşılmış olduğundan ve işbu tahrîrât-ı halisinin nüsah-ı matbû'asından nezâret-i behiyyeleri dahilinde kâin Mülhakat İdâreleri'nin adedine nisbetle 40 kî'tası başkaca postaya teslimen tesyîr-i sû-yi vâlâları kılındığından bunların vusûlünde zikr olunan idârelere isâliyle bâdema her tarafta mücibince tamamı-i icrâ'-yı ahkâm-ı kanûniye esbâbının istikmâline dikkat ve i'tinâ' buyurulması, fi 10 Rebiülevvel sene 1307 ve fi 23 Teşrinievvel sene 1305. (4 Kasım 1889)

328 | Tüccar ve sair kişiler tarafından Düyûn-ı Umumiyye sandığına teslim edilen paraların istenilen yerde ödenmesi için verilen havale mektuplarına pul yapıştırılması gerektiği.

Tüccâr ve sairenin İdâre-i Merkeziye sandığına teslim eyledikleri mebâliğin istedikleri mahalde te'diye olunması için verilmekte olan havâle mektupları bizim idârelere hitaben testir olunmakta olmasına binâen Resm-i Damga kanûn-ı cedidinin 2. maddesi hükmünce bunlara hîn-i tahrîrinde burada pul yapıştırılmak câiz olamayacağı cihetle bâdema mezkûr havâle mektupları buradan pulsuz olarak i'tâ' kılınacağından müştemil bulunduğu mebâliğin muhavvel olduğu idâreden te'diye kılındığında kabzını müş'ir zahr-ı mektuba yazılacak şerhin zîrine semeni akçenin ahzı cânibinden verilmek üzere ve i'tâ'

kılınan mebâliğin mikdârı nisbetinde pul yapıştırılarak ahz-ı merkûma imza veya temhîr ettirilmesi husûsunun ta'mîmen iş'ârı lâzım gelerek keyfiyyet sair Rûsûm-ı Sitte nezâret ve merkez müdürîyyetlerine bildirilmiş ve zir-i nezâret-i behiyyelerinde vaki Rûsûm-ı Sitte İdâreleri'nin adedine nisbetle işbu tahrîrâtımızın 50 kıt'a nüshâ-ı matbû'ası leffen gönderilmiş olmakla bunların bâ-mu'cib zıkr olunan idârelere isrâsıyla mücibince muâmeleye dikkat ve i'tinâ' buyurulması, fi 14 Cemâziyelâhir sene 1300 ve fi 9 Nisan sene 1298. (21 Nisan 1882)

329 | Kefâlet senetlerinin damga vergisine tabi olduğu, miktarı yazılı olmayan kefalet ve vekaletnamelere onar kuruluşluk pul yapıştırılacağı.

Resm-i Damga Kanûnu'nun 12. maddesinde kefalet senetlerinin resm-i maktua tâbi olduğu muharrer ise de bir meblâğ-ı muayyeni hâvî olmayan kefalet ve vekâlet senetlerinin 10 kuruluşluk varaka-i maktuaya tahrîri veyahut o nisbette pul vaz' ve ibtâlî lâzım geleceği hakkında mâliye nezâretinden vuku' bulan iş'âra nazaran meblâğ-ı muayyeni hâvî olan kefalet senetlerinin resm-i nisbîyeye tâbi olacağı anlaşıldığından ve kanûn-ı mezkûrda buna ve vekâlet senedine dair sarâhat olmadığından bahisle istizâh-ı muâmeleyi mutazammın İdâre-i Merkeziye'den Şûrâ-yı Devlet'e yazılan tezkere üzerine vaki Resm-i Damga nizâmnâme-i âtîkinde meblâğ-ı muayyeni hâvî kefalet senetlerinin onar kuruluşluk varaka-i maktuaya tahrîri muharrer ise de Resm-i Damga Kanûnu'nda ale-l-umûm kefaletnâmelerin onar kuruluşluk varakaya tahrîri münderic olduğu cihetle meblâğ-ı muayyeni hâvî olan kefaletnâme varakalarının resm-i nisbîyeye tabi tutulmaları câiz olamayacağından gerek meblâğ-ı muayyen ve gerek gayr-i muayyen için verilecek kefalet senetlerinin kanûn-ı cedidin Rûsûm-ı Maktua Tarifesi mücibince onar kuruluşluk varakaya tahrîr ettirilmesi ve vekaletnamelerden dahi onar kuruluş istif'ası lâzım geleceğinin Tanzimat Dâiresi'nden bâ-mazbata ifâde kılınmış olduğu beyân-ı âlisiyle icâbının icrâ'sı bâ-tezkere-i sâmiye izbâr buyurulduğu beyânıyla o vechile ifâ-yı muktezası Mâliye Nezâret-i Celîlesi'nden iş'âr buyurulmuş olduğundan o vechile kefalet senetleriyle ve vekaletnamelerin onar kuruluşluk varakaya yazılması veyahut onar kuruluşluk pul vaz' ettirilmesi lâzım gelerek keyfiyyet bil-cümle Rûsûm-ı Sitte Nezâretleri ile merkez müdürîyyetlerine bildirilmiş ve zir-i nezâret-i behiyyelerinde bulunan idârelerin adedine nisbetle işbu tahrîrât-ı umûmiyyemizin 20 nüshası ayrıca postaya teslimen tesyâr kılınmış olduğundan mücibince icâbının icrâ' buyurulması, fi 15 Cemâziyelâhir sene 1300 ve fi 11 Nisan sene 1299. (23 Nisan 1883)

330 Gerek miktarlı gerekse miktarsız tüm kefalet ve vekalet senetlerine onar kuruşluk pul yapıştırılması, kefalet ve vekalet senetlerinin bazı orman idarelerince usule aykırı olarak adi kağıt üzerine yazıldığı, a'sâr memurlarına ve devlet memurlarına kefil olan kişilerin tek bir senetle beş on kişiye kefil olduğu halde bu senetlere tek bir pul yapıştırıldığı, bu durumun Damga Vergisi Kanûnu'na aykırı olduğu.

Gerek meblâğ-ı muayyen ve gerek gayr-i muayyen için teati olunacak bilcümle kefâlet ve vekâlet senedâtının onar kuruşluk varaka-i sahîhaya yazılması hakkında müteallik buyurulup Mâliye Nezâret-i Celîlesi'nden İdâremize tebliğ buyurulan irâde-i âliye mukaddemâ (329) numaralı ve fi 11 Nisan sene 1299 (23 Nisan 1883) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye ile bildirilmişti. Bazı nezâretlerden vuku' bulan iş'ârata nazaran zikr olunan kefâlet ve vekalet senedâtının taşra orman idârelerince âdi varakalar üzerine yazılmakta olduğu anlaşılarak Ticaret Nezâret-i Celîlesi'ne mürâcaâtla o bâbdaki irâde-i aliyye ahkâmına tevfiik muâmele edilmesi hakkında orman müfettiş ve maden müdürlüklerine iş'âr-ı keyfiyyet ettirilmiş olduğu gibi devâir-i sairece dahi irâde-i meşrûha dâiresinde hareket olunması zımında bi'l-müracaa vilâyât ile müstakilen idâre olunan mutasarrıflıklara Mâliye Nezâret-i Celîlesi'nden istihsâl olunan muharrerât-ı aliyyeden nezâret-i behiyyeleri dahilinde bulunan Vilâyât-ı Celîle'ye hitaben olan iki kıt'ası leffen irsâl kılınmış olduğundan bunların vilâyet-i müşârunileyhümaya bi-l-i'tâ her tarafta mücibince icâbının icrâ'sı esbâbının istikmâl ettirilmesi ve bir de bazı mahallerde a'sâr Me'mûrlarıyla sair mülkiye me'mûriyyetlerinde bulunanların ekseriya hîn-i tâyinlerinde her birinden başka başka kefâlet senetleri alınmayıp meselâ bir kefil beş on kişiye birden kefâlet edecek olduğu hâlde derûnuna isimlerinin derciyle fakat bir senet alındığı tahkik olup bu ise mugâyir-i nizâm olarak vâridâta dokunacağı derkâr olmasına mebnî bu bâbda dahi idârelerimiz me'mûrları ona göre dikkatli ve intibahlı davranarak o gibi mugayir-i nizâm bir şey gördükleri hâlde hükm-i nizâma tevfiik ettirip bu tarafa da ma'lûmât verilmek üzere tarafınıza yazmalarının lâzım gelenlere tenbih buyurulması, fi gurre-i Zilhicce sene 1301 ve fi 10 Eylül sene 1300. (22 Nisan 1884)

331 Mahkeme ve dairelerde işlem yapılan evraklar üzerine yazılacak kefalet ve vekâlet şerhlerine onar kuruşluk pul yapıştırılarak iptal edilmesi ve bu durumun ilgili İdare

Kefâlet senetleriyle vekâletnâmelerin onar kuruşluk evrâk-ı sahiha üzerine yazılması veyahut bunların yazılacağı evrâka onar kuruşluk pul yapıştırılması hakkında mukaddemâ müteallik buyurulan irâde-i âliye (329) numaralı ve fi 11 Nisan sene 1299 (23 Nisan 1883) tarihli tahrîrât-ı umûmiyyemizle tebliğ ve iş'âr olunmuştu. Bazı mahâkim ve devairde muâmele-i cereyân eden evrâk üzerine kefâlet ve vekâleti hâvî şerh yazıldığı veyahut huzur-ı muhâkemede şifâhen tescil-i vekâlet olunduğu hâlde bunların zirine dahi onar kuruşluk pul yapıştırılarak nizâmı vechile ibtâl edilmesi husûsunda bu kere irâde-i seniyye-i cenâb-ı padişâhi şerefsudûr buyurularak o bâbda bil-cümle me'mûrîn-i adliyye tebliğat icrâ' kılındığı Adliye Nezâret-i Celilesi'nden fi 20 Temmuz sene 1301 ve fi 24 Ağustos sene 1301 (5 Eylül 1885) tarihiyle alınan iki kıt'a tezkere-i aliyyede iş'âr buyurulmakla kefâlet ve vekâletnâmeler hakkında kemâ-kân zikr olunan tahrîrât-ı umûmiyyemizle tebliğ olunan irâde-i âliye dâiresinde muâmelede devam olunmakla beraber dâire-i nezâret-i behiyyelerinde kâin bil-cümle devâir ve muhâkemede muâmeleli evrâk üzerine yazılacak kefâlet ve vekâlet şerhleriyle huzur-ı muhâkemede şifâhen tescil olunan vekâlet şüruhu zirine dahi işbu irâde-i seniyye hükmünce onar kuruşluk pul yapıştırılıp yapıştırılmadığına idâremiz me'mûrları tarafından kemâl-i derece dikkatle mugâyir-i irâde-i seniyye bir hâl vukuunda mukteza-yı kanûnun ifâsı zımnında keyfiyyet ta'mînen iş'âr ve işbu tahrîrât-ı umûmiyyenin 40 kıt'a nûsah-ı matbû'ası başkaca postaya teslimen tesyâr kılınmış olduğundan bunların bâ-mu'cib mezkûr idârelere isrâsıyla bu bâbda ona göre me'mûrlarımızın nazar-ı dikkatlerinin celb edilmesi esbâbının istikmâl buyurulması, fi 20 Zilhicce sene 1302 ve fi 17 Eylül sene 1301. (29 Eylül 1885)

332 Borç senetlerine kefiller tarafından yazılan kefalet şerhleri için 10 kuruşluk pul yapıştırılması gerektiği halde bir çok yerde buna dikkat edilmediği, kefiller tarafından şerh düşülmüş senetlere hem senet bedelinden dolayı nisbî pul hem de kefilden dolayı maktu pul yapıştırılıp imza ve tarih atılarak iptal edilmesi gerektiği.

İşbu tahrîrât-ı umûmiyyede bil-cümle düyûn senedâtına küfelâ tarafından verilecek şerhler zirine başkaca onar kuruşluk pul yapıştırılması muharrer ise de 20.000 kuruşa kadar olan deyn senedâtına nisbet-i nizâmiyyeye tatbiken her kaç kuruşluk nisbî pul yapıştırılır ise zirine yazılan kefâlet şerhlerine dahi o mikdâr kuruşluk ve

20.000 kuruştan yukarı olan deyn senedâtına kezâ nisbet-i nizâmiyyeye tevfikân nisbî pul yapıştırıldıktan mâ-adâ zirine yazılan kefâlet şerhleri için başkaca onar kuruşluk pul yapıştırılması (334) numaralı ve fi 1 Ağustos sene 1304 (13 Ağustos 1888) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye ahkâmındandır.

İşbu tahrîrât-ı umûmiyyede pullar hem tarih ve hem de imza veya mührün bir kısmı ile ibtâl edilmesi gösterilmiş ise de pullar mühür veyahut imza veyahut tarihin bir kısmı ile ibtâl edilmesi Resm-i Damga Kanûnu'nun 18. maddesi ahkâmındandır.

Ekser mahallerde tanzim ve teâtî olunan düyûn senedâtının zuhûr veya hâmişine küfelâ taraflarından yazılan şerhlere kanûnen onar kuruşluk rûsûm-ı maktua pulu yapıştırılmak lâzım gelir iken yapıştırılmayıp asıl senet de olan nisbî pulun kâfi addedildiği ve bu da Resm-i Damga Kanûnu'nun 5. maddesinde bir senette maksad bir kaç ciheti şâmil olduğu takdirde en ziyâde resm îfâsını müstelzim olan cihetine itibar olunacağı hakkındaki fıkraya istinad edilmesinden neş'et eylediği haber alınmış olup halbuki bu istinat yanlış bir zehâb olup çünkü zikr olunan 5. madde-i kanûniyyede mûnderic bulunan senetler metnen birkaç ciheti şâmil olan senedât olarak yoksa zuhûr ve hâmişine küfelâ taraflarından kefâleti hâvî ayrıca şerh yazılan deyn senetleri hem rûsûm-ı nisbiyyeye ve hem de maktuaya tâbî ayrı ayrı ve iki senet hükmünde bulunduğu cihetle enva'i senetlere ibtida medyûn tarafından nisbet-i nizâmiyyesine göre rûsûm-ı nisbiye pulu yapıştırılarak hem tarih ve hem de imza veya mührün birer kısmı ile ibtâl edildikten sonra bunlara küfelâ taraflarından terkim edilecek şerhler zirine dahi başkaca kefâletnâmeğe mahsûs olan onar kuruşluk birer rûsûm-ı maktua pulu ilsâk ve kezâlik vech-i meşrûh üzere ibtâl olunması lâzım geleceğinden burası ma'lûm olarak muâmelât-ı cariyyede bir yanlışlık var ise bi'l-islâh bunun her yerde ahkâm-ı kanûniye dâiresinde hüsn-i cereyânı esbâbının istikmâl olunması ve bir de a'şârın bâ-irâde-i seniyyetü'z-zaman idâresi mukarrer olmak hasebiyle bu yolda taahhütlü senedât teatisi bu sene kesir-ül-vuku' olacağı gibi muâmelâtın şu târif olunan yolda cereyân etmesine yâni a'şârı iltizâm edecek olanların verecekleri senedâtta ber-mu'cib-i kanûn rûsûm-ı nisbiyyeye ve buna müteahhidlerin yazacakları kefâlet ve taahhüt şüruhu zirine dahi başkaca onar kuruşluk rûsûm-ı maktua pulları yapıştırılmasına her tarafça kemâliyle i'tinâ' olunduğu hâlde Resm-i Damga vâridâtının bundan dolayı tezâyüdü tabii bulunduğu mebnî burası dahi sûret-i mahsûsada nazar-ı dikkate alınarak ona göre muâmele-i vakıanın ber-vech-i meşrûh hükm-i kanûna muvâfık sûrette cereyânına i'tinâ' ile şayet taahhüd ve kefâlet şüruhu zirine başkaca onar kuruşluk maktua pulu

yapıştırılmamış senedât ele geçer ise kanûnen lâzım gelen cezâ-yi nakdîsinin zeyl-i kanûnda münderic nizâm-ı mahsûs mücibince istihsâline müsâraat kılınması hususunun ta'mîmen iş'âr ve ihtârı bi't-tensib keyfiyyet bil-cümle Düyûn-ı Umûmiyye nezâret ve merkez müdiriyyetlerine bildirildiği misillü zîr-i nezâret-i behiyyelerinde kâin idârelerin adedine nisbetle işbu tahrîrât-ı umûmiyyenin nûsah-ı matbû'asından 50 kır'ası dahi başkaca postaya teslimen tesyîr-i sû-yi vâlâları kılınmış olduğundan bunların bâ-mu'cib mezkûr idârelere isâliyle her tarafta mücibince iktizâsının icrâ'sına himmet ve dikkat edilmesi, fi 27 Şevvâl sene 1303 ve fi 17 Temmuz sene 1302. (29 Temmuz 1886)

333 Tûm borç senetlerine kefiller tarafından yazılacak kefalet şerhleri için onar kuruşluk pul yapıştırılması gerektiği halde bedeli 20.000 kuruşa kadar olan borç senetleri için nisbi olarak kaç paralık pul yapıştırılıyorsa kefiller içinde o kadarlık pul yapıştırılması, senet tutarının 20.000 kuruşu geçmesi durumunda ise nisbi olarak yapıştırılan pula ilave olarak kefiller için sadece 10 kuruşluk pul yapıştırılacağı, pul yapıştırmayan veya eksik pul yapıştıranlar hakkında yasal işlem yapılacağı.

İşbu tahrîrât-ı umûmiyyede bil-cümle düyûn senedâtına küfelâ taraflarından verilecek şerhler zîrine başkaca onar kuruşluk pul yapıştırılması muharrer ise de 20.000 kuruşa kadar olan deyn senedâtına nisbet-i nizâmîyyeye tatbiken her kaç kuruşluk nisbi pul yapıştırılır ise zîrine yazılan kefalet şerhlerine dahi o mikdâr kuruşluk ve 20.000 kuruştan yukarı olan deyn senedâtına kezâ nisbet-i nizâmîyyeye tevfişkân nisbi pul yapıştırıldıktan mâ-adâ zîrine yazılan kefalet şerhleri için başkaca onar kuruşluk pul yapıştırılması (334) numaralı ve fi 1 Ağustos sene 1304 (13 Ağustos 1888) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye ahkâmındandır.

Düyûn vesair senedâtının zuhûr veya hâmişine küfelâ taraflarından yazılan şerhlerle a'şâr iltizâm edecek olanların verecekleri senedâta ber-mu'cib-i kanûn rûsûm-ı nisbiye ve buna müteahhidlerin yazacakları kefalet ve taahhüt şûrûhu zîrine dahi başkaca onar kuruşluk rûsûm-ı maktua pulları yapıştırılmasına her tarafça kemâliyle it'inâ' ile şayet taahhüt ve kefalet şûrûhu zîrine böyle onar kuruşluk maktua pulu yapıştırılmamış senedât ele geçirilir ise kanûnen lâzım gelen cezâ-yi nakdînin zeyl-i kanûnda münderic nizâm-ı mahsûs mücibince istihsâline müsâra'at kılınması (332) numaralı ve fi 17 Temmuz sene 1302 (29 Temmuz 1886) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye-i muhlisi ile iş'âr olunmuştu. Bu bâbda Mâliye Nezâret-i Celîlesi'ne vuku' bulan iş'âr-ı halisi üzerine varit olan fi 22 Kânunuevvel sene 1302 (3 Ocak 1887) tarihli tezkere-i âliyyede

Resm-i Damga Kanûnu'nun Rûsûm-ı Maktua Tarifesi'nde ale-l-ıtlak kefâletnâmelere 10 kuruşluk pul vaz' olunacağı muharrer olmasına ve kefâletnâmelerin res'en tanzim edilmesiyle deyn senedinin hâmişine yazılması beyinde hükmen hiçbir fark olmamasına nazaran o misillü senedâtın resm-i nisbîsi her kaç kuruş ise ona göre pullar vaz' ve ibtâl edildikten sonra hâmişindeki kefâletnâme zeyline dahi resen tanzim olunan kefâletnâmeler gibi 10 kuruşluk pul yapıştırılmak tabii olmakla gerek adi deyn senetlerince ve gerek iltizâm muâmelâtınca bu sûretle muâmele icrâ'sı Şûrâ-yı Devlet'çe tezekkür ve tensib ve keyfiyyet Dahiliye Nezâret-i Celîlesi'ne dahi tebliğ kılındığı beyân-ı âlisiyle Hazine'ce de ifâ-yı muktezası şer'evârid olan fi 9 Teşrinisânî sene 1302 (21 Kasım 1886) tarihli buyruldu-yı samiyede irade ve izbâr buyurulmuş ve mantuk-ı münifine tevfiğ hareket olunması bil-cümle vilâyât ve elviye-i müstakile mutasarrıflıklarına ve kâffe-i devâire tebliğ kılınmış olduğundan bahisle idârelerimizce ona göre icâbının icrâ'sı iş'âr buyurulmuş ve Resm-i Damga Kanûnu ahkâmının tamam-ı icrâ'sı pul vâridâtının fevkalâde tezâyidini mücib olacağı karin-i bedahet ve Dersaadet'çe hilâf-ı kanûn-ı harekete mütecâsir olanlar haklarında muâmele-i nizâmiyye icrâ'sından kat'â geri durulmadığı peyder pey istihsâl olunan cezâ-yi nakdilerin mikdârıyla müsbet iken taşra Düyûn-ı Umûmiyye nezâret ve merkez müdiriyyetleri taraflarından kanûn-ı mezkûr ahkâmının icrâ'sına dikkat ve i'tinâ' edilmemekte olduğu şimdiye kadar bu yolda âsâr-ı fiiliye gösterilmemesiyle bedihi ve halbuki onlar tarafından dahi buraca olunan takayyüdât gibi dikkat ve i'tinâ' edilmiş olsa muntazir olan vâridâtın husûlü tabii bulunmasına nazaran bâdema taşralarca dahi bu bâbda takayyüdât-ı daima icrâ'sıyla buradaki gibi âsâr-ı fiiliye ibrâzına ve vâridâtın ziya'dan vikâyesi esbâbının istikmâline her tarafça i'tinâ' ve dikkat olunması husûsunun ta'mimen ve te'kidten ihtârı bi't-tensib keyfiyyet bil-cümle Düyûn-ı Umûmiyye nezâret ve merkez müdiriyyetlerine bildirildiği misillü zir-i nezâret-i behiyyelerinde kâin idârelerin adedine nisbetle işbu tahrîrât-ı umûmiyyenin nûsah-ı matbû'asından 50 küt'ası başkaca postaya teslimen tesyir-i sû-yi vâlâları kılınmış olduğundan bunların bâ-mu'cib mezkûr idârelere isâliyle her tarafça mücibince iktizâsının icrâ'sına himmet ve dikkat edilmesi, fi 5 Cemâziyelevvel sene 1304 ve fi 18 Kânûnusânî sene 1302. (30 Ocak 1887)

334 | 20.000 kuruşa kadar olan borç senetleri için nisbî olarak kaç paralık pul yapıştırılıyorsa kefiller içinde o kadarlık pul yapıştırılması, senet tutarının 20.000 kuruşu geçmesi durumunda nisbi olarak yapıştırılan pula ilave olarak kefiller

için sadece 10 kuruşluk pul yapıştırılması gerektiğinin yinelandığı.

Düyûn ve saire senedâtının zuhûr veya hâmişine küfelâ taraflarından yazılan şerhlere resen tanzim olunan kefâletnâmeler gibi onar kuruşluk pul yapıştırılmak lâzım geleceği (333) numaralı ve fi 18 Kânûnusânî sene 1302 tarihli tahrîrât-ı umûmiyye-i muhliside iş'âr kılınmıştı. Her nevi kefâleti hâvî ayrıca tanzim olunacak senedât kemâ-kân 10 kuruşluk pula tâbî olmak şartıyla 20.000 kuruşa kadar olan deyn senedâtına kefâleti mutazammın yazılan hâmiş ve zuhûriyelere asıl deynin kemmiyyet ve mikdârı itibarıyla medyûn tarafından Resm-i Damga Kanûnu'na tevfikân asıl senede yapıştırılacak pul kıymetinde yani deyn senedine nisbet-i nizâmiyye tatbiken her kaç kuruşluk pul yapıştırılmış ise zîrine yazılan kefâlet şerhlerine dahi yine o kadar kuruşluk ve 20.000 kuruştan yukarı bulunan deyn senedâtına kezâlik kıymet-i nisbiye üzerinden pul yapıştırıldıktan sonra bunlara kefâleti hâvî tahrîr olunacak zahriyye ve hâmişlere dahi kemâ-kân onar kuruşluk pul vaz'ı o bâbda cereyân eden muhabere üzerine bu kere bâ-irâde-i aliyye takarrür ederek keyfiyyet bil-cümle Düyûn-ı Umûmiyye nezâret ve merkez müdiriyyetlerine ta'mîmen iş'âr ve işbu tahrîrât-ı umûmiyyenin nüsah-ı matbû'asından dahil-i nezâret-i behiyyelerinde kâin idârelerin adedine nisbetle 30 kıt'ası açıktan postaya teslimen başkaca tesyâr kılınmış olduğundan bunların zikr olunan idârelere isrâ'sıyla her tarafça ona göre tekidât icrâ' ettirilmesi, fi 5 Zilhicce sene 1305 ve fi 1 Ağustos sene 1304. (13 Ağustos 1888)

335 Aşar ihalesini kazanan kişilerce düzenlenen aşar senetlerine borç tutarı üzerinden nisbî pul yapıştırılması ve bu senetlere yazılan kefalet şerhleri için de ayrıca 10 kuruşluk maktu pul yapıştırılıp usulünce iptal edilmesi.

Sûreti leffen gönderilen tezkere-i âliyyede bast ve beyân buyurulan senedât-ı a'şâr nizâmnâme-i cedidine merbût numûne vechile metinleri hem taahhût ve hem de kefâlet cihetlerini hâvî olup zahr ve hâmişine başkaca şerh yazılmayan senetlerden ibâret olmakla yalnız bu kabilden olanlara Resm-i Damga Kanûnu'nun 5. maddesi ile işbu karâr-ı âliye tevfikân pul yapıştırılacağı ve fakat zahr veya hâmişine küfelâ taraflarından başkaca şerhler yazılan senetlerin (332) numaralı ve fi 17 Temmuz sene 1302 (29 Temmuz 1886) ve (333) numaralı ve fi 18 Kânûnusânî sene 1302 (30 Ocak 1887) tarihli tahrîrât-ı umûmiyyelerde gösterildiği vechile metinlerine kemâ-kân rûsûm-ı nisbiye ve zahr ve hâmişine yazılacak kefâlet şerhlerine dahi başkaca onar kuruşluk

rüsûm-ı maktua pulları ilsâk ve ibtâl kılınacağı bilinip zinhâr bir güne yanlışlık vukua getirilmemek üzere keyfiyyet bil-cümle Düyûn-ı Umûmiyye nezâret ve merkez müdiriyyetlerine iş'âr ve işbu tahrîrât-ı umûmiyye-i halisinin nûsah-ı matbû'asından nezâret-i behiyyeleri dahilinde kâin idârelerin adedine nisbetle 50 kıt'ası başkaca postaya teslimen tesyâr kılınmış olduğundan bunların bâ-mu'cib zikr olunan idârelere isrâ'sıyla her tarafta vech-i meşrûh üzere hareket edilmesine begayet dikkat ve 'itînâ' ettirilmesi esbâbının istikmâlîne himmet buyurmaları, fi 4 Safer sene 1305 ve fi 10 Teşrinievvel sene 1303. (22 Ekim 1887)

Tezkere-i Âliye Sûreti

Resm-i Damga Kanûnu'nun 5. maddesi hükmünce bir senette münderic olan muâmele bir kaç cihete şâmil olduğu hâlde en ziyâde resm ahzı lâzım gelen cihete itibar olunması hakkında Şûrâ-yı Devlet'çe verilip tebliğ buyurulan karâr üzerine kefâlet-i müteselsile ile ahalisine ihale olunan kurâ a'şârı için a'şâr nizâmnâme-i cedidine merbût numûneye tevfikân alınacak senedâtta kefâlet maddesi şerh ve hâmiş sûretiyle başkaca muharrer olmayıp metn-i senet hem taahhüt ve hem kefâlet cihetlerini hâvî olduğundan işbu senetlere taahhüt ve kefâlet maddelerinin her biri için başka başka pul yapıştırılmak veya hük-m-i nizâma tevfikân mündericâtından en ziyâde resm istifâ'sını müstelzim olan cihete mi itibar kılınmak iktizâ' edeceğine dair sebk eden arz ve istizâne cevaben şurâ-yı mezkûr Tanzimat Dâiresi'nden bi't-tanzîm mücibince ifâ-yı muktezası zımında sûreti fi 11 Ağustos sene 1303 (23 Ağustos 1887) tarihli buyuruldu-yı âli ile cânib-i hazineye irsâl buyurulan mazbatada bir senette münderic olan muâmele bir kaç cihete şâmil olduğu takdirde en ziyâde resm istifâ'sı müstelzim olan cihete itibar olunacağı sâlif-üz-zikr Resm-i Damga Kanûnu'nun 5. maddesinde sûret-i mutlakada muharrer bulunmasına nazaran kurâ ahalisine kefâlet-i müteselsile ile tefviz olunan a'şâr için alınacak senedâtta münderic taahhüt ve kefâletten ziyâde resm ahzını mücib cihete itibar olunarak ona göre pul vaz' ve ibtâl olunması lâzım geleceği gösterilmiş ve işbu karâr hükmünce kefâlet-i müteselsileyi hâvî alınacak senedâtın 20.000 kuruşa kadarına 10 kuruşluk ve ondan yukarısına muhtevî olduğu meblâğ nisbetinde pul yapıştırılarak kefâlet için başkaca pul vaz'ı

icâb etmeyeceği derkâr bulunmuş olduğundan o vechile icrâ'-yı icâbı husûsü a'sâr ve Rûsûmat İdâre-i Umûmiyyesi'nin tebliğiyle bi'l-umum vilâyât ve elviye-i müstakile mutasarrıflıklarına yazılmış olmasıyla idâre-i behiyyelerince o vechile ifâ-yı muktezası bâbında, fi 17 Mart sene 1303.(29 Mart 1887)

336

Kira sözleşmelerine kiralanan gayrimenkule ait kira bedellerinin zamanında ödeneceğine ilişkin olarak kefil tarafından yazılan şerhlere 10 kuruşluk pul yapıştırılıp usulünce iptal edilmesi.

İcar ve isticâr mukavelenâmeleri zîrlerine müstecirin bedel-i icârı vakt-i muayyeninde te'diyesi taahhüdüyle küfelâ tarafından şerhler yazıldığı hâlde işbu şerhlere bazen yalnız kırkar paralık pul yapıştırılıp bazen hiç de yapıştırılmamakta olduğu bi't-tahkik anlaşılarak olunan mürâcaât üzerine şüruh-ı mezkûre zîrine dahi (333) numaralı ve fi 18 Kânûnusânî sene 1302 (30 Ocak 1887) tarihli tahrîrât-ı umûmiyyemizle tebliğ olunan irâde-i aliyye mücibince onar kuruşluk pul yapıştırılıp kanûn dâiresinde ibtâl edilmek lâzım geleceği ve keyfiyyetin icâb eden devâire tebliğ kılındığı bu kere Düyûn-ı Umûmiyye Komiserliği vasıtasıyla Mâliye Nezâret-i Celîlesi'nden alınan tezkere-i cevâbiyede izbâr buyurulmuş ve keyfiyyet bil-cümle Düyûn-ı Umûmiyye nezâret ve merkez müdiriyyetlerine tebliğ ve iş'âr kılınmış olduğundan maa mülhakat nezâret-i behiyyelerince dahi bu gibi mugâyir-i nizâm hâlât müşâhade olunduğu sûrette ona göre ifâ-yı muâmeleye i'tinâ' ve dikkat edilmesi, fi 19 Zilhicce sene 1304 ve fi 26 Ağustos sene 1303. (7 Eylül 1887)

337

Borç senetleri ile diğer senetlere kefiller tarafından yazılan şerhlerden dolayı onar kuruşluk pul yapıştırılması gerekirken özellikle belediye ihaleleri sonrasında düzenlenen senetlere pul yapıştırılmadığı, bu durumun Damga Vergisi Kanûnu'na aykırı olduğu.

Ekser mahallerde tanzim ve teâtî olunan düyûn ve saire senedâtının zuhûr veya hâmişine küfelâ taraflarından ayrıca şerhler yazıldığı hâlde asıl senetlere yapıştırılacak nisbî puldan başka mezkûr şerhler zîrine dahi onar kuruşluk rûsûm-ı maktûa pulu yapıştırılmak lâzım geleceği (332) numaralı ve fi 17 Temmuz sene 1302 (29 Temmuz 1886) ve (333) numaralı ve fi 18

Kânûnusânî sene 1302 (30 Ocak 1887) tarihli iki kıt'a tahrîrât-ı umûmiyye-i halisi ile bildirilmiş olduğu hâlde bazı mahallerde belediyyeye ait rûsûm-ı mütenevvianın ihalesinde o bâbda tanzim olunan senedât hâmişindeki kefâletler zeyline başkaca onar kuruşluk pul yapıştırılmadığı anlaşılmış ve bu ise hükm-i kanûna mugâyir olduğu gibi bu sûret idârelerimiz me'mûrlarının dahi o bâbda adem-i takyid ve ihtimâmlarını müeyyed olarak gayr-i câiz ve bunun devâmı halinde bil'âhire kendilerinin mes'uliyetlerini intac edeceği emr-i bâriz bulunmuş olduğundan bu bâbda ona göre muktezasına davranılarak gerek merkezde ve gerek mülhakatta vaki belediye ve devair-i sairede o misillü yolsuzluk vuku' hissolunduğu hâlde derhal mâ-fevklerine mürâcaâtla kanûn ve nizâm dâiresinde muâmele-i lâzîmenin icrâ'sı esbâbının bi'l-istikmâl zayiata meydan verilmemesi lâzım geleceği ve işbu tahrîrâtımızın mülhakatınıza li'ecli'l-irsal 50 kıt'a nûsah-ı matbû'ası dahi postaya teslimen başkaca isbâl kılındığı, fi 17 Rebiûlahır sene 1305 ve fi 21 Kânunuevvel sene 1303. (2 Ocak 1888)

338 Posta ve Telgraf idarelerince resmi daireler adına düzenlenecek makbuz senetleri ile posta ve telgraf ücretleri karşılığında düzenlenecek olan makbuz senetlerine onar paralık pul yapıştırılması ve gerektiği şekilde iptal edilmesi, Düyûn-ı Umumiyye idareleri, resmi daireler ve mahkemelerce bu duruma dikkat edilmesi, pulsuz veya eksik pullu evrak yakalanması durumunda yarım Osmanlı altınından üç Osmanlı altınına kadar para cezası alınması, bu parayı talep ve tahsil etmeyen mahkeme reis ve başkanları ile diğer tüm devlet memurlarının sorumlu tutulacağı ve kanunen alınması gereken para cezasının üç mislinin bu kişilerden tahsil edileceği, bu konuda ihbarcılara yasal mevzuat çerçevesinde ihbariye ödemesi yapılacağı.

Telgraf ve Posta İdâreleri'nden Devâir-i Resmîyye nâmına alınıp verilecek makbûz senedâtı müstesna olmak üzere efrada verilecek makbûz senedâtı hakkında Resm-i Damga Kanûnu ahkâmının mer'i tutulması husûsuna idâremizden ve Posta ve Telgraf Nezâret-i Âliyesinden vuku' bulan tebligât üzerine Şûrâ-yı Devlet Dahiliye Dâiresi karârıyla irâde-i âliye müteallik buyurularak keyfiyyet Dahiliye Nezâret-i Celîlesi'nden bil-cümle devâir ile vilâyât ve elviye-i müstakile mutasarrıflıklarına bildirildiği beyân-ı âlisiyle o vechile iktizâsının icrâ'sı Mâliye Nezâret-i Celîlesi'nden şerefvârid olan fi 3 Muharrem sene 1301 ve fi 22 Teşrinievvel sene 1299 (3 Kasım 1883) tarihli

tezkere-i âliyyede iş'âr buyurulmuş olduğundan ber mantuk-ı irâde-i aliyye Posta ve Telgraf İdârelerinden Devâir-i Resmîyye namına alınıp verilecek makbûz senedâtı müstesna olmak üzere bâdema mezkûr idârelerden gerek posta ve gerek telgraf ücûrât-ı ve saire için efrâd yedlerine verilecek makbûz senedâtına Rûsûm-ı Maktua Tarifesi mücibince onar paralık pul yapıştırılmak ve yapıştırılacak pullar dahi tekraren kullanılması kabil olamayacak sûrette hükm-i kanûna tevfiân ibtâl kılınmak lâzım geleceği cihetle idârelerimizce ve bi'l-ihât devair-i Hükûmet ve muhâkemece buna ale-d-devâm dikkatle şayet bütün bütün pulsuz veya pulu derece-i nizâmiyyesinden nâkıs makbûz senedâtı ele geçecek olur ise çünkü resm-i maktua tâbi olan bu misillü senedât için yarım osmanlı altınından üç osmanlı altınına kadar cezâ-yi nakdînin alınacağı kanûn-ı mezkûrun 22. ve mahâkim ve mecâlis reis ve azâlarından vesair Hükûmet me'mûrlarından her kim olur ise olsun alınması lâzım gelen resm ve cezâ-yi nakdiyi talep ve istifâ' emrinde vazifesini ifâ etmez ise nizâmen alınması lâzım gelen cezâ-yi nakdînin üç misli kendisinden alınacağı 25. maddelerinde münderic olmasına mebnî o makule pulsuz veyahut pulu kıymetinden nâkıs senedâtın poliçe olan noksanları ikmâl ettirildikten başka beheri için hâmiline ait yarım ve bunun üç misli olarak Telgraf ve Posta me'mûrlarına ait bir buçuk ki cem'an iki adet Osmanlı altınının bâde kendileri 23. madde-i kanûnuna mücibince ait olduğu taraftan dava etmek üzere hâmillerinden peşin olarak bilâ-ahz nısfının muhbirlerine itasıyla nısf-ı diğerinin irâd kayd olunması zımnında keyfiyyet Rûsûm-ı Sitte Nezâretleri'ne ta'mimen iş'âr ve işbu tahrîrâtımızın nezâret-i vâlâları dahilinde kâin idârelerin adedine nisbetle 20 kıt'ası başkaca postaya teslimen tesyâr kılınmış olmakla bunların bâ-mu'cib mezkûr idârelere irsâliyle her tarafta mücibince iktizâsının ifâsı, fi 13 Muharrem sene 1301 ve fi 1 Teşrinisânî sene 1299. (13 Kasım 1883)

339

Posta ve Telgraf idarelerince düzenlenen makbuzlara on paralık puş yapıştırılması gerektiği halde İşkodra Telgraf İdaresi'nde buna aykırı hareket edildiği, bu durumun düzeltilmesi amacıyla Selanik Posta İdaresi'ne yazı yazılması.

Posta ve Telgraf makbûz senetlerine onar paralık pul vaz'ı Resm-i Damga Kanûnu'nun Rûsûm-ı Maktua Tarifesi'nde muharrer ve musarrah iken İşkodra telgraf idâresinden itâ' olunmakta olan bu misillü senedâta pul yapıştırılmamakta olduğu İdâremizce istihbâr kılınmış olmakla böyle yolsuz ve mugâyir-i nizâm olan muâmelenin men'i tekrarı zımnında lâzım gelenlere tenbihât ve vesâyâ icrâ'sı hakkında Posta ve Telgraf Nezâret-i Âliyesine yazılan

tezkeremize bu kere zeylen alınan cevabda senedât-ı merkûmeye onar paralık pul yapıştırılması ve pulsuz olduğu veya pulu derece-i nizâmiyyesinden dün olarak yapıştırıldığı hâlde Resm-i Damga Kanûnu ahkâmına tevfikân cezâ-yi nakdî alınması lâzım geleceğinin fi 3 Kânûnusânî sene 1299 (15 Ocak 1884) tarihinde bil-cümle baş müdürânâ bildirildiği kayden anlaşıldığı ve rivâyet-i mezkûrenin bi't-tedkik seri'an iş'arıyla öyle yolsuz ve mugâyir-i nizâm muâmelenin men'i tekerrürü esbâbının bi'l-ihhtisal iş'âr-ı sâbık ahkâmına ale-d-devâm i'tinâ' ettirilmesi lüzûmunun Selânik vilâyeti Telgraf ve Posta baş müdiriyyetine bildirildiği iş'âr buyurulmuş olduğundan bâdema posta ve telgrafhânelerden verilecek makbûz senetlerine pul yapıştırılmadığı veyahut yapıştırılmış olan pulun derece-i nizâmiyyesinden dün olduğu görüldüğü takdîrde hemen nizâma muhâlif olan senedin leffiyile keyfiyyetin tarafımıza izbâr olunması zımında keyfiyyet ta'mîmen iş'âr ve zir-i nezâret-i behiyyelerinde kâin idârelerin adedine nisbetle işbu tahrîrât-ı umûmiyyenin 20 kıt'ası başkaca postaya teslimen tesyâr kılınmış olmakla bunların bâ-mu'cib mezkûr idârelere isrâsıyla ber-mu'cib-i iş'âr icâbının icrâ' olunması, fi selh-i Cemâziyelevvel sene 1302 ve fi 5 Mart sene 1301. (17 Mart 1885)

340 | **Posta idarelerince şahıslara verilen emânet, taahhütlü mektup ve telgraf makbuz senetlerine yeni pullardan yapıştırılması, ancak eski pullar bitinceye kadar sözkonusu evraklarda eski ve yeni pulların bir arada kullanılabileceği.**

Posta ve Telgraf İdârelerinden devair-i resmiyye namına alınıp verilecek makbûz senedâtı müstesna olmak üzere efrada verilecek makbûz senetlerine onar paralık pul yapıştırılması hakkındaki karar keyfiyeti (338) numaralı ve fi 1 Teşrînisânî sene 1299 ve mezkûr idârelerden idâremiz nâmına alınıp verilecek makbûz senedâtına pul yapıştırılmaması dahi (341) numaralı ve fi 16 Teşrînisânî sene 1299 (28 Kasım 1886) ve (342) numaralı ve fi 16 Nisan sene 1302 (28 Nisan 1886) tarihli üç kıt'a tahrîrât-ı umûmiyye ile bildirilmişti. Bu aralık efrâd yedine verilen emânet ve taahhütlü mekâtib ve telgraf makbûz senedâtına vâridât-ı Hazine-i Celile ile müşterek yeni pullardan yapıştırılmakta olduğu ve bazı mahallerde idâremiz nâmına verilen bu makule makbûzlara da kah eski ve kah yeni pullardan yapıştırıldığı görülmekte ve mahalleri iş'aratından anlaşılmakta bulunmuş olduğundan idâremiz namına alınıp verilecek makbûz senetlerine evvelce vuku' bulan tebligat mücibince pul yapıştırılmamakla beraber efrâd yedlerine verilecek emânet ve taahhütlü mekâtib ve telgraf makbûz senedâtına dahi Resm-i Damga Kanûnu'nun Rûsûm-ı Maktua Tarifesi mücibince kemafis-sabık eski pullardan

yapıştırılmasının bil-cümle posta ve telgraf idârelerine tebliği Posta ve Telgraf Nezâret-i Âliyesine' yazılarak fi 19 Teşrinisânî sene 1304 (1 Aralık 1888) tarihiyle zeylen alınan cevap da mücibince bil-cümle Telgraf ve Posta baş müdiriyyetlerine bâ-telgraf tebligât-ı lâzime icrâ' kılındığı bildirilmiş olduğundan keyfiyyet ma'lûm olarak eski pul vâridâtınca bir gûne zayıata mahal bırakılmamak ve efrâd yedlerine verilecek makbûz senedâtına yine yeni pullardan yapıştırıldığı hâlde bunlar derdest ile (300) numaralı ve fi 11 Ağustos sene 1304 (23 Ağustos 1888) tarihli tahrîrât-ı umûmiyyenin fıkra-yı rabiasında izah edildiği vechile pulsuz addedilerek muâmele-i cezaîyye icrâ'sına i'tinâ' ve dikkat olunmak üzere muhasebe ifâdesiyle sûret-i hâl ta'mîmen iş'âr ve dâire-i nezâret-i behiyyeleri dahilinde kâin idârelerin adedine nisbetle işbu tahrîrât-ı umûmiyyenin 20 kît'a nüsah-ı matbû'ası ayrıca postaya teslîmen tesyâr kılınmış olmakla bunların bâ-mu'cib mezkûr idârelere isrâsıyla her tarafta ona göre hareket olunması, fi Selh-i Rebiülevvel sene 1306 ve fi 22 Teşrinisânî sene 1304. (4 Aralık 1888)

341 | Posta ve Telgraf idareleri ile Düÿûn-ı Umumiyye idareleri arasında yapılacak her türlü yazışmanın puldan muaf olduğu.

Telgraf ve Posta İdâreleri'nden Devâir-i Resmîyye nâmına alınıp verilecek makbûz senedâtı müstesna olmak üzere efrada verilecek makbûz senetlerine onar paralık pul yapıştırılması hakkındaki karâr-ı âli keyfiyyeti (338) numaralı ve fi 1 Teşrinisânî sene 1299 (13 Kasım 1883) tarihli tahrîrât-ı umûmiyyemizde bildirilmişti. İdâremizin dahi devâir-i resmîyyeden olduğu cihetle zikr olunan Posta ve Telgraf İdârelerinden idâremiz nâmına alınıp verilecek makbûz senedâtının dahi müstesna tutulması icâb edeceğinin lâzım gelenlere tenbihi Telgraf ve Posta Nezâret-i âliyesine bi'l-izbâr bu kere cevaben varit olan fi 21 Muharrem sene 1301 ve fi 10 Teşrinisânî sene 1299 (22 Kasım 1883) tarihli tezkerede o vechile idâremiz namına alınıp verilecek makbûz senedâtına pul yapıştırılmaması lüzûmunun ta'mîmen iş'âr kılındığı bildirilmiş olduğundan İdâremizce dahi burası ma'lûm olarak ona göre hareket edilmesi zımnında keyfiyyet ta'mîmen iş'âr ve nezâret-i vâlâları dahilinde kâin idârelerin adedine nisbetle işbu tahrîrâtımızın 20 kît'a nüsah-ı matbû'ası ayrıca postaya teslîmen tesyâr kılınmış olmakla bunların bâ-mu'cib mezkûr idârelere isrâsıyla ba'de-zîn her tarafta ona göre ifâ-yı muâmele kılınması, fi 28 Muharrem sene 1301 ve fi 16 Teşrinisânî sene 1299. (28 Kasım 1883)

342 | Posta ve Telgraf idareleri ile Düÿûn-ı Umumiyye idareleri

arasında yapılacak her türlü yazışmanın puldan muaf olduğu daha önceden bildirilmiş olduğu halde bazı posta idarelerince pul yapıştırılmasına devam edildiği, bu durumun düzeltilmesi amacıyla Posta ve Telgraf Nezaretine yazı yazıldığı.

Posta ve Telgraf İdârelerinden idâremiz nâmına alınıp verilecek makbûz senedâtına pul yapıştırılmaması keyfiyeti (341) numaralı ve fi 16 Teşrinisânî sene 1299 (28 Kasım 1883) tarihli tahrîrât-ı umûmiyyemizde bildirilmişti. Bu makule senetlere bazı postahanelerce pul vaz'ında devam olduğu iş'arat-ı vâkiadan anlaşılmasıyla keyfiyet Posta ve Telgraf Nezâret-i Aliyyesi'ne yazılarak bu kere zeylen alınan cevap da işbu makbûz senedâtına pul yapıştırılmasından sarf-ı nazar edilmesi zımında bu kere dahi bil-cümle Posta ve Telgraf baş müdürliklerine te'kidten tebligât-ı lâzime icrâ' buyurulduğu bildirilmiş olduğundan keyfiyet ma'lûm olmak üzere ta'mimen iş'ar ve nezâret-i behiyyeleri dahilinde kâin idârelerin adedine nisbetle işbu tahrîrâtımızın 20 kıt'ası başkaca postaya teslimen tesyâr kılınmış olmakla bunların bâ-mu'cib mezkûr idârelere isrâsıyla ba'de-zin her tarafta ona göre ifâ-yı muâmele olunması, fi 24 Recep sene 1303 ve fi 16 Nisan sene 1302. (28 Nisan 1886)

343 Düyûn-ı Umumiyye idarelerince yakalanan pulsuz belgelerin sahipleri hakkında icrâ' dairelerine verilecek müzekkereler için kaydiye harcı ödenmeyeceği.

Düyûn-ı Umûmiyye İdâreleri'nce tutulan pulsuz evrâktan dolayı hükm-i nizâmın icrâ'sına dair mahalli icrâ' dâiresine verilen müzekkereler için kaydiye harcı aranılmakta olduğundan bahisle idârelerimizden i'tâ' olunacak bu misillü müzekkere ve takrîrler için kaydiye harcı verilmek icâb edip etmeyeceği bazı taraftan istifsâr olunması üzerine keyfiyet lüzûmu vechile Düyûn-ı Umûmiyye komiserliğine bi'l-îş'âr alınan tezkere-i cevâbiyede Resm-i Damga cezâ-yı nakdîlerinin sûret-i tahsîli hakkında olan nizâmnâmenin 11. maddesinde cezâ-yı nakdî itasına dair yapılacak müzekkerelerden harç ve resm-i tebliğ alınmayacağı muharrer olup kaydiye harclarına dair sarâhat yok ise de harc tarifesinin birinci maddesinde Mahâkim-i Nizâmiyye'ye doğrudan doğruya verilecek her bir arzuhal ve vekâletnâme ve lâyiha ve beyânnâme ve ilmühaber ve ihbârname ve ale-l-umûm usûl-i muhâkeme iktizâsınca ahd-i tarafeynden gerek mübâdi ve gerek esna-yı muhâkemedede i'tâ' olunacak her bir varakanın kaydiyesi için cânib-i muhâkemededen beş kuruş alınır diye muharrer

olmasına göre kayda tabi olan evrâk mübadi ve esna-yı muhâkemedede ashâb-ı deavi tarafından verilecek evrâk-ı deaviden ibâret olarak devair-i resmiyyeden mâdud olan Düyûn-ı Umûmiyye me'mûrîni ile sair me'mûrîn-i İdârenin cezâ-yi nakdînin sûret-i tahsilîyesini mutazammın olarak verecekleri müzekkerelerin ise şahıslarına müteallik bulunmaması hasebiyle bu kabilden olmamasına mebnî bâdema bu makule müzekkerelerden kaydiye alınmaması lüzûmunun ta'mîmen vilâyet müddei-i umûmîlerine tebliğ olunduğu bi'l-muhabere Adliye Nezâret-i Celîlesi'nden bildirildiği Maliye Nezâret-i Celîlesi'nden cevaben mevrûd tezkerede iş'âr buyurulduğu izbâr olunmuş ve şu hâlde Resm-i Damga cezâ-yi nakdîlerinin tahsili için idârelerimizden icrâ' dâirelerine i'tâ' olunacak müzekkere ve takrîrler için kaydiye harcı verilmek iktizâ' etmeyeceği derkâr olmakla keyfiyyetin ta'mîmen iş'âr ve işbu tahrîrât-ı muhlisinin nûsah-ı matbû'asından 40 kîr'ası açıktan postaya teslimen tesyâr kılınmış olduğundan bunların bâ-mu'cib Mülhakat İdâreleri'ne isrâsıyla her tarafta ona göre iktizâ-yı hâlin icrâ'sına himmet buyurulması, fi 9 Rebiülevvel sene 1308 ve fi 11 Teşrinievvel sene 1306. (23 Ekim 1890)

344 | Devletin şahıslardan olan alacağını tahsil etmek amacıyla düzenlenecek mahkeme mazbatalarının damga vergisine tabi olduğu.

Devletin eşhâs zimmetinde olan alacağına dair sadr olacak hükm mazbatalarından pul resmi istîfâ'sı îcâb edip etmeyeceği istizânına dair Posta ve Telgraf Nezâret-i âlisinden meb'ûs tezkere ile me'mûrîn muhakemâtında müddei şahsi ve saireye tebliğ ve îtası iktizâ' eden evrâka vaz' edilecek pul masârifinin ne taraftan tesviyesi lâzım geleceği Şûrâ-yı Devlet Tanzimat Dâiresi'nce bi-l-müzâkere o bâbda kaleme alınan mazbatada damga kanûn-ı cedîdinin birinci maddesinde mecâlis ve muhâkemededen hükmü hâvî verilen mezâbıt ve ilâmâtın Damga Resmi'ne tâbi olacağı muharrer olup bu hükümden devair-i resmiyyenin istisnasını mücib bir kayd olmamasına ve müstesniyatı musarrah olmayan kavânin ve nizâmât ahkâmı umûmî olacağına nazaran o misillü hükm mazbatalarına dahi pul yapıştirilmek tabii görülmüş olduğundan gerek bu bâbda ve gerek me'mûrîn muhakemâtında müddei şahsi ve saireye tebliğ ve îtası iktizâ' eden evrâka vaz' olunacak pul masârifinin emr-i tesviyesinde devair-i resmiyyenin efrâd gibi hükm-i kanûna tevfiik hareket etmesi lâzım geleceğinin ta'mîmen devâir-i vilâyâta tebliği gösterilmesiyle bil-cümle devâire iş'âr-ı keyfiyyet olunduğu gibi vilâyâta tebliğ-i karâr olunmasında Dahiliye Nezâret-i Celîlesi'ne bildirilmiş olduğu beyân-ı âlisiyle Hazine-i Celile'ce de ber-mu'cib-i karâr iktizâsının ifâsı bâ-tezkere-i sâmiye emr ve irade

buyurulmuş ve mantuk-ı münifine tevfiik hareket olunması icâb eden sair yerlere iş'âr edilmiş olduğu beyânıyla ifâ-yı muktezası Mâliye Nezâret-i Celilesi'nden alınan fi 15 Şaban sene 1301 ve fi 28 Mayıs sene 1300 (9 Haziran 1884) tarihli tezkere-i aliyyede emr ve iş'âr buyurulmuş ve o vechile ifâ-yı muktezası zımnında keyfiyyet ta'mimen iş'âr ve zir-i nezâret-i behiyyelerinde kâin idârelerin adedine nisbetle işbu tahrîrâtımızın 20 kıt'a nüsah-ı matbû'ası başkaca postaya teslimen tesyâr kılınmış olmakla bunların bâ-mu'cib mezkûr idârelere isrâ'sıyla her tarafta mücibince ifâ-yı muâmeleye i'tinâ' ve dikkat ve şayet öyle pulsuz hükm mazbataları ve evrâk görülür ise haklarında Resm-i Damga Kanûnu ahkâmına tevfiik muâmele ile lâzım gelen cezâ-yı nakdinin istihsâline müsâraat eylemeleri hakkında yazılacak müciblere vesâyâ-yı icâbiye derc edilmesi, fi 24 Şaban sene 1301 ve fi 6 Haziran sene 1300. (18 Haziran 1884)

345 Meclis ve mahkemelerce düzenlenen her türlü evrak, yazışma ve tebligat belgelerine pul yapıştırılması noktasında resmi dairelerin hiçbir ayrıcalığının olmadığı, vilâyet, sancak ve kazâ idare meclisleri tarafından verilen mazbatalara onar kuruluşluk pul yapıştırılması gerektiği halde pul yapıştırılmadığının tespit edildiği.

Mecâlis ve mahâkimden hükmü hâvî tanzim ve i'tâ' olunacak ilâmât ve mezâbât ile me'mûrîn muhakemâtında müddei şahsi ve saireye tebliğ ve itası iktizâ' eden evrâka vaz' olunacak pul mesârifinin emr-i tesviyesinde devair-i resmîyyenin efrâd gibi hükm-i kanûna tevfiik hareket etmesi lâzım geleceği o bâbda Mâliye Nezâret-i Celilesi'nden şerefvârid olan tezkere-i âliye üzerine (344) numaralı ve fi 6 Haziran sene 1300 (18 Haziran 1300) tarihinde ta'mimen bildirilmişti. Vilâyât ve sancak ve kazâ idâre meclisleri tarafından verilen mazbatalar resm-i maktua tâbi olup bunlara onar kuruluşluk pul vaz'ı Resm-i Damga Kanûnu'nda ve Rûsûm-ı Maktua Tarifesi'nde müvezzî'an ve sarâhaten muharrer iken bazı sancak ve kaza idâre meclisleri tarafından kanûnun bu hükmüne riâyet olunmayarak o misillû mazbatalara hiç pul yapıştırılmamakta bulunduğu İdâremizce istihbâr kılınmış olduğundan hükm-i kanûna tevfiik muâmele olunmasına dikkat ve i'tinâ' kılınması zımnında vilâyât ile müstakilen idâre olunan mutasarrıflıklara hitaben nezâret-i müşârunileyhâ vasıtasıyla Dahiliye Nezâret-i Celilesi'nden tastir ettirilen muharrerât-ı âliyeden nezâret-i behiyyeleri dahilinde bulunan iki Vilâyât-ı Celile'ye olan iki kıt'ası leffen irsâl kılınmış olduğundan mezkûr vilâyetlere bi'l i'tâ' her tarafta mücibince icâbının icrâ'sı esbâbının istikmâl ettirilmesi, fi 12

Tahrîrât-ı Âliye Sûreti

Damga kanûn-ı cedîdi mücibince mecâlis ve mahâkimden hükmü hâvî verilen mezâbıt ve ilamara ve gerek me'mûrîn muhakematında müddei şahsi vesaireyi tebliğ ve itası iktizâ' eden evrâka onar kuruşluk pul yapıştırılması iktizâ' edeceği ve pul masârifinin sûret-i tesviyesi ve teferruatı Şûrâ-yı Devlet karârıyla fi 4 Şaban sene 1301 (30 Mayıs 1884) tarihinde ve umum sırasında iş'âr kılınmıştı. Bazı sancak ve kazâ idâre meclisleri cânibinden kanûnun bu hükmüne riâyet olunmayarak o misillû mazbatalara hiç pul yapıştırılmamakta bulunulduğu Düyûn-ı Umûmiyye İdâresince istihbâr olundugundan bahisle bâdema mugayir-i kanûn bir gûnc hâl ve hareket vukua getirilmemesi husûsunun ta'mimen tebliği Mâliye Nezâret-i Celîlesi'nden bu kere bâ-tezkere beyân ve ifâde kılınmış ve o vechle tebliğat-ı umûmiyye ifâ edilmiş olmakla oracada ber-mu'cib-i iş'âr iktizâ-yı hâlin ifâsiyla hükm-i kanûnun muhâfazası husûsuna himmet buyurulması bâbında, fi 29 Cemâziyelâhir sene 1302 ve fi 3 Nisan sene 1301. (15 Nisan 1885)

- 346** Devlet memurlarının ailelerine maaş tahsisi için düzenlenen tutanaklara damga pulu yapıştırılması gerekirken bazı yerlerde buna aykırı hareket edildiği, memuriyetleri döneminde aylık maaşı 500 kuruşu geçmeyen kişilerin maaş belgelerine damga pulu yapıştırılmayacağı, aylık maaşı 500 kuruşu geçenlere pul yapıştırılması gerektiği.

Me'mûrîn-i mülkiyenin kendileriyle ailelerine maaş tahsîsi hakkında vilâyat idâre meclislerinden verilen mezâbıtın Resm-i Damga'dan istisna edildiği haber alınıp bu ise Resm-i Damga Kanûnu ahkâmını tagyîr demek olduğuna ve Rûsûm-ı Sitteye ait kavânin ve nizâmât-ı mevcûdenin tagyîr veya tecdîdi idâre-i acizi ile müzakereye muhtaç olacağı mukâvele-i münakide icâbindan bulunduğuna binâen hakikat-i keyfiyyet komiserlik vasıtasıyla icâb eden makamdan istifsâr olunmuş idi. Bu kere cereyân eden müzakere üzerine yalnız me'mûrîn-i mûmâ-ileyhümdan müddet-i me'mûriyyetlerinde maaş-ı şehrîyesi 500 kuruşu tecâvüz etmemiş olanların kendileriyle ailelerine tahsis olunacak maaş için verilecek mazbataların istisnasıyla müddet-i me'mûriyyetlerinde 500

kuruştan ziyâde maâş almış olanların tekaüd muâmelâtına ait mazbatalara Resm-i Damga Kanûnu'na tevfi kân pul yapıştırılması Şûrâ-yı Devlet'çe taht-ı karâra alınıp bâ-tezkere-i samiye vuku' bulan tebligat üzerine Tekâüd Sandığı Nezâret-i Celîlesi'nce bâdema bidâyet-i me'mûriyyetinden istid'â'-yı tekaüdüne veya vefâtına kadar müddet-i me'mûriyyetinde şehri 500 kuruştan ziyâde maâş almamış olanlar için verilecek mazbataların bi'l-istisna kûsûr me'mûrinin icrâ'-yı tekaüdü veya ailelerine maâş tahsîsi için verilecek mazbatalara pul yapıştırılması vilâyete iş'âr olunduğu gibi idâremize dahi tebliğ kılınmış ve keyfiyyet sair Diyyûn-ı Umûmiyye nezâret ve merkez müdiriyyetlerine de bildirilmiş olduğundan, nezâret-i behiyyelerince de ona göre muktezasının ifâsıyla 500 kuruştan ziyâde maâş almış olanlar için pulsuz mazbata görüldüğü hâlde ber-mûcib-i nizâm icâbının icrâ' buyurulması, fi 25 Muharrem sene 1305 ve fi 1 Teşrinievvel sene 1303. (13 Ekim 1887)

347 | **Tayin, değışim veya soruşturma amacıyla bir yerden bir yere giden memurların alacakları harcirâh miktarı ile nereye gideceklerini gösteren tezkerelere 10 kuruşluk pul yapıştırılacağı.**

Ta'yîn ve becâyış sûretinde veyahut tahkikat-ı saire zımında bir mahalden diğ er mahalle giden her sınıf me'mûrinin alacakları harcirâh için azimet ve avdet eyledikleri mevâki'n mesafelerini mübeyyin yedlerine mecâlis-i idâreden i'tâ' olunmakta olan mazbatalara Resm-i Damga Kanûnu'nun rûsûm-ı maktûa tarifesi ahkâmına tevfi kân onar kuruşluk pul yapıştırılması hakkında Drac nezâretinden vuku' bulan tebliğ e binâen Mâliye Nezâret-i Celîlesi'ne sebk eden iş'arımız üzerine bu kere dâhiliye Nezâret-i Celîlesi'nden bil-cümle vilâyet ile elviye-i müstakile mutasarrıflıklarına tastîr buyurulmuş olan tahrîrât-ı umûmiyyenin bir sûreti leffen gönderilmiş ve işbu tahrîrât-ı umûmiyyemizin dahi nûsah-ı matbû'asından zir-i nezâret-i behiyyelerinde kâin mülhakatın adedine nisbetle 50 küt'ası başkaca postaya teslimen tesyîr kılınmış olduğundan bunların vusûlünde bâ-mu'cib zikr olunan idârelere isrâ'sıyla her tarafta o vechle ifâ-yı muâmele ile muhâfaza-i hukuk-ı idâre esbâbını istikmâl e dikkat ve i'tinâ' buyurulması, fi 23 Recep sene 1303 ve fi 15 Nisan sene 1302. (27 Nisan 1886)

Tahrîrât-ı Âliye Sûreti

Ta'yîn ve becâyış sûretinde veyahut icrâ'-yı tahkikat ve saire zımında bir mahalden diğ er mahalle giden her sınıf me'mûrinin alacakları harcirâh için azimet ve avdet eyledikleri mevâki'n

mesafelerini mübeyyin yedlerine mecâlis-i idâreden itâ' olunmakta olan mazbatalara Resm-i Damga Kanûnu'nun Rûsûm-ı Maktua Tarifesi ahkâmına tevfikân ashâbı tarafından onar kuruşluk pul yapıştırılması lâzım geldiği hâlde vilâyet-i Şâhânece o makule mezâbıtın pulsuz olarak itası yolunda ve kanûn hilâfında vuku' bildirilen muâmelâtın devamı câiz olamayacağından hükm-i kanûna tevfik hareket olunması için bil-cümle vilâyet ile elviye-i müstakile mutasarrıflıklarına ve devair-i lâzimeye tebliğat icrâ'sı Düyûn-ı Umûmiyye-i Osmaniye Vâridât-ı Muhassasa idâresinden vaki olan tebliğat üzerine Maliye Nezâret-i Celîlesi'nden iş'âr olunmuş ve bu gibi ahval-i nizâmîyenin icrâ'sında müsâamaha gösterilmesi izâa-i vâridât-ı devleti istilzâm edeceği cihetle mâddeten ve maslahaten gayr-i câiz olarak o bâbda tebliğat-ı umûmiyye icrâ' edilmiş olmakla oraca da ber vech-i meşrûh ifâ-yı muâmele-i nizâmîyyeye himmet buyurulması, fi 6 Recep sene 1303 ve fi 30 Mart sene 1302. (11 Nisan 1886)

348 Yeniden düzenlenen Damga Kanûnu gereğince tüm senet ve kıymetli evraklara belli bir oran dahilinde, bekâr ve dul kadınlara verilen izinnamelere ise maktu olarak 10 kuruşluk pul yapıştırılacağı.

İşbu tahrîrât-ı umûmiyyede bil-cümle izinnâmelere onar kuruşluk pul yapıştırılacağı muharrer ise de hükkâmı merzuf olmayan mahallerde verilecek izinnâmelere kırkar paralık pul yapıştırılması (349) numıralı ve fi 31 Mart sene 1303 (12 Nisan 1887) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye ahkâmındandır.

Bu kere bâ-irâde-i seniyye mevki-i icrâ'ya konulan Resm-i Damga Kanûnu mücibince bâdema kâffe-i senedât ve sairinin yazılacağı evrâk üzerine nisbet-i nizâmîyyesine tevfikân damga pulu yapıştırılacağı gibi bakir ve seyyip izinnâmelerine dahi Rûsûm-ı Maktua Tarifesi'nde gösterildiği vechile onar kuruşluk damga pulu yapıştırılmak lâzım geleceğinden bâdema verilecek izinnâmelere idârelerden ber-mücib-i nizâm onar kuruşluk pul mübâyaasıyla yapıştırılmasının Dersâadet ve taşrada lâzım gelenlere tebliğiyle keyfiyyetin tarafımıza iş'âr-ı makam-ı ali-i meşihat-penahiye bâ-tezkere-i mahsûsa bildirilmişti. Bu kere cevaben gelen fi 20 Rebiülevvel sene 1300 ve fi 18 Kanûnusani sene 1298 (30 Ocak 1883) tarihli tezkerede bu bâbda ta'mimen

hükkâm-ı şer'a icrâ'-yı tebligat olunduğu iş'âr buyurulmuş olduğundan ona göre ifâ-yı muâmeleye dikkat buyurulması, fi 18 Rebiülahir sene 1300 ve fi 14 Şubat sene 1298. (26 Şubat 1883)

349 Evlilik izni için verilen izinnamele 10 kuruşluk, hakim bulunmayan yerlerde düzenlenecek nikâh izin belgelerine 40 paralık, hakim bulunan yerlerde ise 10 kuruşluk pul yapıştırılacağı.

Niyabetleri gayr-i muvazzaf olan kazaların esâmisi;

Aydın Vilâyeti Dahilinde Seferihisar Çeşme Kazası

Sivas Vilâyeti Dahilinde Maden-i Sim kazası

Sivas vilayeti dahilinde Hafik Kazası

Diyarbakır Vilâyeti Dahilinde Dirik Kazası

Konya Vilâyeti Dahilinde Arapsun Kazası

Konya Vilâyeti Dahilinde Bulgar Madeni Kazası

Suriye Vilâyeti Dahilinde Vereca Kazası

Suriye Vilâyeti Dahilinde Vadi-ül-acem Kazası

Suriye Vilâyeti Dahilinde Roma namı diğer Cebel-i Kalamon Kazası

Suriye Vilâyeti Dahilinde Basrû'l-Hariri Kazası

Ankara Vilâyeti Dahilinde Yabanabad Kazası

Ankara Vilâyeti Dahilinde Çıkabad Kazası

Ankara Vilâyeti Dahilinde Mecidiye nam-ı diğer Çiçekdağı Kazası

Resm-i Damga Kanûnu ahkâmına tevfikân münakehat için verilecek izinnâmelere onar kuruşluk pul yapıştırılmakta olduğu derkâr ise de hükkâmı henüz devletçe tavzif buyurulmamış olan mahallerde akd ve nikaha dair verilen izinnâmelere mukabil ashâbindan onar kuruş alınarak o misillü varakalara fakat kırkar paralık pul vaz' ile dokuzar kuruşunun hükkâm-ı mûmâileyhümâ verilmesi hakkında olunan teklif üzerine keyfiyyet muhabere tahtında olduğundan ve maamafih hükkâmı tavzif buyurulmayan mahallerin esâmisi bâlâda gösterildiğinden bu bâbda yani hükkâmı muvazzaf olmayan mahaller hakkında verilecek karâr tebliğ olununcaya kadar mezkûr mahaller hükkâmı cânibinden itâ' olunacak izinnâmelere yapıştırılacak kırkar paralık pullar için bir şeyi denilemeyip ancak hükkâmı muvazzaf bulunan sair bil-cümle mahallerde kema-fi-s-sabık izinnâmelere kanûn-ı mezkûr ahkâmına

tevfikân onar kuruşluk pul yapıştırılmasına ale-d-devâm dikkat ve Nezâret-i kamile ve mühakkanın icrâ'sıyla hilâf-ı kanûn bir güne hâl ve muâmele görüldüğü anda kanûnu dâiresinde men' ve müsebbiblerini cezr ile bu tarafa da iş'âr-ı keyfiyyet olunması zımında mülhakata dahi tebligat-ı mukteziye ifâsı husûsuna himmet buyurulması, fi 18 Recep sene 1304 ve fi 31 Mart sene 1303. (12 Nisan 1887)

350 Bekâr ve dul izinnâmelerine 10 kuruşluk pul yapıştırılması, 1 kuruşluk eski izinnâmelere başvuru anında 9 kuruşluk pul yapıştırılması, idarelerde bulunan 1 ve 10 kuruşluk izinnâmelerin tedavülden kaldırıldığı, hakimler tarafından adi kağıtlar üzerine yazılan ve 10 kuruşluk pul yapıştırılan belgelerin kullanılabileceği, bu şekilde yazılacak izinnâmelere 10 kuruşluktan eksik pul yapıştırılmamasına dikkat edilmesi.

İşbu tahrîrât-ı umûmiyyede mevcûd bulunan birer kuruşluk âtik izinnâmelerden talep vuku'unda üzerlerine dokuzar kuruşluk pul yapıştırılarak i'tâ' kılınması hakkında muharrer olan maddeye atfen gösterilen fi 15 Recep sene 1300 (22 Mayıs 1883) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye hükümsüz kaldığı cihetle bu mecmuaya derc edilmemiştir.

Gerek bakir ve gerek seyyip izinnâmeleri Resm-i Damga Kanûnu mücibince ale-s-seviye onar kuruşluk resm-i maktûa tabi olmak hasebiyle mevcûd bulunan birer kuruşluk âtik izinnâmelerden talep vukuunda üzerlerine dokuzar kuruşluk pul yapıştırılarak idârede b'l-ibtâl ashâbından onar kuruş alınıp bu pullu izinnâmelerin i'tâ' kılınması fi 15 Recep sene 1300 (22 Mayıs 1883) ve hükkâmı muvazzaf olmayan mahallerin esâmisi bâlâya derc ile oralarda i'tâ' olunacak izinnâmeler için ashâbından alınacak onar kuruşun dokuzar kuruşu hükkâma kalmak üzere bunların yalnız âtik kırkar paralık evrâka yazılmasına şimdilik bir şey denilmeyip fakat hükkâmı muvazzaf bulunan sair bil-cümle mahallerde izinnâmelerin kemâ-kân birer kuruşluk âtik evrâka idârece dokuzar kuruşluk pul yapıştırılarak verilmesi dahi (349) numaralı ve fi 31 Mart sene 1303 (12 Nisan 1887) tarihli iki kut'a tahrîrât-ı umûmiyye ile bildirilmişti. Tedkikat-ı âhire ile verilen ma'lûmâtın anlaşıldığına nazaran el-yevm idârelerimizde mevcûd olan izinnâme evrâk-ı âtikası yalnız kırkar paralıklardan ibâret olmayıp bir aralık onar kuruşluğunun dahi tab've irsâl kılındığı gibi üzerlerinde de bir kısmının dokuzar ve bir kısmının dörder kuruşunun hükkâma ait harc-ı izinnâme olduğu matbû' ve muharrer bulunduğu tebeyyün etmesine mebnî bu bâbda karışıklıklar vuku' tabii görüldüğünden ve zaten her nevi muamelede pul isti'mâli iktizâ-yı

ahkâm-ı kanûn olmakla beraber evrâk-ı merkûmenin isti'mâlinden sakıt olarak yerinde pul kullanılacağı mukaddemâ makam-ı ali-i meşihat-penâhi ile dahiliye ve maliye Nezâret-i Celîlelerinden hükûmetlere emir ve tebliğ buyurulduğu dahi mahallerinden vuku' bulan iş'arattan anlaşıldığından şu hâlde işbu izinnâme evrâkından her idârede gerek birer ve gerek onar kuruşluk olarak ne kadar mevcûd şey var ise cümlesi şimdiden tedâvülden kaldırılıp her tarafta hükâmın yazacakları izinnâmelerin evrâk-ı saire misillû adi kağıtlara tahririyle üzerlerine onar kuruşluk birer damga pulu yapıştırılarak kanûn dâiresinde mühür ve tarih ile ibtâl edilmesi sûreti bi't-tensîb keyfiyyet bil-cümle Düyûn-ı Umûmiyye nezâret ve merkez müdiriyyetlerine iş'ar ve işbu tahrîrâtımızın nezâret-i behiyyeleri mülhakatına nisbetle 40 kıt'a nüsah-ı matbû'ası postaya teslimen tesyâr kılınmış olmakla işbu tahrîrâtın her mahalle vusûlü tarihinden itibaren evrâk-ı merkûme tedâvülden kaldırılarak bunlardan her bir idârede ne mikdâr şey mevcûd ise ta'dâd ve hıfz ile icâbı bâde bildirilmek üzere idâre bâ-idâre bir kıt'a müfredât pusulası tanzîm ve tesyâr olunması ve bâdema matbû' evrâk kullanılmayıp izinnâmeler âdi kağıtlara yazılarak üzerlerine onar kuruşluk pul ilsâk ve ibtâl olunacağının bil-cümle hükâmâ tebliğiyle beraber zinhâr hükâmı muvazzaf olan mahallerde bu vechile yazılacak izinnâmelere onar kuruşluktan noksan pul yapıştırılmamasına dikkat ve i'tinâ' ve bu mikdârdan nâkıs pullu izinnâme ele geçirilir ise hükûm-i nizâmın icrâ' ettirilmesi lâzım geleceği ve münakehat-ı gayr-i müslime için damga resminin sûret-i istifâ'sı dahi diğer tahrîrât-ı umûmiyye ile başkaca bildirildiği fi 27 Muharrem sene 1305 ve fi 3 Teşrinievvel sene 1303. (15 Ekim 1887)

351 Gayrimüslimlerin nikâhlanması durumunda kendi cemâatlerince verilmekte olan izinnâmelere onar kuruşluk pul yapıştırılacağı, bu konuyla ilgili olarak patrikhane, hahambaşılık ve protestan reislerine tebligat gönderildiği, kanuna aykırı hareket edilmesi durumunda sorumluların para cezasına maruz kalacağı.

İşbu tahrîrât-ı umûmiyyede milel-i gayr-i müslime efradının münakehatında cemâat-i ruhaniyyeleri tarafından i'tâ' olunmakta olan izinnâmelere onar kuruşluk pul yapıştırılması muharrer ise de mezkûr pulların izinnâmelere yapıştırılmayıp münakehat için Nüfus İdâreleri'nden eimme ve muhtârana verilen kırmızı renkli ilmühaberlere yapıştırılacağı (352) numaralı ve fi 22 Teşrinievvel sene 1303 (3 Kasım 1887) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye ile bildirilmiştir.

Milel-i gayr-i müslime efradının münakehatında cemâat-i ruhaniyyeleri tarafından i'tâ' olunmakta olan izinnâmelere Resm-i Damga Kanûnu

mücibince onar kuruşluk pul yapıştırılması iktizâ' ettiğinden keyfiyyet Mâliye Nezâret-i Celilesi vasıtasıyla Adliye Nezâret-i Celilesi'ne lede't-tebliğ münakehat-ı mezkûre için i'tâ' olunan izinnâmelerin Resm-i Damga Kanûnu'na tevfişkân onar kuruşluk varaka üzerine yazdırılması lüzûmu hakkında zîr-i idâre-i ruhaniyelerinde bulunanlara vesâyâ-yı mukteziye ifâ olunmak üzere patrikhaneler ile hahambaşıya ve protestan reis ve ruhaniyesine tebliğat-ı lâzime icrâ' olunduğu izbâr buyurulmuş olmakla bâdema o vechle icâbının icrâ'sıyla mezkûr izinnâmelerin onar kuruşluk varakaya yazdırılması ve hilâf-ı kanûn olarak pulsuz izinnâme i'tâ' eyleyen olur ise kanûn-ı mezkûr mücibince cezâ-yı nakdisi ahz ve ınuâmele-i kanûniyesinin icrâ'sına dikkat ve i'tinâ' kılınması keyfiyyeti ta'mimen iş'âr ve nezâret-i behiyyeleri dâhilinde kâin idârelerin adedine nisbetle işbu tahrîrât-ı umûmiyyemizin 20 kıt'ası başkaca postaya tevdiân tesyâr kılınmış olduğundan bunların bâ-mu'cib mezkûr idârelere isrâ'sıyla her tarafta ona göre harekete dikkat ve i'tinâ' kılınması, fi 9 Ramazan sene 1302 ve fi 10 Haziran sene 1301. (22 Haziran 1885)

352 | Çeşitli cemâatlere mensûb kişilerin nikah izinnâmelerine müslümanlarda olduğu gibi 10 kuruşluk pul yapıştırılacağı, müslümanlara ait belgeler mahkemelere sunulabildiği halde cemâatlere ait belgelerin kilise evrakı niteliğinde olmasından dolayı mahkemelere sunulamayacağı.

Cemâat-i muhtelif rüesâ-yı ruhaniyesi taraflarından âdi kağıt üzerine tahrîr olunan münakehat izinnâmelerinin ahali-i müsleme münakehat izinnâmeleri misillû onar kuruşluk Resm-i Damga'ya tabiiyeti kanûn iktizâsından ise de münakehat-ı islâm izinnâmeleri lede'l-hace mehakime ibrâz olunur evrâktan olduğu hâlde hristiyan münakehatı kilisece sarfı ruhani ahkâmı tahtında icrâ' olunmasına ve o bâbda tutulan zabtnâmeler kilise evrâkından olarak mehakimde dolaşır takımdan bulunmamasına nazaran nüfus-ı gayr-i müsleme münakehatından resm-i mezkûrun izinnâme mukabili alınmayıp Nüfus İdâreleri'nden verilen ilmühâberlere onar kuruşluk pul vaz'ıyla istifâ'sı hakkında taraf-ı halisiden vaki olan ihtâr ve iş'âr üzerine Şûrâ-yı Devlet Tanzimat Dâiresi'nden bâ-mazbata tebliğ olunan karâr dahiliye nezâret-i celilesinden fi 22 Nisan sene 1303 (4 Mayıs 1887) tarihinde bir ve mezkûr ilmühâberlerin ne makule evrâk olduğu bazı taraftan istisfâr olunması üzerine işbu ilmühâberin münakehat için nüfus me'mûrları tarafından eimme ve muhtârana verilen ve münakehat vukuunda bunlar tarafından hane-i mahsûsları doldurulup Nüfus İdâreleri'ne iade edilen kırmızı renkli matbû'

ilmühaberler olduğu beyânıyla işbu ilmühaberler doldurulduğu sırada üzerlerine ashâb-ı taraflarından onar kuruşluk pul vaz' ettirilerek ibtâli lâzım geleceği dahi sicill-i nüfus idâre-i umûmiyyesi ifâdesiyle yine nezâret-i müşarûnileyhâdan fi 5 Eylül sene 1303 (17 Eylül 1887) tarihinde bir ki cem'an iki takım muharrerât-ı âliye ile bil-cümle vilâyete tebliğ buyurulduğu bu kere muharrerât-ı aliyye-i mezkûrenin Nezâret-i halisiye tebliğ buyurulan iki kıt'a sûret-i mütâlaasıyla o bâbda Mâliye Nezâret-i Celilesi'nden Düyûn-ı Umûmiyye komiserliğine ve oradan dahi bâ-tezkere taraf-ı muhlisiye irsâl buyurulan fi 26 Eylül sene 1303 (8 Ekim 1887) tarihli tezkere-i âliye müfâdından anlaşılmış ve keyfiyyet taraf-ı muhlisiden dahi bil-cümle Düyûn-ı Umûmiyye nezâret ve merkez müdiriyyetlerine ta'mîmen iş'ar ve işbu tahrîrât-ı umûmiyyenin nezâret-i behiyyeleri dahilinde kâin idârelerin adedine nisbetle nüsah-ı matbû'asından 20 kıt'ası başkaca postaya teslimen tesyâr kılınmış olduğundan bunların bâ-mu'cib zikr olunan idârelere isrâ'sıyla her tarafta ona göre ifâ-yı muâmeleye dikkat olunarak şayet münâkehat-ı gayr-i müslime için nüfus idâreleriyle rüesâ-yı ruhaniyye beyninde teâtî olunacak kırmızı renkli ilmühaberler üzerlerine ber-mu'cib-i karâr-ı âli onar kuruşluk pul yapıştirilmediği görülür ise der destiyle bâdileri hakkında hükm-i kanûnun ifâsı esbâbının istikmâline kemâliyle i'tinâ' ve himmet buyurulması, fi 16 Safer sene 1305 ve fi 22 Teşrinievvel sene 1303. (3 Kasım 1887)

Tahrîrât-ı Âliye Sûreti

Cemâat-i muhtelif ruhaniyesi tarafından âdi kağıt üzerine tahrîr olunan münakehat izinnâmelerinin ahali-i müslime münakehat izinnâmeleri misillû Resm-i Damga'ya tabiiyeti kanûn iktizâsından olup bu da münakehat-ı islam evrâkının lede'l-hace mahâkime ibrâz olunur evrâktan olmasından neş'et etmiş ise de Hıristiyan münâkehatı kilisece sarfı ruhan-i ahkâm tahtında icrâ' olunmasına o bâbda tutulan zabtnâmeler evrâkından olarak mahâkimede dolaşır evrâktan bulunmamasına nazaran nüfus-ı gayr-i müslime münâkehatında resm-i mezkûrun izinnâme mukabili alınmayıp nüfus idâresinden verilen ilmühaberlere 10 kuruşluk pul vaz'ıyla istifâ'sı Şûrâ-yı Devlet Tanzimat dairesinden be-mazbata tebliğ olunan karâr iktizâsından olarak o bâbda icâb edenlere tebliğat-ı umûmiyye ifâ kılınmış olmakla oraca dahi karâr-ı mezkûr dâiresinde ifâ-yı muktezasına himem-i aliyye-i daveraneleri derkâr buyurulmak bâbında, fi 11 Şaban sene 1304 ve fi 22 Nisan sene 1303. (4 Mayıs 1887)

Tahrîrât-ı Âliye Sûreti

Cemâat-ı muhtelife rüesa-yı ruhaniyesi tarafından âdi kağıt üzerine tahrîr olunan münâkehat ilmühâberlerine Resm-i Damga Kanûnu'na tabiiyetle 10 kuruşluk pul yapıştırılması hakkında Şûrâ-yı Devlet'çe verilen karâr 22 Nisan sene 1303 (4 Mayıs 1887) tarihinde ve umum sırasında savb-ı ali-i asafanelerine de bâ tahrîrât iş'âr kılınmıştı. Mezkûr ilmühâberlerin ne makule evrâk olduğu bazı taraftan istifsâr olunmasına ve işbu ilmühâberler münâkehat için nüfus me'mûrları tarafından eimme ve muhtârana verilen ve münâkehat vukuunda bunlar tarafından hane-i mahsûsları doldurulup Nüfus İdâreleri'ne iade edilen kırmızı renkli matbû' ilmühâberler olmasına binâen nüfus me'mûrları tarafından verilip bilâ-imla iade olunacak münâkehat ilmühâberlerine karâr-ı meşrûh dâiresinde ashâbı tarafından 10 kuruşluk pul vaz' ettirilerek ibtâlî lâzım geleceği lede'l-sual sicill-i nüfus idâre-i umûmiyyesi müdürîyyetinden ba-müzakere ifâde olunarak keyfiyyet be-tekrar ta'mînen tavsiye ve iş'âr kılınmış olmakla oracada ber-vech-i meşrûh ifâ-yı muâmeleye i'tinâ' buyurulması, fi selh-i Zilhicce sene 1304 ve fi 5 Eylül sene 1303. (17 Eylül 1887)

353

Gayrimüslimlerin evliliği sırasında nüfus memurları tarafından muhtarlara verilen ve nikah işleminin tamamlanmasını takiben özel bölümleri cemâat liderleri tarafından doldurulan belgelerin tekrardan nüfus idarelerine iade edileceği ve bu ilmühâberlere 10 kuruşluk pul yapıştırılacağı, pul yapıştırmayanlar hakkında kanuni işlem yapılacağı.

Münâkehat-ı gayr-i müslime için nüfus me'mûrları tarafından muhtârana verilip münâkehat vukuunda rüesâ-yı ruhaniye ma'rifetleriyle icâbı icrâ' ve hane-i mahsûsları imlâ' olunduktan sonra mezkûr Nüfus İdâreleri'ne iade ve isrâ' olunan ilmühâberlere onar kuruşluk pul yapıştırılacağından şayet bunlara pul yapıştırılmadığı görülür ise derdestiyle bâdileri hakkında hük-m-i kanûnun ifâsı lüzûmu (352) numaralı ve fi 22 Teşrinievvel sene 1303 (3 Kasım 1887) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye ile bildirilmişti. Bu bâbda Rum Patrikhanesi'nden gösterilen bazı mertebe tereddüt üzerine rüesa-yı ruhaniyeden bir takımları

cânibinden dahi şu husûsda ika-i müşkilât edilmekte iken zikr olunan patrikhanece dahi o bâbda tereddüt külliyyen zail olarak bu kere bil-umum rüesâ-yı ruhaniyeye yazılan tahrîrâtta mezkûr ilmühaberlere esmânı ashâbından alınarak onar kuruşluk birer pul telsikıyla en yakın Nüfus İdâreleri'ne irsâli lâzım geleceği ve hilâfında hareket edenlerin mes'ul tutulacağı iş'âr edilerek keyfiyyet gazetelerde neşr olunmuş olduğuna ve me'mûrin-i ruhaniyenin bundan dolayı mes'uliyetleri patrikhanece dahi bu vechile karârlaştırılmasına nazaran artık müşkilât vuku'una mahal kalmadığına binâen bâdema her nikah vukuunda mezkûr ilmühaberlerin muntazaman ve pullu olarak itâ' olunmasına idârelerimiz me'mûrları taraflarından dahi begayet dikkat olunması ve birde (364) numaralı ve fi 22 Temmuz sene 1305 (3 Ağustos 1889) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye ile izah edildiği üzere Resm-i Damga Kanûnu'na ahiren zeyl edilen mevâdd-ı nizâmiyye mücibince pulsuz vergi tezâkiri tevzi' edilememesine dahi itinâ' kılınması husûslarının ta'mimen tebliği bi't-tensîb bu sûret sair nezâret ve merkez müdiriyetlerine bildirildiği gibi işbu tahrîrât-ı muhlisi nüsah-ı matbû'asından 30 kıt'ası dahi açıktan postaya teslimen taraf-ı behiyyelerine tesyâr edilmiş olmakla bunların bâ-mu'cib Mülhakat İdâreleri'ne irsâliyle her tarafta ona göre harekete sa'y ve ikdam olunması, fi 7 Cemâziyelevvel sene 1307 ve fi 18 Kanûnuevvel 1305.

354 Bulgar tabiiyetiüne bağlı olan kişilerin evlenmeleri durumunda diğer cemâat evliliklerinde olduğu gibi nüfus idarelerince verilen ilmühaberlerin Bulgar cemâat liderlerince doldurulup 10 kuruşluk pul yapıştırıldıktan sonra nüfus idarelerine teslim edilmesi.

Münâkehat-ı gayr-i müsleme için nüfus me'mûrları tarafından muhtârana verilip münâkehat vukuunda rüesâ-yı ruhaniye ma'rifetleriyle icâbı icrâ' ve hanc-i mahsûsları imlâ' olunduktan sonra mezkûr Nüfus İdâreleri'ne iade ve isrâ' olunan ilmühaberlere esmânı ashâbından alınarak onar kuruşluk birer pul telsik ile en yakın Nüfus İdâreleri'ne irsâli lâzım geleceği ve hilâfında hareket edenlerin mes'ul tutulacağı Rum patrikhanesi tarafından bi-l-umum rüesa-yı ruhaniyeye iş'âr edilmiş olduğundan ona göre icâbının icrâ'sı (353) numaralı ve fi 18 Kânunuevvel sene 1305 (30 Aralık 1889) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye-i halisi ile bildirilmişti. Dersaâdet Bulgar ekserahlığı cânibinden dahi tevbiatına bu bâbda tenbihât icrâ' ettirilmesi zımında keyfiyyet Adliye Nezâret-i Celilesi'ne bi'l-ış'âr bu kere zeylen alınan cevap da mezkûr ekserahlığa tebligat-ı mukteziye icrâ' olunduğu izbâr buyurulmuş olduğundan keyfiyyet bilinip ona göre bâdema her nikah vukuunda mezkûr ilmühaberlerin

muntazaman ve pullu olarak i'tâ' olunmasına idâremiz me'mûrları tarafından begayet dikkat ve i'tinâ' olunmak üzere sûret-i hâl ta'mimen iş'âr ve işbu tahrîrât-ı umûmiyyenin 50 kıt'a nüshâ-i matbû'ası dahi açıktan postaya teslimen tesyâr kılınmış olmakla bunların bâ-mu'cib Mülhakat İdâreleri'ne irsâliyle her tarafta ona göre harekete dikkat olunması, fi 4 Ramazan sene 1307 ve fi 11 Nisan sene 1306. (23 Nisan 1890)

355 İçki ölçümlemesi sırasında kullanılan defterlerde her bir içki üreticisinin ne kadar rakı ve şarap üreteceğinin belli olduğu, bu kayıtların bir nevi ilmühaber gibi değerlendirilmesi ve her bir içki üreticisinin isminin altına 40 paralık pul yapıştırılması.

İşbu tahrîrât-ı umûmiyyede müşkirât istimâre defterlerinde beher âmilin ismi zirire onar kuruşluk pul yapıştırılması hakkında muharrer maddeye atfen gösterilen fi 27 Ramazan sene 1301 (21 Temmuz 1884) ve mezkûr tahrîrât-ı umûmiyye hükümünün terkiine dair muharrer olan fıkraya atf olunan fi 23 Zilkade sene 1301 (23 Nisan 1890) tarihli tahrîrât-ı umûmiyyeler hükümsüz kaldığı cihetle bu mecmuaya derc edilmemiştir.

Müşkirât istimâre defterleri resm-i maktua tabi tutularak beher âmilin ismi zirine onar kuruşluk pul yapıştırılması hakkında müteallik buyurulan irâde-i aliyye keyfiyeti fi 28 Ramazan sene 1301 (22 Temmuz 1884) tarihli tahrîrât-ı umûmiyyemizle bildirilmiş ise de bundan dolayı bazı mahallerde müşkilât vuku'u mülâhazadan baîd olmadığına mebnî sene-i atiyede icâbına bakılmak üzere muâmele-i mezkûrenin bu senelik terki fi 23 Zilkade sene 1301 (14 Eylül 1884) tarihli tahrîrâtımızla bildirilmişti. Bu bâbda Mâliye Nezâret-i Celîlesiyle lede'l-muhabere mezkûr istimâre defterlerinde beher âmil için açılan hane o âmilin i'mâl-i gerdesi olan hamr ve arakın mikdârını mübeyyin tarafından verilmiş bir nevi ilmühaber addedilerek kablî imza ismi zirine Rûsûm-ı Maktua Tarifesi mücibince her nevi ilmühabere mahsûs olan kırk paralık birer pul yapıştırılması husûsuna Şûrâ-yı Devlet'çe karar verilerek o sûretle irâde-i aliyye müteallik buyurulduğu nezâret-i müşârunileyhadan bu kere cevaben şeref mevrûd tezkere-i aliyyede iş'âr ve irade buyurulmuş olmakla o bâbda idârelerimizce icrâ'sı iktizâ' eden muâmelât ber-vech-i zir beyân olunur. Şöyle ki;

- 1) İşbu 1301 sene-i maliyesinde yaş üzümünden i'mâl ve takdîr olup istimâresi icrâ' kılınmış olan hamr ve araktan beher âmilin mikdâr-ı mamulâtı istimâre defterlerinde her bir âmilin ismi hizasına başka başka

gösterileceği cihetle zikr olunan istimâre defterinde sırasıyla esâmîsi münderic bulunan âmillerin münferiden her birinin ismi zîrine birer tane olmak ve esmânı ashâbından alınmak üzere kırkar paralık birer pul yapıştırılıp Resm-i Damga Kanûnu hükmünce pulların üzerleri ashâbının mühür veya imzalarıyla ibtâl ettirilecektir.

- 2) Fabrikalarda her nevi eczadan olur ise olsun i'mâl olunacak arakın dahi Müskirât Resm-i Mirî Nizâmnâmesi hükmünce eczası tartıldığı ve eğer ecza-yı mezkûra yalnız ispirotodan ibâret ise fabrikaya ithal olunduğu sırada idârece her sene tecdîden tutulacak kayd defterinde ki fabrikacının ismi tahtına dahi kezâlik esmânı kendisinden bi'l-ahz 40 paralık bir pul ilsâkıyla ya mühür veya imza ile ibtâl edilecektir.
- 3) Fabrikalarda olmayıp da bazı mahallerde olduğu vechile hane ve mağaza ve saire yerde kazan ve inbiklerle çekilen rakıların idârelerde tutulan kuyûdunda dahi ikinci fıkrada gösterildiği üzere ashâbından her birinin ismi zîrine esmânı kendilerinden ahz ile kezâlik kırkar paralık birer pul yapıştırılarak ibtâl kılınacaktır.
- 4) İşbu pul muâmelesine bu seneden itibaren başlanılacağı gibi hükm-i irâde-i aliyyeye mugayir olarak gerek istimâre defterlerinde ve gerek tutulacak kuyûd-ı idârede âmili ismi zîrine vech-i meşrûh üzere pul yapıştırılmamış ve ibtâl edilmemiş cüz'î ve küllî bir müskirât kaydı görülür ise bunu tecvîz eden me'mûrlar haklarında Resm-i Damga Kanûnu mücibince muâmele-i cezaiyye icrâ' olunacaktır. İşte buraları bilinip her tarafta ona göre hareket olunmak üzere keyfiyyet bil-cümle Düyûn-ı Umûmiyye Nezâretleri ile merkez müdîriyyetlerine iş'âr ve işbu tahrîrâtımızın nüsa-ı matbû'asından 20 kît'ası dahi başkaca postaya teslimen tesyâr kılınmış olmakla bunların birer mu'cible Mülhakat İdâreleri'ne bi'l-irsal o vechile icâbının icrâ'sı esbâbının istikmâline himmet buyurmaları, fi 26 Zilhicce sene 1302 ve fi 23 Eylûl sene 1301. (5 Ekim 1885)

356 Fabrika, ev, mağaza ve diğer yerlerde kazan ve inbiklerle üretilen rakılarla ilgili olarak tutulan kayıt defterlerinde her bir içki üreticisinin isminin altına 40 paralık pul yapıştırılarak iptal edilmesi gerektiği halde bazı yerlerde bu kurala uyulmadığı, bu kurala riayet etmeyen memurlar hakkında kanunen işlem yapılacağı ve para cezasının kendilerinden tazmin edileceği.

Müskirât istimâre defterleriyle fabrika ve hane ve mağaza ve saire yerlerde kazan ve inbiklerle çekilen rakılara mahsûs olarak idârelerde tutulan kayd defterlerinde muharrer âmillerden her birinin ismi zîrine esmânı kendi taraflarından tesviye olunmak üzere kırkar paralık birer pul yapıştırılarak ibtâl edilmesi (355) numaralı ve fi 23 Eylül sene 1301 (5 Ekim 1885) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye ile ittihâz edilmiş olan usûl iktizâsında bulunduğu hâlde bazı mahallerde bu usûle riâyet olunmadığı bu kere bi't-tedkik anlaşılmış ve bu ise hem tahrîrât-ı umûmiyye-i mezkûrenin müstenidün ileyhi olan irâde-i aliyye hükmüne menâfi' ve hem de hukuk-ı Hazine'ce zayıat vukuunu müceddi bulunduğu cihetle gayr-i câiz bulunmuş olduğundan bâdema defâtir-i mezkûreye hilâf-ı iş'ârına böyle pul yapıştırılmadığı görülür ise kanûnen lâzım gelen cezâ-yi nakdinin bu hâl her hangi me'mûr tarafından vukua getirilmiş ise ondan tazminen tahsiliyle beraber o me'mûr hakkında başkaca muâmele-i şedide dahi mukarrer olduğundan bu sûret katiiyen biliniş ona göre hareket olunmak üzere keyfiyyet ta'mimen iş'âr ve işbu tahrîrât-ı umûmiyyenin nûsah-ı matbû'asından 20 kîr'ası dahi başkaca postaya teslimen tesyâr kılınmış olmakla bunların bâ-mu'cib Mülhakat İdâreleri'ne irsâliyle o vechile icâbının icrâ' ve bâdema hilâf-ı iş'âr hâlât ve vâridâtça zayıat vukua getirilmemesine dikkat ve i'tinâ' olunması, fi 28 Zilhicce sene 1305 ve fi 24 Ağustos sene 1304. (5 Eylül 1888)

- 357** | Rejî idareleri tarafından hükümete yazılacak her türlü dilekçe ve yazışmaya damga pulu yapıştırılmayacağı, odun, kömür, ot ve saman yüklü olarak iskelelere gelen gemilerden alınan duhûliyye vergisi karşılığında düzenlenen makbuzlara on paralık pul yapıştırılacağı, her türlü senede yapıştırılacak olan pulların sahibi tarafından imzalanıp mühürlenmesi ve gerektiği şekilde iptal edilmesi, hayvanların satılması sırasında vergisi ödendiğine dair hayvan sahibine verilen ihtisab tezkerelerine o iş için belirlenmiş pulların yapıştırılması, idarelerden kıymetli evrak bayilerine bey'îyye ücreti adı altında verilmekte olan komisyonun ödenmesi sırasında satılan pulların cins ve miktarını gösteren bir liste alındığı ve bu listeye bazı yerlerde 20 bazı yerlerde 40 paralık pul yapıştırıldığı, bu karışıklığın giderilmesi açısından Düyûn-ı Umumiyye idarelerince düzenlenen yazışma formatlarının kullanılması ve sözkonusu evraklara 40 paralık pul yapıştırılması, mahkemelerde sözlü olarak tescil edilen

vekaletnamelere on kuruşluk pul yapıştırılacağı.

İşbu tahrîrât-ı umûmiyyede Reji İdâreleri'nden hükûmete verilecek tekârîr vesaireye pul yapıştırılmasına dair muharrer maddeye atfen gösterilen fi 11 Zilkade sene 1304 (1 Ağustos 1887) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye hükümsüz kaldığı cihetle mecmuaya derc edilmemiştir.

Reji İdâreleri'nin cihet-i adliyyeye müteallik evrâkıyla rûsûm-ı Duhûliyye ve ihtisap tezâkirine ve evrâk-ı sahiha bayilerinin verecekleri istid'â'lar ile muhâkemede şifâhen tescil olunan vekaletnamelere lâzım gelen pulların sûret-i ilsâkıyla senedâtın ashâbı tarafından ne vechile ibtâl edileceği ber-vech-i zir tezbîr olunur. Şöyle ki;

- 1) Reji İdâreleri'nden hükûmete verilecek tekârîr ve saireye Resm-i Damga Kanûnu mücibince pul yapıştırılmak lâzım geleceği ve tefferruatı fi 11 Zilkade sene 1304 (1 Ağustos 1887) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye ile bildirilmiş ise de Reji'nin müşterekü'l-menfaa olmasına göre hükûmet-i mülkiye ile olan muhâberâtına dair evrâkın damga resminden muaf tutulması ve cihet-i adliyyeye müteallik evrâka hük-m-i kanûna tevfiân pul yapıştırılması Şûrâ-yı Devlet Tanzimat Dâiresi'nce verilen karâr ile bu bâbda şerefvârid olan fi 28 Eylül sene 1303 (10 Ekim 1887) tarihli buyruldu-yı ali-i cenâb-ı vekâlet-penahinin sûret-i mahreclerinin leffiyle Düyûn-ı Umûmiyye komiserliğinden Meclis-i İdâre'ye meb'ûs tezkerede izbâr buyurulduğundan idârelerimizce de mücibince muktezasının ifâ olunması.
- 2) Hatab ve kömür ve saman ve kiyâh ve saire mahmul olarak iskelelere vürûd eden sefâin ve mavna ve çekirtmelerden alınmakta olan 400 ve 200 para ve ondan ziyâde bulunan rûsûm-ı Duhûliyyenin ahz ve istîfâ'sını mübeyyin verilen makbûzlara mevâdd-ı müzeyyele mücibince onar paralık yeni pullardan yapıştırılmasına karâr verilerek keyfiyyet Şehremaneti Celîlesi'ne tebliğ kılındığı Mâliye Nezâret-i Celîlesi ile bi'l-muhabere zeylen alınan cevâb-ı âliyyede muharrer bulunduğundan bu bâbda da o vechile icâbının icrâ' kılınması yani bunlardan beş kuruştan aşağı alınacak resm için verilecek makbûzlara pul yapıştırılmayacağını bilinmesi.
- 3) Resm-i Damga Kanûnu'nun 18. maddesi hükmünce bil-cümle senedâta vaz' olunacak pulların ashâb-ı senedât tarafından mühür veya imza veya tarih ile ibtâl olunması lâzımeden olup emr-i ibtâli şeklen tarif-i kanûna

muvâfık olmayan senedât pulstuz itibar olunarak iktizâ' eden muâmele-i nizâmiyyenin icrâ'sı Şûrâ-yı Devlet Tanzimat Dâiresi karârı üzerine taalluk eden irâde-i âliye iktizâsından olmakla bâdema divan-ı muhasebâtçada hîn-i rû'yet-i muhasebede evrâk-ı müsbite olarak ibrâz olunacak senedâtta bulunan pulların sûret-i ibtâlî hükm-i kanûna tamamıyla muvâfık olmadığı yani ashâb-ı senedât tarafından ibtâl olunmayıp da muahharen senedi ahz edenlerin mühr-i resmisi veya muhasebe ve sandık me'mûrlarının mühr-i zatileriyle ibtâl edildiği görüldüğü hâlde o makule senedât bâ-mu'cib-i kanûn pulstuz add olunarak ibrâz edenler haklarında muâmele-i nizâmiyye icrâ'sı talep olunacağından bahisle hükm-i irâde-i aliyyenin tekraren ve ta'mîmen tebliği divan-ı mezkûr riyâsetinden bâ-tezkere iş'âr ve meclis-i maliyeden dahi ifâde ve tezkâr olunması üzerine keyfiyyet devâir-i merkeziyye ve bil-cümle vilâyât defterdarlıklarıyla elviye-i müstakile muhasebeciliklerine tebliğ kılındığı Mâliye Nezâret-i Celîlesi'nden bi'l-vürûd Düyûn-ı Umûmiyye Komiserliği cânibinden Nezâret-i halisiye irsâl olunan tezkere-i aliyyede gösterilmiş olduğundan bu cihet hakkında da ona göre ifâ-yı muâmeleye i'tinâ' edilmesi.

- 4) Hayvanatın hîn-i fûrûhtunda rûsûmu alındığına dair ashâbına verilen ihtisab tezâkirine Resm-i Damga Kanûnu'nun mevâdd-ı müzeyyecesi ahkâmına tevfiân devair-i resmîyye makbûzatına mahsûs pullardan yapıstırılmakta olduğunun inde'l-tahkik anlaşıldığı bazı nezâretlerden vuku' bulan istifsâr üzerine bi'l-sual evrâk-ı sahiha bey'iyye idâresinden vürûd eden tezkere-i cevâbiyede izbâr kılındığından ba'de-zîn oralarca dahi tezâkir-i mezkûreye mevâdd-ı müzeyyile-i mezbûreye tevfiân makbûz pullarından yapıstırılmasına dikkat olunması.
- 5) İdârelerden evrâk-ı sahiha bayilcine nisbet-i ma'lûma râddesinde ücret-i bey'iyye terkiyle fûrûht ve i'tâ' olunan pulların neviyle adet ve mikdâr-ı esmânını mübeyyin olmak üzere yedlerinden ekser mahallerde 20 ve 40 paralık veyahut nisbi vechile pul yapıstırılı birer ilmühaber veya senet alınmakta ve bazı mahallerde de başka sûretle muâmele olunmakta olduğu muhâberât-ı hariciyeden anlaşıldığından şu muâmele-i gayr-i muttaridenin refi ve pul fûrûhtunun her tarafça bir siyâkta icrâ'sı için (263) numaralı ve fi 6 Ağustos sene 1294 (18 Ağustos 1878) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye mûndericâtının kemâ-kân icrâ'sıyla fakat her defa pul istenildikçe idâreden birer pusula tanziminden ise bu kere cânib-i

muhasabeden tanzim edilip irsâl olunan istid'â' kılıklı ve hane-i mahsûslu cetvel numûnesinin bayi bulunan mahallerde vaki Düyûn-ı Umûmiyye İdâreleri'nden bir defaya mahsûs olmak üzere birer kıt'ası tanzim olunarak kendilerine verilmesi ve bayiler tarafından da pul ahzına lüzûm görüldüğü vakit tanzîmi gayet kolay ve kendilerinin yapabilecekleri sûrette tertib edilmiş bulunan mezkûr numûnenin aynı bir cetvel tanzim edilerek hasılâtı müsterek veyahut sarf-ı İdâremize ait pullardan ne mikdâr ve kaç kuruşluk pul ahz edeceğini hane-i mahsûslarına terkim ve imlâ' ve zîrine de 40 paralık eski pullardan ilsâk ile mahalli Düyûn-ı Umûmiyye İdâresi'ne itâ' ve bunun mukabiline dahi cânib-i idâreden muhtevî olduğu pul teslim ve ifâ olunduktan sonra o misillü cetvellerin rabt ve hıfzı için sûret-i mahsûsada bir tomar ittihâz edilerek cedâvil-i mezkûrenin o tomara rabten idârede hıfzedilmesi.

- 6) Mahâkimde şifâhen tescil olunan vekâletnâmelere onar kuruşluk pul yapıştırılacağı Resm-i Damga Kanûnu'nun Rûsûm-ı Maktua Tarîfesi'nde muharrer olduğu hâlde Dersâdet'çe bazı Mahâkim-i Şer'iyye'de buna riâyet olunmadığı ale't-tevâli icrâ' kılınmakta olan tahkikat sırasında tebeyyün ederek o bâbda Mâliye Nezâret-i Celîlesi'ne vaki olan mürâcaât üzerine mezkûr vekâletnâmelere ber-mûcib-i tarîfe onar kuruşluk pul yapıştırılması zımında taraf-ı âli-i meşihat-penahiden mahâkim-i mevcûdeye tebliğ-i keyfiyyet ettirildiği nezâret-i müşârünileyhaden meb'ûs tezkere-i aliyyede izbâr buyurulmuş olduğundan mücibince gerek Mahâkim-i Nizâmiyye ve gerek Mahâkim-i Şer'iyye'de şifâhen tescil olunan vekâletnâmelere de onar kuruşluk pul yapıştırılmasına oralarca da i'tinâ' ile pul vâridâtının ziyâ'dan vakayası zımında sur-ı meşrûhanın ta'mîmen iş'ârı lâzım gelerek icâbı icrâ' ve işbu tahrîrât-ı umûmiyye ile 5. fıkra muharrer numûnenin lüzûmu kadarı açıktan postaya teslimen sû-yi behiyyelerine isrâ' kılınmış olduğundan vusûlünde bâ-mu'cib Mülhakat İdâreleri'ne irsâliyle muâmelât-ı mebsutânın her yerde hüsn-i ifâsına gayret olunması, fi 5 Şaban sene 1306 ve fi 25 Mart sene 1305. (6 Nisan 1889)

Şartnâme-i mahsus mücibince bu kere tanzim ve neşrolunan Duhân Nizâmnamesi'ne tevfikân Reji İdaresi ile efrâd beyninde teâtî olunan evraktan Resm-i Damga'ya tâbi bulunanların enva'i ile bunlara yapıştirılması lâzım gelen pulların ecnâs ve kıyem ve mekâdiri.

	Damga Kanunu mücebince resmi maktuası/nisbiyyesi		Nizamname-i mezkurda muharrer	
	Para	Kuruş	Madde	Numûne
Ziraat ruhsatnamesi istihsâl etmek için istida		1	5	1
Zirâ'a olunacak arazinin tebdili hakkında istida		1	7	3
Tevsi'-i arazi hakkında istida		1	8	4
Tevkil-i eşhâs hakkında istida		1	9	5
İşbu tevkil muâmelesinin kabûlüyle Reji tarafından fariğе verilmiş olan peşinât.		1	9	5
Bedeli dahi deruhde olup şera'it-i mün'akideye tevfikân peşin verilen meblâğ üzerine te'diye olunacağı hakkında bevânname.		Binde 1/2		
Nakil olunan tütüne mahsûs ambar defteri		1	20	8
Ambara mevzu' duhân hakkında intikal beyânnamesi	20		24	11
Ambara mevzu' duhân hakkında mübâyaa beyânnamesi	20		24	12
Ambara mevzu' duhân hakkında sahibinin makbûz ilmühaberi	20		27	15
Tütüncü ruhsatnamesi istihsâl etmek için istida		1	32	18
Tütüncü dükkânı mevkiinin tebdili hakkında istida		1	35	19
Ecnebî tütünü satmak için ruhsatnâme istihsâli zımnında istida.		1	39	20

Diyâr-ı ecnebîyeye nakl ve ihraç edilecek tütünlere müteallik ve Damga Resmi'ne tâbi olan evrak.

	Damga Kanunu mücebince	
	Resm-i Maktu'	Resm-i Nisbi
Şahâdetnâme getirmek taahhüdünü hâvî alınacak senet		Binde 1/2
Mezkûr senet zîrinde muharrer kefâletnâme	10	
Nakliye tezkeresinin iadesi için beyânname		Binde 1/2
Zikr olunan beyânnâme zîrinde muharrer kefâletnâme	10	
Memâlik-i ecnebîyeye nakil ve ihraç olunan duhânın mevrîdine vusûlünü mübeyyin şehâdetnâme.	3	

Şartnâme-i mahsûs mücibince bu kere tanzim kılınan Duhân Nizâmnâmesi'ne tevfiân Reji İdâresi ile tüccâr ve zürrâ' ve efrâd-ı saire beyninde teâtî olunan evrâkın Resm-i Damga'ya tâbi olanlarıyla olmayanları bazı taraflarca bilinemeyerek hasıl olan tereddüte binâen evrâk-ı mezkûrenin envâi ile bunlardan hangileri Resm-i Damga'ya tâbi olup hangilerine ne mikdârda maktu ve hangilerine nisbi pullar yapıştırılacağı Reji İdâre-i Merkeziyesiyle bil-müzâkere verilen karar üzerine bâlâda derc ve terkim ve zîrine dahi diyâr-ı ecnebîyeye nakil ve ihraç edilecek tütünlere müteallik ve Damga Resmi'ne tâbi olan evrâkın enva'ıyla bunlar için ifâsı lâzım gelen pul esmânı mekâdiri ilâve ve tezyil kılınmış ve işbu tahrîrât-ı umûmiyye-i halisiden zir-i nezâret-i behiyyelerinde kâin idârelerin adedine nisbetle 50 kıt'a nüsah-ı matbû'ası başkaca postaya teslimen gönderilmiş olduğundan bunların vusûlünde bâmu'cib zikr olunan idârelere isrâsıyla bâdema her tarafta mücibince muâmele ifâsıyla istifâ'-yı Resm-i Damga'ya mezid-i dikkat ve i'tinâ' buyurulması, fi 11 Cemâziyelevvel sene 1304 ve fi 24 Kânûnusânî sene 1302. (5 Şubat 1887)

359 | Tütün öşrüne karşılık düzenlenen aşar makbuzlarına vergi miktarının 100 kuruşa kadar olması durumunda 10 paralık, daha fazla olması durumunda 20 paralık pul yapıştırılması, Reji idarelerince düzenlenecek aylık raporların Düyûn-ı Umumiyye Genel Merkezi'ne gönderilmesi.

Tütün Öşrü makbûz ilmühaberlerine yapıştırılması lâzım gelen 10 veya 20 paralık pulların sûret-i sarfı hakkında Reji İdâre-i Merkeziyesiyle cereyân eden

muhabere üzerine ba'de-zin Rejî namına mübâyaa edilecek tütünlerin öşrü istifâ' olunacağı sırada beher zürrâdan alınacak öşür 100 kuruşa kadar ise 10 ve daha ziyâde ise 20 paralık pul esmânı dahi verecekleri tütün esmânından bi't-tevkif bu bâbda öşür için talimâtı mücibince idârelerimize her ay başında i'tâ' edegeldikleri cetvellere birer hane-i mahsûs açılarak oraya ithalen idârelerimize verilmesi ve idârelerimizce de mezkûr cetvel mücibince her zürra' namına başka başka birer makbûz ilmühaberi tanzim ve bunlara nisbetine göre 10 veya 20 paralık birer pul yapıştırılarak ashâbına verilmek üzere mezkûr Rejî İdâreleri'ne i'tâ' kılınması taht-ı karâra alınarak keyfiyyet mezkûr Rejî İdâre-i Merkeziyesi'nden icâb eden Rejî Me'mûrları'na bildirildiği gibi taraf-ı muhibbiden dahi Düyûn-ı Umûmiyye nezâret ve merkez müdiriyyetlerine yazılmış olduğundan maa mülhakat nezâret-i behiyyelerince de ber-vech-i karâr hüsn-i tesviye-i icâb-ı hale himmet buyurmaları, fi 9 Rebiulahir sene 1308 ve fi 10 Teşrinisâni sene 1306. (22 Kasım 1890)

360 | Tüccarlar tarafından Rejî idareleri kanalıyla yurtdışına gönderilecek tütünler için düzenlenecek beyannamelere onar kuruşluk pul yapıştırılacağı.

Şartnâme-i mahsûs mücibince tanzim kılınan Duhân Nizâmnamesi'ne tevfikân Rejî İdâresi ile tüccâr ve zürrâ' ve efrâd-ı saire beyinde teâtî olunan evrâkın nevilerinin derciyle hangilerine ne mikdârda maktı ve nisbî pul yapıştırılmak lâzım geleceği (358) numaralı ve fi 24 Kânûnusâni sene 1302 (5 Şubat 1887) tarihli tahrîrât ile ta'mimen iş'âr kılınmıştı. Bu kere tüccârın Rejî İdâreleri ma'rifetiyle diyar-ı ecnebîyeye sevk eyleyecekleri tütünler için mezkûr Rejî İdâreleri'ne verdikleri beyânnamelere dahi onar kuruşluk pul yapıştırmaları husûsuna Rejî İdâre-i Merkeziyesiyle bi'l-muvâffaka karâr verilerek sûret-i hâl idâre-i mezkûre tarafından lâzım gelen mahaller Rejî Me'mûrları'na tebliğ edilmiş olduğundan bu bâbda nezâret-i vâlâlarınca da dikkat-i mütemadiye icrâ' ve istifa-yı Resm-i Damga'ya mezid-i himmet ve i'tinâ' ile beraber zir-i idâre-i behiyyelerinde kâin mahrec Mülhakat İdâreleri'ne de tebliğat ve vesâyâ-yı lâzime ifâ buyurulması, fi 12 Muharrem sene 1306 ve fi 6 Eylül sene 1304. (18 Eylül 1888)

361 | Aşar mültezim tezkerelerine farklı yerlerde farklı miktarlarda pul yapıştırıldığı, mültezimler tarafından aşar vergisinin alındığını gösteren tüm tezkerelere pul yapıştırılacağı, miktarı 100 kuruşa kadar olan tezkerelere on paralık, daha fazla miktardaki tezkerelere ise 20 paralık pul yapıştırılacağı.

İşbu tahrîrât-ı umûmiyyede a'şâr Mültezimleri tarafından verilecek ihbâr-nâmelere onar paralık pul yapıştırılmasına dair muharrer maddeye atfen gösterilen fi 21 Zilkâde sene 1304 (11 Ağustos 1887) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye hükümsüz kaldığı cihetle bu mecmu'aya derc edilmemiştir.

Mültezimler tarafından tezkere îtası gümrüklerden imrâr ettirilecek eşyanın öşrü alındığını ihbâr maksadına müstenid olduğuna ve Rüsûm-ı Maktua Tarifesi mücibince bu makule ihbâr-nâmelere onar paralık pul yapıştırılacağına mebnî a'şâr Mültezimleri'nin o vechile gümrüklerden imrâr ettirilecek eşyâ-yı ma'lûme için verecekleri ihbâr-nâmelerin Resm-i Damga'ya tâbi tutulması fi 21 Zilkade sene 1304 (11 Ağustos 1887) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye ile iş'âr kılınmış idiye de muahharen devâir-i resmîyeden verilen kâffe-i tezâkire işaret-i mahsûsalı pullardan yapıştırılması karârlaştırılmasından dolayı mültezim tezkerelerine bazı mahallerde tahrîrât-ı umûmiyye-i mezkûreye ve bazı mahallerde de tezâkir-i saireye kıyâsen pul yapıştırılarak bu yüzden bir takım muhâberât ve müşkilât zuhûr etmekte olduğu anlaşılmaya ve halbuki a'şâr ve rüsûmat-ı saire mültezimleri taht-el-intizamlarında bulunan öşür ve resmî Hazine-i Celile nâmına cibâyete etmekte ve bunların verdikleri tezkereler dahi tezâkir-i saire misillû her tarafta kabûl edilmekte bulunmasına mebnî zikr olunan mültezimler taraflarından öşür veya resmin alındığını mübeyyin verilecek bil-cümle tezâkirden (362) numaralı ve fi 1 Teşrinievvel sene 1304 (13 Ekim 1888) tarihli tahrîrât-ı umûmiyyemizde izah edildiği vechile 100 kuruşa kadar meblâğ muayyeni şâmil olanlarına onar ve ondan ziyâde meblâğı mutazammın bulunanlara yirmişer ve hasbî olarak verilecek nakliye tezâkirine de ale-l-umûm yirmişer paralık yeni pullardan yapıştırılması lâzımeden görünmesine mebnî def-i tereddütle her yerde bâdema ona göre ifâ-yı muâmele olunmasının ta'mimen tebliği bi't-tensib keyfiyyet Düyûn-ı Umûmiyye nezâret ve merkez müdîriyyetlerine bildirildiği vechile işbu tahrîrât-ı muhlisî nüshâ-yı matbû'asından 20 küt'ası dahi açıktan postaya teslimen taraf-ı vâlâlarına tesyâr kılınmış olmakla bunların bâ-mu'cib Mülhakat İdâreleri'ne irsâliyle mücibince iktizâsının icrâ'sına himmet buyurulması, fi 15 Muharrem sene 1307 ve fi 30 Ağustos sene 1305. (11 Eylül 1889)

362

Gümrüklerce, ödenen vergilere karşılık düzenlenen makbuz ve eda tezkereleri ile ücrete tabi olmayan tezkere ve depozito olarak verilen emanet senetlerine değerlerinin 100 kuruşa kadar olması durumunda on paralık, daha fazla olması durumunda ise 20 paralık pul yapıştırılacağı.

Geçende bâ-irâde-i seniyye-i cenâb-ı padişahi Resm-i Damga Kanûnu'na tezyil olunmuş olan mevâdd-ı nizâmiyyenin nüsah-ı matbû'alarından lüzûmu mikdârının irsâliyle mücibince yeniden Resm-i Damga'ya tâbi tutulan evrâk ve senedât hakkında olunacak muâmele keyfiyatı evvel ve ahir yazılan muharrerât-ı umûmiyyemizle bildirilmişti. Mevâdd-ı nizâmiyye-i mezkûre hükmüne tevfiân gümrüklerde rûsûm mukabili verilen makbûz senedâtı ve edâ' tezkereleriyle hasbî tezâkire ve bir defada vezn ve tekyil ve mesaha olunamayan eşya-yı sakile için ibtida-yı muâmelede alınan depozito mukabilinde i'tâ' olunacak muvakkat senetlere pul ilsâkı iktizâ' edip etmeyeceği rûsûmat emânet-i aliyesince kestirilemeyerek istifsâr-ı keyfiyyeti hâvî mâliye Nezâret-i Celilesi'ne yazılmış olan tezkere ile buna meclis-i mâliye kararıyla nezâret-i müşârûnileyhadan zeylen testir buyurulmuş olan cevâbın bir sûreti bu kere komiserlik vasıtasıyla İdâre-i Merkeziye'ye tebliğ buyurulmasıyla mütâlaa olundugunda hulâsa-i karâr gümrüklerde rûsûm mukabili verilen makbûz senedâtı ile edâ' tezkerelerine ve depozito mukabilinde verilecek muvakkat senetlere nisbetlerine göre yani 100 kuruşa kadar meblâğı hâvî olanlara on ve ondan ziyâde meblâğı mutazammın bulunanlara 20 paralık ve hasbî tezkereler meblâğ-ı muayyenî şâmil olmadıklarına mebnî onlara da ale-s-seviyye yirmişer paralık yeni pullardan yapıştırılması münâsib olacağı merkezinde görünmüş ve zaten idârelerimizden verile gelen hasbî nakliye tezâkirine ne mikdârda pul ilsâk edileceği dahi bazı mahallerden istifsâr olunmakta bulunmuş olduğundan rûsûmatla cari olacak muâmele-i mukarrere-i meşrûha ma'lûm olmak ve idârelerimizden verilen bi'l-umum hasbî tezâkirede bâdema buna tevfiân ale-s-seviyye yirmişer paralık pul yapıştırılmasına her tarafta dikkat ve i'tinâ' kılınmak üzere keyfiyyet ta'mimen iş'âr ve işbu tahrîrât-ı umûmiyye-i halisinin nüsah-ı matbû'asından Mülhakat İdâreleri'nin adedine nisbetle 30 kır'ası açıktan postaya teslimen sû-yi vâlâlarına tesyâr kılınmış olmakla bunların bâ-mu'cib mülhakat-ı mezkûreye sür'at-ı tesyîr ve tebliğiyle idârelerimizce dahi ona göre ifâ-yı muâmeleye dikkat ettirilmesi esbâbının istikmâline himmet buyurmaları, fi 7 Safer sene 1306 ve fi 1 Teşrinievvel sene 1304. (13 Ekim 1888)

363 Vergi mükellefi olan kişilerin ellerindeki vergi tezkerelerine muhtar ve kabzumallar tarafından her para alındığında şerh yazılıp pul yapıştırılmasının kişileri mağdur edeceği, bu nedenle vergi tezkerelerine her sene başında ve ilk düzenlendiği aşamada vergi miktarına göre 10 veya 20 paralık pul yapıştırılması.

İşbu tahrîrât-ı umûmiyyede vergi tezkerelerine yapıştırılacak pulların ahaliye hîn-i tevzi' ve itasında yapıştırılması muharrer ise de mezkûr tezkerelerin vergi me'mûrları tarafından muhtar ve kabzımallara hîn-i tevziinde me'mûrin-i mûmâileyhüm tarafından pulları yapıştırılarak muhtar ve kabzımallara ibtâl ettirilmesi (364) numaralı ve fi 22 Temmuz sene 1303 (4 Ekim 1887) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye ahkâmındandır.

Muhtar ve kabzımalların mükellefin-i ahâlden münferiden ve mukassatan akçe aldıkça ellerindeki vergi tezkerelerine yazacakları şerhler dahi geçende bâ-irâde-i seniyye Resm-i Damga Kanûnu'nun tezyil edilen mevâdd-ı nizâmiyye mücibince pul resmine tâbi ise de mezkûr şerhlere her akçe alındıkça pul vaz'ı bazı mahzûru daî olduğu cihetle bâdema efrâd-ı ahali yedlerine verilecek olan ve bir senede itasıyla mükellef oldukları vergiyi mukassatan te'diye eylediklerinde üzerlerine muhtar ve kabzımallara şerh yazdırılmakta bulunan tezakir-i mezkûrenin beher sene ahali-i merkûmeye hîn-i tevzi' ve itasında bunlardaki verginin ahz olunduğunu mübeyyin olan ibâre-i matbû'anın zeyline tam verginin mikdârına göre ve bir defaya mahsûs olmak üzere onar veya yirmişer paralık pul yapıştırılarak muhtar ve kabzımalların mühürleriyle ibtâl ve salif-üz-zikir 10 veya 20 paralık pullar her hâlde verginin birinci taksiti alınır iken tezkerelere yapıştırılmış bulunmak lâ-bedd olup gerek yoklama esnasında ve gerek sair teftişât ve tedkikatta bu sûretle pul yapıştırılmamış tezkereler zuhûr ederse kanûnen lâzım gelen cezâ-yi nakdînin işbu pulsuz tezkereler üzerine muâmele-i icrâ' ve vergi tahsil ve istifâ' eden muhtar ve kabzımallardan istihsâl olunması mukarrer olarak ileride diyecekleri kalmamak için burasının muhtar ve kabzımallara bi'l-ctraf tefhîmiyle pul vâridâtınca bir güne noksan ve zayıat vuku' bulmaması emrinde te'kidât-ı kâmile icrâ'sı ve fakat muhtar ve kabzımallar hükûmet-i seniyyenin bir nevi vasıta-yı tahsiliyesi olmak hasebiyle tekâlif-i emîriyeden tahsîlât-ı vakıalarını Mal Sandıkları'na teslim ettikçe bunların yedlerinde bulunacak top vergi tezkerelerinin pul resminden istisnası husûsunu fi 5 Teşrinisânî sene 1304 (17 Kasım 1888) tarihiyle Mâliye Nezâret-i Celîlesi'nden bil-cümle vilâyet ile elviye-i müstakile mutasarrıflıklarına ta'mîmen iş'ar buyurulmuş ve keyfiyyet taraf-ı muhlisiden dahi bil-cümle Düyûn-ı Umûmiyye nezâret ve merkez müdürîyyetlerine izbâr ve işbu tahrîrât-ı umûmiyyenin nüsah-ı matbû'asından nezâret-i behiyyeleri dahilinde kâin idârelerin adedine nisbetle 30 kıt'ası açıktan postaya teslimen tesyâr kılınmış olduğundan me'mûrlarımız taraflarından da ona göre te'kidât-ı kâmile icrâ' olunmak üzere bunların usûlü vechile bâ-mu'cib zikr olunan idârelere isrâsıyla her tarafta o vechile muâmele ifâsına i'tinâ' ve dikkat buyurulması, fi 22 Rebiülevvel sene 1306 ve fi 14 Teşrinisânî sene 1304. (26

Kasım 1888)

Hâmiş

Metn-i tahrîrât-ı umûmiyyede gösterildiği vechile tezâkir-i mezkûrcenin beher sene ahâliye hîn-i tevzii ve îtasında pulların yapıştırılacağı derkâr olup ancak işbu 1304 senesine mahsûs tezâkirin şimdiye kadar tevzi' olunarak ahali yedinde bulunuş olacağından ve bunların pulsuz kalması ise câiz olmayacağından ber-mu'cib-i nizâm mezkûr tezkerelere dahi pul îlsâkı vesâitinin sür'at-i mümkünâ ile bilâ-istikmâl pulsuz tezkere kalmamasına begayet i'tinâ' olunması, fi 22 Rebiülevvel sene 1306 ve fi 14 Teşrînisânî sene 1304. (26 Kasım 1888)

364 | Damga vergisine tabi vergi tezkerelerinin her sene halka dağıtılması sırasında muhtar ve kabzımallarca 10 ve 20 paralık pul yapıştırılması ve yapıştırılan pulların tezkerelerin teslimi sırasında muhtar ve kabzımalların kendi mühürleriyle iptal edilmesi.

Mevâdd-ı müzeyle-i ahire mücîbince Resm-i Damga'ya tâbi tutulan vergi tezkerelerinin beher sene ahâliye hîn-i tevzi'inde verginin mikdârına göre tezkerelere 10 ve 20 paralık pul telsik olunması lâzım geleceği Mâliye Nezâret-i Celîlesi ile bi'l-muhabere karârlaştırılarak keyfiyyet (363) numaralı ve fi 14 Teşrînisânî sene 1304 (26 Kasım 1888) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye ile iş'âr kılındığı gibi zikr olunan vergi tezkerelerinin tevzi' olunduktan sonra ahali tarafından pullanılması ve ilk taksitin te'diyesinde pulların yapıştırılmış bulunması ve aksi halinde cezâ-yi nakdînin alınması dahi ahiren nezâret-i müşârünileyhaden bildirilip halbuki bazı nezâret ve merkez müdiriyyetleriyle bi'l-muhabere alınan cevibe üzerine le'd-et-teemmül hem hukuk-ı hazine tamamıyla vikaye edilmiş olmak ve hem de bilâ-ahire ahâlinin cezâ-yi nakdî îtasına mecbûr olmalarına mahal kalmamak üzere her sene kurâ ve mahallâta tevzi' olunacak vergi tezkerelerine nisbetlerine göre îlsâkı lâzım gelen pullar muhtar ve kabzımallar tarafından bi'l-mübâyaa vergi me'mûrlarına i'tâ' ile onlar ma'rîfetleriyle yapıştırılıp muhtar ve kabzımalların mühürleriyle ba'de'l-ibtâl yedlerine îtasından eslem-i çâre olmayacağı anlaşılmasıyla keyfiyyet nezâret-i müşârünileyhâya cevaben iş'âr kılınmıştı. Bu kere alınan fi 14 Temmuz sene 1305 (26 Temmuz 1889) tarihli tezkere-i aliyyede mezkûr pullar ber-vech-i muharrer esmânını bâde ahâlden almak üzere muhtar ve kabzımallara mübâyaa ettirilip tezkereler kendilerine tevdi olunur iken yapıştırılarak mühürleriyle ibtâl olunması meclis-i mâliyyede bi't-tensib o

vechile bâ-telgraf tamim-i keyfiyyet edildiği izbâr buyurulmuş ve işbu tahrîrât-ı muhlisinin nüsah-ı matbû'asından 30 kıt'ası dahi postaya teslimen tesyâr kılınmış olduğundan bunların ale-l-usûl Mülhakat İdâreleri'ne isrâsiyla bâdema tezâkir-i mezkûreye her tarafta o vechile pullar yapıştırılarak vâridâtın hüsn-i muhâfazasına ve eğerki ber-vech-i muharrer pulların esmânı muhtar ve kabızmallardan alınarak vergi me'mûrları taraflarından yapıştırılacağına nazaran artık pulsuz tezkere kalmaması tabii ise de şayet yine pulsuz tezkere ele geçirilir ise kanûnen lâzım gelen cezâ-yi nakdinin istifâ'sına begayet dikkat ve i'tinâ' ve eğer vergi me'mûrları tarafından vergi tezkeresi tevzi' olunmayacak olur ise hemen bu tarafa ma'lûmât i'tâ' buyurulması ve birde beher sene ahâliye tevzi' olunacak vergi tezâkiri lâ-akall dört milyon adedi mütecâviz olacağı cihetle bunlara yapıştırılacak pullar hasılâtının ehemmiyeti derkâr olduğuna göre bunun hüsn-i cibâyetine fevkalâde dikkat etmek lâzımeden olduğundan bu bâbda büyük ve küçük bil-cümle Düyûn-ı Umûmiyye Me'mûrları ve gerek müfettişler tarafından bulundukları veya azimet edecekleri mahallerde daima intibah üzere hareket eden ve ara sıra ahâliye yedlerinde vergi tezkereleri olup olmadığını sual ile şayet ellerinde pulsuz tezkere var ise bunları bilâ-ihiraz me'mûrlarımıza i'tâ' eylemeleri ve çünkü bu makule haber vererek ibrâz eyleyecekleri pulsuz tezkerelerden dolayı ahali tecrim edilemediğinden başka pulsuz tezkereyi i'tâ' eyleyen me'mûrdan alınacak cezâ-yi nakdinin nısfı bile ihbâriyye olarak kendilerine verileceğinden burasını bilip ona göre bu cihetten istifâde eylemeleri husûsâtının lisan-ı münâsibiyle ahâliye tefhîm ve telkînine himmet ve dikkat olunarak ve-l-hâsıl pulsuz tezkere verilememesi esbâbının ezher-i cihet istihsâl ve böyle pulsuz tezkerelere tesâdüf edildikçe peyderpey bu tarafa da ma'lûmât i'tâ' edilmesi, fi 7 Zilhicce sene 1306 ve fi 22 Temmuz sene 1305. (3 Ağustos 1889)

365 | **Bedelli askerlik belgelerine ve yerli veya yabancı olmalarına bakılmaksızın hayvan besleyen kişilerin aġnâm belgelerine bir defaya mahsus olmak üzere 10 veya 20 paralık pul yapıştırılması.**

İşbu tahrîrât-ı umûmiyyede vergi tezkerelerine yapıştırılacak pulların ahâliye hîn-i tevzi' ve itasında yapıştırılması (363) numaralı 14 Teşrinüsânî sene 1304 (26 Kasım 1888) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye iktizâsından olduğu gösterilmiş ise de mezkûr tezkerelerin vergi me'mûrları tarafından muhtar ve kabızmallara hîn-i tevziinde me'mûrin-i mûmâileyhüm tarafından pulları yapıştırılarak muhtar ve kabızmallara ibtâl ettirilmesi (364) numaralı ve fi 22 Temmuz sene 1305 (3 Ağustos 1889) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye ahkâmındandır.

Beher sene efrâd-ı mükellefine verilen vergi tezkerelerinin ahâliye hîn-i tevzii ve îtasında bir defaya mahsûs olmak üzere bunlara hâvi oldukları mikdâra göre onar veya yirmişer paralık pul vaz'ı bi'l-muhâbere verilen karâr iktizâsından idi ki (363) numaralı ve fi 14 Teşrinisâni sene 1304 (26 Kasım 1888) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye-i muhliside bildirilmişti. Buna tatbiken bedel-i askeri tezkereleriyle gerek geçici ve yabancı olsun ve gerek ahâleden şunun bunun beslediği bir kaç resten ibâret bulunsun kâtfi-i agnâm için verilen koçanlara dahi bir defaya mahsûs olmak üzere onar veya yirmişer paralık pul yapıştırılması husûsu Mâliye Nezâret-i Celîlesi ile bi'l-muhabere karârlaştırılarak sûret-i karâr nezâret-i müşârunileyhâdan fi 10 Kânunuevvel sene 1304 (22 Aralık 1888) tarihiyle icâb edenlere tebliğ ve izbâr buyurulmuş ve sûret-i hâl taraf-ı halisiden dahi bil-cümle Düyûn-ı Umûmiyye nezâret ve merkez müdiriyyetlerine ta'mimen iş'âr ve işbu tahrîrât-ı umûmiyyenin zir-i nezâret-i behiyyeleri dahilinde kâin idârelerin adedine nisbetle nüsah-ı matbû'asından 40 kıt'ası açıktan postaya teslimen başkaca tesyâr kılınmış olduğundan bunların zikr olunan idârelere isrâsıyla sâlif-üz-zikr tezkere ve koçanlara pul vaz'ı zımında her tarafça te'kidât-ı kâmile icrâ' ettirilmesi, fi 7 Cemâziyelevvel sene 1306 ve fi 28 Kânunuevvel sene 1304. (9 Ocak 1889)

366 Harmandan tartularak kaldırılan ve ziraatçı tarafından mültezimlerin ambar ve mağazalarına teslim edilen tarım ürünleri için verilen ilmühaberler ile devlete ait geliri götürü olarak üzerine alıp toplayan mültezimlerce düzenlenen her türlü makbuz ve ibrâ senetlerinin değeri 100 kuruşa kadar olanlarına 10 paralık, değeri 100 kuruştan fazla olanlarına ise 20 paralık pul yapıştırılması.

Harmandan bi'l-vezn kaldırılıp zürrâ' tarafından mültezim ambar ve mağazalarına teslim olunan hinta ve hububat-ı saire için verilen ilmühaberlerle emvâl-i emirîye mültezimleri taraflarından it'â olunmakta olan makbûz ve ibrâ senetlerinin nisbetine göre 10 ve 20 paralık pula tâbi olacağı Resm-i Damga kanûnuna tenzil edilen mevâdd-ı nizâmîyyenin 2. maddesinin bir fıkrasında muharrer ise de mülteziminin ta'sîr esnasında zürrâyâ verdikleri pusulalara da pul yapıştırılıp yapıştırılmayacağına tereddüt olduğundan bahisle o bâbda bazı Düyûn-ı Umûmiyye nezâretlerinden vaki olan istifsâr üzerine keyfiyyet Mâliye Nezâret-i Celîlesi'nden bi'l-istişâr fi 5 Kânûnusânî sene 1306 (17 Ocak 1891) tarihiyle zeylen alınan cevab da zikr olunan pusulaların bir tarafında zürrâ' tarafından teslimatın mikdârı tasrîh ile vuku' ve mükellefin o mikdârdan berâiti tasdik olduğu bi't-tedkik anlaşılmasına ve

mezkûr 2. madde-i müzeyyele hükmüne nazaran mezkûr pusulaların dahi pula tâbiyeti lüzûmu hukuk müşavirliğince de tasdik ve beyân kılınmasına mebnî şu hâlde bunlardan 100 kuruşa kadar mebâligi hâvî olanlarına on ve ondan yukarı mebâligi şâmil bulunanlarına 20 paralık pul vaz' ve ilsâk ettirilmesi zımında icâb edenlere tebliğ-i madde edildiği beyân ve izbâr buyurulmuş ve sûret-i hâl bi'l-umum Düyûn-ı Umûmiyye nezâret ve merkez müdîriyyetlerine yazıldığı gibi işbu tahrîrât-ı umûmiyyenin 40 kıt'ası da başkaca postaya teslimen sû-yi behiyyelerine tesyâr kılınmış olmakla vusûlünde Mülhakat İdâreleri'ne tebliğiyle her tarafça mezkûr pusulalara dahi nisbetine göre pul yapıştırılması vesailinin istikmâline mütemâdiyen i'tinâ' buyurulması, fi 23 Cemâziyelâhir sene 1308 ve fi 22 Kânûnusânî sene 1306. (3 Şubat 1891)

367 Menâfi' ve Maârif Hissesi olarak toplanacak yardımlara ait makbuz senetlerinin postayla gönderildiği, bu makbuzlara resmi dairelerde kullanılan damga pullarından yapıştırılması.

Menâfi' ve Maârif hisse-i ianelerinin sûret-i kabzını müş'ir olup ashâbına verilmek üzere koçanlı olarak tertîb ve tab' ettirilen makbûz ilmühâberliklerinden iki cilti açıktan postaya teslimen gönderilmiş ve bunlara nisbetine göre Devâir-i Resmîyye makbûzatına mahsûs pullardan yapıştırılması iktizâ' edeceği tabii bulunmuş olduğundan bunlardan lüzûmu görünen Mülhakat İdâreleri'ne isrâsıyla ber-vech-i muharrer alınacak mezkûr hisseler mukabil ashâbına i'tâ' olunması, fi 16 Cemâziyelevvel sene 1307 ve fi 27 Kânunuevvel sene 1305. (8 Ocak 1890)

368 Hayvan hırsızlığının önlenmesi amacıyla satılacak hayvanlar için düzenlenecek tezkerelerde hayvanın şeklinin ve özelliklerinin belirtileceği, bu tezkerelere 10 paralık pul yapıştırılacağı.

Hayvan sirkatinin men'i için Düstûr'un 1. cildinin 742. sahifesinde münderic i'lânâmenin birinci maddesinde gösterilen tezkereler satılacak hayvanâtın eşkâlini ve sûret-i bey'ini muhbîr bir şey olarak ihbârâmeden ma'dûd olacağına nazaran bunlara Resm-i Damga Kanûnu'nun Rûsûm-ı Maktua Tarifesi vechile 10 paralık pul yapıştırılması lâzım geleceği o bâbda cereyân eden muhabere üzerine bu kere Mâliye Nezâret-i Celîlesi'nden cevaben izbâr buyurulmuş olduğundan mücibince icrâ'-yı muâmele olunmak üzere keyfiyyet ta'mîmen iş'âr ve dahil-i nezâret-i behiyyelerinde bulunan idârelerin adedine nisbetle işbu tahrîrât-ı umûmiyyenin 30 kıt'a nüsah-ı matbû'ası açıktan postaya teslimen tesyâr kılınmış olmakla bunların bâ-mu'cib mezkûr idârelere

isrâsıyla mezkûr tezkerelere her tarafta o vechile onar paralık pul yapıştırılmasına dikkat ve i'tinâ' buyurulması husûsuna himmet buyurmaları, fi 12 Safer sene 1307 ve fi 25 Eylül sene 1305. (30 Ekim 1887)

369 | Gazetelerce abonelerine verilen abone senetlerine 20 paralık pul yapıştırılacağı.

Gazete idârehanelerinden müşterilere verilmekte olan abone senedâtına beyn-en-nâs teâtî olunan makbûz senedâtı misillû Resm-i Damga Kanûnu'nun Rûsûm-ı Maktua Tarifesi mücibince yirmişer paralık pul yapıştırılması hakkında le'de'l-müracaa Mâliye Nezâret-i Celîlesi'nden Bâb-ı âlî'ye vuku' bulan iş'âr üzerine o bâbda Dahiliye Nezâret-i Celîlesi'nden gazeteler ashâb-ı imtiyâzına teblîgat ve tenbihât-ı âliye icrâ' buyurulduğu gibi keyfiyyet gazetelerle de ilân olunmuş ve eyâlât-ı Şâhâne de tab' ve neşrolunmakta olan bil-cümle gazetelerin abone senedâtına dahi idârehanelerinden o vechile yirmişer paralık pul yapıştırılması lâzımeden olarak keyfiyyet her tarafça ma'lûm olmak ve bâdema her nevi gazete abone senetlerinden pulsuz de ele geçirilir ise muâmele-i cezaiyye-i kanûniye icrâ' kılınmak üzere yazılan işbu tahrîrât-ı umûmiyye-i halisinin zir-i nezâret-i behiyyeleri dahilinde kâin idârelerin adedine nisbetle nûsah-ı matbû'asından 30 kıt'ası başkaca postaya teslimen tesyîr kılınmakla bunların vusûlünde zıkr olunan idârelere bi'l-isrâ mücibince ifâ-yı muâmeleye dikkat ve i'tinâ' buyurulması, fi 27 Şaban sene 1305 ve fi 27 Nisan sene 1304. (9 Mayıs 1888)

370 | Şer'iyye mahkemelerince düzenlenen şer'iyye senetlerine yapıştırılacak pulların usulünce iptal edilmesi.

Mahâkim-i şer'iyyeden tanzîm ve i'tâ' olunan senedât-ı şer'iyyeye vaz' olunmakta olan pulların şimdiye kadar mühür veya imza ve bazen yalnız asıl senedin ibâresinin üzerine tahrîriyle ibtâl edilerek maksad-ı kanûnu istihsâl edilmekte olduğundan senedât-ı mezkûreye yapıştırılacak pulların bâdema dahi o vechile ibtâlî hakkında Şûrâ-yı Devlet Tanzimat Dâîresi'nden verilen kararı hâvi Mâliye Nezâret-i Celîlesi'nden varit olan tezkere işbu umum zirine derc edilmiş ve bu karâr Meclis-i İdâre tarafından dahi Nezâret-i Umûmiyye'ye tebliğ olunmuş olmakla o bâbda yazılan işbu tahrîrât-ı umûmiyye-i halisinin zir-i nezâret-i behiyyelerinde kâin idârelerin adedine nisbetle 20 kıt'ası başkaca postaya teslimen tesyîr-i sû-yi vâlâları kılınmış olduğundan vusûlünde zıkr olunan idârelere isrâsıyla mücibince muâmeleye i'tinâ' olunması, fi gurre-i Safer sene 1304 ve fi 18 Teşrinievvel sene 1302. (30 Ekim 1886)

Tezkere-i Âliye Sûreti

Mahâkim-i Şer'iyye'den tanzîm ve itâ' olunan senedât-ı şer'iyyenin tarihleri metninin hatmelerinde ibâre ile yazılmak ötedenberi Mahâkim-i Şer'iyyece müttehiz olan usûl iktizâsından olup şimdiye kadar bu gibi senedâta vaz' olunan pullar mühür veya imza ile ve bazen yalnız asıl senedin ibâresinin üzerine tahririyle ibtâl edilerek maksad-ı kanûnu istihsâl edilmekte olduğundan senedât-ı mezkûreye yapıştırılacak pulların bâdema dahi o vechile ibtâli münâsip olacağı Adliye Nezâret-i Celîlesi'nden vuku' bulan iş'âr üzerine Şûrâ-yı Devleti Tanzimat Dâîresi'nce karârlaştırılarak keyfiyyet taraf-ı sami-i hazret-i meşihatpenâhi ile nezâret-i müşârünileyhaya iş'âr buyurulduğu beyân-ı alisiyle Hazine'ce dahi ifâ-yı muktezası şerefvârid olan fi 2 Eylûl sene 1302 (14 Eylûl 1886) tarihli buyruldu-yı alide emir ve izbâr buyurulmuş olduğunun savb-ı vâlâlarına izbârı vâridât idâre-i umûmiyyesinden ifâde kılınmış olmakla o bâbda, fi 28 Zilhicce sene 1303 ve fi 15 Eylûl sene 1302. (27 Eylûl 1886)

- 371** Damga vergisine tabi olan evraka pul yapıştırılması ve bu pulların usulünce iptal edilmesi sırasında yeter miktarda pul yapıştırılıp yapıştırılmadığının kontrol edilmesi, pulların iptal edilmesi sırasında köşelerdeki para kısımlarının okunmasını engelleyecek şekilde tümüyle kapatılmaması, iptal işlemlerinin pulun sadece bir köşesine gelecek şekilde yapılmasına dikkat edilmesi.

Resm-i Damga'ya tâbi bulunan evrâka yapıştırılacak pulların güzelce ibtâli lâzımeden olup fakat bu pulların nisbet-i nizâmiyyesinde yapıştırılmış olup olmadığı bilinmek üzere hîn-i ibtâlinde köşeleriyle derûnundaki para hanelerinden birisinin olsun yazısı bozulmamasına dikkat edilmek lâzım gelir iken ekseriya tezkerelere yapıştırılmakta olan iş'âret-i mahsûsalı yeni pulların idârelerce ibtâlinde köşeleriyle derûnundaki rakam ve yazıları külliyyen bozularak zaten renkleri yekdiğerine benzemesine mebnî 10 veya 20 paralık nevilerin hangisinden olduğu esna-yı tatbîkinde bilinmemekte olduğundan bâdema işbu tezkerelere yapıştırılacak pulların pâre hanelerini külliyyen bozmayacak sûrette üzerlerine yalnız mühür veya tarihin birer kısmı isâbet ettirilmek sûretiyle ibtâline dikkat olunması zımnında lâzım gelenlere tenbihât

ve vesâyâ-yı mukteziye icrâ' kılınması icâb edeceği ve işbu tahrîrât-ı umûmiyye-i muhibbinin Mülhakat İdâreleri'ne gönderilmek üzere 30 kî'ası postaya teslimen gönderildiği, fi gurre-i Ramazan sene 1306 ve fi 19 Nisan sene 1305. (1 Mayıs 1889)

372 Fakir ve muhtaçlara verilen mürûr tezkereleri ücrete tabi olmadığından pul yapıştırılmaması, gemilere verilen geçiş tezkereleri karşılığında düzenlenen sefer vergisi makbuz senedine 10 veya 20 paralık makbuz pullarından yapıştırılması, her çeşit tapu ferâğ ve intikal evraklarına binde yarım oranında damga pulu yapıştırılacağı.

Aslı semene tâbi olmayarak talebe ve dervîşân ve fukarâ' ve muhtâcine verilen mürûr tezkereleriyle sefaine i'tâ' olunan mürûr tezâkirine birer kuruşluk ve adiyen ve katiyyen ve tavsien ve isti'lâlen ve ifrâzen ve vefaen vuku' bulacak ferâğ ve intikal zabtnâmelerine de binde yarım hesâbıyla pul yapıştırılması Mâliye Nezâret-i Celîlesi'nden vuku' bulan iş'âr üzerine (305) numaralı ve fi 16 Şubat sene 1304 (28 Şubat 1889) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye ile mersûl cetvelde gösterilmişti.

Bu kere bazı devair-i âliye cereyân eden muhabere neticesinde zikr olunan fukâra ve muhtâcine verilen mürûr tezkereleri semene tâbi olmadığı cihetle bunlara pul yapıştırılmamasına ve sefaine verilen mürûr tezkereleri dahi şahsa mahsûs olmayıp sefain-i mezkûreden alınan sefer rûsûmunun makbûz senedi demek olduğu cihetle bunlara 10 veya 20 paralık makbûz pullarından ilsâkına karar verilmiş olduğundan cetvel-i mezkûrun ona göre tashih ettirilmesi ve ferâğ ve intikal zabtnâmelerine gelince mevâdd-ı müzeyyele-i kanûniye mücibince zikr olunan zabtnâmelere pul telsiki lâzımeden olduğu hâlde bazı mahallerce bu muâmele zabtnâmeler ve bazı yerlerde de Meclis-i İdâre mazbataları veya muvakkat ilmühaberler veya defter-i mahsûs isti'mâliyle bunlar üzerine cereyân ettirilmekte olduğu anlaşılmakta olup halbuki ister âdiyen ister ise katiyyen olsun ahkâm-ı kanûniye beheme-hâl her nevi ferâğ ve intikal muâmelâtının binde yarım hesâbıyla Damga Resmî'ne tabiiyetini amir olduğundan gerek zabtnâme ve gerek sair türlü evrâk üzerine hiçbir mahalde pulsuz muâmele yürütülmemesinin pîş-i nazar-ı itinâda bulundurulması hususunun ta'mimen iş'ârı bî't-tensib icâbı icrâ' ve mülhakatınızın adedine nisbetle işbu tahrîrât-ı umûmiyyemizin 30 kî'ta nüsa-ı matbû'ası başkaca postaya teslimen isrâ' kılınmış olmakla vusûlünde bâ-mu'cib mülhakat-ı mezkûreye tesyâriyle mücibince ifâ-yı mukteza-yı hâl himmet buyurulması, fi 25 Zilkade sene 1306 ve fi 11 Temmuz sene 1305. (23 Temmuz 1889)

373 Osmanlı devleti vatandaşı olan tüccarlar tarafından yazılan ve alınıp satılma yeteneği olan poliçe, havale senedi ve tüccarlar arasında tedavül edebilecek her türlü evraka pul yapıştırılması ve damgalanarak iptal edilmesi, aksi durumda hiçbir evrakın kabul edilmemesi, bu tür belgelerin pulsuz ve damgasız olarak yakalanması durumunda ise sahipleri hakkında yasal işlem yapılması.

Resm-i Damga kanûnnamesi ahkâmını muhâfaza etmek ve vâridâtımızın zayiinden vikâyesine hizmet eylemek maksadıyla damga usûlü câri olan yerlerde Devlet-i Âliyye-i osmâniye tabiiyetinde bulunan tüccâr taraflarından damgalanmamış ve pul yapıştırılmamış kağıt üzerine yazılan ve alınıp satılmaya kabiliyeti olan poliçe ve havâle senedi ve tüccâr beyninde mütedavil olan sair evrâk verilecek olur ise pul yapıştırılmaksızın hiçbir şey kabul etmeyeceği gibi taşralarda dahi verilecek olduğu takdîrde kabul edilmemesinin şubâtına bildirildiği Dersâadet bank-ı osmani direktörlüğünden haber verildiğinden bu hâlde tarafınızdan dahi lâzım gelenlere iş'âr-ı keyfiyyetle müteyakkuzâne ve mutabassırâne davranılarak öyle pul yapıştırılmaksızın evrâk ve poliçe ve saire tedâvül ettirilmemesi ve şâyed ele geçirilir ise hakkında mezkûr kanûnnamenin ceza faslında gösterildiği vechile muâmele olunması lâzım geleceği ve ecnebi tüccârı hakkında olunacak muâmele başkaca sefaretlerle derdest muhâbere olduğundan bu bâbda dahi icâbının bâde bildirileceği, fi 19 Muharrem sene 1302 ve fi 27 Teşrinievvel sene 1300. (8 Kasım 1884)

374 Osmanlı topraklarında basılan ve dağıtılan gazete ve her çeşit ilanın damga vergisine tabi olduğu, gazete ve ilanların her nüshasına ikişer paralık özel pul yapıştırılacağı, pulların gazetenin ilk sayfasına yapıştırılacağı ve kullanılmış olan pulun bir daha kullanılamayacağı, pulsuz gazete ve ilânnâme basılması ve dağıtılması durumunda gereken para cezasının sorumlularından talep ve tahsil edileceği. .

Memâlik-i Mahrûsa'da tab' ve ihraç olunan gazeteler ve her nevi ilânnâmelerin Resm-i Damga'ya tâbi olduğu Damga Nizâmnamesi'nin 1. maddesinde mestûr ve işbu gazete ve ilânnâmelerin beher nüshasına ikişer para kıymetinde ve bunlara mahsûs bir şekilde pul yapıştırılarak gerek gazete ve gerek ilânnâmelere yapıştırılacak pullar hurufun tab'ından evvel varakanın ilk sahifesinin yukarı tarafına yapıştırılmak lâzım geleceği ve beher pul iki defa

isti'mâl olunmamış ve gazete ve i'lânnâmenin tab'ından evvel yapıştırılmamış olduğu ma'lûm olmak için tab' olunacak hurufun bir mikdârı pulların yazılarını külliyyen bozmayacak sûrette üzerlerine tesâdüf ettirilmeğe icâb edeceği ve minvâl-i meşrûh üzere pulları ibtâl olunmayan gazete ve i'lânnâmelere nizâmen damgasız nâzariyle bakılıp Damga Nizâmnâmesi'nin 19. maddesi mücibince cezâ-yi nakdî alınacağı dahi 21 Muharrem 1292 (27 Şubat 1875) ve 26 Safer sene 1292 (3 Nisan 1875) tarihiyle Rûsûmat Nezâretleri'ne gönderilmiş olan iki kıt'a ilân-ı resmîyede muharrer ve mezkûr olduğu hâlde bazıları tarafından yine pulsuz gazete ve i'lânnâme tab' ve neşrolunmakta olduğu görülüp eğerki bunlar derdest ile nizâmen lâzım gelen cezâ-yi nakdîleri alınmakta ise de işbu cezâ-yi nakdîlerden nisfinin muhbirlerine itası me'mûrîn ve sairenin tahkikat ve taharriyât-ı lâzimeye bi-hakkın i'tinâ' ve dikkat etmeleri gibi teşvikâtı mücib olacağına ve Damga Nizâmnâmesi'nin muhâfaza-i cereyân-ı ahkâmı ise o makule hilâf-ı nizâm neşrolunan evrâkın ashâbı hakkında muâmele-i zecriye gösterilmesine mütevâfik olduğuna binâen alınacak ceza-yı nakdîlerden nisfinin muhbirlerine itası Damga İdâresi'nden olunan ifâde ve ihtâr ve Meclis-i Rûsûmat'dan verilen karar üzerine istihsâl edilen irâde-i aliyye iktizâsından bulunmuş ve keyfiyyet bil-cümle Rûsûmat Nezâretleri'ne iş'âr ve mülhakatınızın adedine nisbetle işbu tahrîrât-ı muhibbi nûsah-ı matbû'asından 40 kıt'ası dahi leffen tesyâr kılınmış olmakla ale-l-usûl mülhakatınıza isrâsıyla keyfiyyet herkese beyân ve tefhîm ettirilerek ba'de-zîn hilâf-ı nizâm gazete ve i'lânnâme tab' ve neşrine meydan verilmemesi ve şâyed aksi hareket edenler olur ise bunlardan ve gerek nizâmen alınması lâzım gelen resm ve cezâ-yi nakdîyi talep ve istifâ' emrinde vazifesini ifâ etmeyen ve adi evrâk kabûl eden ve havâle eyleyen me'mûrlardan nizâmnâme-i mezkûrun 22. ve 23. maddeleri mücibince tahsili iktizâ' eden cezâ-yi nakdînin ale-l-usûl ahz ve istihsâliyle nisfinin keyfiyyeti bi't-tasrih evrâk-ı sahiha icmâlîne irâd kaydı ve nisf-ı diğerinin bâ-senet muhbirlerine itası husûsuna himmet buyurmaları, fi 12 Cemâziyelâhir sene 1292 ve fi 3 Temmuz sene 1291. (15 Temmuz 1875)

375 | Damga vergisine tabi her türlü evrak, tezkere ve senetler ile resmi daireler, mal sandıkları ve mültezimler tarafından verilen her türlü makbuz ve ibra senedine 10 ve 20 paralık pul yapıştırılması, damga vergisinden dolayı alınacak para cezalarının yarısının ihbarcılara verilip geri kalanının Düyûn-ı Umumiyye İdâresi'nin kıymetli evrak hesabına gelir kaydedilmesi.

İşbu tahrîrât-ı umûmiyyede pulu noksan yapıstırılmış tezâkir ve evrâkın cezâ-yi nakdîleri hâmilllerinden aranılması gösterilmiş ise de pulu noksan yapıstırılmış tezâkir ve evrâkın cezâ-yi nakdîleri me'mûrlar tarafından i'tâ' edileceği bu mecmuada münderic bulunan Resm-i Damga Kanûnu'nun 22. maddesinin zeyli ahkâmından olduğundan mücibince hareket olunmak iktizâ' eder.

Müceddeden Resm-i Damga'ya tâbi tutulan evrâk ve tezâkir ve senedât ve saire hakkında olup (300) numaralı ve fi 11 Ağustos sene 1304 (23 Ağustos 1888) tarihli tahrîrât-ı umûmiyyemizle mersûl zeyli-i nizâmnamenin 2. maddesinde Devâir-i Resmîye ile mâl sandıklarından ve emvâl-i emîriye mültezimleri taraflarından verilecek bil-cümle makbûz ve ibrâ senedâtına yapıstırılacağı ta'yin ve tasrih kılınmış olan 10 ve 20 paralık pullar rûsûm-ı maktuadan olduğu cihetle mezkûr senedâtla bu kabilden olarak müceddeden ve maktûan pul resmine tâbi olması lâzım gelen gümrük eda ve idâremize ait ma'lûmü'l-enva' eşya tezâkirinden vesair evrâktan noksan pul yapıstırılmış olduğu hâlde derdest olunanların hâmilllerinden ber-mu'cib-i kanûn rûsûm-ı maktûa cezâ-yi nakdîsi tahsîl ve istifâ' kılınması ve müceddeden Damga Resmî'ne tâbi tutulan kâffe-i evrâktan dolayı tahsîl olunacak cezâ-yi nakdîlerin iş'âr-ı ahire değîn devâir-i saire muâmelesine tatbiken ve şu kadar ki; kemâ-kân nısfı muhbirlerine verilerek nısf-ı diğerlerinin tamamen ve münhasıran idâremize mahsûs evrâk-ı sahiha icmâllerine irâd' kaydedilip bunların yeni pullar vâridâtı hakkında ayrıca tanzim olunacağı mezkûr tahrîrât-ı umûmiyyenin ikinci fıkrasında gösterilen icmâl-i mahsûsa ithal olunmaması lâzım geleceğinden bu bâbda muâmelece bir güne yanlışlık vuku'una mahal kalmamak üzere keyfiyyetin sarâhaten ve ta'mimen tefhîm ve iş'ârı bi't-tensîb mücibince icâbî icrâ' ve işbu tahrîrât-ı umûmiyyemizin matbû' nüshalarından 30 kıt'ası başkaca postaya tevdi'en tarafı behiyyelerine ba's ve isrâ' kılınmış olmakla bunların bâ-mu'cib mülhakatınıza da tebliğ ve irsâliyle her tarafça ber minvâl-i muharrer muâmele icrâ'sına mezid-i dikkat ve i'tinâ' buyurulması, fi 21 Safer sene 1306 ve fi 15 Teşrinievvel sene 1304. (27 Ekim 1888)

376 | Pulsuz veya eksik pullu olarak mahkemelere ve resmi dairelere sunulan senetlerin nisbi vergiye tabi olması durumunda senet bedelinin yüzde üçü kadar, maktu vergiye tabi olması durumunda ise yarım Osmanlı altınından üç Osmanlı altınına kadar para cezası alınması.

Pulsuz ve pulları kanûn mücibince ibtâl edilmemiş olan senedât ve evrâktan ahzı Resm-i Damga Kanûnu'nda ta'yin edilmiş olan cezâ-yi nakdînin senedât ve evrâka vaz'ı iktizâ' eden pulların ehemmiyetiyle münâsib olmadığından o

bâbda bazı mülâhazâtı hâvî Meclis-i İdâre'den tanzim olunan mazbata üzerine sebk eden iş'ara cevaben Mâliye Nezâret-i Celîlesi'nden bu kere alınan tezkerede Resm-i Damga Kanûnu'nun 22. maddesi hükmünce pul yapıştırılmamış olduğu hâlde mahâkim ve mecâlise vesair devâir-i resmîyeye ibrâz olunacak senedâtta resm-i nisbiye tâbi olanları için ahzı icâb eden cezâ-yi nakdî o senedin hâvî olduğu mebâlîğin % 3'ü mikdârına müsâvî olacak ise de resm-i maktua tâbi olanları için yarım Osmanlı altınından üç Osmanlı altınına kadar derece-i mütefâvatada ahzı iktizâ' eden cezâ-yi nakdînin ta'yîn mikdârı bu makule senedât ve saireden cezâ-yi nakdî ahzı karârını veren mahâkim ve mecâlis vesair me'mûrine ait bulunduğu ve ihtilâf olur ise Resm-i Damga Kanûnu'nun nihâyetinde muharrer cezâ-yi nakdîlerin sûret-i tahsili hakkında olan nizâmnâmenin mevâdd-ı mahsûsası mücibince hâl ve tesviyesi lâzım geleceği ve bazı mahallerde resm-i maktu cezasının mücerred senedât hâmillerinin istihsâl-i muvaffakâtı mütâlaasıyla en hafif derecede ta'yîn kılınmakta olduğu istihbâr olduğundan ve ahkâm-ı kanûniyenin muhâfazasıyla hukuk-ı devletin adem-i iza'ası bil-cümle me'mûrinin vezâif-i esâsiyesinden olduğundan işbu cezâ-yi nakdîlerin pulsuz senedât mündericâtının ehemmiyetiyle mütenâsib takdîriyle hükm-i kanûnun muhâfaza-i ahkâmı esbâbının istikmâlî zımnında bil-cümle devair ve vilâyâta da icrâ'-yı tebligât edildiği bildirildiği Düyûn-ı Umûmiyye Komiserliği cânibinden bâ-tezkere iş'ar buyurulmuş ve idârelerimizce de resm-i maktua tâbi senedât ve evrâk cezâ-yi nakdîleri hakkında izah buyurulan usûl dâiresinde hareket tabii olup işbu tahrîrât-ı umûmiyyemizin nüsah-ı matbû'asından nezâret-i behiyyeleri dahilinde kâin idârelerin adedine nisbetle 20 kît'ası başkaca postaya teslimen tesyîr-i sû-yi vâlâları kılınmış olduğundan vusûlünde zikr olunan idârelere isrâsıyla mücibince ifâ-yı muâmeleye i'tinâ' olunması, fi 15 Cemâziyelâhir sene 1303 ve fi 9 Mart sene 1302. (21 Mart 1886)

377 Maraş sancağı Elbistan kazasında ruhsatlı pul bayiliği yapan Mevlûd isimli şahsın elinde esasen bir kuruşluk olan ancak on kuruşluğa dönüştürülmüş sahte pul yakalandığı, Bağdad'da musevi cemâatından olan İshak Yakut ile Basra'da Gazzere bin Moşi'de de bu pullardan yakalandığı, bu kişilerin kanuna teslim edilmesi için Bağdad Düyûn-ı Umumiyye Nezareti'ne yazı yazıldığı, sahte pul ele geçirilmesi durumunda derhal hükûmete müracaat edilmesi.

Maraş sancağı dahilinde kâin Elbistan kazasında ruhsatlı pul bayii bulunan Mevlûd nam şahsın yedinde aslı birer kuruşluk olduğu hâlde onar kuruşluğa

tahvil edilmiş sahte pullar derdest olunması ve le'd-el-tahkik bunun faili kendisi olduğu tahakkuk etmesi üzerine bununla diğer pul bayii olup dükkânında bu pullardan bulunan bağdes-sarik berây-ı mücazat mahkemeye teslim kılındıkları misillü bu bâbda Halep ve civarı nezâretlere de tebligat ifâ olunmuştu. Ahiren Bağdad'da millet-i Museviyeden İshak Yakut ve Basra'da Gazzere bin Moşi yedlerinde dahi bu pullardan bulunmasıyla bunlarında pençe-i kanûna teslim olunmaları lüzûmu Bağdâd Düyûn-ı Umûmiyye Nezâretî'ne yazılmış ve işbu muharref pullardan celb edilen bir kaç pul görüldüğünde bir kuruşluk pulun bâlâsında olan Ay ve Yıldız şeklinin içindeki bir rakamının önüne ufak bir sıfır konmuş olduğu gibi min ilâ hanelerindeki 1.000 ve 2.000 rakamları dahi kırmızı mürekkebe ile bi't-tashih 15.000 ve 20.000'e iblâğ ve pulun derûnundaki bir rakamının önüne bir sıfır ilâvesiyle 10 ve bahası bir kuruştur yarısı dahi 10 kuruştur diye tahrif olunduğu ve işbu tahrifatın ise güzelce dikkat edildiği hâlde meydana çıkarılması asan olduğu anlaşılmışla ve bunlardan mâ-adâ iki ve üç ve beş kuruşluklarla sair nevi pullarında bu sûretle tahrif edilmesi varit-i hatır olmasıyla bi'l-umum Düyûn-ı Umûmiyye İdâreleri'nce de intizam-ı dikkat ve i'tinâ olunmak ihtârına lüzûm görüldüğünden ve maa heza bu makule sahtekarlığa bâdema mahal kalmamak üzere mezkûr 10 kuruşluk pulların tebdili dahi derdest olup yenilerinin tab' ve ihzârında her tarafa gönderileceğinden şimdiki hâlde maa mülhakat nezâret-i vâlâlarınca da maslahatın derkâr olan ehemmiyeti piş-i nazar-ı dikkat ve basirete alınmakla beraber gayet müteyakkız-ânc bulunularak ve her nevi pullar için daima tecsisâtan geri durulmayarak öyle sahte pul ve senedâtta geçirilecek olur ise derakap hükûmete bi'l-müracaa mütecâsirlerinin te'dibleri zımında vesâit-i kanûniyye teşebbüsle keyfiyyetin acilen taraf-ı senâ-veriye dahi iş'âr ve inba'sına ve işbu tahrirâtımızın vusûlünde hemen mülhakatada vesâyâ-yı lâzime icrâ'sına himmet buyurulması, fi 28 Safer sene 1306 ve fi 22 Teşrinievvel sene 1304. (3 Kasım 1888)

378 | **Damga pullarında sahtecilik suçu işleyen Mevlûd isimli kişiye Elbistan'da yakalanan pullardan dolayı 2.409 kuruş para cezası ve beş sene kürek cezası verildiği, Halep Ceza İstinâf Mahkemesince verilen bu kararın herkes tarafından duyulması için gazetelere ilan verilmesi.**

Maraş sancağı dahilinde kâin Elbistan kazasında pul bayii Mevlûd nam şahsın yedinde aslı birer kuruşluk olduğu hâlde onar kuruşluğa tahvil ve tahrif edilmiş pullar derdest olunması ve le'd-el-tahkik bunun faili kendisi olduğu tahakkuk etmesi üzerine bununla diğer pul bayii olup yedinde bu pullardan

bulunan bağdes-sarik ve ahiren dahi Bağdad'da millet-i museviyeden İshak Yakut ve Basra'da Gazzere bin Moşi nâm kimselerin yedlerinde bu pullardan bulunmasıyla onların berây-ı mücâzât mahkemeye ve pençe-i kanûna teslim olunmaları Halep merkez müdiriyyetiyle Bağdad Düyûn-ı Umûmiyye Nezâreti'ne yazıldığı beyânıyla oralarca da maslahatın derkâr olan ehemmiyeti piş-i nazar-ı dikkat ve basirete alınmakla beraber her nevi pullar için daima teccüssâtan geri durulmayarak öyle sahte pul ve senedât ele geçirilecek olur ise derakap hükûmete bi'l-müracaa mütecâsirlerinin te'dibleri esbâbının istikmâlî lüzûmu ve teferruatı (377) numaralı ve fi 22 Teşrinievvel sene 1304 (3 Kasım 1888) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye-i halisi ile bildirilmişti. Bu bâbda mezkûr Halep Düyûn-ı Umûmiyye Merkez Müdiriyyetine cecreyân eden muhabere üzerine bu kere alınan şukka-i cevâbiye ve melfûfu olan ilâm sûreti meâline nazaran sahtekar-ı merkûm Mevlûd'ün tasli'i gerdesi olup elde ve Elbistan devâir-i hükûmetinde mevcûd pullardan dolayı 2.409 kuruş cezâ-yi nakdinin kendisinden tahsiliyle beraber Ceza Kanûnname-i Hümâyûnu'nun 149. maddesi hükmüne tevfiân ve tarih-i tevkifinden itibaren ba'de't-teşhir beş sene kürek cezasıyla mahkûmiyetine Haleb istinâf-ı ceza mahkemesince hüküm ve karâr verilerek icrâ' olunduğu anlaşılmış olduğundan keyfiyyet oralarca da cümlelerin ma'lûmu olmak üzere gazeteler vasıtasıyla ve hükûmet-i mahalliye ma'rifetiyle ilân ettirilerek idârelerimizce dahi ona göre icrâ'-yı teccüssât ve taharrîyyâta bir kat daha takviyet verilip sahte pul ele geçirilir ise bâdi ve mütecâsirleri haklarında muâmele-i kanûniye icrâ'sına teşebbüsle derhal buraya da ma'lûmât verilmesi lâzım geleceği ve işbu tahrîrât-ı umûmiyyenin mülhakata li'eccl'l-irsal 30 nüshası açıktan postaya bi't-tevdi gönderildiği, fi 16 Recep sene 1306 ve fi 6 Mart sene 1305. (18 Mart 1889)

379 | Yabancı ülkelerde görev yapan Osmanlı elçileri tarafından düzenlenen her çeşit evraka damga pulu yapıştırılacağı, pulsuz belgelerin geçerli sayılmayacağı.

Memâlik-i ecnebiyede bulunan saltanat-ı seniyye şebbenderleri tarafından tanzim ve i'tâ' edilecek olan her nevi evrâk için alınacak resmin mikdârını mübeyyin 1298 senesi Mart'ı ibtidasından itibaren (13 Mart 1882) pul yapıştırılması nizâm-ı mevzuu iktizâsından olduğundan ba'de-zîn şebbenderler cânibinden verilmiş pulsuz evrâk görüldüğü hâlde keen lemyekûn hükmünde tutulmasıyla beraber hangi şebbenderler tarafından verilmiş olduğunun iş'ârı Hariciye Nezâret-i Celilesi'nden bildirildiği beyânıyla mücibince hareket olunması Rûsûmat Emânet-i Celilesinden fi 26 Rebiülahir sene 1299 ve fi 4 Mart sene 1298 (16 Mart 1882) tarihli tezkere ile iş'âr buyurulmuş ve

idârelerimizce mücibince hareket olunmak üzere keyfiyyetin ta'mîmen iş'arı lâzım gelerek işbu tahrîrâtımızın dâire-i nezâret-i behiyyelerinde kâin Rûsûm-ı Sitte müdîriyyetlerinin adedine nisbetle 20 kır'ası leffen fîristâde kılınmış olmakla bunların bâ-mu'cib mezkûr idârelere isrâsıyla her tarafta mücibince iktizâsının bilâ-ifa böyle pulsuz evrâk gönderildiği takdîrde Nezâret-i Celîle-i müşârunileyhâya li'ecli'l-isbâl bu cânibe isrâ'sına himmet buyurmaları, fî 4 Cemâziyelevvel sene 1299 ve fî 11 Mart sene 1298. (23 Mart 1882)

BEŞİNCİ BÖLÜM

A. Tütün havan ve bıçaklarının tütün reji şirketine satışı, kurşun mühür makinelerinin devri, tütün vergisi ve gecikme faizleri, defterlerin ne şekilde düzenleneceği.

380 | Reji İdaresi'ne ait şartnamenin gönderildiği.

Reji İdaresi şartnâmesi nüshalarından birer kıt'ası ma'lûmât olmak ve hîn-i iktizâda mürâcaât olunmak üzere leffen taraf-ı vâlâlarına irsâl kılınmış ve duhân muâmelâtına idâre-i mezkûre tarafından mübâşeret edileceği zaman idârelerimizce lâzım gelecek muâmelenin dahi muahharen umum sırasında bildirileceği derkâr bulunmuş olduğu, fi 27 Rebiülevvel sene 1301 ve fi 14 Kânûnusânî sene 1299. (26 Ocak 1884)

ŞARTNAME

Reji Şirketi Şartnamesi

Memâlik-i Şâhâne Duhânları Müsterekü'l-Menfea Reji İdaresi'nin Şartnâmesidir.

Madde 1

Viyana'da kâin Karadit Eneştalet nâm şirketle müşârikleri ve Berlin'de mukim banker Mösyö Bâlâyhiroder ile müşârikleri ve bank-ı Osmani ile müşârikleri işbu şartnâme ile ta'yin olunan şerâit tahtında olarak duhân inhisârını işletmek ve "Memâlik-i Şâhâne duhânlarının müsterekü'l-menfea Reji İdaresi" namıyla tesmiye olunmak üzere âtiyyü'l-beyân müddet zarfında bir anonim şirket teşkiline işbu şartnâme mücibince me'zûndurlar.

Sâlif-üz-zikr anonim şirketin nizâmât-ı esasiye-i teşkiliyesi Düvün-ı Umûmiyye İdâre Meclisi tarafından kabûl edilmiş olmakla nizâmât-ı mezkûre bâlâda muharrerü'l-esâmî şirketlere i'tâ' buyurulacak imtiyâz ferman-ı âlisinin tesliminden nihâyet bir mâh sonra li'eclî't-tasdik Bâb-ı âlî'ye takdim olunacak ve cânib-i Bâb-ı âlîden tasdik buyurulmadıkça mer'i ve muteber olamayacaktır.

Şirket-i merkûme nizâmât-ı esasiyesinin tasdikinden itibaren

nihâyet altı mâh mürûrunda teşekkül etmek lâzım gelecek ve kezâlik tasdik-i mezkûrdan nihâyet dokuz mâh sonra dahi Dersââdet'de ve duhânın hasıl olduğu ve sarf ve istihlâk olunduğu bil-cümle mevâki'i sairede muâmelâta bed ve mübâşeretle taahhüdâtını îfâya mecbûr bulunacaktır.

Madde 2

Şirket-i merkûmenin ikametgahı Dersââdet'de olacak ve icrâ'-yı muâmelâtta kavânin-i Osmâniyeye ve umûr-ı adliyede dahi mahâkim-i saltanat-ı seniyyeye tabi bulunacaktır.

Madde 3

Şirketin Meclis-i İdâresi Dersââdet'de ittihâz-ı mukarrer edecek ve on azadan mürekkeb olacaktır. Şirket-i merkûme lüzûmu takdîrde Memâlik-i Mahrûsa'nın herhangi tarafında olur ise olsun Reji usûlü icrâ' ve şirket-i mezkûrece Rûsûmat ahz ve istifâ' olunacak olan bil-cümle mevâki'de ve memâlik-i ecnebiyede dahi şubeler ve acenteler tesisine me'zûn olacak ve tütün kaçağının men'i için iktizâ' eden me'mûrları kendisi ta'yin edecektir. Bu me'mûrların kıyâfeti yine o sınıfta bulunan devlet me'mûrları kıyâfetine mutabık olmak üzere maliye nezâretince ta'yin olunacaktır. Hükûmet-i seniyye dahi kaçağın men'i için şirket-i merkûmeye her türlü muâveneti îfâ eder kaçakçılar kanûnen mevzu olan mücâzâtı göreceklidir.

Madde 4

Şirket icâb eden sermayesini tahvilât neşriyle tedârik eylemek salahiyetini hâiz bulunacaktır. İşletme sermayesi 100.000.000 frank yani 4.000.000 İngiliz lirası veyahut 4.400.000 Osmanlı lirası olacaktır. Hisse senedâtının sûret-i neşriyle her birinin bedeline mahsuben mütalebe olunacak teslimatın mikdâr ve kemmiyeti şirketin nizâmât-ı esâsiyesinde tasrih ve ta'yin kılınacaktır. Teslimat-ı mezbûre evvel emirde 2.200.000 Osmanlı lirasını tecâvüz edemeyecek ve saltanat-ı seniyye ile Düyûn-ı Umûmiyye İdâre Meclisi'nin muvafakatlari istihsâl olunmadıkça tezyidi câiz olamayacaktır.

Madde 5

Şirket-i merkûme duhân i'mâl ve hıfzı zımında inşa edeceği

ebniye için emlâk vergisi ve kendisine ait vâridât için dahi temettu' resmiyle patent resmi îtasından muaf olacağı gibi çıkaracağı hissé senedâtı ile gerek hükûmet-i seniyye ve gerek efrad-ı ahâli ile teâtî edeceği senedât damga resminden muaf olacak ise de şirket ile akd-i mukavele eden efrâd-ı ahali damga resminden varestede olmayacaklardır. Şirketin ruhsatnamesini hâmil olan dükkâncılar sattıkları tütünden istihsâl eyledikleri vâridât için resm-i temettu' îtasından varestede olacaklardır. Tütün vaz' ve î'mâl olunmak üzere şirketin isticâr edeceği mağazalarla dükkânlar ve kezâlik şirketin istihdâm eyleyeceği me'mûrîn ve âmele kâffe-i Rûsûmat ve tekâlif-i mevcûdeye tâbi bulunacaklardır.

Madde 6

Birinci maddede gösterilen imtiyâz sâhibleri nizâmât-ı esâsiyenin yevm-i tasdikinde Devlet-i Âliyye ve Düyûn-ı Umûmiyye İdâre Meclisi hesâbına olarak Dersââdet'de Bank-ı Osmani idâresine nakden veyahut Borsa fiyatı üzere tahvilât-ı Osmâniye olarak 100.000 Osmanlı liralık teminat akçesi teslim eylemeyi taahhût ederler. Ânif-ül-beyân imtiyâz sâhibleri birinci maddede muharrer altı mâh müddet zarfında şirketin teşkiline muvaffak olamadıkları hâlde mezkûr teminat akçesinin 50.000 lirası Düyûn-ı Umûmiyye İdâre Meclisi'ne ve diğer 50.000 lirası dahi hükûmet-i seniyyeye ait olmak üzere kâmilten zabt ve müsâdere edilecektir. kezâlik birinci maddede ta'yin olunan dokuz mâh müddet zarfında şirket muâmelâta bed ve mübâşeret edemediği sûrette mârû'l-beyân teminat akçesi o vechile zabt ve müsâdere kılındıktan başka bu hâlde imtiyâz dahi sakıt olacaktır. Bil-akis şirket müddet-i muayene-i merkûme zarfında işe başladığı anda mezkûr teminat akçesi ashâb-ı imtiyâzın emrine hazır bulundurulacaktır. Şirket işbu şartnâmede muharrer şeraiti kâmilten icrâ' etmediği ve vâki olan kusurun fesh-i imtiyâzı mûcib ahvâlden olduğu mesele-i evveliyesi hükûmet-i seniyye ile Düyûn-ı Umûmiyye İdâre Meclisi beyrinde bi'l-ittifak karârlaştırıldığı sûrette bu karâra istinaden ve şâyed bu bâbda hükûmet-i seniyye ile meclis-i mezkûr beyrinde ihtilâf vaki olur ise hakime mürâcaât olunup kusur-ı vakıanın fesh-i imtiyâzı icâb eden ahvâlden olduğu tasdik kılındığı hâlde ona ibtinaen kusur-ı vâki' mahâkim-i nizâmiyede isbât olunduktan sonra imtiyâzın

ilan-ı infisahı mecbûri olacak ve şirket dahi tazmînât makamında 100.000 adet Osmanlı lirası ifâ eylemeye mecbûr bulunacak ve bu meblâğ hükûmet-i seniyye ile Düyûn-ı Umûmiyye İdâre meclisi beyninde münasafaten taksim edilecektir. Meblâğ-ı mezbûrun temin-i ifâsı için şirketin emvâl-i menkule ve gayr-i menkulesi zabtolunarak bunlardan meblâğ-ı mezbûrun husûlüne kafi mikdârı bi'l-müzâyede fîrûht olunacak ve esmân-ı hâsılası ber-vech-i muharrer taksim kılınacaktır.

Madde 7

Şirket fi 28 Muharrem sene 1299 (20 Aralık 1881) tarihli nizâmnâme mücibince tesis kılınmış olan Düyûn-ı Umûmiyye İdâre Meclisi'ne ve nizâmnâme-i mezkûrede gösterilen düyûn kâmilten tesviye pezir olduğu hâlde dahi hükûmet-i seniyyeye senevî 750.000 Osmanlı lirasından ibâret bir bedel-i maktu verecek ve bu meblâğ hiçbir hâsılat olmadığı hâlde bile vacibü'l-edâ olacaktır. Şirket bedel-i maktu-ı mezkûru işe başladığı tarihten itibaren altın olarak mütesâviyenn dört taksitle üç aydan üç aya yani fi 1 ve 13 Mart ve fi 1 ve 13 Haziran ve fi 1 ve 13 Eylül ve fi 1 ve 13 Kânunuevvel tarihlerinde te'diye edecektir. Hâsılat-ı gayr-i safiye-i seneviyeden sâlif-üz-zıkr bedel-i maktu senevî tenzil olunduktan ve mübâyaa olunan ecza-yı asliye esmâniyla hissedârân tarafından şirket sandığına bir fiil ifâ edilmiş olan hisse beledâtından müteşekkil sermaye üzerine ber-vech-i âti işleyecek faiz ve kezâlik zırde gösterildiği üzere Reji İdâresi müesseselerine tahsis olunan komisyon dahil olarak icâb eden masârif-i idâre ve i'maliye dahi çıktıktan sonra temettu'at-ı bakiye zırde muharrer kavaide tevfiikân hükûmet-i seniyye ile Düyûn-ı Umûmiyye İdâre Meclisi ve şirket beyninde taksim olunacaktır.

Temettuat-ı mezkûrenin mikdârı her ne olur ise olsun 500.000 Osmanlı lirasına kadar olan kısmının daima % 35'i Düyûn-ı Umûmiyye İdâre Meclisi'ne ve % 30'u hükûmet-i seniyyeye ve % 35'i dahi şirkete ait olmak üzere taksimat icrâ' edilecektir.

Temettuat 500.000 lirayı mütecâviz olur ise 1.000.000 Osmanlı lirasına kadar olan fazlasının % 34'ü Düyûn-ı Umûmiyye İdâre Meclisi'ne ve %39'u hükûmet-i seniyyeye ve %27'si dahi şirkete ait olacaktır.

1.000.000'dan 1.500.000 liraya kadar olan fazla temettu'nun % 30'u Düyûn-ı Umûmiyye İdâre Meclisi'ne ve % 52'si hükûmet-i seniyyeye ve % 18'i dahi şirkete ait olmak üzere taksim olunacaktır.

1.500.000 liradan 2.000.000 liraya kadar olan fazla temettu'nun % 20'si Düyûn-ı Umûmiyye İdâre Meclisi'ne ve % 70'i hükûmet-i seniyyeye ve % 10'u dahi şirkete tevzi' edilecektir.

2.000.000 lira-yı Osmâniyeden yukarı her ne mikdâr fazla temettu'at husûle gelecek olur ise bu fazlanın % 15'i Düyûn-ı Umûmiyye meclisine %75'i hükûmet-i seniyyeye ve % 10'u dahi şirkete ait olacaktır. Fi 28 Muharrem sene 1299 (20 Aralık 1881) tarihli nizâm-nâme ile ta'yîn olunan Düyûn-ı Umûmiyye tesviye-pezîr olduktan sonra Meclis-i İdârenin hissesi Hükûmet-i seniyyeye intikal edecektir. Hissedarın şirket tarafından şirket sandığına teslim olunan hisse bedelâtından mürekkeb sermayenin mikdârı 2.200.000 Osmanlı lirasını tecâvüz etmedikçe sermaye-i mezkûr üzerine senevî % 8 hesâbıyla faizi işletilecek ve sermayenin mikdârı meblâğ-ı mezbûru tecâvüz eylediği hâlde sermaye-i mezkûrun mecmuu üzerine hesap olunmak üzere senevî fakat % 7'den faizi yürütülecektir. Şâyed bir senenin hâsılatı ber-vech-i muharrer hissedaran tarafından te'diye ve tedârik edilmiş olan sermayenin faizini ödemeye kifâyet etmeyecek olur ise noksanı sene-i âtiye temettu'atından bi'l-ifrâz ikmâl edilecektir. Sâlif-üz-zıkr bedel-i maktu-ı senevî ile eczâ'-yı asliye esmânı dahi dahil olarak masârif-i idâre ve i'maliye ve hissedaran-ı şirket tarafından şirkete teslim kılınmış olan sermayenin faizi çıktıktan sonra temettu'at-ı bâkiye 2.000.000 Osmanlı lirasında bâliğ oluncaya değin ashâb-ı imtiyâza müesseselik hakkı olmak üzere % 5 ve 2.000.000'dan 3.000.000 Osmanlı lirasına kadar zuhûr edecek fazlasından % 3 ve 3.000.000'dan yukarısı için dahi % 2 hesâbıyla komisyon tahsis kılınmıştır.

Şâyed hükûmet-i seniyye ileride bir sebep-i mücbirden dolayı Memâlik-i Şâhâne'nin bir kıt'asında işbu şartnâme ahkâmına revfîkân inhisâr-ı duhân muâmelâtına devam edemeyecek olur ise şirket anifü'l-beyân kıt'ada işbu şartnâme ahkâmının mevki-i icrâ'ya vaz'ından evvel güzerân etmiş olan beş sene zarfında

saltanat-ı seniyyenin istihsâl etmiş olduğu inhisâr-ı duhân vâridâtının hadd-i vasatisine nisbetle bâlâda muharrer bedel-i maktu-i senevînin tenzîlini mütalebe edebilecektir. İşbu şartnâme mücibince şirketin gerek hükûmet-i seniyye ve gerek Düyûn-ı Umûmiyye İdâre Meclisi'ne karşı vaki olan taahhüdâtının ifâ ve ikmâline şirketin emvâl-i menkule ve gayr-i menkulesi bi'r-rüchaniye zâmin bulunur.

Madde 8

Hükûmet-i seniyye işbu şartnâmenin muntazaman cereyân-ı ahkâmını teftiş etmek için bir komiser ta'yîn buyuracak ve bu komiser Dersaâdet'de şirketin İdâre Meclisi'ne alet-tarikû'l-istişare beyân-ı rey etmek üzere meclis-i mezkûrun her ictimâ'ına davet edilecektir.

Komiser-i mûmâileyhümün maâşî İdârenin masârifat-ı umûmiyyesine mahsuben şirket tarafından te'diye olunacak ve bunun kemmiyeti nizâmât-ı esâsiye-i şirketin Bâb-ı âlî'ce tasdik buyurulduğu sırada hükûmet-i seniyye ile şirket beyninde bi'l-ittifak ta'yîn kılınacaktır.

Hükûmet-i seniyye ile şirket müyanesinde cereyân edecek muhâberât kâmilan komiser-i mûmâileyhümün vasıtasıyla vuku' bulacaktır.

Burda başka hükûmet-i seniyye hâiz olduğu hakk-ı teftişî maâşları kendi tarafından verilmek üzere bir veya birkaç müfettişe ihale buyurabileceğinden bu müfettişler dahi mûmâileyhâ komiser gibi şirketin muâmelâtına kesb-i itlâğ ve imtiyâz işletilmesine müteallik olan defâtir ve evrâk-ı sairesini ve mağazalarını muayene etmek ve şirket me'mûrlarından biri hazır olduğu hâlde sandıklarının tedkik ve şirketin ifal ve hareketini dahi tahkik ve inhâ' eylemek salahiyetini hâiz bulunacaklar ise de umûr-ı idâreye hûd-bc-hûd müdâhale edemeyeceklerdir. Fi 28 Muharrem sene 1299 (20 Aralık 1881) tarihli nizâmnâmede gösterilen düyûn kâmilan tesviye-pezir oluncaya değin Düyûn-ı Umûmiyye İdâre meclisi hükûmet-i seniyyenin hâiz olduğu hukuk-ı teftişiyeyi aynıyla hâiz bulunacak ve komiser nasbındaki hakkını hayr-ı fiile getirdiği hâlde bu komiserin maâşî hükûmet-i seniyye komiseri maâşının aynı olacaktır.

Madde 9

İşbu imtiyâz 30 sene müddet için i'tâ' olunmuştur. Müddet-i merkûmenin inkizâ'sından bir sene evvelce alâkadar olan taraflar beyinde ittifak hasıl olur ise imtiyâz-ı mezkûrun bir o kadar müddet için daha tecdidi câiz olacaktır.

Herhalde Reji'nin devamını veyahut duhân inhisârının âher sûretle işletilmesini teklif edecek diğer bir şirket veya talep zuhûr edecek olur ise şirket-i hazıranın şerait-i mütesâviyen ile hakk-ı rüchanı olacaktır.

Her ne sebebe mebnî olur ise olsun duhân inhisârının Reji usûlü üzere işletilmesinden feragat edildiği hâlde inhisâr-ı mezkûr idâresi Düyûn-ı Umûmiyye İdâre Meclisi'ne avdet edecek ve meclis-i mezkûr dahi inhisâr-ı mezbûru 28 Muharrem sene 1299 (20 Aralık 1881) tarihli nizâmnâmeyle tevfikân işletmek lâzım gelecektir.

Madde 10

İşbu imtiyâzın müddeti münkaziye olduğunda şirket nizâmât-ı esasîyesinde ta'yîn olunacak usûle tevfikân muâmelâtını kat ve tesviyeye mübâseret edecektir ve o hâlde hükûmet-i seniyye Düyûn-ı Umûmiyye İdâre Meclisiyle bi'l-ittifak yine müşterekül-menfeâ Reji usûlü üzere duhân inhisârının işletilmesi imtiyâzını diğer bir şirkete i'tâ' edecek olur ise şimdiki şirkete ait olup bu işte kullanılmış olan ve şirket-i cedide muâmelâtınca dahi kabil-i isti'mâl bulunan emvâl-i gayri menkule ile zemin ve duvara merbût vapur makinelerini ve kezâlik şimdiki şirket yedinde mevcûd olan tütünleri gerek tarafeyn rızasıyla ve gerek şimdiki şirketle yeni şirket taraflarından intihâb olunacak birer ve lede'l-hace tarafeynden nasb edilecek bir üçüncü muhammen vasıtasıyla takdir ve ta'yîn kılınacak fiyat üzere mübâyaa eylemeye şirket-i cedide hükûmetce mecbûr edilecektir.

Tütünün bahası müstesna olmak üzere ânîf-üz-zikr muhammenler ma'rifetiyle eşya-yı mezkûreye takdir olunan fiyattan % 10 tenzîl kılınacaktır.

Devlet-i Âliyye Düyûn-ı Umûmiyye İdâre Meclisi'nin inzîmâm-ı muvaffakatıyla duhân inhisârını Reji usûlü üzere doğrudan doğruya işletecek olur ise şimdiki şirketin emvâl-i gayr-i

menkulesiyle makine ve tütünlerini yine kaide-i meşrûhaya tevfiân mübâyaa eylemekte muhtar olunacak ve esmânının tekasit-i te'diyesi dahi hükûmet-i seniyye ile şirket beyrinde bi'l-ittifak karârlaştırılacaktır ve şâyed eşya-yı mebhûsa hükûmetçe mübâyaa edilmeyecek olur ise şirket bunları dilediği gibi tasarruf edecek ise de tütünleri beheme-hâl ihracat için fûrûht eylemeye mecbûr bulunacaktır. İşbu muâmelât müşterekü'l-menfea Reji usûlünün hükûmetçe ibka edilmediği veyahut mîriye mahsûs Reji usûlü üzere duhânın inhisâr işletilmediği takdirde dahi aynıyle icrâ edilecektir.

Madde 11

Şirket elhalet-i hazihi Memâlik-i Mahrûse-i Şâhâne'de husûle gelen ve Rumeli-i Şarki'den başka bandrol usûlünün cari olduğu bil-cümle mevâki'de sarfiyât-ı dahiliyye mahsûs olan tütünleri mübâyaa ve i'mâl ve fûrûht etmek hakkını münhasıran hâiz olacak ve Cebel-i Lübnan ve Girit müstesna olmak üzere diğer mahallerde el-yevm devletçe alınmakta olan resimleri şirket-i merkûme tahsîl edecektir. memâlik-i ecnebiyeden gelen sigaralar ile ağız tütünü ve enfiyeden el-hâletü hâzihi hükûmetçe alınmakta bulunan rûsûm ile Bey'iyye Resmî'ni kezâlik şirket-i merkûme tahsîl edeceği gibi 13. maddede gösterilen mevâki'ye ihraç ve nakl edilen tütünlerden bugünkü günde hükûmetçe ahz edilmekte bulunan rûsûmu dahi ahz ve istihsâl eyleyecektir.

Memâlik-i Şâhâne'de husûle gelen tömbeki dahi Reji'ye dahil olup fakat ecnebiyeden gelen tömbekiden alınmakta olan Rûsûmat maa resm-i Bey'iyye kel-evvel devlete ait olacaktır.

Kıyılmış tütünden mamûl sigaretler ile duhân yapraklarından mamûl sigaralar ve ağız tütünü ve enfiyenin i'mâli dahi aynı içmeye mahsûs tütün gibi şirkete i'tâ' buyurulan inhisâr dahilindedir.

Şirket tüccâr-ı saire gibi duhân ihraç edebilecek ve bu ihracattan hasıl olan temettu'at dahi 7. madde ahkâmınca taksimi lâzım gelen temettu'ata dahil olacaktır.

Dahil-i Memâlik-i Şâhâne'de husûle gelen tütünlerden Devlet-i Âliyye öşründen mâ-adâ hiçbir resm almayacaktır.

Madde 12

Memâlik-i ecnebiyeden Memâlik-i Mahrûse'ye tütün ve sigara ve ağız tütünü ve enfiye ve tömbeki ithali hakkında olup el-yevm cari olan ticaret ahitnameleriyle nizâmât ve kavânîn-i saire ahkâmı müddet-i imtiyâziyenin inkizâ'sına değin kemâ-kân meriyyü'l-icrâ' olacak ve fakat hükûmet-i seniyye ile Düyûn-ı Umûmiyye İdâre meclisi ve şirket beyrinde ittifak hasıl olur ise ahkâm-ı mezkûrece bazı ta'dilat icrâ'sı câiz olabilecektir.

Madde 13

Ticaret muahedatının tütün ihracatına müteallik olan ahkâmı kemâ-fî-s-sâbık meriyyü'l-icrâ' kalacağı gibi buna dair olan nizâmâtın icrâ'-yı ahkâmına şirket mecbûr olacaktır.

Hükûmet-i seniyye el-yevm Mısır ve Sisam ve Tunus ve Rumeli-i Şarkî ve Girit'e nakil olunan duhândan alınmakta bulunan rûsûm-ı ihraciyeyi tenzîl veya ilga' etmek hâsılatını muhâfaza buyurur Devlet-i Âliyye şu salahiyeti isti'mâl edecek olur ise ânîf-üz-zıkr tenzîl veya ilga-yı rûsûmdan neş'et edecek noksan hâsılatı şirkete îfâ ve ikmâl edecektir. Zıkr olunan noksan hâsılatın ta'yin-i mikdârı zımnında rûsûm-ı mebhûsenin tenzîl veya ilgasından o güzêrân eden üç sene zarfında mevâkı'-i mezbûreye irsâl kılınmış olan tütünlerin ba-hesap mutavassıt mikdâr-ı senevîsi her kaç kıyyeye bâliğ olur ise bu mikdâr esas ittihâz olunarak bunun üzerine ta'dil-i rûsûmdan dolayı şirketin noksan olarak alacağı meblâğ ta'yin edilecektir. Bu sûretle bi't-ta'yin hâsılat miyânına ithal kılınacak olan mikdâr beher sene Rejî temettu'atında Devlet-i Âliyye'ye ait olan hisseden bi'l-ifrâz şirkete terk olunacak ve hisse-i mezbûre buna kifâyet etmediği takdirde üst tarafının ikmâli için Hazine-i Celîle şirket-i merkûmeye beher sene Rûsûmat Emâneti üzerine olarak emânet-i müşârûnileyhaca kabûl olunmuş kambiyyolar î'tâ' edecek ve bu kambiyyolarına o sene içinde mukassaten tesviye edilmek üzere tanzim kılınmış olacaktır.

Kezâlik Devlet-i Âliyye İran ve Romanya ve Karadağ ve Sırbistan'a sevk olunan tütünlerden el-hâletü hâzihi alınmakta bulunan ihracat rûsûmunu tenzîl veya ilga' eylediği hâlde ba-ayine bâlâda gösterildiği vechile muâmele edilecektir.

Salifen beyân olunan her iki takdîrde dahi noksan hâsılâtın ta'yîn-i mikdârına medâr olacak hesâbât ait olduğu dâirenin defâtir-i resmîyesine mürâcaâtla hükûmet-i seniyye ve Düyûn-ı Umûmiyye İdâre Meclisi ile şirket beyrinde karârlaştırılacaktır. Şirketin inkızâ'-yı müddet-i imtiyâziyesinde veyahut feshi vukuunda duhân inhisârı idâresi Düyûn-ı Umûmiyye İdâre Meclisi'ne avdet edeceğinden Devlet-i Âliyye o hâlde dahi mevâki'-i mezkûreye Reji teşkilinden evvel nakil ve ihraç olunan duhândan alınmakta olup tenzil veya ilga' edilmiş bulunacak ihracat resminin kaide-i meşrûhaya tevfikân ta'yîn edecek mikdârını beher sene bâlâda gösterildiği vechile tanzim ve te'diye olunmak üzere Rûsûmat Emâneti üzerine kambiyo itasıyla tesviye edecektir.

Ahkâm-ı salifeye tevfikân tütün ihracı muâmelâtı serbest kalacak ve ancak ihraç olunacak duhân sair tütünler gibi Reji ambarlarından çıkarılacaktır.

Madde 14

Duhân mahsûlü yetiştirmek arzusunda bulunan kimseler evvel emirde Reji İdâresi'nin ruhsatını istihsâl edecekler ve duhân mahsûlüne hasr edecekleri arazinin mevkii ile vüsatını tarif etmeleriyle ruhsat-ı mezkûre bi'l-ihraç kendilerine i'tâ' olunacaktır.

Ruhsat istid'â'larının kabûlü zımnında me'mûr-ı mahsûs bulundurmaya Reji İdâresi mecbûr olup me'mûr bulunmayan yerlerde zürrâ' ihtiyâr meclisine mürâcaât ederek bu dahi vaki olan istid'â'yı en yakın olan Reji me'mûruna iysal ve tebliğ edecektir.

Zira'a edilecek tarlanın vüsatı yarım dönümden dûn olmadıkça şirket ruhsat-ı mezkûreyi îtadan ictinâb edemeyecektir.

Madde 15

Şirket duhân mahsûlünün terakkisini teshîl ve zirâa muâvenet için icâb eden mebâliği bilâ-faiz yani hasbeten ikraz etmek husûsunu taahhüt eder bu ikrazat tütünlerini ihracat için âhere satmaktan zürrâ' men' edemez ise de tütünlerin müşteriye teslim ve naklinden o zürrâ' deynini şirkete te'diye etmeye mecbûr

olacaktır.

Madde 16

Memâlik-i Mahrûse-i Şâhâne'nin Reji usûlüne tâbi olan her cihetinde hasıl olacak tütünler Reji İdâresi'nin ambarlarına vaz' edilecektir.

İdâre-i mezkûre dahi duhân mahsûlünün muhâfazası için duhân tarlaları bulunan mevâki'de icâb eden ambarların inşa veya tedârikine mecbûr olacaktır. Şu sûretle ki; 100.000 kıyyeye ve daha ziyade duhân husûle getiren karyelerin her birinde ekalli bir ambar bulundurulacak ve şayet birkaç karyenin birlikte husûle getirdiği duhân 100.000 kıyyeye bâliğ olacak olur ise o hâlde mezkûr karyelerin takriben vasatında bir ambar bulundurulacak ve bu ambarların kâffesi zirâin Reji'ye satmamış oldukları tütünlerce 18. maddede gösterilen ameliyatın icrâ'sına kâfi vüsatta bulunmak lâzım gelecektir.

Zürra Reji'ye teslim olunacak mahsûllerini on saatten ziyâde mesafeye nakle mecbûr olmayıp eğer Reji tarafından inşa olunan ambarlar duhânın husûle geldiği mevâki'ye on saatten ziyâde mesafede olur ise Reji İdâresi bu makule tütünleri ambarında kabûl etmiş gibi ashâb-ı mahsûle ilmühaberlerini vermek üzere on saat mesafede bir kabz me'mûru ikamesine mecbûr olacaktır.

Madde 17

Dahil-i memâlikte husûle gelen duhân Reji ambarına nakil olunmak dereceye geldiğinde zürra derhal Reji me'mûruna haber verecek ve Reji me'mûru olmayan yerlerde ihtiyâr meclisine mürâcaât edip bu dahi en yakın mesafede bulunan Reji me'mûruna ihbâr-ı keyfiyyet edecektir.

Reji İdâresi bu haberi ahz eylediğinde duhânı beraber ambara nakletmek üzere bir me'mûr-ı mahsûs i'zâm edecek veyahut zürra tütünü bizzat Reji ambarına nakledebilmek için duhânın mikdâr-ı kıyyesiyle bohçalarının adedini müş'ir bir nakliye ruhsatnamesi i'tâ' edecektir.

Reji me'mûrlarıyla anifü'l-beyân nakliye ruhsatnamesini hâmil olanlardan mâ-adâ dahil-i memâlikte hiçbir kimse duhân nakledemeyecek ve ihracata mahsûs olarak ambardan çıkan

tütünlerin nakli 13. maddede zıkr olunan nizâmâta tâbi bulunacaktır.

Bir sene zarfında husûle gelen tütünlerin kâffesi sene-i atıyyenin nihâyet şehr-i Ağustos'u ibtidasında Reji ambarlarına nakil olunmuş bulunmak lâzım gelecektir. Ancak fıkra-yı sabıkada muharrer vadeyi ber-vech-i istisna birinci sene için ibtida-i Ağustos'dan sonraya ta'lik eylemeye şirketin icrâ'-yı vazife-i mübâşeret eylediği anda salahiyeti olacak ve o hâlde keyfiyyeti umûmâ î'lân ve işa'a etmesi lâzım gelecektir.

Madde 18

Reji ambarlarına vaz' olunacak tütünlerin hüsn-i muhâfazası için masârif ve mes'uliyeti kendisine ait olmak üzere lâzım gelen her türlü takayyüdat ve ihtimâmâtın icrâ'sına Reji İdâresi mecbûr bulunacaktır.

Mahsûl sâhibleri duhânın ecnas-ı muhtelifesini teşkil için yaprakların tefriki ve tertibi gibi mutad olan muâmelâtı mezkûr idâre ambarlarında icrâ' etmekte serbest olacaklardır.

Zürra'nın tütünlerini Reji ambarlarında iki sene terke salahiyeti olacak ve bu tütünler Reji ambarına tesliminden itibaren birinci altı mahın hitâmına değin mezkûr ambarlarda meccânen hıfz edilecektir. Ondan sonra her altı mâh için bir ambar kirası ahz olunacak ve bunun kemmiyyeti ile sûret-i istifâ'sı ileride bi't-tanzim Bâb-ı âlî'nin nazar-ı tasvibine arz olunacak nizâmname ile ta'yin ve tahdit kılınacaktır.

Tütünlerin Reji ambarlarına vaz' ve idhârı tarihinden itibaren iki sene mürûrunda mahsûl ashâbına Reji İdâresi tarafından ihtâr-ı keyfiyyet olunarak 15 gün daha mehil verilecek ve bu müddetin inkızâ'sında dahi mahsûl-i mezkûr ashâbı tarafından Reji ambarlarından kaldırılmadığı takdirde idâre-i mezkûre işbu mahsûlü Reji ambarının kâin olduğu mahallin İdâre Meclisi tarafından bir Hükûmet me'mûru hazîr olduğu hâlde ihracat için bi'l-müzâyede fûrûht edecek ve esmân-ı hâsılasından ambar resimlerini ahz eylediğinden sonra küsûrunu ashâb-ı mahsûle teslim eyleyecektir.

Eğer müşteri bulunmaz veyahut müzâyededeki verilen fiyat zirâin işine gelmez ise o hâlde takdîr-i paha zımnında biri Reji

tarafından ve diğeri dahi sahib-i mahsûl ve bunun gıyabında hükûmet-i mahalliye cânibinden müntehip iki muhammen ta'yîn olunarak ve lüzûmu takdîrinde tarafeynden bir üçüncü muhammen dahi nasbedilerek bu sûretle vaz' olunacak fiyata göre Reji İdâresi o tütünü iştirâ' etmeye ve ambar icaresini bi't-tenzil kûsûr esmânî sahibine te'diyeye mecbûr olacaktır. Duhân ashâbı tarafından her altı mâh nihâyetinde verilecek olan ambar kirası kaideten Reji İdâresi'ne te'diye olunmadığı hâlde haklarında idâre-i mezkûrece aynı bu muâmele icrâ' edilebilecektir.

Madde 19

Zürra' Memâlik-i Şâhâne'de sarf olunacak duhân mahsûllerini mücerred Reji İdâresi'ne satıp âher hiçbir kimseye fûrûht edemeyecekler ve ihracata mahsûs olan mahsûllerini 13. madde ahkâmına tevfikân serbestçe satabileceklerdir.

Madde 20

Şirket kendisine lüzûmu olacak duhânın fiyatını ashâb-ı mahsûl ile uzlaşarak bi't-ta'yîn mübâyaa edecektir. Şâyed fiyatça uyuşulmadığı ve 18. maddede ta'yîn olunan müddet zarfında zürra' ihracat için müşteri bulamadığı hâlde madde-i mezkûrede gösterilen muâmele icrâ' olunacaktır. İki sene müddetin esna-yı cereyânında bile 18. maddede beyân olunduğu vechile muhammenler vasıtasıyla duhânlarının takdîr-i kıymetini talep eylemeye zirân selahiyeti olacak ve bu hâlde tütünlerini anifü'l-beyân muhammenlerin takdîr eylediği fiyat üzere Reji'ye satmaya ve Reji dahi mezkûr tütünleri kezâlik o fiyatla iştirâ' eylemeye mecbûr bulunacaktır.

Madde 21

Sarfiyâta mahsûs olan tütünler kâffeten Reji fabrikalarından çıkacaktır. Enfiye dahi dahil olmak üzere her nevi tütünün i'mâlî ehad-i nas için külliyyen memnû' olup münhasıran Reji'ye ait bulunacaktır. Reji usûlünün tesisini mutazammın bulunacak olan ferman-ı âlinin şerefsudurundan itibaren duhân i'mâlî için istid'â-yı müsaade edecek olan efrada cânib-i hükûmet-i seniyyeden ruhsat i'tâ' buyurulmayacaktır. El-yevm mevcûd olan duhân fabrikaları Reji şirketi tarafından vuku' bulacak i'lân mücibince

şirket-i merkûmenin muâmelâta başladığı tarihten itibaren ahz ve itadan memnû' olacak ve fabrikacılar o vakit mâlik bulundukları ve ihracata tahsîs etmemiş oldukları kıyılmış tütün ve sigaret ve yerli enfiyeyi hemen Reji'ye satmaya mecbûr olacaklardır. Şâyed duhânın fiyatı hakkında Reji ile beynlerinde ittifak hasıl olmaz ise takdîr-i paha zımında iki taraftan birer muhammen ta'yîn olunarak ve lüzûmu halinde tarafeynden bir üçüncü muhammen dahi nasbedilerek bu sûretle vaz' olunacak fiyata göre Reji İdâresi mezkûr tütünleri iştirâ' etmeye mecbûr olacaktır ve kezâlik tarih-i mezkûrda memâlik-i ecnebîyeye ihrac olunmak üzere fabrikacılar veya sairleri yedinde kalmış bulunan bâlâda mestûrû'l-ecnas tütünlerle yerli yaprak duhânlarına gelince bunları ashâbı derhal Reji ambarlarına tevdi eylemeye mecbûr olacaklar ve orada dahi işbu tütünler hakkında 16. ve 18. maddeler ahkâmına tevfik hareket edilecektir.

Madde 22

Enfiye dahi dahil olarak her nevi şekil tütünler bundan böyle münhasıran Reji İdâresi'nin ruhsatname-i mahsûsuyla küşad olunacak tütüncü dükkânlarında ahaliye fûrûht edilecektir ve ecnebîyeden getirilen sigara ve ağız tütünü ve enfiye ve tömbekiye gelince bunların fûrûhtu nizâmât-ı mevcûde dâiresinde kemâ-kân serbest kalacaktır. Bu misillü dükkânlar idâresi bi't-tercih hidemât-ı mülkiyye ve askeriyyede istihdâm olunmuş olan ve cânib-i Devlet'den tavsiye buyurulan mütekaidine ihale olunacak ve bunlar Reji tarafından bir ruhsatname-i mahsûs istihsâl etmedikçe dükkânlarının mevkiini tebdil edemeyeceklerdir. Bir de hâmil olacakları ruhsatnâme kendi zatlarına mahsûs olduğundan âhere nakl ve ferâğ olunamayacaktır.

Madde 23

Merkûm tütüncüler yevmiye dükkânlarına ithal ve ihraç olunan duhânın mikdâr ve keyfiyyetini mübeyyin birer defterleri bulunmak lâzım geleceği gibi Reji Me'mûrları gelip talep ettikçe mezkûr defterlerin tedkikiyle dükkânlarında bulunan duhânın teftişine asla mûmânaat edemeyeceklerdir.

Madde 24

Reji İdâresi'nin ruhsatnameli dükkânlarında fûrûht olunacak tütünlerin fiyatı ilerde tanzim olunacak bir tarifeye tevfikân ta'yin kılınacaktır. Herhalde müddet-i imtiyâziyenin ilk beş senesi zarfında duhânın en yüksek fiyatı kıyye başına 250 kuruştan yani iki buçuk Osmanlı lirasından ziyâde olamayacaktır. Diğer taraftan Reji İdâresi kıyye başına sîm mecidiye olarak 30 kuruşu tecâvüz edemeyecek derecede bir nevi tütün satmaya mecbûr bulunacaktır. Tütüncülerin fûrûht edebilecekleri duhân üzerine kendilerine terk olunacak ikramiyelerinin mikdârı her bir dükkânın mevkiine göre Reji İdâresi tarafından doğrudan doğruya ta'yin olunacaktır.

Madde 25

Zürra' ile tütüncülerin Reji'ye karşı olan hukuk ve vezaifi hilâfında hareket edenlerin müstahak olacakları mücâzâtı mübeyyin Reji tarafından bir nizâm-ı mahsûs lâyhası yapılacak ve bu lâyhâ Düyûn-ı Umûmiyye İdâre Meclisi'nden tasvîb olunmadıkça ve Bâb-ı âlî cânib-i samiyesinden dahi tasdik buyurulmadıkça mevki-i icrâ'ya konulmayacaktır ve o vakte kadar bu bâbda elhaletü hazihi mer'iy-ül-icrâ olan nizâmât ahkâmı kemâ-kân cari olacaktır.

Madde 26

Şerait-i imtiyâziye iktizâsınca bâdema zirâin husûle getireceği tütünler kâmilen Reji mağazalarına teslim ve tevdi olunacağından ve devlete ait olan öşür dahi zürra' malı miyânında Reji mağazalarına girmiş bulunacağından nâşi saltanat-ı seniyye bundan böyle Duhân Öşrü'nü Reji mağazalarından arayacak yani Reji İdâresi gerek zürradan mübâyaa edeceği ve gerek ihracat için tüccâra fûrûht eyleyeceği tütünler esmânından onda birini saltanat-ı seniyye hesâbına olarak bi't-tevkif Hazine-i Celile'ye veyahut hazine-i müşârunileyha emrine teslim ve ifâ eylemeye mecbûr olacak ve bunun için komisyon namı ile veya nam-ı âherle bir akçe ve öşür tütünlerinden mağaza ve ambar icaresi mütalebe ve istifâ edemeyecektir. Saltanat-ı seniyye her ne vakit murat buyuracak olur ise mezkûr tütünler miyânında hakk-ı meşruu olan öşrü aynen Reji mağazalarında bi't-tefrik Reji İdâresi'ne veyahut ihracat için talep olunacak tüccâra satıp

akçesini almak ve bu öşür tütünleri hakkında her türlü kontrol icrâ' etmek ve bunun için icâbı halinde Reji defterlerini tedkik eylemek salâhiyetini muhâfaza buyurur öşr-i duhân fî 28 Muharrem sene 1299 (20 Aralık 1881) tarihli nizâmnâmenin 8. maddesi mücibince Düyûn-ı Umûmiyye-i Osmaniyenin te'diye-i muhassasatına karşılık ittihâz olduğu müddetçe düyûn-ı mezkûre İdâre Meclisi hükûmet-i seniyye makamına kaimen öşr-i mezbûru tahsîl edecek ve hükûmet-i seniyyenin hâiz olduğu kontrol hakkını aynıyle icrâ' eyleyecektir.

Madde 27

Hükûmet-i seniyye ile Düyûn-ı Umûmiyye İdâre Meclisi ve Reji şirketi beyninde ittifak hasıl olmadıkça işbu şartnâmenin mevâdd-ı mündericesi tebdil ve tagyir olunamayacaktır.

İşbu şartnâme ahkâmından dolayı hükûmet-i seniyye ile şirket beyninde tahaddüs edebilecek ihtilâfât Mahâkim-i Nizâmiye-i Devlet-i Âliyye'de rü'yet ve fasl edilecektir.

Madde 28

Sûret-i umûmiyyede olarak şurası mukarrerdir ki; 28 Muharrem sene 1299 (20 Aralık 1881) tarihli nizâmnâme ahkâmından işbu şartnâme ile ta'dil olunmayanlar tamamen baki ve mer'iy-ül-icrâ bulunmuştur.

Madde 29

Şurası dahi meşrûttur ki; İşbu şartnâme mücibince Düyûn-ı Umûmiyye İdâre Meclisi'ne i'tâ' olunan hukuk sâlif-ül-beyân 28 Muharrem sene 1299 (20 Aralık 1881) tarihli nizâmnâmede muharrer düyûnun kâmilten tesviye-pezîr olmasıyla meclis-i mezkûrun dağılması icâb edeceği günden itibaren hükûmet-i seniyyeye avdet edecektir.

Madde-i Munzamma

Şirket Reji usûlünün tesisinden dolayı açıkta kalması lâzım gelecek olan Düyûn-ı Umûmiyye İdâresi me'mûrlarını imkân müsait olduğu mertebede istihdâm etmeyi deruhte eyler.

İşbu şartnâme meclis-i hass-ı vükela-yı fihamda mütâlaa ve tedkik olunarak taraf-ı hazret-i padişâhiye arz ile lede'l-istizân icrâ-yı

iktizâsına irâde-i seniyye-i mülûkâre müteallik ve şerefsudûr buyurulmuş olmakla iki nüsha olarak tahrîr ve Mâliye Nezâret-i Celîlesi ve Düyûn-ı Umûmiyye Meclis-i İdâresi riyâseti ile Bank-ı Osmani direktörü Mösyö Devo taraflarından imza ve temhîr olunarak teâtî olunmuştur. Tahrîren fî el-yevmü'l-ışrin min şehri Recebü'l-ferd sene selase mieteyn ve elf. (10 Receb 1300) (17 Mayıs 1883)

Kalem-i Divan-ı Hümâyûn

Nazır-ı Umûr-ı Maliye

Es-Seyyid Ahmed Münir

381 | Reji İdâresi'nin faaliyete başlayacağı 2 Nisan 1300 tarihinden itibaren depozito veya senet verilerek veya kefil gösterilerek yabancı ülkelere ihraç edilen tütünler için şehadetname getirmeyen veya noksan getiren tüccarlardan alınacak vergi ve gecikme faizlerinin Düyûn-ı Umumiyye İdâresi'ne ait olacağı.

Reji İdâresi'nin muâmelâta başlayacağı işbu 1300 sene-i rumiyesi Nisan'ının ikinci günü (14 Nisan 1884) idârelerimizce tütün muâmelât-ı cedîdesinden bi'l-küllîye keff-i yed olunarak idâre-i mezkûre me'mûrlarına evrâk ve saire ve tütün ve âlâtı devredilmeyip o tarihe kadar tüccarın depozito veya senet vererek veyahut kefil irâe ederek diyâr-ı ecnebîyeye ihraç eyledikleri tütünler için şehâdetnâme getiremeyenlerden veyahut getirip de noksan getirilenlerden aranılacak rûsûm ve güzeste ile tüccâr-ı merkûmenin diyâr-ı ecnebîyeye çıkarmak şaibesıyla celb ve cem' edip İdârenin taht-ı nezâretinde bulunan mağazalarına vaz' eyledikleri tütünlerden tarih-i merkûma gelinceye kadar icrâ' olunan son yoklamada zuhûr eden noksan tütünlerin nizâmnâme ahkâmına tevfiikân icâb eden rûsûmuyla güzesteleri ve zürra'a zimmet-i mukayyed olan tütünlerden müstehlik olduğu tarih-i merkûma kadar tahakkuk eden tütünler için aranılan rûsûmun kâffesi İdâremize ait olduğundan rûsûm-ı mezkûre ile güzesteler doğrudan doğruya me'mûrlarımız tarafından tahsil olunarak bi'l-irsaliye kâmilten İdâre-i Merkeziye sandığına ve şehri lâzım gelen icmâllerinin sabıkı gibi tanzim ettirilerek cânib-i muhasebeye irsâl olunması lâzım geleceğinin ve tütün a'şârı kemâ-fi-s-sâbık İdâremize muhavvel bulunduğundan bunun hakkında olunacak muâmele için ileride icâb eden ta'limâtın verileceğinin ta'mimen iş'ârı iktizâ' edip keyfiyyet sair Rûsûm-ı Sitte nezâret ve merkez müdiriyyetlerine tebliğ kılındığı misillü zir-i nezâret-i

behiyyelerinde vaki idârelerin adedine nisbetle işbu tahrirât-ı umûmiyyenin 20 kıt'a nüсах-ı matbû'ası başkaca postaya teslimen irsâl-i sû-yi vâlâları kılındığından bunların bâ-mu'cib zikr olunan idârelere isrâ'sıyla mücibince ifâ-yı muâmele olunarak bu bâbda bir yanlışlık vukua gelmemesine mezid-i i'tinâ' ve dikkat buyurulması, fi gurre-i Cemâziyelâhir sene 1301 ve fi 17 Mart sene 1300. (29 Mart 1884)

382 | Reji İdâresi'nin 2 Nisan 1300 tarihinde faaliyete başlayacağı, tüccar ve ziraatçıların elinde bulunan tütünlerin miktar ve kayıtları ile eyalet-i mümtazeye ihraç edilen tütünlere ait tezkere cilt ve kayıtlarının Reji İdâresi'ne devri.

Reji İdâresi'nin muâmelâta başlayacağı 1300 sene-i rumiyesi Nisan'ının ikinci günü (14 Nisan 1884) tüccâr ve zürra' yedlerinde bulunacak tütünlerin mikdârına malumat hasıl edilmek üzere idârelerdeki kuyûdun ve eyalet-i mümtazeye ihraç olunan tütünlere mahsûs tezâkir cüludunun Reji Me'mûrları'na devir ve i'tâ' kılınması idâre-i merkûme direktörlüğünden talep ve ifâde olunmuş ve vakıa tarih-i mezkûrdan sonra mevcûd bulunacak tütün muâmelâtı idâre-i merkûmeye ait bulunmuş olduğundan o tarihte tüccâr ve zürra' yedlerinde gayr-i ez sarf kayden mevcûd görünen duhânların mikdâr-ı kıyyeleriyle ashâbının esâmisini ve sergi veyahut mürûriyye tezkerelerinin numara ve tarihlerini mübeyyin olarak kuyûd-ı merkûmeden birer defterin ihraç ettirilerek ve sâlif-üz-zikr eyâlât-ı mümtazeye mahsûs olarak Merkez-i Nezâret ile Mülhakat İdâreleri'nde mevcûd bulunan ve hiçbir varağı sarf edilmemiş olan nakliye tezâkiri ciltleri dahi varak be-varak ta'dâd olunarak bâ-senedât-ı makbûza mezkûr Reji İdâresi me'mûrlarına teslimiyle buradaki zimmetinizden tenzil edilmek üzere senedât-ı makbûze-i mezkûrenin bir kıt'a defteriyle beraber bu cânibe tesyâr kılınması lâzım geleceği ve bu bâbda muhasebeye de şimdiden ma'lûmât verildiği, fi 11 Cemâziyelâhir sene 1301 ve fi 27 Mart sene 1300. (8 Nisan 1884)

383 | İdarelerin elinde bulunan tütün havan ve bıçaklarının Reji İdâresi tarafından satın alınmaması durumunda ahşap kısımlarının yakılması, metal kısımlarının ise kullanılamayacak duruma getirildikten sonra hurdaya satılması, elde edilen gelirin İdareye gelir kaydedilmesi.

İdarelerimizde mevcûd olan duhân havan ve bıçaklarını Reji İdâresi mübâyaa etmediği hâlde mahalli hükûmetleri ve istedikleri hâlde Reji İdâresi'nin me'mûrları ma'rifetiyle havanların ağaçları ihrâk ve demirleriyle bıçaklar bir

daha haliyle isti'mâl olunamayacak sûrette kırdırılıp hurda demir itibarıyla bi'l-müzâyede fûrûht ettirilerek esmânlarının keyfiyyetleri tasrihiyle icmâle îrâd kayd ve imlâ' ve hangi icmâle ithal olunduklarını idâre ba-idare ve mikdârlarını mübeyyin olarak bir kıt'a defterinin dahi tanzîmiyle bu cânibe isrâ' kılınması lâzım geldiğinden ve işbu tahrîrâtımızın nûsah-ı matbû'asından 20 kıt'ası ayrıca postaya teslimen irsâl kılındığından bunların birer mu'cible mülhak idârelere isrâ'sıyla mücibince muâmele olunması, fi 7 Recep sene 1301 ve fi 21 Nisan sene 1300. (3 Mayıs 1884)

384 | İdarelerde bulunan kurşun mühür makinelerinin Reji memurları'na tutanakla teslim edilmesi, teslim edilen makine ve parçalara ait listenin genel merkeze gönderilmesi.

Bil-cümle Rûsûm-ı Sitte İdâreleri'nde mevcûd bulunan maa edevât kurşun mühür makinelerinin Reji Me'mûrları'na bâ-sened-i makbûz teslim ettirilip Reji İdâresi'ne mal edilmesi karârlaştırılarak keyfiyyet sair Rûsûm-ı Sitte nezâret ve merkez müdiriyyetlerine dahi bildirilmiş olmakla maa mülhakat nezâret-i behiyyelerinde maa edevât ne kadar kurşun mühür makinesi var ise kâffesi bâ-senet-i makbûz mahalleri Reji Me'mûrları'na teslim ve itâ' ettirilerek alınacak senedât-ı makbûzanın bu makineler ile edevâtının mikdârını mübeyyin bir defteri yapıp ona leff'en İdâre-i Merkeziye'ye isrâ' ve keyfiyyetin beyân ve inhâ' olunması, fi 17 Recep sene 1301 ve fi 1 Mayıs sene 1300. (1 Mayıs 1884)

385 | Tüccâr ve fabrikatörlerin elinde bulunan ve vergisinin daha önceden ödendiği geçerli tezkere ve resmi kayıtlardan anlaşılan yaprak tütünlerin ağırlığı ile vergi ödentilerine ait listenin acilen genel merkeze gönderilmesi.

Nezâret-i behiyyeleri dahilinde bulunan mahallerde tüccâr ve fabrikatörler yedlerinde resm-i mürûriyyeleri evvelce verilmiş olduğu tezâkir-i makbûle ve kuyûd-ı idâre ile sabit olan yaprak tütünlerin mikdâr-ı kıyyesiyle resm-i mürûriyyeleri neden ibâret olduğunu mübeyyin olarak bir kıt'a defterin tanzîmiyle ma'lûmât olmak üzere serian bu cânibe teşyârına himmet buyurmaları, fi 28 Recep sene 1301 ve fi 12 Mayıs sene 1300. (24 Mayıs 1884)

386 | Vergisinin 2 Nisan 1300 tarihinden önce ödendiği geçerli tezkere ve resmi kayıtlardan anlaşılan ve bu tarihe kadar sarf olunmamış durumda bulunan yaprak tütünlerin hangi tüccar

ve fabrikatörlerin elinde bulunduğunu, vergilerinin hangi idarelere ödendiğini ve nakliye tezkerelerinin cilt ve evrak numaralarını gösteren listelerin Genel Merkeze gönderilmesi.

1300 sene-i maliyesi Nisan'ının ikisinden (14 Nisan 1884) evvel resm-i mürûriyyeleri verilmiş olduğu tezâkir-i makbûle ve kuyûd-ı idâre ile sabit olan ve tarih-i mezkûra kadar sarf olunmayıp tüccâr ve fabrikatörler yedlerinde mevcûd bulunan yaprak tütünler için tanzîm ve irsâli (385) numaralı ve fi 12 Mayıs sene 1300 (24 Mayıs 1884) tarihli tahrîrât-ı umûmiyyemizle bildirilen defterde mezkûr tütünler ashâbının esâmisiyle tüccâr veya fabrikatör olduklarının ve resm-i mürûriyyelerini hangi idâreye vermiş bulunduklarının ve mürûriyye veya nakliye tezâkirinin cilt ve evrâk numaralarıyla tarihlerinin ve denklerinde markaları var ise ne nam ve işaretle olduğunun idâre ba idare derc ve izah kılınması lâzım geleceğinden ona göre defter-i mezkûrun sûret-i müvezzi'a ve mükemmelede olarak sûret-i tanzîmiyle bu cânibe tesyârı husûsunda himmet buyurmaları, fi 2 Şaban sene 1301 ve fi 15 Mayıs sene 1300. (27 Mayıs 1884)

387 Rûsumat ve Reji memurları ile hükûmetten oluşan bir komisyon tarafından tüccar ve fabrikatörlerin elinde bulunan tütün miktarlarıyla vergi miktarlarını gösteren bir liste hazırlanması, bu tütünler içerisinde Rûsum-ı Sitte İdaresi'nin teşkîlinden önce vergisi Rûsumat idarelerince tahsil edilmiş olanlar var ise bunların diğer tütünlere karıştırılmayıp başka bir liste halinde Genel Merkeze gönderilmesi.

Nezâret-i behiyyeleri dahilinde bulunan mahallerde tüccâr ve fabrikatörler yedinde resm-i mürûriyyeleri evvelce verilmiş olduğu tezâkir-i makbûle ve kuyûd-ı idâre ile sabit olan yaprak tütünlerin mikdâr-ı kıyyesiyle resm-i mürûriyyeleri neden ibâret olduğunu mübeyyin bir kıt'a defterin tanzîmiyle irsâline dair (385) numaralı ve fi 12 Mayıs sene 1300 (24 Mayıs 1884) tarihli tahrîrât-ı umûmiyyemiz ile defter-i mezkûrun sûret-i tanzîmini müfessir (386) numaralı ve fi 15 Mayıs sene 1300 (27 Mayıs 1884) tarihli diğer tahrîrât-ı umûmiyyemiz mücibince icâbı bi'l-icrâ' o bâbda mezkûr tütünlerin gümrük tezkereleriyle bi't-tatbik nevi ve mikdârıyla keyfiyyet-i sairesini mübeyyin tanzîm kılınan cetvel mukaddema nezâret-i behiyyeleri tarafından bâ-tahrîrât bu cânibe gönderilmesiyle tedkik ve mütâlaa olunmuş idi. Bu kere o yolda

resm-i mürûriyesi te'diye olunmuş olan tütünleri nevi ve mikdârıyla keyfiyyet-i sairesinin mahalli idâre meclisleriyle Rûsûmat İdâreleri ve Reji İdâresi ile idârelerimizden birer me'mûrdan mürekkeb komisyonlar bi't-teşkil onlar ma'rifetiyle tedkik ile defterlerinin tanzim ve irsâli Bâb-ı âlice karârlaştırılarak sûret-i karâr ta'mîmen vilâyât ve müstakilen idâre olunan mutasarrıflıklara iş'âr ve Rûsûmat Emânet-i Celîlesi ile Reji İdâresi'ne izbâr kılındığı gibi mücibince icrâ-yı icâbı zımında keyfiyyet İdâremize dahi tebliğ buyurulmuş olmakla işbu karâr-ı âli mücibince iktizâsının icrâ'sıyla nezâret-i behiyyeleriyle mülhakatındaki idâremiz me'mûrlarıyla mahalli Rûsûmat ve Reji Me'mûrları ve hükûmetçe dahi azadan ta'yîn olunacak zattan mürekkeb olarak teşkil olunacak komisyonlarda o makule tüccâr ve fabrikatörler yedlerinde mevcûd olan tütünlerin mikdârıyla her birinden alınmış olan rûsumun kemmiyyeti ve tüccâr veya fabrikatörlerin esâmisiyle tezkerelerinin cilt ve evrâk numaraları ve tarihleri ve keyfiyyet-i sairesi tasrihen defterlerinin tanzim ve isrâ'sı ve Rûsûmat me'mûru bulunmayan mahallerde yalnız idâremiz ve Reji me'mûrlarıyla hükûmetçe ta'yîn olunacak azadan mürekkeb olarak birer komisyon teşkiliyle muâmele-i mezkûrenin ifâsı ve birde işbu tütünler içinde şâyed Rûsum-ı Sitte İdâresi'nin teşkilinden evvel mürûriyye resmi Rûsûmat İdâreleri'nce tahsil olunmuş olanlar var ise bunlar ber-vech-i meşrûh Reji'nin teşkilinden evvel o resm-i mürûrisi İdâremize te'diye olunmuş olan tütünlere karıştırılmayıp defâtir-i mezkûrede başkaca terkîm ve imlâ'sı lâzım gelerek keyfiyyet ta'mîmen Düyûn-ı Umûmiyye nezâret ve merkez müdiriyyetlerine iş'âr ve işbu tahrîrât-ı umûmiyyemizin dahil-i nezâret-i behiyyelerinde kâin İdâreler adedine nisbetle 40 kıt'ası başkaca postaya teslimen tesyâr kılınmış olmakla nüsa-ı mezkûrenin taraf-ı vâlâlarından birer mu'cible mezkûr idârelere isrâ'sıyla her tarafta mücibince iktizâsının icrâ'sına dikkat ve i'tinâ' olunması, fi 24 Ramazan sene 1302 ve fi 25 Haziran sene 1301. (7 Temmuz 1885)

B. Tütün aşar işlemleri.

388

Osmanlı Devletinde tütün üretimi üzerinden alınmakta olan duhân vergisinin Düyûn-ı Umumiyye İdaresi tarafından toplanacağına ilişkin kararın Osmanlı borçlarının ödenmesi ile ilgili 8 Aralık sene 1297 tarihli kararnamenin 16. maddesinden kaynaklandığı, tütün öşrü konusuna bundan sonra daha fazla dikkat ve özen gösterilmesi, söz konusu aşar gelirlerinin nerelerde ihale yoluyla nerelerde emâneten idare

edildiğinin ve ihalelerin hangi şartlar altında ne zaman yapıldığının Genel Merkeze bildirilmesi.

İşbu tahrîrât-ı umûmiyyede Tütün Öşrü hâsîlâtının ayrıca irsâliye ile gönderilmesi gösterilmiş ise de Tütün Öşrü hâsîlâtının hâsîlât-ı saire miyânında olarak bir irsâliye ile irsâl kılınması (598) numaralı ve fi 17 Kânunusani sene 1304 (29 Ocak 1889) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye ahkâmındadır.

Memâlik-i Mahrûse-i Şâhâne'nin duhân vâridât-ı öşriyyesini vâridât-ı muhassasa İdâre Meclisi'nin doğrudan doğruya idâre ve istifâ' edeceği Düyun-ı Umûmiyye-i Osmaniyenin sûret-i tesviyesi hakkında tanzim olunan fi 8 Kânunuevvel sene 1297 (20 Aralık 1881) tarihli karârnamenin 16. beyninde mûnderic olduğundan keyfiyyet ma'lûm-ı vâlâları olarak işbu 1298 sene-i maliyesi tütün mahsûlünün Duhân Nizâm-nâmesi'ne tevfiân tahririne sûret-i mahsûsada ve sabıkandan daha ziyâde olarak dikkat ve i'tinâ' olunması ve vâridât-ı öşriyye-i mezkûrenin bu ana değin ne sûretle istifâ' olup nerelerde ihalen ve nerelerde emâneten idâre edilmiş olduğunun ve ilzam olunan mahallerde ne şerait ile ve senenin hangi ayında ihale ve tefviz ve emâneten idâre olunan mahallerde ne zaman tahsil kılındığının vakit fevt edilmeksizin serî'an ve acilen bu cânibe iş'âr kılınması ve vâridât-ı mezkûrenin hesabâtı başkaca tutulup şehri icmâlâtının o vechile başka tanzim ve irsâl olunması ve hâsîlâtının dahi masârif-i mahsûsa-ı vakıası bâde't-tenzil ayrıca bâ-irsaliye isbâl kılınması lâzım geleceği sair icâb edenlere tebliğ ve iş'âr ve işbu tahrîrât-ı umûmiyyemizin nûsah-ı matbû'asından nezâret-i behiyyeleri dahilinde kâin Rûsûm-ı Sitte İdâreleri'nin adedine nisbetle 20 küt'ası dahi leffen tesyâr olunmakla beraber nüshasının mezkûr idârelere irsâliyle mücibince icâbının icrâ' ve keyfiyyetin iş'âr ve inbasına himmet buyurmaları, fi 18 Cemâziyelâhir sene 1299 ve fi 24 Nisan sene 1298. (6 Mayıs 1882)

389 | Tütün üretiminden alınmakta olan Duhân Vergisi'nin hiçbir şekilde İdarenin diğer gelirlerine karıştırılmaması.

İşbu tahrîrât-ı umûmiyyede gösterilen Tütün Öşrü defâtir ve icmâlâtının sûret-i tanzim ve sairesi hakkında (763) numaralı ve fi 26 Kânunusani sene 1300 (7 Şubat 1885) ve (765) numaralı ve fi 10 Ağustos sene 1303 (22 Ağustos 1887) tarihli tahrîrât-ı umûmiyyelerle bazı ta'dîlat ve tarifât icrâ' olunmuştur.

Duhân öşrü vâridâtının hesabâtı başka tutulup şehri icmâlâtının o vechile başka tanzim ve irsâl olunması ve hâsîlâtından masârif-i mahsûsa-ı vakıası bâde't-tenzil ayrıca bâ-irsaliye isbâl kılınması lâzım geleceği (388) numaralı ve fi 24 Nisan sene 1298 (6 Mayıs 1882) tarihli tahrîrât-ı umûmiyyemizin fıkra-

yı ahiresinde iş'âr kılınmıştı. Vâridât-ı mezkûre için müceddeden tertib ve tab' ettirilmiş olan altı nev-i numûneden sair Rûsûm-ı Sitte nezâret ve merkez müdiriyyetlerine gönderildiği misillü zîr-i nezâret-i behiyyelerinde bulunan Rûsûm-ı Sitte müdiriyyet ve me'mûriyyetlerinin adedine nisbetle işbu tahrîrât-ı umûmiyyemizin 20 kıt'a nûsah-ı matbû'asıyla mezkûr numûnenin 12 kıt'a nüshası başkaca postaya teslimen irsâl-i sû-yi vâlâları kılınmıştır. Bu numûnelerden bir numaralı me'mûriyyetlere ve iki numaralı müdiriyyetlere ve üç numaralı nezâretlere mahsûs ta'sîr defterleri numûnesi bulunduğu gibi dört numaralı kezâlik me'mûriyyetlere ve beş numaralı müdiriyyetlere ve altı numaralı nezâretlere muhtes tahsîlât hulâsa icmâli numûneleri bulunmasıyla bunlardan müdiriyyetlere mahsûs bulunanları kezâlik mezkûr tahrîrâtımızın bir nüshasıyla beraber ve bâ-mu'cib mezkûr me'mûriyyetlere irsâl olunarak tütün ta'sîr ve hâsîlat hulâsa icmâllerinin bu numûnelerine tevfiikân tanzîm ve maâş ve masârif-i vakiasının bu icmâllere yek kalem olarak tahrîr ettirilip müfredâtının mensûb olduğu idâre veya müdiriyyetin başkaca tanzîmi mukarrer olan maâş ve masârif-i müfredât icmâllerinde bir hane-i mahsûs açtırılarak oraya derc ve terkim ettirilmesi ve bir de öşr-i mezkûre mahsuben gönderilecek akçe duhân vâridâtına karıştırılmayarak gönderilmesi icâb eder ise de irsâliye pusulalarında öşr-i duhâna dair hane-i mahsûs olmadığından derdest tab' ve irsâl bulunan cedîd irsâliyelerin vürûduna kadar öşürden vuku' bulacak tahsîlâtın mevcûd irsâliyelerin diğer bir resm hanesinin çizilerek öşr-i mezkûr hâsîlatının terkim edilip zinhâr öşr-i mezkûrın hâsîlat-ı saireye karıştırılmaması, fi 17 Safer sene 1300 ve fi 15 Kânunuevvel sene 1298. (22 Ağustos 1882)

Hâmiş

Me'mûriyyetler dahilinde olan kuradan Tütün Öşrü maktûan mültezime ihale olunmuş var ise mersûl numûnesine tevfiikân zürrân esâmisiyle tütün mahsûlünün ve öşrünün mikdârını mübeyyin müfredât defterinin tanzimine lüzûm olmayacağından bu gibi idârelerde yalnız bedel-i maktu ile mültezim ve küfelâsı esâmisi ve mikdâr-ı tekasiti terkim olunarak bir defter yapılması ve maktûan ihale ve emâneten idâre olunan mahalleri için mezkûr numûnesine tevfiikân yine bir müfredât defteri tanzîm ettirilerek zirine maktûan ihale edilmiş mahaller bedel-i maktuuyla mültezim ve küfelâsı esâmisi ve mikdâr-ı tekasiti ilâve ve terkim kılınması ve birde emâneten idâre kılınan mahaller miyânında tütünün fiyatı Meclis-i İdâre karârıyla takdîr olunamayıp öşrün aynen alınması mecbûriyetinde bulunan mahaller olur ise işbu aynen alınan tütünler için başka bir ayniyat müfredât icmâli tanzîm kılınarak diğerleriyle

maan mülhak bulunduğu müdiriyyete gönderilmesi ve müdiriyyetten dahi bu icmâller üzerine ve tarif kılındığı vechile tanzim olunacak icmâlin merkez nezârete irsâl kılınması ve ber minvâl-i muharrer keyfiyyetin taraf-ı behiyyelerinden yazılacak müciblere ilâveten derc ve terkim edilmesi, fi 17 Safer sene 1300 ve fi 15 Kânunuevvel sene 1298. (27 Aralık 1882)

390 | Düyûn-ı Umumiyye İdaresi'ne bırakılan Tütün Öşrü'nün ne şekilde ihale edileceği, mültezimlerden alınacak kefil ve kefaletler ile kefillerin servet ve güçlerinin yerinde olup olmadığının nazır ve kontrol memurları tarafından gizli ve açık şekilde araştırılması, kefillerin mali açıdan yetersiz ve zayıf olması durumunda İdare meclisinin bilgilendirilmesi ve mültezimlerden daha sağlam kefil getirmelerinin istenmesi.

İşbu tahrîrât-ı umûmiyyede Tütün Öşrü'nün sûret-i müzâyede ve ihalesi ve mültezimlerden alınacak kefalet için Düstûr'da münderic olan nizâmnâme ahkâmına tevfişkân muâmele olunacağı gösterilmiş ise de öşr-i mezkûrun ihale ve ilzâmı halinde bu mecmuada münderic bulunan a'şâr Nizâmnâmesine mürâcaât olunmak iktizâ' eder.

Düyûn-ı Umûmiyye-i Osmaniye Vâridât-ı Muhassasa İdâresine terk edilen Tütün Öşrü'nün ihale ve ilzâmı halinde sûret-i müzâyede ve ihalesi Düstûr'un 2. ciltinin 41. sahifesinde münderic olan nizâmnâme-i mahsûsunda musarrah ise de mültezimlerden alınacak kefalet hakkında olan nizâmnâme-i mezkûrun 24. maddesi ahkâmına İdâremizce ilâvesi lâzım gelen mülâhazâtın beyânına ibtidar olunur. Şöyle ki; gösterilecek küfelânın derece-i itibar ve servet ve iktidârları mecâlis-i idâreden bâ-mazbata tasdik edileceği gibi idârelerimizce yalnız bu tasdik ile iktifâ' edilmeyip küfelâ-yı merkûmenin fi-l-hakika bulundukları mahallerde ma'rûf zevâtın ve ashâb-ı servet ve iktidârdan olup olmadıkları nâzır ve kontrol me'mûrları taraflarından dahi hafiy ü celî tahkik kılınarak şâyân-ı emniyet oldukları hâlde febihâ aksi bulundukları takdîrde İdare Meclisi'ne ihtâr ile kavî kefil alınmasına i'tinâ' kılınması, fi 2 Zilkade sene 1299 ve fi 2 Eylûl sene 1298. (14 Eylûl 1882)

391 | Henüz tahsil edilememiş durumda olan 1299 yılına ait tütün vergilerinin 1300 yılına ait tütün aşarı ne şekilde tahsil edilecekse o şekilde tahsil edileceği, Reji ambarlarına nakil edilen tütünlerin aşarının Reji İdaresi tarafından Düyûn-ı Umumiyye İdaresi adına tahsil edileceği, Reji idaresine ait defterlerin gereken durumlarda Düyûn-ı Umumiyye İdaresi

tarafından incelenebileceği, tütün aşarının tahsilinde yaşanabilecek sıkıntıların hemen genel merkeze bildirilmesi, 100.000 kıyye ve daha fazla tütün üretilen yerlerde Reji İdaresi tarafından ambar temin edilmesi.

İşbu tahrîrât-ı umûmiyyede gösterilen fî 28 Şevvâl sene 1301 (21 Ağustos 1884) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye hükümsüz kaldığı cihetle bu mecmuaya derc edilmemiştir.

1299 senesi duhân mahsûlünün öşründen henüz tahsil olunmayanların Reji Şartnâmesi'nin 17. maddesi mücibince Reji ambarlarına naklinde ne yolda istifâ' olunacağı tafsilatıyla 1300 senesi Duhân Öşrü'nün dahi şartnâme-i mezkûrun 26. maddesine tevfiân alınacağı ve bu bâbda idâremiz tarafından madde-i mezkûrede muharrer hakk-ı teftişin ba'de bildirileceği fî 27 Şevvâl sene 1301 (20 Ağustos 1884) tarihli tahrîrât-ı umûmiyyemizde gösterilmişti. Reji ambarlarına nakil olunan duhânın öşrü bâdema Reji tarafından idâremiz hesâbına istifâ' olunması ve bu öşür tütünlüleri hakkında her türlü kontrol icrâ' etmek ve bunun için icâbı halinde Reji defterlerini tedkik eylemek husûslarında idâremizin salahiyeti bulunması Reji Şartnâmesi'nin sâlif-üz-zikr 26. maddesi iktizâsından olmakla Reji İdaresi'nin ambarları bulunup Duhân Öşrü'nü idâremiz hesâbına ahz edeceği mahallerde mukim nâzır ve müdür ve me'mûr gibi idâremiz müstahdemini tarafından o sûretle kontrol icrâ'sı karârlaştırılmış olduğundan bu hâlde müstahdemîn-i merkûmenin mahalli Reji me'mûrundan öşrûn istifâ'sı hakkında ma'lûmât-ı lâzimeyi ahz ile öşür muâmelesine dair Reji İdaresi'nce tanzimi iktizâ' eden defterleri her ay nihâyetinde bâde't-tedkik o mâh zarfında ahz ve kabz olunan akçe Dersâadet Reji İdâre-i Umûmiyyesinden aranılmak üzere mikdârını mübeyyin bir kıta pusulasını buraya göndermeleri lâzım gelip ancak o sûrette kontrol icrâ'sı idâremizce Reji muâmelâtına asla ve kat'â müdâhale icâb ettirmeyeceğinden idâre-i mezkûre me'mûriyyetinden ma'lûmât talep olunarak me'mûrîn-i merkûmeye emir veyahut tenbihât îtasından kemâl-i i'tinâ' ile mücânebet olunması ve öşrûn istifâ'sı husûsunca şâyed bazı uygunsuzluk dahi müşâhede olunur ise icrâ'-yı icâbı zımnında keyfiyyetin derhal bu tarafa bildirilmesi ve Reji İdaresi 100.000 kıyye ve daha ziyâde duhân husûle getirilen karyelerin her birinde ambar bulundurmasına mecbûr olduğu şartnâmesinin 16. maddesinde gösterilmiş ve bu maddenin ise istifâ'-yı öşür husûsunca idâremize dahi taalluku derkâr bulunmuş olmakla zikr olunan ambarların filvaki mevcûd olup olmadığının ve bir de geçen 1299 senesi mahsûlünden mevcûd duhânın ambarlara vaz'ı hakkında tedabir-i mukteziyenin Reji

tarafından ittihâz edilip edilmediğinin bu tarafa iş'âr olunması lâzım geleceğinden ve işbu tahrîrât-ı umûmiyyemizin dahil-i dâire-i nezâret-i behiyyelerinde bulunan idârelerin adedine nisbetle 50 kıt'a nüsah-ı matbû'ası başkaca postaya teslimen irsâl kılındığından onların bâ-mu'cib idarat-ı mezkûreye isrâ'sıyla mücibince ifâ-yı muâmeleye i'tinâ' olunması, fi selh-i Zilhicce sene 1301 ve fi 8 Teşrinievvel sene 1300. (20 Ekim 1884)

392 | **Düyûn-ı Umumiyye İdaresi'ne ait eski yıllara ait tütün vergilerinin ne şekilde tahsil edileceği, 1300 yılı tütün aşarının nasıl toplanacağı, Reji idarelerine ait defterlerin ne şekilde teftiş edileceği, Dersaadet Reji İdaresi tarafından hazırlanan dokuz maddelik talimatın Düyûn-ı Umumiyye idareleri'ne gönderildiği.**

İdâremize ait sinin-i sabıka duhân aşarının Reji İdâreleri'nce sûret-i tahsiliyle 1300 senesi Duhân a'sârı'nın ne yolda idâre olunacağı ve mezkûr Reji İdâreleri defâtirinin dahi nasıl teftiş edileceği (391) numaralı ve fi 8 Teşrinievvel sene 1300 (20 Ekim 1884) tarihli tahrîrât-ı umûmiyyemizle bildirilmişti. Zikr olunan Duhân a'sârı hakkında icrâ'sı mezkûr tahrîrât-ı umûmiyyemizle iş'âr olunan muâmelâtı müfessir olmak üzere Dersaadet Reji İdâre-i Umûmiyyesiyle bi'l-muhabere verilen karâr üzerine bu kere dokuz maddeyi şâmil kaleme alınan ta'limât ile işbu tahrîrâtımızın nezâret-i behiyyeleri dahilinde kâin Düyûn-ı Umûmiyye İdâreleri'nin adedine nisbetle nüsah-ı matbû'alarından 20 kıt'ası postaya teslimen tesyîr-i sû-yi vâlâları kılınmış olduğundan bunların vusûlünde bâ-mu'cib zikr olunan idârelere isrâ'sıyla mündericâtına göre ifâ-yı hüsn-i muâmeleye ve idâremiz hukukunun muhâfazasına i'tinâ' ve dikkat olunması lâzım geleceği ve bu bâbda mezkûr Reji İdâre-i Umûmiyyesi cânibinden mahalleri Reji acenteliklerine dahi tebliğat-ı mukteziye icrâ' edilmiş olduğu ve Reji İdaresi me'mûrlarının idârelerimize verecekleri defâtir üzerine tutulması lâzım gelen kuyûd ve evrâk-ı saire-i lâzîmenin numûnelerinin dahi maa ta'rîf-nâme gönderileceği, fi 12 Rebiülevvel sene 1302 ve fi 18 Kânunuevvel sene 1300. (30 Aralık 1884)

TALİMAT

Tütün aşar işlemlerine ait talimat.

Duhân Oşrü Muâmelâtına Dair Tâlimat.

Madde 1

Düyûn-ı Umûmiyye İdâresi Tütün Öşrü'nün emr-i istifâ'sını sûret-i ciddiyyede teftiş edebilmek için Duhân Nizâmnâmesi'nin 5. ve 6. maddeleri mücibince defa-i saniyyede icrâ' olunan muâmelât-ı tahrîriyyenin netâyicine vakıf olmak umûr-ı mukteziyedendir. Muâmelât-ı tahrîriye-i mezkûre senenin mikdâr-ı mahsûlünü irâe eylediği gibi istifâ'sı lâzım gelen öşrün mikdârını dahi gösterir.

Madde 2

Tütün mahsûlü olan mahallerde tahrîr-i muâmele-i saniyesi ifâ olunduktan sonra Reji tahrîr me'mûrları tarafından mahalli Düyûn-ı Umûmiyye Me'mûrları'na zürrânın isimleriyle yedd-i tasarruflarında bulunan mikdâr-ı tütünü mübeyyin Türkçe olarak bir kıt'a pusula i'tâ' olunacağı misillü gerek Reji İdâresi ambarlarına vaz' olunacak ve gerek Reji Şartnâmesi'nin 16. maddesinin fikra-yı ahiresinde münderic ahkâma tevfikân ashâbına ilmühaber i'tâ' edilecek tütünler için her akşam Reji acenteleri tarafından Düyûn-ı Umûmiyye Me'mûrları'na başkaca birer defter verilecektir.

Madde 3

Madde-i sabıkada muharrer olduğu vechile Reji İdâreleri ambarlarına vaz' olunacak veyahut ashâbı yedlerine ilmühaber verilecek olan tütünlerin öşür ile mükellef olduğu mezkûr Reji İdâreleri tarafından i'tâ' olunacak defterleri üzerine Düyûn-ı Umûmiyye Me'mûrları tarafından kayd ve işaret olunacaktır.

Madde 4

Tütünler ismine kayd edilmiş olan zürrâdan gayri bir şahıs tarafından Reji ambarına vaz' olunur veya ilmühaberi alınır ise bu makule tütünlerin öşrü bilâ imhal Düyûn-ı Umûmiyye Me'mûrları tarafından talep ve istifâ' olunacaktır. Bu öşür dahi Reji İdâresi'nin defterine bi'l-müracaa mevrið ve nevi ve mahsûlce buna muadil olan tütünler ne fiyattan satın alınmış ise o fiyat üzerinden hesap ve istifâ' olunacak ve tütünün sahibi bu esas ve hesap üzerinden ifâ-yı öşrc mecbûr olacaktır.

Madde 5

Bâlâda zikrolunduğu vechile zürrâdan gayri bir şahsın Reji ambarlarına vaz' edeceği tütüne nevi ve mevrîd ve mahsûlce muadil Reji tarafından henüz duhân iştirâ' olunmamış olduğu takdirde bu yolda ambarlara vaz' olunan tütünlerin fiyatı Düyûn-ı Umûmiyye Me'mûrları ile ashâbı taraflarından bi'l-ittifak takdir olunacak ve işbu fiyat üzerine öşrün istifâ'sına teşebbüs edilecektir. takdir-i fiyat husûsunda ittîfak-ı tarafeyn hasıl olmadığı hâlde Düyûn-ı Umûmiyye Me'mûrları zikr olunan tütünler öşrünü aynen istifâ' edecek ve bu sûretle aynen alınacak öşr-i tütün gerek doğrudan doğruya Reji'ye ve gerek memâlik-i ecnebîyyeye irsâl olunmak için âhere fûrûht olununcaya değin Reji İdâreleri ambarlarında hıfz olunacaktır.

Madde 6

Nakden veya aynen istifâ' olunacak mikdâr Duhân Öşrü için Düyûn-ı Umûmiyye Me'mûrları tarafından lâzım gelen ilmühâber verilecek ve öşrü ifâ eden tacir dahi tütünü hangi zürrâdan almış ise onların öşür hesabından mahsubu icrâ' edilmek üzere isimlerini bildirecektir.

Madde 7

Zürrânın bizzat ambara vaz' edecekleri tütünler doğrudan doğruya Reji İdâresi'ne fûrûht edilecek olur ise idâre-i mezkûre kendi şartnâmesinin 26. maddesi ahkâmına tevfikân tütünler esmânından onda birini tevkif ederek bunu her ayın sonunda Düyûn-ı Umûmiyye Me'mûrları'na te'diye eyleyeceği gibi tütünü fûrûht eden zürrânın ismini dahi bildirecek ve bu vechile istifâ' olunacak öşür zürrân zimmetinden tenzîl edilecektir.

Madde 8

Zürrâ tarafından ambarlara vaz' edilecek tütünler tüccâra fûrûht olunduğu hâlde öşr-i nev'î ve mevrîd ve mahsûlce işbu duhânlara müsavi addolunabilecek tütünler mukaddema Reji İdâresi tarafından ne fiyata alınmış ise o fiyat üzerine bi'l-hesap ta'yîn edilerek fûrûht olunduğu zaman sahibi tarafından ifâ olunacak ve şâyed idâre-i mezkûre henüz bu nevi tütün iştirâ' etmemiş olduğu takdirde bu bâbda 5. maddede gösterilen ahkâma tevfik hareket edilecektir.

Madde 9

Öşrü te'diye olunmayan duhânların ambarlarından ihracına Reji İdareleri tarafından asla müsaade olunmayacaktır.

Mevâdd-ı mezkûrenin mevki-i icrâ'ya vaz'ı zımında bu bâbda bir defterin tanzîmi lâzım gelip bunda muâmelât-ı tahrîriyenin netâyici yani zürranın her birisinin yedinde mevcûd bulunacak tütün ile öşrün aynen istifâ'sı halinde alınacak duhânın mikdârı derc olunacaktır.

393 | 1299 yılı tütün aşarından dolayı İdarenin kimlerden ne kadar vergi alacağı olduğunu gösterir listelerin Reji idareleri tarafından hazırlanıp Genel Merkeze gönderilmesi.

İşbu tahrîrât-ı umûmiyyede gösterilen fi 28 Şevvâl sene 1301 (21 Ağustos 1301) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye (391) numaralı ve fi 8 Teşrinievvel sene 1300 (20 Ekim 1884) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye ile hükümsüz bırakıldığı cihetle mezkûr fi 28 Şevvâl sene 1301 (21 Ağustos 1301) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye bu mecmuaya derc edilmemiştir.

Geçen 1299 senesi Duhân a'şârı'nın sûret-i istifâ'sı hakkında mersûl fi 28 Şevvâl sene 1301 (20 Ekim 1884) tarihli tahrîrât-ı umûmiyyemizde muharrer muâmelâtın hüsn-i cereyânını muhâfaza etmek üzere sene-i merkûme a'şârından mütebaki mebâliğin mikdârını ve nerelerden ve kimlerden arandığını mübeyyin olarak ale'l-esâmî bir kıt'a defterin tanzîmiyle Reji Me'mûrları'na itası lüzûmu Dersaadet Reji İdâre-i Umûmiyyesinden beyân ve ifâde olunduğundan o vechile birer kıt'a defterin serian bi't-tanzîm me'mûrîn-i mûmâileyhümâ i'tâ' kılınması, fi 5 Zilkade sene 1301 ve fi 15 Ağustos sene 1300. (27 Ağustos 1884)

394 | Aşar vergisi ödenmemiş durumda olan tütünlerin hiçbir şekilde hiçbir yere nakil edilmesine izin verilmemesi.

Reji İdâresi'nin işbu 1300 senesi Nisan'ının ikisinden itibaren (14 Nisan 1884) duhân muâmelâtına ibtidar eyleyeceği ve Duhân Öşrü İdâremize ait olduğundan bunun kemâ-kân me'mûrlar tarafından cibayeti lâzım geleceği bundan mukaddem ta'mîmen bildirilmişti. Öşr-i mezkûrun bâdema Reji mağazalarından alınacağı ve teferruatı Reji Şarhnâmesi'nin 26. maddesinde mûnderic ise de idâre-i mezkûre henüz mağaza tedârik edemeyeceği cihetle

öşr-i mezkûrun temin-i istifâ'sı zımnında idâremizle Reji Me'mûrları beyinde bir tedabir-i mukteziye ittihâzı lâzımeden bulunmuş olmakla me'mûrîn-i mûmâileyhümâ ile bi-l-müzâkere verilecek karâra göre muâmele olunarak keyfiyyetin bu cânibede bildirilmesi ve öşrü istifâ' edilmemiş olan tütünlerin hiçbir mahalle nakil ve imrâr ettirilmemesi husûsunun me'mûrîn-i mûmâileyhümâ katiyyen tebliğ ve tefhîm kılınması, fi 12 Cemâziyelâhîr sene 1301 ve fi 28 Mart sene 1300. (9 Nisan 1884)

395 Karyelerde üretilen tütünlerin Reji memurları tarafından tespit ve sayımı yapıldıktan sonra ambarlara getirilmesi, bu tütünlerin satılması durumunda Düyûn-ı Umumiyye İdaresi'ne ait aşarın ya tütün olarak yada nakit olarak Reji ambarlarından talep edilmesi, Reji ambarı bulunmayan yerlerde Reji memurlarınca tespit ve sayımı yapılan tütünlerin sahiplerine zimmetleneceği, ziraatçılar tarafından Reji ambarlarına nakil edilen veya ambar bulunmamasından dolayı sahibine zimmetlenen tütünlerde tütünün zaman içinde kurumasından dolayı bir miktar fire olabileceği, ancak bu firenin üreticiler açısından bir sorun yaratmayacağı çünkü kuru tütünlerin daha yüksek fiyata satıldığı.

Karyelerde husûle gelip Reji Me'mûrları tarafından sebt ve tahrîr ile ambarlara vaz' ve ithal edilecek tütünlerden satış vuku' buldukça tahrîr defterleri mücibince İdâremize ait öşrün ber-mu'cib-i şartnâme aynen veya bedelen Reji ambarlarından aranılacağı derkâr ise de tahrîrin icrâ'sından sonra Reji ambarlarına vaz' ve ambar bulunmayan mahallerde emr-i muhâfazası ashâbına terk olunan tütünlerden bir müddet mürûrundan sonra gerek Reji hesâbına olsun ve gerek ihracata mahsûs bulunsun mübâyaat vukuunda İdâremize ait öşür bedeli Reji İdaresi'nce tahrîr defterleri mücibince ifâ olunmayıp mübâyaa edilen mikdâr üzerinden te'diye edilmek istenildiği ve bu sûret Düyûn-ı Umûmiyye ve Reji me'mûrlarıyla zürrâ beyinlerinde bir takım müşkilât ve vâridât-ı öşriyece dahi hayli zayıat vuku'una sebebiyet verdiği bazı nezâret ve merkez müdiriyyetlerinden bildirilmesi üzerine bu bâbda Reji İdâre-i Merkeziyesiyle hîn-i müzakerede zürrâ tarafından Reji ambarlarına nakil veya ambar bulunmamasından dolayı emr-i muhâfazası ashâbına terk olunan tütünlerin gerek Reji hesâbına olsun ve gerek ihracata mahsûs bulunsun tarih-i nakil ve terkinden mübâyaaası zamanına kadar ambara veya ashâbı yedlerinde kaldığı müddetçe hakk-ı rutubeti zail olarak fire göstermekte olduğu bi't-tecrübe sabit olmasından dolayı İdâremize ait olan öşür bedelinin tahrîr

defterlerinde muharrer mikdâr üzerinden te'diyesi gerek Reji ve gerek zürrâ' hakkında gadr vukuunu mudi olacağından bu cihetle tütünlerin mübâyasına kadar mürûr edecek müddet zarfında zuhûr edecek fire öşrünün terk-i tenzili idâre-i mezkûrece talep olunmuş ve zürrâ' tarafından Reji ambarlarına teslim olunan tütünlerin mübâyaa zamanına kadar ambarda durduğu müddetçe fire göstereceği tabii olmasına ve bu makule tütünlerin zürrâ' ve tüccâr yedlerinde bulunduğu zaman için cinsine göre derece-i mütefâvitede zuhûr edecek firelerinin kabûlü hükm-i nizâm îcâbindan bulunmasına mebnî bu bâbda idâre-i mezkûrenin haklı bulunduğu anlaşılmış olduğundan ve bu makule tütünlerin hakk-ı rutubeti zail olduktan yani îcâb eden fire-i nizâmisi tenzil edildikten sonra fûrûhtunda gerçi sûret-i idâre mutazzarır olur gibi görünür ise de hakikatte böyle olmayıp çünkü hakk-ı rutubeti zail olan ile olmayan tütünlerin gerek Reji'ye ve gerek tüccâra fûrûhtunda kıymetçe farkı olacağı yani rutubeti zail olmayan bir kıyye tütün dört kuruş tutar ise rutubeti zail olmuş olan tütünün mutlaka 4,5 veya 5 kuruş tutacağı cihetle bunda idâre zarardide olmadığı gibi esbâb-ı meşrûhadan dolayı Dü'ûn-ı Umûmiyye ve Reji Me'mûrları beyrinde şimdiye kadar tekevvün eden ihtilâf idâremizin hukuk-ı sarihesi olan Tütün Öşrû'nün tehir-i istîfâ'sından ve teşvîş-i kuyûddan başka bir şeye müntic olmadığından binâberin mevzubahis olan tütün firelerinden dolayı tahassül eden müşkilatın defî için gerek şimdiye kadar doğrudan doğruya zürrâ' tarafından Reji ambarlarına vaz' ve gerek ambar bulunmamasından dolayı emr-i muhâfazası zürrâ'a terk edilmiş olan bu makule münâzaun-fih tütünlerin fûrûhtuna kadar güzerân eden müddet için Duhân Nizâm-nâmesi'nin fire faslında muharrer cetvellerden zürrâ' yedlerinde bulunan tütünlere mahsûs olan cetvelde gösterildiği vechile cinsine göre beher 100 kıyyede kabûlü îcâb eden firelerin bi'l-hesap bundan İdâremize ait olan öşrûn ashâbı zimmetlerinden tenzil kılınması ve bundan böyle dahi bu yolda ifâ-yı muâmele olunması bi't-tasvip keyfiyyet cetvel-i mezkûr sûretinin irsâliyle sair nezâret ve merkez müdiriyyetlerine ta'mîmen iş'ârı ve işbu tahrîrât-ı umûmiyye ile cetvel-i mezkûr nüshâ-ı matbû'asından nezâret-i behiyyelerinde kâin idârelerin adedine nisbetle 40 kırı'ası postaya teslimen başkaca tesyâr olunmuş olduğundan bunların zikr olunan idârelere isrâ'sıyla mücibince muâmele olunması, fi 16 Rebiülevvel sene 1306 ve fi 8 Teşrinisânî sene 1304. (20 Kasım 1888)

Duhân Nizâmnâmesi'nin Fire Faslında Zürra'a Mahsûs Cetvelin Sûretidir.

1 Haziran - 30 Teşrinisânî arası		1 Kânunuevvel - 30 Mayıs arası		TÜTÜN ÇEŞİTLERİ
% Kıyye		% Kıyye		
En Düşük	En Yüksek	En Düşük	En Yüksek	
08	12	6	10	Yenice ve Gümölcine tütünleri
10	14	8	12	Yenice ve Gümölcine Dağ tütünleri
10	14	8	12	Drama Ova ve Çiftlik Tütünleri
12	16	10	14	Drama Dağ tütünü
10	14	8	12	Ermîye tütünü maa Tırhala
14	20	12	16	Selanik, Nevrekob ve Cuma tütünleri
8	10	6	8	Bafra tütünü
8	12	6	10	Samsun ve Sinop tütünleri
10	12	8	10	Trabzon ve Edirne tütünleri
10	14	8	12	Mihalic ve Üsküb tütünleri
8	12	6	10	Manisa ve Bergama tütünleri
-	5-12	-	5-12	Suriye tütünü
00	20	00	10	Şagur tütünü
00	00	00	00	Halep tütünü

396 Kalitesiz olduğu için satılmadığından Reji idareleri'ne terk edilen veya kaçak olduğu için devlet tarafından el konulan tütünlerin Hükûmet, Reji ve Düyûn-ı Umumiyye memurları gözetiminde yakılarak imha edilmesi, böyle bir durumda Reji idareleri tarafından en az 15 gün önce Düyûn-ı Umumiyye İdaresi'ne haber edilmesi, yakılacak tütünlerin miktarı, kimlere ait olduğu, hangi köylerin mahsûlü olduğunu gösteren listelerin İdareye gönderilmesi.

Kabil-i şerb ve isti'mâl olmamasından dolayı zürrâ' tarafından Reji İdâreleri'ne terk edilen ve kaçak olarak zabt ve müsâdere ile kezâlik işe yaramayan tütünler Hükûmet ve Reji ve Düyûn-ı Umûmiyye Me'mûrları müvacehelerinde harik ve imha ile ashâbı zimmetlerinden tenzili icrâ' edile gelmekte ise de bu muâmelenin sûret-i icrâ'ıyesince bazen tehîr vukua gelmekte ve esbâb-ı tehîriyede Reji ve Düyûn-ı Umûmiyye Me'mûrları yek diğlerine atf ve isnad

etmekte olmalarından nâşi bâdema idâreteyn-i mezkûreteyn me'mûrları beyinde bir güne iddiaya mahal kalmamak üzere Reji İdâre-i Merkeziyesiyle müzakereye girilerek bu bâbda ittihâzına lüzûm görünen tedabir ber-vech-i zîr tarafeynin muvafakatıyla karârgir olmuştur. Şöyle ki; ihrâkına lüzûm görünen tütünler hakkında evvel emirde merci-i mahsûsundan resmen istizân-ı keyfiyyet olunduktan sonra ihrâk edilecek tütünler miyânında Düyûn-ı Umûmiyye İdâresi'ne ait öşrûn tefrikine sâlih tütün olup olmadığına kanaat hasıl olmak ve hîn-i ihrâkta hazır bulunmak üzere bir me'mûrun gönderilmesi için mahalli Reji İdâresi'nden lâ-akall 15 gün evvel Düyûn-ı Umûmiyye İdâresi'ne ihbâr ve ihrâk edilecek tütünlerin cins ve mikdârıyla karye be karye zür râ' esâmisini mübeyyin izahlı bir küt'a defterin dahi tesyâr edilmesine ve bâde'l-ihrak mahalli hükûmetinden istihsâl edilecek üç küt'a mazbatadan birinin İdâremize i'tâ' olunmasına ve bunun üzerine idâremizden i'zâm edilecek me'mûrun huzuru ta'yîn kılınan mahalle vürûduyla beraber ihrâk edileceği bildirilen tütünleri bi'l-muayene bunlar miyânında İdâremize ait öşür için aynen alınmaya kabil tütün olduğu takdirde mevcûd olan mikdârdan fakat seçilmeksizin hukuk-ı idâremize ait öşrûn aynen bi'l-ifrâz Reji'ye veyahut ihracat için tüccâra fûrûht olunmak üzere bi'l-vezn Reji ambarına teslim edilmesine karâr verilerek keyfiyyet ve bu vechile Reji İdâre-i Merkeziyesi'nden ta'mimen taşra Reji nezâretlerine bildirildiği gibi sûret-i hâl İdâremizce dahi bilinip ona göre ifâ-yı muâmele olunmak üzere bil-cümle taşra nezâret ve merkez müdürîyyetlerine ta'mimen iş'âr ve nezâret-i behiyyeleri dahilinde bulunan idârelerin adedine nisbetle işbu tahrîrât-ı muhlisinin 20 küt'a nüsah-ı matbû'ası açıktan postaya tevdiyen tesyâr kılınmış olmakla mücibince icâbının icrâ'sına himmet ve fakat ber-vech-i muharrer Reji İdâresi tarafından ihbâr vukuunda ihrâk için ta'yîn olunan mahalle sûret-i mahsûsada me'mûr i'zâmına hâcet olmayıp tütünleri muayene etmek ve hîn-i ihrâkında hazır bulunmak husûsları mahall-i mezkûrda bulunan me'mûrumuza ve orada me'mûrumuz yok ise en yakınında bulunan Düyûn-ı Umûmiyye İdâresi'ne havâle ve tebliğ edilerek bu sûretle idâre-i maslahat olunması ve eğer ne mahalli mezkûrda ve ne de yakınında bir me'mûrumuz bulunmayacak olur ve ihrâk edilecek tütünlerde cüz'îyyat kaabilinden bulunur ise Reji Me'mûrları hakkında idâremizin emniyeti berkemâl olduğundan bu bâbda Reji'ye tevdi-i umûr ile bâde'l-ihrak yakılan tütünlerin mikdârını mübeyyin Reji vasıtasıyla istihsâl olunacak mazbatanın bu cânibe isrâ' olunması lâzım geleceğinden ber minvâl-i muharrer ifâ-yı mukteza-yı hale i'tinâ' ve dikkatle masârif-i zâide vukuunda itikâ' ve mücânebet olunması, fi 14 Muharrem sene 1307 ve fi 29 Ağustos sene 1305. (10 Eylül 1889)

397 | Devlete ait topraklarda yetişen tütünlerin diğer arazilerde yetişen tütünlerden ayrı tutulması, aksi durumun tütün öşürünün tahsili sırasında yanlışlıklara yol açacağı.

Emlâk-ı seniyyede husûle gelen tütünler Reji İdâresi'nce hîn-i tahrîr ve tahminde şimdiye kadar arazi-i saire mahsûlâtından tefrik olunmadığı cihetle duhân öşürlerinin istîfâ'sı emrinde yanlışlık vukua gelmekte olduğundan buralara mahal kalmamak üzere bâdema arazi-i seniyye tütün öşürlerinin Düyûn-ı Umûmiyye İdâreleri'ne verilmekte olan tahrîr defterleriyle şehîr umum Duhân Öşrü defterinde tasrîh edilmesi hazine-i hassa-i Şâhâne Nezâret-i Celîlesi'nden vuku' bulan iş'âr üzerine Reji İdâre-i Merkeziyesiyle bilmühabere karârlaştırılarak keyfiyyetin ve çiftlikat-ı mezkûrede husûle gelecek tütün öşürleri bedelâtının Düyûn-ı Umûmiyye Me'mûrları'nın reylerine muhavvel tutulması husûsunun ve fi 15 Kânunuevvel sene 1303 (27 Aralık 1887) tarihli tahrîrât ile ta'mimen Mülhakat İdâreleri'ne tebliğ olunduğu idâre-i mezkûre direktörlüğünden bâ-tezkere iş'âr olunmuş ve şu hâlde bâdema emlâk-ı seniyye tütün öşürlerine müteferri her nevi muâmelâtın Reji ile Çiftlikat-ı Hümâyûn İdâreleri beyinde tesviyesi tabîi bulunmuş olduğundan idârelerimizce dahi malumât olmak ve mezkûr defterlerde çiftlikat-ı Şâhâneye ait olarak görülecek a'şâr bedelâtının mahalleri emlâk-ı seniyye idârelerine itası zımında Reji İdâreleri'ne beyân-ı keyfiyyet olunmak üzere sûret-i hâl bil-cümle Düyûn-ı Umûmiyye nezâret ve merkez müdiriyyetlerine ta'mimen iş'âr ve nezâret-i behiyyeleri dahilinde bulunan idârelerin adedine nisbetle işbu tahrîrât-ı umûmiyyenin 20 nüshası postaya teslimen başkaca tesyâr kılınmış olduğundan bâdema ona göre ifâ-yı muâmele ettirilmesi, fi 9 Cemâziyelevvel sene 1305 ve fi 11 Kânunusani sene 1303. (23 Ocak 1888)

398 | Sayım sırasında kaçırılan ve sonradan ele geçirilen tütünlerden iki kat aşar vergisi alınması, bir katının Reji İdâresi'ne bırakılması diğer katının ise Düyûn-ı Umumiyye İdâresi hesabına aktarılması.

İşbu tahrîrât-ı umûmiyyede gösterilen fi 20 Recep sene 1299 (7 Haziran 1882) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye hükümsüz kaldığı cihetle bu mecmuaya derc edilmemiştir.

Fi 20 Recep sene 1299 (7 Haziran 1882) tarihli tahrîrât-ı umûmiyyemiz mücibince tahrîrden mekrûm olduğu hâlde derdest ile zabt ve müsâdere olunacak tütünlerden iki kat öşür alınması mukarrer olup ancak Reji

İdâresi'nin teşkilinden beri o vechile tahrirden ketm olunan duhânların zabtı muâmelesi mezkûr idâreler tarafından icrâ' olunmakta olmasına binâen bu defa Dersaâdet Rejî İdâre-i Merkeziyesiyle bi'l-ittifak verilen karâr mücibince tahrirden ketm olunduğu tebeyyün ederek Rejî İdâreleri taraflarından zabt ve müsâdere olunan duhânlardan tahrirât-ı umûmiyye-i mezkûre hükmünce alınacak iki kat öşrün bir katı idâre-i mezkûreye terk olunmuş olduğundan bâdema bu kabilden tutulup zabt olunan tütünler öşründen yalnız bir katının Rejî acenteleri tarafından idârelerimizce i'tâ' olunacağı ma'lûm olmak ve ona göre hukuk-ı idâre aranılmak üzere işbu tahrirât-ı umûmiyyenin nezâret-i behiyyeleri dahilinde kâin idârelerin adedine nisbetle 80 kıt'a nüsah-ı matbû'ası postaya teslimen irsâl kılınmış olduğundan vusûlünde bâ-mu'cib zıkr olunan idârelere isrâ'sıyla mücibince ifâ-yı muâmeleye dikkat ve i'tinâ' olunması, fi 10 Recep sene 1302 ve fi 13 Nisan sene 1301. (25 Nisan 1885)

C. İpek aşarı, av vergisi, kara ve deniz av tezkereleri bedeli, tömbeki bey'iyye vergisi, menafi' ve maârif hisseleri işlemleri.

399 | Âşâr Nizâmnâmesi'nin bazı maddelerinde değişiklik yapıldığı, hazırlanan yeni aşar nizamnamesinin idarelere gönderildiği.

Âşâr Nizâmnâmesi'nin bazı cihetince lüzûmu tebeyyün eden ta'dilata dair meclis-i maliyece kaleme alınarak Şura-yı Devletçe tedkik ve tashih ve meclis-i âli-i vükelaca dahi tasvib olunup mer'iyyet ahkâmına bi'l-istizân irâde-i seniyye-i hazret-i padişâhi müteallik ve şerefsudûr buyurulmuş ve sûret-i musaddakası bâ-tezkere-i samiye-i sadâret-penâhi cenâb-ı hazineye tebliğ ve irsâl olunmuş olan nizâmnâmenin nüsah-ı matbû'asından lüzûmu mikdârı gönderildiğinden bahisle mer'iyyet-i ahkâmı hakkında iktizâsının ifâsiyla ta'dilat ve tashihat-ı vakiyadan maksûd olan mahfûziyet-i hukuk ve menâfi'-i hazine esbâb ve vesailinin istikmâli Mâliye Nezâret-i Celîlesi'nden iş'âr buyurulmuş ve vâridât-ı cedideden Harir Öşrü a'şâr Nizâmnâmesine tevfiân ihale edilmekte bulunmasıyla lede'l-hace mürâcaât olunmak üzere nezâret-i behiyyeleri dahilinde bulunan müdiriyyet ve merkez me'mûriyyetlerinin adedine nisbetle 40 kıt'ası işbu tahrirât-ı umûmiyyenin o mikdâr nüsah-ı matbû'asıyla maan ve başkaca postaya teslimen tesyâr kılınmış olduğundan mücibince icâbının icrâ'sına himmet buyurulması, fi 24 Zilhicce sene 1306 ve fi 9 Ağustos sene 1305. (21 Ağustos 1889)

NİZAMNAME

Üzerinde değişiklik yapılan aşar nizamnamesi.

Bu kere ta'dilen kaleme alınıp mer'iyet ahkâmına bi'l-istizân irâde-i seniyye-i hazret-i hilâfetpenahi şerefmüteallik buyurulan a'şâr nizâmnâmesidir.

Âşârın Sûret-i İstifası Hakkındadır

Madde 1

Öşür, mahsûlat-ı araziye den istifâ olunur.

Madde 2

Şehir ve kasaba ve karyelerde kâin hanelere muttasıl ve etrafı duvar veya çit veyahut alâmet-i fârika-i saire ile muhat ve hanc havalisinden ma'dûd bulunan 919 yeni arşın murabbâından yani bir atık dönümden noksan mahallerin mahsûlâtından öşr alınmaz.

Madde 3

Hatap ve kömür ale-l-ıtlak öşürden müstesna olduğu gibi sebze ıtlak olunan mahsûlattaraveti zail olduktan sonra ekel ve isti'mâle sâlih olmayan ve salamura olamayan ve bostan ıtlak kılınmayan milhiyye ve ebegömezi ve semiz otu ve salata ve marul ve pırasa ve ıspanak gibi mahsûlat dahi öşürden müstesnadır. Ancak salamuraya sâlih olan ve müddet-i medide hâl-i taravette devam eden bal kabağı ve helvacı kabağı ve barmya ve enginar ve soğan ve sarmısak ve havuç ve şalgam ve yer elması ve pancar ve domatesten öşür alınacaktır.

Madde 4

Arazi Kanûnnamesi'nin 127. maddesinde beyân olunduğu üzere ale-l-umûm mahsûlat ve mezruât-ı arziyye nerede harman olunur ise olunsun her hangi karye hududu dahilindeki arazide nâbit olmuş ise o karyeye aittir. Ve yaylak ve kışlak bedelât-ı öşrüyyesi ile 5. maddede beyân olunan saz öşrü hakkında dahi bu vechile muâmele olunur. Ve hiçbir karye hududu dahilinde olmayan yaylak ve kışlak ve sazlık hakkında müstakil muamelesi icrâ

olunur. .

Madde 5

Sahibi olmayan göller içinde ve kenarlarında nabit olan sazlar ve kezâlik sahibi olmayan ormanlarda hasıl olan kereste ile sair mahsûlât miriye ait olup başkaca idare olunur. Sahibi uhdesinde bulunan göllerde hasıl olan sazlar ile kezâlik ashâbı uhdesinde bulunan ormanlarda hasıl olan her nevi mahsûlâtta öşür alınır.

Madde 6

Öşr-i mahsûlün vezin ve tekyiliyle aynen veyahut esna-yı tahsîlinde hasıl olacak muvafakat-ı tarafeyne göre bedelen alınır. Fakat bazı mahsûlâtın sûret-i taşiri nizâmât-ı mahsûsasına tâbi olduğu gibi bazısından tahmin ve takdîr ile öşür alınmak ve bazısının öşrü dahi mutlaka bedelen istifâ' kılınmak müteamil olduğu cihetle bunların kavaid-i taşiriyyeleriyle hangilerinden bedelen öşür alınmak lâzım geleceği işbu nizâm-nâmeye müzeyyel (1) numaralı tarifnamede gösterilmiştir.

Madde 7

Talunin üzerine ta'sîr olunacak olan mahsûlâtın mikdârınca beyneltarafeyn uyuşulmadığı hâlde vaki olacak mürâcaât üzerine mahsûl meydana iken kaza meclis idâresince erbâb-ı vukûf ve itimattan iki muhammen bi't-tahlif ta'yîn ve i'zâm olunacak ve tarafeyn bunların rey ve karârına razı olmadıkları hâlde meclis-i mezkûr âzasından mahalline iki zatın dahi i'zâmıyla icrâ' olunacak tedkikat üzerine meclis-i mezkûrca verilecek karâr kat'i olacaktır. Şu kadar ki; işbu muhammen ve azaların mahsûlün kaldırılması müteamil ve mukteza olan zaman içinde derhal gidip ifâ-yı vazife eylemeleri lâzımdır.

Madde 8

Öşrü bedelen alınmak lâzım gelen mahsûlât idrak ettikçe Meclis-i İdâre-i kazada rayic-i beldeye tevfiân fiyat kat olunarak keyfiyyet kaymakamlıktan kurâ ihtiyâr meclislerine ve a'sârı cibayet edecek olanlara tebliğ olunur.

Madde 9

Zürrâ bir kasabanın zhair-i öşrüyesini o kasaba dahilinde ve bir

köyün zehair-i öşrüyesini o köyde vaki öşür ambarına ve köyün ambarı olmadığı hâlde o köyün hâsılât-ı öşrüyesini dahi harman mahallinden itibaren nihâyet bir saat mesafede bulunan öşür ambarına kadar meccânen nakletmek ve köy ambarlarında terâküm edecek a'şâr zehairini mahalli meclis idâresinden beher kile-i cedid için kat edilecek fiyat ile civarda en karîb bulunan kasaba ve iskeleye götürmek ile mükelleftir şu kadar ki; zehair-i mezbûrenin her sene Kasım'dan evvel nakil edilmesi lâzım gelip şâyed zirâatları tatil olunmak için kasımdan sonraya bırakılması ahali-i kurâ tarafından talep olunur ve o yolda mültezim yedine ihtiyâr meclisi tarafından bir mazbata verilir ise o hâlde Teşrînisânî gayetine kadar nakline ahali mükellef olup Teşrînisânîden sonra işbu nakil maddesi mutlaka ahalinin rızasına men'uttur.

Madde 10

Müş'ire haber verilmeyerek tarladan ve harman yerinden kaldırılan ve her ne sûretle olur ise olsun öşrü verilmemek üzere ketm edilen mahsûlat kaçak addolunup mîrî için iki kat öşür alınır a'şâr ihale olunmuş bulunur ise nısfı mültezime ve muhbiri var ise nısf-ı diğerinin yarısı dahi muhbire verilir, mahsûlün öşürden kaçırıldığını sahibi itiraf etmez ise mahkemeye mürâcaât olunur.

Âşârın Müzâyede ve İhalesi Hakkındadır.

Madde 11

Âşâr vâridâtı alenen bi'l-müzâyede takarrür edecek bedel-i nakdî ile bir senelik olmak üzere maktûan ihale olunur. Yalnız zeytin öşrünün iki seneliği ihale olunmak câizdir.

Madde 12

Vâridât-ı öşrüyeye iltizâm edenler ile onlara kefâlet eyleyenlerin Tebca-i Devlet-i Âliyye'den bulunmaları meşrûttur.

Madde 13

Meclis-i beledi ve ticaret ve zirâat odaları reis ve azası ile ketebesinden mâ-adâ surf-ı taraf-ı Devlet'den mensûb bi'l-umum me'mûrîn ile mecâlis ve mahâkim azasının ve ketebe-i aklamı ile

hademe-i devletin gerek doğrudan doğruya ve gerek bi'l-vasıta a'şâr iltizâm etmeleri ve mültezimlere kefâlet eylemeleri memnû'dur. Bu memnû'iyet mecâlis ve mahâkim azasıyla ketebe-i aklamın evladına da ve ekaribinden menfaat ve ticaretleri kendileriyle müşterek olanlara da şâmil olup fakat bunların hane ve idâreleri müstakil ve kendi emlâk ve servetleriyle teminat îtasına muktedir olan müteallikat a'şâr ve iltizâm ve mültezimlere kefâlet edebilirler. Memnû' olanlardan hafıyyen ve nam-ı müstear ile a'şâr aldıkları tahakkuk edenler me'mûriyyetlerinden tard olunmakla beraber hemen ihale fesh ile diğer talibine ihale veya emâneten idâre olunur ve bundan dolayı terettüb eden zarar ve ziyan ve fark kendilerine ve kefillerine tazmîn ettirilir ve hilâf-ı memnû'iyet bunlara a'şâr iltizâmına bilerek müsaade eden me'mûrin hakkında dahi muâmele-i kanûniye icrâ' kılınır.

Madde 14

Hububat a'şârıyla onun miyânında satılan mahsûlat-ı saire a'şârının vilâyet ve livâ' ve kaza ve nahıyece toptan müzâyede ve ihalesi külliyyen ve kat'ıyyen memnû'dur. Emr-i ihale ve müzâyede mutlaka kariye kariye icrâ' olunur. Ancak işbu nizâmnâmenin 30. ve 31. maddelerinde muharrer esbâba mebnî arazisi mûlasık ve mahlût olan ve müteferrikan talibi çıkmayan bazı köylerin mezkûr maddelerde beyân olunduğu sûretle birleştirilerek müzâyede ve ihalesi câiz olduğu gibi palamut ve afyon ve harir ve zeytin a'şârı ile meyan kök ve balı ve bu kabilden olarak hububattan bi't-tefrik ayrıca ve toptan satıla gelen bazı mahsûlatın kaza kaza veyahut sancak üzerine müzâyede ve ihalesi câiz olur.

Madde 15

Her sene ibtidasında vilâyet dahilinde bulunan kuranın adedine göre vilâyet merkezlerinde işbu nizâmnâmeye merbût (6) numaralı numûne mücibince koçanlı mezat 'pusulaları tab' ettirilerek kazalara gönderilip ve kazalara dahi derhal köylerin esâmî ve bedelât-ı sabıkası doldurulup her kazanın başlıca mahsûlünden hangisinin zaman-ı idraki evvel hulûl eder ise onun vakt-i idrakine bir mâh kalarak a'şârın Meclis-i İdâre-i kazâda aynen müzâyedesine bed olunur.

Madde 16

Madde-i sabıkada ta'yîn olunan vakt-i müzâyedenin hulûlünden evvelce her kazanın hâvî olduğu kurâ a'şârnın ihalesi için merkez livada eyyâm-ı mahsûsa ta'yîn olunarak vilâyete bi'l-iş'ar vilâyet gazetesıyla i'lân ettirileceği gibi keyfiyyet livanın sair kazalarına ve münâsebet-i mevkiine ve ticariyesi olan civar livâ' ve kaza merkezlerine dahi bildirilir ve müddet-i ihale kurâ ahalisince de vaktiyle ma'lûm olmak üzere müddet-i mezkûrenin hulûlünden bir hafta mukaddem kaza merkezlerinden her karyeye işbu nizamnâmeyle merbût (2) numaralı numûnesi mücibince matbû' ihbâr varakası gönderilerek bunların vusûlünü müş'ir kurâ ihtiyâr meclislerinden birer ilmühaber ahz ile kaza Meclis-i İdâresinde hıfz olunur.

Madde 17

Ta'yîn-i eyyâm husûsunda mahsûlü erken yetişen kazalar takdim ve geç yetişenler tehir olunur. Ve eyyâm-ı mezkûre her kaza kurasının adedine ve a'şârnın mikdârına göre tahsis kılınır. Mesela bir kaza için Mayıs'ın on dördünden yirmi beşine ve diğeri için yirmi beşinden Haziran'ın beşine ve bir diğeri içinde Haziran'ın altısından on altısına kadar müddet konulur ancak bu müddet on günden dîn ta'yîn olunamaz.

Madde 18

Âşârın müzâyede ve ihalesi mevsiminde maliye nezâretinden ind-el-icâb vilâyet ve elviyeye me'mûrîn-i mahsûsa gönderilir valiler dahi lüzûm gördükleri livâ' ve kazalara azimetle müzâyede ve ihaleye nezâret ve dikkat eyleyeceklerdir. Ve lâzım gelen livâ' ve kazalara vilâyet defterdarıyla sair erkan-ı vilâyetten münâsibleri gönderilerek emr-i müzâyede ve ihale tedkik ve teftiş edilecektir.

Madde 19

Vakt-i ihalenin takarrübünde livâ' meclis idâresinde vâridât-ı öşrüyelerinin mikdârına göre üç dört kaza bir dâire farz olunarak ve bu dâirelerin birisine livâ' mutasarrıfı ve diğesine muhasebecisi gitmek üzere sairlerine icâbına göre vilâyet ve livâ' meclis idâreleri azasından ve me'mûrîn-i saireden vukuf ve ehliyeti hâiz birer zat intihâb olunarak dâirelerin sûret-i tertibi ve her birinin

ihalesine kimlerin me'mûr olacağı merkez-i vilâyete bildirilir vilâyet-i elviyenin aynıyle tasdik veyahut ta'dil ve me'mûrin-i müntehibeyi lüzûm görür ise bi't-tebdil mahallinden veya merkez-i vilâyetten diğer münâsiblerini ta'yin eder mutasarrıfların merkez me'mûriyyetlerinden teбайдlerine mani bir hâl bulunur ise onların gidecekleri dâireye vilâyetin reyîyle diğer bir zat gönderilir tertib olunan devairin her biri nihâyet dörtten ziyâde kazayı hâvi olmayacaktır.

Madde 20

Madde-i sabıkada sûret-i tertibi beyân olunan devaire ihale için ta'yin olunacak me'mûrlar Meclis-i İdâre-i kaza heyeti hazır olduğu hâlde müzâyedeyi alenen icrâ' edeceklerdir. Gerek müzâyede ve ihalenin icrâ'sında ve gerek 21. ve 22. maddelerde beyân olunduğu vechile mültezim veyahut kefillerinin takdir-i istita'at-ı maliyeleri husûsunda me'mûrin-i mezkûre heyet-i meclisle müştereken mes'ul-ı bi'l-mâl tutulur.

Madde 21

Her kazada evvelce ta'yin ve i'lân olunan müddet-i ihalenin hulûlünden lâ-akall bir hafta mukaddem a'sâr almak isteyenler Meclis-i İdâre'ye mürâcaât ile iltizâm etmek istedikleri köylerin ismini tasrih etmeksizin yalnız kaç kuruşluk a'sâr deruhte etmek istediklerini bâ-arzuhal beyân edeceklerdir. Müstedilerin uhdelerinde bulunan senelerinden ve zürrâ ta'yîş ve idârelerine kafi olan zirâat arazisinden mâ-adâ emlâkın kıymet-i hakikisi yani hîn-i ihaledeki alım satım fiyatı her ne mikdâra bâliğ olur ise ona göre iki katı olarak bir itibar-ı mali takdir olunup emlâk-ı mezkûre bir taraftan mahcûz olmadığı hâlde o mikdâra yani 50.000 kuruş kıymetli emlâk irâe edenlerin 100.000 kuruşa kadar peyi tutulmak üzere defter-i mahsûsuna kayd olunur. Ve hiç emlâkı olmayanlardan veyahut uhdesindeki emlâk kıymetine göre ta'yin olunacak itibar-ı maliden ziyâde a'sâr almak arzu edenler bulunur ise fazlası için onlardan kaide-i mebsûta dâiresinde diğer kefil alınır gerek müstedilerin ve gerek kefillerinin uhdelerinde bulunan emlâk kafi görülmediği ve zirde gösterilen mikdâra muvâfık nakit akçe depozito edilmediği veyahut a'sâr ve emvâl-i saireden mirîye borçlu bulundukları hâlde keyfiyyeti arzuahaller

zuhûruna işaretle Meclis-i İdâre-i kaza mührüyle mühürlenerek ashâbına iade kılınır. Emlâk-ı mezkûre için Meclis-i İdâre-i kazaca ta'yîn kılınacak kıymet-i hakikiye derecesinin noksan olduğuna itiraz etmek isteyen mültezimin ve küfelâ hulûl-i müddet-i ihaleden evvel merkez livada veyahut 22. maddede beyân olduğu üzere ihale me'mûrunun nezdinde itiraz ile tashih-i madde olunmasını talep edebilirler. Ve bu itiraz üzerine icrâ' olunacak tedkikatta tebeyyün edecek hale göre Meclis-i İdâre-i kazanın kararı teyit veyahut ta'dil edilir. Uhdesinde takarrür edecek a'şâr bedeli mikdârının sülûsünü nakden depozito edenlerden diğer kefil ahzı lâzım gelmeyeceği gibi karyeleri a'şârını almak isteyen ahali yekdiğerine kefil-i bi'l-mal olmak üzere onlardan başkaca kefil alınmaz. hitâm-ı müzâyedede damga kanûnnamesine tevfi kân pullu senedât alınmak üzere yalnız esna-yı müzâyedede kefâlet husûsunun evrâk-ı resmiyyeden olan mezat pusulalarına bi't-terkim küfelâya tahtîmi ile iktifâ' ve vakt-i müzâyedede bulunamayacak küfelâdan yine pullu olarak senet -i muvakkat ahz ve istifâ' kılınır ve depozito akçesi en son taksite mahsub olunur.

Madde 22

İhaleye me'mûr olanlar her kazada ihale müddetinin hulûlünden evvel veyahut esna-yı ihalede mültezimin ve küfelâ için evvelce ta'yîn olunan iti'bârât derecesini tedkik ve hafıyy ü celi tahkik ederek gerek mültezimin ve gerek küfelâya ta'yîn olunmuş olan istîtaat-ı maliye mikdârını kayım emlâkın mekadir-i hakikiyesinden ziyâde gördüğü hâlde icrâ'-yı tenzilat ve ta'dilat veyahut tevsik-i teminat eyleyecek ve madde-i sabıkada beyân olduğu üzere Meclis-i İdâre-i kazaca ta'yîn olunan itibar-ı mali mikdârına veyahut istid'â'larının reddine itiraz eden mültezimin ve küfelânın itirazlarını bi'l-istima icâbını icrâ' edecektir.

Madde 23

Madde-i sabıkada beyân olduğu üzere evvelce kendisinin ve kefilinin mikdâr-ı itibarını taht-ı tasdike aldirmamış olanların müddet-i ihale zarfında verecekleri peylerin Meclis-i İdâre-i kâzâ ve ihale me'mûru tarafından hemen tahkik ve takdir olunacak mikdâr-ı itibara göre kabûlü câiz olur ise de böyle ihaleye

başlanıldığı sırada mürâcaât eden mültezimın ve küfelânın ihale me'mûru ve meclis tarafından beyân olunacak mikdâr-ı itibara kanaat etmeleri lâzım gelir.

Madde 24

Müzâyede olunan a'şâra Dersaâdet'den pey vermek veyahut vilâyetlerdeki mültezimlerden bazısına kefâlet etmek isteyenler kendilerinin veyahut gösterecekleri kefillerin uhdelerinde kıymeti iltizâm veyahut tekfil edecekleri a'şârın derecatına göre 21. maddede muharrer kavaide muvâfık emlâk ve arazi bulunduğú hâlde emlâk-ı mezkûrenin tamamıyla ifâ-yı taahhüd olununcaya değin âhere ferâğ olunamaması için kaydı bâlâsına şerh verildiğî veyahut Hazine-i Celîle'nin kabûl edebileceğî sûrette diğerk teminat-ı maddeye yani ele alacağı a'şârın sülûsü nisbetinde nakit veya hükûmet-i seniyyenin resmen piyasada tedâvül eden ve hâmiline ait olan tahvilâtı piyasa fiyatıyla depozito eylediğî hâlde Hazine'ce pey ve kefâletleri tutulur. Ve işbu nakit en son taksitlere mahsub olunacağı gibi tahvilât dahi ifâ-yı taahhüde kadar iade edilmez. Bunlardan gayri bir sûretle hiç kimsenin pey ve kefâleti kabûl olunmaz.

Madde 25

İhaleye me'mûr olanlar ve heyet-i meclis müvâcehesinde icrâ' olunan müzâyedede bedel-i sâbık ve esbakına ve sene-i haliyenin feyz ve bereketine nazaran hadd-i lâyıkmı bulmuş olan köylere pey vermiş olanlar birer birer meclise celb ile zam veyahut keff-i yed eylemeleri teklif olunup zam edenler olur ise müzâyedeye tekrar devam olunarak peylerini kat ile zamdan istinkaf edenlere keff-i yed ve imza ettirilir ve rağabatın inkıtâ'ıyla müzâyede pusulasında keff-i yed etmemiş hiçbir kimse kalmadıktan sonra müzâyede pusulası dellale verilerek şu kadar kuruşta şimdi karâr-ı dâdî çekilecektir diye Hükûmet konağî sofa ve havalisinde nidâ ettirilir bu i'lân üzerine bir daha zamm eden bulunmaz ise pusulanın yekûnu hizasına şu kadar kuruş bedel ile kabûl eyledim diye bir ibâre yazılıp tarihi konularak talibine ve talibinin serveti kafi görülmüş olmayıp da kefilî var ise ben de kefâlet eyledim diye kefile temhir veya imza ettirildikten sonra ihale me'mûru tarafından karâr-ı dâdî terkim kılınır.

Madde 26

Bir köyün a'şârına pey vurup da muahharan gerek karâr-ı dâdîsi çekildiği zaman ve gerek esna-yı ihalede müzâyede mevkiinde bulunmayan mültezimlerin hakları sakıt olur. Bunların son peyleri hizasına bulunmadıkları tahrîr olunarak li-eclil-eşhad zîri meclis azasından birisine temhîr ettirilir ve ahali-i kurâ kendi köylerine talip olup da muahharan peyleri üzerine zam vuku' ile keff-i yed ederler ise karye muhtar ile ihtiyâr meclisi azasından mevki-i müzâyedede bulunanlara keff-i yed ettikleri tasdik ve temhîr ettirileceği gibi müddet-i müzâyede ve ihale 16. madde mücibince bâ-varaka-i ihbâriyye ahali-i kuraya bildirileceği cihetle müzâyede vaktinde bulunmayan ahali haklarını ıskat etmiş olacağından müzâyede pusulası kenarına gelmedikleri işaret olunarak zîri azadan biriyle beraber ihale me'mûru veya kaymakam tarafından müştereken tahtîm olunur. kezâlik madde-i mezkûrede beyân olunduğu vechile münâsebet-i mevkiyesi olan civar livâ' ve kaza merkezlerine dahi bildirileceğinden müzâyedenin yalnız merkez taliplerine hasr olunmayıp diğer mahallerde zuhûr edecek taliplerin telgrafla bildirilecek peyleri kabûl ve müzâyede pusulasına zam ve ilâve ile karşılıklı müzâyedesini icrâ' ve 33. maddenin hariçten zuhûr edecek talipler hakkındaki ahkâm-ı umûmiyyesine tevfiân muâmele-i lâzime ifâ kılınır.

Madde 27

Bir gün içinde ne kadar karâr-ı dâdîsi çekilmiş karye var ise akşamı köylerin esâmîsi ile bedel-i müzâyedesini bir pusulaya yazılarak Hükûmet konağı kapısının dışarısına herkesin görebileceği bir mahalle yapıştırılır ve karâr-ı dâdîsi çekilmiş olan bir karye a'şârına tekrar zam için eyyâm-ı resmiyye-i tatiliyye müstesna olmak üzere karâr-ı dâdî pusulalarının ta'likinden itibaren ikinci günü akşamına kadar müddet olup bu müddet zarfında yani karâr-ı dâdî çekildikten 48 saat içinde % 3'den noksan olmamak üzere zamm-ı kabûl ile müzâyede tekrar açılır ve bu sûretle müzâyedesini tekrar açılan bir karye a'şârına zam edenlerin peyleri münkati olduktan sonra zamdan istinkaf eden tarafa keff-i yed ve kabûl eden tarafa kabûl ve her ikisine temhîr ve son talipten kefil alınmış ise ona dahi tasdik ettirildikten sonra

yine dellâl vasıtasıyla nida ettirilerek tekrar karâr-ı dâdîsi tahrîr olunur. Bir karye a'şârına mezkûr iki gün zarfında bir kaç defa karâr-ı dâdî çekildikten sonra % 3 ve daha ziyâde zam ile müzâyede tekrar açıldığı hâlde ber-vech-i meşrûh muâmele edilir müzâyedenin her kaç defa olur ise olsun tekrar açılması % 3'den noksan olmamak üzere zam vuku'una men'uttur. Ancak müzâyede bu sûretle açıldıktan sonra tekrar karâr-ı dâdî tahrîr olununcaya değin her mültezim az çok istediği mikdâr zam edebilir. İşbu % 3 zam için muayyen olan iki günün mübdei ilk karâr-ı dâdîye mahsûs olarak ta'lik olunacak varakada münderic tarih gününün akşamından mutaber olup pusulaya kaç defa karâr-ı dâdî çekilir ise çekilsin işbu mebde tahvil olunmaz. Yani ikinci müzâyede zikr olunan iki günden ziyâde devam eyleyemez. 48 saat zarfında talip zuhûr etmese bile bu müddetin hitâmından evvel ihale icrâ' kılınmayacaktır.

Madde 28

Karârdâdesi çekilen karyelerin ikinci günü akşam üstü isimleri ile bedel-i müzâyedeleri Meclis-i İdâre-i kazâda ve cümle muvâcehesinde alenen kıraat olunduktan ve dellal vasıtasıyla nida ettirildikten sonra bu karyelerin a'şârına şâyed % 3 ve daha ziyâde zam eden bulunur ise ihaleleri ertesi güne tehir olunmak üzere o akşam derhal müzâyedeleri icrâ' ve ikmâl olunup ve peylerin kat'ıyla müzâyedeye katiyen hitâm verilip zîri Meclis-i İdâre'den işbu bedel ile ihalesi karârgir oldu ibâresi yazılarak zat mühürleriyle tahtim olunduktan sonra ihaleye me'mûr olanlar tarafından müzâyede pusulasına "*ihale olundu*" işareti terkim ile uhdelerinde takarrür eden mültezimlerden ve kefilleri olanların küfelâsından 41. maddede gösterildiği vechile senet ahz ile zabtnâme verilir ve sûret-i ihalesiyle şâyed bedel-i sâbıkından bir sebep-i sahîh ve makbûle müstenid olarak noksanı var ise esbâb-ı mükenası hakkında zeyl-i kaimeye Meclis-i İdâre-i kazadan bir mazbata terkim olunur. Müzâyede pusulalarına ihale işareti tahrîr olunan köylere muahharan her ne kadar zam eden olur ise olsun kat'iyyen kabûl olunmaz.

Madde 29

İhaleye me'mûr olanlar gittiği kazanın tahsis ve i'lân edilmiş olan

eyyâm-ı muayyenesinde müzâyedeyi icrâ' ve bedel-i lâıykını bulan köyler a'şârını taliplerine ihale eyledikten sonra şâyed daha ihale olunmamış birkaç karye kalıp da müddet-i ihale hitâm bulmuş olur ise o köylerin bedeli hadd-i layığına iblâğ ve ihalesi husûsunun kendisinden istifsâr olunmasını veyahut bir mikdâr-ı muayyene kadar ihaleye me'zûn olduğunu kaymakam-ı kazaya tahrîren beyân ederek vakt-i ihalesi takarrüb eden diğer kazaya gidecektir ve geri kalan köyler kaymakam vasıtasıyla ihale olunamadığı sûrette ihale me'mûru dâire-i me'mûriyyeti dahilinde bulunan kazaların ihalesini ikmâl eyledikten sonra tekrar bir kaç karyesi ihale olunamayan kazalara gidip geriye kalan köylerin dahi bedel-i lâıyıklarıyla ihalesi esbâbını istihsâl edecektir.

Madde 30

Bazı mahallerde bir köyün arazisi mûlasıkı olan diğer bir köy arazisi ile mahlût olmaktan veyahut bir köy ahalisinin zirâtı o sene mûlasıkı olan diğer köy arazisinden bulunmaktan dolayı ayrı ayrı ta'şirinde müşkilât zuhûru tahakkuk eylediği hâlde bu gibi köylerin ikisi ve nihâyet üçü birleştirilerek toptan müzâyede ve ihalesi câizdir ve bir şahsın uhdesinde başka başka takarrür eden kurâ ve kasabât-ı müteaddide a'şârı dahi ayrı ayrı ihale olunur.

Madde 31

İhale-i kat'ıyyesi icrâ' kılınan karyelerden mâ-adâ 29. maddede beyân olunduğu üzere geriye kalan müteaddid karyelerin ayrı ayrı hiç talibi bulunamadığı ve kurâ ahalisi dahi talip olmadığı hâlde keyfiyyet müzâyede pusulasına işaretle zîri Meclis-i İdâre-i kazadan bâ-mazbata tasdik edildikten ve ahali-i kuranın talip olmadığını beyân hakkında 26. maddede gösterilen muâmelât icrâ' olunduktan sonra bu makule kuranın birleştirilerek toptan müzâyede ve ihalesi câiz olur ancak bir mezat pusulasında nihâyet beşten ziyâde karye birleştirilemeyecektir. Ve bu gibi birleştirilen köylerin bidâyeten tanzim olunmuş olan müteferrik müzâyede pusulaları ibtâl olunmayıp beşine birden yapılacak müzâyede pusulasına rabten hıfz olunacaktır.

Madde 32

14. maddede beyân olunduğu vechile kaza ve livâ' üzerine

müzâyede ve ihalesi câiz olan afyon ve palamut ve zeytin ve saire a'şârı için münâsib müddet müzâyede vaz' ile kaza ve livâ' ve vilâyette ve icâbına göre civar mahallerde ve Hazine-i Celile vasıtasıyla Dersaâdet'de bi'l-ilan müddet-i muayenesi zarfında müzâyedesini icrâ' ve ikmâl olunduktan ve her tarafın peyleri kesildikten sonra en son bulunan bedelin hadd-i lâıyk olduğu vilâyet Meclis-i İdâresince bi't-tedkik tasdik olduğu hâlde vilâyetten vaki olacak iş'âr üzerine a'şârın ait olduğu livâ' veya kaza merkezinde karâr-ı dâdisi terkim ve keyfiyyet karâr-ı dâdi çekilen mahalden tekrar civarda telgrafla muhabere mümkün olan mahallere iş'âr olunur. İşbu karâr-ı dâdinin terkimi gününden itibaren bir hafta içinde gerek karâr-ı dâdi çekilen ve gerek i'lân olunan mahallerde diğer talib zuhûr eder ise % 1'den noksan olmamak üzere edeceği zam kabûl ile müzâyede tekrar açılır bu sûretle tekrar açılacak müzâyede 27. ve 28. maddelerde muharrer kaideye tevfiân bi'l-icrâ' evvelki talibiyle muvacehe veyahut evvelki talibin bulunduğu mahal hükûmetiyle muhabere edilip ve peyler kesilip tekrar karâr-ı dâdi çekildikten ve ta'yin olunan bir hafta müddet tamam olduktan sonra mezkûr 28. maddede muharrer kaide mücibince sûret-i katiyede ihalesi icrâ' kılınır.

Madde 33

Madde-i sabıka mücibince toptan müzâyede ve ihalesi mücaz olan a'şâr livâ' üzerine müzâyede olunur ise livâ' meclis idâresi ve kazaca müzâyede olunur ise kaza meclis idâresi mevki-i müzâyededir. a'şâr-ı mezkûreye pey vermek isteyenler peylerini vaktiyle mevki-i müzâyedeye beyân etmeleri ve başka mahalde bulundukları hâlde dahi bulundukları mahal hükûmetine kezâlik vaktiyle mürâcaâtla mevki-i müzâyedeye telgraf çektiirmeleri lâzım gelip birinci müddet müzâyedenin hitâmı günü saat on bire kadar mevki-i müzâyedede beyân olunan ve oraya sair mahallerden bildirilen peylerin en yükseği son pey itibar olup diğer talipler keff-i yed etmiş olsun olmasın ve muhabere hitâm bulsun bulmasın müzâyede kat ile karâr-ı dâdi çekilir karâr-ı dâdisi çekildikten sonra % 1 zam ile ikinci müzâyede açılmadıkça başka pey kabûl olunmayacağı gibi ikinci müzâyedenin son günü saat on birde takarrür eden en yüksek bedel son pey itibar olunarak muhabere hitâm bulsun bulmasın ihale olunur ve gerek

mevki-i müzâyedede olup da vaktiyle daha yüksek bedel vermemiş ve gerek sair mahallerde olup da zam telgrafları ihale günü saat on birden evvel mevki-i müzâyedeye vasıl olmamış olan mültezimlerin hakkı sakıt olur. Şu kadar ki karâr-ı dâdî veyahut ihale günü esbâb-ı mücbireye mebnî telgraf muhaberesi münkati olarak o gün sabahtan akşama kadar hiçbir tarafla muhabere olunmamış bulunur ise müddet-i müzâyede bî't-tabi mümted olup zikr olunan esbâb-ı mücbirenin zail olmasından itibaren 24 saat sonra karâr-ı dâdî veyahut ihale muâmelesi icrâ olunur.

Madde 34

Her köyün a'şârı ihale olundukça köy ve mültezimin isimleriyle tarih-i ihalesini mübeyyin pusulası Hükümet konağına ta'lik olunacağı gibi bu pusulanın bir sûreti Meclis-i İdâre mühriyle mahtûm olarak kaymakam-ı kaza tarafından vakit geçirmeksizin karyelere irsâl olunacaktır. Mültezimin taşire ibtidar etmemesinden ve köylülerin tarih-i ihaleyi bilmemelerinden dolayı bir köyün harmanları kaldırılamayıp da telefât vukua geldiği hâlde mes'uliyeti tarih-i ihaleye vaktiyle haber vermeyen kaymakama aittir.

Madde 35

Âşârın müzâyede ve ihalesine değin idrak eden meyve gibi müteferrik mahsûlat Meclis-i İdâre'den me'mûr ta'yiniyle ta'sir ettirilerek hâsîlat defterleri mültezime i'tâ olunur. Bâde'l-ihale sair mahsûlatın taşiri için dahi mültezimler köylere vakit ve zamanıyla giderek veyahut adam göndererek mahsûlü tâşir eylemeye mecbûrdurlar. Bir köy ahalisi harmanlarının hazır olduğunu ve harman edilmesi lâzım gelmeyen sair mahsûllerinin idrak edildiğini mültezime haber verdiklerinden itibaren üç güne değin mültezim gidip veya adam gönderip mahsûlü tâşire başlamadığı hâlde muvâfık usûl olan masârif-i taşireyi mültezime ait olmak üzere ihtiyâr meclisi tarafından mahsûl ta'sir ve sebt-i defter edilerek ahali malının kaldırılmasına ruhsat verilir bundan dolayı mültezimin hiçbir güne iddiası mesmu olamayacağı misillü meyve ve sebze gibi şeyleri mültezim vaktiyle ta'sir etmeyip de mahsûl toplandıktan sonra kendisi veya adamı ta'sire mübâşeret

eyler ise sahib-i malın ifâdesine kanaat etmeye mecbûrdur.

Madde 36

Bir kazanın hâvî olduğu karyelerin umumunun veyahut bazısının bedelât-ı öşriyesi hadd-i lâyıkını bulamamak hasebiyle ihale-i katiyyeleri icrâ' kılınamayarak o kazanın başlı mahsûlü idrak ile vakt-i hasad ve harman hulûl eylediği hâlde emâneten idâresine teşebbüs olunacak ve ta'sîre bed olunduğu tarihten beş gün mürûruna kadar bu karyelerin evvelki talebi veyahut zuhûr edecek diğer birisi bedelini defaten veyahut bi'l-müzâyede hadd-i lâyıkına iblâğ eylediği hâlde ihalesi câiz olur ise de ta'yîn olunan beş gün müddet geçtikten sonra zam vuku' bulsa dahi kabûl olunmayacaktır. Beş gün içinde talibi zuhûr edip de ihalesi icrâ' olunan karyelerin o müddette hükûmet-i mahalliye ma'rifetiyle ta'sîr ve tahrîr edilen mahsûlünün mültezim tarafından tekrar tahrîrine kıyâm olunmayıp devrolunacak defteri mücibince kabûl eyleyecektir. Bu vechile ihaleye kadar istihdâm kılınmış olan me'mûrların müddet-i hizmetleri ücreti o me'mûriyyete ta'yîn olunmak için vermiş oldukları kefâlet senedâtının pul esmâniyla tasdik harcları mülteziminden başkaca bi'l-ahz me'mûrin-i mûmâileyhümâ i'tâ' olunacaktır.

Madde 37

Gerek müzâyede ve gerek ihale esnasında müzâyede pusulalarına pey vaz' etmiş olanlardan biri peyinden nükûl ederek pey kırılır ise o pusulada muharrer a'sâr tekrar müzâyede olunarak evvelki verilen pey mikdârından daha aşağı bedel ile ihale olunduğu sûrette farkı peyinden nükûl eden şahıstan veyahut kefilinden tahsîl olunur. Ve şâyed başka hiç talibi bulunmaz ise emâneten idâre ve ta'sîr olunarak alınacak hâsılâtın gayr-i cz masraf-ı mikdârı evvelki verilen peydan dûn olduğu hâlde farkı kezâlik evvelki pey sahibinden veyahut kefilinden tazmînen istifâ' kılınır.

Madde 38

Bedeli 1.000 kuruşa kadar olan kurâ için maktûan 2,5 ve 1.001 kuruştan 5.000 kuruşa kadar 7,5 ve 5.001 kuruştan 10.000 kuruşa kadar 10 ve 10.001 kuruştan 25.000 kuruşa kadar 20 ve 25.001 kuruştan 50.000 kuruşa kadar 30 ve bundan ziyâde bedeli olan kurâ için 50 kuruş ve 14. maddede gösterildiği vech

ile kaza veya sancak üzerine ihalesi câiz olan mahsûlat a'şârından dahi binde bir kuruş nisbetinde dellaliye mültezimlerden ahz ile dellale verilir. Dellal müteaddid ise mahalli meclis idâresince her birinin derece-i hizmetine göre taksim olunur ve kaza veya sancak üzerine ihalesi câiz olan mahsûlat a'şârının dellaliyesi en son talebin bulunduğu mahal dellalina ait olup diğer mahallerde icrâ' olunan müzâyedededen dolayı oraların dellallarına bir şey verilmez ve Dersaadet'de talibi uhdesinde kalan o misillü a'şâr dellaliyesi mülteziminden başkaca bi'l-istihsâl hazineye irâd kayd olunur. Mültezimlerden bundan ziyâde dellaliye ve zabtnâme harcı vesair nam ile hiçbir harç ve resm alınmaz.

İhale olunan a'şâr bedelâtının sûret-i istifâ'sıyla senedatının tanzimi beyânundadır.

Madde 39

Başlı mahsûlü erken idrak ederek müzâyede ve ihalesi vaktiyle icrâ' olunan mahaller mültezimleri deruhte edecekleri a'şâr bedelâtını Temmuz'dan bed ile Kânunuevvel ve vilâyâtın ekserinden başlı mahsûlat Haziran içinde idrak edildiği ve emr-i ihale Temmuz'da icrâ' ve itmam 'edildiği cihetle buralarda mültezimin Ağustos'dan bed ile Kânûnusânî ve mahsûlü geç idrak cyleyen yerler mültezimleri bedelât-ı mezkûreyi Eylül'den bed ile Şubat nihâyetine kadar tekasit-i mütesâviyen ile ifâ edeceklerdir. Her taksitin vakt-i te'diyesi mensûb olduğu şehrin ibtidasında duhûl edip defaten veyahut ceste ceste şehri mezkûrun nihâyetine kadar bilâ faiz ve ondan sonra her kaç gün mürûr eder ise gaye-i taksitten itibaren ma-faiz ifâ olunur. Bir taksit mensûb olduğu şehrin gayesine kadar te'diye olunmadığı vasil deyn senedi mukavelat muharriri tarafından musaddak olduğu hâlde bir kıt'a haciznâme tanzim olunarak bidâyet mahkemesi reisinin kararı üzerine mukavelat muharriri vasıtasıyla mültezim veya kefiline veyahut her ikisine başka başka derhal tebliğ ve emvâl-i menkulesi haciz ve tevkif olunarak taksit-i mezkûr tarih-i tebliğinden itibaren on gün zarfında dahi te'diye olunmaz ise reis tarafından verilecek emir üzerine mezkûr taksit ma-faiz icrâ' me'mûru ma'rifetiyle icrâ' kanûnuna tevfiikân evvel emirde nizâmen fûrûhtu mücaz olan emvâl-i menkulesi ve kifâyet etmez ise kezâlik nizâmen fûrûhtu mücaz olan emvâl-i gayr-ı

menkulesi satılarak ve mültezimin a'şâr malından mevcûd zâhiresi dahi toptan satılmak için beklettirilmeyip zuhûr eden taliplerine parça parça perakende sûretiyle ve pazar yerlerinde derhal fûrûht olunarak tahsil ve mültezim veya kefilinin bir gûne itirazı ve iddiası olduğu sûrette muahharan başkaca ait olduğu mahkemede ruiyyet ve tedkik edilir ve bir taksit için ihbâr-nâme tanzim olunduktan sonra tamamıyla istifâ' olunmaksızın diğcr taksitin dahi gaye-i şehîr itibarıyla vakt-i te'diyesi mürûr eder ise başkaca ihbâr-nâme tebliğine hâcet olmayıp yalnız verilecek istid'ânâme üzerine o makule zaman-ı te'diyesi mürûr eden tekasit bedelâtı dahi birlikte istifâ' olunur. Mültezim veya kefilinin fûrûhtu lâzım gelen emlâk ve akarının üç senelik ve daha az müddet hasılatı ifâ-yı deyne kafi olsa bile o makule emlağın satılmasından sarf-ı nazar olunması ve mültezim veya kefiline mevki-i icrâ'ca hiçbir suretle mehil verilmesi caiz değildir. Bedeli aynen zâhire ile ihale kılınan a'şârın tekasiti müddetlerinde şûrû-ı ihale dâiresinde aynen vermeyip de bakâyası kaldığı hâlde taksit zamanının râyicine tevfiğen esmânının bâlâda muharrer ahkâm-ı nizâmîyye dâiresinde maa faiz nakden veyahut aynen ahzı hükûmetin yedd-i ihtiyârındadır.

Madde 40

35. maddede beyân olunduğu üzere kable'l-ihale idrak edip Meclis-i İdâre'den me'mûr ta'yiniyle idâre ve istifâ' edilen mahsûlât-ı müteferrika öşrû hasılâtından vuku' bulan tahsilâtta masârif-i ta'şîriye bâde'l-ihraç kûsûru bedel-i iltizâmın ilk taksitinden mahsub edilir.

Madde 41

Âşârın gerek mültezimin ve gerek ahali-i kurâ üzerlerinde takarrur etsin bedelâtının tekasiti ve hiçbir gûne matlubata takas ve mahsub edilmeyerek nakden te'diye edileceği fıkrası derciyle deyn senedi alınacaktır. Uhdesinde müteaddid kurâ a'şârı takarrür eden bir mültezimden kuranın esâmî ve başka başka mikdâr-ı bedelâtı derc ile bir senet alınmak câizdir. Mültezimin ile ahali-i kuradan alınacak senetlerin numûneleri üç ve dört numaralarıyla işbu nizâmnâmeye rabt olunmuştur.

Madde 42

Madde-i sabıka mücibince mültezimlerden alınacak senedât üzerine mültezimin veya küfelânın kifâyet-i kudretleri Meclis-i İdâre tarafından bâ-mazbata tasdik kılınacak ve senedât-ı mezkûreye Resm-i Damga Kanûnu'na tevfikân pul vaz' olunacaktır.

Madde 43

Mültezimlerle kendi karyeleri a'şârını deruhte eden ahali tarafından senedâta vaz' olunacak imzalar sâhibleri tarafından mukavelat muharrirliklerine ve mukavelat muharriri bulunmayan mahallerde bu vazifeyi icrâ' eden me'mûra tasdik ettirilecektir.

Madde 44

Mültezimin ve küfelâdan ve kurâ ahalisinden alınacak senedât kaza meclis idâresinde hulâseten bir deftere kayd olunduktan sonra bâ-defter livâ' muhasebeciliğine gönderilip merkez livada hıfz olunacak ve kaza kaymakam ve mal müdürleri senedât-ı mezkûrenin livâ' muhasebeciliğine vusûlünü tahrîrât-ı resmiyye ile isbât etmedikçe bu bâbda bera-yı zimme addolunmayacaktır.

Madde 45

Mültezimin ve küfelâdan yalnız sahib-i mülk olmak hasebiyle pey ve kefâletleri tutulmuş olanların üzerlerinde a'şâr takarrir ederek ihale olundukça taahhütlerini ifâya kifâyet edecek mikdâr emlâkın ve 21 maddede gösterilen sekene ile kendi zirâatına mahsûs arazinin dahi kaydı bâlâsına şerh verilerek mültezim veyahut kefil ifâ-yı deyn etmeksizin uhdesindeki emlâkı âhere ferâğ ve kasr-ı yed etmek istediği hâlde keyfiyyet arazi me'mûrları tarafından kable'l-ferâğ cânib-i hükûmete ihtâr olunacak ve Hükûmet emlâk-ı mezkûreyi mahkeme ma'rifetiyle hacz edecektir. Arazi me'mûrları keyfiyyeti vaktiyle ihbâr etmedikleri hâlde bil'âhire terettüb edecek hasarın mes'uliyeti me'mûrin-i mûmâileyhüme ait olur. Kısmen te'diye olunur ise kısm-ı mütebâkiyesine kafi emlağın ibkasıyla mâ-adâ emlâkın âhere ferâğ ve kasr-ı yed olunmasına cânib-i hükûmetten müsaade olunacağı gibi mültezim veya kefil borçları olan tekasitten birinin vadesi hulûlüne lâ-akall bir ay kalarak mukaddema teminat olmak üzere göstermiş oldukları emlâkı âhere satmak istedikleri sûrette teminat ittihâz olunmuş olan emlâkın bedeline müsavi kıymetleri

emlâka mutasarrıf olan şahs-ı âheri kefil gösterdikleri ve o şahsın emlâkı kaydına şerh verildiği hâlde kendi uhdelerinde bulunan emlâkın satılmasına müsaade olunur ve mültezim veya kefilin bedel-i a'şâr ifâ ve ikmâl olunmazdan evvel teminat olarak gösterdiği emlâkın harik sebebiyle ve esbâb-ı saire ile kıymetine noksan terettüb eder ise bu noksanın ikmâline mültezim veya kefil mecbûr tutulup şâyed ikmâl edemedikleri hâlde zehair-i öşrûye mal me'mûrunun istid'âsı üzerine icrâ' me'mûru ma'rifetiyle satılıp esmânı bedelinden olan borcu mikdârı alınır.

Madde 46

Bir mültezimin iltizâmında bulunan mahalde muharebe veya isyan hudûsu gibi esbâb-ı mücbireden nâşi hâsılât-ı öşrûyenin mikdâr-ı küllisi istihsâl olunamayarak mültezim fevkalâde zarara uğradığı takdirde işbu zararın tahakkuk edecek mikdârı bâ-irâde-i seniyye bedel-i iltizâmdan tenzîl olunur. Zararın tahakkuk ve ta'yîn mikdârı bir mahkemeden hüküm süduyuyla hükmi mezkûrun kesb-i katiyet eylemesine men'üttur. Bu gibi mahaller a'şârının vadesi hulûl eden tekasitin tahsili için cânib-i hükûmetten 39. maddede beyân olduğu üzere bidâyet mahkemesi ri'yâsetine mürâcaât olduğu veyahut mültezim daha evvel esbâb-ı mezkûreden dolayı bedelin terkin-i kaydı için mahkemeden hüküm talep eylediği hâlde verilecek hüküm zararın vukuunu musaddak ise kesb-i katiyet etmesine intizaren bedelin tahsili imhal olunur. Hükmi mezkûr muahharen fesh ve nakız olunarak mültezim haksız çıktığı ve bedel-i iltizâmın tahsiline hükümlendiği hâlde maa faiz ve masârif-i mahkeme istîfâ' kılınır. Bidâyeten i'tâ' kılınan hüküm böyle bir sebebin vukuunu musaddak değil ise bedel-i iltizâm icrâ'-yı muvakkat sûretiyle istihsâl olunarak derece-i ahîrede hazine aleyhine hükmi sudûr eylediği hâlde reddedilir.

Madde 47

Kâr ve zarar a'şârı iltizâm edenlere ait olup madde-i sabıkada gösterilen esbaptan mâ-adâ hiçbir sebeple zarar ve ziyan iddiası mesmu olamayacaktır.

İhale için tayin olunacak memurların ücret ve harcirâhlarıyla ihalat defterinin sûret-i tanzimine dairdir.

Madde 48

İhale me'mûriyetiyle kazalara gönderilecek me'mûrinin azimet ve avdetlerinde kat edcekleri mesafe için harcirâhları karârname-i mahsûsuna tevfikân maâşları nisbetinde başkaca verilmek ve müddet-i sefer dahil olmamak ve ihale için işbu nizâmnâme hükmünce kazalarda bulunacakları günlere münhasır olmak üzere masârif-i zâidelerine mukabil mutasarrıf ve defterdarlara yevmi yüzer ve muhasebeci ile o derecede bulunan sair me'mûrlara altmışar kuruş verilecektir. İnd-el-icâb Hazine-i Celile'den gönderilecek me'mûrlara maâş ve sıfat-ı me'mûriyetinin derecesine göre harcirâh ve yevmiyeleri dahil olmak üzere mikdâr-ı münâsib ücret-i maktua itâ' kılınacaktır. İhale me'mûrları refakatlerinde katip götürdükleri hâlde bunlar için başkaca harcirâh ve yevmiye verilmeyecektir.

Madde 49

Kazaların karye karye ihalatı icrâ' ve itmam olunduktan bir mâh sonra merbût (5) numaralı numûnesine tevfikân her kaza kurasının esâmisi huruf-ı heca tertibi üzere ale'l-müfredât derc ve terkim olunarak bir kıt'a ihale defteri tanzim ve ziri Meclis-i İdâre'den tasdik ile livaya gönderilir ve livadan dahi bi'l-umum sancağın kazalarını ve her kazanın karye karye müfredâtını hâvî bir defter-i umumi tanzim ve zeyli meclisten tasdik ile kazalar defâtirinin tanzimi için ta'yin olunan mezkûr bir mahin hitâmından itibaren kezâlik bir mâh zarfında vilâyete irsâl kılınır ve her kazanın müzâyede pusulaları ve koçanları ihale defteriyle maan kazâdan livaya ve livadan dahi merkez-i vilâyete gönderilir.

Madde 50

Madde-i sâbıkada muharrer defterlerle müzâyede pusulalarında muharrer beledât-ı sabıka-i kuyûda muvâfık ve müzâyede pusulalarında murakkam mebâlig deftere mutabık olup olmadığı muhasebe-i vilâyetten tedkik olunduktan ve yekûnleri yoklanılıp sehv ve sakametten beri olduğu ve bâde'l-ihale müzâyede pusulası tebdili gibi bir sû-i isti'mâle meydan kalmamak üzere her bir müzâyede pusulası koçanı ile bi't-tatbik arada boş kalmış pusula olmadığı anlaşıldıktan sonra her sancağın defteri muhasebede bulunan sicill-i mahsûsuna aynıyle kayd ve mecmuuna bir hulâsa

tanzim ile elviye defteri için ta'yin olunan bir mahın gayesinden itibaren nihâyet 15 gün zarfında livadan gelen defterlerle maan hazine-i maliyeye irsâl ve müzâyede pusulaları koçanlarıyla beraber merkez-i vilâyette hıfz kılınır.

Madde 51

Liva ve vilâyet muhasebelerinde icrâ' olunan tedkikatta müzâyede pusulalarının müfredâtı yekûnlerine nazaran fazla olduğu hâlde yekûnlere vaktiyle dikkat edilmemesinden dolayı hazineye terettüb eden zarar pusuladaki müzâyede muâmelâtını ve karâr-ı dâdi ve ihale işaretlerini tahrir eden me'mûrlardan tazminen istifâ' olunur. Şâyed pusulalarda bazı mültezimine keff-i yed ettirilmemiş olur veyahut pusula adet ve numaralarında noksan zuhûr eder ise derhal tedkikat-ı lâzime bi'l-ifâ tebeyyün edecek hale göre iktizâsı icrâ' ve maliye nezâretine ma'lûmât i'tâ' olunur.

Hatime

Madde 52

Bir mahalde a'şârın idâresi emânete kaldığında muâmelâtı bi'l-umum vilâyetler vâridât-ı öşrüyesinin müzâyede ve ihale ve idâresi hakkında 16 Rebiülevvel sene 1288 tarihli talimâtın fasl-ı sanisi hükmüne tevfikân cereyân edecektir.

Madde 53

İşbu nizâmnâme âtiyyü'z-zikr nizâmât ve ta'limâtı fesh etmiştir.

Âşâr ve rûsûmatın sûret-i ihalesine dair 11 Rebiülahir sene 1272 tarihli nizâmnâmenin a'şâra taalluk eden mevâdd ve ahkâmı vâridât-ı öşrüyenin karye karye ihalesi hakkında zeyl-i nizâm vâridât-ı öşrüye ve rûsûmiyyenin sûret-i te'diyesine dair 2 Zilhicce sene 1274 tarihli nizâmnâmenin a'şâra taalluk eden fıkraları gayr-i ez harir ve duhân ve zeytin ez-zaman ihale olunan sair vâridât-ı öşrüye hakkında 9 Şaban sene 1277 tarihli nizâmnâme.

Yine vâridât-ı mezkûre hakkında 10 Şaban sene 1282 tarihli nizâmnâme.

Nizâmnâme-i mezkûrun 17. maddesine müzeyyel 5 Recep sene 1284 (2 Kasım 1867) tarihli fıkra-yı nizâmiyye bi'l-umum

vilâyetler vâridât-ı öşrüyesinin müzâyede ve ihale ve idâresi hakkında 16 Rebiülevvel sene 1288 (5 Haziran 1871) tarihli ta'limâtın 25 maddeyi hâvî olan fasl-ı evveli.

Âşâr ve ağnâm emânetiyle maiyyeti me'mûrlarının vezâifine dair 4 Safer sene 1297 (17 Ocak 1880) tarihli nizâmnâmenin ihaleye taalluk eden fıkraları.

Aşarın emâneten idâresine taalluk eden nizâmât ve evâmir müstesna olmak üzere a'şârın sûret-i istîfâ'sıyla ihalesine müteallik olan kâffe-i evâmir ve nizâmât ve saire dahi külliyyen münfesihi olup gerek bunların ve gerek bâlâda ta'dâd olunan nizâmât-ı münfesihiyenin yerine işbu nizâmnâme kaimdir.

Madde 54

Maliye Nezâreti işbu nizâmnâmenin icrâ'sına me'mûrdur.

Îrâde-i Seniyye Tarihi : fi 24 Şevvâl sene 1306 ve fi 10 Haziran sene 1305. (22 Haziran 1889)

NUMARA 1: Sûret-i Ta'şîri Nizâmnâme-i Mahsûsuna Tabi Bulunan ve Tahmin ve Takdîr İle Ta'şîri ve Öşrünün Mutlaka Bedelen Tahsîli Müteamil Olan Mahsûlat Muâmelâtına Dair Tarifnamedir.

Mahsûlün Cinsi	İcrası Lâzım Gelen Muamelât
Tütün, harir, ashâb-ı uhdelerde bulunan ormanlardan hasıl olan kereste	Öşürleri nizâmât-ı mahsûsasına tevfikân istîfâ' olunur.
Biçilip zimmet edilmesi mutad olan buğday ve arpa ve emsâli :	Öşürleri usûl ve teamülü dâiresinde rıza-yı tarafeyn ile zimmet olarak alınır fakat ashâbı harman ettikten sonra ölçüp vermesini ister ise o vechile istîfâ' kılınır.
Mısır	Usûl ve teamülü dâiresinde tarlalarının dönümü üzerine tahmin olunmak veyahut numûne tutulmak veya mahsûlün idrakında koçanlar tarlalarda kırılarak harman edilmek sûretiyle ta'şîr olunur.
Pamuk	Usûl ve teamülü dâiresinde kozaları toplanılıp ambara vaz' olunduktan sonra vezn olunarak veyahut mahsûl tarlada iken tahmin edilerek öşrü alınır.

Afyon ve Haşhaş	Usûl ve teamülü dâiresinde tarlalarında bi't-tahunin öşrü alınır.
Zeytin	Usûl ve teamülü dâiresinde zeytin taneleri ya ashâbı tarafından mengene ve değirmen ve fabrikalara götürüldükçe oralarda vezn olunarak veyahut ahali ambarlarında toplandığında tahmin edilerek öşrü tane olmak üzere alınır. Tuzlama zeytinler dahi mevcûd ve mahfûz bulundukları mahallerde tahmin ile ta'sîr edilir.
Bal	Usûl ve teamülü dâiresinde beher kovan için takdir olunan fiyat mücibince öşrü bedelen istifâ' olunur.
Üzüm	Öşrü dönüm itibarıyla veyahut âher vechile her yerde elhaletü'l-hazihi cari olan usûl ve teamül üzere bedelen istifâ' olunur fakat bazı mahallerde üzümün kurutulduktan sonra ta'sîri mutad olduğundan o misillü kuru üzümler öşrünün rıza-yı tarafeyn ile aynen ve bedelen alınması câizdir.
Üzümden gayri meyve	Mahallerince cari olan usûle tevfikân a'sârı istifâ' olunur müteferrik meyve eşcarının öşrü aynen veyahut rıza-yı tarafeyn ile bedelen alınır.
Nizâmnâmenin 3. maddesinde a'sârı müstesna tutulanlardan mâ-adâ her nevi sebze	Usûl ve teamülü dâiresinde tarlalarında bi't-tahmin bedelen ve uyuşulamadığı hâlde aynen öşür alınır.
Ot	Biçilen otun yığın veyahut araba ve yükleri için mahalli İdâre meclislerince kıyye itibarıyla mikdâr ta'yîn olunarak o mikdârdan bedelen ve uyuşulamadığı hâlde aynen öşür alınır. Ve mine'l-kadim kurâ ahalisinin hayvanatını rey' için tahsis olunmuş olan ve ahali-i kuranın kendi hayvanatı rey' olunmakta bulunan meralardan mâ-adâ otu biçilmeyen bi'l-umum meralardan arazi kanûnnamesinde beyân olunduğu vechile bedel-i öşür istifâ' kılınır.
Diğerleri	Aşar nizâmnâmesiyle işbu tarifnamede tasrih olunmayıp öşre tabiiyeti lâzım gelen mahsûlat-ı saireden haririn teamülüne göre vezn ve tekyil veyahut tahmin ile öşür alınır.

NUMARA 2: A'şâr İhalesi İçin Karyelere Gönderilecek İhbâr-nâmedir

(.....) dahilinde (.....) sancağında (.....) kazasına tabi (.....) karyesi senesi a'şârı bu kere mevki-i müzâyede konulmuştur. (.....) günü kaza a'şârının ihalesine başlanılacağından köy ahalisinin kendi köyleri a'şârını üzerlerine almak isteyip istemediklerini bildirmek üzere mezkûr (.....) günü Meclis-i İdâre-i kazaya gelmeleri lâzımdır.

Mezkûr İhbâr-nâmenin Makbûz Pusulası

Karyemizin (.....) senesi a'şârının müzâyede ve ihale olunacağını mutazammın olan (.....) tarihli ihbâr-nâme ahz olunmuş olduğunu ve mezkûr ihbâr-nâmenin ahali-i kurâ müvacehesinde okunarak meâlî cümleye tefhîm edileceğini mübeyyin işbu ilmühaber verildi.

NUMARA 3. Mülteziminden Alınacak Senet

Miktar-ı Tekasit

kuruş

..... vilâyeti dahilinde sancağına tâbi kazası mülhakatından karyesinin işbu senesi vâridât-ı öşriyesi bi'l-müzâyede kuruşta uhdemde takarrür etmiş olduğundan bâlâda muharrer tekasiti nizâmen muayyen olan evkatta hiçbir güne matluba mahsub ve takas edilmeksizin ve şâyed vaktinde tesviye olunmaz ise faiziyle beraber nakden mal sandığına i'tâ' edeceğimi ve işbu a'şârı deruhte etmekten dolayı a'şâr Nizâm-nâmesi'nin icâb eylediği taahhüdâtı kâmilten kabûl eylemiş olduğumu mübeyyin işbu senet i'tâ' kılındı.

(Kefîlî Şahıs ve Ahad İse Yazılacak Şerh)

Derûn-ı Senette münderic kuruşun maa faiz edasına ve taahhüdât-ı sairenin ifâsına kefâlet-i sahîha ile kefil-bi'l-mâl ve zâmin olduğumu mübeyyin işbu mahalle şerh verildi.

(Küfelânın Teaddi Halinde Yazılacak Şerh)

Derûn-ı senette münderic kuruşun maa faiz edasına ve taahhüdât-ı sairenin ifâsına başka başka kefâlet-i sahîha ile kefil-i bi'l-mal ve zâmin olduğumuzu mübeyyin işbu mahalle şerh verildi.

NUMARA 4. Ahali-i Kuradan Alınacak Senet

Adet ve mikdâr-ı tekasit (3) numaralı numûnedeki vechile irâe olunacaktır.

(.....) Vilâyeti dahilinde (.....) Sancağına tâbi (.....) Kazası mülhakatından bulunan (.....) nam karyemizin işbu senesi vâridât-ı öşriyesi (.....) kuruşta uhdemizle takarrür ederek karye-i mezkûre a'şârını bi'l-umum ahali-i karye namına olarak kabûl etmiş olduğumuzdan bâlâda muharrer tekasiti nizâmen muayyen olan evkatta hiçbir güne matlube takas ve mahsub edilmeksizin ve şâyed vaktinde te'diye olunmaz ise faiziyle beraber nakden mal sandığına i'tâ' edeceğimizi ve işbu a'şârı deruhte etmemizden dolayı a'şâr Nizâmnâmesi'nin icâb eylediği taahhüdâtı kâmilen kabûl eylediğimizi ve şâyed ahali-i karyeden bazıları işbu iltizâm işine girişmemek isterler ise bundan tevellüd edecek münazaat kat'en hukuk-ı hazîneye dokunmamak üzere bedel-i mezkûr maa faiz taraflarımızdan te'diye edileceği ve işbu taahhüdâtın ifâsında yekdigërimize başka başka ve mütesilsilen kefil-i bi'l-mal olduğumuzu mübeyyin işbu senet i'tâ' kılındı.

NUMARA 6. Bi'l-müzâyede İhale Olunacak A'şâra Mahsûs Pusula.

Cilt numarası Nev-i a'şâr	Pusula ranzim ve mevki-i müzâyedeye vaz' olunduğu tarih	Varak numarası İhale müddeti.
Şart-ı Umûmî Müzâyede ve ihale ve takasitin sûret-i tahsili A'şâr Nizâmnâmesi'nde beyân olunmuş olup mezkûr nizâmnâmenin kâffe-i mûndericâtı işbu müzâyede pusulasında aynen mûnderic hükmünde olarak bu pusulaya pay süren mültezemin ve küfelâ ve ahâlî-i kurra mezkûr nizâmnâmenin icâb eylediği taahhüdâtı kabûl etmiş olacaktır. Bedel-i müzâyede hiçbir matlube takas ve mahsub edilmeyip nakden mal sandığına teslim olunacaktır.		

Şerait-i Husûsiye-i Saire

Tekasir Müddeti	Akşenin Cinsi		
Bedel-i Sabık Kuruş	Mülâhazât		
Bedel-i müzâyede Kuruş	Esâmi-i mültezimin-i küfelâ	Nakl-i yekûn Kuruş	Esâmi-i mültezimin ve küfelâ
İhale Olunacak a'sârâ Mahsûs Müzâyede Pusulasıdır			

Pusula numarası, Cilt numarası, Varak numarası, Nev-i a'şâr

Müzâyede Pusulasının Tarihi

Nakl-i yekûn Kuruş		Nakl-i yekûn Kuruş	

..... vilâyetine tâbi sancağında kazâsında kâin karyesinin a'şârı meclisimizde bi'l-müzâyede bâlâda gösterildiği vechile kuruşta ve uhdesinde takarrür ederek ve bedel-i mezkûr hadd-i lâıykında görölerek ihale-i kat'ıyyesi icrâ' kılınmıştır. fi sene ve fi sene

İhtâr: Müzâyede pusulalarının bedel-i sâbık hanesine bir sene evvelki bedel konulacak ise de ondan daha evvelki senenin ihale veyahut emânet bedeli daha yüksek ise işbu yüksek bedel dahi pusulada bedel-i sâbıkın hizasında tefrik olunan mülâhaza hanesine ayrıca tahrîr ve bu bedelin ertesi sene tenzîlini icâb etmiş olan esbâb dahi şerh ve tafsîl olunacaktır.

400 | Ödemesi gereken aşar taksit bedellerini zamanında ödemeyen veya hiç yapmayan mültezimlere gönderilecek ihbarname ve haciz belgelerinde yapılan değişiklikler.

Âşâr Mültezimleri'nden hulûl eden taksit bedelâtını te'diye etmeyenlere tebliğ olunacak olan ihbârname ve hacznameler hakkında a'şâr nizâmnâme-i cedidinde münderic bulunan fıkranın ahiren tay ve tashîh olunmasından dolayı zikr olunan ihbârname ve hacznamelerin dahi ta'dîl ve tashîhine lüzûm görünmesiyle bu bâbda Adliye Nezâret-i Celîlesiyle bi'l-muhabere mezkûr hacz ve istid'ânâme müsveddeleri numûnesi nezâret-i müşârunileyhâca tedkik ve tashîh olunduktan sonra iade edilerek bunların birer kît'asıyla o bâbda me'mûrin-i mâliyyeye ta'mîmen yazılmış olan tahrîrât-ı âliyenin bir sûreti sebk eden talep ve iş'âr-ı halisî üzerine bu kere Mâliye Nezâret-i Celîlesi'nden bâ-tezkere irsâl buyurulmuş ve tahrîrât-ı âliye-i mezkûrenin sûret-i zîre dercen yazılan işbu tahrîrât-ı halisinin zir-i nezâret-i behiyyeleri dahilinde kâin olan ve a'şâr taalluk eden idârelerin adedine nisbetle nüsah-ı matbû'asından 40 kît'ası ve mezkûr hacz ve istid'ânâme numûnelerinin başkaca tab' ettirilen nüshalarından dahi lüzûmu mikdârı postaya teslîmen tesyîr-i sù-yi vâlâları

kılınmış olmakla bunların vusûlünde bilâ-ifâte-i vakt icâb eden idârelere isrâsıyla mücibince hüsn-i idâre-i muâmelât-ı öşriyeye dikkat ve itnâ' buyurulması, fi 16 Safer sene 1308 ve fi 19 Eylül sene 1306. (1 Ekim 1890)

Tahrîrât-ı Âliye Sûreti

Âşâr nizâmnâme-i atikinin 39. maddesi mücibince mültezimlere ihale olunan a'şâr bedelâtı taksitlerinden zaman-ı te'diyesi bir buçuk mâh mürûr edip de ifâ olunmayanların tahsili için mahalli mal me'mûrları tarafından mahâkim rüesâsı ve mukavelât muharrirleri ma'rifetiyle mültezimin ve küfelâya ibtida ihbârname gönderilerek tekâsit-i mezkûre bedelâtı yine ifâ olunmadığı hâlde emvâlinin resmen hacziyle beraber dâire-i icrâ' ma'rifetiyle fûrûhtu zımında istid'ânâme itâ' olunacağı muharrer olarak bu bâbda lâzım gelen ihbâr ve istid'ânâme ile müteferriâtının numûne olarak tanzim olunan müsvedâtı meclis-i mâliyece tasdik ve Adliye Nezâret-i Celilesiyle bi'l-muhabere encümen-i adliyece tedkik olunduktan ve bunların Resm-i Damga Kanûnu mücibince tâbi olduğu pulların derecatıyla alınacak harç ve rûsumun nevi ve mikdârı ta'yin edildikten sonra müsvedât-ı mezkûre numûneleri makam-ı nezâretten ta'mimen me'mûrîn-i mâliyyeye 31 Kânunuevvel sene 1303 (12 Ocak 1888) tarihinde tesyâr olunmuştu. Bu kere mer'iyyet ahkâmına irâde-i seniyye-i hazret-i padişâhi müteallik ve şerefsudûr buyurulan a'şâr nizâmnâme-i cedîdinin hîn-i ta'dilatında bir buçuk mâh müddet-i mehil itasına lüzûm olmadığından bu fıkranın tayyiyle beraber beyhûde zaman kaybedilmemek üzere ihbârnamenin itası sırasında hacz-i emvâle dahi musaraat olunması taksir-i muâmelât ile tesrih-i tahsîlâtı mücib olacağından zaman-ı istifâ'nın hulûlünde te'diye-i deyne daveti mutazammın ihbâr ve ihtârî hâvî olarak hacz-i emvâl için hacznâme tanzim ve itâ' olunması muvâfık-ı maslahat görülmesiyle madde-i mezkûrede ber taksit mensûb olduğu şehrin gayesinde te'diye olunmadığı hâlde bir kıt'a hacznâme tanzim ve bidâyet mahkemesi reisinin kararı üzerine mukavelât muharriri vasıtasıyla mültezim veyahut kefiline veya her ikisine tebliğ ve emvâl-i menkulesi hacz ve tevkif olunarak taksit-i mezkûr tarih-i tebliğinden itibaren on gün zarfında dahi te'diye olunmaz ise reis tarafından verilecek emir üzerine icrâ' me'mûrî tarafından icrâ' kanûnuna tevfiân evvel

emirde nizâmen fûrûhtu mücâz olan emvâl-i menkule ve kifâyet etmez ise kezâlik nizâmen satılması câiz olan emvâl-i gayr-i menkulesinin fûrûht olunması ve bir taksit için ihbârname tanzim olunduktan sonra tamamıyla istifâ' olunmaksızın diğerk taksitin dahi gaye-i şehri itibarıyla vakt-i te'diyesi mürûr eder ise başkaca ihbârname tebliğine hâcet olmayıp yalnız verilecek istid'ânâme üzerine o makule zaman te'diyesi mürûr eden tekâsit bedelâtının dahi birlikte istifâ' kılınması fıkraları münderic bulunmuş ve şu hâl zaman-ı istifâ'sı hulûl eden taksit bedeli için mahallerince ne makule emvâl te'min-i istifâ-yı deyne medâr-ı kâfi tutulacak ise on gün zarfında te'diye-i deyn olunması lüzûmu ihtâr ile beraber o makule emvâl gerek menkul ve gerek gayr-i menkul olsun onun resmen haczi husûsunun talep edilmesi ve bir taksit bedeli istifâ' olunmaksızın ikincisi hulûl eylediği ve birinci taksit için haczolunan emvâl ve emlâk esmânı ikinci taksiti ifâya kâfi olmayıp da mültezim veya kefilin diğerk emvâl ve emlâkı taht-ı hacze alınak lâzım geldiği takdirde o bâbda verilecek hacznamenin Mukavelât Muharrirliği vasıtasıyla mültezim veya kefiline tebliğinden sonra dâire-i icrâ'ya havâlesi lâzım geleceği cihetle evvelki numûnelerin ta'dil ve tashihine ihtiyaç görünerek Hazine'ce tanzim olunan numûne müsveddeleri Adliye Nezâret-i Celilesi'ne bi'l-irsal encûmen-i adliyece dahi tedkik ve tashih ile me'mûrin-i adliyeye tebligât-ı umûmiyye icrâ' kılındığı cereyân eden muhabereyi şâmil tezkere cevabında gösterilmiş ve zikr olunan ta'dilat-ı nizâmiyyeden dolayı evvelce ta'yin olunan harç ve rûsûm tağyir etmeyip yalnız ihbârnameye 10 paralık pul yapıştırılmak lâzım gelir iken şimdi verilecek haciznameye 40 paralık pul vaz'ı muktezi bulunmuş olduğundan mücibince ifâ-yı muâmele ile vakit ve istifâ'sı hulûl ve mürûr eden tekâsit bedelâtının tesrî-i tahsilâtına iktâm kılınması zımnında zikr olunan numûne müsveddelerinin me'mûrin-i mâliyyeye irsâli hukuk müşâvirliğinden ifâde olunarak mülhakata li'ecli't-tebliğ işbu tahrîrât ile müsvedât-ı mezkûre numûnelerinden nûsah-ı matbû'a-i kâfiyesi leffen üserâ kılınmakla ber minvâl-i meşrûh icrâ'-yı muâmelât ile tekâsitin vakit ve zamanıyla istifâ'sına i'tinâ' olunması.

(.....) vilâyeti dahilinde (.....) sancağına tâbi (.....) kazası mülhakatından (.....) karyesinin (.....) senesi vâridât-ı oşrüyyesi bi'l-müzâyede takarrür eden şu kadar kuruş bedel ile altı taksitte te'diye olunmak üzere aslı veya sûret-i musaddakası filan zatın taht-ı kefâletinde olarak merbût senet resm-i mücibince filan yer ahâlisinden filan yerde mûkim filan zata ihale olunarak Kânunuevvel taksitinin bedeli olan şu kadar kuruş vade-i nizâmiyyesi hulûl ettiği hâlde te'diye olunmamış ve mültezim (veya kefil) filan yerde kâin şu hudut ile mahdud dükkânı veya filan mağazada müddchir zâhiresi veyahut hanesinde bulunan şu makule eşyâ-yı menkulesi satılması câiz olan emvâlden bulunmuş olduğundan te'diye-i deyne daveti mutazammın ihbâr ve ihtârı hâvî olmak ve emvâl-i mezkûrenin hemen haczi ile beraber işbu hacznâme sûretinin tebliği tarihinden itibaren on gün zarfında dahi taksit-i mezkûr bedeli maa faiz te'diye ve ifâ olunmadığı takdirde a'şâr Nizâmnâmesi'nin 39. maddesi hükmüne tevfikân emvâl-i mezkûrenin bi'l-müzâyede fûrûtuyla esmânının maa faiz ve masârif ve ücret-i vekâlet-i deyn-i mezkûre mahsuben mal sandığına (veya Düyûn-ı Umûmiyye Sandığı'na) teslim olunmak üzere iki nüsha olarak tanzim olunan işbu haciznamenin bir nüshasının mukavelât muharrirliği vasıtasıyla mültezim veya kefil-i mûmâileyhâya tebliği ile diğerinin dâire-i icrâ'ya havâlesi talep olunur.

(REİS-İ MAHKEMENİN KARÂRI)

Taksit-i mezkûrun vakt-i te'diyesi mürûr etmiş ve deyn senedi Mukavelât Muharrirliğinden musaddak bulunmuş olduğundan işbu haciznamenin bir nüshasının mültezim (veya kefil) filana tebliği ve işbu nüshasının imza ettirilerek dâire-i icrâ'ya tevdi'i zımında Mukavelât Muharrirliğine havâle olunur.

(Mukavelât muharririnin karar-ı mezkûru hâvî olan nüshasının zirine yazacağı der kenar)

İşbu haciznamenin bir nüshasını mültezim (veya kefil) filan tarihinde tebliğ olunarak işbu nüshası mültezim-i merkûma imza

ettirilmiş olmakla ber-mu'cib-i karâr icrâ'-yı îcâbı zımında işbu haciznâme dâire-i icrâ'ya tevdi olundu.

(Mebâligleh kabul etmezse mukavelât muharriri bu ciheti şerh ve temhîr edecektir)

Bir taksitin bedeli dâire-i icrâ'ca derdest tahsil iken diğer taksit müddeti dahi hulûl eder ve emvâl-i mahcûze esmânu işbu taksiti dahi îfâya kifâyet eyler ise mal memuru tarafından verilecek istid'â-nâme.

... vilâyeti dahilinde ... sancağına tâbi ... kazası mülhakatından ... karyesinin ... senesi vâridât-ı öşriyyesi bi'l-müzâyede takarrür eden şu kadar bedeli altı taksit ile te'diye olunmak üzere filan yer ahalisinden filan zatın taht-ı kefâletinde olarak filan zata ihale olunarak Kânunuevvel taksitinin bedeli olan şu kadar kuruşun vade-i nizâmiyyesinde te'diye olunmamasından nâşi mültezim veya kefil-i mûmâileyhüm şu makule emvâli taht-ı hacze alınarak derdest müzâyede bulunmuş ve a'şâr-ı mezkûre bedelinin Kânûnusânî taksiti dahi hulûl etmiş olduğundan işbu taksit bedelinin zikr olunan Kânunuevvel taksiti ile birlikte emvâl-i mahcûze esmânından maa faiz ve masârif mahkeme bit-taksit mal sandığına veya Düyûn-ı Umûmiyye Sandığı'na teslimi zımında iki nüsha olarak tanzîm olunan işbu istid'â-nâmenin bir nüshasının Mukavelât Muharrirliği vasıtasıyla mültezim veya kefil-i mûmâileyhâ tebliği ile diğerinin dâire-i icrâ'ya havâlesi talep olunur.

(Emvâl-i mezkûre kafi olmadığı halde ilâve olunacak fıkra)

..... edip emvâl-i mahcûze esmânının ise iki taksit bedelini îfâya kafi olamayacağı anlaşılmış olduğundan mezkûr Kânûnusânî taksiti olan şu kadar kuruşun dahi temin-i istifâ'sı zımında filan yerde kâin olup satılması câiz olan şu nevi emvâlin haciz ve fîrûhtuyla esmânının meblâğ-ı mezbûre mahsuben mal sandığına veya Düyûn-ı Umûmiyye Sandığı'na teslim olunmak üzere iki nüsha olarak tanzîm olunan işbu hacznamenin bir nüshasının mukavelât muharrirliği vasıtasıyla mültezim veya kefil-i mûmâileyhâ tebliğiyle diğerinin dâire-i icrâ'ya havâlesi talep olunur.

401 Harir öşrünün ne şekilde toplanacağına dair talimatın tümüyle değiştirildiği, yeni talimatın geldiğinde buraya yazılacağı.

İşbu tahrîrât-ı umûmiyye Harir Öşrû'nün sûret-i istifâ'sı ve sairesi hakkında olan harir ta'limâtının gönderildiğine dair olacak ise de mezkûr ta'limât derdest ta'dil bulunmuş olduğundan irâde-i seniyyesi şeref sudûr ile hîn-i neşrinde Düyyûn-ı Umûmiyye İdâreleri'ne gönderileceği zaman o bâbda yazılacak tahrîrât-ı umûmiyyenin işbu şerh-i zîrine rik'a yazı ile aynen derc ve alt tarafına dahi mezkûr talimâtın keza rik'a yazı ile aynıyle tahrîr ettirileceği ma'lûm olmak üzere işbu şerh verildi.

402 İpek aşarının birçok yerde tahmin üzerine toplandığı, bu yöntemin sağlıklı olmadığı ve gerek üreticiler gerekse tüccarlarca aşar vergisi ödenmemiş çok miktarda mal alınıp satıldığı, iskele gümrüklerine getirilen ipeklerin Rüsûm-ı Sitte, Âşâr memurları veyâ mültezimler tarafından düzenlenmiş tezkerelerinin olup olmadığının kontrol edilmesi, kayıt dışı malların hangi bölgelerden geldiğinin tespit edilmesi ve o yörelerde görev yapan Rüsûm-ı Sitte memurları hakkında yasal işlem yapılması.

Ekser mahallerde harir mahsûlü tahmin ile öşrû bedelen istihsâl olunmakta ise de bu tahmin usûlünün makâr-in-i sıhhat olamaması cihetle ashâb ve tüccârının bu serrîşte ile öşrû verilmedik birçok mal imrâr eyledikleri haber verildiğinden ba'de-zîn iskele gümrüklerinden imrâr olunacak olan haririn nakılı yedinde Rüsûm-ı Sitte veya a'şâr Me'mûrları'nın veyâhut mültezimlerinin mâmul-i bih tezkere ve ilmühaberleri olup olmadığı yoklanılarak mikdârı tezkere ve ilmühaberinden ve harir öşrî ta'limâtının 16. maddesinde muharrer hakk-ı rutubetinden fazla zuhûr ettiği veyahut ilmühaber ve tezkeresi olmadığı hâlde madde-i mezkûre mücibince ait olduğu idârece ber-mu'cib-i nizâm zabt ile muâmele-i lâzumesi icrâ kılınmak üzere keyfiyyetin eğer harir-i mezkûr öşrû Rüsûm-ı Sitte İdâresi'ne muhavvel olan mahallerden gelmiş ise idâre-i mezbûreye ve eğer onların gayri yerlerden vürûd etmiş ise a'şâr ve ağnâm me'mûrlarına ihbâr edilmesi zımında bil-cümle Gümrük Me'mûrları'na tebligat icrâ'sı Rüsûmat Emânet-i Celîlesi ile vilâyât ve mutasarrıflıklara ve Şehremâneti'ne işâr buyurulmuş olduğu beyânıyla Rüsûm-ı Sitte İdâresi'nce dahi ona göre ifâ-yı muâmele olunması Mâliye Nezâret-i Celîlesi'nden bu kere bâ-tezkere işâr buyurulmuş ve nezâret-i behiyyeleriyle mülhakatınca ma'lûmât

olmak ve ona göre ifâ-yı muâmele olunmak üzere tezkere-i mezkûrenin Mülhakat İdâreleri'nin adedine nisbetle 40 kütâsı tab' ettirilerek leffen irsâl kılınmış olmakla bunların mezkûr idârelere tebliğiyle mücibince iktizâsının ifâsı esbâbının istikmâline himmet, fi 3 Şevvâl sene 1297 ve fi 27 Ağustos sene 1296. (8 Eylül 1880)

Tezkere-i Âliye Sûreti

Ekser mahallerde harir mahsûlü tahmin ile öşrü bedelen istihsâl olunmakta ise de bu tahmin usûlünün mâkârın-i sıhhat olamaması cihetle ashâb ve tüccarının bu serrişte ile öşrü verilmedik birçok mal imrâr eyledikleri haber verildiği Aydın Vilâyet-i Celîlesi'nden ihtâr olunmasıyla a'şâr ve aġnâm emânetine lede-l-havâle Düstûr'un 3. ciltinin 370. sahifesinde mûnderic Harir Öşrü ta'limâtının 16. maddesinde musarrâh olduğu üzere harir mahsûlünün bir mahalden diğerk mahalle imrârında öşrü alındığına dair nakûlî yedinde ilmûhaber veya öşr tezkeresi bulunup bulunmadığının yoklanılması ve böyle tezkeresi olmayan veyahut tezkeresinde muharrer mikdârdan ve madde-i mezkûrede ta'yin kılınan hakk-ı rutubetten fazlası bulunanların zabtıyla satılarak esmânının nısfı muhbirlere verilip nısf-ı diğerk irâd kayd olunması lâzîmeden bulunduğu hâlde tahkikat-ı vakıya göre bu muâmele ekser mahallerde icrâ' olunmakta olduğu anlaşıldığından ba'de-zin iskele gümrüklerinden imrâr olunacak olan haririn nakûlî yedinde Rûsûm-ı Sitte veya a'şâr Me'mûrları'nın veyahut mültezimlerin ma'mûl-bih tezkere ve ilmûhaberleri olup olmadığı yoklanılarak mikdârı tezkere ve ilmûhaberinden veyahut madde-i mezbûrede muharrer hakk-ı rutubetten fazla zuhûr ettiğik veyahut ilmûhaber ve tezkeresi olmadığı hâlde ait olduğu idârece ber-mu'cib-i nizâm zabt ile muâmele-i lâzimesi icrâ' kılınmak üzere keyfiyyetin eğer harir-i mezkûr öşrü Rûsûm-ı Sitte İdâresi'ne muhavvel olan mahallerden gelmiş ise idâre-i mezbûre ve eğer onların gayri yerlerden vür'üd etmiş ise a'şâr ve aġnâm me'mûrlarına ihbâr edilmesi zımnında bil-cümle Gümrük Me'mûrları'na tebligat-ı lâzime icrâsı husûsunun Rûsûmat Emânet-i Âliyesi ile vilâyât-ı celile ve müstakilen idâre olunan mutasarrıflıklara ve Şehremâneti'ne iş'ârî lüzûmu ifâde olunarak ber-vech-i muharrer tebligât-ı lâzime icrâ' kılınmış olmakla Rûsûm-ı Sitte İdâresi'nce

dahi ona göre icrâ-yı muâmele olunmak üzere beyân-ı keyfiyete ibtidar kılındı, fi 18 Ramazan sene 1297 ve fi 12 Ağustos sene 1296. (24 Ağustos 1880)

403

Bir süreden beri gerek dış ülkelerde gerekse Osmanlı topraklarında etkili olan bir hastalıktan dolayı ipek üretiminin hayli gerilediği, bu konu ile olarak Fransa'da çok ciddi çalışmalar yapıldığı, Fransa'da hazırlanan bir kitapçığın Türkçeye tercüme edildiği, Türkçe, Rumca ve Ermenice olarak basılan kitapçıkların ipekböcekçiliği ile uğraşan halka dağıtılmak üzere idarelere gönderildiği.

Bir müddetten beri gerek memâlik-i ecnebîye ve gerek Memâlik-i Mahrûse-i Şâhâne'de husûle gelen ipek böcekleri tohumlarına âriz olan hastalıktan dolayı ipek mahsûlü hayliden hayli rahnedar olmuş ve bu hastalıkların def' ve izâlesi zımında Avrupaca tedâbir ve teşebbüsât-ı mukteziye icrâ'sından geri durulmayarak o bâbda risâil-i müteaddide telif ve neşredilmiş olmasına binâen bu bâbdaki neşriyattan ahalimizin dahi temin-i istifâ'desi maksadına mebnî mezkûr böceklerin beslenmesi ve bunlara arız olan hastalıkların tarifatiyle önünün alınması zımında iktizâ' eden tedâbir-i ihtiyatiyeye dair Fransa'da ipek böcekçiliğinde meşhur bir zat tarafından nazâriyat-ı fenniyeden âri gayet müfid ve muhtasar olarak telif olunan Fransızca risaleden Türkçeye bi't-tercüme erbâb-ı vukufa dahi tedkik ettirilerek bazı ma'lûmât-ı müfide derc ve ilâvesiyle mücerred bir hizmet-i müftehire olmak ve bu sanatla me'lûf olan ahali-i memlekete meccânen tevzi' olunmak üzere Türkçe ve Rumca ve Ermenice hurufât ile tab' ettirilen nüshalarından leffen gönderilen pusulalarda muharrer olduğu vechile beş nüshası başkaca postaya teslimen tesyâr kılınmış olmakla bunların ber-vech-i muharrer ipek besleyen ahâliye meccânen tevzi' ve taksim kılınması, fi 9 Ramazan sene 1304 ve fi 20 Mayıs sene 1303. (1 Haziran 1887)

İpek böceklerinin beslenmesi ve bu böceklere arız olan hastalıkları hakkında muhtasar risaledir.

Böcek Tutmak Usûlü Hakkındadır

Böcekler ile Derûnunda Bulunan Eşya ve Edevâtın Tütsülenmesi

Tutulacak böcek tohumu evvel be evvel ve herhalde her türlü hastalıktan salim kalmış kelebekten hasıl olmasıyla beraber işbu tohumun kış mevsiminde fare ve tuz ve rûtubetten ârî soğuk ve havadar bir mahalde incecik yapılmış bir hâlde olarak muhâfaza edilmiş bulunması şarttır.

Tohum açılmak zamanı daha yaklaşımdan evvelce böcekthane olarak kullanılmış olan mahalli tütsülemek iktizâ' eder. Bunun için böcekhanenin duvar ve tavan ve döşeme ve kapı ve pencerelerini kireç suyuna ilâve edilmiş göz taşı mahlûtu ile badana etmeli. Sekiz dirhem tohum böceği alır bir böcekthane için iki yeni okka göz taşı kâfidir. Bu göz taşı ayrıca sıcak su içinde eritilmiş olmalıdır. Böcekhanede bulunması lâzım olan kerevet ve saire gibi eşyayı dahi yine o sûretle eritilmiş göztaşı ile karışık kireç suyundan bir fırça ile güzelce ve dikkatlice yıkamalıdır. Şu tarif olunan kireç ve göz taşından başka daha kuvvetli temizleyici şeyler vardır. Meselâ beş okka sıva içinde bir okka zaç yağı mahlûtu aynı bu maksadı husûle getirebilir. Ancak işbu zaç yağı muhataralı bir cism olup kolaylıkla köylere nakli dahi müşkül olduğundan bunun kullanılmasından sarf-ı nazar olunur. Bundan başka pek ziyâde dikkat dahi lâzımdır. Zira işbu zaç yağı dokunduğu mahalli harap eder.

İpek Böceği Tohumunun Harâret ile Açılması

Hararete konulmazdan 15 gün evvel ipek böceği tohumu kış mevsimini geçirdiği soğuk mahalden çıkarılarak yavaş yavaş sıcaklığa göstermek lâzımdır. Zira tohumu yavaş yavaş sıcaklığa alıştırmayıp da birdenbire soğuktan açılmasına kafi bir sıcaklığa gösterilmesi pek tehlikelidir. Tohum açılması zamanı lâyıkiyla ta'yin edilemez her yerin iklimine göre başka başkadır. Ekseriya İstanbul iklimine benzeyen mahallerde tohumlar Nisan ayının on beşinden yirmi beşine kadar açılır her hâlde tohumun açılması dut yaprakları goncalarının açılmasına bakar. En erken açılan tohumların daha güzel mahsûlât vermekte oldukları bî't-tecrûbe görülmüştür. Çünkü erken çıkan böcekler ekseriya geç kalanların mahvına sebep olan yaz mevsiminin şiddetli sıcakları tehlikesine uğramadan büyüüp kemâl bulurlar.

Tohumların açılması zamanı geldiğinde bazen köylerde kadınlar bu hizmeti deruhte ederek tohumu gayet ince bezden bir kese

içine koyup bedenın sıcaklığını almak için göğüsleri üzerinde ya kuşakları arasında hıfz ederler işbu tohum keselerinin doğrudan doğruya bedene dokunmamasına ve günde birkaç defa keseyi açıp tohumu birkaç dakika karıştırarak havalandırılmasına dikkat olunmalıdır.

Bu sûretle tohum açtırılması kadim bir usûl olduğu gibi mahzûrdan dahi salim olmadığından daha âlâ diğer bir usûl vardır. Şöyle ki; ufak bir odada tohumu geniş bir kutunun içinde gayet incecik yaydıktan sonra üzeri kâmilen ufak delikler ile delinmiş bir kağıt veyahut tohumdan çıkacak ufak böceklerin geçebileceği derecede seyrek bir tûlbent ile örtülür. Tohumun kabuğunu yumuşatmak ve bu sûretle böcek tohumundan kolaylıkla çıkmak için kutunun yanında su ile dolu bir kap dahi bulundurmak lâzımdır ki; işbu kaptan ağır ağır ve fakat daimi sûrette çıkan su buharı bu maksadı hasıl eder.

Bu hâlde kutunun kurbunda sıcak tuğla konularak tohumun bulunduğu mahal ısıtılır ve tuğlanın sıcaklığı azaldıkça yerine diğer ısınmış tuğla parçaları konulur tuğla yerine çinko veya tenekeden yapılma geniş borular içinde konulmuş sıcak su dahi kullanılır. Ve bu suyun harareti azalmaya başlayınca diğer ısınmış konulur. Bazı mahallerde sıcak su veya ısınmış tuğla yerine maden veya odun kömürü kullanıyorlar ise de bu kömürlerden henüz tohumdan çıkmış veya çıkacak ufak böcekleri öldürebilecek sûrette hamiz karbon marsık kokusu denilen boğucu ve mühellik bir gaz peydâ olması melhûz olduğundan bu kömürlerin kullanılmasından sarf-ı nazar olunması becâdır. Bundan başka bazı böcekhanelerde zeytinyağından veya petrol gazından idâre kandilleri dahi yapmak iyi değildir. Zira bu türlü kandiller yangına sebebiyet verdikleri gibi böceklerin teneffüsüne gayet muzır bir koku dahi peyda ederler. Tohumun bulunduğu mahallin derece-i hararetini gösterir ve mizanânü'l-harare² yahut derece tabir olunur. Altı kutunun yanına güzelce asmalıdır.

² İşbu alet altı geniş ve yukarı incelmış eczalı bir şişeden ibârettir ki derununda ya civa veyahut ispirto konulmuş ve müsavi derecelere taksim olunmuştur. Bu aletin bulunduğu bir mahallin harareti azalır veya yükselir ise civa ve ispirto dahi ona göre iner veya yükselir. Bunun gösterdiği sıcaklık lüzûmunda ziyâde ise azaltmalı ve noksan ile ziyâdeleştirmelidir. Bu alet her yerde ucuz fiyatla satılmakta olduğundan ipek böceği tutanların birer tane edinmeleri tavsiye olunur.

Birinci günü tohumun nakil olunduğu mahallin sıcaklığı mezkûr âlât taksimatınca bir derece ziyâdeleştirilir. Ve bu vechile her gün hararet bir derece arttırılarak bu maksadın husûlû için lâzım olan nihâyet derecesine vasil olunur. Bu hâlde mezkûr mizan-ül-harare aletinin santigrad taksimatı 25 ve Reemor taksimatı 20 derece göstermek iktizâ' eder. Ve işbu derece-i harâreti tohumun bütün bütün açılmasına değin bir siyâkta bulundurulmalıdır.

Tohumun açılması yaklaştıkça rengi değişip böcekler zuhûr edinceye değin yavaş yavaş beyazlanır. Birinci gün çıkan böcekler pek az olup ertesi ve daha ertesi gün kesretle ve hemen kâmilten böcekler çıkarlar takımları çoğaltmamak için 4. günü çıkan böceklerle ehemmiyet verilmeyip alınmamalıdır. Her günkü çıkan böcekleri birbirleriyle karıştırmamaya ve ayrı ayrı takım yapmaya ziyâdesiyle dikkat etmek lâzımdır.

Tutulan tohumun mikdârı cüz'î ise birinci ve ikinci günü çıkanlar ile bir siyâkta bulundurmak ve binâcnaleyh umumunu bir takım yapmak için sonra çıkanlara bir iki defa ziyâde ve evvel çıkanlara bir iki defa noksan yiyecek vermek iktizâ' eder ki bu sûretle birinci uykuya girmeden evvel böceklerin kâffesi dahi bir büyüklükte bulunup böcek tutanın hizmeti azalmış olur.

Böceklerin birbirinden farklı beş hâl veya sinleri vardır ki; her birinde birer defa asla yiyecek yemeyip ve hareket dahi etmeyip başlarını yukarıya kaldırmış bir hâlde bulundukları için işbu beş hâl veya sinlerine uyku tabir olunmuştur. Tarifâtı ve lâzım gelen ihtârâtı ber-vech-i âtî beyân olunur.

Birinci Uyku

Böceklerin tohumundan çıkacak zamanı sabah vaktidir. Tohumun örtölmüş olduğu delikli kağıdın veya tülbentin üzerine henüz ağaçtan koparılacak parçalanmamış birkaç tâne dut yaprağı konulur. Tohumdan çıkan böcekler hemen bu dut yaprağı üzerine hücum ederler. O aralık bu dut yaprakları yavaşça diğer bir kağıdın üzerine nakledilerek birinci defa olarak onların yiyeceği olan dut yaprakları kadayıf gibi ince kıyılarak böceklerin yedirilmelidir. Bu hâl veya uykunun devam edildiği müddetin harareti bu tohumun açıldığı vakit ne derecede idi ise o derecede yani santigrad 100 dereceli mizanü'l-harare taksimatının 25

derecesine muadil olmalıdır.

O hâlde mümkün derecede birbirinden müsavi fasıla ile 24 saat zarfında altı defa yani günde altı defa böceklerle dut yaprağı yem verilmek lâzımdır.

Böcek tutanlar indinde yek nazarda ehemmiyetsiz gibi görünen bir şey vardır ki; buna pek ziyâde dikkat edilmelidir. O da şudur ufak dut yaprağı filizlerini toplayacak adamın elleri yıkanmış olmak ve hiçbir kokusu olmamak ve dut yaprağı kıymak için kullanılacak bıçak dahi gayet temiz olmak lâzımdır. İlk günleri yapraklar üzerinde ölmüş ufak böceklerin bulunması hep şu tembihata edilen riâyetsizlikten ileri gelir.

Tohumdan çıktıktan tahminen altı gün sonra böceğin birinci uykusu vuku bulur ki o sırada birinci defa olarak böcekler derisini değiştirir bu hâl gelmezden evvelce bu böceklerde bir uyşukluk hali ve sonra da bütün bütün bir istirahat hali gelir böcekler uykuya girmeye başladıkları görülünce dut yaprağı az ve fakat sıkça verilmelidir. İçlerinden bazılarının derilerini değiştirdikleri görüldüğünde yarım gün kadar yaprak verilmemelidir. Zira bu sûretle geç kalan böceklerle dahi uykudan uyanmaya vakit verilmiş ve bu hâlde böceklerin kâffesi bir siyâkta yani bir büyüklükte bulunmuş olur.

İkinci Uyku

Birinci uykudan çıkıp dört beş gün sonra böcekler aynı birinci uyku gibi ikinci defa olarak uykuya girerler. Bu müddet zarfında böcekhanenin sıcaklığı bir derece indirilmelidir. Yani santigrad mizanü'l-hârare 24 ile 23 derece arasında gösterilmelidir. Ondan sonra günden güne büyüüp uzanacaklarından birbirlerine dokunmaksızın serbestçe gezmeleri için kafi mahal bırakmalıdır. Bu maksadın husûlü için böcekler üzerine kesilmemiş dut yaprağı konularak bir kerevetteki böcekleri iki veya üçe taksim ile seyrekleştirilir. Bu ameliyat ekseriya böceklerin yatakları temizlendiği zaman icrâ olunur. Böceklerin uykuya girmelerinden bir gün evvel yataklarını veyahut üzerinde yaşadıkları kurumuş dut yaprağı parçalarıyla müzharifatını temizleyip değiştirmeye dikkat edilmelidir ki; böcekler uykuda oldukları vakit temiz yatak üzerinde bulunsunlar zira temizlenip değiştirilmeyen yatlardan böcekler sıhhatine muzır kokular

peyda olur.

Üçüncü ve Dördüncü Uyku

Üçüncü ve dördüncü uykunun her biri tahminen altışar gün sürer bu uykuların üçüncü veya dördüncü günlerinden sonra böceklerin en çok yaprak yiyecek vakti olduğundan o sırada böceklere daha seyrek ve fakat daha bol yani her 24 saatte birbirinden altışar saat fasilalı olarak günde dört defa yaprak verilir ise kafidir. Ve yaprak artık kesilmemiş olarak verilmelidir. Her bir defa verilecek dut yaprağının mikdârını ta'yîn etmek ve binâenaleyh beyhûde yere yaprak sarf etmemek için birinci defa verilen yaprak mikdârına dikkat etmeli ve o mikdâr yaprağın az veya çok geldiğine göre çoğaltmak veya azaltmak lâzım gelir. Üçüncü ve dördüncü uykuda böcekler 5. günü uykuya girip altıncı günü uykudan çıkarlar. Bu hâlde dahi böcekhanenin sıcaklığı birer derece indirilip mizan-ül-harare 23 ile 22 dereceleri arasında göstermelidir.

Beşinci Hâl Veya Uyku

Her bir uyku nihâyetinde böcekler derilerini değiştirirler. Dördüncü uykudan sonra 5. uyku vuku' bulur ki bu 5. uyku sairlerinden daha ehemmiyetli olup sekiz dokuz gün sürer ve böcek tutanların dikkat ve gayreti çoğalmalıdır. Böceğin sıcaklığı yalnız 21 ile 20 dereceleri arasında bulunmak ve havasını tecdîd ile nihâyet derecede temiz tutmak şarttır. Ve böceklere bol yaprak verilmeli ve'l-hâsıl böceklerin şu son halinde herbir vechile ziyâdesiyle dikkat edilmelidir ve yatakları hiç olmaz ise biri 4. uykudan çıktıklarının ertesi günü diğeri dahi askıya çıkacaklarından bir gün evvel olarak iki defa değiştirilmek şart-ı i'zâmdır.

Böceklerin Askıya Çıkmaları

Böcekler evvelki iştiha ile yaprak yemeyip başlarını yukarıya kaldırmış ve vücutları şeffâf halinde olarak gerek yaprak dalları üzerine ve gerek kerevit kenarlarına doğru yürümeye başladıkları görülünce askıyı hazîr etmeli askı için koza veyahut buna benzer kuru dallar kullanılır ise de en iyisi fundadır. Kerevitin bazı mahallerine ve kenarlarına konulduğunda böcekler hemen üzerlerine sarılıp yukarıya çıkarlar böceklere ziyâde hava vermek

için askılar pek de sıkı olmayarak funda dalları seyrekçe yerleştirilmelidir ki; bu hâlde içinde iki böcek birden bulunan kozaların nisbeti azalmış olur. İbtidasından nihâyetine kadar güzelce bakılmış olan böcekler ekseriya üç günde cümlesi askıya çıkarlar 4. gün askıya çıkamamış olanlar bulunur ise onları toplayıp ayrıca bir odada ziyâdece sıcaklık ve yaprak verilip askıya çıkmaları tasrı' olunur. Bunların askısı yüksek olmayıp kerevet üzerinde ayrınk kökü kurusu veyahut buna benzer ince ve gayet kuru dallar konulur. Böylece tembel böcekler kolaylıkla askıların üzerine çıkıp az müddet içinde kozalarını yaparlar.

Böceklerin en ziyâde korkulu zamanı askıya çıktıkları vakit olup böceklerin telefâtı ekseriya şu aralık vuku' bulduğu için hiçbir fedakarlık esirgemeyerek böcekhanenin havasını her daim tecdid ile böcekhanenin sıcaklığını muntazaman bir derecede bulundurmak ve temizliğe fevkalâde dikkat etmek ve aydınlık böcekler için faideden hâli olmadığı cihetle böcekhanenin lüzümü derecede pencereleri olmak ve fakat güneş doğrudan doğruya böcekhaneye nâzır olmamak lâzımdır.

Böcekler kâmilen askıya çıktıktan sonra havayı daima tecdid etmekle beraber sıcaklığı aynı bir derecede bulundurulmalıdır. Ve askılar altında bulunan kurumuş dut yaprakları vesair mevâdd-ı muzirra ile karışık bulunan yatakları kaldırılıp başka mahalle nakletmek lâzımdır. Bu vesâyânın kâffesi ziyâdesiyle ehemm ve elzemdir. Ekser böcekhanelerde böcekler askılara çıkıp kozalarını bağlamaya muvaffak olmadan funda dalları üzerinde telef olmaları veyahut askılara çıkarlar ise de ince ve cinsi edna bir koza bağlamaları bâlâda beyân olunan tembihata riâyet edilmemekten ileri gelir. Binâenaleyh ipek böceği tutan adamın say' ve gayret ve akçesinin beyhûde gitmemesi ve ümidinin boşa çıkmaması için işbu vesâyânın noktası noktasına icrâ'sında bulunmalıdır.

Askıyı Sökmek Yani Kozaları Askı Üzerinden Toplamak

Böcekler askılara çıkıp kozalarını bağladıktan sekiz on gün sonra artık kozalardan ipek çıkarılabilir. O vakit askılar dikkatle sökülüp kozaları funda dallarından ayırmalı bâde işbu kozaları birer birer elden geçirip etraflarındaki kaba telleri bertaraf etmeli kozalar ekseriya beş muhtelif hâlde bulunacaklarından funda dallarından

ayrıldıkları vakit işbu beş nevi kozaları birbirleriyle karıştırmamaya ziyâde dikkat lâzımdır.

İşbu enva'ı muhtelif ise şunlardır:

1. Şekil ve renkçe noksan ve kusuru olmayan kozalar.
2. İki böceğin birden yapmış oldukları çift kozalar. (İşbu çift kozalar ayrıca satılmak adeti var ise o vakit diğerleriyle karıştırmamalıdır.)
3. Lekelenmiş kozalar
4. Dağılmış kozalar
5. İçinde bulunan böcekleri ölmüş ve zayıf kozalar

Sonuç: Müşteriler tarafından müşkilât çıkarılmaması için böcek tutanlar kozalarını güzelce birkaç cinse ayırmalıdır.

İpek böceklerine âriz olan hastalıklar beyânındadır.

İpek böcekleri başlıca dört nevi hastalığa mübtelâ olur. Bunların

Birincisi: Karataban illeti

İkincisi: Baygınlık illeti

Üçüncüsü: Kireç ak böcek illeti

Dördüncüsü: Sarılık illetidir.

Bunlardan başka bazı böcekhanelerde ipek böceklerinin solgun ve şeffaf ve kısa halleri görülür ki bunlar dahi bir nevi hastalıktan ibâret olduğundan gerek bunlar ve gerek bâlâdaki dört nevi hastalıklar hakkında muhtasaran ma'lûmât verilmesi lâzım geldi.

Karataban İleti : Karataban illeti Milâdın 1845 senesinde zuhûr ile ondan beri hükmünü icrâ' ederek ipek böceği sanatını pek büyük rahnedar etmiştir. Fransa meşhur tabiyyunundan Mösyö Pastör bu hastalığın def ve izâlesi emrinde hayli müddet tedkik ile çok uğraşmış ve kendi say' ve gayreti semenesi olarak buna muvaffak olmuştur. Bu hastalık hem müstevli yani salgındır ve hemde ırsî ve mütevalidir. Yani bir zürriyyetten diğerine intikal eder. Tabir-i âherle dişi böcek kelebek olup kozasından çıktıktan sonra tohum bırakır ise ileride o tohumdan çıkacak böceklerde

aynı o hastalık bulunur. Bu hastalığa tutulmuş böceklerin derileri üzerinde ve husûsiyle ayaklarında ve kuyruklarında âlâmet olarak siyahımtırak lekeler görülür. Bundan başka bu hastalığa tutulmuş böcek bir cismi gayet büyük gösterir pertevsüz veya hurdebîn ile muayene olunur ise derûnlarında zevaül-hayat yani hareket eder canlı birtakım küçük habbeler görülür ki; bunlar beheme-hâl bu illetin vücuduna delildir. Hurdebîn ile görülen şu hâl böcek intihâb etmek için mûmâileyh Mösyö Pastör'ün icat etmiş olduğu usûlün bir esasıdır.

Binâenaleyh bu illetin mazarratından kurtulmak için birinci tedbir açtırılacak böcek tohumu yumurtlamış olan kelebek hurdebîn ile fevkalâde dikkatle muayene olunmuş ve derûnunda mezkûr habbelerden hiçbir eser görülmemiş olmalıdır.

Haddizatında Karataban illeti mevcûd olmayan tohumu tedârik için ipek böceği tutanlar Pastör usûlüyle tohum hazırlayan meşhur tohumculara mürâcaât etmelidirler.

Mezkûr tohum tüccârları müşteri edinmek ve müşterileri memnûn etmek için her türlü fedakarlıklarda bulunup güzel ve hastalıktan ari tohum hazırlarlar. Fakat Memâlik-i Osmaniye'ye giren ecnebi böcek tohumları o kadar çoğalmıştır ki iyileriyle beraber fenaları dahi gelmekte ve böcek tutanlar ekseriya aldanmaktadırlar. Bunun için tohum alındığı vakit hangi tüccârın yapmış olduğu tohum olduğunu iyice tahkik eyledikten sonra almalıdır. Bu hâlde böceklerin karataban illetinden mahv ve telef olmayacaklarına bir dereceye kadar emin olabilirler. Bu hastalık sarı yani bulaşık dahi olduğundan ibtida-yı risalede dahi tavsiye edildiği vechile her sene böcekthane ile içindeki âlât ve edevâtını tûtsülemelidir. Zira bunlar tûtsülenmediği hâlde böcekthane ve sairenin ötesinde berisinde geçen seneden kalmış olan hastalık habbe veya yumurtaları yalnız bir temas ile bile tekmil böcekthane yeni mahsûl böceklerin dahi bu hastalığa tutulacaklarına asla şübhe yoktur.

Baygınlık illeti : İşbu hastalık ekseriya böceklerin 4. uykudan çıktıktan sonra zuhûr eder. Buna tutulan böcekler hemen ansızın helâk olup biraz sonra bağırsak gibi yumuşayıp kaldıklarından bazıları bu hastalığa bağırsak illeti dahi tabir ederler. 24 saat geçtikten sonra bu hâlde bulunan böceklerin rengi siyahlaşır. Ve

çürüyüp gayet fena ve keskin bir koku peydâ olur. Baygınlık hastalığının birdenbire zuhûrunun müteaddit esbâbı olup başlıcaları:

1. Böcekhanenin harareti birdenbire arttırılması ve birdenbire azalması.

2. Böcekhanenin kâfi derecede havalandırılmaması.

3. Böceklere yedirilen dut yapraklarının temiz olmaması ve bazen dahi sulu olduğu hâlde birbiri üzerine yığılıp kızışması gibi hallerden ibârettir. Bu sebepten nâşi 4. uykudan sonra böceklere yeni budanmış alçak ve rutubetli yerlerde dikilmiş dut ağaçlarının yapraklarını yedirmemeye dikkat etmek lâzımdır. Bir de yaprakları sabahleyin daha üzerinde çiy varken toplamamalıdır. En iyisi yaprak toplandıktan sonra ekser böcekhanenin altında bulunan hâlî mahalde temiz tuğla döşeme üzerine sermek ve toplandıktan 24 saat sonra böceklere yedirmelidir. O hâlde yaprakların üzerindeki rutubet mahv olur böcekhaneleri havalandırmak için böcekhanenin döşeme ve tavanında birer pencere açılmalıdır. Bundan başka böcekhanede ocak var ise böcek tutulduğu zaman bacalarını daima açık bırakmalıdır. Zira böcekhanenin havasına tecdid etmek ve derece-i hararetini muvazenede bulundurmak için bu ocaklardan daha âlâ bir vasıta bulunmaz. Bir de böceklerin bu hastalıktan kurtarılması için yukarıda beyân olunduğu vechile böcekleri kerevit üzerinde birbirleriyle asla dokundurmamalıdır. Her böcek kerevetinde serbestçe gezmek ve hareket etmek için kendisine kâfi mahal bırakmalıdır. Fena kokular dahi baygınlık iletinin zuhûruna sebep olacağından böyle kokuların intişarını dahi menetmeli ve böceklerin yanında sigara dahi içmemelidir. Şimdi bu hastalığın zuhûru bazı harici sebeplere mebnî ise de irsîdir. Yani tohumdan tohuma intikal eder. Binâenaleyh dikkatli tohumcular tohum çıkarmak için intihâb ettikleri kozaları yapmış olan böceklerin evvel be evvel müddet-i ömrünce üzerlerinde mezkûr hastalıktan hiçbir eser görülmemiş olduğuna kendisince kanaat hasıl ettikten sonra mezkûr kozalardan çıkan keleklerin tohumunu almalı tohumu yalnız şöhrat kazanmış emniyetli tohumculardan almalı böcek tutanlara hassaten tavsiye ve ihtâr olunur. Baygınlık hastalığı dahi karataban illeti gibi bulaşık olduğu için karataban

illetinin tarifinde tavsiye olunduğu vechile böcekhaneleri ve âlât ve edevâtını her sene tûtsülemek iktizâ' eder.

Kireç Veyahut Ak Böcek İleti : Akböcek illeti dahi gayet tehlikelidir. Bu hastalığa tutulmuş olan böcekler kızarıp şarap tortusu rengini alırlar ve ekseriya 24 saat mürûrunda mahv ve telef olurlar. O hâlde vücutları hemen kuruyup sertleşir ve kolaylıkla kırılır bir hale gelir. Ve üzerleri ona benzer beyaz bir tuz kaplar bu illet askıya çıkacak zamanda zuhûr eder ise bu böcekler ekseriya kozasını yapmaya muktedir iseler de yapışmış oldukları koza içinde böcekler kurt haline girecekleri vakit telef olurlar. Mösyö Pastör'tin kavlince böyle hastalıklı kurtlar kelebek haline girmezden evvel telef olurlar.

Bu hâlde bu hastalık diğerleri misillû irsi değilse de yani zürriyetten zürriyete intikal etmez ise de fevkalâde bulaşıktır. O dereceki hastalığa tutulmuş böcek üzerindeki, beyaz tuzdan bir habbe diğer böceğin üzerine gider ise o dahi hemen hastalanır. Binâenaleyh bir böcekhanedeki böcekler, bu hastalığa tutulduğu hâlde en iyisi tekmil âlât ve edevâtı feda ederek o böcekhanede birkaç sene böcek tutmamaktır. En ziyâde husûs da tûtsü amelîyatını icrâ' etmeli ve kükürt isti'mâl eylemelidir.

Bu hastalık bulaşık olduktan başka hakikati henüz anlaşılamamış bazı harici sebepler tahtında dahi zuhûr eder. Ezcümle bâlâda beyân olunan tedabir-i sıhhiyeye riâyetsizlikten zuhûr eylediği görülmüştür. Bu hastalığı savdırmak için dahi ilaç yoktur. Zuhûr ettiği akabinde henüz bu illete tutulmayan böcekleri yataklarını değiştirip başka bir dâireye nakledilmesinden gayri ve sıcaklığının derecesini ziyâdeleştirerek ve yiyeceği dahi artırarak bir an evvel askıya çıkartıp kozalarını bağlatmaya gayretten başka çare yoktur. Bu hastalıktan telef olmuş olan böceğin yapmış olduğu kozayı tanımak pek kolaydır. Kozaları sallandığı vakit bir takırtı sedası işitilir. Böyle kozalar diğerlerinden daha ziyâde hafiftir. Ve işbu hafifliği sebebinden bu kozalar daima ziyâde fiyatla satılır. Zira bunları artık kurutmaya mahal kalmaz fakat hasta böceğin üstündeki beyaz tuzlar kozadan ipeğe vasıl olmamış ve binâenaleyh ipeği tagyir etmemiş bulunmalıdır.

Sarılık İleti : Bu hastalık ekseriya böceklerin 5. uykudan çıkıp askıya çıkarken zuhûr ediyor. Bu hastalığa tutulan böceklerin

rengi sarıdır ve biraz müddet zarfında kozalarını sarmağa muvaffak olmaksızın telef olurlar ekseriya böcekler goncalardan henüz açılmış olan ufak ve gayet yumuşak veyahut pek sulu dut yaprakları yedirildiği vakit bu hastalığın baş gösterdiği görülmüştür. Bu ise baygınlık illetinin zuhûruna dahi sebep olduğundan yukarıda tavsiye ve beyân olunduğu üzere sarılık illetinin dahi zuhûruna mani olmak için askıya çıkacakları zamana karib böcekler budanmamış ve rutubetsiz arazide dikilmiş dut ağacı yaprakları yedirilmelidir. Binâenaleyh bu nevi dut ağaçlarını en sonraya saklamalıdır. Bu tedbirin icrâ'sıyla beraber 5. uykudaki müddet için böcekhanenin sıcaklığını daima 25 derecede bulundurmalı ve havayı dahi daima tecdid eylemelidir. Bu vechile bu hastalığın önu bir dereceye kadar alınmış olur.

Solgun Böcekler : Bu nevi solgun böcekler kerevit üstünde yerlerinin darlığından ve yaprağın nedretinden dolayı yenmiş yaprak kırıntıları içinde kalmış olan ve her bir uykudan sonra geç kalan böceklerden ibârettir. Bunları güzelce ayırıp ayrı bir mahalde diğerlerinden ziyâde hararet ve yiyecek verip büyötmek lâzımdır. Bu sûretle bunlar sair böcekler gibi kemâl bulurlar. Şu ihtiyata riâyet olunmadığı hâlde bu solgun böcekler her defa az yaprak yiyerek ve daima geride ve geç kalarak nihâyet askıya çıkmadan telef olurlar.

Şeffaf Yahut Açık Renkli Böcekler : Bu nevi böceklerin başları kendi cisimlerine nisbeten pek ziyâde büyümüş ve şeffaf bir hâlde bulunur. Bu hastalık husûsuyla böcekhanelerde böcekler serbest hareket etmek için kerevit üstünde lüzûmu derecede yer bırakılmamış ve sıcaklığın derecesi ve dut yaprağı mikdârı az veya sulu hâlde verilmiş olmasından dolayı zuhûr eder. Binâenaleyh bu sebepler böcekhaneden def ve bertaraf edilir ise hastalık dahi defedilmiş olacağı âşikârdır.

Kısa Böcekler : Bu nevi böcekler sarılıklı böceklerdendir diye zannetmemeli işbu kısa böcekler ibtidadan nihâyetine değin güzelce büyüyüp fakat tamam askıya çıkacakları zaman koza bağlamak için funda dalları veya münâsib bir yer bulamıyorlardır ki bunlar dala çıkacak olan böceğin şeffaflığını muhâfaza etmekle beraber kısa kalırlar. Bunlara beyne'n-nâs redd-i ipek onları boğdu tabiri kullanılır. Bunlar bu hâl ile telef olurlar ve bazen

dahi koza bağlamadan kurt hâline girerler. Binâenaleyh askı için funda dallarını yukarıda tarif olunduğu vechile vaktinde hazırlayıp kerevetler üstüne dikmelidir.

Hâtime

İşbu risalede bast ve beyân olunan husûsattan anlaşıldığı üzere ipek böcekleri ömürlerinin ibtidasından nihâyetine kadar pek çok dikkate muhtaçtır. Böcek tutan kimse hatırdan hiçbir vakit çıkarmamalıdır ki kendi tarafından vuku' bulacak en ufak kusur ve dikkatsizlik tekmil bir böcekthane böceklerinin mahv ve telefine sebep olabilir. Beyân olunan muhtelif hastalıklar için edilecek tedbirin cümlesi bir hatadan ibâret olduğunu unutmamalıdır. Hastalık zuhûr ettikten sonra def'i güç ve mümkünsüz gibidir. Binâenaleyh işbu risalede muhtasaran tarif olunan usûl ve tedbirleri sa'y ve dikkatle icrâ' etmelidir. Açılan tohumun her bir hastalıktan ari bulunması şart ise de yalnız bu da kafi değildir. Bu şartla beraber açıldığı günden askıya çıktığı güne kadar böceklerle iyice bakılır ise matluba muvâfık sûrette koza alınabileceği âşikârdır.

404 | Osmanlı topraklarında üretilen ipek kozalarının Bursa'ya getirilmesi durumunda alınmakta olan %8'lik gümrük vergisinin bundan sonra alınmayacağı.

Memâlik-i Şâhâne'nin ekser mahallerinde hâsıl olan ipek kozalarının Bursa'ya ithalinde % 8 gümrük resmi alınmakta olduğu işitilmesi üzerine Meclis-i İdâre tarafından vaki olan teşebbüs ve o bâbda makâmat-ı âliye beyninde cereyân eden muhabereden bahisle bu kere Düyûn-ı Umûmiyye Komiserliği'nden meclis-i mezkûre yazılıp taraf-ı muhlisiye tebliğ buyurulan tezkerede mensucât-ı dahiliyenin ecza-yı asliyesinden olan harir ve emsâlinin sarfiyât-ı dahiliye resminden muafiyetine müsaade-i seniyye erzan buyurulmuş ve harir ise kozalardan husûle gelmekte olmasıyla ecnebî kozalarından kemâ-kân % 8 resm-i gümrük alınmak üzere Memâlik-i Mahrûse-i Şâhâne mahsûlâtından olarak gerek Bursa'ya ve gerek diğer mahallere ithal olunacak kozaların gümrük resminden muafiyeti hükm-i irâde-i seniyyeye muvâfık bulunmuş olduğundan bahisle mücibince icrâ'-yı icâbının Rûsûmat Emânet-i Celîlesi'ne tastir olunan tezkere-i samiyede emir ve iş'âr buyurulduğu bildirilmekte hükm-i irâde-i seniyye idârelerimizce de bilinerek mücibince ifâ-yı icâbına

ale't-tevâli i'tinâ' ve dikkat olunmak üzere keyfiyyetin ta'mîmen iş'ârı lâzım gelerek icâbı icrâ' ve işbu tahrîrât-ı umûmiyyenin 40 nüshası dahi başkaca postaya teslimen sû-yi behiyyelerine isrâ' olunmuş olmakla vusûlünde bâ-mu'cib mahallerine tesyârıyla her tarafta o vechile icrâ'-yı icâbına himmet buyurmaları, fi 9 Zilkade sene 1307 ve fi 14 Haziran sene 1306. (26 Haziran 1890)

405 | Deniz mahsûllerinden alınacak verginin ne şekilde toplanacağı hakkında düzenlenen Dersââdet ve Tevâbi'-i Balıkhane Nizâmnâmesi'nin hazırlanıp gönderildiği.

Mahsûlât-ı bahriyeden alınacak resm-i mîrinin sûret-i istifâ'sı ve sairesi hakkında olan Dersââdet ve Tevâbi'-i Balıkhane Nizâmnâmesi'nden bir küt'ası ma'lûmât olmak ve hîn-i iktizâda mürâcaât olunmak üzere leffen taraf-ı vâlâlarına irsâl kılındığı, fi 8 Safer sene 1307 ve fi 21 Eylül sene 1305. (3 Ekim 1889)

Balıkhane Nizamnamesi

Dersââdet ve Tevâbi' Balıkhane İdaresi'ne Dair Nizâmnâmedir

Madde 1

Bil-cümle ağcı ve madrabaz ve oltacı ve karnacı esnafı beher sene Mart ibtidasında ve midye ve istiridye misillü mahsûlât-ı bahriye sergicileri dahi sergilerini hîn-i kûşâdda da balıkhane nezâretine gelip meskûkat karârnamesi vechile zirde muharrer harçlarını i'tâ' ile senesi nihâyetine değin sanatlarını icrâ' etmek için san'atlarına mahsûs birer ruhsat tezkeresi almaya mecbûrdur.

	Miktar-ı Harc	Aded-i Tezkere
Ağcı ve gedikli madrabaz	7	1
Oltacı ve karnacılar	10	1
Gedikli olmayan madrabazlar	150	1
Tırhoz balığı saydına mahsûs ateş kayıkları	30	1
Tırhoz balığı saydına kodtine tabir olunan sağır kayıklar	15	1
Midye ve istiridye misillü mahsûlât-ı	30	1

bahriye satılan muvakkat sergiciler.

Madde 2

Birinci maddede zikr olunan ruhsat tezkerelerini almayarak veyahut bir sene alıp da ertesi sene tecdid ettirmeyerek balık sayd ve fûrûht edenlerden ikisi cezâ-yi nakdî ve biri tezkere harcı olmak üzere mensûb oldukları san'atlara mahsûs tezkere harcının üç misline müsâvi akçe ahzıyla kendilerine ruhsat tezkeresi 'î'tâ' kılınacak ve işbu üç misli tezkere' harcının iki misli irâd kayd olunup kûsûr bir misli muhbirlerine verilecektir.

Madde 3

Dersaâdet ve mülhakatında sayd olunup balıkhaneye balıkhaneye mülhakatından bulunan kenarlara getirilen ve bunlardan muahharen taşraya gönderilen ve taşralarda isimleri zirdeki tarifede gösterilen mahallerden Dersaâdet'e vürûd eden balık ve mahsûlât-ı saire-i bahriyenin resm-i mirî ve sairesi mezkûr tarifeye tevfiikân ahz ve tahsil olunacaktır.

SAYDIYYE RESMÎ

Dersaâdet ve mülhakatında sayd olunup balıkhaneye ve mülhakatında olan kenarlara getirilerek fûrûht olunan ve Marmara'da kâin Bandırma ve Gelibolu ve Kapı dağı ve Maydos ve sair iskelelerle Sinop ve Samsun ve Trabzon taraflarında sayd olunup resmi verilmeyerek bilâ-tezkere veyahut meccânen tezkere ile getirilip fûrûht olunan ve Varna ve Köstence ve buna mümâsil yerlerden gelip balıkhanede bi'l-müzâyede satılan balıklardan;

a) Bi'l-müzâyede esmânî Balıkhaneye nezâreti ma'rifetiyle tahsil olunmak üzere tâzeci esnafına bir hafta veresiye satılan balık ve mahsûlât-ı saire esmânından; Resm-i mirî olarak 20 kuruş, ambarcılık ve kalemiye olarak 1 kuruş 20 para, tahsildariye olarak 1 kuruş 20 para olmak üzere beher 100 kuruşluk maldan 23 kuruş vergi alınır.

b) Esmânî sâhibleri tarafından istifâ' olunmak üzere tuzlayıcı esnafına satılan ve sayyâdın perâkende tabir olunur çuvâliyeler ile getirip bi'l-müzâyede peşin akçe ile fûrûht ettikleri balık ve mahsûlât-ı saire esmânından ve beher sene mevsim-i mahsûsunda sayd olunup kurutulan çiroz balığının kıymetinden; Resm-i mirî olarak 20 kuruş, ambarcılık ve kalemiye olarak 1 kuruş 20 para

olmak üzere beher 100 kuruşluk maldan 21 kuruş 20 para vergi alınır.

c) Tarla tabir olunan mahallerden gedikli madrabazlar veyahut ondalıkçılar ma'rifetiyle çıkarılarak getirilip fûrûht olunmayarak yine onlar ma'rifetiyle kaldırılan midye ve istiridye ve tarak gibi mahsûlât-ı bahriye ile sayd olunan yunus ve köpek balıklarından çıkarılan yağlar ve dalyanlarda i'mâl olunan balık yumurtaları kıymetinden ve bilâ-tezkere veyahut meccânen tezkere ile gelen tuzlu balık esmânından; Resm-i mîrî olarak 20 kuruş olmak üzere beher 100 kuruşluk maldan 20 kuruş vergi alınır.

Bâlâda gösterildiği üzere resm-i mîrî ve tahsildâriye ve kalemiyeler verildikten sonra taşralara irsâl kılınan;

	<i>Masdariyye resmî</i>
Bin adedinden Uskumru	Taze- 5 Kuruş
Bin kıyyesinden Hamsi ve İstavrit	Taze- 25 Kuruş
On çiftinden Torik	Taze- 5 Kuruş
Yüz çiftinden palamut	Taze- 10 Kuruş
Kebir kaptan sair balık ve mahsûlât-ı bahriye	Taze- 5 Kuruş
Sagır kaptan sair balık ve mahsûlât-ı bahriye	Taze- 2 Kuruş
Bin adedinden çiroz ve tütün balığı	Tuzlu, Tuzsuz-2 Kuruş
Beher şamandırısından her nevi balık	Tuzlu, Tuzsuz- 1 Kuruş
Beher kokasından her nevi balık	Tuzlu, Tuzsuz-1 Kuruş

Madde 4

Balıkhaneye getirilerek tazeci esnafına satılan balık ve sair mahsûlât-ı bahriye resm-i mîrî ve tahsildâriye ve kalemiyesi ve sahib-i mal hissesi tarih-i mübâyaadan itibaren bir hafta nihâyetine değin balıkhaneye te'diye olunmak ve tuzlayıcı esnafına satılanlar resm-i mîrî ve kalemiye tarih-i mübâyaadan itibaren bir hafta nihâyetine kadar balıkhaneye ve sahib-i mal hissesi beynlerinde olan mukâvele mücibince vakt-i muayyeninde sahib-i mala te'diye ve ifâ kılınmak ve perakendeler yâni sayyâdın çuvâliyeler ile cüz'ıyyü'l-miktar olarak getirdikleri balık ve saire mahsûlât-ı bahriye dahi resm-i mîrî ve kalemiyesi balıkhaneye ve sahib-i mal hissesi sahib-i mala peşinen verilmek üzere bi'l-müzâyede fûrûht olunur ve müzâyede olunmayarak ashâbı taraflarından kaldırılan midye ve istiridye ve tarak ile sair mahsûlât-ı bahriyeye o günün müzâyedesinde fûrûht olunan emsâline tevfikân ve o günde öyle

misal yok ise çarşı içinde tatbiken kalemiye takdir olunarak iktizâ' eden resm-i mirî kalemiyesi alındıktan sonra gerek Dersaâdet'den taşraya giden ve gerek tarifede gösterilen mahallerden Dersaâdet'e gelenlerin masdâriye resimleri dahi nakden peşin olarak tahsil kılınır.

Madde 5

Madde-i sabıka mücibince müzâyedede peyleri tutulan esnaftan her şahıs karâr-ı müzâyede vechile alacağı balıkların resm-i mirî ve kalemiyesini ve sahib-i mal hissesini bir hafta zarfında edâ' edeceğine dair derece-i muâmelesiyle münâsib bir meblâğ üzerine senetli kefil vermeye mecbûrdur. Bunlar bi'l-müzâyede alacakları balıkların resm-i mirî ve kalemiyesini ve sahib-i mal hissesini i'tâ' etmedikleri hâlde kefillerine mürâcaât olunur. Kefillerde edâ-yı deynde taallül eyledikleri takdirde Tahsil-i Emvâl Nizâmnâmesi ahkâmına tevfiân İdârenin takrîr-i resmisi üzerine Şehremâneti tahsilât me'mûru ma'rifetiyle gerek mekfûl-i lehin ve gerek kefilin emvâl-i menkulesi satılarak deynleri istifâ' olunur.

Madde 6

4. maddede gösterildiği üzere resm-i mirî ve sairesi ber-vech-i peşin istihsâl olunan veyahut bir hafta hitâmında tahsil kılınmak üzere imhal kılınan balık vesair mahsûlât-ı bahriyenin balıkhaneden ihraç ile mahalline imrârı için onar para harçlı tezkere verilir. Ve bu tezkere verildiği gün muteber olup ertesi günü hükmü kalmayacağı misillû bir tezkere ile bir günde balıkhaneden iki defa veya daha ziyâde balık geçirilmesi dahi kat'en memnû' olup her defa için bir tezkere i'tâ' kılınır. Ve işbu tezkerelerin onar para harçları peşin alınır.

Madde 7

6. maddede muharrer imrâriye tezkeresiyle tâzeci dükkânlarına getirilecek balık ve sair mahsûlât-ı bahriyeden sokaklarda gezdirilip sattırılmak için teknecilere bir mikdâr şey i'tâ' olunacak olduğu hâlde bunu verecek tazeci elinde bulunan imrâriye tezkeresini balık pazarı me'mûruna getirip tezkere-i mezkûrede mukayyed balık ve saireden her ne mikdârını tekneciye verecek ise onun için tezkere talebine mecbûrdur. Pazar me'mûru dahi irâe edilen tezkerede muharrer maldan tekneciye verilen mikdârını ifrâz ve tezkere-i

mezkûreye işaret ederek mikdâr-ı mezkûr için onar para harçlı imrâriye tezkeresinden bir kıt'asını i'tâ' eder ve tezkere-i mezkûreye hangi cilt ve numaralı imrâriye tezkeresinden ifrâz olduğunu tahrîr eyler böyle müfrez tezkere olmadıkça tekneciler yediyle diğer mahalle balık ve sair mahsûlât-ı bahriye getirilmek memnû'dur.

Madde 8

Mülhakat İdâreleri mevkilerine getirilerek peşin akçe ile satılan balık ve sair mahsûlât-ı bahriyenin resm-i miri ve sairesi bâlâda murakkam tarifeye tevfikân fi-i mirisiyle ber-vech-i peşin istihsâl kılınır.

Madde 9

Mevâki'-i mülhakata satılacak balık ve sair mahsûlât-ı bahriyenin idâre mevkilerine vürûdunda o mevkiler mine'l-kadim müzâyede icrâ' olunan mahallerden ise usûlü vechile müzâyede ettirilerek takarrür edecek fiyattan ve müzâyede icrâ' olunmayan mevkilerden ise me'mûrlar tarafından bi'l-muayene o günün râyicine göre takdir olunacak kıymetten bi'l-hesap resm-i mirî ve sairesi ahz olunduktan sonra mezkûr malın fûrûhtuna veyahut âher mahalle nakline ruhsatı hâvî me'mûr tarafından onar para harçlı imrâriye tezkeresi verilir.

Madde 10

Balıkhaneye merbût mülhakatta sayd olunacak balık ve sair mahsûlât-ı bahriyeden balıkçı veyahut madrabaz esnafının oralarda satmayıp da hasbî tezkere ile Dersââdet'e getirdikleri şeylerin resm-i mirisi Dersââdet râyicine nazaran her neye bâliğ olur ise balıkhaneye nezâreti ma'rifetiyle tahsîl kılınır.

Madde 11

Gerek Boğaziçi ve gerek Haliç-Dersââdet ve Marmara Sahillerinde hafiyen kaçırılır iken tutulan balık ve saire kâmilten müsâdere olunarak Dersââdet Balıkhanesinde ve mülhakat idârelerde bi'l-müzâyede satılıp esmân-ı hâsılasının nısfı bâ senet tutan ve haber verenlere verilir. Ve nısf-ı diğeri esbâb-ı mücibesinin tasrihiyle İdârenin hâsılat icmâline irâd kayd olunur.

Madde 12

Merkez ve mülhakat me'mûrlarının kâffesi denizden kayık ve karada dükkân peydâ ederek veyahut esnaf ile şirket akt eyleyerek balıkçılık kâr ve san'atı icrâ' etmekten katiyyen memnû'durlar.

Madde 13

İşbu 13. madde Dersaâdet Balıkhane İdâresine dair nizâmnâme mevki-i icrâ'ya konulduktan sonra eski maddesi yerine kaim olmak üzere kaleme alınıp fi 6 Zilkade sene 1306 ve fi 22 Haziran sene 1305 (4 Temmuz 1889) tarihinde mer'yyet ahkâmına bi-l-istizân irâde-i seniyye-i hazret-i hilâfet-penâhi şerefnûteallik buyurularak mevki-i icrâ'ya vaz' olunduğu (406) numaralı ve fi 23 Eylül sene 1305 (5 Ekim 1889) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye müfâdından anlaşılıyor.

Dersaâdet balıkçı esnafının isti'mâl edecekleri ağ gözleri Zabıta-i Saydiyye Nizâmnâmesi'nin 30. maddesinde muharrer kaideye tevfikân yapılmak mukarrerdir. Hamsi balığının mevsim-i mürûru olan Kânunuevvel ve Sanî ve Şubat ve Mart aylarında balık ağlarına ta'lik olunacak hamsi kurnalarının mevsim-i mezkûrdan başka vakitlerde isti'mâli câiz değildir. Bunun hilâfında hareket edenlerden sayd ettikleri balıklar idâre cânibinden bi'l-müsâdere denize döküldükten başka bir yüzlük Osmanlı altınından beş Osmanlı altınına kadar cezâ-yi nakdî alınır.

Madde 14

Saydı memnû' olan balıkların cinsine göre derece-i cesameti muahharen balıkhane idâresi tarafından tanzim ve i'lân olunacak cetvel ile ta'yin olunacaktır.

Madde 15

Zabıta-i Saydiyye nizâmnâme-i umûmiyyesinin sayd-ı bahriye ait ahkâmından işbu nizâmnâmede mezkûr olmayan mevâdd Dersaâdet'de dahi câri olacaktır.

Madde 16

İşbu nizâmnâme Dersaâdet Balıkhane İdâresine dair ta'lîmât makamına kaim olacaktır.

Madde 17

Maliye Nezâreti işbu nizâmnâmenin icrâ'sına me'mûrdur.

İrade- seniyye tarihi 12 Cemâziyelâhir sene 1299 ve fi 19 Nisan sene 1298. (1 Mayıs 1882)

406 Dersaâdet Balıkhane Nizâmnâmesi'nin 13. maddesi yerine geçecek yeni düzenlemenin gönderildiği, yeni maddeye uygun hareket edilmesi.

İşbu tahrîrât-ı umûmiyyede leffen gönderildiği bildirilen madde-i nizâmiyye bu mecmuada münderic bulunan Dersaâdet Balıkhane İdâresine dair nizâmnâmenin 13. maddesidir.

Dersaâdet Balıkhane Nizâmnâmesi'nin 13. maddesi makamına kaim olmak üzere Şûrâ-yı Devlet Tanzimat Dâiresi'nden kaleme alınıp mer'iyet ahkâmına bi-l-istizân irâde-i seniyye hazret-i hilâfet-penâhi şerefmüteallik buyurulan madde-i nizâmiyyenin sûreti leffen gönderilmiş olduğundan maa mülhakat nezâret-i vâlâlarınca da mündericâtına tevfik-i hareket olunması zımında dikkat ve nezâret-i mütemadiye icrâ'sına himmet buyurulması, fi 10 Safer sene 1307 ve fi 23 Eylül sene 1305. (5 Ekim 1889)

407 Kara ve deniz avcılığı ile tönbeki ve ipek aşarına ait gelir, maaş ve masraflar hakkında hazırlanan detaylı düzenlemelerin mülhakat idarelerine gönderildiği.

1304 senesi Eylül'ü ibtidasından (13 Eylül 1888) itibaren Hazine-i Celile nâmına emr-i cibâyeti İdâremize tevdi buyurulan vâridâtın sûret-i tahsili ve irsâli hakkındaki (412) numaralı ve fi 27 Ağustos sene 1304 (8 Eylül 1888) tarihli tahrîrât-ı umûmiyyenin üçüncü fıkrası hatimesinde derdest tanzim ve isrâ' bulunan müfredât icmâl numûnelerinin vürûduna kadar mersûl 1 numaralı numûne vechile mâh be mâh tahsilât ve masârifâtı mübeyyin birer hulâsa cetvelinin tanzim ve irsâli bildirilmişti. Bu kere vâridât-ı mezkûreden sayd-ı mahi resm-i mîrisi ve Sayd-ı Berri ve bahri tezâkiri esmâniyle tenbekü bey'iyyesi ve Harir Öşrü hasılatı için tanzim olunan birerden üç ve maaş ve masârifât için yapılan birki cem'an dört kıt'a müfredât icmâl numûnelerinden 20 nüshasıyla bâ-mu'cib Mülhakat İdâreleri'ne gönderilmek üzere işbu tahrîrât-ı muhlisinin lüzûmu mikdârı açıktan postaya teslimen tesyâr kılınmış ve işbu numûneler izâhat-ı lâzimeyi hâvi olduğu cihetle bu bâbda başkaca tafsilât itasına mahal görülememiş olduğundan bunların tarih-i vusûlünden itibaren her tarafça o vechile mâh be mâh birer müfredât icmâli tanzimiyle

sâlif-üz-zıkr tahsilât cetvelleriyle maan isrâ' buyurulması ve bir de sayd-ı mahi rûsûmuna dair olan icmâl numûnesinde gösterilen masdariyye resmi öteden beri müteammilen alınagelen mahallerce tahsil olunmak icâb edeceğinin bilinmesi, fi 28 Şevvâl sene 1306 ve fi 14 Haziran sene 1305. (26 Haziran 1889)

408 | **Deniz, göl ve nehirler ile karalarda yapılacak avcılık faaiyetlerinin ne şekilde yapılacağına ilişkin Zabîta-i Saydiye Nizâm-nâmesi'nin gönderildiği.**

Deniz ve göl ve nehirlerle karalarda sûret-i sayd ve şikâr ve sâire hakkında olan zâbîta-i saydiye nizâm-nâmesinden bir küt'ası ma'lûmât olmak ve ind-el-hâce mürâcaât olunmak üzere leffen taraf-ı vâlâlarına irsâl kılındığı, fi 8 Safer sene 1307 ve fi 21 Eylül sene 1305. (3 Ekim 1889)

ZABÎTA-İ SAYDİYYE NİZAMNÂMESİ

Madde 1

Sayd ve şikâr iki nevidir.

Nev-i evveli: Bahr ve nehir ve göl ve derelere ve nev-i sânisî berre mahsûstur.

Birinci Bölüm

Bahr, Nehir, Göl Ve Derelere Mahsûs Şikâr

Madde 2

Kendileri ekel eylemek için sayyâdlık eden sūfun-ı hümâyûn zâbitân ve neferâtıyla sefain-i tüccâriye kaptan ve tâîfelerinden mâ-adâ gerek ekel olunmak ve gerek sanayide isti'mâl olunmak üzere deniz ve göl ve nehir ve derelerde balık ve tuyûr ve hayvânât-ı saire sayd edenler ibtida-yı emrde bulundukları memleketin me'mûruna mürâcaâtla tezkere almaya mecbûrdur. Bilâ-ruhsat sayyâdlık edenlerin edevât-ı saydiyesiyle şikârı Hükûmet nâmına zabtolunur.

Madde 3

Sayyâda verilecek tezkere için yarım mecidiye ruhsatiye ahz olunur. Ve bu tezkereler münhasıran şahsa ve sayyâdın nâmına 'î'tâ' olup hükmü bir sene-i mâliyyeye mahsûstur. İki

veya daha ziyâde eşhâs yalnız bir tezkere ile sayyâdlık edemez ve bâ-tezkere sayyâdlık eden eşhâstan sayyâdlık için temettu' vergisi talep olunmaz.

Madde 4

Taze olarak ekel olunmak üzere deniz ve denizden ma'dûd olan cesîm göller dahillerinde ve bahre mûnsabb olan nehirlerin munsabblarında gerek dalyan ve gerek ağ ve olta vasıtalarıyla sayd olunan tuzlu su balıklarından ve midye ve istiridye ve tarak ve pînes ve sülünüs ve aşovadis ve yengeç ve istakoz ve teke gibi hayvanât-ı makaşşere-i bahriyeden hiçbir güne masraf tenzil olmaksızın % 20 ve yekdiğere mûnsabb olan nehirlerde ve munsabbları deniz olmayan sair nehir ve derelerden sayd olunan tatlı su balıklarıyla hayvanât-ı nehriyeden kezâlik masraf tenzil olmaksızın % 10 resm alınır. Ve bu resimler dahi saydın cümlesi doğruca balıkhanesi olan mahallerde balıkhanelere getirilerek me'mûr ve ashâbı hazır oldukları hâlde münâdi vasıtasıyla bi'l-müzâyede takarrür eden fiyatından ve müzâyede ne cins akçe üzerine icrâ' olunmuş ise o cins akçeden istifâ' olunur.

Madde 5

Balıkhanesi ve balık pazarı olmayan şehir ve kasabalarda saydiyye resmi rızâ-yı tarafeyn olmak şartıyla râyic-i mahalliye göre bedelen ve olmadığı sûrette aynen ahz ve tahsil kılınır.

Madde 6

Birinci maddede istisna kılınanlardan mâ-adâ ticaret kastıyla olmayarak mücerred kendileri için olta ile balık sayd edenler saydiye resmiyle mükellef olmayıp fakat birinci maddede muharrer ruhsat tezkeresini almaya mecbûrdur. Bunlardan yedinde tezkeresi olmayanlar sayda me'zûn edilmaz.

Madde 7

Falyonos ve balina ve nefer-i bahri ve yunus balıkları ve mercâniye denilen mercan ve yüz sürü ve sünger ve ahtapotlar ile tuyûrdan kokarina kuşları ve zahikadan kaplumbağa ve kurbağalar ve sülükler bahre mahsûs saydiye resmine tâbidirler. Ancak bunların rûsûm-ı saydiyesi mevâdd-ı mahsûsalarında gösterilen ahval vechile talep ve ahz olunur.

Madde 8

Denizlerde tutulan her nevi balıklar ibtida hangi iskeleye çıkarılır ise bunların resm-i mîrîsi o iskelenin balıkhanesi me'mûru tarafından istifâ' ve sayyâdı yedine tezkere i'tâ' olunarak sair mahalle naklinde de tekrar resim talep olunmaz.

Madde 9

Karadeniz ve Akdeniz ile Adalar denizinde ve bunlar dahilinde kâin körfez ve koy ve limanlarda ve karalarda kâin büyük ve küçük göllerde âlet-i nâriyye vasıtasıyla sayd olunup sanayi'de kullanılmak üzere fûrûht olunan kokârine yani bahrî kuşuyla karabatak kuşundan ve bunlara mümâsil tuyûr-ı bahriyye ile balina balıklarından husûle getirilen balinalardan ve Yunus balıklarından çıkarılan yağlardan uyuşulabildiği takdirde kıymet-i râyicinden bedelen ve uyuşulamadığı hâlde aynen % 20 saydiye resmi istifâ' olunur.

Madde 10

Madde-i sabıkada gösterilen tuyûr-ı bahriye ile balina balıklarından alınacak saydiye resmi bunların satıldığı çarşı ve pazarlarda ve Yunus balıklarından çıkarılan yağ resmi dahi kazan kurularak kadidlerinin artırıldığı yerlerde doğrudan doğruya sayyâdından ve sayyâdı bulunamaz ise âmilinden ahz ve istifâ' olunur. Ve eyâdi-i aherde tedâvülüyle harice naklinde mahreci olan iskelelerde alınacak resm-i gümrükten mâ-adâ bir şey talep olunmamak için nakili yedine meccânen tezkere verilir.

Madde 11

Trablusgarb ve Bingazi sevâhiliyle Girit ve Rodos ve İstanköy cezîrelerinde ve Bozca Adaya ve Cezair-i saireye ve Suriye vesair mahallere gelen yerli ve ecnebî süngercilerin dalgıç kayıklarından onar ve zıpkın kayıklarından dörder ve tarak kayıklarından üçer ve Suriye sevâhilinde sünger sayd eden sair kayıkların büyük ve küçüklüğüne bakılmayıp umumen beherinden üçer Osmanlı altını ahz olunup ruhsat tezkeresi verilerek sayyâd tâifesi serbest bırakılır ve bu tezkerelerin hükmü bir sene-i kâmile devâm edip ertesi sene tecdid olunur.

Madde 12

Girit sevâhiliyle sevâhil-i sairede mercan sayd eden yerli ve ecnebî kayıklarının 12 tonilâto cesametinde bulunanlarından onar ve bundan cesim olanlarından yirmiſer adet Osmanlı altını alınarak sayyâd serbest bırakılır ve bunlar için verilen tezkerelerin dahi hükmü bir sene devam edip ertesine sene tecdid olunur. Ŗu kadar ki; Girit ve Kıbrıs cezîreleri hudud-ı bahriyesi dahilinde sünger ve mercan sayd etmek mezûniyetini hâvî zikr olunan cezîreler idaresinden verilecek tezâkirin hükmü cezîreteyn-i mezkûreteyne ŗâmîl tutularak diğerk sevâhil ve Cezair-i Osmâniyede mercan ve sünger sayd etmek isteyenlere mahalleri hükûmetleri cânibinden yeniden ruhsat tezkereleri verileceğı misillü cezîreteyn-i mezkûreteynde sünger ve mercan saydı için dahi diğerk sevâhil ve Cezair idârelerinden verilen ruhsat tezkereleri kâfi olmayıp mahalleri hükûmetlerinden başkaca tezkere alınmak lâzım gelir.

Madde 13

Gerek sünger ve gerek mercan saydına mahsûs olan saydiye tezkeresi derecât-ı muhtelifede olan sefainin kaptan ve reisleri nâmına 'itâ' olup bu sefineler tâîfelerinden başkaca tezkere sorulmaz ve bu tezkerelerin resmî ve gayr-i resmî âhere ferâğı câiz olmaz.

Madde 14

Bahr-i ahmer dahilinde ve Basra Körfezinde vaki Memâlik-i Devlet-i Âliyye sevâhilinde çıkarılan inci ve sedefden rıza-yı tarafeyn olduğı hâlde rayiç belde üzere bedelen ve olmadığı sûrette aynen onda bir saydiyye resmi alınır.

Madde 15

Dersâadet mülhakatından mâ-adâ sevâhil-i Memâlik-i Osmaniye'de kâin körfezler ile limanlar dahillerinde ve kimsenin tasarrufunda bulunmayan yerlerde tohum zer'iyle hayvanat-ı mukaŗşere yani midye ve istiridy ve tarak gibi mahsûlât-ı bahriye yetiştirmek için tarla ittihâzı arzusunda bulunanlar, ittihâz edecekleri tarlaların mevkilerini bi't-ta'yîn bir istid'ânâme itasıyla ruhsat-ı mahsûsa isteyeceklerdir. İşbu istid'â-nâmeler müstedîlerin bulundukları memleketin beledi meclisine oradan dahi liman

reislerine havâle olunarak bir güne mahzûr olmadığı bâ-ılam beyân kılındıktan sonra on seneden ziyâde olmamak ve mahallerince her türlü mahzûr ve mazarrattan salim şerait tahtında bulunmak üzere ta'yîn olunacak müddet ve sûrette mezkûr tarlalarda midye ve istiridyeye yetiştirmek için hükûmet-i mahalliye tarafından sahib-i istid'â'ya ruhsat-ı mahsûsa verilir.

Madde 16

Ruhsat-ı mahsûsa ile ihale kılınan midye ve istiridyeye ve saire tarlalarında ruhsat sahibinin izni olmaksızın hariçten bir kimse o misillü hayvanat sayd edemez ve şâyed sayd eder ise sayd etmiş olduğu hayvanat zabt olunup ruhsat sahibine i'tâ' kılınır ve işbu vukuattan dolayı ruhsat sahibine cüz'î ve külli zarar terettüb eder ise mahâkim-i nizâmîye ma'rifetiyle vaki olan zarar müsebbibine tazmin ettirilir.

Madde 17

Ruhsat-ı mahsûsa ile ihale kılınan tarlalardan hasıl ettikleri hayvanat-ı mukaşşereyi ruhsat sâhibleri balıkhaneye ve pazar mahallerine götürüp fûrûht ettiklerinde kıymet-i rayicesinden yalnız % 20 resm alınıp bunlardan tezkere parası ve saire nam ile başka bir şey talep ve ahz olunamaz.

Madde 18

Göl ve nehirde husûsi olarak fennen balık yetiştirmek arzu edenler 16. maddede muharrer şeraite tevfikân ve her hâlde on seneden ziyâde olmamak üzere ruhsat verilir ve bu sûretle ihale edilen mahallerden sayd edilen balıklardan % 10 resm alınır.

Madde 19

Kimsenin taht-ı temellük ve tasarrufunda olmayarak müstakilen hazine-i devlet idâresinde bulunan göllerde taraf-ı Devlet'den ruhsat-ı resmiye istihsâl etmedikçe hiçbir kimse sayd-ı mahî edemeyeceği misillü bunlarda tayeran eden enva-ı tuyûru dahi sayd eyleyemez ve bu göller üzerinde olan hukukunu devlet dilerse bir bedel mukabilinde mültezimlerine ihale eder ve dilerse kendi nam ve hesâbına olarak idâre ve muhâfaza eyler.

Madde 20

Madde-i sabıkada gösterildiği üzere mîri idâresinde olan göller hâsîlat-ı saydiyyesinin kâffesi maktûan ihalesi zamanlarında mültezimlere ve emâneten idâresi zamanlarında mîriye ait olur ve bu makûle göllerde sayd olunan balıklar ile tuyûrdan başka bir nam ile saydiyye resmi talep ve ahz olunmaz.

Madde 21

Ashâbı uhdesinde olup da sâhibleri tarafından veyahut bir gûne vakıf dahilinde bulunup da evkaf hazinesi veya mütevellileri cânibinden idâre olunan göllerde bâ-sened tasarruf olunan dalyan ve voli mahallerinde sayd etmek hakkı senedât-ı mezkûre ahkâmına ve kadîmen câri olan teâmül ve âdâtına hâlel gelmemek şartıyla sâhiblerine veyahut hazine-i evkafa veya mütevellilere aittir. Fakat bu makûle göllerde gerek kendileri ve gerek mültezimleri ma'rifetiyle sayd olunup da fûrûht olunmak üzere çarşı ve pazarlarda ve balıkhaneye getirilen balıklardan 4. madde mücibince % 20 resm alınır.

Madde 22

Kimsenin taht-ı tasarrufunda olmayıp hazine idâresinde olan dalyanlar masârif-i vak'ası kendi taraflarından tesviye olunmak üzere bi'l-müzâyede mültezimlere ihale olunur ve bu dalyanlarda sayd olunan balıklar münhasıran mültezimin malı addolunup müddet-i iltizâmın neticesine kadar mültezimler işbu balıkları dilediği gibi isti'mâl eyler. Şu kadar ki tuzlayıp ve yumurta çıkarıp sattığı hâlde gümrük resmini ifâ eder.

Madde 23

Bir kimsenin müstakilen havuz inşasıyla derûnunda balık besler ve beslediği balıkları ticaret maksadıyla şuna buna satar ise kaide-i umûmiyyesine tevfikân sattığı balıktan saydiyye resmi alınır.

Madde 24

Kimsenin taht-ı tasarrufunda olmayan göl ve dereler ile ashâbı uhdesinde bulunan göl ve derelerde sayd olunup çarşı ve pazarlarda fûrûht kılınan sülûkler ile kaplumbağa ve kurbağaların kıymet-i rayicesinden % 10 resm alınır ve işbu % 10 resm saydın kıymet-i rayicesinden bedelen alınıp fakat uyuşulamadığı takdirde aynen istifâ' kılınır.

Madde 25

Balıkların yumurtlaması zamanının hulûlünden ve bir il-el-i sâriyyenin zuhûrundan veyahut bir muharebe vukuundan nâşi balık saydı veya ekel ve isti'mâli Hükûmet tarafından memnû'iyet tahtına alındığı müddette sayyâdlık edenlerden alet-i saydiyyeleri zabt olunduktan mâ-adâ rub' altından bir altına kadar cezâ-yi nakdî alınır.

Madde 26

Balık saydı memnû' olduğu müddette balık satılmak dahi memnû'dur. Müddet-i mezkûre zarfında balık satan ve gezdiren ve nâkil eyleyenlerden bir altından beş altına kadar cezâ-yi nakdî ahz olunur. Muharebe vukuundan nâşi bir mahalle tahsisen balık saydı men' edilecek olursa diğer mahallerde sayd olunmuş balıkların orada satılması men' edilemez.

Madde 27

Deniz ve göl ve derelerde balık saydı her mahalde müsta'mel olunan alet vasıtasıyla icrâ' olunur. Nehir ve derelerde memleketin ciyâdet-i hevâsını ihlâl eyleyen batis ve bataklıklar ihdas edecek sûrette çit ve set yapmak ve terkib-i kimyevi isti'mâliyle balıkların tohum ve yumurtalarını kesir ve itlâf etmek memnû'dur. İhdası memnû' olan çit ve setler yapanlardan yarım altından 10 altına kadar cezâ-yi nakdî alınmakla beraber mezkûr çit ve setler taraf-ı hükûmetten hedm olunur ve terkib-i kimyevi isti'mâliyle sıhhat-ı umûmiyyeyi ihlâl edecek sûrette balık saydına cûret edenler Ceza Kanûnnamesi'nin 196. maddesine tevfiân bir haftadan iki seneye kadar habs olunur ve bir altından 25 altına kadar cezâ-yi nakdî alınır ve balıklar dahi taraf-ı hükûmetten zabtolunur.

Madde 28

Deniz ve nehirler sayd-ı mahisi iki seneden nihâyet dört seneye kadar müddet ile ihale ve ilzam olunup bundan ziyâde müddet ile ihale olunmaz. Fakat göl ve dalyanların masârif-i imariyesi taraflarından tesviye kılınmak şartıyla bir seneden nihâyet on seneye kadar müddet ile ihalesi mücâzdır. Emr-i ihale mutlaka müzâyede-i aleniye icrâ'sına mütevâfıktır.

Madde 29

Boğaziçi dahi dahil olmak üzere Marmara Denizinin Bahr-i Sefid boğazı haricine kadar gerek sahillerinde ve gerek körfez ve limanları dahilinde ve açıklarda vapur ve yelkenli sandalları ile sürme sûretinde balık saydı kat'îyyen memnû'dur ve bu memnû'îyyet boğazlar haricindeki serbest denizlerde sevâhîl-i Osmâniye'nin üç mil açığına kadar cari olduğu gibi makineli kayıklar ile dahi sünger saydı memnû'dur. Hilâf-ı memnû'îyyet hareket edenlerin ilk defada sandal ve makine ve ağıları zabtolunur. Mükerrerlerinin sandalları zabtolunmakla beraber kendilerinden 50 liradan 100 liraya kadar cezâ-yi nakdî alınır.

Madde 30

İşbu 30. madde Zabita-i Saydiyye Nizâmnâmesi mevki'-i icrâ'ya konulduktan sonra eski maddesi yerine kaim olmak üzere kaleme alınıp fi 6 Zilkade 1306 ve fi 22 Haziran sene 1305 (4 Temmuz 1889) tarihinde mer'îyyet ahkâmına bi'l-istizân irâde-i seniyye-i hazret-i padişahî şerif müteallik buyurularak mevki'-i icrâ'ya vaz' olunduğu (409) numaralı ve fi 23 Eylül sene 1305 (5 Ekim 1889) tarihleri tahrirât-ı umûmiyye müfâdından anlaşılır. İşbu 30. maddede merbût olduğu gösterilen cetvel bu Zabita-i Saydiyye Nizâmnâmesi'nin nihâyetine merbût bulunduğu ma'lûm olmak üzere işbu şerh verilmiştir.

Balıkçı esnafının ağılarını teşkil eden aksamdan eşkâlî merbût cetvelde gösterildiği vechile mikrâzlık gözünün beher zıl'ı 25 ve uskumru gözü 19 ve nâtika ve mazgala gözleri 15 ve torba gözü 13 ve kilindar 10 ve hamsi kurnası 7 milimetre olmak üzere ta'yin olunmuştur. Bu ölçülerden dar gözlü ağ kullananlar hakkında 26. maddeye tevfikân icrâ'-yı mücâzât olunur.

Madde 31

Dersâadet ve mülhakatı balıkhane idâresinin muâmelâtı nizâm-ı mahsûsuna tabidir.

İkinci Bölüm

Berre Mahsûs Şikâr

Madde 32

Mîriye ait arazide ve ova ve orman koruluklar dahillerinde hayvân-ı vahşîye ve tuyûr-ı mütenevviayı şîkar edenler av tezkeresi almaya mecbûrdur ve bilâ-tezkere avcılık edenlerin av tûfeği zabtolunur.

Madde 33

Av tezkereleri Dersaâdet'de Şehremâneti ve taşralarda devair-i belediye tarafından i'tâ' olunup işbu tezkerelerden Dersaâdet ve mülhakatında ve esâmîsi Mâliye Nezâret-i Celîlesi cânibinden ta'yîn olunacak büyük şehirler ile bunlara mülhak kaza dahilinde 20 kuruş mîriye ve 20 kuruş idâre-i belediyeye ait olmak üzere 40 vesair mahallerde 5 kuruşu mîriye ve 5 kuruşu dâire-yi belediyeye ait olmak üzere 10 kuruş harç alınır. Av tezkereleri maliye nezâretinin tanzim edeceği numûneye mutabık olacak ve mîriye ait olan harçların sûret-i istifâ'sı dahi nezâret-i müşarîinileyhâ cânibinden ta'lîmât-ı mahsûsa ile ta'yîn kılınacaktır.

Madde 34

Av tezkeresi mutlaka bir seneye mahsûs olmak üzere şahsa ve avcının namına i'tâ' olunur ve iki av tezkeresinin hükmü yalnız tezkerenin verildiği livâ' hududu dâiresine şâmil olur. Ve daha ziyâde eşhâs bir tezkere ile avcılık edemez. Fakat sürgün avı gibi cemiyetle icrâ' olunan avcılıkta asıl avcılara muâvenet etmek üzere maiyyetlerinde bulunan hademe tezkere ahzına mecbûr değildir ve ba-tezkere sayyâdlık eden eşhâstan temettü' Vergisi talep olunmaz fakat sayd-ı berriyi sanat ittihâz etmiş olanlar temettü' Vergisi'ne tabidir.

Madde 35

Evvelen hukuk-ı medeniyeden iskat cezasıyla mahkum olanlara, sâniyen serseri denilen eşhâs-ı meçhuleye, salisen onsekiz yaşını ikmâl etmeyen sabilerle vesayet tahtında bulunanlara, rabian zabtiye nezâreti altına alınan her mahkûma, hâmisen silah taşınması men' olunanlara av tezkeresi i'tâ' olunmaz. Av tezkeresi isteyenlerden hükûmetçe ma'rûf olmayanlara av tezkeresi verilmek memnû' olan takımdan olmadıklarına dair kefâlet-i kaviyye alındıktan sonra i'tâ' olunur.

Madde 36

Karada şikâr-ı mevsimin küşad olunacağı ve hitâm bulacağı zaman her vilâyette mevsim-i şikârdan bir mâh mukaddem İdâre Meclisi karârıyla resmen i'lân olunacak ve zirâatçe vesair cihetle menfaati tahakkuk eden tuyûrun itlafı vilâyetçe her vakit men' edilebilecektir.

Madde 37

Bıldırcın müstesna olmak üzere ökse ve âğ ve âlet-i mütenevvîa ve vesait-i saire ile küçük kuş sayd katiyen memnû'dur.

Madde 38

Şikârın memnû' olduğu zamanlar da ve alet-i nâriye ve mevâdd-ı semîyye ile leylan sayd edenlerin av tûfeğiyle beraber olan av köpeği zabtolunduktan başka kendilerinden rub' altından bir altına kadar cezâ-yi nakdî alınır fakat hayvanat-ı muzırre sayd edenler bu hükümden müstesnadır.

Madde 39

Şehir ve kasabât derûnunda ve mesirelerde ve memleket bahçelerinde sayd ve şikâr külliyyen memnû'dur.

Madde 40

Mevsim-i şikârın hitâmından sonra şikâr fûrûhtu dahi memnû'dur. Memnû'îyyet zamanında vurulmuş av satan ve iştirâ' eden ve gezdiren ve nâkil eyleyenlerden bir altından beş altına kadar cezâ-yi nakdî alınır.

Madde 41

Gerek şikârın mübah ve gerek memnû' olduğu zamanlar da avcılardan biri arslan ve kaplan ve porsuk ve kurt ve ayı ve yaban domuzu ve vilâyetçe sûret-i mahsûsada ta'yin olunacak sair hayvanat-ı muzırreyi mahv ve telef eder ve sûret-i mahvını dahi isbet eyler ise şikâr o avcıya terk olunduktan sonra evvelce kendisinden alınmış olan tezkere harcı dahi mükâfâten tarafına reddolunur.

Madde 42

Çiftlikât ve arazi-i saire ashâbı mutasarrıf oldukları arazide sayd ve şikâr hakkını dilediği sûrette âhere icar edebilir.

Madde 43

Hane ve meskene muttasıl olarak duvar ve çit ile vesair sûretle arazi-i mütevacireden tefrik edilmiş olan arazide gerek ashâbı ve gerek bunların me'zûn edildikleri eşhâs ve ruhsat tezkeresi istihsâline hâcet olmaksızın zaman-ı memnû'iyetten mâ-adâ her ne vakit olur ise olsun avcılık etmek salahiyetini hâizdirler.

Madde 44

Ashabının muvaffakâtı istihsâl olunmaksızın âherin arazisinde avcılık edenlerden ve sülûn ve keklik yumurta ve kuluçkalarını alan veyahut bozanlardan bir yirmilik mecdiyyeden beş mecdiyyeye kadar cezâ-yi nakdî alınır ve ikâ' edilen hasar başkaca tazmin ettirilir. Âheri uhdesinde bulunan arazide leylen avcılık etmek veya azazi-i mezkûre hane ve meskene muttasıl olmak veyahut madde-i sabıkada beyân olunan sûretle etrafı çevrilmiş bulunmak gibi ahval-i müşeddede vukuunda 10 altına kadar cezâ-yi nakdî ahz olunabilir. Ceza Kanûnnamesi hükmünce daha ağır ceza lâzım gelir ise tamamıyla icrâ' olunur. Av köpekleri bir saydın takibine şitâb esnasında âherin arazisine geçmeleriyle mahsûlatça vukua gelebilecek zarardan köpek sahibi olan avcı mes'uldür. Ancak bu madde ceraim-i saydiyyeden ma'dûd olamaz.

Madde 45

Kendi mer'i baltalıklarında veyahut köyleri civarında vaki orman ve korular dahillerinde mücerred kefâf-ı nefsleri için hayvanat şikar eden köylülerden av tezkeresi sorulmaz. Şu kadar ki bunların sayda çıktıkları zaman şikârın memnû' bulunduğu mevsime müsadif olur ise birinci defasında men' edilip ikinci defasında 38. maddede gösterildiği vechile mücâzât olunur.

Madde 46

Madde-i sabıkada gösterilen köylülerden kefâf-ı nefsi için olmayarak mücerred ticaret kastıyla gerek köyün baltalıklarında gerek mîri orman ve korulukları dahillerinde samur ve tilki ve sincap ve sansar ve zerd ve evkastor gibi pöstekilerinden intifa olunan hayvanatı sayd edenler bunların pöstekilerini panayırlar veyahut çarşı ve pazar mahallerine getirip fûrûht edenlerin de sair

hayvanat-ı ehliyyenin alım satımı hakkında nizâm-ı mücibince bunların kıymet-i rayicelerinden kuruşta bir pâre resm alınır.

Mevâdd-ı umûmiyye

Madde 47

Avcılığa müteallik vuku' bulan ceraim hakkında müdde-i umûmiler tarafından resmen ikame-i dava olunur. Fakat bir şahsın mutasarrıf olduğu arazide izni olmaksızın âheri avcılık ettiği takdirde sahib-i arazi tarafından dava olunur. Şu kadar ki etrafı çit veya duvar veyahut sur-ı saire ile muhat ve bir meskeni hâvi bulunan ve mahsûlatı kaldırılmamış olan arazi üzerinde bilâ-ruhsat avcılık vukuundan neşetle alakadarı tarafından şikayet ve iddia olunmadıkça mahkeme hiç kimseyi celb edemez.

Madde 48

Ceraim-i saydiyede müşterek bulunanlar cezâ-yi nakdilerde ve zarar ve ziyan tazminâtında yekdiğerine mütekeffil gibi mahkûm olurlar.

Madde 49

İşbu beyânnamede zikr ve beyân kılınan ceraim üzerine lâhik olacak hükümlerde nahiye ve zabıta müdürlerinin ve polis ve jandarma zabıtasının ve orman me'mûrlarının ve ashâb-ı emlâk ve arazi korucularının takrîr ve şehadetleri aksi isbât olunmadıkça ma'mul ve muteber tutulur.

Madde 50

Ceraim-i saydiyeden biriyle mahkûm olanlar bâde'l-hükm bir sene geçmeksizin tekrar mahkûm olurlar ise sabıkalı addedilir ve o hâlde mücâzât iki kat olarak icrâ' olunur.

Madde 51

Sayd ve şikâra müteallik kâffe-i dava cürmün tarih ve vukuundan itibaren üç mâh mürûrundan sonra mesmu' olmaz.

Madde 52

Adliye ve maliye nezâretleri işbu nizâmnâmenin icrâ'sına me'mûrdur. İrâde-i seniyye tarihi: fi 18Safer sene 1299.

Ek: Düyûn-ı Umûmiyye-i Osmaniye Varidat-ı Muhassasa İdaresi Nezaret-i aliyesinden varid olan 5127 umum ve 2 sayd ve şıkar numaralı ve 26 Muharrem 1319 ve fi 2 Mayıs 1317 (15 Mayıs 1901) tarihli emirname suretidir.

Zabıta-i Saydiyye Nizamnamesi'nin 40. maddesinde memnu'iyet zamanında vurulmuş av satan ve gezdirenlerden ceza alınır diye muharrer olmasına nazaran 13 sayd ve şıkar numaralı ve 2 Mayıs 1317 (15 Mayıs 1901) tarihli tezkire-i behiyyelerinde mevzû-i bahs olan canlı bıldırcınlardan bir şey aranılmak icâb etmeyeceğinden bunların hemen sahibine teslimi lâzım gelir.

409 | Zabıta-i Saydiyye Nizamnamesi'nin 30. maddesi yerine geçen yeni düzenlemenin Mülhakat idarelerine gönderildiği.

İşbu tahrirât-ı umûmiyyede leffen gönderildiği bildirilen madde-i nizâmiyye bu mecmuada münderic bulunan Zabıta-ı Saydiyye Nizâmnâmesi'nin 30. maddesi'dir.

Zabıta-i Saydiyye Nizamnamesi'nin 30. maddesi makamına kaim olmak üzere Şûrâ-yı Devlet Tanzimat Dâiresi'nde ta'dilen kaleme alınıp meclis-i mahsûsa ve vükelâca tensib olunan ve mer'iyet ahkâmına bi-l-istizân irâde-i seniyye-i hazret-i padişahi şerefmüteallik buyurulan madde-i nizâmiyye sûreti leffen gönderilmiş olduğundan hüsn-i tatbik ve icrâ'-yı ahkâmına ale-d-devâm dikkat ve ihtimâm olunması lüzûmu ta'mimen iş'âr ve işbu tahrirât-ı muhlisinin nüsah-ı matbû'asından 40 kıt'ası açıktan postaya teslimen tesyâr kılınmış olduğundan bunların usûlü vechile bâ-mu'cib Mülhakat İdâreleri'ne irsâliyle ona göre ifâ-yı muâmeleye himmet buyurulması, fi 10 Safer sene 1307 ve fi 23 Eylûl sene 1305. (5 Ekim 1889)

410 | Zabıta-i Saydiyye Nizâmnâmesi'nin 9. maddesine göre deniz kuşu ve karabatak kuşundan % 20 vergi alınacağı.

Zabıta-i Saydiyye Nizâmnâmesi'nin 9. maddesinde bahr kuşuyla karabatak kuşundan ve bunlara mümâsil tuyûr-ı bahriyeden % 20 resm-i miri alınacağı münderic olmasına mebnî bunlardan Dersaâdet'e götürülenlerin tezkereleri aranılmakta ve ibrâz edilemeyenlerden resm-i mir-i mezkûr istihsâl ile Hazine-i Celile namına irad-ı kayd olunmakta olduğundan bahisle şu muâmele nizâma muvâfık olduğu hâlde taşralarca dahi resm-i mezkûrın ahzıyla beraber bir tarafa naklinde de tezkere itası zımında keyfiyyetin tamimi Balıkhanec ve Tuz

Nezâretinden tavsiye ve beyân olunmuş ve sûret-i iş'ar muvâfık-ı hük-m-i nizâm bulunduğu gibi hukuk-ı hazinenin muhâfaza ve teminine mücib görünerek o vechile icrâ'-yı icâbı cevaben nezâret-i mûmâileyhâya tebliğ kılınmış olduğundan maa mülhakat nezâret-i vâlâları dahilinde vaki deniz ve göllerde sayd olunan ördek ile tuyûr-ı saire-i bahriyeden ber-vech-i muharrer 9. ve 10. maddeler mücibince % 20 resm alınarak varidat-ı cedide icmâline irâd kayd ve imlâ' ve bunların diğer mahalle naklinde dahi ashâbına tezkere itasıyla hük-m-i nizâmın temin-i hüsn-i cereyânı ve sâilinin istikmâli zımında takayyüdat-ı mütemadiye icrâ'sına i'tinâ' olunmak üzere işbu tahrîrât-ı umûmiyyenin nûsah-ı matbû'asından lüzûm-ı mikdârı başkaca postaya teslimen sù-yi behiyyelerine irsâl olunmuş olduğundan bunların mülhakat-ı mezkûreye irsâliyle ona göre her tarafta mücibince iktizâsının ifâsına himmet buyurulması, fi 25 Recep sene 1307 ve fi 5 Mart sene 1306. (17 Mart 1890)

411 | Kimyevi maddeler veya gemilerle sürtme ve gırgır kullanma suretiyle balık avlamanın yasak olduğu.

Eczâ-yı nâriye ve terkibât-ı kimyevî isti'mâliyle ve vapur ve yelkenli sandallar ile sürtme sûretiyle balıkların tohum ve yumurtalarını itlaf etmek derecesinde balık saydı hakkında Zabîta-i Saydiyye Nizâmnâmesi'nin 27. ve 29. maddelerinde musarrah memnû'iyetin takviye ve muhâfazası için sebk eden iş'âr-ı hâlisi üzerine Cezair-i Bahr-i Sefid Vilâyât-ı Celîlesi ile sevhili bulunan sair vilâyete vesâyâ ve tebliğât-ı mukteziyeyi hâvî Mâliye Nezâret-i Celîlesi'nden tastir buyurulmuş olan muharrerât-ı âliyenin sûreti leffen gönderildiğinden ve işbu tahrîrât-ı halisinin sahilde bulunan Mülhakat İdâreleri'nin adedine nisbetle 40 kıt'a nûsah-ı matbû'ası postaya teslimen tesyir kılınmış olduğundan bunların vusûlünde zikr olunan idârelere isrâ'sıyla oralarca da mevâdd-ı nizâmiyye-i mezkûre ve irâde-i aliyye-i mezbûre ahkâmına göre sûret-i muharrere vechile balık saydı hakkındaki memnû'iyetin ale-d-devâm vikaye ve muhâfazası esbâbının istikmâline i'tinâ' olunması, fi 15 Cemaziyelâhire sene 1306 ve fi 4 Şubat sene 1304. (16 Şubat 1889)

Tahrîrât-ı Âliye Sûreti

Midilli cezîresinin cevanib-i erbaasında ve husûsiyle Kolonya ve Pire körfezlerinde birtakım sayyâd Memâlik-i Şâhâne'ye duhulü zaten memnû' olan torpido ve sürtme ile balık saydı etmekte oldukları mahalli Düyûn-ı Umûmiyye Nezâreti'nden ba-tahrîrât iş'âr olup halbuki terkib-i kimyevi isti'mâliyle balıkların tohum

ve yumurtalarını itlaf etmek Zabîta-i Saydiyye Nizâmname'si'nin 27. ve Boğazlar haricindeki serbest denizlerde bile sevahilin üç mil açığına kadar olan mahallerde vapur ve yelkenli sandallarla sürme sûretinde balık saydı dahi nizâmname-i mezkûrun 29. maddeleri mücibince kat'îyyen memnû' olup hilâf-ı harekette bulunanlara cezalar ta'yîn edilmiş olduğundan hükm-i memnû'îyyetin muhâfazasıyla o misillü dinamit ve saire ile balık saydına kat'îyyen meydan verilmemesi zımında icâb eden mahallere tebliğat-ı lâzime ifâsı Düyûn-ı Umûmiyye müdiriyyetinden varit olan fî 15 Kânunuevvel sene 1304 (27 Aralık 1888) tarihli tezkerede beyân ve iş'âr kılınmış ve bermu'cib-i iş'âr icâb-ı hâlin icrâ'sıyla memnû'îyyet-i nizâmiyyenin temami-i muhâfazası esbâbının istikmâli husûsunun Cezair-i Bahr-i Sefid Vilâyât-ı Celîlesi'ne ve sevahili bulunan vilâyet-i saireye izbârı bi'l-havâle meclis-i maliyeden ifâde olunarak icâb-ı icrâ' olunmuş olmakla muktezasının ifâ buyurulması, fî 26 Cemâziyelevvel sene 1306 ve fî 16 Kânûnusânî sene 1304. (28 Ocak 1889)

412 Şimdiye kadar doğrudan doğruya Hazine tarafından idare edilmekte olan İpek, Tömbeki, Deniz ve Kara Avcılığı gelirlerinin 1 Eylül 1304 tarihinden itibaren Hazine adına Düyûn-ı Umumiyye İdaresince toplanacağı. .

Şeref müteallik buyurulan irâde-i seniyye-i cenâb-ı padişahi mantûk-ı münîfi vechile şimdiye kadar doğrudan doğruya Hazine-i Celîle'ce idâre olunan harir öşrü ve tömbeki bey'iyesi ve Saydiye Rûsûmu ile Sayd-ı Berri ve Sayd-ı Bahri tezâkiri hâsılatının işbu 1304 senesi Eylül ibtidasından itibaren (13 Eylül 1888) hazine-i müşârunileyha nam ve hesâbına olarak ahz ve cibayetleri idâre-i muhlisiye ihale ve tevdi kılınmakla icâb eden devir ve teslimin icrâ'sını müş'ir Mâliye Nezâret-i Celîlesi'nden Vilâyât-ı Celîle ile müstakil mutasarrıflıklara hitaben tastir buyurulan muharrerât-ı aliyyeden nezâret-i vâlâlarına ait olan dört kıt'ası leffen ve mekşûfen ve işbu tahrîrât-ı muhibbi nûsah-ı matbû'asıyla beher mâh tanzîm ve irsâli lâzım gelen tahsîlât cetvelleri ve tesis-i kuyûd ve muâmelât zımında bidâyeten tahrîr ve imlâ'sı icâb eden defterin muhasebe-i merkeziyece tab' ettirilen numûnelerinden 8 nüshası da açıktan postaya teslimen tesyâr olunmuş olmakla o bâbda bazı vesâyâ ve izahatın dahi ber-

vech- i zîr îtasına ibtidar olunur. Şöyle ki:

- 1) Ber-vech-i muharrer cibayeti İdâremize muhavvel vâridâtтан biri sayd-ı berri ve bahri tezâkiri rûsûmu yani sayyâda berri ve bahriyeye hükmü bir seneye mahsûs olmak üzere verilecek ruhsat tezâkiri harcıyla deniz ve nehir ve göl ve dereler dahilinde ve bahre munsabb olan nehirlerin munsabblarında sayd olunacak tuzlu ve tatlı su balıklarından ve midye ve istiridy ve tarak ve pines ve sülûnes ve aşovadis ve yengeç ve istakoz ve teke gibi hayvanat-ı mukaşşere-i bahriyeden felyanos ve balina ve nüfer-i bahrî ve yunus balıkları ve mercan ve yüz sürü ve sünger ve ahtapotlar ve tuyûrdan kokarina kuşları ve kaplumbağa ve kurbağalar ve sülûklerden ve sanayide kullanılmak üzere fûrûht olunan kokarina yani bahrî kuşuyla karabatak kuşundan vesair tuyûr-ı bahriye ile balina balıklarından husûle gelen balinalardan ve yunus balıklarından çıkarılan yağlardan ve mercan ve inci ve sedefte ve mûmâsillerinden ve şıkar-ı berriden samur ve tilki ve sincap ve sansar ve zerda ve okastor gibi pöstekilerinden intifa olunan hayvanat-ı berriden alınacak resmlerden ibâret olup bunların mikdâr ve sûret-i ihtisalleriyle muâmelât-ı müteferriası Düstûr'un 2. zeylinin 122. sayfasında muharrer fi 18 Safer sene 1299 (9 Ocak 1882) tarihli Zabita-i Saydiye Nizâmnamesi'nde musarrahtır. İkincisi harir öşrü olup bunun sûret-i idâre ve istihsâli hakkında eğerki fi 1 Rebiülevvel sene 1293 (27 Mart 1876) ve fi 12 Ramazan sene 1297 (18 Ağustos 1880) ve fi 15 Cemâziyelâhir sene 1298 (15 Mayıs 1881) tarihlerinde üç kıt'a ta'limât neşredilmiş ise de bunların Memâlik-i Mahrusâ-i Şâhâne'nin her biri cihetinde seviyen mevki'-i icrâ'ya vaz'ı mûcib-i müşkilât olduğu tebeyyün etmesine binâen işbu harir öşrü hakkında yeniden icrâ'yı tedkikat ile bir ta'limât-ı katiyye kaleme alınması mukarrer olmakla o vakte kadar mahallerince el-yevm carî olan ta'limât ile teamül-i kadim mûcibince öşrün istifâ'sı zaruridir. Üçüncü tömbeki bey'iyye resmi yani tömbeki bayilerine beher sene verilecek ruhsat tezkeresi rûsûmu olup bu da mukaddema idârelerimizce cereyân etmiş bir muâmele olmakla rûsûm-ı mezkûrenin de usûle ve emsâline ve hükûmetlerce el-yevm carî olan muâmelâta tatbiken istihsâlinde devam olunması muktezidir.
- 2) Melfûf tahrirât-ı aliyenin mutasarrıflığa i'tâ' ve gerek mutasarrıflıktan ve gerek taraf-ı behiyyelerinden mülhakata tebliğat-ı serî'a icrâ'sıyla beraber hükûmete bi'l-müracaa şehri mezkûr ibtidasından itibaren devir ve teslimin bi'l-îfa emri-i cibayete başlanılarak Eylül'den Şubat

nihâyetine kadar olan müddete ait bedelât ve hâsılattan şâyed evvelce tahsil olunmuş akça olduğu hâlde nakden istihsâl olunması ve Eylûl'den evvelki müddete ait bedelât ve hâsılattan bakayada kalmış akça var ise onların dahi tahsiline fevkalâde i'tinâ' kılınması ve hâsılât-ı mezkûreden mültezime ihale olunanlarının mültezim senedâtının idâremiz namına ciro ettirilmesi ve martta verilmiş olan tömbeki bey'iyye tezâkiriyle bir sene hük-m-i cari olup kezâlik şeh-r-i Eylûl'den evvelce i'tâ' edilen Sayd-ı Berri ve bahrı tezâkirinin mikdârı tahkik ve ta'yîn edilerek bunların hâsılâtından Eylûl'den itibaren idâremize ait olması lâzım gelen mikdârının nakden teslim edilmesi ve bir de vâridât-ı mezkûreye ait olarak mevcûd olan evrâkın tamamen ve gayr-ı masrûf kâffe-i tezâkir ile kuyûdât ve senedât ve kavânin ve nizâmât ve evâmîr ve muharrerâtın devren ahz ve istihsâl kılınması lâ-büdd olduğundan o vechile ifâ-yı muâmele ile alacak mebâlig ve tezâkir ve sairenin ecnas ve mekadiriyle nerelere ait olduğunu mübeyyin ale-l-usûl tanzim ve rû'yet- muhasebeye me'mûr olanlar tarafından tahtim ve mecâlis-i idârelerce tasdik olunacak muvazzah üç kıt'a devr defterinden birer nüshasının mahalli Hükûmet ve Düyûn-ı Umûmiyye idâreleri'nde bi'l-hıfz diğer bir nüshasının da bu tarafa irsâl buyurulması lâzımedendir.

- 3) Bâlâda gösterildiği vechile varidat-ı mezkûre Hazine-i Celile nam ve hesâbına cibayet olunacağı cihetle bunlar için idârelerimizce ayrıca kayd ve yevmiye defterleri tutularak varidat- saireye karıştırılmamakla beraber hâsılât-ı vakıadan irsâl edilecek mebâlig için ayrıca tutulacak ciltlerden irsâliye pusulaları kat' ve "*Hazine-i Celile namına idâre olunan vâridâta mahsûstur*" ibâresi vaz' olunarak irsâlat-ı vakıadan ne kadarının hangi hâsılattan olduğunun dahi tefrik ve ta'yîn edilmesi ve derdest tanzim ve isrâ' bulunan numûnelerin vürûduna kadar bir numaralı numûne vechile mah-be-mah tahsilât ve masârifâtı mübeyyin birer cetvelin tanzim ve irsâl olunması matlubdur.
- 4) Esas ittihâz olunmak üzere iki numaralı numûne vechile sayd-ı bahrı ve berri tezâkiri hâsılâtıyla saydiyye rûsûmu ve harîr oşrû ve tömbeki bey'iyyesi rûsûmunun el-hâletü hâzihi nerelerde emâneten ve nerelerde ihaleten idâre ve istifa olup bunlardan emâneten idâre olunan mahallerin sinin-i sabıka ve bu sene hâsılâtını ve maktûân ihale edilenlerin hangi tarihlerden itibaren ne kadar müddet ve ne mikdâr bedellerle kimlere ilzam ve kaç taksite rabt edilmiş ve her taksite ne cins akçe kaçır kuruşun te'diyesi mukarrer bulunmuş ve bedelât-ı

mezbûreden kimlerden kaç takside ne mikdâr akçe alınıp ne kadarı ne gibi esbaptan dolayı bakayada kalmış olduğunu ve tanzim olunacak müfredât icmâllerine esas ittihâz olunmak üzere hangi mahalde ne cins mahsûlat ve hayvanat-ı bahriye ve saire bulunduğunu mübeyyin mükemmel bir defterinin seri'an bi't-tanzîm bu tarafa irsâli icâb eder.

İşte izahat-ı mesrude dâiresinde şehr-i mezkûreden itibaren istihsâlen ve istifâ'yı vâridâta bed ile talep olunan defterlerin bir an evvel tesyâr ve el-yevm emâneten idâre olunan mahallerin kezâlik emâneten ve mültezim uhdesine tefviz olunanların inkızâ'yı müddetlerine kadar ihaleten idâresi tabii olup tagyîr-i muâmele câiz olamamakla haliyle ve birinci fıkrada dahi gösterildiği vechile nizâmât-ı mevcûde ve muâmelât-ı kadimeye tevfiik ile hüsni idâresine ibrâz-ı gayret ve bir taraftan da bunlar hakkında tahkikat-ı amika ve mükemmele icrâ'sına mübâderetle öreden beri mahallerince cereyân etmiş olan muâmelenin izahıyla beraber bâdema vâridât-ı mezkûreden hangilerinin ne sûretle idâreleri daha muvâfık ve münâsib tezâyüd-i hâsılâtı mücib olacağını delail-i vazîha ve mukannia serdiyle ve ilâve-i mütâlaât-ı saire ile ba-rapor hemen taraf-ı hulusuriyye izbâr ve l-hâsıl hâsılât-ı mezbûrenin sabıkına nisbetle daha ziyâde taht-ı temin ve inzibata alınarak teksîr ve tevfirine sarf-ı nakdine himmet ve iktidâr buyurulması, fi 2 Muharrem sene 1306 ve fi 27 Ağustos sene 1304. (8 Eylül 1888)

Tahrîrât-ı Âliye Sûreti

Şeref müteallik buyurulan irâde-i seniyye-i cenab-ı padişah-ı mukteza-yı âlisi üzere emr-i cibayeti Düyûn-ı Umûmiyye-i Osmaniye Vâridât-ı Muhassasa İdaresi'ne tevdi olunan saydiyye rûsûmuyla Sayd-ı Berri tezkeresi hâsılâtının ve Tömbeki Bey'iyyesi ile harir öşrünün 1304 senesi Eylül'ünden itibaren (13 Eylül 1888) idâre-i mezkûreye devriyle bunlardan ihale olunmuşların mültezim senedâtının oraya ciro edilmesi ve vâridât-ı mezkûrenin Eylül'den Şubat nihâyetine kadar müddete ait bedelât ve hâsılâtından evvelce tahsil olmuş akçe olduğu hâlde idâre-i mezkûreye nakden i'ta olunacağı ki Eylül'den evvelki müddete ait bedelât ve hâsılattan bakayada kalmış akçe var ise onun dahi idâre-i mezkûreden aranılması iktizâ' edeceğinden o vechile mukteza-yı hâlin icrâ'sı lâzımeden olarak keyfiyyet aşar ve rûsûmat idâre-i umûmiyyesinin ifâdesiyle vilâyata ve müstakil muasarrıflıklara bildirilmiş ve mezkûr Vâridât-ı Muhassasa idâresine de beyân-ı keyfiyyet edilmiş olmakla vilayet-i

Celilelerince dahi ber-vech-i muharrer ifâ-yı muktezayâtı bâbında, fi 21 Zilhicce sene 1305 ve fi 17 Ağustos sene 1304. (29 Ağustos 1888)

413 Toplanması Düyûn-ı Umumiyye İdâresi'ne bırakılan vergi gelirlerinin İdâreye devri sırasında bazı vilâyet defterdar ve muhasebecilerinin yavaş davrandığı, bu konuda Maliye Nezaretince defterdar ve muhasebecilere yazı gönderildiği, 1304 yılı gelirlerinin yarısının devlete yarısının İdâreye ait olacağı.

Emr-i cibâyeti idârelerimize tevdi ve ihale buyurulan ve vâridât-ı cedide-i ma'lûme devriyat ve teslimatınca bazı vilâyât ve elviye-i müstakile defterdar ve muhasebecileri tarafından ikâ' edilen tehirat ve müşkilât üzerine bi'l-müracaa vâridât-ı mezkûrenin sûret-i devri ve teslimi ve teferruatı hakkında mezkûr defterdar ve muhasebecilere Mâliye Nezâret-i Celîlesi'nden kat'ıyyü'l-müfâd olarak yazılıp birer sûreti ba-tezâkir-i aliye idâre-i halisiye tebliğ buyurulan tahrîrât-ı umûmiyye ile telgrafnâmenin sûretleri zîre derc edilmiş ve mütaalasından ma'lûm olacağı vechile vâridât-ı mevdû'a-i mezkûrenin işbu 1304 senesi hâsılâtının nisf-i hazineye ve nisf-i diğeri İdâremize ait olup işbu nisftan evvelce Mal Sandıkları tarafından tahsil olunmuş akçe olduğu hâlde vâridât-ı saire tahsilâtından bi't-tedârik nakden ve tamamen idârelerimiz sandıklarına i'tâ' ve hazine-i müşarûniylehâya ait nisfından dahi idârelerimize geçmiş akçe bulunduğu takdîrde onlar dahi sâlif-üz-zikr Mal Sandıkları'na te'diye ve ifâ olunacağı derkâr bulunmuş olduğundan mücibince vâridât-ı cedide-i mezkûrenin İdâremize ait nisfından evvelce hükûmetin tahsil etmiş olduğu akçeler tamamen Mal Sandıkları'ndan bi'l-ahz vâridât-ı mezkûreye ait yevmiye defterinin me'huzat tarafına ithal olunması ve hazineye ait nisf-i diğerdinden İdâremizce tahsilât vuku' bulduğu hâlde bunlar dahi defter-i mezkûrun metfuat cihetine bi-l-kayd sened-i makbûz ahzıyla mal me'mûrlarına verilip o bâbda tanzim olunacak icmâl-i mahsûsun irsâlat sütununa vâridâtın cinsi tasrîh edilerek bi'l-ithal sened-i mezkûrun nakdi makamında o icmâl rabten bu cânibe irsâl kılınması zımnında keyfiyyet ta'mîmen iş'âr ve işbu tahrîrât-ı muhlisinin mülhakat idârelerinin adedine nisbetle 40 kıt'a nüsa-ı matbû'ası açıktan postaya bi't-teslim tesyâr olunmakla nüsa-ı mersûlenin zikr olunan idârelere isrâ'sıyla her tarafta ona göre ve evâmîr-i katiyye-i mezbûre mücibince ve on gün içinde devr ve teslim

muâmelâtının sür'at-i icrâ' ve itmamına fevkalâde ihtimâm ve netâyic-i hâsılâtın dahi bu cânibe iş'âr ve erkam buyurulması, fi 8 Cemâziyelevvel sene 1306 ve fi 29 Kânunuevvel sene 1304. (10 Ocak 1889)

Edirne, Adana, Aydın, Selânik, Suriye, Cezayir-i Bahr-i Sefid, Konya, Kastamonu, Kosova, Manastır, Ma'muretü'l-Azîz, Yanya, Erzurum, İşkodra, Bağdad, Basra, Hicaz, Halep, Hüdavendigâr, Diyarbakır, Trabzon, Trablusgarb, Van, Yemen, Ankara, Bitlis, Sivas, Musûl vilâyetleri derfterdarlıklarıyla Serfice, Kudüs-i Şerif, İzmit, Bingâzi, Çatalca, Biga, Zor muhasebeciliklerine ve Beyrut defterdarlığına muharrerât ve Şehremâneti muhasebeciliğine yazılan tezkire sûretidir ;

Berlin'deki Deutche Bank'dan istikraz olunan mebâliğin faiz ve re's-ül-mâl-i senevisinin karşılığı olarak cibayeti Düyûn-ı Umûmiyye vâridât-ı muhassası idâresine tevdi olunan vâridâtın 1304 senesi Eylûl'ünden itibaren (13 Eylûl 1888) idâre-i mezkûreye devriyle bunlardan ihale olunmuşların mültezim senedâtının oraya ciro edilmesi vâridât-ı mezkûrenin Eylûl'den Şubat nihâyetine kadar müddete ait bedelât ve hâsılâtından evvelce tahsil olunmuş akçe olduğu hâlde idâre-i mezkûreye nakden itâ' olunacağı gibi Eylûl'den evvelki müddete ait bedelât ve hâsılattan bakâyada kalmış akçe var ise onun dahi idâre-i mezkûreden aranılması iktizâ' edeceğinden o vechile icâbının icrâ'sı 17 Ağustos sene 1304 (29 Ağustos 1888) tarihinde bahrî ve bahrî ve Tömbeki Bey'iyyesi tezkîri peşinen alındığından bahisle Eylûl'den Şubat'a kadar müddete ait mikdarının idâre-i mezkûreye devr olunup olunmayacağı (yalnız Aydın'a, 3 Teşrinisânî sene 1304 (15 Kasım 1888) tarihli varid olan tarifnamelerinde istifsâr olunmuştur) bazı mahallerden istifsâr olunmuştur. Zikr olunan tahrîrâtın mazmunu emr-i cibayeti idâre-i mezkûreye tevdi olunan vâridâtın 1304 senesi hâsılâtının nisf-i hazineye ve nisf-ı diğeri Düyûn-ı Umûmiyye Vâridât-ı Muhassasa İdâresi'ne ait olup düyûn idâresine ait olan nisf-ı hâsılattan evvelce Mal Sandıkları'nca tahsil olunmuş akçeler olduğu hâlde bunların vâridât-ı saire tahsîlâtından bî't-tedârik nakden ve tamamen idâre-i mezkûre sandıklarına itası lâzım geleceği gibi hazineye ait nisfından dahi idâre-i mezkûreye devr

olunmuş akçeler olduğu hâlde onların dahi idâre-i mezbûre sandıklarından Mal Sandıkları'nın arayıp tahsil ve istifâ' eylemesi iktizâ' edeceğinden bu bâbda bir güne yanlışlığa meydan verilmemek üzere ber-vech-i muharrer ifâ-yı muâmele olunmasının ta'mîmen iş'ârı Düyûn-ı Umûmiyye İdâresi'nden ifâde olunmakla oraca dahi o vechile ifâ-yı muktezasıyla devr-i muhasebe defterinin bir an evvel tanzin ve tesyârı bâbında fi 25 Rebiülevvel sene 1306 ve fi 17 Teşrinisânî sene 1304. (29 Kasım 1888)

Telgrafnâme-i Âliye Sûreti

Edirne, Adana, Aydın, Selânik, Suriye, Cezair-i Bahr-i Sefid, Konya, Kastamonu, Kosova, Manastır, Mamuretü'l-Aziz, Yanya, Erzurum, İşkodra, Bağdad, Basra, Hicaz, Halep, Hüdavendigâr, Diyarbakır, Trabzon, Trablusgarp, Van, Yemen, Ankara, Bitlis, Sivas, Musûl vilâyetleri defterdarlıklarıyla serfice Kudüs-i Şerif, İzmit, Bingazi, Çatalca, Biga, Zor muhabetciliklerine Beyrut defterdarlığına telgraf ve Şhremâneti muhasebeciliğine tezkere,

Emr-i cibayeti Düyûn-ı Umûmiyye Vâridât-ı Muhassasa idâresine tevdi olunan ve fi 17 Ağustos sene 1304 (29 Ağustos 1888) tarihli tahrîrât ile iş'âr kılınan vâridâtın henüz teslim ve tesellüm muâmelesi icrâ' olunmadığı gibi bazı mahallerce de vâridât-ı mezkûrenin nakden devrinde tereddüt edilmekte olduğu cânib-i idâreden haber veriliyor. Bu bâbda bi-d-defât icrâ'-yı tebliğat olunduğu hâlde şimdiye değin hala bir şey yapılmayıp işin böyle muharebeye düşürülmesi mes'uliyeti intac edecektir. İş'arat-ı sabıka ve fi 17 Teşrinisânî sene 1304 (29 Kasım 1888) tarihli tahrîrât ahkâmına tevfikân vâridât-ı mezkûre hesâbatıyla bakaya ve tahsilâtının hemen idâre-i mezkûreye devriyle devr-i muhasebe defterlerinin on güne kadar irsâli katiyyen matlubtur, fi 11 Kânunuevvel sene 1304.(23 Aralık 1888)

- 414** Düyûn-ı Umumiyye İdaresi tarafından toplanan Av Vergisi ile İpek aşarının bazı yerlerde ihale yoluyla mültezimlere verildiği, ancak mültezimlerce verilen senetlerin eksik veya sıralı senet şeklinde olmamasından dolayı idareler ile mültezimler arasında sorun yaşandığı.

Ahiren emr-i cibayeti idâremize tevdi buyurulan rûsûmdan Saydiye Rûsûmu ile Harir Öşrü ekser mahallerde ihaleten idâre olunmakta bulunduğu cihetle usûlen mültezimlerden alınan taahhüt senetlerinden şerait-i ihalenin noksan ve gayr-ı muttarit bir sûrette derc edilmesinden dolayı bi'l-âhere mültezimlerle idârelerimiz beyninde müşkilât zuhûru melhûz olmasına mebnî buralara meydan bırakılmamak üzere bu makule mültezimlere ihale olunacak yalnız Saydiye Rûsûmu'nun şerait-i ihalesini hâvî tertib edilen mukavelenâmenin numûnesiyle işbu tahrîrât-ı umûmiyyenin Mülhakat idâreleri'nin adedine nisbetle 40 kıt'a nüshâ-ı matbû'ası postaya teslimen gönderilmiş olduğundan bâdema rûsûm-ı mezkûrenin hîn-i ihalesinde mültezimlerden alınacak mukavelenâmelerin mezkûr numûneye tevfikân tanzim kılınması ve ihale olunacak harir öşrü hakkında dahi aşâr nizâmnâmesi mücibince muâmele-i mukteziye ifâsıyla bunun içinde mülteziminden alınacak taahhüt senetlerinin nizâmnâme-i mezkûrede muharrer numûnesi vechile ahz olunması, fi 9 Şaban sene 1306 ve fi 29 Mart sene 1305. (10 Nisan 1889)

Karesi vilâyet-i aliyyesi dahilinde vaki

Manyas gölünün sayd-ı mahi ve sair rûsûmu;

<i>Sene</i>	<i>İltizâm Bedeli</i>
1305	10000
1306	10000
Toplam	20000

<i>Sene</i>	<i>Ödeme Ayları</i>	<i>Taksit Miktarları</i>
1305	Mayıs	5000
1305	Eylül	5000
1306	Mayıs	5000
1306	Eylül	5000
	Toplam	20000

Bâladâ beyân olunan mevâki'in sayd-ı mahi ve sair resmini 1305 senesi Mart'ının birinden (13 Mart 1889) 1306 senesi Şubat'ının 28. gününe (12 Mart 1891) değin şerait-i âtiye ile deruhte ve iltizâm eyledim şöyle ki:

Madde 1 : Resm-i mezkûr nizâmât-ı mevzû' ve bu bâbda ileride neşrolunacak nizâmât-ı mahsûsa mücibince idâre olunacaktır.

Madde 2 : Bedel-i iltizâm hiçbir güne matlubata mahsub olunmayarak tamamen

ve nakden Bandırma Düyyûn-ı Umûmiyye Vâridât-ı Muhassasa İdâresi sandığına te'diye olunacaktır.

Madde 3 : Her seneye isâbet eden bedel-i iltizâm iki takside münkasım olup tekasit-i mezkûreden birincisi Mayıs ve ikincisi Eylül mahları nihâyetinde te'diye müteahhidim.

Madde 4 : Kavânîn ve nizâmât-ı carinin mugayiri bir harekette bulunur veyahut her ne sûretle olursa olsun taahhüdâtımı icrâ' etmez ve husûsıyla vadesi nihâyetinde te'diyesi meşrû olan tekasidi vakit ve zamanıyla te'diye etmez isem bundan dolayı her ne güne olur ise olsun vuku' bulacak kâr veya zarar ve ziyan tarafıma ait olacak ve bu bâbda Düyyûn-ı Umûmiyye-i Osmaniye İdâresi tarafından protesto veya dava ikamesine hâcet bırakmaksızın tebeyyün edecek kâffe-i zarar ve ziyân tamamen tarafımdan tesviye kılınacak ve bundan dolayı ilzamımı fesh ile beraber o tarihte baki müddet-i iltizâmı bi'l-müzâyede ahirine ihale veyahut emâneten idâre etmeye idâre-i müşarînüleyhânın hakkı bulunacaktır.

Madde 5 : İşbu taahhüdâtımı icrâ' etmemek maksadına mebni sairle akd-i şirket etmeye veyahut sair sebepler meydana koymaya hakkım olamayacağı gibi hiçbir sebep ve mecbûriyetle taahhüdümün adem-i icrâ'sına ve tekasitin tehir-i ifâsına salâhiyetim olmayacaktır.

Madde 6 : Her ne sebebe mebni olursa olsun vade-i muayyenesi hulûlünde te'diye etmediğim tekasidi faiz-i nizâmisiyle ma'an tesviyeye mecbûr olacağım gibi böyle bir hâl vukuunda Düyyûn-ı Umûmiyye İdâresi gerek benim ve gerek kefilimin emvâl ve emlâk-ı mevcûdesini bilâ-muhâkeme fîrûht ettirerek ma'a güzeste istîfa-yı matlubat etmeye hak ve salâhiyeti olacaktır.

Madde 7 : İşbu iltizâmın idâresini hüsn-i sûretle ifâ ve muhâfazaya mecbûr olduğum gibi şâyed aksi sûrette hareket ederek bundan dolayı tahaddüs edecek hasarın kâffesi tarafıma ait olacaktır.

Bâlâda muharrer şeraide kesb-i ma'lûmât edip işbu şartnâmenin hâvî olduğu taahhüdâtım icrâ'sına ve husûsıyla mültezim-i mümâileyhün bâlâda gösterildiği vechile müteahhit bulunduğum mebâliğin te'diyesine kefil-i bi'l-mal ve zâmin bulunduğumu mübeyyin işbu mahalle imza eyledim.

alınacak kefalet senetleri ile kefillerin mali güçlerinin ne şekilde araştırılacağı.

Hazine-i Celile namına cibâyat-i İdâremize tevdi buyurulan rûsûm-ı ma'lûmadan sayd-ı mahî rûsûmuyla harir aş'ârı ekser mahallerde ihaleten idâre olunmakta olduğu cereyân eden muhabereden anlaşılmakta olup bunlar ise İdâremize sal-i hâl Eylül ibtidasından itibaren devir edildiği ve bidâyet-i muâmele bulunduğu cihetle vâridât-ı hakikiyesi tebeyyün ettirilemediğinden bunların şimdilik İdâremizce de ihale sûretiyle idâresi münâsib görülmüş ve bunlar usûl ve nizâmı mücibince ba'de'l-müzâyede ihale edileceği der-kâr bulunmuş ise de Mülhakat İdâreleri me'mûrları içinde usûl ve nizâma tamamiyle muvâfik harekete mukadder olamayanlar da bulunmak ihtimali olmakla bir güne yanlışlık ve yolsuzluk vukua gelmemek için bu bâbda taraf-ı vâlâlarından lâzım gelenlere izahat-ı mükemmele i'tâ' ve mâru'z-zikr resm ve öşrûn müzâyedeye vaz'ıyla inkıtâ'-i regabetten sonra karâr-ı dâdisinin keşidesi için ta'yin olunan günde sûret-i resmîyede hükûmete mürâcaâtla Meclis-i İdâre'den bir âzâ alınıp onun huzurunda takarrür edecek bedel ile karâr-ı dâdisinin keşidesiyle bedel-i sabıka ve lâhik mikdârları bildirilerek bi'l-istizân ihale-i katiyyesinin icrâ' ve takarrür eden bedel-i mikdârıyla ne cins akçe olarak kaç taksit ve ne vakitlerde te'diye olunmak üzere kımlere ne şerait ile ihale kılındığını ve bedel-i müzâyedenin hadd-i lâyıkından ziyâdeye talib-i âheri zuhûr etmediğini musaddak mahall-i hükûmetinden alınacak mazbatanın isrası ve bir de mültezimlerden alınacak senedât üzerine mültezimin veya küfelâsının kifâyet-i kudretleri Meclis-i İdâre tarafından bâ-mazbata tasdik olunacak ise de yalnız bu mazbata ile kanaat hasıl edilmeyip mültezimlere ve usûlen bunlara kefalet edeceklerin ma'rûf ve muteber olup olmadığının hafıyy ü celi tahkik kılınmasına begâyet dikkat ve i'tinâ' kılınması lâzım geleceğinden ve müstahdemîn-i mevcûde ile veyahut vâridatın % 5'i nisbetinde masarîf ihtiyârıyla ihaleden emâneten idâresi mümkün ve menfaatli mahaller olur ise böyle olan mahallerin ber-vech-i muharrer emâneten idâresi de mücaz olabileceğinden buraları dahi bilinip ona göre icâbının icrâ' buyurulması, fi 13 Cemâziyelâhir sene 1306 ve fi 2 Şubat sene 1304. (12 Mart 1889)

416 Aşar mültezimlerinden alınacak senetlerin nezaret ve merkez müdüriyetlerince teslim alınıp saklanacağı, kolcu ve kantarcılara ait olanlar dışında tüm kefalet senetlerinin nezaret ve merkez müdüriyetlerinde korunacağı.

İşbu tahrîrât-ı umûmiyye aşar mültezimlerinden alınacak senedâtın nezâret ve

merkez müdiriyyetlerine celbiyle muhâfaza-i müstereke altında bulundurulmasına ve saireye dair olduğu gibi kolcu ve kantarcılardan mâ-adâ me'mûrin ve saire kefâlet senedâtının nezâret ve merkez müdiriyyetlerinde hıfz edilmesi maddesini dahi şâmil bulunduğu cihetle bu tahrîrât-ı umûmiyye bu mecmuanın birinci bâbının ikinci kısmında (80) numara ile murakkam olduğundan inde'l-hâce mezkûr numaraya mü'râcaât olunmak iktizâ' eder.

417 Aşar mültezimlerinden bazılarının aşar ihalesi taksit bedellerini nakitleri olmadığı için tanıdıkları vasıtasıyla havale yoluyla Dersââdet Düyûn-ı Umumiyye Genel Merkezi'ne ödemek istedikleri, gerek idarenin posta masrafından kurtulması gerekse para ödemesi yapan kişilere daha uygun olması açısından bu yöntemin uygulanabileceği.

Aşar mültezimlerinden bazıları tekasit bedelâtını mahallerince nukudun nedretinden nâşi Dersââdet'de adamları cânibinden havâle sûretiyle İdâre-i Merkeziye'ye tesviye eylemelerini talep ve iltimâs eylemiş olduklarından bahisle icrâ-yı icâbı Yozgat aşar müfettiş muavinliğinden iş'âr olunmuş ve mültezimin-i merkûmunun mütalebe-i vakıaları hem kendilerince sühûleti ve hem de posta ücretinden dolayı idâremizde menfaati müstevcib olacağı derkâr görünmüş olmakla atide muharrer tedabir-i teminiye ve inzibatiyenin ittihâz ve icrâ'sıyla bunun bir usûl-i muttaride de cereyânı taht-ı karâra alınmıştır. Şöyle ki:

- 1) Bedelât-ı mukassatayı Dersââdet'de te'diye etmek isteyen mültezimin Dersââdet'de adamı her kim ise onun tarafından taksitin hâvi olduğu akçe evvel-be-evvel tamamıyla Nezâret-i Umûmiyye sandığına teslim olunarak bedeli sahibine ait olmak üzere o mikdâr akçenin ahz ve teslim olduğuna dair Nezâret-i Umûmiyye'den bir telgrafnâme tastir ve keşide olunacaktır.
- 2) İşbu telgrafnâmenin mahalline vusûlünde bunda bildirilen akçe derâkab mültezimin senet ve hesâbından tenzil edilip işbu telgrafnâmeyi müteakiben tafsîlat-ı lâzimeyi hâvi olarak buradan bir de havâlenâme yazılacağı gibi mültezimin uhdesinde bulunan mahallin mensûb olduğu sancaktaki Düyûn-ı Umûmiyye nezâret veya merkez müdiriyyetine bir de başkaca ma'lûmâtı şâmil tahrîrât istar kılınacağından işbu havâlenâmenin hîn-i vusûlünde zikr olunan akçenin gerek mültezimin senet ve hesâbından tenzili ve gerek icmâlce olan muâmele-i mahsubiyyesi ifâ ile beraber iktizâ' eden irsâliyesi kat' ve tesyir

edilecektir.

- 3) Egerki telgraf ile havâle îtası İdâremizce taht-ı memnû'îyyette ise de bu telgrafnâmelerin esasen keşidesi aşar tahsilâtını sekteden vikaye ve mültezimlere bir teshilât irâesinden ibâret olduğu gibi zaten işbu telgrafnâmeler üzerine idâremiz sandığından akçe tesviye edilmeyeceğine ve muâmele-i mahsubiyede havâlenâmenin vusûlünden sonra icrâ' kılınacağına nazaran ber-vech-i muharrer memnû'îyyet dokunur yeri olmadığından usûl-i muharrerinin o vechile hüsni cereyanına i'tinâ' kılınacaktır.
- 4) Şâyed müddet-i taksit hulûl edip de buraca akçe alındığına dair Nezâret-i Umûmiyye'den mahalline telgrafnâme varit olmaz ise bu hâlde Dersââdet'de te'diye-i taksit etmek isteyen mültezimin adamı Nezâret-i Umûmiyye sandığına akçe teslim etmemiş demek olacağından bu babta vakt-i taksitin tarih-i hulûlünden itibaren üç gün beklenilerek yine bir iş'âr telgrafımız vusûl bulmaz ise derhal oraca vesail-i lâzımeye bi't-teşebbüs kanûn dâiresinde mültezimden bedel-i taksit tahsil ve istîfâ' edilecektir.

İşte şu husûsta Nezâret-i Umûmiyye'ce kaide ittihâz edilen muâmele ifâdat-ı mebsûradan ibâret bulunmakla ve bu bâbda aşara taalluk eden diğer idârelere ve aşar müfettiş muavinlerine de tebliğ-i madde olunmak nezâret-i behiyyelerince mücibince hüsni tesviye-i icâbına himmet buyurulması, fi 6 Rebiülevvel sene 1308 ve fi 7 Teşrinisânî sene 1306. (19 Kasım 1890)

418 Hayvan derilerinden 1/40 oranında vergi alınacağı, daha önce vergi alınıp alınmadığının anlaşılması açısından derilerin tek tek damgalanması, damgalanmış tezkereli derilerden bir daha vergi alınmaması, tezkeresiz ve damgasız deriler ile tezkeresinde belirtilen miktardan daha fazla miktarda deri ele geçirilmesi durumunda iki kat vergi alınması ve kaçak derilere el konulması, ihbarcılara ihbariye ödemesi yapılması.

Hayvanat pöstekilerinden ne sûretle resm istihsâl kılınacağı bazı taraflardan istifsâr vaki olmasına mebnî bu bâbda yanlış muâmele cereyan edememek üzere ber-vech-i âti ta'mimen ma'lûmât îtasına ibtidar olunur. Şöyle ki:

Mezkûr pöstekilerin Zabita-i Saydiyye Nizâmnamesi'nin 46. maddesi mücibince kıymet-i rayicelerinden kuruşta bir para itibarıyla istihsâl-i resm olunacağı derkâr olup fakat bunlardan evvelce resm alınıp alınmadığı bilinmek

üzere derilere ayrı ayrı damga darbı lâzımeden olduğundan bu makule getirilecek derilerden bi't-ta'dat ber-mu'cib-i nizâm icâb eden resmin istihşâliyle beraber birer de damga vaz' olunduktan sonra derdest irsâl kılınan tezkerelerden de birer kıt'asının i'tâ' olunması ve bu vechile damgalanmış olarak ba-tezkere getirilecek pöstekilerden artık başkaca resm aranılmayıp yalnız tezkeresiz damgasız getirilecek pöstekiler ile tezkeresinden fazla olanlarından iki kat resm ahızıyla kaçak olarak derdest olunacaklarının müsâdere edilmesi ve kaçak pösteki ihbâr edenler hakkında ihbâriyye ta'limâtı mücibince muâmele kılınması ve işbu pösteki rüsûmu dahi cibayet-i İdâremize yeni havâle olunmuş rüsûmdan olmakla bunlar hakkında tedabir-i salime ve katiye icrâ'sı bâdema hasıl olacak tecrübeye mütevâfık olacağından şimdilik bu sûretle hüsn-i ifâ-yı muâmeleye ve vâridâtın adem-i ziyâına i'tinâ' ile rüsûm-ı mezkûrenin daha bir mazbût sûrette cibayeti hakkında oraca bi't-tecrûbe hasıl olacak mütâlaât ve mülâhazâtın izahen ve bir de sâlif-üz-zıkr pöstekilere tab'olunacak tamgaların buraca i'mâl ettirilerek irsâli muktezi olmakla bunlardan maa mülhakat nezâret-i behiyyeleri için nerelerde isti'mâl olunmak üzere ne kadarına lüzûm var ise serian bu tarafa bildirilmesi, fi 24 Şaban sene 1306 ve fi 13 Nisan sene 1305. (25 Nisan 1889)

419 Gümrüklere getirilecek hayvan derileri için idarelerde ne şekilde işlem yapılacağı, pösteki vergisinin toplanmasına Düyûn-ı Umumiyye İdaresince yeni başlanıldığından İdare ile deri sahipleri arasında uyuşmazlık yaşanması durumunda derilerin haciz altına alınıp sahiplerinden teminat alınması.

Gümrüklere vürûd edecek hayvanat pöstekileri için idârelerimize ne yolda ma'lûmât i'tâ' olunacağı ve teferruatı hakkında cereyân eden muhabere üzerine bu kere Rüsûmat Emânet-i Celilesi'nden taşra Rüsûmat Nezâretiyle tastir ve tesyîr buyurulmuş olan fi 24 Temmuz sene 1305 (5 Ağustos 1889) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye sûretiyle işbu tahrîrât-ı muhlisinin nüisah-ı matbû'asından 40 kıt'ası açıktan postaya teslimen tesyâr kılınmış ve mütealasından müsteban olacağı vechile Rüsûmat İdâreleri taraflarından gelecek pöstekiler için bâdema ma'lûmât verileceği derkâr bulunmuş olmakla bunların bâ-mu'cib Mülhakat İdâreleri'ne israsıyla her tarafta mücibince icâbının icrâ' ve işbu pösteki rüsûmunun cibayetine İdâremizce henüz başlanılmış olduğundan tahrîrât-ı umûmiyye-i mezkûrede gösterildiği vechile idârelerimizle eşya sahibi arasında mübâyet vukua getirilmemesine i'tinâ' olup şâyed öyle bir mübâyet vukuunda dahi eşyanın taht-ı hacze alınarak tevkifinden ise sahibinin teminata rabtıyla esbâb-ı mübâyetin lieclit-tahkik derhal bu tarafa inbâ

Tahrîrât-ı Umûmiyye Sûreti

Hazine-i Celîle namına emr-i cibayeti Düyûn-ı Umûmiyye Vâridât-ı Muhassasa idâresine tevdi olunan rûsûm-ı ma'lûmadan sepilenmemiş olarak Dersaadet emtia-i dahiliye gümrüğüne çıkanları iki balya tavşan ve sansar pöstekilerinin muayenesiyle Düyûn-ı Umûmiyye'ye ait olan resmin ahzı için orada bulunan me'mûra müdâhale ettirilmemesinden tahaddüs eden muhabere üzerine gümrüklerin muâmelâtı ahd ve nizâm ile teessüs etmiş olmasından nâşi eşyâ-yı vâridenin resmi istihşâl olunduktan sonra hiçbir sebep ve vesile ile tevkife hakkımız olamayacağı ve hatta afyon ile palamut ve kök boya ve meyan kökü gibi bazı mahsûlâtın öşrünü temin için gümrüklerce öşür tezkeresi aranılması bâ-irâde-i aliyye usûl ittihâz olduğu hâlde usûl-i mezkûrenin gerek tüccâr ve gerek bazı sefaretler câniblerinden celb-i şikâyet olunmasından nâşi ta'dile mecbûriyet hasıl olduğu beyânıyla resm-i mezkûrun sûret-i âherle temin-i cibayeti Mâliye Nezâret-i Celîlesi'ne yazılmış idi. Bu kere varid olan cevabnamede bu bâbda Düyûn-ı Umûmiyye İdâresi'nin maksadı resm-i mezkûrun istihşâli için mezkûr pöstekilerin vürûdunda gümrükte tevkif edilmeyip oraca ifâ olunan muâmelenin icrâ'sı sırasında mahsûsan bulundurulmuş me'mûra haber verilerek nizâma müstenid olan rûsûm-ı cüz'îyyeyi dahi muntazaman ifâ eylemekten ibâret olduğuna ve eşya-yı mezbûrenin gümrükten çıkarıldıktan sonra derdest ile icâb eden resmin istifâ'sı müteassır ve belki gayr-ı kabil olarak bu hâl zaten sekteye uğramış olan rûsûm-ı mezkûrenin büsbütün mahv ve heba olacağına nazaran hiç olmaz ise vâridât-ı cedîde-i muhavvelenin temin-i cibayeti emrinde idârece kariben ittihâz olunacak usûl mevki-i file vaz' oluncaya kadar muvakkaten resm-i mezkûrun o vechile istifâ'sına müsaade olunması iş'âr olunmuştur. Bu sûret yani o makule eşyanın vürûdunda yalnız Düyûn-ı Umûmiyye'ye ma'lûmât itası bir mahzûr ve muzırretü tevlit etmeyeceği ve bu muâmelenin dahi bir müddet-i muayyeneye mahsûs olduğu temin buyurulduğu cihetle münâsib olduğundan ona göre iktizâsının icrâ' ve fakat şâyed Düyûn-ı Umûmiyye ile eşya sahibi arasında mübâyet

zuhûr eder de eşyanın gümrükte tevkihi gibi bir teklif vuku' bulur ise muâmele-i tevkihiye mutlaka resmen icrâ'-yı hacze mütevâfık olduğu cihetle bi'l-i'tizar teklif-i mezkûre mûmâşaat olunması lâzım geleceğinin ta'mimen iş'arı cemiyet-i mezkûreden ifâde olunmuş ve işbu tahrîrât-ı muhlisinin nüshâ-ı matbû'asından zir-i nezâret-i behiyyelerinde kâin idârelerin adedine bi'n-nisbe 40 nüshası leffen irsâl kılınmış olmakla bunların bâ-mu'cib mezkûr idârelere israsıyla iktizâsının ifâsına himmet buyurmaları, fi 8 Zilhicce sene 1306 ve fi 24 Temmuz sene 1305. (5 Ağustos 1889)

420 | Kara av tezkerelerinin ne şekilde verileceği, devlete ait harçların ne şekilde toplanacağı.

Hazine-i Celile namına cibayeti ahîren İdâremize tevdi olunan rûsûm-ı ma'lûmeden berre mahsûs şıkar tezâkirinin ne sûretle i'tâ' ve işbu tezkerelerin mîriye ait olan harçlarının ne vechile istifâ' kılınması lâzım geleceğine dair ber-vech-i âti bazı vesâyâ ve tebliğât icrâ'sına lüzûm görülmüştür. Şöyle ki:

- 1) Berre mahsûs av tezkereleri şehri ve kuravi itibarıyla iki kısma münkasım olup şehri olan kısmından kırkar ve kuravi olan kısmından onar kuruş alınacak ve mevsim-i saydın ve sayda mesâğ olan mahallerin ta'yini husûsu beledi meclislerine havâle kılınacaktır.
- 2) Mezkûr av tezkerelerinden nerelerde onar ve hangi mahallerde kırkar kuruş harç alınacağını mübeyyin ve ziri mazbatalı olarak mahalleri beledi meclislerinden iki nüsha defter alınıp bunun bir nüshası evvel-be-evvel bu cânibe gönderilecek ve mahallerinde kalacak olan nüshâ-ı saniyelerine göre sayyâda tezkere verilecektir.
- 3) Zabîta-i Saydiyye Nizâmnamesi'nin 33. maddesi ve yukarıda beyân olunan beledi meclislerinin bâlâsı defterli mazbatası mücibince onar ve kırkar kuruş olarak alınacak harçların nisfî Dersââdet'de Şehremânet-i Celilesi'ne ve vilâyât ile elviye ve kazahade devair-i belediyyeye i'tâ' kılınmak lâzım geleceğinden bunun cânib-i İdâreye tarih-i devr ve tefvizi olan sene-i haliyye Eylül'ü ibtidasından beri hasıl olan tezkere harçlarının nisfî o vechile i'tâ' kılınmış ise febihâ şâyed henüz i'tâ' kılınmamış ise hemen icmâl-i mahsûsanın teslimat cihetine "*berre mahsûs şıkar tezâkiri harcının nisfî olup aidiyeti cihetiyle belediyyeye i'tâ' kılınan*" ibâresiyle şerh ve tesri'h edilip metfuat kayt ve imlâ'sıyla bâ-

sened makbûz i'tâ olunacak ve alınacak senedin o icmâle rabten bu cânibe isrâ'sı ve bundan böylesi hakkında dahi sene be sene bu vechile muâmele ifâsi iktizâ' edecektir.

- 4) Tezkere almak üzere mürâcaât edeceklerin tezkere itası memnû' olan takımdan olup olmadıkları bi't-tabi Düyûn-ı Umûmiyye Me'mûrları'nca bilinemeyeceğinden bâdema av tezkeresi almak üzere Dersaâdet'de müskirât resm-i miri ve bey'iyye idâresine ve taşralarda mahalleri Düyûn-ı Umûmiyye İdâreleri'ne mürâcaât edecek kesânın verecekleri istid'â-nâmelere muâmele-i nizâmiyyesi bâde'l-ifâ tezkerelerinin itası derkenar kılınmak üzere Dersaâdet'de ise Şehremânet-i Celîlesi'ne ve taşralarda ise belediye rüesasına ve belediye rüesası bulunmayan yerlerde teamüli vechile lâzım gelen mahalle gönderilip oradan yazılacak derkenar üzerine tezkerelerin verilmesi bi't-tasvip keyfiyyet Mâliye Nezâret-i Celîlesi'ne arz ve iş'âr ile bu sûretle ifâ-yı muktezası oradan dahi emânet-i müşarünileyhâ ile bi'l-umum vilâyâta ve elviye-i müstakile mutasarrıflıklarına tebliğ ve iş'âr buyurulmuş olduğundan maa mülhakat nezarat-i behiyyelerince dahi ber minvâl-i muharrer muâmele icrâ'sına i'tinâ' edilecektir.

- 5) Nizâmnâme-i mezkûrun 36. maddesi mücibince mevsim-i saydın hulûlünden bir mâh mukaddem karada mevsim-i şıkarın küşad olunacağına dair yazılacak i'lânâmelere 4. fıkrada gösterildiği vechile tezkere talimleri tarafından Düyûn-ı Umûmiyye İdâresi'ne birer kıt'a arzuhal verilmesi lüzûmu derc ve tasrih olunacaktır.

İşte berre mahsûs şikâr tezâkiri bâlâda bast ve beyân olunan usûl ve nizâm mücibince i'tâ' ve harçları dahi istifâ' kılınacağına mebnî ona göre muâmele icrâ'sıyla bir gûne yanlışlık vuku'una meydan verilmemesi zımında sûret-i hâl ta'mimen iş'âr ve işbu tahrîrât-ı umûmiyyemizin nüsa-ı matbû'asından 40 kıt'ası başkaca postaya teslimen savb-ı behiyyelerine tesyâr kılınmış olmakla bunların bâ-mu'cib mülkatınıza da bi'l-isra her tarafta mündericâtına tevfiân ifâ-yı muâmeleye mezid-i dikkat ve i'tinâ' kılınması, fi 3 Recep sene 1306 ve fi 21 Şubat sene 1304. (5 Mart 1889)

421 | Kara av tezkerelerinin ne şekilde toplanacağı, konsolos, konsolos yardımcısı, tercüman ve konsolos bekçilerine ücretsiz av tezkeresi verilmeyeceği, bu tezkerelerin şekil bakımından diğer şahıslara verilenlerden farklı olmayacağı.

Hazine-i Celile nam ve hesâbına olarak emr-i cibayeti İdâremize muhavvel

vâridât-ı ma'lûme cümlesinden bulunan av tezâkirinin konsoloslarla muavin ve tercüman ve kavvas gibi maiyyeti efradına meccânen îtasına dair nizâm-ı mahsûsunda bir sarâhat olmadığı ve binâberin bunlara ekser mahallere Düyûn-ı Umûmiyye İdâreleri'nden harçları bi'l-istifâ' tezkereler verilmekte bulunduğu hâlde bazı mahaller hükûmetlerince zikr olunan konsoloslarla tevâbi'atının sayd ve şikar resminden istisnaları usûldendir denilerek sayd için me'zûniyeti hâvî meccânen birer varaka i'tâ' olunmakta olduğu anlaşılmasıyla keyfiyyet bi't-tezkere Mâliye Nezâret-i Celîlesi'ne arz ve iş'âr olunarak bu kere zeylen alınan cevap da 1298 senesinden beri (13 Mart 1882) süfera ve saireye i'tâ' olunan tezâkirin bedeli tahsil edilerek meccânen hiçbir tarafa tezkere verilmediği hakkında mukaddema Şhremânet-i Celîlesinden i'tâ' olduğu kayden anlaşılmış olan ma'lûmâtın ve bu bâbda İdâre-i Merkeziye'den vuku' bulan mürâcaâtın bahisle Hariciye Nezâret-i Celîlesi'ne yazılan tezkere üzerine ba'de-zin bu misillü me'mûrin ve müstahdemîn-i ecnebiyye verilecek av tezkereleri bedelâtının tahsili ve bu tezkerelerin şekil ve sûretce efrada verilenlerden farklı olmaması ve o vechile iktizâ-yı hâlin icâb edenlere tavsiye ve ihtâr kılınması lâzım geleceği bab-ı ali hukuk müşavirlerinin müzekkiresine atfen nezâret-i müşarûnileyhâdan bildirildiği ve zaten tezâkir-i saydiyye vâridâtı muvakkaten Düyûn-ı Umûmiyye İdâresi'ne mevdû' olmak ve bunların i'tâ' ve harçlarının istihsâl ve istifâ'sı da bi't-tabi idâre-i mezkûre me'mûrlarına ait bulunmak hasebiyle bunlara hükûmet-i mahalliyece müdâhaleye ve me'mûrin ve müstahdemîn-i ecnebiyye sayd için meccânen varaka îtasına mahal olmadığı ta'mimen vilâyât ile elviye-i müstakileye vesair icâb eden yerlere bi't-tebliğ o babta yazılan muharrerat-ı umûmiyyenin bir nüshası dahi bera-yı ma'lûmât irsâl buyurulduğu gösterilmiş ve mezkûr tahrîrât-ı umûmiyyenin zîre derci ile yazılan işbu tahrîrât-ı halîsinin Mülhakat İdâreleri'nin adedine nisbetle nüsh-ı matbû'asından 40 kırı'ası postaya teslimen tesyir-i sû-yi vâlâları kılınmış olduğundan bunların vusûlünde ale-l-usûl mülhakat-ı mezbûreye îsal ve her tarafta mücibince muhâfaza ve istifâ'-yı hukuk ve sailinin istikmâl olunması, fi 26 Zilhicce sene 1307 ve fi 31 Temmuz sene 1306. (12 Ağustos 1890)

Tahrîrât-ı Âliye Sûreti

Düvel-i mütehabbenin Memâlik-i Şâhâne'de bulunan konsolosluklarıyla muavin ve tercüman ve kavvas gibi maiyeti efradına meccânen av tezkeresi îtasına dair nizâmında bir sarâhat olmadığı cihetle kendilerine ekser mahaller Düyûn-ı Umûmiyye İdâreleri'nden harçları bi'l-istifâ' tezkere i'tâ' olunmakta olduğu

hâlde bazı mahaller hükümlerince zikr olunan konsoloslarla bunların muavin ve tercüman ve kanvaslarının sayd ve şikar resminden istisnaları usûl-i carîye icâbından bulunduğu beyânıyla sayd için me'zûniyeti hâvî meccânen bir varaka verilmekte olduğu bazı Düyûn-ı Umûmiyye Nezâretleri'nin iş'ârından anlaşılmış ve bu ise tezâkir-i saydiyye vâridâtının ziyâını mücib bulunmuş olduğundan bahisle lâzım gelen harçlar bi'l-istifâ' av tezkereleri Düyûn-ı Umûmiyye İdâreleri'nde itâ' olunmak üzere buna mahalleri hükûmetlerince müdâhale olunmaması hakkında lâzım gelen muâmelenin icrâ'sı Düyûn-ı Umûmiyye Vâridât-ı Muhassasa İdâresi müdiriyyet-i aliyyesinden bi't-tezkere izbâr olunmuş ve 1298 senesinden beri (13 Mart 1882) süfera ve saireye tevzi' ve itâ' olunan tezâkirin bedeli tahsil edilerek meccânen hiçbir tarafa tezkere verilmediği Şhremânet-i Celîlesinden mukaddema bildirilmiş olması üzerine istar olunan tezkere-i âcizi zeyline Hariciye Nezâret-i Celîlesi'nden terkîm olunan 28 Mart sene 1306 (9 Nisan 1890) tarihli cevap da ba'de-zîn bu misillü me'mûrîn ve müstahdimin-i ecnebiyyeye verilecek av tezkereleri bedelâtının tahsili ve bu tezkerelerin şekli ve sûretce efrada verilenlerden farklı olmaması lâzım geleceği Bâb-ı âlî hukuk müşavirlerinin müzekkeresine atfen beyân ve o vechile iktizâsının icâb edenlere tavsiyesi iş'âr ve ityan kılınmış olduğundan ve tezâkir-i saydiyye vâridâtı muvakkaten Düyûn-ı Umûmiyye İdâresi'ne mevdû olmak cihetiyle işbu tezâkirin itâ' ve harçlarının istihsâl ve istifâ'sı bi't-tabi idâre-i mezkûre me'mûrlarına ait olmasıyla buna hükûmet-i mahalliyyece müdâhale ve me'mûrîn ve müstahdimin-i ecnebiyyeye sayd için meccânen varaka îtasına mahal olmadığı derkâr olarak keyfiyyet cânib-i İdâreye tebliğ edildiğinden ona göre ifâ-yı muâmele olunmak üzere sûret-i hâlin ta'mîmen iş'ârı meclis-i maliyeden ifâde kılınarak icâb-ı icrâ' olunmakla oraca da ber minvâl-i muharrer ifâ-yı muktezası bâbında, fî 7 Zilhicce sene 1307 ve fî 12 Temmuz sene 1306. (24 Temmuz 1890)

422

Tezkeresiz olarak kara avcılığı yapıldığı için el konulan tüfek ve aletlerin müzayede ile satılması, elde edilen gelirin yarısının bu kişileri yakalayanlara verilip kalanının Düyûn-ı

Umumiyye İdaresi'ne gelir kaydedilmesi, ancak ele geçirilen tüfeklerin satılmayıp ücretsiz olarak Tophane-i Amire'ye gönderilmesi.

İşbu tahrirât-ı umûmiyyede bilâ-tezkere berren avcılık edenlerin zabt olunacak av tüfekleriyle edevât-ı saire-i saydiyyesi bi'l-müzâyede satılarak esmânından nisfi derdest edenlere verilip nisf-ı diğerinin yarısı irâd kaydıyla diğer yarısının belediye sandıklarına teslim olunması hakkında muharrer maddeye atfen gösterilen fi 20 Zilhicce sene 1306 (17 Ağustos 1889) tarihli tahrirât-ı umûmiyye hükümsüz kaldığı cihetle bu mecmuaya derc edilmemiştir.

Bilâ-tezkere berren avcılık edenlerin zabt olunacak av tüfekleriyle edevât-ı saire-i saydiyyesi bi'l-müzâyede satılarak esmânından nisfi usûl-i cariyemize tevfiân derdest edenlere verilip nisf-ı diğerinin yarısı İdâremize irâd kayd ile diğer yarısının tezkere harcı gibi bâ-sened belediye sandıklarına teslim olunması fi 20 Zilhicce sene 1306 (17 Ağustos 1889) tarihli tahrirât-ı umûmiyyemizle bildirilmişti. Bu kere Maliye Nezaret-i Celilesinden komiserliğe ve oradan dahi Meclis-i İdâre'ye mevрут tezkere ile Şûrâ-yı Devlet Tanzimat Dâiresi'nin melfûf mazbatası sûretinde bilâ-tezkere sayd ve şıkar edenlerden müsâdere olunacak alet-i saydiyyenin hükûmet-i mahalliyece hıfzıyla fûrûht ettirilerek esmânının idârelerimize teslimi ve bu makule tüfekler miyânında efrat tarafından zaten isti'mâl-i memnû olup da her nerede görölse devletçe müsâderesi mukarrer bulunan harp tüfekleri dahi zuhûr cylediği hâlde bunların fûrûht olunmayıp doğrudan doğruya ve bilâ-semen tophane-i amireye gönderilmesi lâzım geleceği muharrer bulunmuş ve inârr-üz-zikr tahrirât-ı umûmiyyemizde satılacak alet-i saydiyye esmânından nisfinin derdest edenlere ve nisf-ı diğerinden yarısının da belediyeye itası iş'âr olunmuş ise de ber-vech-i muharrer Şûrâ-yı Devlet mazbatasında esmân-ı mezkûrenin tamamen idârelerimize itası musarrah bulunmuş ve vaka'a esmân-ı mezkûre tezkere harcı kabilinden olmayıp cezâen istifâ' olunan bir şey olduğu ve buna ait muâmelât-ı icâbiyyede idârelerimizce icrâ' oluna geldiği ecilden bâdema zabt olunacak av tüfekleriyle sair alet-i saydiyyenin bâ-sened-i makbûz hükûmete teslim ve itasıyla bunlardan harp tüfeklerinden maadası hemen fûrûht ettirilerek alınacak esmânından nisfi ale-l-usûl derdest edenlere tevzi' ve itâ' olunup nisf-ı diğerinin ber-mûcib-i karâr kâmilen idârelerimizce irâd kayd olunması ve alet-i saydiyyeden maksad da av tüfekleriyle beraber bazı mahallerde isti'mâl olunan ve tüfekten ziyâde tuyûr saydına hizmet eyleyen mesela bildirincin saydına mahsûs ağlar gibi bi'l-fiil sayda hizmet eden alet olup yoksa bazı mahallerin zehâbı vechile çanta ve av köpeği misillü şeyler

olmadığının dahi bilinmesi husûsu ta'mimen Düyûn-ı Umûmiyye nezâret ve merkez müdiriyyetlerine iş'âr kılınmış olmakla maa mülhakat nezâret-i behiyyelerince de o vechile muâmele ve harekete ale-d-devâm dikkat buyurulması, fi 13 Rebiülahir sene 1308 ve fi 14 Teşrinisânî sene 1306. (26 Kasım 1890)

423 | Kara avcılığı yaparken görülen kişilerin tezkerelerinin olup olmadığının kurserdarları ve jandarmalarca sorulması, tezkere sunamayan kişilerin gerekli yasal işlemlerin yapılması amacıyla en yakın Düyûn-ı Umumiyye İdaresi'ne gönderilmesi.

Vâridât-ı muhavvele-i cedîde miyânında bulunan av tezâkiri hâsîlatını hüsn-i cibayeti bilâ-tezkere vuku' bulacak saydın men'ine mütevâfık olduğundan vaki olan mürâcâât-ı muhlisi üzerine ba'de-zîn icrâ-yı sayd eder iken görülecek sayyâdın tezkereleri olup olmadığı gayri kırserdarlarıyla jandarma zabitan ve neferâtı taraflarından sorularak tezkere irâc edemeyenlerin haklarında muâmele-i nizâmiyye icrâ' olunmak üzere oraya en yakın bulunan Düyûn-ı Umûmiyye İdâreleri'ne gönderilmeleri zımında icâb eden jandarma kumandanlıklarına evâmir-i mukteziye i'tâ' ettirilmesi husûsunun Dahiliye Nezâret-i Celîlesi'nden ta'mimen vilâyât ile müstakîl mutasarrıflıklara iş'âr buyurulduğu Mâliye Nezâret-i Celîlesi'nden gelen fi 2 Kânûnusânî sene 1305 (14 Ocak 1890) tarihli tezkerede bildirilmiş ve sûret-i hâl taraf-ı behiyyelerince de ma'lûm olarak ona göre icrâ-yı icâbiyla hâsîlat-ı mezkûrenin hüsn-i cibayeti husûsuna i'tinâ' olunmak üzere keyfiyyet ta'mimen iş'âr ve işbu tahrîrât-ı umûmiyyenin mülhakatınızın adedine nisbetle 40 kît'a nüshası başkaca postaya teslimen taraf-ı vâlâlarına tesyâr kılınmış olduğundan bunların mülhakat-ı mezkûreye isrâ'sıyla her tarafta ber minvâl-i muharrer ifâ-yı icâbına himmet buyurmaları, fi 28 Recep sene 1307 ve fi 8 Mart sene 1306. (20 Mart 1890)

424 | Tömbeki satan kişilerden alınacak bey'iyye vergisinin şehir ve beldelerde ne şekilde ve ne derecelerde alınacağı.

Duhân bey'iyyesinin ahîren Reji İdâresi'ne intikali cihetiyle idârece yalnız tömbeki satanlardan alınacak Bey'iyye Resmî'nden ibâret olmakla işbu tahrîrât-ı umûmiyyenin yalnız tömbeki satanlar hakkındaki hükmü baki olup tütûn ile birlikte tömbeki satanlardan alınacağı gösterilen birinci sınıf Resm-i Bey'iyye'nin lira 100 kuruş hesabıyla 37,5 ve 2. sınıf Resm-i Bey'iyye'nin 25 ve 3. sınıf bey'iyyenin 12,5 kuruş olacağı ma'lûm olmak üzere şerh verildi.

Mâliye Nezâret-i Celîlesiyle bi'l-muhabere alınan emre mübteni olarak verilen karar mücibince işbu gelecek 1299 sene-i maliyesi Mart'ı ibtidasından itibaren (13 Mart 1883) yalnız tömbeki satan dükkâncılardan Duhân Nizâmnâmesi'nin 66. maddesinde gösterildiği vechile birinci sınıf şehirlerde Osmanlı lirası 100 kuruş hesâbıyla 150 ve 2. sınıf şehirlerde 100 ve 3. sınıf beldelerde 50 kuruş Bey'iyye Resmi alınması ve tömbeki ile birlikte tütün satan dükkâncılardan birinci sınıf şehirlerde kezâlik Osmanlı lirası 100 kuruş hesâbıyla 187,5 ve 2. sınıf şehir ve kasabâtta 125 ve 3. sınıf beldelerde 62,5 kuruş Bey'iyye Resmi ahz kılınması lâzım gelerek keyfiyyet ta'mîmen iş'âr ve işbu tahrîrâtımızın nüsh-ı matbû'asından nezâret-i behiyeleri dahilinde kâin idârelerin adedine nisbetle 20 kıt'ası leffen tesyâr kılınmış olmakla bunların birer mu'cible mezkûr idârelere isrâ'sıyla tarih-i mezburdan itibaren mücibince ifâ-yı muâmele olunması, fi 8 Rebiülevvel sene 1300 ve fi 6 Kânûnusânî sene 1298. (18 Ocak 1883)

425 Yalnız tömbeki veya tütünle beraber tömbeki satışı yapan kişilerden alınacak tömbeki bey'iyye vergisinin ne şekilde toplanacağı, tömbeki ile beraber tütün satan dükkâncılardan ve gezgincilerden alınacak Tömbeki vergisi Hazine'ye ait olduğundan bu vergi için ayrıca tablo düzenlenmesi, Tömbeki Bey'iyye vergisinin hiçbir şekilde Rûsûm-ı Sitte gelirlerine karıştırılmaması.

	Birinci Sınıf Kuruş- Para	İkinci sınıf Kuruş- Para	Üçüncü sınıf Kuruş- Para
Tömbeki ile tütün satan dükkâncıdan alınan Bey'iyye Resmi	187,20	125	62,20
Mezkûr 187,5 kuruştan Duhân Bey'iyye Resmi olup İdâremize ait olduğundan kemâ-fi-s-sâbık Rûsûm-ı Sitte icmâline tahriri lâzım gelen	150	100	50
Meblâğ-ı mezbûrdan tömbeki resm-i bey'iyyesi bulunmasıyla metn-i tahrirâtta tarif olunduğu vechile devlete ait olup icmâl-i mahsûsuna terkîm olunması iktizâ' eden	37,20	25	12,20
Tömbeki ile beraber tütün satan gezgincilerden alınan Bey'iyye Resmi	300	300	300
Mezkûr 300 kuruştan duhân için alınan Resm-i	150	150	150

Bey'iyye olup Rûsûm-ı Sitte icmâline ithali lâzım gelen			
Meblâğ-ı mezbûrdan tömbeki için alınan Resm-i Bey'iyye olup devlete ait icmâl-i mahsûsuna kaydı icâb eden	150	150	150
Yalnız tömbeki satan dükkâncıdan alınan Resm-i Bey'iyye olup devlete ait icmâle ithali lâzım gelen	150	150	150
Yalnız tömbeki fûrûht eden gezginciden alınan Resm-i Bey'iyye olup kezâlık devlete ait icmâle ithali iktizâ' eden	150	150	150

Yalnız tömbeki veyahut tütün ile beraber tömbeki fûrûht eden dükkâncılardan 1299 senesi Mart'ı ibtidasından itibaren ne sûretle tömbeki bey'iyye resmi ahz ve istihsâl kılınacağı (424) numaralı fî 6 Kânûnusânî sene 1298 (18 Ocak 1883) ve gezgincilerden dahi ne vechile Resm-i Bey'iyye alınacağı (427) numaralı ve 5 Kânûnusânî sene 1298 (17 Ocak 1883) tarihli iki kıt'a tahrîrât-ı umûmiyyemizle ta'mîmen iş'âr kılınmıştı. Gerek yalnız tömbeki gerek tömbeki ile beraber tütün satan dükkâncıdan ve gezgincilerden alınacak tömbekiye mahsûs Bey'iyye Resmi hazine-i celîleye ait bulunduğundan bunun için ayrıca bir icmâl-i mahsûs tutularak bâlâda gösterildiği üzere tömbeki için alınacak Bey'iyye Resmi'nin devlete ait olduğunun tasrihiyle bu icmâle ve tütün için alınacak Bey'iyye Resmi'nin dahi sabıkı gibi kezâlık bâlâda gösterildiği vechile Rûsûm-ı Sitte icmâline derc ve terkim kılınması ve bu tömbeki bey'iyye resimlerinin zinhâr Rûsûm-ı Sitte'ye ait hâsılât-ı saireye karıştırılmayıp muhasebeye irsâl olunması husûsunun ta'mîmen iş'ârı iktizâ' ederek keyfiyyet sair Rûsûm-ı Sitte nezâret ve merkez müdiriyyetlerine bildirildiği gibi dahil-i dâire-i behiyyelerinde vaki Rûsûm-ı Sitte İdâreleri'nin adedine nisbetle işbu tahrîrâtımızın 40 kıt'a nüsa-ı matbû'ası leffen irsâl-i sû-yi vâlâları kılındığından bunların ba mücîb mezkûr idârelere isrâ'sıyla her yerde siyâk-ı vahidde olarak bu vechile cereyân-ı muâmeleye medd-i nazar i'tinâ' ve ihtimâm buyurulması, fî 11 Rebiülahir sene 1300 ve fî 7 Şubat sene 1298. (19 Şubat 1883)

Hâmiş

Geçen 1297 senesi evailinden işbu 1298 senesi Şubat'ının nihâyetine (12 Mart 1883) kadar maa mülhakat nezâret-i behiyyelerinde teamül-i kadîmî üzere dükkânda veyahut gezgincilik sûretiyle yalnız tömbeki satanlardan alınan Resm-i Bey'iyye'nin başka ve tömbeki ile birlikte tütün fûrûht edenlerden alınan Resm-i Bey'iyye'nin başka olarak gösterilmek üzere idâre ba idare

defterlerinin tanzim ve irsâli lâzımeden olduğundan işbu defterin nihâyet bir maha kadar yetiştirilip tarafımıza isbâline himmet buyurulması, fi 11 Rebiülahir sene 1300 ve fi 7 Şubat sene 1298. (19 Şubat 1883)

426 | Tütün satan tüm gezgincilerden ayırım yapılmaksızın 1,5 Osmanlı lirası bey'iyeye vergisi alınacağı.

Duhân Nizâmnâmesi'nin 66. maddesinde tütün satan bil-cümle gezgincilerden bila-istisna birer buçuk adet yüzlük mecidiye altını Bey'iyeye Resmi alınacağı muharrer olup tömbeki satan gezgincilerden dahi bu mikdâr resm ahzı tabii bulunduğu binâen o vechile tömbeki satan gezgincilerden de tütün gezgincilerine mahsûs olan 1,5 lira Resm-i Bey'iyeye'nin istifâ'sı lüzûmu Mâliye Nezâret-i Celilesi'nin iş'arı üzerine bil-cümle Rûsûm-ı Sitte nezâret ve merkez müdiriyyetlerine bildirilmiş ve işbu tahrîrât-ı umûmiyyeden 40 kıt'a nûsah-ı matbû'ası başkaca posta ile gönderilmiş olduğundan bunların birer mu'cible zir-i nezâret-i vâlâlarında bulunan müdiriyyet ve me'mûriyyetlere irsâliyle mücibince muktezasının ifâ ettirilmesi, fi 28 Ramazan sene 1299 ve fi 31 Temmuz sene 1298. (12 Ağustos 1882)

427 | Yalnız tütün veya yalnız tömbeki satan gezgincilerden 1,5 Osmanlı altını bey'iyeye vergisi alınması, ancak hem tütün hem de tömbeki bir arada satan gezgincilerden tömbeki için 1,5 lira ve tütün için 1,5 lira olmak üzere toplam 3 Osmanlı altını bey'iyeye vergisi alınması.

Duhân Nizâmnâmesi'nin 66. maddesinde tütün satan bil-cümle gezgincilerden bila-istisna birer buçuk adet yüzlük mecidiye altını Bey'iyeye Resmi alınacağı muharrer olup tömbeki satan gezgincilerden dahi bu mikdâr resm ahzı tabii bulunduğu binâen o vechile tömbeki satan gezgincilerden de tütün gezgincilerine mahsûs olan 1,5 lira Resm-i Bey'iyeye'nin istifâ'sı (426) numaralı ve fi 31 Temmuz sene 1298 (12 Ağustos 1882) tarihli tahrîrât-ı umûmiyyemizle tebliğ ve iş'âr kılınmıştı. Yalnız tütün veyahut yalnız tömbeki satan gezgincilerden yine o vechile birer buçuk lira Resm-i Bey'iyeye ahzında devam olunmakla beraber işbu gezginciler hem tütün ve hem de tömbeki yani ikisini birlikte satmak isteyenler olduğu hâlde tömbeki için ayrı ve tütün için dahi ayrı olarak birer buçuktan ceman üç adet lira-yı Osmani Resm-i Bey'iyeye istifâ'sı lâzım gelerek keyfiyyet bil-cümle Rûsûm-ı Sitte nezâret ve merkez müdiriyyetlerine bildirilmiş ve nezâret-i behiyyeleri dahilinde bulunan idârelerin adedine nisbetle işbu tahrîrât-ı umûmiyyemizin 40 kıt'a nûsah-ı matbû'ası leffen gönderildiği misillü bu bâbda muhasebeye de ma'lûmât

verilmiş olduğundan bunların birer mu'cible mezkûr idârelere isrâ'sıyla her tarafta mücibince ifâ-yı muâmele olunması esbâbının istikmâline himmet buyurulması, fi 7 Rebiülevvel sene 1300 ve fi 5 Kânûnusânî sene 1298. (17 Ocak 1883)

428 | **Ankara vilâyetinde tömbeki satmakta olan İran vatandaşlarının bey'iyye vergisi ödememek için kendi konsolosları vasıtasıyla itirazda bulundukları, Duhân Nizâmnâmesi'nin 88. maddesine göre İran vatandaşlarından bey'iyye vergisi alınması gerektiği.**

Ankara vilâyetinde tömbeki satmakta olan İran tebeasından icâb eden Bey'iyye Resmî'nin istifâ'sına orada bulunan İran şebbenderi tarafından muhâlefet olduğu mahallî iş'arından anlaşılmasıyla keyfiyyet Mâliye Nezâret-i Celîlesi'ne tebliğ olunmuştu. Bu kere cevaben alınan fi 12 Muharrem sene 1301 ve fi 31 Teşrinievvel sene 1299 (12 Kasım 1883) tarihli tezkere-i aliyyede İranlıların esnaflık eden tebea-ı Devlet-i Âliyye gibi rûsûm-ı esnafîyye ile mükellefiyetleri beyne'l-devleteyn katiiyen takarrür ederek taht-ı karâr-ı âliyye alınmış ve tömbekide tütün nevinden madud ve duhân nizâmnâmesi dahi esnaf için müesses bulunmuş olduğu hâlde bey'iyye ve rûsûm-ı esnafîyyenin tebea-i İraniyyeden emr-i istifâ'sını şebbender mûmâileyhin sefaretten alacağı cevaba ta'lîk ile imrâr-ı vakt etmesi karâr-ı âli ve nizâm-ı carîye münafî ve vâridât-ı devletin ziya-ı müeddi olduğundan Duhân Nizâmnâmesi'nin 88. maddesi ahkâmının tebea-i İraniyyeden bey'iyye tezkeresi almayarak tömbeki satmakta olanlar haklarında dahi bi'l-istisna icrâ'sı labüdd görünmekle o bâbda Bâb-ı âlî'ye yazılan tezkere zeyline testir buyurulan fi 10 Teşrinievvel sene 1299 (22 Ekim 1883) tarihli cevab-ı samide o bâbda vilâyât ile müstakil mutasarrıflıklara ve Şehremânet-i Celîlesi'ne vesâyâ-yı mukteziye ifâsı Dahiliyye Nezâret-i Celîlesi'ne tavsiye ve iş'ar buyurulduğu emir ve beyân buyurulmuş olduğundan bahisle İdâremizce dahi ona göre icâbının icrâ'sı irade ve izbâr buyurulmuş ve o vechile iktizâsının ifâsı bil-cümle Rûsûm-ı Sitte Nezâretleri ile merkez müdiriyyetlerine ta'mimen iş'ar ve işbu tahrîrât-ı umûmiyyemizin 20 kıt'ası ayrıca postaya teslimen tesyâr kılınmış olmakla bunların birer mu'cibiyle mülhakata bi'l-irsal her tarafta ona göre icâb-ı hâlin icrâ'sı husûsuna himmet buyurulması, fi 19 Muharrem sene 1301 ve fi 7 Teşrinisânî sene 1299. (19 Kasım 1883)

429 | **Tömbeki satan ve bey'iyye vergisini ödemekten kaçınan Osmanlı ve İran vatandaşlarının ticaret yapmalarının**

İşbu tahrîrât-ı umûmiyyede münderic fi 4 Şaban sene 1298 (2 Temmuz 1881) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye hükümsüz olduğu cihetle bu mecmuaya derc edilmemiştir.

Tömbeki satan tebea-ı Devlet-i Âliyye ve İraniyye ve saireden istihsâli iktizâ' eden Bey'iyye Resmî'ni itada muhâlefet edenlerin icrâ'-yı san'attan men' edilmeleri hakkında şerefsadır olan irâde-i aliyye üzerine bunların o sûretle men' edilmeleri hükûmetlerin inzimâm-ı ma'rifetleriyle hasıl olacağı cihetle bu bâbda vilâyâta evâmîrnâme-i sâmi istihsâl ve irsâl olunacağı fi 4 Şaban sene 1298 (2 Temmuz 1881) tarihli tahrîrât-ı umûmiyyemizle bildirilmişti. Bu kere Rüsûmat Emânet-i Celîlesi'nden re'sen ve cevaben mevrûd tezkere-i aliyelerde zikr olunan Bey'iyye Resmî'ni itada muhâlefet gösterenlerin ticaretten men'i zımında Rüsûm-ı Sitte Me'mûrları'na cânib-i hükûmetten icrâ'-yı muâvenet olunması için vilâyâta ba-telgrafnâme-i sami icrâ'-yı vesâyâ buyurulduğu izbâr buyurulmuş olduğundan resm-i mebhûsun îtasında muhâlefet gösterenler olursa o vechile hükûmete bi'l-müraca'a ifâ-yı muâmele olunması husûsunun ta'mimen iş'arı lâzım gelmiş ve işbu tahrîrât-ı umûmiyyemizin nüsah-ı matbû'asından nezâret-i behiyyeleri dahilinde kâin Rüsûm-ı Sitte İdâreleri'nin adedine nisbetle 40 kıt'ası leffen tesyâr kılınmış olmakla bunların birer mu'cible mezkûr idârelere bil-irsal her tarafta mücibince iktizâ-yı hâlin ifâsına himmet buyurmaları, fi 22 Ramazan sene 1298 ve fi 5 Ağustos sene 1297. (17 Ağustos 1881)

430 | Tütün ve tömbeki bey'iyye tezkerelerini kaybedenlere önceden ödemiş oldukları verginin dördte biri oranında harc alınarak yeniden tezkere verilmesi, ancak gezginci ve sergicilere sabit bir ikametgâhları olmadığı ve tezkerelerini satabilecekleri ihtimalinden dolayı bey'iyye resmi tamamen tahsil edildikten sonra yeni tezkere verilmesi.

İşbu tahrîrât-ı umûmiyyede gösterilen fi 3 Recep sene 1292 (5 Ağustos 1875) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye hükümsüz olduğu cihetle bu mecmuaya derc edilmemiştir.

Tütün ve tömbeki bey'iyye tezkeremizin ziyâından dolayı ashâbının mürâcaâtları vukuundan âtik Duhân Bey'iyye Nizâmnamesi'nin 9. bendinde muharrer olduğu üzere müste'diden evvelce verilmiş olan Bey'iyye Resmî'nin rub'ı mikdâr tekrar tezkere harcı bi'l-istifâ' derece-i kayda mürâcaâtla tezkere-i zayia bedeline müceddeden tezkere i'tâ' olunması ve gezginciler ile sergicilerin

ikametgâhları muayyen olmamaktan dolayı tezkerelerini satmak ve elden ele tedâvül ettirmek gibi desîseye sülûkları ihtimaline mebnî bunlardan Resm-i Bey'iyye'nin tamamen ahz ve istifâ' kılınması makam-ı emânet-i hâlisîyeden fi 3 Recep sene 1292 (5 Ağustos 1875) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye ile bildirilip halbuki duhân nizâmnâme-i cedidinin hatimesinde muharrer mevâdd-ı müteferrikanın üçüncü fıkrası iktizâsınca nizâmnâme-i mezbûrun mevki-i icrâ'ya vaz'ıyla beraber ondan evvelki nizâmnâmeler mefsuhu'l-hüküm kaldığı cihetle zayiden tezkere talebi vukuunda zikr olunan âtik nizâmnâme hükmüne tevfiğ muâmele edilmek câiz olmayacağından ve eğerki sâlif-üz-zikr cedid nizâmnâmede tezkereleri zayi edenler hakkında olunacak muâmeleye dair bir gûne sarâhat yoksa da dükkâncılar için verilen bey'iyye tezkereleri gezginci ve sergici tezkereleri gibi olmayıp herhangi dükkân veya mağaza için verilmiş ise onların gayri dükkân ve mağazada isti'mâlî kat'iyyen melhûz olmadığından bu kabilden olan tezkerelerin ziyâında ashâbının talepleri üzerine kaydına mürâcaâtla zayiden meccânen diğer tezkere verilmesi ve fakat gezginci tezkereleri şahsa mahsûs olduğu cihetle bunların ziyâında elden ele bi't-tedavül hitâm müddetine kadar kolaylıkla suisti'mâl olunacağından tezkeresini zayi eden gezginci ve sergicilere zayiden tezkere verilmeyip nizâmen muayyen olan Resm-i Bey'iyye'nin tamamen ahzıyla müceddeden bey'iyye tezkerekesi kat' ve i'tâ' edilmesi lâzım geleceğinin ta'mimen iş'arı Meclis-i Rûsûmat'dan ifâde olunmuş ve keyfiyyet sair Rûsûmat Nezâretleri'ne bildirildiği misillü zir-i nezâret-i behiyelerinde kâin idârelerin adedine nisbetle işbu tahrîrât-ı halisinin matbû' 40 nüshası leffen irsâl-i sû-yi vâlâları kılınmış olmakla bunların ba mücib mezkûr idârelere isrâ'sıyla mücibince ifâ-yı muâmeleye himmet buyurmaları, fi 11 Şaban sene 1294 ve fi 8 Ağustos sene 1293. (20 Ağustos 1877)

431 | Tezkeresiz tömbeki satanlardan yeni Duhân Nizâmnâmesi gereğince bey'iyye vergisinin ceza olarak ilk defasında iki kat, tekrarı halinde üç kat olarak tahsil edilmesi.

Bilâ-tezkere tömbeki satanlardan âtik Duhân Nizâmnâmesi'nin 88. maddesi hükmünce Bey'iyye Resmî'nin on katı ve zürra'nın Reji'ye ve Reji'nin zürra'a karşı olan hukuk ve vezaifine dair olan nizâmnâmenin 50. maddesi mücibince ilk defasında resm-i mezbûrun iki ve tekrarı halinde üç misli cezâ-yı nakdî alınması icâb etmekte olup fakat mevâdd-ı mezkûreden hangisi hükmünün tercihen icrâ'sı icâb edeceği bais-i tereddüt olarak bu bâbda Maliye Nezâret-i Celîlesiyle cereyân eden muhabere neticesinde komiserlik vasıtasıyla Meclis-i İdâre'ye tebliğ olunup taraf-ı muhibbiye tevdi olunan tezkere sûretinde

ruhsatnamesiz tömbeki satanlardan Bey'iyye Resmi'nin iki misli cezâ-yi nakdi alınması hükm-i nizâm icâbından bulunmakla ona ve bunun ihbâriyyesi hakkında da ta'limât-ı mahsûsasına tevfiik muâmele olunması iş'âr buyurulmuş ve şu hâlde bilâ-tezkere tömbeki fûrûht edenlerden mezkûr 50. madde mücibince Bey'iyye Resmi'nin iki katı cezâ-yi nakdî ahzıyla bir katının icmâl-i mahsûsuna îrâd kayd ve imlâ'sıyla diğeri bir katının cezalar hakkındaki ta'limât-ı mahsûsaya tevfiikân muhbirlerine itası ve mükerrerler hakkında da kezâlik madde-i mezkûre mücibince muâmele icrâ'sı lâzımeden bulunmuş olduğundan ve keyfiyyet diğeri nezâret ve merkez müdiriyyetlerine bildirildiği misillü işbu tahrîrât-ı umûmiyyenin nüsa-ı katiyesi açıktan postaya tevdiî gönderildiğinden her yerde mücibince ifâ-yı muâmeleye himmet buyurulması, fi 22 Cemâziyelâhir sene 1308 ve fi 21 Kanûnusani 1306. (2 Şubat 1891)

Zürra'nun Reji'ye ve Reji'nin Zürrâyâ Karşı Olan Hukuk ve Vezâifine Dair Nizâmnâmenin 50. maddesi sûreti;

Ruhsatnamesiz Reji tütünlerini yahut memâlik-i ecnebîyyeden getirilip fûrûhtu mücâz olan sigara ve enfiye ve ağız tütünü ve tömbekileri satan veyahut koltukçuluk edenlerden hilâf-ı nizâm hareketleri sabit olduğunda ahzı lâzım gelen resm-i ruhsatiyenin iki ve tekerrürü halinde üç misli mîkdâr cezâ-yi nakdî alınır.

432 Yeni yapılan devlet borçlanmalarından dolayı tahsili Düyyûn-ı Umumiyye İdaresi'ne bırakılmış olan ipek aşarının gerek emâneten ve gerek ihale yoluyla idare edilmesi ve sözkonusu verginin Menâfi' ve Maârif Hisseleriyle birlikte toplanması.

İşbu tahrîrât-ı umûmiyyede gösterilen fi 24 Şevvâl sene 1306 (23 Haziran 1889) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye hükümsüz olduğu cihetle bu mecmuaya derc edilmemiştir.

İstikraz-ı cedid karşılığı olarak cibâyeti İdâremize tevdi buyurulan vâridât-ı ma'lûma miyânındaki harir öşrü gerek emâneten ve gerek ihaleten idâre olunsun öşri mezbûrun Menâfi' ve Maârif Hisseleriyle birlikte ahz ve istifâ' olunarak şimdilik mevkûf sandık tutulması fi 24 Şevvâl sene 1306 (23 Haziran 1889) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye ile iş'âr kılınmıştı. Memâlik-i mahrusada sarf edilen ve diyâr-ı ecnebîyyeye ihraç olunan tütünlerin öşrü üzerine müretteb mezkûr hisselerinde İdâremizce istihsâli iktizâ' edeceğinden ve min-el-kadim İdâremize ait mahaller harir öşrüyle birlikte istifâ' olunup

Mal Sandıkları'na teslim kılınmakta bulunan mezkûr hisselerin bâdema hükûmetlere itası icâb etmeyeceğinden ona göre icâbının icrâ'sıyla mezkûr Harir Öşrü'nden sabıkı gibi hükûmete teslim olunmuş bulunanları var ise hemen bi'l-istirdâd gerek Hazine-i Celile nâmına idâre olunan ve gerek İdâremize ait bulunan mahaller harir öşürleri ve umum Duhân Öşrüyle birlikte alınmış ve alınacak olan mezkûr hisselerin artık mahallerinde alıkonulmasına mahal olmayıp bunların ücret-i nakliyesinin bi't-tevfik tesviyesiyle küsûrlarının hâsılat-ı saire şimdide kadar hangi vasıtalarla tevdiyen gönderilmekte ise yine o vasıtalarla teslimiyle idâremiz namına alınacak çek ve sairenin yapılacak müfredât pusulasıyla beraber ba-tahrîrât tesyâr buyurulması lâzım gelerek keyfiyyet sair Düyûn-ı Umûmiyye nezâret ve merkez müdiriyyetlerine tebliğ kılındığı misillü işbu tahrîrât-ı umûmiyyenin 40 kıt'a nüsah-ı matbû'ası açıktan postaya teslimen gönderildiğinden ona göre icâbının icrâ' buyurulması ve mezkûr hisselerin icmâle teferrug eden muâmelesi diğer tahrîrât-ı umûmiyye ile ba'de bildirileceği, fi 7 Muharrem sene 1307 ve fi 22 Ağustos sene 1305. (3 Eylül 1889)

Hâmiş

Metn-i tahrîrâtta Tütün Öşrü üzerine mürettep mezkûr hisselerinde İdâremizce istihsâli iktizâ' edeceğinin gösterilmesinden maksad tüccârın mübâyaa edip öşrü doğrudan doğruya idârelerimizden alınan tütünlerin öşrüyle beraber mezkûr hisselerinde istifâ'sından ibâret bulunduğundan ve Reji İdâresi mübaaya edeceği tütünlerin öşrünü İdâremize verdiği gibi mezkûr hisseleri devair-i aidelerine itâ' edeceğinden ona göre icâbının icrâ'sı, fi 7 Muharrem sene 1307 ve fi 22 Ağustos sene 1305. (3 Eylül 1889)

433 | İpek aşar vergisi olarak % 11,5 toplanması ve bu miktardan % bir buçuğunun Menâfi' ve Maârif Hissesi olarak ayrılması.

Gerek vâridât-ı cedide-i ma'lûma miyânında bulunan ve gerek min-el-kadim İdâremize ait olan harir öşrüyle tüccârın mübaaya edip öşrü doğrudan doğruya idâremizden alınan tütünlerin Menâfi' ve Maârif Hisselerinin öşür ile birlikte istifâ' ve sûret-i isrâ'sı (433) numaralı ve 22 Ağustos sene 1305 (3 Eylül 1889) tarihli tahrîrât-ı umûmiyye ile iş'âr kılınmıştı. Bazı mahallerde zikr olunan hisseler seb' ve rub' namıyla yani % 1 kuruş 80 santim hesabıyla alınmaktaydı ki cereyân eden muhabereden anlaşılmış ve nizâmnâme-i mahsûsu mücibince mezkûr hisselerle beraber öşür için % 11,50 kuruş alınıp bundan bir buçuğunun zikr olunan hisselerle mahsuben ifrâz olunması lâzımeden bulunmuş olmasıyla bu bâbda bir güne yanlışlığa meydan

kalmamak üzere keyfiyyetin ta'mimen ihtârına lüzûm görünerek işbu tahrîrât-ı umûniyyenin 40 kıt'a nûsah-ı matbû'ası açıktan postaya teslimen irsâl kılındığından bunların bâ-mu'cib Mülhakat Idâreleri'ne isrâ'sıyla mezkûr hisselerin ber-vech-i muharrer ahz ve istifâ' olunması, fi 11 Cemâziyclâhir sene 1307 ve fi 20 Kânûnusânî sene 1305. (1 Şubat 1890)

A

Adliye Nezâret-i Celîlesi, 89,
98, 102, 103, 113, 125,
133, 136, 154, 223
Akdeniz, 93, 251
Ankara, 300, 302
Âşâr Me'mûrları, 227, 228
Âşâr Mültezimleri, 146, 222
Âşâr Nizâmnâmesi, 197
Avrupa, 48
Aydın, 49, 130, 228, 267

B

Bâbiâli, 12, 96, 153, 163, 168,
286
Bahr-i Sefid, 255, 262, 267
Bank-ı Osmani, 165
Bey'iyye Resmi, 170, 282,
283, 284, 285, 287, 288
Beyrut, 10, 104, 267
Bingazi, 251, 267
Bulgar, 130, 136

C

Ceza Kanûnname-i
Hümâyunu, 65, 76, 161
Cezair, 262

D

Dahiliye Nezâret-i Celîlesi,
120, 126, 153, 282
Damga Rûsûmu, 3
Dersaadet, 3, 9, 12, 13, 14,
15, 16, 17, 20, 25, 26, 28,
29, 32, 36, 41, 44, 45, 46,
51, 52, 58, 65, 67, 78, 84,
88, 90, 92, 103, 116, 129,
136, 142, 156, 163, 164,
165, 168, 187, 188, 191,
197, 205, 208, 211, 242,
243, 244, 246, 247, 248,
252, 256, 257, 261, 273,
274, 275, 277, 278, 301
Devâir-i Belediye, 105
Devâir-i Resmîyye, 20, 61, 68,
78, 81, 120, 123, 152, 158
Devlet-i Âliyye, 15, 48, 55,
60, 61, 84, 100, 105, 156,
169, 170, 171, 178, 200,
286, 287
Düÿûn-ı Umûmiyye, 3, 14,
19, 22, 26, 28, 35, 42, 44,
45, 46, 47, 52, 63, 74, 75,
76, 80, 81, 89, 97, 98, 99,
106, 107, 108, 109, 115,
116, 117, 118, 119, 124,
127, 128, 132, 134, 138,
140, 141, 142, 145, 146,
148, 150, 151, 159, 160,
161, 163, 164, 165, 166,
168, 169, 171, 177, 178,
183, 184, 186, 188, 189,

190, 192, 194, 196, 223,
225, 227, 241, 262, 265,
266, 267, 270, 271, 273,
275, 277, 278, 279, 281,
282, 290

Düyûn-ı Umûmiyye Genel
Merkezi, 94, 144, 273

Düyûn-ı Umûmiyye İdâreleri,
19, 42, 45, 75, 97, 98, 99,
124, 142, 160, 188, 196,
227, 265, 278, 279, 282

Düyûn-ı Umûmiyye İdaresi,
186

Düyûn-ı Umûmiyye İdâresi,
IV, 63, 80, 142, 157, 178,
179, 183, 186, 188, 189,
192, 194, 195, 196, 263,
267, 269, 271, 275, 278,
279, 280, 289

Düyûn-ı Umûmiyye
Komiserliği, 81

Düyûn-ı Umûmiyye
Me'mûrları, 74, 89, 107,
109, 150, 189, 190, 194,
196, 277

Düyûn-ı Umûmiyye Vâridât-ı
Muhassasa İdâresi, 267,
279

Düyûn-ı Umûmiyye-i
Osmâniye, 52

Düyûn-ı Umûmiyye-i
Osmaniye Varidat-ı
Muhassasa İdaresi, 260

E

Ermenice, 229

F

Fransızca, 46, 229

G

Galata, 26, 87

Girit, 10, 170, 171, 251

Gümrük Me'mûrları, 227, 228

H

Hariciye Nezâret-i Celîlesi, 67,
161, 279

Harir Öşrü, 197, 227, 228,
248, 269, 289

Hazine-i Celîle, 4, 5, 11, 48,
77, 78, 122, 125, 146, 171,
177, 205, 208, 216, 248,
261, 263, 265, 271, 275,
277, 278, 289

Hicaz, 267

İ

İdâre-i Merkeziyye, 26, 27,
28, 35, 37, 80, 94, 104,
110, 111, 147, 179, 181,
273, 279

İskenderiye, 103

İstanbul, IV, 300

İzmir, 10

K

Karadeniz, 93, 251

L

Liman İdâreleri, 105

Liman Me'mûrları, 48

Liman Nizâmnâmesi, 85

M

Mal Sandıkları, 20, 55, 68, 78,
148, 267, 289

Mâliye Nezâret-i Celîlesi, 3, 5,
49, 74, 76, 77, 81, 83, 88,
89, 90, 97, 99, 104, 105,
106, 108, 110, 111, 112,
115, 119, 120, 126, 127,
128, 133, 134, 140, 141,
142, 148, 149, 151, 152,
153, 155, 159, 178, 197,
222, 227, 257, 262, 263,
267, 275, 278, 279, 282,
285, 286

Mecâlis-i İdâre, 5, 6, 16, 86,
104

Meclis-i Hass-ı Vükelâ, 76

Meclis-i Rûsûmat, 12, 30, 31,
33, 34, 35, 39, 94, 103,
157, 288

Mehâkim-i Nizâmiyye, 66, 98,
124, 142, 178

Mehâkim-i Şer'iyye, 97, 98,
142, 154

Memâlik-i Devlet-i Âliyye, 61,
84

Memâlik-i Mahrûsa-i Şâhâne,
170, 173, 184, 229, 241

Memâlik-i Şâhâne, 58, 163,
166, 170, 175, 241, 262,
279

Merkez-i Nezâret, 51, 108,
180

Mısır, 171

Midilli, 262

Mukavelât Muharrirliği, 223,
225

Mülhakat İdâreleri, 19, 25, 28,
35, 43, 45, 50, 51, 76, 77,
80, 81, 83, 84, 90, 97, 108,
110, 125, 136, 137, 138,
139, 142, 145, 146, 147,
150, 152, 155, 180, 196,
228, 246, 248, 261, 262,
270, 272, 275, 278, 279,
290

Müskirât Resm-i Mîrî
Nizâmnâmesi, 138

N

Nezâret-i Umûmiyye, 47, 51,
98, 153, 273, 274

Nüfus İdâreleri, 132, 133,
134, 135, 136

Ö

Ömer Faruk, 302

P

Polis Meclisleri, 97, 98

Posta ve Telgraf, 17, 42, 70,

80, 110, 120, 121, 122,

123, 124, 125

Posta ve Telgraf Nezâret-i

Aliyyesi, 110, 124

Pul Bey'iyye Me'mûriyeti, 37

R

Reji, 40, 140, 143, 144, 145,

163, 164, 166, 169, 170,

171, 172, 173, 174, 175,

176, 177, 178, 179, 180,

181, 183, 187, 188, 189,

190, 191, 192, 194, 196,

282, 288, 289, 290

Reji İdâreleri, 140, 145, 188,

189, 191, 194, 196, 197

Reji İdâresi, 143, 144, 145,

163, 166, 172, 173, 174,

175, 176, 177, 179, 180,

181, 183, 187, 188, 189,

190, 191, 192, 195, 196,

197, 282, 290

Reji Me'mûrları, 145, 176,

180, 181, 182, 183, 191,

192, 195

Resm-i Damga, 3, 12, 15, 16,

18, 20, 28, 45, 46, 51, 52,

54, 56, 57, 58, 59, 60, 62,

63, 65, 66, 67, 68, 70, 71,

73, 74, 75, 76, 77, 78, 79,

80, 81, 82, 83, 89, 93, 94,

97, 100, 101, 102, 104,

105, 107, 110, 111, 114,

116, 117, 118, 120, 121,

122, 124, 126, 127, 128,

129, 130, 131, 132, 133,

134, 136, 138, 140, 141,

142, 143, 144, 145, 146,

147, 148, 149, 151, 152,

153, 154, 156, 157, 158,

213, 223

Resm-i Damga Kanûnu, 3,

15, 16, 20, 28, 45, 46, 51,

52, 54, 56, 58, 59, 60, 62,

63, 65, 66, 67, 68, 70, 74,

75, 76, 77, 79, 80, 81, 82,

83, 89, 94, 97, 100, 102,

104, 105, 107, 110, 111,

114, 116, 117, 118, 120,

121, 122, 126, 127, 128,

129, 130, 131, 132, 134,

136, 138, 140, 141, 142,

147, 148, 152, 153, 158,

213, 223

Rum Patrikhanesi, 135

Rumca, 229

Rumeli-i Şarkî, 60, 171

Rüsûmat, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10,

12, 13, 15, 16, 17, 19, 21,

29, 32, 33, 34, 35, 39, 40,

41, 45, 48, 65, 87, 92, 93,
94, 96, 101, 102, 103, 107,
118, 157, 164, 170, 171,
183, 227, 228, 241, 275,
287, 288
Rüsûmat Emanet-i Celîlesi,
65, 183, 227, 241, 275,
287
Rüsûmat İdâreleri, 35, 103,
182, 183, 275
Rüsûmat İdâresi, 17
Rüsûmat Me'mûrları, 12
Rüsûmat Nâzırları, 6, 8, 9, 12
Rüsûmat Nezâretleri, 12, 13,
20, 21, 32, 33, 34, 35, 39,
40, 94, 101, 102, 103, 157,
288
Rüsûm-ı Maktua Tarifesi, 56,
70, 74, 97, 111, 116, 121,
122, 126, 128, 129, 137,
142, 146, 152, 153
Rüsûm-ı Sitte, 25, 26, 36, 40,
49, 88, 94, 104, 105, 111,
121, 162, 179, 181, 182,
183, 184, 185, 227, 228,
283, 284, 285, 286, 287
Rüsûm-ı Sitte İdâreleri, 111,
284, 287
Rüsûm-ı Sitte İdâresi, 227,
228
Rüsûm-ı Sitte Nezâreti, 103,
104

S

Sandık Emîni, 9
Sandık Emînleri, 7, 9, 21, 37
Sayd-ı Berri, 62, 78, 248, 263,
265
Saydiye Rüsûmu, 263, 269
Sırbistan, 171
Sisam, 171
Sivas, 130, 267

Ş

Şehremaneti, 85, 228, 267
Şûrâ-yı Devlet, 74, 75, 77, 81,
83, 86, 97, 105, 108, 116,
118, 120, 125, 127, 128,
133, 134, 137, 140, 141,
153, 154, 248, 261, 281,
301

T

Tanzimat Dâiresi, 81, 97, 108,
111, 118, 125, 133, 140,
141, 153, 154, 248, 261,
281
Tekâüd Sandığı, 87, 128
Telgraf ve Posta İdâreleri, 17,
120, 123
Ticaret Nezâret-i Celîlesi, 112
Ticaret-i Bahriye
Kanûnnamesi, 48
Tömbeki Bey'iyyesi, 266, 267
Trablusgarb, 251, 267

Trabzon, 49, 194, 243, 267
Türkçe, IV, 9, 46, 57, 189,
229

Tütün Öşrü, 144, 184, 185,
290

V

Varaka-i Sahihe Nizâmnâmesi,
67

Vilâyât-ı Celîle, 101, 104,
112, 126, 263

Y

Yanya, 10, 267

Z

Zabıta-i Saydiye
Nizâmnâmesi, 264

KAYNAKÇA

KAYNAKÇA

- 1) **Rehber-i Muamelât-ı İdare-i Düyûn-ı Umumiyye-i Osmaniye**, Düyûn-ı Umumiyye-i Osmaniye İdaresi, Düyûn-ı Umûmiye-i Osmaniye İdare-i Merkeziyesi Matbaası, İstanbul, 1306.
- 2) **I. Tertip Düstûr Kılavuzu Osmanlı Devlet Mevzûatı (1839-1908)**, Sağlam, Mehmet Hakan, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, Cilt 1, Birinci Baskı, Dijital Düşler, İstanbul, Ekim 2006.
- 3) **II. Tertip Düstûr Kılavuzu Osmanlı Devlet Mevzûatı (1839-1908)**, Sağlam, Mehmet Hakan, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, Cilt 2, Birinci Baskı, Dijital Düşler, İstanbul, Ekim 2006.
- 4) **Düstûr, Tertip 1, Cilt 1: Düstûr**, Matbaa-i Amire'de basılmıştır. Sene 1289.
- 5) **Düstûr, Tertip 1, Cilt 2: Düstûr**, Cüz-i Sani, Matbaa-i Amire'de tab' olunmuştur. Sene 1289.
- 6) **Düstûr, Tertip 1, Cilt 3: Düstûr**, Cild-i salis.
- 7) **Düstûr, Tertip 1, Cilt 4: Düstûr**, Cüz-i rabi', İstanbul, 1296.
- 8) **Düstûr, Tertip 1, Cilt 5: Düstûr**, Birinci Tertib, Cild 5, 14 Rebiülevvel 1301-26 Receb 1305, 1 Kanûnusani 1299 (1883)-26 Mart 1304 (1888), Başvekâlet Neşriyat Müdürlüğünce tertib olunarak bastırılmıştır, Ankara, Başvekâlet Matbaası, 1937.
- 9) **Düstûr, Tertip 1, Cilt 6: Düstûr**, Birinci Tertib, Cild 6, 4 Zilka'de 1304-14 Ramazan 1312, 13 Temmuz 1303 (1887)-27 Şubat 1310 (1890), Başvekâlet Neşriyat ve Müdevvenat Dâiresi Müdürlüğünce tertib olunarak bastırılmıştır, Ankara, Devlet Matbaası, 1939.
- 10) **Düstûr, Tertip 1, Cilt 7: Düstûr**, Birinci Tertib, Cild 7, 15 Şevvâl 1312-14 Zilhicce 1321, 29 Mart 1311-19 Şubat 1319, Başvekâlet Neşriyat ve Müdevvenat Dâiresi Müdürlüğünce tertib olunarak bastırılmıştır, Ankara, Başvekâlet Devlet Matbaası, 1941.
- 11) **Düstûr, Tertip 1, Cilt 8: Düstûr**, Birinci Tertib, Cild 8, 23 Muharrem 1322-28 Mart 1320, 15 Cemâziyelaahir 1326-1 Temmuz 1324, Başvekâlet Neşriyat ve Müdevvenat Dâiresi Müdürlüğünce tertib olunarak bastırılmıştır, Ankara, Başvekâlet Devlet Matbaası, 1943.
- 12) **Düstûr, Tertip 1, Zeyl 1: Düstûr**, Zeyl, (1), Matbaa-i Amirede Tab' olundu, İstanbul, 1298.
- 13) **Düstûr, Tertip 1, Zeyl 1: Düstûr**, Zeyl, (1), Babıali civarında Ebussuud Caddesinde 72 numaralı Mahmut Beyin matbaasında tab' olunmuştur. İstanbul 1299.

- 14) **Düstûr, Tertip 1, Zeyl 2:** Düstûr, Zeyl, (2), Babiali civarında Ebussuud Caddesinde 72 numaralı Mahmut Beyin matbaasında tab' olunmuştur, İstanbul, 1299.
- 15) **Düstûr, Tertip 1, Zeyl 3:** Düstûr, Zeyl, (numara 3), Babiali, Şûrâ-yı Devlet Düstûr Encümeni tarafından tertib olunmuştur, Dersaadet, Mahmut Bey Matbaası, 1300.
- 16) **Düstûr, Tertip 1, Zeyl 4:** Düstûr, Zeyl, (numara 4), Babiali, Şûrâ-yı Devlet Düstûr Encümeni tarafından tertib olunmuştur, Dersaadet, Matbaa-i Osmaniye'de tab' olunmuştur, 1302.
- 17) **Mütemmim, 15** Muharrem 1289 (16 Teşrinisani 1287)-8 Receb 1325 (4 Ağustos 1323), İstanbul, Hilal Matbaası, Zilkade 1325.
- 18) **Düstûr, Tertip 2, Cilt 1:** Düstûr, Tertib-i sani, Cild 1, 24 Cemâziyelâhîr 1326-27 Şevvâl 1327, 10 Temmuz 1324-29 Teşrinievvel 1325, Adliye Nezâreti İhsâiyat ve Müdevvenat-ı Kanûniye Müdüriyeti marifetiyle tertib edilmiştir. Dersaadet, Matbaa-i Osmaniye, 1329.
- 19) **Düstûr, Tertip 2, Cilt 2:** Düstûr, Tertib-i sani, Cild 2, 1 Zilka'de 1327-11 Zilka'de 1328, 1 Teşrinievvel 1325-31 Teşrinievvel 1326, Adliye Nezâreti İhsâiyat ve Müdevvenat-ı Kanûniye Müdüriyeti marifetiyle tertib edilmiştir. Dersaadet, Matbaa-i Osmaniye, 1330.
- 20) **Düstûr, Tertip 2, Cilt 3:** Düstûr, Tertib-i sani, Cild 3, 12 Zilka'de 1328-21 Şevvâl 1329, 1 Teşrinisâni 1326-1 Teşrinievvel 1327, Adliye Nezâreti İhsâiyat ve Müdevvenat-ı Kanûniye Müdüriyeti marifetiyle tertib edilmiştir. Dersaadet, Matbaa-i Osmaniye, 1330.
- 21) **Düstûr, Tertip 2, Cilt 4:** Düstûr, Tertib-i sani, Cild 4, 21 Şevvâl 1329-3 Zilhicce 1330, 1 Teşrinievvel 1327-31 Teşrinievvel 1328, Adliye Nezâreti İhsâiyat ve Müdevvenat-ı Kanûniye Müdüriyeti marifetiyle tertib edilmiştir. Dersaadet, Matbaa-i Osmaniye, 1331.
- 22) **Düstûr, Tertip 2, Cilt 5:** Düstûr, Tertib-i sani, Cild 5, 4 Zilhicce 1330-13 Zilhicce 1331, 1 Teşrinisâni 1328-31 Teşrinievvel 1329, Adliye Nezâreti İhsâiyat ve Müdevvenat-ı Kanûniye Müdüriyeti marifetiyle tertib edilmiştir. Dersaadet, Matbaa-i Osmaniye, 1332.
- 23) **Düstûr, Tertip 2 Cilt 6:** : Düstûr, Tertib-i sani, Cild 6, 14 Zilhicce 1331-24 Zilhicce 1332, 1 Teşrinisâni 1329-31 Teşrinievvel 1330, Babiali Sadâretuzma Müdevvenat-ı Kanûniye Müdüriyeti marifetiyle tertib edilmiştir. Dersaadet, Matbaa-i Amire, 1334.
- 24) **Düstûr, Tertip 2, Cilt 7:** Düstûr, Tertib-i sani, Cild 7, 25 Zilhicce 1332-5 Muharrem 1334, 1 Teşrinisâni 1330-31 Teşrinievvel 1331,

Babialı Sadâretuzma Müdevvenat-ı Kanûniye Müdüriyeti marifetiyle tertib edilmiştir. Dersaadet, Matbaa-i Amire, 1336.

- 25) **Düstûr, Tertip 2, Cilt 8:** Düstûr, Tertib-i sani, Kavanin ve Nizâmat ve Muahhedat ile umûma ait mukavelât ve irâdâtı muhtevidir. Cild 8, 6 Muharrem 1334-16 Muharrem 1335, 1 Teşrinisânî 1331-31 Teşrinievvel 1332, Başvekâlet Müdevvenat Müdüriyeti tarafından tab' ettirilmiştir. İstanbul, Evkaf Matbaası, 1928.
- 26) **Düstûr, Tertip 2, Cilt 9:** Düstûr, Tertib-i sani, Kavanin ve Nizâmat ve Muahhedat ile umûma ait mukavelât ve irâdâtı muhtevidir. Cild 9, 17 Muharrem 1335-14 Muharrem 1336, 1 Teşrinisânî 1332-31 Teşrinievvel 1333, Başvekâlet Müdevvenat Müdüriyeti tarafından tab' ettirilmiştir. İstanbul, Evkaf Matbaası, 1928.
- 27) **Düstûr, Tertip 2, Cilt 10:** Düstûr, Tertib-i sani, Kavanin ve Nizâmat ve Muahhedat ile umûma ait mukavelât ve irâdâtı muhtevidir. Cild 10, 15 Muharrem 1336-2 Muharrem 1337, 1 Teşrinisânî 1333-9 Teşrinievvel 1334, Başvekâlet Müdevvenat Müdüriyeti tarafından tab' ettirilmiştir. İstanbul, Evkaf Matbaası, 1928.
- 28) **Düstûr, Tertip 2, Cilt 11:** Düstûr, Tertib-i sani, Kavanin ve Nizâmat ve Muahhedat ile umûma ait mukavelât ve irâdâtı muhtevidir. Cild 11, 3 Muharrem 1337-24 Cemâziyelâhir 1338-10 Teşrinievvel 1334-15 Mart 1336, Başvekâlet Müdevvenat Müdüriyeti tarafından tab' ettirilmiştir. İstanbul, Evkaf Matbaası, 1928.
- 29) **Düstûr, Tertip 2, Cilt 12:** Düstûr, Tertib-i sani, Kavanin ve Nizâmat ve Muahhedat ile umûma ait mukavelât ve irâdâtı muhtevidir. Cild 12, 25 Cemâziyelâhir 1338-14 Rebiülevvel 1341, 16 Mart 1336-4 Teşrinisânî 1338, Başvekâlet Müdevvenat Müdüriyeti tarafından tab' ettirilmiştir. İstanbul, Evkaf Matbaası, 1927.
- 30) **Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lûgat** (Eski ve Yeni Harflerle), Develioğlu, Ferit, 19. Baskı (2002), Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara, 2002.
- 31) **Kamûs-ı Türki**, Cilt 1-2, Şemsettin Sami, Önsöz Prof. Dr. Ömer Faruk Akün, Alfa Yayınları, 1. Baskı, İstanbul, Eylül 1998.
- 32) **T.C. Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı**, İstanbul.
- 33) **İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi**, İstanbul.
- 34) **Beyazıt Devlet Kütüphanesi**, İstanbul.

“İşte Tarih Vakfı, Osmanlı Devleti ve Cumhuriyet Türkiye'si finans tarihine damgasını vuran Düyûn-ı Umumiyye tarihi birincil kaynağını araştırmacılara ayrıntılı bir biçimde sunuyor.

Mehmet Hakan Sağlam'ın gayretleriyle ortaya çıkan bu çalışmanın verileri göz ardı edilerek çağdaş Osmanlı finans tarihini, bu arada iktisat tarihini yazmak olanaksızdır. Osmanlı malî kurumlarının köklü dönüşümler geçirmesine, Maliye Nezareti'nin kendisine çeki düzen vermesine neden olan Düyûn-ı Umumiyye birçok maliyecinin yetişmesinde önemli rol oynamıştır.

Bu doğrultuda Osmanlı 'varidatı' dışarı dönük de olsa önemli ölçüde artmıştır. Bu bağlamda soruna eğilindiğinde, bir yandan küreselleşme sonucu Osmanlı'yı bağımlı kılan Düyûn-ı Umumiyye, öte yandan çağdaş bir finansal yapılanmaya da katkıda bulunmuştur. Osmanlı'nın küreselleşmesine eğilecek araştırmacıların belki de hareket noktası bundan böyle Tarih Vakfı'nın sunacağı ve

toplam beş takımdan oluşacak Osmanlı Borç Yönetimi ve Düyûn-ı Umumiyye tarihi belgeleri olmalıdır.”

Prof. Dr. Zafer Toprak
Boğaziçi Üniversitesi
Öğretim Üyesi

TARİH VAKFI YURT YAYINLARI